C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\King_Stephen-Zelená_míle.PDB

PDB Name: King_Stephen-Zelená_míle.txt
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 4.5.2003
Modification Date: 4.5.2003
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Stephen King

PRVNÍ ČÁST NEOBYČEJNÉHO PŘÍBĚHU NA POKRAČOVÁNÍ OD STEPHENA KINGA

V roce 1932 se Amerika zmítala v otřesech velké krize a život se zdál být trpký a obtížný, jako ještě nikdy předtím.
Příběh se odehrává ve věznici Cold Mountain, kam jsou transportováni odsouzenci na smrt.
John Coffey je člověk, který si trest smrti zaslouží více než kdokoliv jiný. Tento mohutný obr byl odsouzen za smrt dvou malých dívek.
Řekli byste možná, že cesta k poslední odplatě bude krátká a milosrdná - ale sami poznáte, jak byste se mýlili. Doprovodíme společně Johna Coffeye na jeho poslední cestě, podobné zlému snu...

ČÁST PRVNÍ - Dvě mrtvé holčičky

Dopis místo předmluvy
27. října 1995 Milý věrný čtenáři,
život je vrtošivé podnikání. Příběh, který začíná v této knížce, předkládáme v této podobě s ohledem na náhodnou poznámku jednoho realitního agenta, se kterým jsem se v životě nepotkal. Stalo se to před rokem na Long Islandu. Ralph Vicinanza, můj dlouholetý přítel a obchodní partner (který se zabývá

hlavně prodejem autorských práv na knihy a povídky do zahraničí), si tam tehdy právě pronajal dům. Ten realitní agent prohodil, "že ten dům vypadá jak vystřižený z nějaké povídky Charlese Dickense". Ta poznámka vytanula Ralphovi na mysli, když přijímal svého prvního hosta, britského vydavatele Malcolma Edwardse. Zmínil se o ní Edwardsovi, a potom se ti dva spolu pustili do řeči o Dickcnsovi. Edwards připomenul, že Dickens publikoval mnoho svých románů na pokračování, buď v časopisech, nebo v sešitech. Některé romány, dodal Edwards, se psaly a redigovaly doslova za pochodu. Z uzávěrky si Dickens nikdy nedělal moc těžkou hlavu.

Dickensovy romány na pokračování si získaly nesmírnou oblibu; byly tak populární, že jeden z nich způsobil v Baltimore tragédii. V přístavu se sešla masa Dickensových fanoušků, a očekávala přistání anglické lodi, naložené výtisky posledního pokračování Starožitníkova krámu. Podle legendy několik nedočkavých knihomolů spadlo do vody a utopilo se.

Nemyslím, že by si Malcolm nebo Ralph přáli, aby se kdokoliv utopil, ale byli zvědavi na to, co by se stalo, kdyby se s knihami na pokračování začalo dnes. Nikdo z nich si bezprostředně neuvědomil, že už k tomu došlo (nic nového pod sluncem), a sice nejméně při dvou příležitostech. Tom Wolfe publikoval první verzi svého Ohňostroje marnosti na pokračování v časopise Rolling Stone, a Michael McDowell (autor Amuletu, Pozlacených jehel, Živlů a filmového scénáře Beetlejuice) uveřejnil román s názvem Černá voda jako seriál brožur. Tento román - hrůzostrašný příběh o jedné jižanské rodině, která se vyznačovala nepříjemnou dědičnou vlastností (proměňovali se v aligatory) - nebyl sice McDowellův nejlepší, ale vydavatelství Avon Books přinesl solidní kasovní úspěch.

Oba muži dále uvažovali o tom, co by se mohlo stát, kdyby se dnes autor populární beletrie pokusil vydat nějaký román v sešitovém vydání - v nevelkých brožovaných knížkách, které by se v Británii prodávaly za jednu dvě libry a v Americe za nějaké tři dolary (zatímco většina paperbacků se prodává po 6,99 nebo 7,99 $). Třeba takový Stephen King by mohl mít zájem o experiment tohoto druhu, řekl Malcolm. V tomto okamžiku se jejich konverzace začala ubírat jiným směrem.

Ralph na ten nápad víceméně zapomněl, ale znovu se mu vybavil na podzim 1995, když se vrátil z frankfurtského knižního veletrhu, mezinárodní přehlídky, která pro zahraniční agenty, jako je Ralph, znamená každodenní příležitost dokázat, jací jsou chlapíci. Mezi řadou dalších nápadů, o kterých jsme hovořili a z nichž většina zapadla, zavedl řeč na seriál sešitů na pokračování.

Nápad se sešitovým vydáním však nezapadl; na rozdíl od interview v japonském Playboyi a od cesty po pobaltských republikách, kde jsem měl mít hrazeny veškeré výdaje, tato myšlenka jako blesk podnítila mou představivost. Nemyslím si o sobě, že jsem nějaký moderní Dickens - jestli někdo takový existuje, pak je to John Irving nebo Salman Rushdie - ale vždy jsem miloval příběhy, které vycházely po jednotlivých epizodách. S tímto způsobem jsem se poprvé setkal v Saturday Evening Post, a líbil se mi proto, že konec každé epizody stavěl čtenáře takřka naroveň se spisovatelem - měli jste celý týden na to, abyste se pokusili uhodnout, kterým směrem se děj napříště zvrtne. Čtení a prožívání takových příběhů bylo intenzivnější, neboť byly podávány po dávkách. Aspoň mně se to tak jevilo. Nedalo se hltat je jedním dechem, ani když jste chtěli (jak tomu u dobrých příběhů bývá).

A co na tom bylo nejlepší, u nás doma jsme je často četli nahlas - jeden večer můj bratr David, druhý večer já, třetího dne přišla na řadu matka a potom opět bratr. Byla to vzácná příležitost vychutnat psané dílo stejně, jako jsme vychutnávali filmy, na které jsme chodili a televizní programy (Surová kůže, Bonanza, Šestašedesátká), které jsme společně sledovali. Byla to prostě rodinná událost. V těch dobách jsem ještě nevěděl, že stejným způsobem rodiny kdysi vychutnávaly Dickensovy romány, strachujíce se u svých krbů o osudy Pipa, Olivera a Davida Copperfielda. A to v těch dobách vycházení trvalo celé roky a ne pouhých pár měsíců (ani nejdelší seriály v Postu nezabraly víc než osm pokračování).

Ještě něco mě na tom nápadu zaujalo. Kouzlo, které dokáže plně ocenit jen autor napínavých a strašidelných příběhů: v příbězích, které vycházejí na pokračování, získává autor nad čtenářem převahu, která je pro něj jinak nedostupná. Nedočkavý čtenář totiž prostě nemůže přeskočit stránky a podívat se, jak to dopadlo.

Dodnes si pamatuji, jak jsem jednou, asi tak ve dvanácti letech, vstoupil do našeho obývacího pokoje a spatřil matku sedící v jejím oblíbeném houpacím křesle, a nakukující na konec kteréhosi paperbackového vydání Agathy Christie, s prstem založeným někde kolem padesáté stránky. Byl jsem rozhořčen, a hned

jsem jí to otevřeně vytkl (nezapomínejte, že mi bylo dvanáct, v kterémžto věku si chlapci začínají matně uvědomovat, že všechno vědí). Připomenul jsem jí, že dívat se předčasně na konec detektivky je totéž, jako vyďoubávat náplň z koláčů a koláče samotné vyhazovat. Zasmála se svým nádherně bezstarostným smíchem a řekla, že možná je to tak, ale že někdy nedokáže odolat pokušení. Neodolat pokušení, to bylo něco, čemu jsem rozuměl; v řadě případů jsem se sám v podobné situaci octl, třebaže mně bylo teprve dvanáct. Ale na pokušení existuje lék. Dokud se v knihkupectvích neobjeví poslední epizoda, nikdo se nedozví, jak Zelená míle dopadne. Dokonce ani já.

Třebaže to Ralph Vicinanza nemohl v žádném případě vědět, citovaná myšlenka románu na pokračovaní znamenala pro mě dokonalý psychologický tah. Pohrával jsem si s myšlenkou příběhu o něčem, k čemu bych, jak se podezřívám, dříve či později stejně dospěl: příběhu o elektrickém křesle. Jiskřák" mě fascinoval už od prvního filmu s Jamesem Cagneym, který jsem zhlédl, a od prvních povídek o Stezce smrti, které jsem četl (v knize Dvacet tisíc let v Sing Singu, kterou napsal správce věznice Lewis E. Lawes). Toto zařízení rozeznělo temnější strunu mé představivosti. Jak je asi člověku, uvažoval jsem, který kráčí těch posledních čtyřicet yardů k elektrickému křeslu, s vědomím, že ho tam čeká smrt? A jak se asi cítí člověk, který odsouzence přivazuje ... nebo stiskne vypínač? Kdo se vůbec na takovou práci dá? Ze všech těchto otázek naskakuje husí kůže. Co ještě chtít víc?

Za posledních dvacet či třicet let jsem si vyzkoušel tyto základní myšlenky nanečisto na řadě různých pozadí. Napsal jsem jednu úspěšnou povídku, odehrávající se ve vězení (Rita Hayworthová a Vykoupení ve věznici Shawshank), a došel jsem k závěru, že ten nápad je pro mě jak dělaný. Lákala mě na tom nejedná věc, ale nejvíc jsem se soustředil na vypravěčův veskrze poctivý hlas; hluboký, důvěryhodný, snad trochu naivní. Hlas nefalšovaného vypravěče Stephena Kinga, jestliže takový vůbec kdy existoval. Opatrně, s přestávkami, jsem se pustil do práce. Většinu druhé kapitoly jsem napsal ve Fenway Parku, když jednou pršelo.

Když Ralph zavolal, měl jsem už plný notes, počmáraný koncepty Zelené míle, a uvědomil jsem si, že jsem se znenadání ponořil do práce na nové knize místo toho, abych trávil čas u pracovního stolu a zabýval se redakcí už hotového románu (Zoufalství - můžeš se těšit, věrný čtenáři).

V okamžiku, kdy jsem přikročil k Míli, byly dvě možnosti: buď ji dát stranou (a velmi pravděpodobně se k ní už nikdy nevrátit), nebo dát stranou všechno ostatní, a pustit se s veškerou vervou do nové práce. Ralph navrhl možnou třetí alternativu: příběh by se mohl psát stejně, jak se bude číst, to jest na pokračování. I tento sebevražedný prvek mě zaujal: když tu práci nestihnu, když se mi nepodaří ji zvládnout, milion čtenářů najednou začne dychtit po mé krvi. Nikdo, kromě mé sekretářky Juliann Eugleyové, to neví lip než já; každý týden dostáváme celé tucty rozhněvaných dopisů, dožadujících se dalšího dílu cyklu Temná věž (trpělivost, milí Rolandovi přívrženci; slibuji vám, že asi tak příští rok se dočkáte). V jednom z nich byla vložena polaroidová fotografie plyšového medvídka, spoutaného řetězy, a zpráva povystřihovana z novinových nadpisů a titulních stránek časopisů: VYDEJ OKAMŽITĚ DALŠÍ DÍL TEMNÉ VĚŽE, NEBO TEN PLYŠÁK CHCÍPNE, stálo v ní. Vyvěsil jsem si ten dopis ve své kanceláři, aby mi stále připomínal jednak mou zodpovědnost vůči mým příznivcům, jednak to, jak je nádherné, když se lidé trochu starají o osud postav, zplozených čísi představivostí.

Tak či onak, rozhodl jsem se nakonec vydat Zelenou míli v řadě útlých svazečků, jak to bývalo obvyklé v devatenáctém století. Doufám, že mi napíšete a sdělíte mi: a) jak se vám líbil příběh, b) jak se vám líbil zřídka používaný, ale jistě dost vzrušující způsob jeho vydávání. Tímto rozhodnutím dostalo psaní příběhu spád, třebaže v této chvíli (jednoho deštivého večera v říjnu 1995) je konec ještě v nedohlednu. Nemám ještě ani hrubý náčrt, a celkový výsledek je ve hvězdách. To je na celé věci nejvíc vzrušující, i když v tomto okamžiku ze všech sil pádluji hustou mlhou.

Na závěr bych rád řekl, že jestli při čtení zažijete aspoň půlku té radosti, kterou jsem já zažil při psaní, budeme na tom všichni dobře. A co kdybyste zkusili číst nahlas, s přítelkyní, s přítelem? Když nic jiného, zkrátí vám to dlouhou chvíli, než se na vašem novinovém stánku nebo ve vašem knihkupectví objeví další pokračování.

Zatím se mějte a buďte na sebe hodní.

Stephen King

1

Stalo se to v roce 1932, když státní věznice byla ještě v Cold Mountain. A tam se samozřejmě nacházelo i elektrické křeslo.

Odsouzenci o křesle žoviálně žertovali, jako lidé vždy žertují o něčem, čeho se bojí, ale čemu se současně nedokáží vyhnout. Důvěrně se o něm bavili jako o Jiskřákovi, nebo jako o Šťavounovi. Vtipkovali o účtech za elektřinu, a o tom, jak se asi správce Moores postará o letošní večeři na Den díkůvzdání, když jeho žena Melinda je tak nemocná, že nemůže vařit.

Ale ty, kteří si do křesla opravdu museli sednout, rychle přešel humor. Za mého působení v Cold Mountain jsem řídil osmasedmdesát poprav (při počítání jsem se nikdy nezmýlil; na to číslo do smrti nezapomenu), a domnívám se, že většině těch chlápků dochází celá pravda o tom, co je čeká, až když mají své nohy přivázané k Jiskřákovým nohám. V jejich očích se tehdy znenadání objevuje děs z pochopení, že nohy jim brzy doslouží. Ještě jim v nich sice proudí krev, ještě sice mají na nich mohutné svaly, nicméně jejich svíčka dohořívá; už nikdy si nezaběhnou přespolní běh, už nikdy si nezatrsají ve stodole na mlátě. Jiskřákovým klientům stoupá poselství o jejich smrti do mozku z nohou. Když jim dojde řeč a když skončí všechno to jalové žvanění a všechny ty nucené vtipné průpovídky, natáhnou jim přes hlavu černý hedvábný pytel. Všeobecně se soudí, že toto opatření se dělá kvůli nim, za svou osobu jsem však přesvědčen, že se to dělá fakticky kvůli nám. Abychom byli ušetřeni sledování toho, jak jim do očí stoupá děs, když si uvědomují, že odcházejí na smrt s nohama pokrčenýma v kolenou.

V Cold Mountain nebyla cela smrti. Její funkci plnil blok E, stojící poněkud stranou od ostatních čtyř, asi čtyřikrát menší než tyto, postavený z cihel místo ze dřeva, s příšernou hladkou kovovou střechou, lesknoucí se v letním slunci jako oční bulva nějakého šílence. Uvnitř bylo šest cel, po třech na obou stranách široké středové chodby, každá z nich skoro dvojnásobné velikosti v porovnání s celami v ostatních čtyřech blocích. Dokonce i samotky. Na věznici, zejména na věznici v třicátých letech, to bylo luxusní ubytování, nicméně vězni by dali nevímco za to, kdyby mohli vegetovat v kterémkoli z ostatních baráků. Řeknu vám, že by měnili moc rádi.

Za mé éry, když jsem šéfoval éčku jako hlavní dozorce, se ani jednou nestalo, že by bylo obsazeno všech šest cel - díkybohu za drobné dary. Hosté na byt a stravu přebývali nanejvýš ve čtyřech celách toho malého kousku pekla současně. Byli mezi nimi jak černí, tak bílí (rasová segregace byla pro kráčející smrt v Cold Mountain neznámým pojmem). V době, o které hovořím, měla jeden z apartmánů pronajatý ženská, Beverly McCallová. Byla černá jak pikové eso, a krásná jak hřích, na jehož spáchání nikdy nebudete mít dost pevné nervy. Šest let trpělivě snášela, aby ji její manžel mlátil jak žito. Ani jeden den však nesnesla, aby se ten hnusák Lester McCall, kterému jeho kumpáni (a možná, že i ta larvička, u které se ani nestihl pořádně ohřát) neřekli jinak než Sekáč, kurvil. Když zjistila, že ji podvádí, počíhala si na něj jednoho večera na schodech vedoucích k bytu nad jeho holičským krámem. Než si stihl rozepnout svůj sekáčsky svrchník, svezla se jeho proutnická střeva na jeho sekáčsky naleštěné střevíce. Beverly k tomuto účelu posloužila Sekáčova vlastní břitva. Dvě noci předtím, než se měla posadit do Jiskřáka, si mě dala zavolat do své cely, a vyprávěla mi, že ji ve snu navštívil duch jejího afrického táty. Vyzval ji prý, aby se zřekla svého otrockého jména a zemřela pod jménem Matuomi, které nosili její svobodní předkové. Tlumočila mi své přání, aby příkaz k vykonání trestu smrti zněl na jméno Beverly Matuomi. Vsadím se, že její zvěčnělý táta jí nedal žádné křestní jméno, a už vůbec ne Beverly. Přesto jsem jí řekl, jo, dobrý, proč ne? Jednu věc jsem se za ta léta služby v pozici hlavního bachaře totiž naučil. Pokud je to aspoň trochu možné, přání odsouzenců by se neměla odmítat. V případě Beverly Matuomi na tom navíc nesešlo. Příštího dne kolem třetí odpoledne totiž zavolal guvernér, aby mi sdělil, že jí byl trest změněn na doživotí v ženské trestnici v Travnatém Údolí. Všude samé údolí, a nikde žádný úd, jak jsme tehdy říkávali. Co vám mám říkat, měl jsem docela radost, když jsem viděl, že Beverlyina hezká kulatá prcka vyvázla z nejhoršího, a od mého šéfovského stolu zamířila doleva, místo doprava.

O nějakých pětatřicet let později - míň to rozhodně nebylo - jsem si všiml toho jména v novinách mezi nekrology, pod obrázkem vychrtlé černé dámy s mohutnou hřívou bílých vlasů a v brýlích, zdobených falešnými drahokamy. Byla to opravdu Bev. Posledních deset let života strávila už na svobodě, jak se pravilo v nekrologu, a vlastníma rukama pozdvihla z prachu maloměstskou knihovnu v Raines Falls.

Vyučovala i v nedělní škole a v tom malém zapadákově se stala docela oblíbenou figurkou.
KNIHOVNICE ZEMŘELA NA SELHÁNÍ SRDCE, hlásal nadpis, a níže stálo drobnějším písmem, skoro jako by to někoho napadlo až dodatečně: Odkroutila si dvacet let za vraždu. Jen oči, široké a planoucí za skly brýlí, zůstaly tytéž. Byly to oči ženy, která by ani v sedmdesátce nebo v kolika letech nezaváhala vytáhnout břitvu z dezinfekčního roztoku v modré sklenici, kdyby se situace vyhrotila příslušným směrem. Vraha poznáte na první pohled, i když se zamaskuje za starou knihovnici v zpuchřelém maloměstě. Přinejmenším tehdy, jestli jste strávili tolik času opatrováním vrahů, jako já. Ale jednou v životě jsem o povaze své práce zapochyboval. Myslím, že právě proto jsem se pustil do psaní tohoto příběhu.
Na široké chodbě vedoucí středem bloku E bylo položeno linoleum barvy zvadlých starých citronů, a proto to, čemu se v jiných věznicích říkalo Poslední míle, se v Cold Mountain označovalo jako Zelená míle. Byla dlouhá, jestli se dobře pamatuji, od severu na jih, zdola nahoru, šedesát dlouhých kroků. Na spodním konci bylo kontrolní stanoviště. Na horním konci se chodba rozdvojovala. Směr doleva představoval život, dá-li se za život považovat existence na sluncem rozpáleném buzerplace; mnozí žili takový život celá léta, aniž je to viditelně poznamenalo. Zloději, žháři a sexuální zločinci si tam za pochodu vyřizovali své drobné záležitosti.
Vpravo - tam to bylo docela jiné. Nejdřív jste museli do mé kanceláře (kde byl koberec téže barvy jako lino na chodbě; celá léta jsem ho chtěl vyhodit, ale nikdy k tomu nakonec nedošlo), a přejít k mému stolu, který byl lemován z jedné strany americkou vlajkou, z druhé strany vlajkou našeho státu. Na vzdálenějším konci kanceláře byly dvoje dveře. Jedny vedly do malého záchodu, který jsem používal já a dozorci bloku E (někdy dokonce i správce Moores); druhé se otevíraly do čehosi, co připomínalo nejspíš kůlničku na dříví. Jestliže jste vykročili po Zelené míli, tam vaše kroky končily.
Byly to nízké dveře. Já jsem musel sklonit hlavu, když jsem vstupoval dovnitř, a John Coffey si dokonce musel sednout a vlézt tam po zadku. Potom se přišlo na jakousi plošinu, odkud vedly tři cementové schody dolů, na podlahu z desek. Byla to prachmizerná místnost bez topení a s plechovou střechou, stejnou, jakou byl opatřen přilehlý blok. V zimě tam bylo tak chladno, že se vám kouřilo od úst, v létě horko k zalknutí. Při popravě Elmera Manfreda - bylo to v červenci nebo v srpnu třicátého roku - devět přítomných omdlelo.
Na levé straně té kůlny se nacházel - opět - život. Nářadí (zamčené v rámech a pojištěné křížem krážem napnutými řetězy, jako kdyby to byly pušky a ne rýče a krumpáče), galanterní zboží, pytle se semeny na jarní osev vězeňských zahrad, krabice s toaletním papírem, palety s bez ladu a skladu naházenými formuláři pro vězeňskou kantýnu, a dokonce i pytle s vápnem na značení kosočtverce pro baseball a pro fotbalové hřiště - muklové hrávali na pozemku, známém pod jménem Pastvina, odkud byl za podzimních odpolední nádherný výhled ke Cold Mountain.
A napravo - opět smrt. V jihovýchodním rohu skladiště stál sám Jiskřák, posazený na plošině stlučené z prken, na masivních dubových nohách, se širokými dubovými opěradly, která absorbovala pot hrůzy z dlaní mužů a žen v posledních chvílích jejich životů, a s kovovou helmicí, po většinu času bezvládně visící ze hřbetu křesla a připomínající infantilní čepičku robotího mláděte z komiksu Bucka Rogerse. Z helmice vycházel kabel, protažený utěsněným otvorem ve škvárobetonové stěně za křeslem. Vedle křesla stál pocínovaný kbelík. Kdybyste do něj nahlédli, spatřili byste prstenec vyřezaný z mořské houby tak, aby přesně zapadl do kovové helmy. Před popravami se namáčel do slané vody, aby lépe vedl jednosměrný proud, který procházel drátem a houbou, aby nakonec skončil v odsouzencově mozku.

2

Rok 1932 byl ve znamení Johna Coffeyho. Podrobnosti byly ve všech novinách a každý, kdo má zájem, si je může vyhledat - tedy aspoň každý, kdo má víc energie, než nějaký roztřesený stařec, dožívající v kterémsi georgijském starobinci. Vzpomínám si, že tehdy byl horký podzim. Fakticky až moc horký. V říjnu bylo skoro jak v srpnu a správcova žena Melinda měla nastoupit do nemocnice nahoře v Indianole. Toho podzimu jsem chytil šerednou infekci močových cest, ne sice tak zlou, aby i mě museli šoupnout do špitálu, ale přece dost špatnou na to, abych si přál být raději mrtev vždycky, když jsem si musel jít ulevit.

Byl to podzim Delacroixe, toho napůl plešatého Francouze s myší, který přišel toho léta a udělal parádní trik s tou cívkou. Přesto se ten podzim proslavil hlavně tím, že do bloku E přibyl John Coffey, odsouzený na smrt za znásilnění a vraždu dvojčat Detterickových.
V každé směně sloužilo na bloku čtyři nebo pět dozorců, ale mnozí z nich se tam dlouho neohřáli. Dean Stanton, Harry Terwilliger a Brutus Howell (kterému pro jeho jméno říkali Surovec; to byl ale pouhý žert, neboť přes svou velikost neublížil ani mouše, pokud by opravdu nemusel) jsou už po smrti, právě tak jako Percy Wetmore, který opravdu surovcem byl, nemluvě o tom, že to byl hlupák. Percy na blok E prostě nepatřil, neboť tam byl špatný charakter bezpředmětný a někdy dokonce nebezpečný, ale přiženil se do rodiny ke guvernérovi, a tak ho tam trpěli.
Byl to právě Percy Wetmore, kdo uvedl Coffeyho na blok svým legendárním výkřikem: "Mrtvola! Je tady chodící mrtvola!"
Bylo horko jak na branách pekla, říjen neříjen. Dveře na buzerplac se otevřely a dovnitř vstoupila záplava oslepujícího světla spolu s největším chlapem, jakého jsem kdy viděl - tedy až na pár basketbalistů, které vídávám v televizi v odpočíváme tohoto domova pro uslintané paličatce, kterým se nechce umřít - kde jsem nakonec zakotvil. Na rukou měl želízka, a na prsou, která připomínala spíš sud na vodu, řetězy; na kotnících měl okovy a mezi nimi mu plandal řetěz, který cinkal jak kutálející se mince, když kráčel po citrónovém koberci mezi celami. Z jedné strany ho doprovázel Percy Wetmore, z druhé strany vychrtlý Harry Terwillliger. Vypadali vedle něj jako děti, které vedou chyceného medvěda. Dokonce i Brutus Howell vypadal vedle Coffeyho jako kluk, a to měl přes šest stop a než vzal nohy na ramena a vrátil se do toho Zapadákova, ze kterého pocházel, hrával jako fotbalový útočník za Louisianskou státní univerzitu.
John Coffey byl černoch, stejně jako většina chlapů, kteří přicházeli na chvíli bydlet na blok E, než spočinuli v Jiskřákově smrtícím náručí. Byl vysoký šest stop a osm palců. Nebyl tak podsaditý, jako ti chlápci, co běhají mezi koši, třebaže byl široký v ramenou, sešněrovaný v prsou a všude samý sval. Nacpali ho do těch největších modráků, jaké našli v magacínu, a přece mu manžety nohavic sahaly sotva do půlky jeho jizvami znetvořených lýtek. Košili měl na prsou rozepnutou, rukávy končily vysoko nad zápěstím. V obrovské ruce držel právě tak obrovskou čepici; kdyby si ji nasadil na hlavu ebenové barvy, vypadal by jako opice, s jakou chodívají flašinetáři, až na to, že ta čepice byla modrá a ne červená, Vypadal, že by dokázal přervat řetězy, které ho poutaly stejně snadno, jako my ostatní trháme stuhy na vánočních dárcích, ale když jste se mu podívali do tváře, viděli jste, že se k ničemu takovému nechystá. Nebyl hloupý, jak o něm tvrdil Percy - nedlouho po tom o něm prohlásil, že je blboň - spíš ztracený. Neustále se rozhlížel kolem sebe, jako kdyby žasnul nad tím, kde se to najednou ocitl. Nebo i nad tím, kdo je vůbec zač. První co mě napadlo bylo, že vypadá jako černý Samson krátce po tom, co ho ta pohanská holka Dálila do hladká oholila a připravila ho tak o všechen šmrnc.
"Kráčející mrtvola!" vykřikoval Percy, zatímco vlekl toho medvěda za náramky, jako kdyby opravdu věřil, že se mu s ním podaří pohnout i tehdy, kdyby se Coffey rozhodl, že nepůjde sám. Hany neříkal nic, ale vypadal rozpačitě. "Mrtvola..."
"Tak to by snad stačilo," zarazil jsem ho. Seděl jsem na kavalci v cele, která se za chvíli měla stát Coffeyho celou. Samozřejmě jsem byl zpraven o tom, že má přijít. Seděl jsem v jeho budoucí cele vlastně proto, abych ho přivítal a zbavil ho okovů, ale neměl jsem nejmenšího šajnu o tom, jak velký chlap to je, dokud jsem ho skutečně nespatřil. Percy po mně vrhl pohledem, který měl znamenat, že všichni (samozřejmě kromě toho velkého hlupáka, který uměl jedině znásilňovat malé holčičky) vědí, jaký jsem srab. Nahlas ale neřekl nic.
Ti tři se zastavili u otevřených dveří cely. "Ses si jistej, šéfe, že s ním tady chceš zůstat?" zeptal se Harry. Nestávalo se často, aby hlas Harryho Terwilligera zněl nervózně - stál po mém boku během vzpoury vězňů šest nebo sedm let před tím, a nikdy se ani nezachvěl. Ani tehdy, když se rozkřiklo, že někteří z nich mají zbraně. Teď ale jeho hlas nervózně zněl.
"Chystáš se mi snad dělat nějaký potíže, velkej hochu?" oslovil jsem Coffeyho, sedě na kavalci a snaže se nevidět a neslyšet. Cítil jsem se mizerně. Ta infekce močových cest, o které jsem hovořil před chvílí, nebyla sice tak zlá, jak pár dní předtím, ale rozhodně to nebyla žádná procházka růžovým sadem. To vám teda řeknu.

Coffey pomalu zavrtěl hlavou - jednou doleva, jednou doprava, potom nazpět do mrtvého bodu. Jak mě jeho oči našly, už se mě nepustily.
Harry nesl desky s Coffeyho papíry. "Podej mu to," řekl jsem Harrymu. "Strč mu to do ruky."
Harry uposlechl. Ten velký moula je uchopil jako náměsíčník.
"Teď je podej mně, velkej hochu," řekl jsem mu. Coffey mě poslechl, zatímco jeho řetězy zvonily a chrastily. Musel sklonit hlavu, aby mohl projít do cely.
Prohlížel jsem si ho shora dolů, hlavně abych se přesvědčil, že jeho výška není optický klam. Bylo to tak: šest stop a osm palců. Váhu měl v papírech uvedenou 280 liber, ale to byl jistě jen odhad. Určitě musel mít aspoň 320 a dost možná i 350. V rubrice pro jizvy a zvláštní znamení stálo jediné slovo, které tiskacími písmeny puntičkářsky nakreslil Magnusson, veterán registrační kanceláře: POČETNÉ.
Zvedl jsem zrak. Coffey trochu ustoupil stranou a já viděl Harryho, jak stojí na druhé straně chodby před Delacroixovou celou - byl to v době Coffeyho příchodu jediný další nocležník na bloku E. Del byl křehký plešivějící muž s utrápenou tváří účetního, který si uvědomuje, že mu na jeho machinace už už přijdou. Na rameně mu seděla jeho ochočená myš.
Percy Wetmore se sklonil ve dveřích cely, která se právě stala celou Johna Coffeyho. V ruce držel svůj pendrek z hikoryového dřeva, který nosíval v pouzdře, zhotoveném na zakázku. Významně si s ním poklepával o dlaň. Třeba to bylo tím na toto roční období neobvyklým horkem, třeba to bylo tou infekcí, která mě rozpalovala v rozkroku a činila mé flanelové spodní prádlo zcela nesnesitelným, nebo snad tím, že mi státní mašinérie poslala na krk dalšího černého hlupáka, který si vykoledoval trest smrti a na kterém si Percy chtěl nejdřív poněkud zchladit žáhu. Možná ode všeho trochu. Ale ať to bylo co bylo, na chvíli jsem se přestal starat o jeho politické styky.
"Percy," řekl jsem. "Stěhujou marodku." "A co? To má na starosti Bili Dodge..." "To vím i bez tebe," poznamenal jsem. "Tak jdi a helfni mu."
"To není má práce," opáčil Percy. "Má práce je ten velkej kolopák. "Kolopák" bylo Percyho žertovné označení pro velké chlápky, vzniklé zkrácením slov kolohnát a hlupák.. On totiž velké lidi nesnášel. Ne že by on sám byl nějaká rachotina, jako třeba Harry Terwilliger. Byl pořádně při těle, ale byl dost nízký. Byl to typ samečka bantamové váhy, který vyhledává rvačky, zvláště když je protivník nějak handicapován. Kohoutek pyšný na své peří. Narazil-li na takového protivníka, sotva se udržel, aby zůstal stranou.
"V tom případě považuj svou úlohu za splněnou," odvětil jsem. Jdi, a pomož jim s tou marodkou."
Vystrčil dolní čelist jako hafan, chystající se kousnout. Bili Dodge a jeho chlapi stěhovali bedny a haldy prostěradel, dokonce i postele. Celá marodka se stěhovala do nové budovy na západním okraji pozemku věznice. Byla to špinavá a namáhavá práce.
"Maj na to všechny chlapy, který potřebujou," nedal se odbýt Percy.
"Potom tam jdi aspoň kibicovat," pravil jsem už zvýšeným hlasem. Všiml jsem si, že Harry se uzavřel do sebe, a tváří se, že nevidí neslyší. Jestli guvernér nařídí správci Mooresovi, aby mě vyrazil za to, že jsem si dovolil načechrat nesprávné peří, koho asi Hal Moores posadí na mé místo? Že by Percyho? No to by tedy byl fór. " Heleď se, je mi fakticky fuk, co budeš dělat, ale teď odsud na malej moment vypadni!"
Chvíli jsem si myslel, že se do mě pustí tím pendrekem, a to by byl opravdový průser, protože Coffey tam celou tu dobu stál jako největší zastavené hodiny na světě. Potom se Percy konečně odhodlal zasunout pendrek do toho ručně soustruhovaného pouzdra - byla to sakramentsky marnivá věcička -a váhavě vyšel na chodbu. Nevzpomínám si už, který dozorce seděl u služebního stolu, ale dobře si vzpomínám, že Percy, když ho míjel, zamumlal: "Přestaň se tak blbě culit, nebo ti ten úsměv tak rozmáznu po ksichtě, až se posereš." Potom jsem slyšel chřestění klíčů a pocítil závan rozpáleného vzduchu z buzerplacu. Pak byl Percy Wetmore konečně pryč. Aspoň tedy na chvíli. Delacroixova myš běhala sem a tam, z jednoho ramene toho malého Francouze na druhé. Nervózně poškubovala vousy.
"Klídek, pane Jingles," pravil Delacroix a myš se zastavila na jednom z ramen, jako kdyby mu rozuměla. "Klid a rozvahu." V jeho poněkud exoticky a cize znějící výslovnosti rozvaha zněla jako rosvácha.
"Lehněte si, Déle," okřikl jsem ho. "Odpočiňte si. Todle se netejká ani vás."
Udělal, jak jsem mu přikázal. Znásilnil malou holčičku a potom ji zabil, její tělo vyhodil z bytu, kde bydlela, postříkal petrolejem a zapálil, nějakým pofidérním způsobem se domnívaje, že tím stopy svého

zločinu zahladí. Požár potom zachvátil budovu, a uhořelo dalších šest lidí, včetně dvou dětí. Byl to jeden jediný zločin, který spáchal, a teď z něj byl muž s umírněnými způsoby a utrápenou tváří, plešatou palicí a dlouhými vlasy, přetékajícími vzadu za límec košile. Za krátkou dobu se Del posadí do Jiskřáka, a ten s ním udělá krátký proces... ale ani Jiskřák nespálí to, co mu zůstalo tam uvnitř, stejně jako drogy, které do něj denně cpou, mu neumožní spát. Ale ať udělal jakkoliv hroznou věc, všechno je pryč, a teď tady Ježí na kavalci a nechává svého malého druha, aby mu s pištěním běhal po rukou. Ten, až bude po všem, se otřepe, přeskočí k někomu jinému a nás nechá, abychom zabili ty slupky, které už dávno nežijí.
Obrátil jsem svou pozornost k tomu obrovi.
"Budeš hodnej, když ti Harry sundá ty řetězy?"
Přisvědčil. Jeho přikývnutí bylo stejné, jako předtím zavrtění hlavou: dolů, nahoru, zpět do mrtvého bodu. Hleděl na mě svýma podivnýma očima. Byl v nich určitý druh pokoje a míru, ale ne takový druh, kterému bych mohl důvěřovat. Kývl jsem prstem na Harryho, který přistoupil a odemkl mu řetízky. Nedal teď na sobě znát žádný strach, dokonce ani tehdy, když poklekl mezi Coffeyho nohy, silné jak klády, a odemykal mu okovy na kotnících. Tím mi to usnadnil. Takže to byl Percy, kdo Harryho znervózňoval, a já jsem se na Harryho instinkt spolehl. Den co den jsem se spoléhal na instinkty všech chlapů na bloku E. Ovšem kromě Percyho.
Našel jsem si způsob, jak hovořit s novými přírůstky na bloku, ale v Coffeyho případě jsem byl na vážkách. Nebylo to jen kvůli jeho impozantním rozměrům, ale kvůli jeho celkové abnormálnosti.
Když Harry odstoupil (Coffey zůstal během celého odemykacího ceremoniálu nehybný, mírný jak peršeronský kůň), poklepal jsem prsty po fasciklu a pustil se do své nové úlohy. "Umíš mluvit, velkej hochu?" otázal jsem se.
"Ano, pane, šéfe, umím," pravil Coffey. Měl hluboký, tiše rachotivý hlas. Připomínalo mi to túrování právě nastartovaného traktoru. Jeho přízvuk nebyl fakticky jižansky - říkal já a ne á - ale jeho řeč se vyznačovala jistými jižanskými větnými konstrukcemi, jak jsem si všiml později. Jako kdyby pocházel jen někde od Jihu a ne přímo z něho. Nezdálo se, že by byl analfabet, třebaže moc vzdělání jistě nepochytil. V jeho řeči, stejně jako v mnohém, co dělal, bylo mnoho tajemného. Hlavně mě znepokojovaly jeho oči - zračila se v nich jakási mírumilovná nepřítomnost, jakoby se jeho duch vznášel někde daleko, předaleko.
Jmenuješ se John Coffey?"
"Ano, pane, šéfe, stejně jako ten nápoj, jenže se to jinač píše."
"Takže ty se vyznáš v pravopise. Umíš číst a psát?"
Jenom svý jméno, šéfe," pravil klidně.
Povzdechl jsem si. Potom jsem přednesl zkrácenou verzi své uvítací řeči. Už jsem definitivně pochopil, že se mi nechystá dělat žádné trable. Ukázalo se, že jsem v tomto bodě měl i neměl pravdu.
Jmenuju se Paul Edgecombe," spustil jsem. Jsem velitel bloku E - hlavní bachař. Jestli budeš ode mě něco chtít, vyžádej si mě jménem. Když tady nebudu, vyžádej si tohodle druhýho chlápka. Jmenuje se Harry Terwilliger. Nebo se ptej na pana Stantona, nebo pana Howella. Rozuměls?"
Coffey přisvědčil.
Jen nečekej, že dostaneš všechno, co se ti zamane, pokud se my nerozhodném, že to opravdu potřebuješ. Todleto totiž není hotel. Sleduješ mě?"
Opět přisvědčil.
"Todleto je tichý místo, velkej hochu - ne jak zbytek věznice. Seš tady jenom ty a Delacroix. Na rozdíl od ostatních nebudeš makat. Budeš většinou jen sedět. Dám ti šanci o tom podumat." Většina z nich má na dumání tolik času, až to není hezké. Ale to jsem mu neřekl."Někdy pouštíme rádio, jestli to chtěj všichni. Máš rád rádio?"
Opět přikývl, tentokrát však poněkud váhavě, jako kdyby si nebyl jist, co to rádio je. Později jsem zjistil, že jsem měl svým způsobem pravdu; Coffey poznával věci, když na ně znovu narazil, ale mezitím na ně zapomínal. Rozeznával postavy v Mezi námi děvčaty, ale měl jen mlhavou představu o tom, co se dělo v předcházející epizodě.
Jestli se budeš slušně chovat, dostaneš jídlo vždycky, když se bude jíst, a nikdy neuvidíš zevnitř samotku, co je na konci chodby, ani si nebudeš muset oblíct tu kazajku, co má knoflíky na zádech. Kaž-dej den,

od čtyř do šesti, budeš moct strávit dvě hodiny na dvoře, kromě soboty, kdy zbytek osazenstva věznice hraje fotbal pod vlajkama svejch mužstev. V neděli odpoledne budeš moct mít návštěvy, jestli máš někoho, kdo by tě chtěl vidět. Máš někoho takovýho, Coffey?"
Zavrtěl hlavou. "Ani ne, šéfe," pravil.
"Co třeba tvůj advokát?"
"Řek bych, že mně ukázal záda," poznamenal. "Byl mně přidělenej jako bezplatnej. Nezdá se mně pravděpodobný, že by vážil celou tu cestu semka do hor."
Zahleděl jsem se na něj, abych zjistil, jestli to nemyslí jako fór, ale zdálo se, že ne. Ostatně jsem nic jiného ani nečekal. Na žádné odvolání se John Coffey těšit nemohl, aspoň tehdy ne; jakmile bylo po soudu, svět na něj zapomněl a nevzpomene si, dokud se v novinách neobjeví noticka, že jakýsi černý brach dostal kolem půlnoci kapku proudu. Na druhé straně, takový chlap, který má ženu a děti a těší se na nedělní odpoledne, se dá snadněji ovládat, pokud se ovládání zdá být problematickým. Což naštěstí nebyl tento případ. Přestože byl tak sakra velký.
Trochu jsem se zavrtěl na kavalci, potom jsem si pomyslel, že by mým dolním partiím třeba prospělo, kdybych vstal, a tak jsem to udělal. S respektem přede mnou ustoupil a tleskl rukama.
"Můžeš se tady mít docela príma, velkej hochu, ale může se i stát, že ti z toho uděláme úplný peklo. Všechno záleží jen na tobě. Říkám ti to já, ale moh by ti to říct kterejkoliv z nás, protože to vyjde nastejno. My s tebou budem zacházet, jak si zasloužíš. Máš nějaký otázky?"
"Necháváte po večerce svítit světlo?" vyhrklo z něj bez přemýšlení, jako by na to už celou tu dobu čekal.
Zamrkal jsem překvapením. Od nováčků na bloku E jsem dostal už řadu prapodivných otázek, včetně toho, jak velké kozy má moje stará, ale takovouhle otázku jsem nedostal nikdy.
Coffey se usmíval malinko rozpačitě, jako kdyby věděl, že ho považujeme za troubu, ale nemohl si pomoci. "Poniváč já se někdy potmě bojím," dodal na vysvětlenou. "Zvlášť na takovejchhle podivnejch místech."
Pohlédl jsem na něj, od paty až po hlavu, a cítil jsem se podivně dojat. Víte, oni člověka dokážou dojmout; nevidíte totiž to nejhorší, jak do nich zevnitř tepe jejich svědomí, jak perlík do kovadliny.
Jo, celou noc je tady sakra jasno," odvětil jsem. "Od devíti do pěti do rána svítí půlka světel na míli."
Potom jsem si uvědomil, že kecám. V tom mississippském krcálku se nemohl doslechnout, co to Zelená míle je. "Tedy na chodbě," opravil jsem se.
S úlevou přikývl. Nejsem si jist, zda věděl, co je chodba, ale dvěstěwattové žárovky v drátěných krytech jistě viděl.
Potom jsem udělal něco, co jsem dosud neudělal se žádným vězněm - podal jsem mu ruku. Ani teď ještě nevím, proč jsem to udělal. Možná proto, že se ptal na ta světla. Harry Terwilliger zamrkal údivem. To si teda pište. Coffey uchopil mou ruku s překvapivou vznešeností. Moje ruka zmizela v jeho ruce, a bylo po všem. Do mé láhve se chytila další můra. Byli jsme hotovi.
Vyšel jsem z cely. Harry zabouchl dveře a zamkl oba zámky. Coffey ještě chvíli stál nepohnutě, jako kdyby nevěděl, co udělat dál. Potom se posadil na kavalec, mezi koleny sepnul své obrovské pracky a sklonil hlavu jako člověk, který truchlí, nebo se modlí. Potom něco řekl tím svým podivným, skoro jižanským přízvukem. Slyšel jsem to dokonale zřetelně, a třebaže jsem nevěděl, co bude dělat potom - máte-li chlapa krmit a uklízet po něm, než nastane čas, aby splatil své dluhy, nepotřebujete vědět, co dělá - přece mě zamrazilo.
"Nemoh jsem tomu pomoct, šéfe," řekl. "Chtěl jsem to vzít zpátky, ale už bylo pozdě."

3

S Percym tě čekaj nepříjemnosti," prohodil Harry, když jsme kráčeli nazpět halou do mé kanceláře. Dean Stanton, něco jako můj třetí zástupce - ve skutečnosti jsme takovou hierarchii nevedli, k Percyho velké radosti - seděl za mým stolem a doplňoval záznamy, Ta práce je snad nekonečná. Když jsem vstoupil, sotva zvedl oči, jen si bříškem palce nadzvedl brýle a opět se ponořil do papírů.
"Mám trampoty s tím sráčem hned od prvního dne, co sem narukoval," pravil jsem opatrně. Povytáhl jsem si kalhoty, aby mě neškrtily v rozkroku. Sykl jsem bolestí. "Slyšels, co vykřikoval, když vedl toho velkýho šibeničníka?"

"Nemoh jsem to neslyšet," odvětil Harry. "Však dobře víš, že jsem byl při tom."
Já jsem byl na hajzlu a taky jsem to slyšel docela zřetelně," vmísil se do rozhovoru Dean. Přitáhl si jakýsi papír - když ho přidržel na světle, všiml jsem si kroužku vytlačeného šálkem kávy - zmačkal ho a hodil do koše.
"'Kráčející mrtvola'. To si musel přečíst v některým z těch časopisů, co je tak žere."
Nejspíš to bylo tak. Percy Wetmore byl velký fanda časopisů Argosy, Stag a Men's Adventure. Jak se zdálo, v každém výtisku byla aspoň jedna povídka, která se odehrávala ve vězení, a Percy je hltal s náruživostí badatele. Jakoby se v nich pokoušel najít návod, jak se má chovat. Domníval se, že v těch časopisech jsou informace o tom, jak to v životě fakticky chodí. Přišel k nám právě když jsme popravovali Anthonyho Raye, vraha se sekyrou - nebyl sice přítomen přímo při popravě, ale šmíroval z jedné ze sousedních místností.
"On se vyzná," řekl Harry. "Má styky. Budeš se muset zodpovídat za to, žes ho poslal pryč z bloku a ještě obtížnějc se budeš muset zodpovídat za to, že od něj chceš, aby dělal nějakou pořádnou práci."
"Nemyslím," namítl jsem, ale to bylo spíš jen zbožné přání. Bili Dodge totiž nebyl z těch, kdo by nechal chlapa jen tak se poflakovat a dělat silácké ksichty. "Momentálně mě víc zajímá ten velkej hošan. Myslíš, že s ním budou nějaký trable?"
Harry rozhodně zavrtěl hlavou.
"U soudu dole v trapinguským okrese byl tichej jak jehně," připojil se Dean. Sundal si své brejličky bez obroučeк a začal si je leštit o vestu. "Měl na sobě sice víc řetězů než Scrooge viděl na Marleyho strašidle, ale kdyby chtěl, mohl někoho dokopat k smrti. To ale ovšem žertuju, brácho."
"To vím," řekl jsem, třebaže jsem nevěděl. Totiž jen nerad připouštím, že by Dean Stanton byl schopnější než já.
"Ale je to kolos, co?" řečnicky se zeptal Dean.
"To teda je," souhlasil jsem.
"Svinsky velkej."
"Nevím, jestli se Jiskřák nezavaří, až mu bude smažit prdel."
"O Jiskřáka neměj péči," namítl jsem roztržitě. "V něm se i velcí chlápci scvrknou."
Dean si poškrábal kořen nosu, na místě, kde měl několik nepěkných červených rýh od brýlí a přikývl.
"No ba," řekl. "Něco na tom bude."
"Ví někdo z vás, odkud přišel, než se ukázal v tom... Teftonu? Byl to Tefton, ne?"
Jo," řekl Dean. "Tefton. Tam dole, v okrese Trapingus. Co dělal, než se tam ukázal a proved, co proved, to, jak se zdá, nikdo neví. Řek bych, že se tam prostě jen tak potloukal. Třeba by se dalo něco vyčíst ze starejch novin v knihovně věznice, kdybys měl opravdovej zájem. Snad je ještě do příštího tejdne nevyhoděj." zašklebil se. "Možná, že bys tam při ty příležitosti zaslech, jak ten malej parchant tam nahoře nadává a úpí."
"Snad bych se tam moh trochu povrtat," řekl jsem, a jak jsem pravil, tak jsem i později toho odpoledne opravdu učinil.
Knihovna se nacházela v zadním traktu budovy, která se měla stát prodejnou aut, tedy aspoň to bylo v plánu. Pomyslel jsem si, že se někdo chce pořádně napakovat, ale právě zuřila hysterie, a tak jsem si svůj názor nechal pro sebe. To jsem měl udělat ostatně i v Percyho případě, ale někdy člověk nedokáže udržet jazyk za zuby. Huba dokáže člověka dostat do většího průseru, než se někomu vůbec může zdát. Takže k té prodejně aut nikdy nedošlo. Ostatně se od příštího jara měla věznice přestěhovat do Brightonu, šedesát mil dolů po silnici. To je živná půda pro další černé kšefty, uvědomoval jsem si. Další příjemné ryžování. To nebylo nic pro mě.
Vedení věznice se přestěhovalo do nové budovy na východní straně buzerplacu; marodka se přestěhovala (která hlava skopová na okrese přišla s tím nápadem přestěhovat marodku na druhé poschodí, to je jedno z dalších tajemství života); v knihovně ještě něco zbylo - ne že by toho tam někdy bylo moc - a vyprazdňovala se jen pomalu. Stará budova byla rozpálená krychle z překládaných desek, zaklíněná mezi bloky A a B. K budově byly z obou stran přilepené koupelny bloků A a B a byla vždy celá nasáklá tím neurčitým pachem moči. Tento smrad byl asi jediným rozumným důvodem pro přestěhování. Knihovna měla tvar L a nebyla o mnoho prostornější, než moje kancelář. Rozhlížel jsem se

po nějakém ventilátoru, ale všechny už byly pryč. Jistě tam muselo být aspoň padesát stupňů, a cítil jsem, jak se mi ten žár zapíchl do rozkroku, když jsem se posadil.
Bolest jako při zkaženém zubu. Vím, že je to perverzní, porovnávat tu část těla, o které tady mluvíme, se zuby, ale je to jediné přirovnání, které mě napadá. Ještě horší to bylo při močení a těsně po něm, ale k tomu jsem se chystal až před odchodem.
Kromě mě tam byl ještě jeden chlápek - vyzáblý pomocný dozorce jménem Gibbons. Dřímal v rohu s kloboukem staženým do očí a jakýmsi westernem na kolenou. Vedro ho neobtěžovalo, stejně jako hekání, bouchání a příležitostné klení nahoře na marodce (kde jistě muselo být ještě aspoň o deset stupňů víc - doufal jsem, že si to tam Percy Wetmore jaksepatří vyžere). Já se však o Gibbonse nestaral a přešel jsem ke kratší straně L, kde byly uloženy noviny. Bál jsem se, že je už odvezli spolu s těmi ventilátory, bez ohledu na to, co říkal Dean. Ukázalo se, že moje obavy byly liché. Noviny byly dosud na místě, a najít případ dvojčat Dettericových bylo víc než snadné: svítil na titulních stranách od odhalení zločinu v červnu až do procesu koncem srpna a v září.
Brzy jsem zapomněl na vedro a na bouchání shora, jakož i na Gibbonsovo sípavé chrápání. Pomyšlení na ty malé, devítileté holčičky - na jejich hebké blonďaté vlásky a na jejich vyzývavé úsměvy na způsob dvojčat Bobbseyových - v souvislosti s Coffeyho neohrabanou černotou bylo nepříjemné, ale nebylo možné se mu vyhnout. Při jeho velikosti bylo snadné si představit, jak je jí, jako nějaký zlý obr z pohádky. Ale to, co ve skutečnosti udělal, bylo ještě horší. Měl štěstí, že ho nelynčovali hned tam na břehu řeky. Jestliže ovšem můžeme považovat za štěstí čekání na procházku po Zelené míli, následované posazením do Jiskřákova klína.

4

Královna Bavlna byla na Jihu zbavena moci sedmdesát let předtím, než došlo k událostem, o kterých vyprávím, ale ve třicátých letech zažila menší renesanci. Plantáže bavlny byly sice už hudbou minulosti, ale v jižní části našeho státu existovalo čtyřicet či padesát prosperujících bavlnářských farem. Majitelem jedné z nich byl Klaus Detterick. Podle norem padesátých let to byl břídil, který je na tom jen o málo líp, než aby chodil po žebrotě, ale tehdy, ve třicátých letech byl považován za zámožného, protože koncem každého měsíce v hotovosti platil své nákupy a mohl se podívat do očí prezidentovi banky, stalo-li se, že ho potkal na ulici. Jeho farmářský dům byl čistý, pohodlný a prostorný. Klaus se kromě pěstování bavlny zabýval i chovem slepic a několika krav. Měl se svou ženou tři děti: Howarda, kterému bylo dvanáct, nebo tak nějak, a dvojčata, holčičky Coru a Kathe.
Jedné teplé červnové noci toho památného roku děvčátka požádala o dovolení spát na boční, sítí potažené verandě, která se táhla podél celého domu. Spaní na verandě znamenalo pro ně velký zážitek. Kolem deváté hodiny, když z oblohy zmizely poslední záblesky slunečního svitu, je matka políbila na dobrou noc. Bylo to naposledy, co je viděla předtím, než obě holčičky ležely v rakvích a pohřební podnikatel jim retušoval tváře.
Venkovské rodiny chodívaly v té době spát brzy - jakmile se 'udělala tma pod stolem', říkávala někdy moje máti - a spaly zdravě. Přinejmenším to platilo pro Klause, Marjorie a Howieho Dettericovy, a pro tu noc, kdy byla dvojčata unesena. Klaus spoléhal na to, že kdyby se něco stalo, Browser, velká stará rodinná nečistokrevná collie, by ho vzbudil štěkáním. K tomu však nedošlo. Ani té noci, ani už nikdy později.
Klaus vstal za kuropění a šel dojit. Veranda se nacházela na straně domu, odvrácené od chléva, a Klause nenapadlo jít se podívat na děvčata. To, že se Bowser k němu nepřipojil, ho neznepokojilo. Pes se choval ke kravám a slepicím se značným despektem a když se ve chlévě něco dělalo, byl zalezlý ve své boudě, pokud ho nezavolali... přesněji řečeno, dokud ho důrazně nezavolali.
Marjorie sešla dolů asi tak patnáct minut po tom, co si její manžel v předsíni natáhl holínky a zamířil do chléva. Postavila na kávu, na pánev hodila slaninu. Vůně kávy a slaniny přilákala Howieho z jeho pokoje v podkroví, ne však děvčata z verandy. Když Marjorie rozbíjela do slaniny vajíčka, poslala Howieho ven, aby je přivedl. Jakmile bude po snídani, Klaus je chtěl poslat do kurníku pro čerstvá vajíčka. Jenže toho rána se u Dettericků žádná, snídaně nekonala. Howie se vrátil z verandy celý bledý, jeho oči, předtím opuchlé od spánku, byly teď doširoka rozevřené.

Jsou pryč," pravil.
Marjorie vyšla na verandu, zpočátku spíše rozzlobená, než znepokojená. Později vypovídala, že předpokládala, jestli vůbec něco předpokládala, že se děvčata asi rozhodla jít na procházku a natrhat si za svítání nějaké květiny. Nebo pro nějakou podobnou holčičí vylomeninu. Stačil jí jediný pohled, a pochopila, proč Howie tak zbledl.
Zavolala na Klause - zařvala na něj - a Klaus přišel - přihnal se s holínkami bílými od mléka, které se mu cestou vycákalo z napůl plné putýnky. Co našel na verandě, to by roztřáslo nohy i mnohem statečnějším rodičům. Deky, kterými se děvčata přikryla, když se nad ránem ochladilo, byly schumlány v jednom rohu. Dveře, opatřené sítí, byly vyvráceny z pantů a zvadle visely nad zápražím. A na prknech, jak na verandě, tak i na schodech za poničenými síťovanými dveřmi, byly krvavé skvrny.
Marjorie na kolenou prosila manžela, aby nešel hledat děvčata sám, a aby nebral s sebou syna, jestliže cítí, že by to mohlo být nebezpečné, ale tuto řeč si mohla ušetřit. Klaus uchopil pušku, kterou měl uloženou v předsíni, vysoko mimo dosah malých rukou a Howiemu dal nuladvaadvacítku, kterou měl pro něj nachystanou k jeho narozeninám v červenci. Potom vyrazili. Žádný z nich nevěnoval ani nejmenší pozornost té naříkající a plačící ženě, která chtěla vědět, co by dělali, kdyby narazili na nějakou bandu tuláků, nebo na skupinu zlých černochů, kteří utekli z okresní farmy nad Laducem. Kdybyste se mě zeptali, co si o tom myslím já, potom bych vám řekl, že jsem spíš na straně těch mužů. Krev už sice netekla, ale byla ještě lepkavá, a pokud jde o barvu, ta byla blíž červené než hnědé, jak krev vypadá, když uschne. K únosu tedy nemohlo dojít moc dávno. Klaus musel mít dobrý důvod domnívat se, že pro jeho holčičky je ještě nějaká šance, a nemínil tu šanci pustit z rukou.
Nikdo z nich se nevyznal ve stopování - byli to zemědělci, žádní lovci. Byli to muži, kteří sice vyráželi do lesů na mývaly a na jeleny, když byla sezóna, ne však proto, že to chtěli, ale proto, že se to žádalo. Bláto na dvorku kolem domu bylo křížem krážem došmatláno nepřehlednou směsicí stop. Obešli chlév, a téměř okamžitě věděli, proč Bowser, špatný kousač, ale dobrý štěkač, neštěkal na poplach. Ležel napůl v boudě, zhotovené z desek, které zbyly po stavbě chléva, napůl venku (nad kruhovým otvorem, vyřezaným v přední stěně byla bouda označena pečlivě nakresleným slovem Bowser - viděl jsem fotografii v jedněch z těch novin), a hlavu měl vykroucenou až na záda. Musel to být chlap s neuvěřitelnou silou, který dokázal něco takového udělat tak velkému zvířeti, prohlásil později ohledač mrtvol porotě, která posuzovala případ Johna Coffeyho... a potom dlouze a významně pohlédl na bezradného obhájce, který se sklopenýma očima seděl za stolem obhajoby, oblečen ve zbrusu novém erárním overalu s náprsenkou, ve kterém vypadal spíš jak obžalovaný. Kromě psa našel Klaus s Howiem i zbytky vařeného párku. Hypotéza - a já nemám pochyby, že celkem rozumná - zněla tak, že Coffey nejprve nalákal psa na návnadu, a potom, když se Bowser konečně pustil do žrádla, uchopil ho rukama a jediným mocným pohybem zápěstí mu zlámal vaz.
Za chlévem se nacházela Dettericková severní pastvina, kde se však toho dne žádné krávy nepásly. Pastvina byla svlažena ranní rosou, a napříč přes ni, uhlopříčně směrem k severozápadu, se táhla jak pravítko rovná čára polehlé trávy, vyšlapaná nějakým mužem.
Třebaže se nacházel ve stavu blízkém hysterii, Klaus Detterick nejprve zaváhal, jestli se po ní má dát. Nebyl to strach z muže či mužů, kteří unesli jeho dcery; byl to strach z toho, že bude sledovat stezku, kterou únosce přišel... že se dá nesprávným směrem v době, kdy možná jde o každou vteřinu.
Howie vyřešil to dilema tím, že z keře rostoucího na samém okraji dvora sejmul útržek žluté bavlněné látky. Klaus ukazoval tentýž kus látky, když seděl u svědeckého pultu. Rozplakal se, když ho identifikoval jako součást nočních kalhotek jeho dcery Kathe. Dvacet yardů dále, na převislé větvičce jalovce, našli viset kus vybledlé zelené látky stejného vzoru jako noční úbor, který měla na sobě Cora, když líbala maminku a tatínka na dobrou noc.
Dettericovi, otec a syn, se dali do běhu, se zbraněmi před sebou, jako to dělají vojáci, když zdolávají těžce ostřelované území. Jestli se divím něčemu, co se přihodilo toho dne, potom je to to, že chlapec, zoufale běžící za otcem (často v nebezpečí, že ho otec ztratí), ani jednou neupadl a nevpálil Klausovi Dettericovi kulku do zad.
V domě Dettericových byl telefon - další znamení pro sousedy, že si Dettericovi dobře vedli, tedy aspoň s ohledem na tu katastrofickou dobu - a Marjorie obvolala všechny sousedy, kteří rovněž měli

telefon, aby se jim svěřila s neštěstím, které je postihlo jak blesk z čistého nebe, vědouc, že každý telefonát způsobí zčeření hladiny jako kamínek vhozený do tichého rybníka. Potom zdvihla telefon naposledy, a řekla slova, která byla takřka normou telefonních systémů v té dávné době, přinejmenším tedy na jižanském venkově: "Haló, centrálo, jak mě slyšíte?"
Centrála slyšela, ale momentálně neodpovídala; ta dobrá žena na ústředně byla celá vyvedená z míry. Když se konečně vzpamatovala, řekla: "Ano, paní Dettericková, určitě, Ježíšku dobrotivý, zrovna se modlím k bohu, aby vaše malý zlatý holčičky byly v pořádku -"
"Ano, díky," pravila Marjorie. "Ale když už hovoříte s Hospodinem, tak se ho zeptejte, jestli by nepočkal, než mě spojíte s kanceláří vrchního šerifa dole v Teftonu, dobrá?"
Vrchní šerif okresu Trapingus byl starý brach s nosem zčervenalým od whisky, s břichem jako necky na praní a s hřívou bílých vlasů, tak jemných, že vypadala jako štětka na čištění dýmky. Dobře jsem ho znal; býval často u nás nahoře v Cold Mountain, aby navštívil své, jak říkal "hochy", před jejich poslední cestou. Svědci popravy sedávali ve skládacích křesílkách, v jakých jste jistě i vy párkrát seděli na pohřbech, církevních večírcích, nebo v hernách binga (mimochodem, i my jsme je měli tenkrát vypůjčené z herny Mystic Tie č. 44) a vždy, když si šerif Homer Cribus do takového křesílka sedal, čekal jsem na suché prasknutí, jako signál nadcházející katastrofy. Děsil jsem se toho dne, a současně v něj doufal. K mému zklamání však nikdy nenastal. Nedlouho po tom - jistě ne víc než rok od té doby, co byla Dettericková děvčata unesena - dostal ve své kanceláři infarkt, nepochybně právě v okamžiku, kdy souložil se sedmnáctiletou černošskou dívkou jménem Daphne Shurtleffová. Byla kolem toho spousta řečí, neboť šerif vždy, když se blížila volební kampaň, okázale stavěl na odiv manželku a šest synů. V těch dobách, když se někdo chtěl ucházet o nějaký úřad, musel "být buď baptista, nebo táhnout k čertu", jak se říkalo. Ale lidé mají pochopení pro pokrytectví, jak jistě chápete. Mají svou vlastní stupnici hodnot, a vždycky se potěší, když se dá někdo načapat bez kalhot a s trčícím ptákem - ovšem, pokud to nejsou právě oni sami.
Kromě toho, že byl pokrytec, byl i nekompetentní. Byl to ten druh maníka, který se dá vyfotit, jak hladí kočku nějaké dámy, třebaže někdo jiný - jeho zástupce Rob McGee - riskoval zlomený vaz, když lezl pro zatoulanou slečnu Čičinku na strom a snesl ji dolů.
McGee vydržel poslouchat nesouvislý blábol Marjorie Dettericke asi dvě minuty, potom ji přerušil čtyřmi nebo pěti otázkami - zdvořilými, ale ráznými. Jako zkušený rváč, po jehož facce teče krev dřív, než rána dopadne. Když dostal na své otázky odpověď, pravil. "Zavolám Bobo Marchantovi. On má psy. Zůstaňte na lince, paničko. Jestli se váš muž a chlapec vrátí, zařiďte, aby se ani oni nepohli z baráku. Aspoň se o to pokuste."
Její muž a syn zatím sledovali stopu únosce tři míle na severozápad, ale když se dostali do otevřených polí a sosnových hájů, stopu ztratili. Jak jsem řekl, byli to rolníci, žádní lovci, a kromě toho věděli, co je to za zvíře, po němž jdou. Cestou našli žlutý kabátek od pyžama Kathe, a další kus vytržený z Corina úboru. Obě trofeje byly nasáklé krví, a Klaus ani Howie už zdaleka tak nespěchali, jako zpočátku; do jejich horkých nadějí musela proniknout nějaká chladná jistota, podobně jako chladná voda, která klesá ke dnu, protože je těžší.
Slídili v lese, dívajíce se po nějakých stopách, a když nic nenašli, pustili se do hledání jinde, s podobným výsledkem. Na třetím místě, které prohledávali, našli konečně jehličí borovice kadidlové postříkané krví. Pustili se směrem, který se zdál vést k jedné úzké cestě, a potom se opakovalo tápavé hledání dalšího postupu. Kolem deváté hodiny dopoledne za sebou uslyšeli výkřiky mužů a štěkot psů. Než šerif Cribus dopil svou první dnešní kávu, oslazenou brandy, dal Rob McGee dohromady improvizovanou skupinu ozbrojenců, a zakrátko spolu s ní dostihl Klause a Howieho Dettericke, kteří se zoufale motali na kraji lesa. Brzy se ti muži dali znovu do pohybu, vedeni Bobovými psy. McGee dovolil Klausovi a Howiemu jít s nimi - stejně by se nevrátili, kdyby jim to nařídil, ať se děsili, jak chtěli z toho, co by mohli nalézt - ale aspoň je přinutil vytáhnout náboje z jejich zbraní. I ostatní to udělali, jak nařídil McGee; bylo to tak bezpečnější. Co jim ale neřekl (ani nikdo jiný), že Dettericke byli jediní, kdo byli požádáni, aby náboje šerifovu zástupci vrátili. Napůl zmateni a netoužící po ničem jiném, než co nejdřív skoncovat s tou noční můrou, udělali, oč McGee požádal. Tím, že Rob McGee vzal Dettericke náboje, pravděpodobně na nějakou chvíli zachránil Johnu Coffeymu jeho ubohý život.

Do ochraptění štěkající psi je vlekli dvě míle skrz sosnové houští. Trasa pronásledování směřovala stále přibližně na severozápad. Potom dorazili ke břehu řeky Trapingus, která je v tom místě široká, a pomalu se valí na jihovýchod nízkou zalesněnou pahorkatinou, obydlenou rodinami Crayových a Robinettových a Duplisseyových, jejichž příslušníci si dosud sami vyrábějí mandoliny a při orání často vyplivují své zkažené zuby; byl to bohem zapomenutý kraj, kde jsou lidé schopni v neděli ráno chytat hady, aby večer uléhali ve smyslném objetí s vlastními dcerami. Znal jsem ty rodiny; většina z nich se čas od času starala o potravu Jiskřákovi. Na druhém břehu řeky viděli příslušníci stíhací čety, jak se červnové slunce odráží od ocelových kolejí lokální tratě Velké jižní. Asi míli po proudu, po jejich pravé ruce, se vlečka stáčela k uhelné pánvi West Green.

Na tomto místě našli širokou vydupanou pěšinku v trávě a v nízkém křoví, tak poskvrněnou krví, že mnozí z mužů se vrátili do lesa, aby tam zanechali svou dnešní snídani. Tam, na této krvavé stezce, rovněž našli zbytek Cořiny noční košile, a Howie, který se až do této chvíle obdivuhodně držel, se na smrt bledý začal motat otci pod nohama.

Právě na tomto místě se psi Bobo Marchanta poprvé a naposledy toho dne neuměli dohodnout, jak dál. Bylo jich dohromady šest, dva stavěči, dva modře žíhaní pointeři a párek kříženců, připomínajících teriéry, jakým lidé na pomezí Jihu říkají mývaláci. Mývaláci chtěli pokračovat na severozápad, proti proudu řeky, zatímco ostatní se chtěli vydat přesně opačným směrem, na jihovýchod. Nastal značný zmatek, a třebaže noviny o tom nic nepíší, dovedu si představit to hrozné klení, které Bobo chrlil na jejich hlavy, pomáhaje si při tom rukama, ve kterých má nejspíš víc inteligence než v hlavě. Za mlada jsem znával několik psovodů, a podle mých zkušeností - se všichni chovají podobně.

Bobo jim zkrátil vodítka a dal jim očichat cáry noční košile Cory Dettericková, aby jim připomenul, kvůli čemu jsou vůbec venku v této době, když se rtuť v teploměru pomalu šplhala k pětadevadesáti fahrenheitům, a kdy se nepříjemné bodavé mušky začaly rojit kolem hlav pronásledovatelů. Mývaláci si znovu čichli, a tentokrát se rozhodli vrátit se z kratší cesty. Spolu s ostatními se s příslušnou zvukovou kulisou vydali po proudu.

Ani ne deset minut nato se muži zastavili, když si uvědomili, že slyší i něco jiného, než psy. Bylo to spíš vytí, než štěkot, zvuky, jaké žádný pes ze sebe nevyloudí, a to ani tehdy, když se blíží jeho konec. Byl to zvuk, který žádný z těch mužů nikdy neslyšel ani od jiného tvora, ale přesto všichni bezpečně věděli, že je vydává člověk. Aspoň to tvrdili, a já jsem jim věřil. Soudím, že i já bych ten zvuk poznal. Domnívám se, že i já jsem slyšel lidi řvát tímto způsobem. Bylo to tehdy, když kráčeli k elektrickému křeslu. Nebylo jich moc - většina z nich to snáší stoicky, buď mlčí, nebo žertují jako na školním pikniku - jen pár. Obvykle ti, kteří věří, že opravdu existuje peklo, a uvědomují si, že je na konci Zelené míle čeká.

Bobo znovu zkrátil psům vodící šňůry. Byli to cenní psi, a on neměl nejmenší chuť přijít o ně kvůli kvílení a blábolení nějakého psychopata. Ostatní muži si znovu nabili své zbraně a zajistili závěry. Od toho kvílení jim všem naskočila husí kůže, z podpaží a ze zad jim stékal ledový pot. Když lidi něco takového potká, potřebují vůdce, mají-li jít dál. Zástupce šerifa McGee takovým vůdcem byl. Postavil se do čela a hbitě kráčel vpřed (třebaže bych se vsadil, že se malý moment nato moc hbitě necítil) směrem k hloučku olší na kraji lesa, sledován ostatními, kteří se nervózně valili asi pět kroků za ním. McGee se zastavil jen jednou, a to aby pokynul největšímu z mužů, Samu Hollisovi, že se má držet v blízkosti Klause Dettericka.

Za olšinou se nacházel další otevřený terén, zakusující se vpravo do lesa. Po levé straně se táhl dlouhý mírný svah k řece. Všichni se zastavili na místě, jakoby omráčeni bleskem. Domnívám se, že by byli raději neviděli to, co se jim zjevilo před očima, a jsem si jist, že na ten pohled nikdy nezapomenou. Byl to nefalšovaný přízrak, takřka rozplývající se na slunci, jaké se vyskytují za oponami spořádaného života. Viděli něco, z čeho tuhne úsměv na rtech a stydne krev v žilách.

Ve vybledlé a zakrvavené námořnické blůze seděl na břehu řeky největší chlap, jakého kterýkoliv z těch mužů kdy viděl - John Coffey. Prsty obrovských bosých nohou měl posazené daleko od sebe. Na hlavě měl vybledlý červený šátek, uvázaný tak, jak si ho váží venkovanky, když jdou do kostela. Kolem něj kroužilo černé mračno komárů. Pod každou paží držel jedno nahé dívčí tělíčko. Blonďaté vlásky, kdysi kudrnaté a hebké jak pírko, byly teď zplihlé a pocákané červení. Muž, který je držel, seděl na zemi a vyl směrem k nebesům, jako nějaké náměsíčné tele. Tmavohnědé tváře měl zalité slzami, tvář zkroucenou

křečí zármutku. Dýchal přerušovaně, hrudník se mu zvedal tak, že popruhy blůzy se napínaly k prasknutí. Když popadl dech, vzepjal se k další pasáži vytí. Tak často čteme v novinách, že "vrah neprojevil ani zbla lítosti", ale v tomto případě tomu nebylo tak. John Coffey sice na rozdíl od těch děvčat žil, ale ve skutečnosti byl svým skutkem zasažen hlouběji než ona.

Zdálo se, že nikdo ze svědků si neuvědomil, jak dlouho tam stáli, dívajíce se na toho vyjícího muže, který pak hleděl přes širokou tichou říční pánev k vlaku na druhém břehu, spěchajícímu k chatrnému mostu přes řeku. Zdánlivě tam hleděli hodinu nebo celou věčnost, snad i ten vlak se zastavil a supěl na místě jako dítě, které sebou hodilo na zem v záchvatu vzteku, snad ani slunce se neskrylo za mrak a neoslepilo jim zrak. To, co viděli před sebou, bylo reálné jak psí kousnutí. Ten černoch se kolébal dopředu, dozadu; Cora a Kathe se kolébaly spolu s ním, jako panenky v rukou obra. Krví potřísněné svaly v mužových obrovských nahých pažích se napínaly a uvolňovaly, napínaly a uvolňovaly, napínaly a uvolňovaly.

Byl to Klaus Detterick, kdo porušil to zátiší. S výkřikem se vrhl na tu zrůdu, která znásilnila a zavraždila jeho dcery. Sam Hollis znal svou úlohu, a snažil se ji plnit, ale nedalo se. Byl o šest palců vyšší než Klaus, a co do váhy měl převahu dobrých sedmdesáti liber, ale zdálo se, že Klaus by byl schopen ty ruce, které ho svíraly, třeba urvat. Klaus v mžiku prolétl otevřeným terénem, který ho dělil od Coffeyho, a z voleje ho vší silou kopl do hlavy. Jeho holínka, pocákaná mlékem, které v tom horku už zkyslo, zasáhla Coffeyho do levého spánku, ale zdálo se, že to černoch ani nepocítil. Stále tam jen tak seděl, naříkavě kvílel, houpal se ze strany na stranu a hleděl přes řeku; jak si to já představuji, byla to scéna jak vystřižená z nějakého svatodušního kázání: věrný přívrženec Kříže hledí směrem k zemi zaslíbené... pokud náhodou nevyhlíží vojáky.

Byli potřební čtyři chlapi, aby hysterického farmáře od Johna Coffeyho odtrhli. Než se jim to konečně podařilo, stačil uštědřit Coffeymu nepočítané dobře mířených ran. Nezdálo se, že by to všechno na Coffeyho nějak působilo, ať tak či onak; i nadále hleděl přes řeku a naříkal. Pokud jde o Dettericka, jakmile ho konečně odtrhli od jeho oběti, všechna bojovnost ho přešla, jakoby ten velký černoch byl nabit nějakou podivnou životodárnou elektřinou (musíte mi prominout můj sklon uvažovat v elektrických metaforách; je to nejspíš profesionální deformace), a když byl Dettericků kontakt se zdrojem energie přerušen, ochabl jako člověk, který se dotkl fáze. S koleny daleko od sebe poklekl na břeh řeky a s rukama na tváři se pustil do vzlykání. Howie se k němu připojil. Klečeli proti sobě a jeden druhého objímali.

Dva muži na ně dávali pozor, zatímco ostatní vytvořili kolem toho houpajícího se a naříkajícího černocha kruh a mířili na něj puškami. Stále ještě se zdálo, že tam kromě něj ještě někdo je. McGee vykročil dopředu, chvíli nejistě přešlapoval z nohy na nohu, a potom si přičapl.

"Pane," oslovil černocha potichu, a Coffey se okamžitě utišil. McGee pohlédl do jeho očí, od pláče podlitých krví. Stále z nich tekly slzy, jakoby někdo v jeho nitru zapomněl zavřít nějaký kohoutek. Ty oči plakaly, a přece byly jaksi nedotčené... nepřítomné a klidné. Byly to nejpodivnější oči, jaké jsem kdy viděl, a McGee to nepochybně cítil stejně. Jako oči zvířete, které předtím nikdy nevidělo člověka," řekl reportéru Hammersmithovi těsně před procesem.

"Pane, slyšíte mě?" ptal se McGee.

Coffey pomalu přikývl. Pažemi dosud svíral své nemluvné panenky. Brady měly pokleslé na hrudi, takže do jejich tváří nebylo pořádně vidět. Jedna z drobných milostí, které se bůh rozhodl toho dne udělit.

"Máte nějaký jméno?" pokračoval McGee ve vyptávání.

John Coffey," řekl černoch přes slzy. "Coffey, stejně jako ten nápoj, jenže se to jinač píše."

McGee přisvědčil, potom ukázal prstem na vydutou náprsní kapsu na Coffeyho blůze. McGeemu to připadalo, že by ten muž mohl být ozbrojen - ne že by muž Coffeyho velikosti potřeboval zbraň na to, aby udělal nějakou větší škodu, kdyby se k tomu rozhodl. "Co to tam máte, Johne Coffey ? Není to náhodou bouchačka? Třeba pistole?"

"Ne, pane," pravil Coffey drsným hlasem, a na ty podivné oči - zalité slzami a zmučené, na tom vzdáleném a nepřirozeně vyrovnaném pozadí, jako kdyby pravý John Coffey byl někdo jiný, díval se na nějakou jinou krajinu, krajinu, v níž zavražděné malé holčičky nejsou ničím než planým poplachem - na ty oči šerifův zástupce McGee nikdy nezapomene. "To je jenom něco malýho na zakousnutí."

"Ach, takže něco malýho na zakousnutí?" otázal se McGee, a Coffey přisvědčil a řekl ano, pane, těkaje očima a utíraje si svíčku u nosu. "A kdepak byste rád posvačil, Johne Coffeyi?" McGee se nutil ke klidu, třebaže cítil pach těch děvčat a viděl mouchy, jak na nich posedávají a hodují. Nejhůř na tom byly jejich vlasy, uvedl později... to ale nevyšlo v žádných novinách; předpokládalo se, že by to bylo příliš děsivé čtení. Ne, toto jsem se dozvěděl od reportéra, který příběh zpracovával, od pana Hammersmitha. Později jsem ho vyhledal, neboť jsem se v té době stal Johnem Coffeym posedlým. McGee vyprávěl tomuto Hammersmithovi, že jejich blonďaté vlásky už přestaly být blonďatými. Staly se světle kaštanovými. Po tvářích jim tekla krev, jako by si hrály s barvičkami. Člověk nemusel být ani lékař, aby poznal, že jejich křehké lebky byly rozdrceny silou jeho mohutných paží. Pravděpodobně křičely, a on se pravděpodobně snažil je umlčet. Kdyby děvčata bývala měla štěstí, došlo by k tomu ještě před znásilněním.
Ten pohled byl těžce snesitelný, dokonce i pro muže tak odhodlaného dělat své povolání, jako byl McGee, a nepříznivě ovlivňoval jeho myšlení. Každá chyba v myšlení však může vést k těžkým následkům, snad i k dalšímu krveprolití. McGee se zhluboka nadechl a uklidnil se. Tedy, aspoň se o to pokusil
"Inu, pane, přesně si nevzpomínám, ať se propadnu, jestli jo," pravil Coffey, duse se slzami, "ale je to opravdu malá svačinka, ňáký žemle a trochu nakládaný zeleniny, řek bych."
"Rád bych se podíval sám," řekl McGee. "Teď se nehejbejte, Johne Coffey. Nehejbejte se, hochu, protože je tady na vás namířenejch dost zbraní, aby z vás v momentě nezbyl ani mastnej flek."
Coffey hleděl přes řeku, a ani se nepohnul, když se McGee opatrně natáhl k těm vybouleninám v náprsní kapse a vytáhl odtud něco zabaleného do novin a převázaného kouskem uzenářského motouzu. McGee zatáhl za provázek a rozbalil balíček, třebaže si byl bezpečně jist, že je v něm právě to, co tvrdí Coffey, to jest svačina. Objevil se sendvič se špekem, rajčaty a kusem huspeniny. Byla tam i trocha nakládané zeleniny, samostatně zabalené do listu ze zábavného časopisu, jemuž John Coffey neměl v životě šanci porozumět. Chyběl tam párek. O párek připravil Johna Coffeyho Browser.
McGee podal svačinu přes rameno jednomu z ostatních mužů, nespouštěje oči z Coffeyho. V podřepu byl k němu příliš blízko, aby si mohl, byť na vteřinku, dovolit zanedbat svou ostražitost. Svačina, opět zabalená a z dobrých důvodů i převázaná, skončila u Bobo Marchanta, který ji vložil do svého tlumoku, v němž nosil pamlsky pro psy (a nedivil bych se, že i rybářské návnady). Svačina byla při procesu předložena jako doličný předmět - spravedlnost je v této části sice zkažená, ne však tak zkažená jak ta houska se slaninou a rajčaty - třebaže byla řádně vyfotografována.
"Co se to tady stalo, Johne Coffey?" zeptal se McGee svým tichým, soustředěným hlasem. "Nemáte mi k tomu co říct?"
A Coffey řekl McGeemu a ostatním skoro přesně totéž, co řekl později mně; byla to rovněž poslední slova, která řekl žalobce porotě při Coffeyho pojednávání. "Nemoh jsem tomu pomoct," pravil Coffey, drže pod pažemi ta nahatá, zavražděná a zmrzačená děvčata. Po tvářích se mu opět začaly koulet slzy. "Chtěl jsem to vzít zpátky, ale bylo už pozdě."
"Hochu, zatykám vás pro vraždu," pravil McGee, a potom naplil Johnu Coffeymu do tváře.
Porota se dohodla za pětačtyřicet minut, právě včas, aby páni porotci stihli oběd. Divím se, že na něj měli žaludek.

5

Věřím, že chápete, že toto všechno jsem nezjistil za jediné horké říjnové odpoledne, strávené v téměř zaniklé knihovně věznice, z jedné jediné hromádky starých novin, uložených v několika krabicích od pomerančů Pomona, ale přesto jsem toho zjistil dost na to, abych měl té noci špatný spánek. Když má paní vstala ve dvě v noci a našla mě, jak sedím v kuchyni, piju podmáslí a kouřím vlastnoručně ubalenou cigaretu z mizerného tabáku, zeptala se, co mi je, a já jsem jí zalhal, což jsem udělal za celé naše manželství jen párkrát. Řekl jsem jí, že jsem se zas chytil s Percym Wetmorem. Jistě, opravdu jsem se s ním chytil, ale to nebyl důvod, proč mě našla sedět tak pozdě v noci v kuchyni. Obvykle jsem býval schopen starosti s Percym nechávat v kanceláři.
"Vykašli se na to shnilý jabko, a pojď do postele," vyzvala mě. "Mám něco, co ti pomůže usnout, a jsem

ochotná ti to dát."
"To nezní nejhůř, ale rek bych, že bysme teďka neměli," namítl jsem. "Mám něco s močovejma cestama a nerad bych to na tebe přenes."
Zvedla obočí. "Takže močový cesty, říkáš," pravila. "Řekla bych, že ses nakazil od ty pouliční děvky, jaks byl posledně v Baton Rouge." Nikdy jsem nebyl v Baton Rouge a nikdy jsem nebyl u žádné pouliční děvky tak blízko, abych se mohl nakazit. To věděla stejně dobře jako já.
Je to zastaralá infekce močovodu," bránil jsem se. "Moje máti říkávala, že to kluci obvykle chytnou při čůrání, když fouká severní vítr."
"Copak tvoje máti, ta taky zůstávala celej den doma, když rozsypala sůl," pokračovala žena ve šťourání. "Kdybys..."
"Tak dost," zarazil jsem ji rukou. "Dr. Sadler říká, že když budu brát sulfonáty, do konce týdne budu zas jura. Samozřejmě mě to přejde, ale do tý doby bysme s postelovejma hrátkama měli přestat."
Políbila mě na čelo, těsně nad levé obočí, kde mě vždycky svrbělo. Což Janice moc dobře věděla. "Chudáčku. Jako by nestačil ten odpornej Percy Wetmore. Nebuď tu dlouho."
Než jsem jí vyhověl a vrátil se do postele, zaskočil jsem se vymočit na zadní verandu (když jsem předtím zkontroloval směr větru navlhčeným palcem - jakkoliv se to zdá být pošetilé, jen zřídkakdy jsem toto pravidlo opomenul, neboť nám ho vštěpovali naši rodiče, když jsme byli malí). Čůrání venku je jednou z radostí venkovského života, které si básníci neumí dost vynachválit, ale té noci to žádná radost nebyla; voda, která ze mě vycházela, mě pálila jak petrolej, třebaže o poznání méně než odpoledne, a značně méně, než před dvěma třemi dny. Doufal jsem, že už je to na dobré cestě. Ale kdo doufá, že se jeho nemoc zhorší? Nikdo mi neřekl, že ten brouk, co se usadí tam vevnitř, kde je teplo a vlhko, si může dát den dva pauzu, než opět s novou silou zaútočí. Překvapilo by mě, kdybych to věděl. Ještě víc by mě překvapilo, kdybych věděl, že za nějakých patnáct dvacet let budou pilulky, které takovou infekci zlikvidují v rekordním čase, a že ty pilulky dokonce ani nebudou způsobovat zvedání žaludku a sviţení střev a že člověku nebude pokaždé na zvracení, jako je tomu se sulfáty Dr. Sadlera. Ale tenkrát, ve dvaatřicátém, nezbývalo než čekat, a snažit se ignorovat pocit, že vám někdo nalil do vnitřností petrolej a potom k němu přiložil sirku.
Skončil jsem s těmi galejemi, vrátil se do ložnice, a konečně usnul. Zdálo se mi o děvčatech se stydlivými úsměvy na rtech a s krví ve vlasech.

6

Příštího rána jsem na svém stole našel růžový lístek, dožadující se, abych se co nejdřív dostavil do správcovy kanceláře. Věděl jsem, o co jde - existovala tady nepsaná, ale velmi důležitá pravidla hry, a já jsem včera na chvíli podle nich přestal hrát - a tak jsem to odkládal na co nejpozději. Stejně jako návštěvu u lékaře, když mi začaly ty potíže s odmočňováním. Vždycky jsem si myslíval, že lidé trestuhodně přehánějí přístup "však ono to přejde".
Do kanceláře správce Moorese jsem tedy nijak nespěchal. Místo toho jsem si bezstarostně sundal vlněné sako uniformy, zavěsil ho na opěradlo, a zapnul ventilátor v rohu. Byl zase jeden z těch horkých dnů. Potom jsem se posadil a očima přelétl hlášení Brutuse Howella o noční směně. Nestalo se nic, co by vzbuzovalo znepokojení. Delacroix se krátce po rozsvícení rozplakal - to dělal po většinu nocí, ani ne tak kvůli těm lidem, co je uškvařil za živa, jako spíš kvůli sobě - potom vytáhl myš, pana Jinglese, z krabice od doutníků, v níž měla hnízdo. To Dela uklidnilo a zbytek noci prospal jak nemluvně. Pan Jingles ji nejspíš strávil na Delacroixově břiše, s ocáskem zkrouceným na packách, aniž jedinkrát zamrkal.
Vypadalo to, jakoby se Bůh rozhodl seslat Delacroixovi anděla strážného, ale ve své moudrosti rozhodl, že pro padoucha, jakým náš louisianský přítel se sebevražednými sklony byl, je dost dobrá jen myš. Toto všechno jsem se samozřejmě v Surovcově hlášení nedočetl, ale zažil jsem sám dost nočních služeb, abych dokázal číst mezi řádky. O Coffeym tam stála krátká poznámka: "Bděl celou noc, většinou klidně, chvíli snad i plakal. Pokusil jsem se zapříst rozhovor, ale po několika Coffeyho chrochtavých odpovědích jsem to vzdal. Paul nebo Harry snad budou mít víc štěstí."
"Zapříst rozhovor", to byla ve skutečnosti důležitá zásada naší práce. Tehdy jsem to ovšem nevěděl, ale když se tak ohlížím zpět z nadhledu tohoto prapodivného stáří (domnívám se, že každé stáří se zdá být

prapodivným těm, kteří ho mají teprve před sebou), chápu, že to bylo opravdu tak. Rovněž chápu, proč jsem to neviděl tehdy - bylo to pro můj úhel pohledu příliš veliké. Zapřádání rozhovorů bylo pro naši práci stejně zásadové, jako dýchání pro naše životy. Nešlo ani tak o to, aby se v zapřádání rozhovorů vyznali fluktuanti, ale pro mě, Harryho, Surovce a Deana to bylo opravdu rozhodující. A právě toto bylo příčinou, že s Percym Wetmorem to byla taková katastrofa. Toho nenáviděli jak trestanci, tak dozorci. Všichni ho nenáviděli nejen kvůli jeho politickým kontaktům, ale kvůli němu samému. Dost možná, že ho nenáviděla i jeho matka (ale to je pouze moje domněnka). Byl jako dávka bílého arzenu, nasypaná do svatebního dortu. Myslím, že jsem si od samého začátku byl vědom, jaká se na nás v osobě Percyho přivalila pohroma. Byl jako časovaná nálož. Pokud jde o nás ostatní, s oblibou jsme žertovali o tom, že většinou nefungujeme jako dozorci odsouzenců, ale spíš jako jejich psychiatři - ještě i dnes se část mé osobnosti této myšlence vysmívá - ale uvědomovali jsme si důležitost zapřádání rozhovorů, jakož i to, že jestliže zapředení rozhovoru selže, mají muži, stojící tváří v tvář Jiskřákovi, odporný zvyk koledovat si o zešílení.

Na spodek Surovcovy zprávy jsem připsal poznámku ohledně debaty s Johnem Coffeym - aspoň se snažit - a potom jsem se začal věnovat vzkazu od Curtise Andersona, správcova hlavního pomocníka. Stálo v něm, že on, Anderson, velmi brzy očekává rozhodnutí o DP Edwarda Delacroise (to byla Andersonova chyba pravopisu; náš chlapík se ve skutečnosti jmenoval Eduard Delacroix). DP znamenalo v naší hantýrce datum popravy, a podle toho vzkazu se Curtis dozvěděl z dobře informovaných kruhů, že ten drobný Francouz se projde po Míli krátce před svátkem Všech svatých - nejspíš 27. října (odhady Curtise Andersona byly pověstné pozoruhodnou přesností). Ale ještě předtím můžeme očekávat nového chovance jménem William Wharton. Je to něco, čemu se říká 'problémové dítě'," psal Curtis svým poněkud afektovaným rukopisem s opačným sklonem. Je zuřivý a divoký, a ke všemu je na to hrdý. Za poslední asi tak rok se vyskytoval na nejrůznějších místech státu, a nakonec se vypracoval mezi špičku svého oboru. Při loupežném přepadení zabil tři lidi, z toho jednu těhotnou ženu, a na ústupu čtvrtého. Příslušníka státní policie. Jedině koho netrefil, byla jeptiška a jakýsi slepec." V tomto místě jsem se musel usmát.

"Whartonovi je 19 let, na horní paži má vytetovaného Billyho Kida. Zaručuji ti, že mu budeš muset dát párkrát po frňáku, ale až to budeš dělat, buď opatrný. Tomu chlapovi je všechno fuk." Tuto poslední větu dvakrát podtrhl, a potom pokračoval: Je to pobuda a kverulant. Nesmíme zapomínat ani na to, že není plnoletý."

Šílený výrostek, notorický stěžovatel, se sklonem prosadit svou. Ach jo, máme se na co těšit. Najednou se vedro zdálo být ještě větším, než ve skutečnosti bylo, a já jsem už nemohl déle odkládat návštěvu u správce Moorese.

Za mé dozorcovské kariéry v Cold Mountain jsem pracoval pod třemi správci; Hal Moores byl z nich poslední a nejlepší. Zvládal všechno levou rukou. Byl čestný a přímý; chyběl mu sice dokonce i obhroublý smysl pro humor Curtise Andersona, ale byl vybaven dostatkem politického důvtipu a prozíravosti, aby si udržel své místo i v těchto krutých letech... a dostatkem charakteru, aby se nedal svést k hazardu. Bylo mu tehdy osmapadesát nebo devětapadesát, a jeho hluboce vrásčitá tvář připomínala policejního psa, s nímž by se pravděpodobně i Bobo Marchant cítil doma bezpečný. Vlasy měl bílé a ruce se mu trochu třásly, jakoby po nějaké mrtvici. Jinak to byl ale silný chlap. Rok předtím, když se na něj na cvičáku vrhl jeden vězeň s latí vytrženou z nějaké bedny, Moores se ani nezachvěl, uchopil toho parchanta za zápěstí a zkroutil mu ho takovou silou, že mu kosti praskaly jako suché větvičky hozené do plápolajícího ohně. Mukl zapomněl na všechny své stížnosti, klesl do prachu a dovolával se matčiny pomoci. "Nejsem tvoje matka," oslovil ho Moores svým kultivovaným jižanským hlasem, "ale kdybych byl, zvěd bych sukně a pochcal bych tě z lůna, který tě zrodilo."

Když jsem vstoupil do jeho kanceláře, pokusil se vstát, ale pokynul jsem mu, aby zůstal sedět. Posadil jsem se proti němu a začal se ho vyptávat na zdraví jeho paní... jenže v naší části světa se taková otázka formuluje jinak. "Tak co ta tvá nádherná číča?" zeptal jsem se, jako kdyby Melindě bylo sedmnáct a ne dvaašedesát nebo třiašedesát. Můj zájem o ni byl nefalšovaný - byla to žena, kterou bych dokázal milovat a oženit se s ní, kdyby se naše životní cesty byly setkaly - ale trochu jsem chtěl odvést jeho pozornost od věci, kvůli které si mě předvolal.

Zhluboka si povzdechl. "Není to moc dobrý, Paule. Vlastně to vůbec není dobrý."
"Měla další bolesti hlavy?"
"Tenhle tejden jenom jednou, ale zato až doteď nejhorší - předevčírem skoro celej den ležela jak lazar. A ještě k tomu jí nějak ochabla pravá ruka - " Zdvihl pravou ruku, posetou mateřskými znaménky. Chvíli jsme oba sledovali, jak se ruka třese nad jeho pijákovou kolébkou, a potom ji opět spustil. Řekl bych, že se snažil něco z toho, co mi říká, ne-říct, a já jsem se snažil to něco neslyšet. Melindiny bolesti hlavy začaly někdy na jaře, a celé léto jí její lékař přizvukoval, že to jsou "migrény z nervového napětí," možná způsobené obavami z Halová nadcházejícího penzionování. Jenže nikdo z nich se jeho penzionování nebál, a kromě toho mi moje žena řekla, že na migrénu netrpívají staré rachejtle, ale spíš mladé larvičky; a v době, kdy dosáhnou Melindina věku, se nemoc spíš zlepšuje, než zhoršuje. A teď ta ochablost ruky. Ta mi nepřipomíná nervové napětí; spíš to vypadá jako nějaká zasraná mrtvice.
"Dr. Haverstrom chce, aby si lehla do nemocnice nahoře v Indianole," pokračoval Moores. "Aby jí mohli udělat nějaký testy. Rentgen hlavy, nebo něco na ten způsob. Bůh ví, co dalšího. Je z toho na smrt vystrašená." Odmlčel se, a potom dodal: "Abych ti pravdu řek, vystrašenej jsem i já."
"No jo, ale uvidíš, že to zvládne," řekl jsem. "Ale neodkládejte to. Jestli se ukáže, že to je něco, co se dá vidět pod rentgenem, jistě to budou umět i léčit."
"To jo," souhlasil, a potom, jen na okamžik - na jeden jediný okamžik během celého našeho rozhovoru, jak si teď vybavuji - se naše oči střetly a zaklínily se do sebe. Došlo mezi námi k tak dokonalému porozumění, že nebylo třeba slov. Jistě, mohla to být mrtvice. Mohla to být i rakovina, klíčící v jejím mozku, a jestliže tomu bylo tak, potom pravděpodobnost, že lékaři v Indianole s tím budou umět něco udělat, byla mizivá, ne-li dokonce nulová. Nezapomeňte, že se tehdy psal dvaatřicátý rok, kdy i při něčem tak poměrně prostém, jako je infekce močových cest, byly jen dvě možnosti: buď sulfáty a smrad, nebo trpět a čekat.
"Děkuju ti za účast, Paule. Ale teď si pohovořme o Percym Wetmoreovi."
Povzdechl jsem si a zavřel oči.
"Dnes ráno jsem měl telefonát z hlavního města," řekl správce potichu. "Byl to dost rozhněvanej telefonát, jak si jistě umíš představit, Paule. Guvernér se oženil tak, že skoro nikdy není doma, jestli víš, co tím myslím. Ale jeho žena má bratra, a ten má jediný dítě. Tím dítětem je Percy Wetmore. Percy včera večer volal tatíčkovi, a Percyho tatíček volal Percyho tetičce. Mám pokračovat?"
"Nemusíš," rezignoval jsem. "Percy je žalobní-ček. Skoro jako nějakej školní mazánek, kterej žaluje učitelce, že viděl, jak se na záchodě Jack a Jill cicmali."
"To máš pravdu," souhlasil Moores, "něco na ten způsob."
"Víš, co se stalo mezi Percym a Delacroixem, když sem Delacroix nastoupil?" zeptal jsem se. "Panebože, Percy a ten jeho prokletej hikoryovej pendrek..."
"Ano, ale -"
"A víš, jak s ním někdy jezdí po mřížích, jen tak, z čirýho furiantství? Je zlej a navíc hloupej, a já nevím, jak dlouho ho ještě budu snášet. Na mou duši."
Znali jsme se pět let. To může být dlouhá doba pro chlapy, kteří spolu dobře vycházejí, zejména jestliže jejich povoláním je výměna života za smrt. Tím chci říct, že správce dobře chápal, co mám na mysli. Nechtěl jsem se dát vyrazit; aspoň ne v této době, kdy kolem zdí věznice obchází krize, jako nebezpečný zločinec, který nemůže být polapen a vsazen za mříže, kam patří. Mnohem lepší chlapi, než jsem já, jsou venku na ulici, nebo třou bídu. Měl jsem v podstatě štěstí a věděl jsem o tom - děti jsem měl odrostlé, a už po dva roky mě netížila hypotéka, ten dvousetlibrový mramorový balvan na mé hrudi. Ale člověk musí jíst, jeho žena musí jíst. Vždy, když jsme si to mohli dovolit (a když Janiny dopisy zněly obzvlášť zoufale, i v případech, kdy jsme si to dovolit nemohli), jsme posílali dceři a zeťovi dvacet babek. Zeť byl nezaměstnaný středoškolský učitel, a jestliže to nebylo v těch dobách dostatečnou kvalifikací pro zoufalství, potom to slovo nemá smysl. Kdepak, z práce, kde je zaručená pravidelná výplata, se neodchází... aspoň ne chladnokrevně. Ale toho podzimu jsem chladnou krev neměl. Teploty venku byly nesnesitelné, a infekce, plížící se v mých útrobách, vyšroubovala teploměr ještě výš. A když je člověk v takové situaci, tak se stane, že mu uletí ruka (nebo jazyk). A jestliže narazí na takového chlapa, jako je Percy Wetmore, může na takový úlet doplatit, protože potom není cesty zpátky.

"Zadrž," řekl Moores potichu. "Zavolal jsem tě sem proto, abych ti něco řekl. Mám to z důvěryhodnejch zdrojů - fakticky od ty osoby, která dnes ráno volala - že Percy si podal žádost o přeložení do Briaru, a že té žádosti bude vyhověno."
"Briar," dostal jsem ze sebe. Jednalo se o Briar Ridge, jednu ze dvou státních nemocnic. "Co to ten kluk dělá? Okružní turné po státních institucích?"
Jedná se o práci v administrativě. Lepší plat a práce s papíry, a žádný přenášení nemocničních postelí v tom vedru." Věnoval mi škodolibý škleb. "Víš, Paule, užs ho mohl mít z krku, kdybys ho bejval neposlal s Van Hayem k vypínačům, když k nám přišel Náčelník."
To, co řekl, se mi na okamžik zdálo tak zvláštní, že jsem nevěděl, co tím sleduje. Ale možná, že jsem to ani nechtěl vědět.
"Kam jsem ho měl jinam poslat?" zeptal jsem se. "Kristepane, však jemu se na bloku nedá svěřit prakticky žádná práce! Udělat z něho aktivního člena popravčího družstva - " nedokončil jsem. Nemohl jsem dokončit. Blbost lidská je snad nekonečná.
"Nicméně bys ho měl pustit k Delacroixově popravě. Tedy, aspoň jestli se ho chceš zbavit."
Hleděl jsem na něj s pokleslou čelistí. Dlouho mi trvalo, než jsem byl opět schopen promluvit. "Co to říkáš? Mám vyhovět jeho zvrácený touze očuchat zblízka, až se budou smažit koule toho maníka?"
Moores pokrčil rameny. Jeho oči, tak měkké, když hovořil o své ženě, byly teď tvrdé jak křemen.
"Delacroixovy koule se stejně budou smažit, ať bude Wetmore členem týmu, nebo ne," pravil. "Sedí?"
"Ano, ale on to může zvorat. Vážně, Hale, on je přímo předurčenej k tomu, aby to zvoral. A před třiceti, nebo kolika svědky ... před novináři, kteří sem budou vážit cestu až odněkud z Louisiany..."
"Ty a Brutus Howell se postaráte, že to nezpacká," řekl Moores. "A jestli přece jo, dostane to do záznamu, a tam to zůstane i dlouho po tom, až jeho konexe ve vládní budově pominou. Chápeš?"
Chápal jsem. Dělalo se mi z toho nevolno a děsilo mě to, ale chápal jsem.
Je možný, že tady zůstane až do popravy Coffeyho, ale když budeme mít štěstí, uspokojí se i Delacroixem. Jen se musíš postarat, abys ho dostal do popravčího týmu."
Původně jsem plánoval Percyho zas poslat k vypínačům, aby potom vlezl dolů do tunelu, a eskortoval Delacroixe na káře k pohřebnímu vozu, který vždycky parkuje venku proti věznici, ale všechny plány jsem teď hodil za hlavu, aniž jsem se namáhal si to důkladněji promyslet. Přisvědčil jsem. Měl jsem pocit, že to, do čeho se pouštím, je hazard, ale už mi na tom nezáleželo. Abych se zbavil Percyho Wetmora, podepíšu třeba i smlouvu s ďáblem. Ať si teda při té popravě je a nasadí helmu, a potom ať se dívá skrz mříže a ať přikáže Van Hayovi, aby mu přehodil na dvojku; ať se dívá, jak tím malým Francouzem projede džin, kterého on, Percy Wetmore, vypustí z láhve. Ať ukojí ten svůj hnusný chtíč, jestli tahle státem povolená vražda je to, po čem touží. A potom ať si jde do Briar Ridge, kde bude mít svou vlastní kancelář a svůj vlastní ventilátor, který mu jeho horkou krev zchladí. A jestli jeho strýc nebude v příštích volbách zvolen, a on přijde na to, jak těžké je uživit se na tomto starém, sluncem spáleném světě, kde zdaleka ne všichni grázlové jsou bezpečně zamčeni za mřížemi, a párkrát si rozbije čumák, tím lip.
"V pořádku," řekl jsem a postavil jsem se. "Pustím ho k Delacroixovi. A do tý doby udržím mír."
"Fajn," řekl a rovněž se postavil. "Mimochodem, a co ta tvá nemoc?" Delikátně ukázal směrem k mému rozkroku.
"Zdá se to být kapku lepší."
"To jsem rád." Doprovodil mě ke dveřím. "A jak se ti jeví Coffey? Myslíš, že s ním budou nějaký potíže?"
"Nemyslím," pravil jsem. "Až dosud je tichej jako mrtvěj kohout. Je divnej - hlavně oči má divný -ale je tichej. Nemusíš mít starost."
Jistě víš, co proved."
"To si piš."
Doprovodil mě do přední kanceláře, kde stará slečna Hannah bušila do své underwoodky, která, jak se zdálo, pamatovala ještě poslední dobu ledovou. Byl jsem rád, že to mám za sebou. Koneckonců jsem z toho vyvázl dost lacino. A pomyšlení, že mám šanci přežít Percyho, nebyla také k zahození.
"Vyřiď Melindě, že ji nadevšecko miluju," řekl jsem mu. "A nedělej si starosti. Nejspíš to bude přece jenom migréna."

"Na to můžeš vzít jed," řekl, a pod smutnýma očima se jeho rty usmály. Ta kombinace byla sakra neřestná.
Pokud jde o mne, vrátil jsem se na blok E, abych začal nový pracovní den. Bylo tam spousta papírů k přečtení a popsání, podlahy k vytření, musela se podat jídla, bylo nutno sestavit rozpis služeb na příští týden, muselo se dohlédnout na stovky drobností. Ale především tam bylo čekání - ve vězení je ho vždycky dost, tolik, že s ním do smrti nebudeme hotovi. Čekání, až Eduard Delacroix vykročí po Zelené míli, čekání, až sem dorazí William Wharton s ohrnutým rtem a vytetovaným Billy Kidem, a nakonec čekání na to, až Percy Wetmore konečně a definitivně odprejskne z mého života.

7
Delacroixova myš byla jedním ze zázraků božích. Do toho léta jsem ji na bloku E nikdy neviděl, a nikdy jsem ji neviděl ani po tom podzimu, kdy Delacroix jedné parné a bouřlivé říjnové noci naši společnost opustil. Opustil ji způsobem tak nepopsatelným, že se sotva mohu přinutit, abych na to vzpomínal.
Delacroix tvrdil, že tu myš, která mezi námi žila jako Parníkovej Willy, ochočil. Já jsem se však domníval, že to bylo docela jinak. Stejný pocit měl i Dean Stantom, právě tak jako Surovec. Oba byli při tom toho večera, kdy se ta myš poprvé objevila, a jak Surovec konstatoval, "musela už bejt napůl ochočená, a dvakrát chytřejší než ten Francouzák, kterej si myslel, že mu patří."
Byli jsme s Deanem v kanceláři a chystali jsme se projít záznamy za poslední rok, abychom mohli napsat dotazníky svědkům pěti poprav, a dotazníky k dotazníkům ohledně dalších šesti exekucí, zpětně, až do devětadvacátého. Šlo nám v podstatě o jednu jedinou věc: zda byli spokojeni s našimi službami. Chápu, že to zní groteskně, ale ta věc byla opravdu závažná. Jako daňoví poplatníci to byli naši zákazníci, navíc nanejvýš speciální zákazníci. Muž nebo žena, která se o půlnoci vyparádí, aby mohla sledovat, jak si někdo jde pro smrt, má zvláštní a naléhavý důvod být při tom, speciální potřebu, a jestliže je poprava adekvátním trestem, tato potřeba musí být naplněna. Tito lidé trpí noční můrou. Účelem popravy je dokázat jim, že se už nemají čeho bát. Že je noční můra už ta tam. Snad to tak dokonce funguje. Někdy.
"Hej," křikl Surovec zpoza dveří, kde manipuloval se stolem na konci chodby. "Hej, vy dva! Pojďte sem!"
Dean a já jsme pohlédli jeden na druhého, oba s tímže výrazem neklidu a úzkosti, domnívajíce se, že se něco stalo buď s tím Indiánem z Oklahomy (jmenoval se Arlen Bitterbuck, ale my jsme mu říkali Náčelník... nebo v případě Harryho Terwilligera Náčelník Kozí Sýr, protože Bitterbuck tak podle Harryho tvrzení smrděl), nebo s tím chlápkem, kterému jsme přezdívali Prezident. Potom se ale Surovec začal smát, a my jsme spěchali, abychom viděli, co se to tedy vlastně stalo. Smích na bloku E zněl skoro tak podivně, jako smích v kostele.
Starý Týdýt, kápo, který v těch dobách rozvážel jídlo, vznešeně tlačil káru přetékající dobrotami, a Surovec se zásobil na noční službu - tři sendviče, dvě limonády a pár koláčků. A jako přílohu bramborový salát, který Týdýt nepochybně štípl ve vězeňské kuchyni, jež měla být teoreticky mimo jeho rádius. Surovec měl před sebou rozevřený deník, a kupodivu ho zatím ničím nepobryndal. Jistě teprve začal jíst.
"Co je?" zeptal se Dean. "Co se děje?"
"Státní zákonodárství jistě trochu pootevřelo kapsu, protože letos najmuli dalšího bachaře," pravil Surovec, stále ještě se smíchem na rtech. "Koukněte, támhle je."
Ukázal někam prstem, a my jsme pohlédli tím směrem. I já jsem se dal do smíchu a vzápětí se připojil i Dean. Nemohli jsme si pomoct, protože dozorce, který dělá každou čtvrthodinu kontrolní obchůzku, vypadá přesně jak ta myš, ten mrňavý chlupatý dozorce důstojně kráčel rajónem a ujišťoval se, že se nikdo nepokouší utéct nebo spáchat sebevraždu. Myš vždycky trochu popoběhla po Zelené míli směrem k nám, potom se zastavila a otočila hlavičkou ze strany na stranu, jako by kontrolovala cely. Potom následoval další krátký sprint. Skutečnost, že jsme oba naše momentální chovance slyšeli chrápat a ne hulákat, činila náš smích ještě veselejším.
Byla to naprosto obyčejná hnědá myš. Jediné, čím se odlišovala od normálnosti, bylo to, že to vypadalo, že kontroluje cely. Do jedné či dvou z nich dokonce vstoupila a proskočila svižně mezi dolními mřížemi způsobem, jaký by jí asi záviděl nemálo našich vězňů, ať současných, či minulých. Tedy až na to, že ti

muklové by chtěli, přirozeně, proskočit ven.
Myš nevstoupila do žádné z obydlených cel; pouze do prázdných. Nakonec se propracovala až k místu, kde jsme stáli. Čekal jsem, že se obrátí nazpět, ale nestalo se tak. Žádného z nás se ani trochu nelekla.
"To není normální, aby se myš takhle chovala k lidem," komentoval to poněkud nervózně Dean. "Třeba je vzteklá."
"Ach, panebože," povzdechl si Surovec přes sousto sendviče s lančmítem. "Ten velkej expert přes myši. Myšolog. Vidíte, jak se jí pění u huby, pane Myšologu?"
"Vůbec jí nevidím na hubu," bránil se Dean. To nás opět rozesmálo. Ani já)sem jí neviděl na tlamičku, ale viděl jsem drobné tmavé kapičky v jejích očích, a ty na mě v žádném případě nedělaly dojem, že by byla šílená nebo vzteklá. Naopak: myška vypadala, že je zvědavá a inteligentní. Vedl jsem na smrt lidi - o nichž se předpokládá, že mají nesmrtelnou duši - kteří vypadali mnohem tupěji než ta myš.
Rozběhla se a pelášila po Zelené míli k místu, sotva tři stopy vzdálenému od služebního stolu... Stůl nebyl nikterak vyšperkovaný, jak byste si třeba mohli představovat - byl to ten nejobyčejnější stůl, za jakým sedávali učitelé u nás v horách, v obvodní střední škole. Tam se zastavila, zkroutila si ocásek kolem pacek stejně afektovaně, jako si nějaká stará dáma uhlazuje sukni.
Náhle jsem se přestal smát a cítil jsem, jak mi chlad proniká svalovou tkání do kostí. Původně jsem chtěl zatajit, proč jsem se tak cítil. Nikdo se rád nepřiznává k něčemu, co by mohlo vypadat nebo znít směšně - samozřejmě, že ani já nejsem výjimka - ale chci-li říci pravdu o tom ostatním, soudím, že musím říci pravdu i o tomto. Po malý okamžik jsem si představoval, že ta myš jsem já, nikoliv dozorce, ale pouhý další usvědčený zločinec tady na Zelené míli, odsouzený a zatracený, ale dosud úspěšně předstírající statečnost a bohorovnost, sedící na stole, vysokém zdánlivě celé míle (jak se nám jednoho dne bude bez pochyby zdát soudná stolice boží), vedle obrů v modrých kabátech a s hřmotnými hlasy, sedícími za ním. Obrů, střílejících po takových, jako jsem já, z pistolí BB, nebo bijících je násadou smetáku, nebo kladoucích na ně pasti, pasti, které jim přerazí hřbety, když se opatrně plazí přes slůvko VICTOR ke kousku sýra na malé měděné destičce.
Na služebním stole nebyl sice smeták, ale byl tam kbelík s mopem na vytírání podlah, trčícím ze ždímacího zařízení; byla na mně totiž řada, abych vytřel všech šest cel, než se spolu s Deanem posadím k záznamům. Viděl jsem, že se Dean chápe mopu, aby se po té myši ohnal. Dotkl jsem se jeho zápěstí právě, když se jeho prsty dotkly tenké dřevěné násady. "Nech ji žít," vyzval jsem ho.
Pokrčil rameny a násadu pustil. Měl jsem pocit, že ji nechce uhodit o nic víc než já.
Surovec ulomil konec svého lančmítového sendviče a podržel ho nad předním okrajem stolu, drže ho delikátně mezi prsty, jako v kleštičkách. Myš si ho prohlížela s živým zájmem, jako by přesně věděla, o co jde. Asi to opravdu věděla; viděl jsem ji, jak kroutí vousy a vrtí čumáčkem.
"Ale fuj, Surovce, co to děláš!" vykřikl Dean. Potom pohlédl na mě.
"Nedovol mu to, Paule! Jestli bude tu potvoru krmit, za chvíli se z nás stane útulek pro čtyrnožce."
Jen chci vědět, jak se zachová," řekl Surovec na vysvětlenou. "V zájmu vědy." Podíval se na mě. Já jsem byl šéf, dokonce i v případě takových prkotin, jako byla tato. Chvíli jsem o tom přemýšlel a potom jsem pokrčil rameny, jakoby na tom moc nesešlo. Pravdou ale bylo, že i já jsem chtěl vědět, jak se ta myš zachová.
Nuže, abych vás dlouho nenapínal - nabídnutou potravu sežrala. Vždyť byla koneckonců krize. Ale způsob, jakým ho sežrala, nás všechny fascinoval. Přiblížila se k úlomku sendviče, očichala ho ze všech stran, a potom si k němu přisedla jako pes, chystající se vyvést nějakou lotrovinu. Uchopila sendvič do zubů a popotáhla chléb stranou, aby se dostala k masu. Dělala to rozvážně a cílevědomě, jako člověk pouštějící se do dobře upečeného rostbífu ve své oblíbené restauraci. Nikdy jsem neviděl žádné zvíře krmit se tímto způsobem, dokonce ani dobře vycvičeného domácího psa.
"Buď je ta myš kurevsky prohnaná, nebo má hlad jako herec," ozval se nějaký nový hlas. Byl to Bitterbuck. Právě se vzbudil a stál u mříží své cely, až na boxerské šortky, na zadku prodrané, nahý. Mezi kotníky ukazováku a prostředníku pravé ruky mu trčela vlastnoručně sbalená cigareta, a jeho ocelově šedé vlasy mu ve dvou copech splývaly k ramenům - kdysi pravděpodobně svalnatým, teď však vadnoucím.
"Máš nějaký indošský znalosti o myších, Náčelníku?" zeptal se Surovec při sledování, jak myš hoduje.

Všichni jsme byli jaksepatří uchváceni distinguovaným způsobem, jak si přidržovala kus lančmítu v předních packách. Občas si ho otočila a prohlížela si ho, jakoby obdivně a s porozuměním.
"Ne," řekl Bitterbuck. Jen jsem znal jednoho frajera, co měl rukavice, o kterejch tvrdil, že jsou z myší kůže. To jsem mu ale nevěřil." Potom se zasmál, jako kdyby celá ta věc byla žert, a pustil se mříží. Slyšeli jsme hlasité žuchnuti, jak si znovu lehl.
To se zdálo být pro myš signálem, aby šla po svých. Pustila se kousku, který držela, očichala to co zbylo (většinou to byl chléb, nasáklý žlutou hořčicí), potom se ohlédla na nás, jako kdyby si chtěla zapamatovat naše tváře, pro případ, že nás zase potká. Potom se otočila a odběhla stejnou cestou jakou přišla, tentokrát se nezastavujíc na žádné kontroly cel. Její spěch mi připomenul Bílého králíka z Alenky v říši divů, což mě donutilo se usmát. Nezastavila se ani u dveří místnosti zostřeného trestu, ale zmizela za nimi.
Místnost zostřeného trestu měla čalouněné stěny, neboť se tam drželi lidé s poněkud změklými mozky. Skladovali jsme tam pomůcky po uklízení, když jsme místnost zrovna nepotřebovali pro její pravý účel. Také tam bylo pár knih (většinou westerny od Clarence Mulforda, ale jedna z nich - půjčovaná výhradně při zvláštních příležitostech - obsahovala bohatě ilustrované příběhy, ve kterých vystupoval Námořník Pepek, Pluto a došlo dokonce i na milovníka hamburgrů Wimpyho). Dále tam byly řemeslnické potřeby, včetně voskových barviček, které později dobře posloužily Delacroixovi. Ne že by Delacroix byl už naším problémem; jak si jistě vzpomenete, toto se odehrávalo dříve. V cele zostřeného trestu se nacházela ještě kazajka, kterou nikdo nechtěl nosit - bílá, zhotovená z dvakrát prošívaného plátna, s knoflíky, sponkami a přezkami vzadu na zádech. Všichni jsme ovládali, jak ostošest nacpat problémové dítě do takové kazajky. Naši zbloudilí chovanci se nestávali často násilníky, ale když se to stalo, to vám řeknu, nesmělo se otálet a čekat, že se taková situace vyřeší sama.
Surovec sáhl do střední zásuvky služebního stolu a vytáhl odtud velkou, v kůži vázanou knihu, na jejíž přední desce byl zlatem vyražený nápis NÁVŠTĚVNÍCI. Za obvyklých okolností tato kniha zůstávala v zásuvce od měsíce k měsíci. Když k nějakému vězňovi přišel návštěvník - bez ohledu na to, jestli to byl advokát, nebo farář - musel vstoupit do místnosti vedle jídelny personálu, která sloužila výhradně takovým příležitostem. Říkali jsme jí Pasáž. Ani nevím, proč.
"Co se, proboha, chystáš dělat?" zeptal se Dean Stanton, hledě přes vrch svých brýlí na to, jak Surovec otevírá knihu a s důstojností sobě vlastní listuje stránkami se jmény dávných návštěvníků dnes už mrtvých mužů.
"Vyhovět předpisu 19," řekl Surovec, hledaje příslušnou stránku. Uchopil tužku a olízl její hrot - nemohl si od toho protivného zvyku odvyknout -a nachystal se k psaní. Předpis 19 byl jednoduchý: "Každý návštěvník bloku E musí předložit žlutou propustku vedení věznice a musí být neodkladně zapsán."
"Přeskočilo mu," zašeptal mi Dean.
"Propustku nám sice neukázal, ale protentokrát jsem ho pustil," řekl Surovec. Ještě jednou pro štěstí olízl hrot tužky, potom do rubriky ČAS PŘÍCHODU vyplnil 9.49 večer.
"Myším snad velcí šéfové udělí výjimku," poznamenal jsem.
"Vsadím se, že jo," souhlasil Surovec. "Nemá kapsu, ve který by ji mohla nosit." Otočil se, aby pohlédl na nástěnné hodiny za stolem, potom do rubriky ČAS ODCHODU zapsal 10.01. Dlouhá rubrika mezi oběma čísly byla nadepsána JMÉNO NÁVŠTĚVNÍKA. Po okamžiku tuhého přemýšlení - způsobeného nejspíš jeho omezenými znalostmi pravopisu, neboť jsem si byl jist, že nápad už má - Brutus Howell pečlivě nakreslil do této rubriky jméno PAR-NÍKOVEJ WILLY, což bylo jméno, pod kterým většina lidí v těch dobách znala Mickeyho Mouše. Bylo to proto, že v prvním ozvučeném kresleném filmu Mickey koulel očima, vrtěl boky a tahal za šňůru lodní sirény v kormidelně parníku.
"Tak," pravil Surovec, sklapl knihu a vrátil ji do zásuvky, "všechno je zapsaný a předpisům je učiněný zadost."
Zasmál jsem se, ale Dean, který zůstával vážný i v situacích, o kterých věděl, že nejsou míněny vážně, se zamračil a zuřivě si přeleštil skla brýlí. Jestli to někdo uvidí, budeš mít průser." Na okamžik zaváhal a potom dodal: "Tedy, někdo nesprávnej." Znovu zaváhal, rozhlédl se kolem svýma krátkozrakýma očima, skoro jako by očekával, že uvidí, že stěny mají uši, a potom dokončil: "Někdo jako Percy Polibmiprdelajdikčertu Wetmore."
"Cha-cha," řekl Surovec. "Toho dne, kdy se Percy Wetmore se svejma vyzáblejma nohama posadí tady

k tomu stolu, dám výpověď."
"Neměl bys to brát na lehkou váhu," poznamenal Dean. "Stačí, aby Percy někde zaslech, že vypisuješ srandičky do knihy návštěvníků, a máš padáka, než se naděješ. A určitě to někde zaslechnout může. Dobře víš, že může."
Surovec se zamračil, ale neříkal nic. Předpokládal jsem, že později v noci to, co napsal, vygumuje. A kdyby to neudělal, udělal bych to já.
Příštího večera, po tom, co jsme přestěhovali Bitterbucka, a potom i Prezidenta na blok D, kde jsme sprchovali naše svěřence, když ostatní trestanci už byli zase pod zámkem, se mě Surovec zeptal, jestli bychom se neměli podívat po Parníkovým Willym tam dole, v cele zpřísněného trestu.
"Vsadím se, že bysme měli," řekl jsem. Předcházející noci jsme se kvůli té myši hezky zasmáli, ale věděl jsem, že jestli ji Surovec, nebo já najdeme tam v té cele zostřeného trestu - zvláště, jestli ji dopadneme, jak si v těch čalouněných stěnách vyhlodává hnízdo - zabijeme ji. Lépe je zabít zvěda, bez ohledu na to, jak je zábavný, než ho nechat žít i s potomstvem. Sice bych vám to neměl říkat, ale nikdo z nás by se kvůli vraždě mizerné malé myši nesesypal. Stát nás koneckonců platil za zabíjení škodné.
Ale my jsme Parníkovýho Willyho - který byl později znám jako pan Jingles - té noci nenašli, a nenašli jsme hnízdo ani v čalouněných stěnách, ani za harampádím, které jsme poctivě vyvlekli na chodbu. Harampádí tam bylo víc než jsem očekával, protože jsme místnost zostřeného trestu po dlouhou dobu nemuseli používat. To se změnilo až po příchodu Williama Whartona, ale to jsme v té době samozřejmě nemohli vědět. K našemu štěstí.
"Kam jen mohl odejít?" zeptal se Surovec nakonec, utíraje si pot z krku velkým modrým šátkem. "Nikde žádná díra, nikde žádná trhlina... jedna trhlina tady sice je, ale * Ukázal na drážku v podlaze. Pod mřížkou, kterou myš mohla proklouznout, byla síť z jemného drátu, kterou by nepronikla ani moucha. Jak by se tam mohla dostat? A jak by se mohla dostat ven?"
"To nevím," řekl jsem.
"Ale sem se dostala , nemám pravdu? Řekl bych, že jsme ji viděli všichni tři."
Jistě přímo pod dveřma. Musela by se trošku scvrknout, ale to jistě udělala."
"Kuš," pravil Surovec - to slovo znělo podivně, když vyšlo z tak velkého chlapa. Je prima, že se muklové nemůžou tak scvrknout, co říkáš?"
"To se můžeš vsadit," řekl jsem a naposledy jsem přelétl očima čalounění stěn, hledaje v něm nějakou díru, trhlinu, cokoliv. Ale nebylo tam nic. "Necháme toho. Pojďme."
Parníkovej Willy se znovu objevil až o tři večery později, když měl službu Harry Terwilliger. Byl při tom i Percy, který honil myš po celé Zelené míli s tímtéž mopem, který zamýšlel použít i Dean. Hlodavec Percymu snadno unikl, proklouzl trhlinou za dveřmi místnosti zostřeného trestu, a v tomto kole na body zvítězil. Se zuřivým klením Percy odemkl dveře a znovu vyházel z té místnosti všechny krámy. Bylo to k popukání a současně to vzbuzovalo i hrůzu, řekl Harry. Percy přísahal, že tu zasranou myš chytí a roztrhá její nakaženou hlavu na cimpr-campr, ale samozřejmě to nikdy neudělal. Zpocený a rozcuchaný, s košilí vzadu vyhrnutou z kalhot uniformy, se o půl hodiny později vrátil ke služebnímu stolu, odhrnul si vlasy z očí a řekl Harrymu (který po celou dobu toho pozdvižení seděl a klidně si četl), že pod ty dveře dá izolaci; to by ten nepříjemnej problém vyřešilo, prohlásil.
"Ty vždycky něco perfektního vymyslíš, Percy," pochválil ho Harry a otočil stránku krváku, který měl rozečtený. Pomyslel si, že Percy na ucpání trhliny pod dveřmi jistě zapomene, a jak se ukázalo, měl pravdu.

8

Později té zimy, kdy už bylo dávno po všem, přistoupil ke mně jednoho večera Surovec. Byli jsme zrovna sami dva. Blok E byl dočasně prázdný a všichni ostatní dozorci byli na přechodnou dobu pověřeni jinými úlohami.
"Pojď sem," pravil Surovec legračně stísněným hlasem. To mě přinutilo zostra na něj pohlédnout. Právě jsem vstoupil dovnitř z chladné a deštivé noci, a vyklepával jsem si mokrý kabát, než jsem ho zavěsil.
"Stalo se něco?" zeptal jsem se.
"To ne," odpověděl, "ale přišel jsem na to, kde žil pan Jingles. Tedy předtím, než se ho ujal Delacroix.

Chceš to vidět?"
Samozřejmě jsem chtěl. Následoval jsem ho po Zelené míli k místnosti zostřeného trestu. Všechny věci, které jsme tam skladovali, byly vyházené na chodbu; Surovec nepochybně využil útlumu v provozu bloku, a pustil se do uklízení. Dveře byly otevřené, a vevnitř jsem viděl náš kbelík, který jsme používali na drhnutí podlah. Podlaha, která měla stejně nezdravě citrónový nádech jako Zelená míle sama, pomalu schla. Uprostřed místnosti stály štafle, které jsme obvykle mívali ve skladu, který se příležitostně využíval i jako poslední štace odsouzenců tohoto státu. Z předposlední příčky štaflí trčela jakási polička, jakou používají řemeslníci na nářadí a malíři na kbelík s barvou. Na této ležela baterka. Surovec mi ji podal.
"Vylez tam nahoru. Ty ses nižší než já, takže se dostaneš sakra blízko. Budu ti držet nohy."
"Necejtím se moc jistej ani tady dole," namítl jsem, šplhaje nahoru. "Hlavně v kolenou."
"Dám na tebe pozor."
"Tak jo," dal jsem se přemluvit, "protože zlomenou nohu považuju za dost vysokou cenu za zjištění původu obyčejnský myši."
"Co říkáš?"
"Nevšímej si toho." Hlavu jsem měl už u nástropní lampy, chráněné drátěným krytem, a cítil jsem, jak se štafle pod mou váhou viklají. Zvenku jsem slyšel naříkání zimního větru. "Pořádně mě drž."
"Držím, neboj." Pevně stiskl moje lýtka, a já jsem vystoupil ještě o jednu příčku. Teď jsem měl hlavu necelou stopu od stropu. Viděl jsem pavučiny, které upředlo pár podnikavých pavouků v rozsoše střešních trámů. Posvítil jsem kolem, ale nikde jsem neviděl nic, co by stálo za to riziko, spojené s lezením sem nahoru.
"Ne," zarazil mě Surovec. "Díváš se moc daleko, Paule. Koukni se doleva, tam kde se setkávaj ty dva trámy. Vidíš? Jeden je trošku vybledlej."
"Aha."
"Posviť tam do rohu."
Poslechl jsem ho, a téměř okamžitě jsem spatřil to, co mi chtěl ukázat. Trámy byly spojené půltuctem svorníků, z nichž jeden vypadl a zanechal po sobě černou kulatou díru velikosti čtvrťáku. Prohlížel jsem si ji, a potom jsem s pochybnostmi pohlédl přes rameno na Surovce. "Byla to malá myš," pravil jsem, "ale že by tak malá? Člověče, to bych teda ne-řek."
"Ale právě odtamtud přišla," řekl Surovec. Je to tak jistý, jak facka."
"Odkud bereš tu jistotu?"
"Nakloň se blíž - neboj se, držím tě - a čichni si k tomu."
Udělal jsem, o co mě požádal, tápaje levou rukou po jednom z dalších trámů. Když jsem se jej zachytil, cítil jsem se o něco lip. Trámovou konstrukcí otřásl další poryv větru; vzduch z otvoru mi zadul přímo do tváře. Cítil jsem studený dech zimní noci na samé hranici Jihu... a ještě cosi navíc.
Vůni máty.
Nedovolte, aby se něco stalo panu Jinglesovi, slyšel jsem, jak třaslavým hlasem říká Delacroix. Slyšel jsem tuto větu a cítil teplo pana Jinglese, když mi ho Francouz předával, pouhou myš, sice hezčí, než většina jejích příbuzných, o tom není pochyby, ale přece jenom myš, od a až do z. Nedovolte, aby ten zlý frája ublížil mé myšičce, říkal, a já jsem mu to slíbil, jako jim vždy slibuji, když jsou na konci své cesty, když chůze po Zelené míli přestává být mýtem nebo hypotézou, ale stává se něčím, co je nutno opravdu podstoupit. Pošlete tento dopis mému bratrovi, kterého jsem neviděl dvacet let. Slíbil jsem. Odříkejte patnáct zdrávasů za mou duši. Slíbil jsem. Nechtě mě umřít pod mým duchovním jménem a dohlédněte, jestli ho vytešou na můj náhrobní kámen. I to jsem slíbil. Byl to způsob, jak jim usnadnit odchod a usmířit se s ním. Byl to způsob, jak sám sobě umožnit vidět, jak na konci Zelené míle usedají do křesla s nedotčeným duševním zdravím. Jistě, všechny ty sliby nelze dodržet, ale slib, který jsem dal Delacroixovi, jsem dodržel. Pokud jde o Francouze samotného, nic mě to nestálo. Ten zlý frája Delacroixovi ublížil. Těžce mu ublížil. Ach, jistě, nezapomínám na to, co Delacroix provedl, rozhodně ne, ale nikdo si nezaslouží to, co se stalo Eduardu Delacroixovi, když upadl do Jiskřákova divokého náručí.
Vůně máty.
A ještě cosi dalšího. Něco, co bylo uvnitř té díry.
Pravou rukou jsem vytáhl z náprsní kapsy pero, levou rukou se stále drže trámu. Už jsem se přestal

starat o to, že Surovec necitlivě lechtal má citlivá kolena. Jednou rukou jsem odšrouboval klobouček pera, jeho hrot jsem strčil do díry, a s námahou jsem odtud cosi vytáhl. Byla to malinkatá dřevěná tříska, obarvená do světle žlutá. Znovu jsem slyšel Delacroixův hlas, tentokrát tak zřetelně, že jeho duch jistě číhal někde v této místnosti, té, ve které tolik času strávil William Wharton.
Hejy hoši! říkal ten hlas tentokrát - smějící se a ohromený hlas muže, který aspoň na chvíli zapomněl, kde se nachází, a co ho čeká. Pojďte sem a podívejte se, copanjingles umí!
"Kristepane," zašeptal jsem. Cítil jsem, jako by mě omráčil vítr.
"Našels další, že?" otázal se Surovec. Já jsem našel už tři nebo čtyři."
Slezl jsem dolů a posvítil baterkou na jeho velkou napřaženou dlaň. Měl na ní několik třísek, připomínajících tyčinky z mikáda pro trpaslíky. Dvě byly žluté, stejně jako ta, kterou jsem našel já. Jedna byla zelená a další červená. Nebyly natřené, ale nabarvené voskovými tužkami.
"Ach, chlapče," pravil jsem potichu a dojatě. "To jsou kousky z té cívky, není-liž pravda? Ale proč? Proč jsou tady nahoře?"
Jako děcko jsem nebyl tak velkej jak teď," dal se do vyprávění Surovec. "Většinu svý vejšky jsem výrost mezi patnáctým a sedumnáctým rokem. Do ty doby jsem byl prcek. A když jsem poprvní přišel ze školy, cítil jsem se tak malej, jak... inu třeba jak myš. Byl jsem vystrašenej k smrti. A víš, co jsem udělal?"
Zavrtěl jsem hlavou. Venku opět zavyl vítr. V rozích mezi trámy se zachvěly krajkovité pavučiny. Nikdy jsem nebyl na místě, které by působilo tak bezvýhradně strašidelně. Stáli jsme a hleděli jsme na nepatrné zbytky cívky, která způsobila tak mnoho nepříjemností. Moje hlava začala chápat to, co mé srdce pochopilo už tehdy, když John Coffey musel projít Zelenou mílí: že totiž tuhle práci už nemůžu dál dělat. Krize sem, krize tam, už se nemůžu dál dívat na to, jak další muži procházejí mou kanceláří a jdou na smrt. I jeden další takový už by bylo příliš.
"Požádal jsem máti o jeden z jejích kapesníčků," pokračoval Surovec. "Když mi bylo k pláči a cejtil jsem se malej, strčil jsem do něj nos, nasával jeho vůni, a hned mi bylo o něco lip."
"Ty si myslíš - ty si opravdu myslíš, že ta myš ukusovala kousky ty nabarvený cívky, aby si připomínala Delacroixe? Že ta myš... ?"
Zvedl oči. Na okamžik jsem si myslel, že jsem v jeho očích spatřil slzy, ale nejspíš jsem se spletl. "Nic takovýho netvrdím, Paule. Ale našel jsem je tam nahoře, a zacítil jsem mátu. Stejně jako ty. To nemůžeš popřít, žes ji zacítil. Víš, už to nemůžu dál dělat. Už to nechci dál dělat. Vidět ještě jednoho jedinýho dalšího chasníka, jak si sedá do toho křesla, to by mě zabilo. Podám si žádost o přeložení do chlapecký polepšovny v Monday. Jestli mně ji vyříděj do nejbližší popravy, bude to prima. Jestli ne, dám výpověď a vrátím se k farmaření."
"Prosím tě, co budeš pěstovat, kromě kamení?"
"Všechno jedno."
"Tak nevím," pravil jsem. "Myslím, že odejdu s tebou."
Překvapeně si mě prohlížel, jako by se chtěl ujistit, že si z něj neutahuju. Potom kývl hlavou, jako že snad je tím celá věc vyřízená. Vítr opět zadul, tak silné, až trámy zapraskaly a poněkud poklesly. Oba jsme s obavami pohlédli na obložené stěny. Na okamžik jsem měl pocit, že slyším Williama Whartona - ne Billyho Kida, ne, toho ne, pro nás to byl od jeho prvního dne na bloku "Divokej Bili" - jak křičí a směje se a říká nám, že budeme mít sakra radost, až se ho zbavíme, že na něj nikdy nezapomeneme. V této věci měl stoprocentní pravdu.
Pokud jde o to, na čem jsme se se Surovcem dohodli té noci v místnosti zostřeného trestu, udělali jsme to přesně tak, jak jsme si řekli. Jako bysme nad těmi mrňavými kousky zabarveného dřeva provedli něco jako slavnostní přísahu. Žádný z nás se už nikdy nezúčastnil na žádné další popravě. John Coffey byl poslední.

ČÁST DRUHÁ - Myš na Míli

1

Domov pro přestárlé, kde škrtám svá poslední t a dělám tečky nad svými posledními i, se jmenuje Georgia Pines. Nachází se asi šedesát mil od Atlanty a nějakých dvě stě světelných let od většiny lidí - myslím tedy lidí, kteří ještě nedovršili osmdesátku. Vy, kteří to čtete - dávejte si pozor, abyste se na místa, jako je toto, nikdy v budoucnosti nedostali. Nedá se říct, že by to tady bylo nelidské, tedy aspoň většinou ne; je tady kabelová televize, strava je chutná (třebaže je tady sakra málo lidí, kteří ji dokážou rozkousat), ale svým způsobem je to tady mnohem bezútěšnější, než to kdy bylo na bloku E v Cold Mountain.

Je tady dokonce jeden chlápek, který mi maličko připomíná Percyho Wetmorea, který sloužil na Zelené míli, protože byl spřízněn s guvernérem státu. Pochybuji o tom, že ten člověk, který je Percymu podobný, by byl spřízněn s kýmkoliv významným, třebaže se tak chová. Říkají mu Brad Dolan. Neustále si češe vlasy, stejně jako Percy, neustále má v zadní kapse nacpáno něco na čtení. V Percyho případě to byly časopisy jako Argosy a Meris Adventure, v Bradově případě jsou to ty maličké paperbacky, zvané Prima fóry a Košilatéfóry. Neustále se vyptává lidí, proč Francouz přechází přes ulici, nebo kolik Poláků je potřeba na zašroubování žárovky a kolik musí být nosičů rakví na pohřbu v Harlemu. Stejně jako Percy je i Brad zabedněncem, který si myslí, že nic není vtipné, pokud to není sprosté.

Jednoho dne řekl Brad něco, co mi připadalo opravdu chytré, ale přesto jsem mu moc nedůvěřoval; jak praví přísloví, i zastavené hodiny mají dvakrát denně pravdu. "Máš štěstí, že nemáš tu Alzheimerovu nemoc, Paulie," řekl mi. Nesnáším, kdy/ mi říká Paulie, ale s ním nepohne ani buldozer; uř, mě přestalo bavit říkat mu, aby s tím přestal. Jsou i další rčení - i když to nejsou zrovna přísloví - která na Brada Dolana platí. Jedno je "Můžeš přivést koně k vodě, ale nedonutíš ho, aby se napil," a druhé "Můžeš ho vyparádit, ale nemůžeš s ním jít na procházku". Ve své omezenosti je Brad také celý Percy.

To o té Alzheimerově nemoci mi říkal, když utíral podlahu v soláriu, kde jsem si kontroloval stránky, které jsem už měl napsané. Je jich už spousta, a řek bych, že jich ještě spousta bude, než se dostanu na konec. "Víš, co to vůbec je, ta Alzheimerova nemoc?"

"To teda nevím," řekl jsem mu, "ale jsem si jistej, že ty mi to povíš, Bradě."

Je to AIDS u starejch lidí," odvětil, a potom vypukl v smích, bu-ha-ha-ha! Přesně tak, jak to dělá při všech těch jeho debilních vtipech.

Nezasmál jsem se, neboť to, co říkal, mi šlo poněkud na nervy. Ne že bych měl Alzheimera; třebaže v těchto přívětivých Georgia Pines je dost takových, co ho mají, já sám trpím jen poruchami paměti, jaké jsou běžné u starých páprdů. Tyto poruchy, jak se zdá, víc souvisí s kdy než s co. Když si tak prohlížím to, co jsem už doteďka napsal, zdá se, že si pamatuji všechno, co se stalo tenkrát ve dvaatřicátém; jen pořadí těch událostí se mi v hlavě občas poplete. Zatím to ale jde. Myslím, že se tni podařilo zachovat i poradí. Tedy více méně.

John Coffey přišel na blok E a na Zelenou míli v říjnu toho roku, odsouzen za vraždu devítiletých dvojčat Detterickových. To je můj hlavní orientační bod, a jestli to nepustím ze zřetele, nemůžu se zmýlit. William "Divoký Bill" Wharton přišel až po Coffeym; Delacroix přišel před ním. Právě tak myš, které Brutus Howeil - mezi přáteli Surovec - říkal Parníkovej Willy, kdežto Delacroix, u kterého skončila, ji pokřtil jménem pan Jingles.

Ať už jí budeme říkat, jak chceme, ta myš přišla jako první. Dokonce i před Dělem - bylo ještě léto, když se ukázala, a my jsme v té době měli na Zelené míli dva vězně: Arlena Bitterbucka řečeného Náčelník; a Arthura Flanderse, řečeného Prezident neboli Prez.

Ta myš. Ta sakramentská myš. Delacroix ji miloval, ale Percy Wetmore rozhodně ne. Percy ji od samého začátku nesnášel.

2

Ta myš se znovu objevila tři dny po tom, co ji Percy poprvé honil po Zelené míli. Dean Stanton a Bill Dodge debatovali o politice... přesněji o Rooseveltovi a Hoverovi - tedy o Herbertovi Hooverovi, ne J. Edgarovi Hooverovi. Krmili se při tom keksy Ritz z krabice, kterou Dean koupil od starého Tydýta asi tak hodinu předtím. Percy stál ve dveřích kanceláře, pohrávaje si s pendrekem, jak to měl v oblibě, a poslouchal, co si ti dva povídají. Vytáhl pendrek z toho směšného ručně soustruhovaného pouzdra, které

kdesi splašil, kroutil s ním (přesněji pokoušel se o to; většinou by mu býval upadl, nebýt poutka ze surové kůže, na kterém mu pendrek visel na zápěstí), a nakonec ho zase vrátil do pouzdra. Já jsem byl toho večera mimo, ale příštího dne se mi dostalo od Deana podrobného hlášení.
Myš přišla na Zelenou míli stejným způsobem, jako minule. Poskakovala sem a tam, potom se zastavila a zdálo se, že kontroluje prázdné cely. Po chvíli, nezastrašena, zase odskákala, jakoby si byla vědoma, že po ní nastane velká sháňka. A byla ta tam.
Prezident byl v té době vzhůru a stál ve dveřích své cely. Byl to expert, kterému se dařilo vypadat čistě a úhledně i ve vězeňských modrákách. Podle toho, jak vypadal, se nám nezdálo, že by byl stvořen pro Jiskřáka. A měli jsme pravdu - necelý týden po druhé Percyho honičce za tou myší byl Prezův trest změněn na doživotí, a on se přestěhoval ke kmenovému obyvatelstvu věznice.
"Poslyšte," křikl na nás. Je tady nějaká myš. Jakou hru to tady, mládenci, vůbec hrajete?" Zdálo se, že se směje, ale Dean tvrdil, že v tom smíchu zaslechl jakýsi uražený podtón, jakoby ani paleta za vraždu nedokázala připravit toho fešáka o lidskou důstojnost. Byl oblastním šéfem jakéhosi spolku, který si říkal Mid-South Realty Associates, a myslel si o sobě, že je tak chytrý, že by se mu mohlo podařit vyšoupnout svého napůl senilního tátu z okna ve třetím patře a spolehnout se na svou dosavadní bezúhonnost. V tomto bodě se spletl, ale možná, že ani ne tak moc.
"Drž hubu, kolopáku," okřikl ho Percy, ale udělal to spíš automaticky. Jeho oko totiž spočívalo na té myši. Dal pendrek zase do pouzdra a vytáhl jeden ze svých časopisů, aby ho vzápětí hodil na služební stůl a znovu vytáhl pendrek z pouzdra. Nedbale si jím poklepával po kotnících levé ruky.
"Co tady dělá ten dobytek?" pravil Bill Dodge. "Nikdá jsem tady neviděl žádnou myš."
"Zdá se, že je krotká," odpověděl mu Dean. "A vůbec se nebojí."
Jak to víš?"
"Některej večer jsme ji viděli. I Percy ji už viděl. Surovec jí říká Parníkovej Willy."
Percy se tomu ušklíbl, ale pro tuto chvíli neřekl nic. Dál si poklepával pendrekem po hřbetě ruky, a ještě zrychlil rytmus.
"Sleduj ji," řekl Dean. "Minule přišla až sem ke stolu. Jsem zvědavej, jestli to zas udělá."
Udělala to. Vznešeně proplula kolem Preze, jako kdyby se jí nelíbil pach našeho otcovražedného chovance. Zkontrolovala dvě z prázdných cel, dokonce do jedné z nich vběhla, očichala kavalec, a pak se zas vrátila na Zelenou míli. Percy byl celou tu dobu přitom, poklepával si pendrekem o dlaň, jak bylo jeho zvykem, pro změnu nic neříkal, ale toužil po tom, aby ta myš litovala toho, že se sem vrátila. Toužil po tom, dát jí lekci.
"To jste dobře udělali, hoši, že jste ji nepustili k Jiskřákovi," poznamenal Bill, který se zajímal málo o co jiného než o sebe. "Měli jste spoustu času, abyste nastražili pasti a udělali s ní krátký proces."
Percy zatím neříkal nic. Místo toho uchopil svůj pendrek mezi prsty. Asi tak, jak se drží dobrý doutník. Myš se zastavila tam, kde předtím, ani ne tři stopy od služebného stolu, a jako vězeň před mřížemi obrátila zrak k Deanovi. Na malý okamžik jsem pohlédl na Billa, potom jsem se očima opět vrátil k Deanovi. Nezdálo se, že by si toho Percy všiml.
Je to odvážnej malej parchant, to vám teda řeknu," řekl Bill. Trochu zvýšil hlas. "Hej, poslyš, Parníkovej Willy!"
Myš trochu couvla a zastříhala ušima, ale nerozběhla se. Dokonce ani nenaznačila, že by to chtěla udělat.
"Teď se dívejte," řekl Dean. Vzpomenul si, jak Surovec krmil tu myš svým sendvičem s hovězím.
"Nevím, jestli to znova udělá, ale -"
Ulomil kousek sušenky Ritz a upustil ho před myš. Na okamžik pohlédla svýma bystrýma černýma očkama na ten oranžový úlomek, zakmitala vláknitými vousy, jako kdyby větřila. Potom se natáhla, uchopila keks do paciček a pustila se do jídla.
"Mě z toho raní mrtvice!" vykřikl Bill. "Žere to tak decentně, jak farář na faře v sobotu večer!"
"Mně připadá spíš jak negr, kterej žere meloun," poznamenal Percy, ale nikdo z dozorců mu nevěnoval nejmenší pozornost. Ostatně mu nevěnoval pozornost ani Náčelník s Prezem. Myš spořádala keks, ale zůstala sedět. Šikovně se pohupovala na stočeném ocásku a hleděla vzhůru na ty obry v modrém.
"Dovolte mi, abych to zkusil i já," řekl Bill. Ulomil další kousek sušenky, naklonil se nad předek stolu, a opatrně drobeček upustil. Myš ho očichala, ale nedotkla se ho.

"Ho," pravil Bill. "Asi už je nažraná."
"Kdepak," namítl Dean, "ona jenom ví, že seš dočasnej. To je všechno."
Já, a dočasnej? No to je fór! Dyť já jsem tady skoro stejně dlouho, jako Hany Terwilliger! Možná ještě dýl!"
"Pomalu, ty starousedlíku, jen pomalu," pravil Dean s úšklebkem. "Teď se dívej, a uvidíš, jestli mám pravdu." Další kus sušenky letěl na zem. Myš, s pocitem bezpečí, uchopila potravu a dala se do hodovámí. Příspěvek Billa Dodge jako předtím ignorovala. Ale dřív, než uštípla ze sušenky jedno nebo dvě sousta, Percy po ní mrštil pendrekem. Použil při tom techniku jako při hodu oštěpem.
Myš představovala malý cíl a čertovsky dobře si to uvědomovala. Byla to zatraceně dobře mířená rána, a mohla Willymu rozbít hlavu na kaši, nebýt toho, že jeho reflexy byly tak rychlé, jak rozjetý vlak. Uhnula se, stejně jako by to udělal člověk. Sušenku při tom pustila. Těžký hikoryový pendrek minul její hlavu a hřbet tak těsně, až se jí zježily chlupy (aspoň jak tvrdil Dean; já jsem jeho verzi sice šířil dál, ale nikdy jsem jí opravdu neuvěřil), dopadl na zelené linoleum a odrazil se od mříží jedné prázdné cely. Myš nečekala, aby se přesvědčila, zda rána opravdu dopadne vedle; nepochybně si vzpomněla, že život je boj, otočila se a mazala po chodbě, až v mžiku zmizela v cele zpřísněného trestu.
Percy zařval hněvem - uvědomoval si, jak byl blízko - a znovu se za ní rozběhl. Bill Dodge ho uchopil za paži, nejspíš instinktivně, ale Percy se mu vytrhl. Přece však, aspoň podle Deanova názoru, právě toto malé zdržení zachránilo Parníkovýmu Willymu život. Percy nejen, že chtěl tu myš zabít, ale chtěl ji rozsekat na maděru, a tak vyběhl velkými, komickými skoky jako jelen, dupaje svými těžkými černými bagančatami. Myš by se byla sotva vyhnula dvěma posledním Percyho skokům, proto začala kličkovat. Posledním švihnutím dlouhého růžového ocasu - tak dlouhého a tak podivného - se prosmekla pod dveřmi, a byla pryč.
"Do prdele!" řekl Percy, a udeřil dlaní do dveří. Potom se začal přehrabovat v klíčích, maje v úmyslu vstoupit do cely zpřísněného trestu a pokračovat v honu.
Dean kráčel chodbou k němu, schválně pomalu, aby si emoce uvedl pod kontrolu. Částečně se mu chtělo Percymu se vysmát, jak mi řekl později, ale částečně toužil po tom chytnout toho chlapa za límec, vytřást z něj duši a potom ho přišpendlit ke dveřím té cely zostřeného trestu a omlátit mu o ně hlavu, až se mu zatmí v očích. Největší část jeho osobnosti byla pouze překvapena; naší úlohou na bloku E bylo omezit výtržnosti pokud možno na minimum, a výtržnost a Percy Wetmore, to byla prakticky synonyma. Pracovat s Percym, to bylo jako zneškodňovat bombu za zády s někým, kdo každou chvíli tříská do činelů. Zkrátka permanentní soužení. Dean říkal, že viděl rozmrzelost i v očích Arlena Bitterbucka... a dokonce i v očích Prezidenta, třebaže tento gentleman byl obvykle stejně studený, jako dobře uskladněná okurka.
A ještě něco. Dean už částečně začal přijímat tu myš - ne jako přítele, ale aspoň jako součást života na bloku. To způsobilo, že to, co Percy provedl, a co se ještě chystal provést, nepovažoval za správné. Nejen to, co se chystal provést s tou myší. A skutečnost, že Percy nikdy nepochopil, že není v právu, je nejlepším důkazem toho, proč se nehodil pro práci, o níž si myslel, že ji dělá dobře.
V době, kdy Dean dorazil na konec chodby, se už úplně ovládl, a bylo mu jasné, že tu věc zvládne. Co Percy nesnášel, bylo vypadat hloupě, a my všichni jsme to dobře věděli.
"Mrcha, zase zmizela," pravil, trochu se usmívaje, aby Percyho oklamal.
Percy se na něj zaškaredil a sčísl si vlasy z čela. "Dávej si pozor na hubu, Čtyřokej. Jsem nasranej. Tak se nesnaž mě ještě víc namíchnout."
"Takže zas budem mít stěhovací den?" pravil Dean. Nesmál se, ale kolem očí mu pohrával šibalský úsměv. Až to budeš mít všechno venku, nemoh bys kapku vytřít podlahu?"
Percy pohlédl na dveře. Potom si prohlížel své klíče. Pomyslel si na další dlouhé, namáhavé a hlavně bezvýsledné vyklízení té místnosti s čalouněnými stěnami, zatímco všichni budou stát kolem něho a pozorovat ho. Včetně Náčelníka i Prezidenta.
"Tady na bloku nepotřebujem žádný myši. I bez nich tady máme dost všelijaký havěti," pravil. "Ať se propadnu, jestli vím, co ti je tak směšný?"
"Všechno, co řekneš, Percy," řekl Dean, drže ho za ruce. V jednu chvíli, jak mi vyprávěl příštího večera, si myslel, že se na něj Percy vrhne.

Bill Dodge přistoupil k nim a pokoušel se to vyžehlit. "Mysli si, žes ho zásah," řekl Percymu, a podával mu pendrek. "O palec níž a byl bys tomu malýmu hajzlíkovi přerazil hřbet."
Percymu se nadmula hruď pýchou. "To jo. Nebyl to špatnej zásah," řekl, opatrně zasouvaje vylepšený pendrek do svého snobského pouzdra. "Na střední škole jsem bejval přihazovač. Podařily se mi dvě nechytatelný."
"Opravdu?" zeptal se Bill, a obdiv v jeho hlase (třebaže mrkal na Deana, když se Percy otočil) stačil na to, aby odvrátil hrozící pohromu.
"No jo," přisvědčil Percy. Jednou to bylo dole v Knoxville. Hoši v tom městě mý nahození prostě nedokázali chytit. Šli po něm dva, a ani jeden z nich ho nedokázal chytit. Mohl to bejt bezvadnej zápas, kdyby sudí nebyl takovej kolopák."
V té chvíli se Dean mohl vzdálit, ale byl Percyho poručníkem, a do práce pomčníka patřily instruktáže. V té době - před Coffeym a před Delacroixem -si Dean ještě myslel, že Percy je instruovatelný. Proto natáhl ruku, a uchopil toho mladíka za zápěstí. "Nechtělo by se ti chvilku uvažovat o tom, cos právě udělal?" otázal se Dean. Měl v úmyslu, jak se nám později přiznal, aby jeho proslov zněl vážně, ne však káravě. Přinejmenším nepříliš káravě.
Jenže na Percyho to nezabralo. Byl nepoučitelný... ale my jsme se nakonec poučili.
"Koukej, Čtyřokej, já sakra dobře vím, co jsem udělal - snažil jsem se chytit tu myš! Copak seš slepej?"
"Bill, já a tamti dva," pravil Dean a ukázal rukou k Bitterbuckovi a Flandersovi, "jsme z toho skoro dostali psotník."
"No a co?" zeptal se Percy. Snažil se Deanovi vytrhnout. "Tady nejsou v mateřský škole, jestli ti to náhodou ušlo. I když vy, hoši, s nima tady půlku času tak zacházíte."
"Ale já nemám rád, když někdo děsí mě," zarachotil Bill, "a já tady pracuju, Wetmore, pro případ, že by ti to náhodou ušlo. Já nejsem jeden z těch tvejch kolopáků."
Percy na něj pohlédl přivřenýma očima. V jeho pohledu byl nádech nejistoty.
"A pokud se jedná o naše chovance, nebudeme je strašit víc než je nutno, protože ti jsou pod značným stresem," navázal Dean. Stále ještě ovládal svůj hlas. "Chlapům, který jsou pod stresem, můžou povolit nervy. Můžou se zranit. Můžou zranit někoho jinýho. Někdy můžou přivést do průseru i lidi, jako jsme my."
Percyho ústa se v té chvíli zkroutila. "Přivést do průseru," to bylo něco, co na něj platilo. Dělat průsery, to bylo v pořádku. Dát se přivést do průseru, to ne.
"Naší prací je mluvení, ne řvaní," pokračoval Dean. "Chlap, kterej na vězně řve, je chlap, kterej nad sebou ztratil kontrolu."
Percy dobře věděl, že autorem tohoto scénáře jsem byl já. Šéf. Mezi Percym Wetmorem a Paulem Edgecombem nepanovala žádná láska. A nezapomeňte, že bylo teprve léto - dávno předtím, než vypuklo to pravé veselí.
"Udělal bys líp," řekl Dean, "kdybys chápal toto místo jako pokoj intenzivní péče ve špitále. Nejlepší je bejt potichu -"
Já na něj myslím spíš jako na kýbl, do kterýho choděj chcát krysy," odsekl Percy. "To je všechno. Teď mě nech odejít."
Vytrhl se Deanovi z ruky, vstoupil mezi něj a Billa, a s hlavou spuštěnou se vydal na pochod po chodbě. Kráčel příliš blízko k Prezidentově straně - tak blízko, že Flanders, kdyby byl ten typ, na něj mohl dosáhnout, hmátnout po něm a třeba mu rozbít hlavu tím jeho skvělým hikoryovým pendrekem. Flanders však takový typ nebyl, ale mohl jím být Náčelník. Náčelník, kdyby dostal šanci, se mohl postarat o takovou nakládačku, že by se z ní poučil dokonce i Percy. Když mi příštího večera Dean vyprávěl ten to příběh, řekl mi něco, co se ukázalo být jistým druhem proroctví. "Wetmore nechápe, že nad nima nemá žádnou moc," řekl mi Dean. "To nic, co dělá, jim to může ve skutečnosti spíš zhoršit do té míry, že poprava se pro ně může stát jediným východiskem. Pokud do toho bude strkat čumák, bude ne bezpečím jak pro sebe, tak pro každýho tady dole."

Percy vstoupil do mé kanceláře a práskl za sebou dveřmi.
"Ale, ale," pravil Bill Dodge. "Zdá se, že mu napuchly a zapálily se koule."
"Ty z toho nevíš ani polovičku," řekl Dean.
"Ach, dívejme se na to z ty lepší stránky," namítl Bill. Vždycky říkal lidem, aby se na to dívali z té lepší stránky. Pokaždé, když to říkal, měl někdo sto chutí vrazit mu jednu do nosu. "Ta tvá skvělá cvičená myš přinejmenším vyvázla se zdravou kůží."
"To jo, ale už ji nikdy neuvidíme," odvětil Dean. "Umím si představit, že tentokrát ji ten zasranej Percy Wetmore vyděsil nadobro."

3

Deanův postřeh byl sice logický, nikoliv však správný, jak se ukázalo. Myš se znovu objevila už příštího večera. To byl první ze dvou večerů, kdy měl Percy Wetmore volno před tím, než začal mít šňůru nočních služeb.
Parníkovej Willy se ukázal kolem sedmé hodiny. Byl jsem tam, abych viděl, jestli se znovu objeví; v pohotovosti byl i Dean a Harry Terwilliger. Harry seděl u stolu. Já jsem měl fakticky denní, ale ještě jsem se tam motal, abych nějakou hodinku navíc věnoval Náčelníkovi, kterému se tehdy už blížila jeho poslední hodinka. Bitterbuck to na povrchu snášel stoicky, v duchu tradic své rasy, ale viděl jsem, jak v něm roste strach z konce, jako nějaký jedovatý květ. Proto jsem s ním hovořil. Pravda, měl jsem na to dost času i přes den, není ale příliš dobré, když se ze dvora ozývá křik a debaty (nemluvě o občasných pěstních soubojích), skřípání lisů ve výrobně nádobí, a příležitostné ječeni dozorců na někoho, aby položil krumpáč, chytil se motyky, nebo prostě aby koukal odtud vypadnout. Po čtvrté hodině to bylo trochu lepší, a po šesté ještě lepší. Optimální doba však byla mezi šestou a osmou. Potom bylo možno pozorovat, jak se jim opět do hlavy vkrádají dlouhé, předlouhé myšlenky - bylo je vidět v jejich očích jak odpolední stíny. Tehdy bylo nejlépe přestat. Ještě sice poslouchali, co se jim říkalo, ale už jim to přestalo dávat smysl. Po osmé hodině se už chystali na noční můry a představovali si, jaké to bude, až jim nasadí na hlavu helmu, a jak bude vonět vzduch uvnitř toho černého pytle, který jim přetáhnou přes jejich zpocené tváře.
Náčelníka jsem však zastihl v dobré náladě. Vyprávěl mi o své první ženě a o tom, jak si nahoře v Montaně postavili obydlí. Byly to tenkrát nejšťastnější dny jeho života, říkal. Voda tam byla tak čistá a tak chladná, až svírala ústa.
"Poslyšte, pane Edgecombe," začal. "Myslíte si, že jestli člověk upřímně lituje toho, co nehezkýho proved, by se moh vrátit do těch šťastnejch dob a žít tam navěky? Je možný, že existuje něco jako nebe?"
Já tomu rozhodně věřím," odpověděl jsem mu. Byla to lež, ale ani trochu jsem jí nelitoval. O věcech posmrtného života jsem se učil na hezkých kolenou své matky, a přišel jsem k závěru, že kniha boží vypráví především o vraždách a o vrazích a že o věčném životě v ní nic není. Byl jsem přesvědčen, že pomažou rovnou do pekla, kde se budou smažit v mukách, dokud bůh nedá pokyn Gabrielovi, aby zadul do své trouby na poslední soud. A když to udělá, potom jim mžikne před očima... a soudím, že budou šťastni, že je tomu tak. Ale nikdy jsem si nedovolil, byť jen naznačit, své přesvědčení Bitterbuckovi, ani komukoliv z těch ostatních. Kdež jest Ábel bratr tvůj? Hlas krve bratra tvého volá ke mně ze země, pravil Hospodin ke Kainovi, a já pochybuji, že by ta slova byla pro toto problémové dítě překvapením; vsadím se, že slyší volání Ábelovy krve při každém kroku, který po této zemi ještě udělá.
Když jsem odcházel, Náčelník se usmíval. Snad myslel na svůj dům v Montaně a na svou ženu, jak leží s obnaženými ňadry ve světle ohně. Neměl jsem pochyby, že brzy vstoupí do ohně mnohem teplejšího.
Vrátil jsem se na chodbu a Dean mi vyprávěl o svém výstupu s Percym předcházející noci. Domnívám se, že se snažil seč mohl, aby celé záležitosti zaoblil hrany, ale já jsem ha poslouchal pozorně. Vždycky jsem poslouchal pozorně, když se jednalo o Percyho. Percy byl totiž ten druh chlapa, který působí řadu potíží, a to jak jiným, tak i sobě.
Když Dean skončil, přijel starý Tydýt se svou károu s jídlem, celou pomalovanou citáty z bible (Souditi zajisté bude Hospodin lid svůj, 5. kniha Mojžíšova 32:36, A zajisté krve vaší, duší vašich vyhledávati budu, 1. kniha Mojžíšova 9:5, a dalšími bodrými, povznášejícími postřehy). Koupili jsme si od něj pár

sendvičů a limonádu. Dean, zatímco lovil po kapsách drobné, poznamenal, že Parníkovýho Willyho už nikdá neuvidíme a že ten prokletej Percy Wetmore ho k smrti vystrašil, když vtom starý Tydýt řekl: "A co je teda todle?"
Podívali jsme se směrem, kterým Tydýt ukazoval, a viděli, že středem Zelené míle a ve svou obvyklou hodinu přichází myš. Kousek popošla, potom se zastavila, rozhlédla se dokola svýma jasnýma očkama, připomínajícími kapky oleje, a potom znovu vykročila.
"Nazdar, myši!" pozdravil ji Náčelník. Myš se zastavila, pohlédla na něj a zamávala vousy. Řeknu vám, bylo to jakoby ten střízlík věděl, že to volají na něj. "Ty ses tady nějakej duchovní průvodce?" Bitterbuck hodil myši drobeček sýra ze své večeře. Drobeček přistál těsně před myší, ale Parníkovej Willy na něj lhostejně pohlédl a pokračoval v cestě po Zelené míli, nakukuje do prázdných cel.
"Šéfe Edgecombe!" vykřikl Prezident. "Myslíte si, že ten malej zmetek ví, že tady Wetmore dneska není? Já si to přisámbůh myslím."
Myslel jsem si to též, ale neměl jsem nejmenší chuť vytrubovat to do světa.
Harry vstoupil do haly upravuje si kalhoty, jak to vždycky dělával po osvěžující chvíli strávené na toaletě. Zastavil se se široce otevřenýma očima. I Tydýt na to překvapeně zíral. Pokleslý škleb znetvořil měkkou a bezzubou spodní tvář jeho obličeje.
Myš se zastavila na místě, které začínalo být jejím obvyklým, zkroutila si ocásek kolem pacek, a jednoho po druhém si nás prohlížela. Opět jsem si musel vzpomenout na obrazy soudců, vynášejících rozsudek nad nešťastnými vězni... byl však někdy nějaký vězeň tak malý a nebojácný, jako tento? Ovšem, toto vlastně není žádný vězeň; vždyť přichází a odchází, jak se mu zlíbí. Ta myšlenka mi však nescházela z mysli, a znovu mě napadlo, že se skoro všichni budeme cítit tak malí, když předstoupíme před Hospodinovu soudnou stolici, až se naše životy dovrší, ale jen málokdo z nás bude schopen vypadat tak nebojácně.
"Ta tam sedí jak Billy Onanista," pravil starý Tydýt, "přisámbůh."
"Tys ji ještě neviděl, Tydýte," vmísil se do debaty Hany. "Ale dívej se na tohle." Sáhl do náprsní kapsy a vytáhl z ní plátek jablka se skořicí, zabalený ve voskovaném papíře. Kousek z něj odlomil a hodil na podlahu. Podlaha byla suchá a hladká, a zdálo se, že sousto jablka myš mine. Ta však se natáhla packou, stejně ležérně, jako když člověk z dlouhé chvíle rozplácne mouchu, a odpálkovala ho. Všichni jsme se zasmáli obdivem a překvapením. Jinou myš by takový hlučný výbuch smíchu musel odplašit, ale tato sebou ani neškubla. Uchopila kousek sušeného jablka do pacek, párkrát ho olízla, potom ho upustila na zem, a rozhlédla se kolem, co my na to. Jako kdyby říkala Dobré, není-liž pravda?
Tydýt otevřel svůj vozík, vytáhl jeden sendvič, rozbalil ho a odtrhl kousek boloňského salámu.
"Namáháš se zbytečně," zakřikl ho Dean.
"Co máš na mysli?" zeptal se Tydýt. "Ty si myslíš, že se myš dobrovolně vzdá salámu, když jí ho osud nadělí? Jestli jo, tak ses pěknej blázen."
Já jsem však věděl, že Dean má pravdu, a podle Harryho tváře jsem pozval, že i on to ví. Jedni byli stálí, druzí přechodní. Ta myš nějakým způsobem ten rozdíl rozeznávala. Záhadně, ale přesně.
Tydýt hodil kousek salámu na zem, přesvědčen, že myš ho nemůže v žádném případě odmítnout; ale ta ho očichala a odstrčila packou.
"Ať visím," ozval se Tydýt a zatvářil se uraženě.
Natáhl jsem ruku. "Dej to sem."
"Co - ten stejnej sendvičák?"
Jo, ten stejnej. Zaplatím ti za něj."
Tydýt mi ho podal. Sundal jsem vrchní plátek chleba, odtrhl jsem další drobeček masa, a hodil ho na zem před služební stůl. Myš k němu okamžitě přistoupila, uchopila nabídnuté sousto do pacek, a pustila se do jídla. Salám byl pryč, než bys řekl švec.
"Ať se propadnu do horoucích pekel!" vykřikl Tydýt. "Sakramentská práce! Kdo by to byl kdy řek!"
Natáhl se opět po sendviči, ulomil větší kus masa - tentokrát ne drobeček, ale pořádný flák - a hodil ho tak blízko myši, že moc nechybělo, a salám by byl přistál Parníkovýmu Willymu na hlavě jako klobouk.
Myš si potravu opět přitáhla k sobě, očichala ji (za krize jistě žádná nepřišla tak snadno k takovému žvanci - tedy aspoň ne v našem státě), a potom zvedla zrak k nám.

"Tak do toho, žer, ty mrcho!" povzbuzoval ji Tydýt. "Kde je chyba, ty jezinko?"
Potom si vzal sendvič Dean, a hodil na podlahu kousíček masa - vypadalo to jako nějaké perverzní přijímání při bohoslužbách. Myš sousto uchopila a okamžitě ho zhltla. Potom se otočila a vracela se chodbou k cele zpřísněného trestu. Cestou se několikrát zastavila, aby nahlédla do dvou prázdných cel, a do třetí podnikla krátkou průzkumnou výpravu. Znovu mě napadlo, že někoho vyhlíží, a tentokrát mě ta myšlenka opustila pomaleji než jindy.
"Nebudu o tom nikde mluvit," řekl Harry. Jeho hlas zněl, jakoby napůl žertoval, napůl ne. "Za první by to nikoho nezajímalo. A kdyby jo, tak by tomu nikdo nevěřil."
"Žere jenom od vás, hoši," vypravil ze sebe Tydýt. Nedůvěřivě zavrtěl hlavou, potom ji s námahou sklonil, posbíral to, čím myš pohrdla, nacpal si to do své bezzubé chlebárny, a pustil se do rezignovaného žvýkání. "Ale proč je to tak?"
Já mám lepší otázku," přerušil ho Harry. Jak ví, že je Percy pryč?"
"Neví to," opravil jsem ho. "To je jenom náhoda, že se ukázala zrovna dneska."
Avšak postupem času, když se myš objevovala jen v době, kdy byl Percy pryč, nebo neměl službu, nebo měl službu v jiné části věznice, bylo stále těžší a těžší mému tvrzení uvěřit. My - to jest Harry, Dean, Surovec a já - jsme se shodli na tom, že to musí být Percyho hlas, nebo jeho pach, co té myši vadí. Pečlivě jsme se vyhýbali debatám o ní samotné -přesněji o něm. To, že jak se zdálo, jsme se na tom usnesli, aniž kdokoliv z nás o tom pronesl jediné slovo, mohlo znamenat, že bude dlouho trvat, než se kvůli podivnosti a křehkosti toho celého, zkazí něco zvláštního... a hezkého, co tady vzniklo. Willy se koneckonců rozhodl pro nás. Rozhodl se pro nás nějakým způsobem, kterému nerozumím ani dnes. Nejblíž byl možná Harry, který přišel s nápadem, že by nebylo dobré to moc roztrubovat do světa, a to nejen proto, že by tomu nevěřili, nebo proto, že by je to nezajímalo.

4

Potom nastala doba popravy Arlena Bitterbucka, který nebyl ve skutečnosti žádným náčelníkem, ale pouze prvním stařešinou svého kmene v rezervaci Wašita a členem Čerokézské rady stařešinů. V opilosti zabil člověka - vlastně byli opilí oba. Náčelník rozbil tomu chlapovi hlavu betonovou kostkou. V případu figuroval i pár jakýchsi bot. Takže v červenci toho deštivého léta, přesněji řečeno sedmnáctého, moje rada stařešinů hodlala ukončit jeho život.
Návštěvní hodiny pro většinu vězňů v Cold Mountain byly tak pevné, jako ocelové nosníky. To ale pro naše hochy na bloku E neplatilo. Takže šestnáctého byl Bitterbuck vpuštěn do podlouhlé místnosti přiléhající k jídelně - do Pasáže. Ta byla po délce předělena sítí, propletenou ostnatým drátem. Tady Náčelníka navštívila jeho druhá žena a ty z jeho dětí, které ještě toužily ho vidět. Nastal okamžik rozloučení.
Náčelníka tam odvedl Bill Dodge a dva další z těch fluktuantských bachařů. My ostatní jsme museli pracovat - na hodinové představení jsme museli absolvovat nejméně dvě generálky. Když jsme si to mohli dovolit, i tři.
Percy ani moc neprotestoval, když jsem ho při Bitterbuckově elektroexekuci poslal spolu s Van Hayem do místnosti, kde jsou vypínače; byl příliš velký nováček na to, aby věděl, jestli to je dobré nebo špatné místo. Co ale věděl bylo, že se dá dívat obdélníkovým zamřížovaným okénkem, a třebaže mu nevadilo dívat se na křeslo zezadu, místo zepředu, přece jen by byl nejraději tak blízko, aby viděl, jak létají jiskry. Vpravo za tím oknem se nacházel černý nástěnný telefon bez kliky a číselníku. Ten přístroj mohl jen zvonit, a sice z jednoho jediného místa - z guvernérovy kanceláře. Ve spoustě filmů z vězeňského prostředí jsem za ta léta viděl, jak takové úřední telefony zazvonily přesně ve chvíli, kdy se už už měl stlačit vypínač a kdy se měl ukončit život nějakého nevinného trouby, ale ten náš za celou tu dobu, co jsem sloužil na bloku E, nezazvonil ani jednou. Ve filmech je záchrana laciná. Stejně tak i nevinnost. Zaplatíte čtvrťák a to, co dostanete, je hodno právě tolika. Cena opravdového života je vyšší, a odpovědi na většinu otázek jsou docela jiné.
Dole v tunelu jsme měli jednoho frajírka, který jezdil s pohřebním vozem, a starého Tydýta, který dělal všechno ostatní. Během let se Tydýt pro odsouzence stal jakýmsi inventářem. Ujímal se svých povinností s takovou pravidelností, jako vy si každý rok na Vánoce pravidelně sedáte k pečené huse, ať husy máte

rádi, nebo ne. U většiny z ostatních bachařů byl dost oblíbený - bavili se na jeho legračním přízvuku, francouzském, ale spíš kanadském než francouzáckém, lety uvěznění na Jihu změklém do něčeho naprosto svérázného. Dokonce i Surovec byl ze starého Tydýta celý pryč. Ne však já. Podle mého názoru byl spíš starší a tupější verzí Percyho Wetmorea; chlap příliš choulostivý na to, aby sám vraždil a upekl si své maso, ale stejně jako Percy jen miloval pach spáleniny.
Dělali jsme generálku, ve stejném složení, jako když se pojede naostro. Brutus Howell měl na starosti 'zhasínání', jak jsme říkali nasazení helmy na odsouzencovu hlavu, sledování guvernérského telefonu, povolání lékaře z jeho stanoviště u stěny, kdyby byl potřeba, a povel k přepnutí na dvojku, když nastane čas. Když to jde dobře, nikomu z nás se nedostane jediného slůvka díků. Ale když to nejde dobře, Surovec si to vyžere od diváků, a já si to vyžeru od správce. Nikdo z nás si nestěžuje, že je to tak; stejně by to nebylo nic platné. Tak už to na světě chodí, odkdy se točí. Buď se budeš držet a točit se s ním, nebo se vzchopíš k protestu, a sletíš.
Dean, Harry Terwilliger a já jsme kráčeli k Náčelníkově cele v rámci první generálky ani ne tři minuty po tom, co Bill a jeho chlapi eskortovali Bitterbucka z bloku do Pasáže. Dveře do cely byly otevřené a starý Tydýt se střapatou bílou hřívou seděl na Náčelníkově kavalci.
"Na prostěradle jsou skvrny od spermií," hlásil Tydýt. Jistě si zkusil naposled otřít růžek, než mu ho vy mládenci usmažíte." Rozchechtal se.
"Zavři klapačku, Tydýte," okřikl ho Dean. "Todle jsou vážný věci."
"Tak jo," pravil Tydýt a nastylizoval si tvář do výrazu smrtelné důstojnosti, ale oči mu šibalsky kmitaly. Tydýt nikdy nevypadal živěji, než když hrál mrtvého brouka.
Postoupil jsem vpřed. "Arlene Bitterbucku, jako úředník soudu a státu bla-bla-bla, jsem zmocněn k bla-bla-bla, přičemž tato poprava bude vykonána ve dvanáct nula jedna bla-bla-bla, jste připraven?"
Tydýt vstal z kavalce. Jsem připravenej, jsem připravenej, jsem připravenej," pravil.
"Otočte se," řekl Dean, a když se Tydýt otočil, Dean mu zkoumal lupovité temeno. Náčelníkova hlava měla být nazítří v noci hladce vyholena, a Deanova kontrola měla sloužit k ujištění, zda není nutná nějaká úprava. Strniště na lebce by mohlo zhoršit vodivost a všechno zkomplikovat. Všechno, co jsme dělali dnes, mělo všechno naopak usnadnit.
"V pořádku, Arlene, jdeme na to," oslovil jsem Tydýta a vzápětí jsme odešli.
Jdu po chodbě, jdu po chodbě, jdu po chodbě, jdu po chodbě," papouškoval Tydýt. Já jsem byl po jeho levici, Dean po jeho pravici. Harry kráčel přímo za ním. Na konci chodby jsme zahnuli doprava, pryč od života, představovaného cvičištěm a směrem k smrti, jak ji představovalo skladiště. Vešli jsme do mé kanceláře a Tydýt, aniž byl o to požádán, klesl na kolena. Znal scénář pravděpodobně lépe, než kdokoliv z nás. Však tady byl také mnohem déle než my.
"Modlím se, modlím se, modlím se," drmolil Tydýt, drže před sebou sepnuté ruce. Vypadaly jako nějaká slavná rytina, jestli víte, co mám na mysli. "Pán je můj pastýř, a tak dál."
"Kdo přišel k Bitterbuckovi?" zeptal se Hany. "Snad nedovolíme, aby mu nějakej čerokézskej medicinman zaklínal ptáka, nebo jo?"
"Fakticky - "
"Stále se modlím, stále se modlím, stále se obracím rovnou k Ježíšovi," přerušil mě Tydýt.
"Zavři hubu, ty starej šašku," řekl Dean.
Já se modlím!"
"Tak se modli potichu."
"Co to tam provádíte, chlapi?" křikl Surovec ze skladu. Ten už byl opět vyprázdněn a k dispozici pro další použití. No jo, už jsme byli zase ve vražedné zóně; ta věc tam byla skoro cítit.
"Ty se starej o svý zasraný věci!" zaječel na něj Harry. "Nebuď tak sakra netrpělivej!"
"Modlím se," začal znovu Tydýt, perverzně se usmívaje. "Modlím se za trpělivost, jenom za malej kousek zatracený trpělivosti."
"Bitterbuck je fakticky křesťan - aspoň jak říká," pravil jsem, "a docela dobře si rozumí s tím chlápkem od baptistů, kterej si přišel pro Tillmana Clarka. Jmenuje se Schuster. I mně se ten chlápek docela líbí. Je rychlej a nenechává je moc trpět. Postav se, Tydýte. Pro dnešek ses už namodlil dost."
"Kráčím," řekl Tydýt. "Zase kráčím, zase kráčím, no jo, pane, zase kráčím po Zelený míli."

Přesto, že byl malý, musel si trochu přičapnout, když prolézal dveřmi na zadní stěně kanceláře. My ostatní jsme se museli skrčit ještě víc. Při vedení opravdového vězně se v tomto okamžiku vystavujeme vážnému riziku. Proto když jsem pohlédl před plošinu, na níž stál Jiskřák, a spatřil jsem Surovce s namířenou puškou, spokojeně jsem přikývl. Naprosto správně.
Tydýt sešel dolů po schodech a zastavil se. Na místě už bylo připraveno asi čtyřicet skládacích dřevěných židlí. Bitterbuck přejde plošinu v úhlu, který ho udrží v dostatečné vzdálenosti od sedících diváků a půl tuctu dozorců, kteří tam budou kvůli zajištění bezpečnosti. Ty bude mít na povel Bill Dodge. Nikdy se u nás nevyskytl žádný divák, který by odsouzenci vyhrožoval hrubým násilím... a pomocí dozorcovských posil jsem jim hodlal zařídit, aby to tak zůstalo i nadále.
Jste připraveni, hoši?" zeptal se Tydýt, když byl opět v naší původní formaci pod schody, vedoucími dolů do mé kanceláře. Přikývl jsem, a tak jsme vyrazili směrem k plošině. Často jsem si myslel, že vypadáme nejspíš jako vlajkonoši, kteří si zapomněli vlajku.
"A co mám dělat já?" křikl Percy zpoza zamřížovaného okénka mezi skladištěm a místností s vypínačem.
"Dívat se a učit se," odpověděl jsem mu.
"A nehrát si při tom se šulínem," zamumlal polohlasně Harry, ale Tydýt ho přece slyšel a rozchechtal se.
Dovedli jsme ho na plošinu a Tydýt se bez říkání otočil - byl to holt starý veterán. "Sedám si," pravil, "sedám si, sedám si, usazuju se v Jiskřákovým klíně."
Postavil jsem se svým pravým kolenem před jeho pravou nohou. Dean se postavil levým kolenem před jeho levou nohu. V tomto okamžiku jsme byli vystaveni největšímu riziku fyzického zranění, kdyby se odsouzenec rozhodl utrhnout se ze řetězu... což se tu a tam stávalo. Otočili jsme pokrčená kolena trochu dopředu, abychom si chránili rozkrok. Spustili jsme bradu, abychom si chránili krk. A samozřejmě jsme se pohnuli tak, abychom si pojistili kotníky a co nejrychleji neutralizovali možné nebezpečí. Náčelník sice bude mít na sobě pantofle, až vyrazí na svou poslední procházku, ale řeknete-li chlapovi s přeraženým hrtanem, že "to mohlo dopadnout i hůř", není to moc velká útěcha. Nebo svíjícímu se na podlaze s varlaty naběhlými do velikosti džbánů, a ještě k tomu před nějakými čtyřiceti diváky - z nichž mnozí budou od tisku - sedícími v těch vypůjčených židličkách a sledujícími celé to gala představení.
Dali jsme Tydýtovi na kotníky náramky. Náramek na Deanově straně byl o něco větší, neboť tím se podávala šťáva. Až se sem posadí zítra v noci Bitterbuck, bude mít za tím účelem vyholené levé lýtko. Indiáni jsou zpravidla obdařeni nepatrným tělesným ochlupením, ale přesto neponecháme nic náhodě.
Zatímco jsme svazovali Tydýtovy kotníky, Surovec mu zajistil pravé zápěstí. Harry opatrně postoupil dopředu a zacvakl mu levé. Když jsme byli hotovi, Harry kývl na Surovce a Surovec křikl na Van Haye: "Hoď tam jedničku!"
Slyšel jsem Percyho, jak se ptá Jacka Van Haye, co to znamená (bylo neuvěřitelné, jak málo toho ví, jak málo toho za svého působení na bloku E pochytil), a Van Hay mu cosi zamumlal na vysvětlenou. Dnes ještě Hoď tam jedničku neznamenalo nic, ale až Van Hay uslyší Surovce říkat ta slova zítra v noci, otočí knoflíkem, čímž uvede do chodu generátor věznice, umístěný za blokem B. Diváci uslyší, jak generátor bude monotónně a potichu příst a uvidí, jak se světla v celé věznici poněkud rozjasní. V ostatních vězeňských blocích budou vězňové pozorovat ta neobvykle jasná světla a budou si myslet, že už je po popravě. Ta bude ve skutečnosti teprve začínat.
Surovec obešel křeslo tak, aby ho Tydýt viděl. "Arlene Bitterbucku, byl jste odsouzen k smrti na elektrickém křesle, kterýžto rozsudek vyřkla porota vám rovných, a vynesl ho soudce v čestném stání před tváří tohoto státu. Ať bůh ochrání občany tohoto státu. Chcete ještě něco říci, než bude rozsudek vykonán?"
Jo," pravil Tydýt s očima jiskřícíma a rty sevřenými do šťastného bezzubého šklebu. "Chtěl bych k večeři kuře s bramborama politejma šťávou, dál vám chci nasrat do klobouku a ještě chci, aby si mi na ksicht sedla Mae Westová, poniváč bych šoustal, až bych brečel."
Surovec se snažil zachoval vážný výraz tváře, ale nedalo se to. Zvrátil hlavu dozadu a začal se smát.
Dean se svalil na kraj plošiny, jako by byl zasažen kulkou, s hlavou mezi koleny, a vyl jako kojot, jednou rukou si drže obočí, jakoby chtěl udržet mozek tam, kam patří. Harry tloukl hlavou o zeď a vyrážel ze sebe zvuky, jakoby se mu v hrtanu zasekla hrouda jídla. Dokonce i Jack Van Hay, muž známý svým chybějícím smyslem pro humor, se dal do smíchu. I mně to bylo směšné, ne že by nebylo, ale nějak jsem

se ovládl. Zítra, až to všechno bude doopravdy, bude na Tydýtově místě sedět muž, kterého čeká smrt.
"To by stačilo, Surovce," řekl jsem. "To platí i pro tebe, Deane. I pro tebe, Harry. A ty, Tydýte, jestli ještě pustíš z huby něco takovýho, tak na mou duši kejvnu Van Hayovi, aby tam hodil dvojku."
Tydýt se na mě zašklebil, jakoby říkal, no jo, šéfe Edgecombe, no jo, to by byla opravdovská sranda, opravdu bezvadná sranda. Jeho škleb se rozmazal do úzkého, tázavého pohledu, když viděl, že na to nereaguji. "Co se vám stalo, šéfíku?" ptal se.
"To není žádná, sranda," řekl jsem. "To se mi stalo, a jestli nejseš dost chytrej, abys to pochopil, bude líp, když budeš držet tlamajznu." Jenže to byla sranda, a přiváděla mě až k šílenství.
Rozhlédl jsem se kolem. Viděl jsem, jak na mě Surovec zírá, stále ještě se trochu šklebě.
"Doprdele," pravil jsem, "tuším jsem pro tuhle práci už moc starej."
"Ani ne," pravil Surovec. "Seš bezva, Paule." Ale nebyl jsem, ani on nebyl, aspoň ne, dokud tahle práce nebude skončená. Oba jsme to sakra dobře věděli. Bylo však dobré, že k tomu smíchu došlo teď. Bylo to dobré, neboť to poslední, po čem jsem toužil bylo, aby si někdo nevzpomenul na Tydýtovu rozpustilou poznámku zítra, a aby zítra nedošlo k tomuto extempore. Představte si, jak by to vypadalo, kdyby dozorce, který před svědky vede odsouzence k elektrickému křeslu, se smál jako blázen. Ale když jsou muži ve stresu, může se stát cokoliv. A kdyby se před diváky stálo něco takového, hovořilo by se o tom dvacet let.
"Už budeš potichu, Tydýte?" zeptal jsem se.
Jo," odvětil, a odvrátil tvář jako nějaké malé trucující děcko.
Kývl jsem na Surovce, aby se opět soustředil na tu generálku. Sejmul z mosazného háku na opěradle křesla masku a sroloval ji Tydýtovi na hlavu, opatrně mu ji stáhl pod bradu, čímž se otvor na temeni roztáhl do maximálního rozměru. Surovec se předklonil, rozmáchlým pohybem vytáhl mokrou houbu z kbelíku, přitiskl k ní prst a olízl si ho. Když to udělal, vrátil houbu do kbelíku. To zítra neudělá. Zítra ji vloží do helmy visící na opěradle křesla. Dnes ne; dnes není nutné Tydýtovu starou hlavu namočit.
Helma byla ocelová, po obou stranách se jí klátily řemeny. Vypadalo to trochu jako pěšácká helma. Surovec ji nasadil Tydýtovi na hlavu a opatrně ji posadil na otvor v černé kapuci.
"Nasazujou mi čepku, nasazujou mi čepku, nasazujou mi tu smrtící čepici," blábolil Tydýt. Jeho hlas teď zněl přiškrceně a vzdáleně. Řemeny mu držely čelisti téměř sevřené, a já jsem podezíral Surovce, že je přitáhl poněkud silněji, než bylo pro účely generálky potřebné. Surovec o krok poodstoupil, otočil se tváří k prázdným sedadlům a pravil: "Arlene Bitterbucku, teď vám tělem projde elektrický proud a usmrtí vás, v soluladu se zákony tohoto státu. Ať je bůh k vaší duši milostiv."
Surovec se obrátil k obdélníku zakrytému mříží. "Hoď tam dvojku."
Starý Tydýt, snad ve snaze dát znovu vyniknout svému komickému nadání, začal vyskakovat a házet sebou v křesle, co skuteční Jiskřakovi zákazníci skoro nikdy nedělají. "Už se škvařím!" vykřikoval. "Už se škvařím! jůůůůj! Už se škvařím jak krocan!"
Harry a Dean, jak jsem si všiml, odvrátili pohled. Potom se otočili k Jiskřákovi zcela zády, a hleděli přes prázdné skladiště ke dveřím, vedoucím do mé kanceláře. "To jsem blázen," pravil Harry. Jeden z diváků přišel o den dřív."
Ve dveřích, s ocáskem decentně zkrouceným kolem pacek, dívajíc se koralkovitýma černýma očkama připomínajícíma kapku oleje, seděla myš.

5

Poprava proběhla dobře - dá-li se vůbec o takové věci hovořit jako "dobré" (o takovém tvrzení silně pochybuji), pak poprava Arlena Bitterbucka, staršího rady wašitských Čerokézů, taková byla. Copy se mu rozpletly - tak se mu třásly ruce, že nebyl schopen si s nimi poradit sám. Jeho starší dcera, žena, která už překročila třicítku, dostala povolení mu je hezky a hladce zaplést. Chtěla mu do konců vplést pera z jestřába, jeho ptáka, ale to jsem nemohl dovolit. Mohly by se vznítit a způsobit požár. Samozřejmě jsem jí to nemohl říct. Tvrdil jsem jen, že je to proti předpisům. Nezmohla se na odpor. Jen sklonila hlavu a položila si ruce na spánky, aby dala najevo své rozladění a nesouhlas. Ta žena se chovala s dokonalou vznešeností, a tím ve skutečnosti dosáhla, že se tak choval i její otec.
Náčelník, když nastal jeho čas, opustil svou celu bez protestů a bez zdržování. Někdy jsme museli jejich

prsty násilím odtrhovat od mříží - jeden či dva jsem jim za své kariéry zlomil, a nikdy nezapomenu na ten temně praskavý zvuk - ale Náčelník, díky bohu, nebyl z těch. Bez zachvění kráčel po Zelené míli k mé kanceláři, tam si klekl, aby se pomodlil s bratrem Schusterem, který sem přijel ve svém auťáku z baptistického kostela Nebeského světla. Schuster přečetl Náčelníkovi několik žalmů, a když přišel k tomu o ležení u tůně, Náčelník se rozplakal. To nebylo špatné, ale přesto to nebyla žádná hysterie. Ne, ne, nic takového. Napadlo mě, že asi myslí na tůň, jejíž voda je tak čistá a chladná, až svírá ústa.
Ve skutečnosti se mi to líbilo, vidět je, jak trochu pláčí. Kdyby to neudělali, měl bych starosti.
Mnozí muži se nedokážou z pokleku bez cizí pomoci zvednout, ale Náčelník byl v tomto ohledu v pořádku. Nejprve trochu zavrávoral, jako kdyby se mu zatočila hlava. Dean mu podal ruku, aby mu pomohl, ale Bitterbuck v té době už našel ztracenou rovnováhu, a byl schopen jít sám.
Skoro všechny židle byly obsazené. Lidé si mezi sebou polohlasně šuškali, jak tomu bývá, když se čeká na začátek svatby nebo pohřbu. Teď nastal jediný okamžik, kdy Bitterbuck ztratil odvahu. Nevím, jestli ho znepokojila některá konkrétní osoba, nebo jestli to byli všichni dohromady, ale slyšel jsem z jeho hrdla hluboké zachraptění, a v paži, za kterou jsem ho vedl, jsem pocítil jakýsi tah, který tam předtím nebyl. Koutkem oka jsem viděl Harryho Terwilligera, jak se chystá Náčelníkovi odříznout ústup, kdyby se Bitterbuck najednou rozhodl, že neprodá svou kůži lacino.
Zesílil jsem tlak na jeho loket a jedním prstem jsem poklepal na vnitřní stranu jeho paže. "Klídek, Náčelníku," oslovil jsem ho koutkem úst, aniž jsem pohnul rty. Jediný, co si všichni ti lidi o tobě zapamatujou, bude, jaks to snášel. Tak jim ukaž něco hezkýho - jaký jsou Wašitové frajeři."
Po očku na mě pohlédl, a malinko přikývl. Potom uchopil jeden z copů, které mu spletla jeho dcera, a políbil ho. Díval jsem se na Surovce, jak stojí v pohovu za křeslem ve své vyparáděné modré uniformě s nablýskanými knoflíky na blůze, s kloboukem puntičkářsky nasazeným na jeho velké hlavě. Kývl jsem mu, a on se postavil do pozoru a vykročil, aby pomohl Bitterbuckovi vystoupit na plošinu, kdyby se taková pomoc ukázala být potřebnou. Ukázalo se, že nebyla.
Od okamžiku, kdy se Bitterbuck posadil do křesla, do chvíle, kdy Surovec potichu přes rameno zavelil "Hoď tam dvojku!", neuplynula ani celá minuta. Světla opět potemněla, ale jen maličko; kdo na to vysloveně nečekal, ten to ani nepostřehl. Znamenalo to, že Van Hay stlačil vypínač, vtipně označený MABELIN SUŠIC NA VLASY. Z helmy se ozvalo tiché zabzučení, Bitterbuck se vzepjal v řemenech a popruh na jeho prsou se napjal. Od protější stěny lhostejně přihlížel vězeňský lékař se rty sevřenými tak, že vypadaly jako bílá čárka. Žádné vyskakování a házení sebou, jaké předváděl starý Tydýt při generálce, jen silné vzepjetí ve stehnech jako při mohutném orgasmu. Náčelníkova modrá košile se napjala, takže mezi knoflíky podivně vykoukly kousky holého těla.
A potom jsme ucítili zápach. Nebyl nepříjemný sám o sobě, jen díky souvislosti. V domě mé vnučky, když mě tam pozvali, jsem nikdy nebyl schopen sejít dolů do sklepa, třebaže tam měl jejich chlapeček Lionel postavenou modelovou železnici, o niž by se s pradědečkem jistě moc rád podělil. Ne, vlaky mi nevadily. Na to můžete vzít jed. Co jsem nemohl snést, byl ten transformátor. To jeho bzučení. A to, že když se rozehřeje, smrdí. Dokonce i po všech těch letech, která od té doby uplynula, mi ten zápach připomínal Cold Mountain.
Van Hay mu dal třicet vteřin. Potom šťávu zase vypnul. Lékař přistoupil ze svého stanoviště a vyšetřil odsouzence stetoskopem. Diváci teď ani nedutali. Potom se lékař vzpřímil a podíval se směrem k mřížce. "Tep nitkovitý," ohlásil, a zavrtěl ohnutým prstem. Těch několik náhodných tepů z Bitterbuckova hrudníku, které slyšel, považoval doktor pravděpodobně za stejně bezvýznamné, jako poslední křeče slepice s useknutou hlavou, ale bylo lépe nedat odsouzenci šanci. Nemůžete přece dovolit, aby se v půli cesty tunelem na nemocničním vozíku posadil a hulákal při tom, jako kdyby hořelo.
Van Hay přehodil na trojku a Náčelník se znovu vzepjal v popruzích. Další nával elektřiny mu zkroutil tělo na stranu. Když doktor poslouchal tentokrát, přikývl. Bylo po všem. Opět se nám podařilo zničit to, co jsme nedokázali stvořit. Někteří lidé v publiku se opět dali do tlumeného hovoru; většina z nich ale seděla s hlavami svěšenými, dívajíce se na podlahu, jakoby byli omráčeni. Nebo jakoby se styděli.
Harry a Dean přistoupili s nosítky. Bylo vlastně Percyho úlohou, aby se chytil jedné strany nosítek, ale ten to nevěděl, a nikdo se nenamáhal mu to říct. Spolu se Surovcem jsme naložili Náčelníka, který měl na hlavě stále ještě černou hedvábnou kapuci, a vynesli jsme ho dveřmi vedoucími k tunelu. Udělali jsme to

právě tak rychle, aby se to ještě nedalo označit za běh. Z otvoru na temeni masky se valila spousta ohavně páchnoucího kouře.
"Kristepane, chlapi," křičel Percy přeskakujícím hlasem. "Co je to za smrad?"
"Uhni mi z cesty," řekl Surovec, spěchaje kolem něj ke zdi, na níž visel hasící přístroj. Byl to jeden z těch starých chemických hasících přístrojů, se kterými se muselo pumpovat. Dean mezitím strhl Náčelníkovi kapuci. Nebylo to tak zlé; levý Bitterbuckův cop doutnal jak hromada mokrého listí.
"Nech to tak," řekl jsem Surovcovi. Neměl jsem nejmenší chuť čistit spoustu chemického svinstva z tváře mrtvoly, než ji naložíme do furgonu. Plácal jsem Náčelníka po hlavě (Percy na mě celou dobu zíral s vyvalenýma očima), dokud doutnání nepřestalo. Potom jsme snesli tělo po dvanácti dřevěných schodech k tunelu. Bylo tam chladno a vlhko jako v nějakých kasematech. Zavěšené svítilny se stínidly z nenatřeného plechu - byly vyrobeny ve vězeňské zámečnické dílně - osvětlovaly cihlový klenutý tunel vedoucí třicet stop pod silnicí. Stropem prosakovala vlhkost, která s dutým pleskáním kapala na podlahu. Vždy, když jsem tudy musel projít, připadal jsem sám sobě jako postava z nějaké povídky Edgara Allana Poea.
Tam čekal nemocniční vozík. Naložili jsme na něj Bitterbuckovo tělo a naposledy jsem se přesvědčil, že vlasy přestaly hořet. Jeden z copů byl parádně zuhelnatělý. S lítostí jsem viděl, že ten dovedně zhotovený malý oblouk, který lemoval jeho tvář, se proměnil ve zčernalý pahýl.
Percy udeřil mrtvolu po tváři. Mlaskavý zvuk plácnutí nás všechny nadzvedl. Percy se na nás díval s pyšným úsměvem na tváři a zářícíma očima. Potom pohlédl opět na Bitterbucka. "Zbohem, náčelníku," zaskřehotal. "Doufám, že ti peklo bude dost horký."
"Přestaň," okřikl ho Surovec. Jeho hlas ve vlhkém tunelu zněl dutě a pateticky. "Zaplatil, co měl zaplatit. Jeho účet je teď vyrovnanej. Takže laskavě dej od něj svý pazoury pryč."
"No jo, jen se neposer," řekl Percy, ale nejistě od mrtvoly ustoupil, když se Surovec pohnul směrem k němu. Stín, který za ním vrhalo chabé osvětlení, připomínal stín opice v té povídce o ulici Morgue. Ale místo toho, aby sáhl po Percym, sáhl Surovec po vozíku, a pomalu tlačil Arlena Bitterbucka ke vzdálenějšímu konci tunelu, kde na něj čekal široký povoz, zaparkovaný na nedlážděné odbočce silnice. Kola vozíku, obutá plnou gumou, vrzala po prkenné podlaze; stín vozíku se posouval po vyduté cihlové stěně, chvěl se, a postupně bledl; Dean a Harry uchopili plachtu v dolní části vozíku a přetáhli ji Náčelníkovi pres tvář, která už začínala nabývat voskovitý, bezvýrazný vzhled všech mrtvých tváří, jak nevinných, tak i vinných.

6

Když mi bylo osmnáct, můj strýc Paul - muž, po němž jsem dostal jméno - zemřel na infarkt. Matka s otcem mě vzali s sebou do Chicaga na pohřeb a na návštěvu rodiny z otcovy strany, z nichž jsem mnohé v životě neviděl. Byli jsme pryč skoro měsíc. V jistém směru to byla dobrá cesta, potřebná a vzrušující, ale z jiného pohledu byla naopak hrozná. Byl jsem hluboce zamilován, jak jistě tušíte, do té mladé ženy, která se dva týdny po mých devatenáctých narozeninách stala mou ženou. Jedné noci, kdy moje touha po ní připomínala neuhasitelný požár v mém srdci a v mé hlavě (abych byl poctivy, i v mém rozkroku), jsem jí napsal dopis, ve kterém jsem jí vylil srdce. Při psaní jsem se nevracel k tomu, co jsem už napsal, v obavě, že zbaběle couvnu. Ale necouvl jsem, a když se v mé hlavě ozval hlas, který mě varoval, že poslat takový dopis, kterým jsem jí kladl do dlaně své bezbranné srdce, by bylo holé šílenství, ignoroval jsem ho s dětskou dychtivostí, nehledě na možné důsledky. Často jsem uvažoval, jestli si Janice ten dopis ponechala, ale nikdy jsem nesebral dost odvahy, abych se jí zeptal. Jediné, co jsem věděl bylo, že když jsem se vrátil ze všech těch návštěv, které následovaly po pohřbu, jsem ten dopis nenašel. To ale samo o sobě nic neznamenalo. Předpokládám, že jsem se nezeptal proto, že jsem měl strach z odhalení té bouřlivé epištoly, která znamenala víc pro mě než pro ni.
Ten dopis měl čtyři strany. Myslím, že jsem v životě nenapsal nic delšího. Až teď. A při tom je konec stále v nedohlednu. Kdybych byl věděl, že se ten příběh tak protáhne, nikdy bych s ním byl nezačal. Neuvědomoval jsem si totiž, kolik dveří psaní odemyká. Zdá se mi, že otcovo staré plnící pero vůbec není perem, ale jakýmsi zvláštním druhem přízračného klíče.Ta myš je asi nejlepším příkladem toho, o čem hovořím - Parníkovej Willy, pan Jingles, prostě ta myš na Míli. Než jsem začal se psaním, nikdy

jsem si neuvědomoval, jak je ten myšák důležitý (ano ten). Například se zdá, že čekal na Delacroixe, ještě než se Delacroix objevil - to mě nikdy, dokud jsem nezačal psát a vzpomínat, nepřišlo na mysl, aspoň ne v bdělém stavu.
Říkám to proto, řekl bych, že jsem si neuvědomoval, jak daleko zpátky se budu muset vrátit, abych vám mohl vyprávět o Johnovi Coffeym, a jak dlouho budu muset nechat v cele chlapa tak velkého, že mu nohy z kavalce visely až na zem. Snad jste na něj nezapomněli? Přál bych vám, abyste ho tam viděli, jak zírá do stropu cely, jak vyplakává své tiché slzy, nebo jak si klade ruce na tvář. Přál bych vám, abyste slyšeli jeho vzdechy, připomínající spíš vzlyky, jeho občasné rozbředlé sténání. To nebyly zvuky hrůzy a lítosti, jaké byly někdy na bloku E k slyšení, ostré výkřiky, způsobené hryzoucím špatným svědomím; jeho mokré oči byly jaksi vzdálené bolesti, na kterou jsme tady naráželi. Jistým způsobem - chápu, že to bude znít šíleně, jistě, že to chápu, ale na druhé straně nevidím smysl v tom, abych tak dlouho o něčem psal, a vy jste neměli pocit, že to je pravda pravdoucí - jistým způsobem to vypadalo jako lítost nad celým světem, jako něco příliš mohutného, aby se to dalo ukonejšit. Někdy jsem u něj sedával a hovořil jsem s ním, jako jsem to dělal s nimi se všemi - myslím, že už jsem se zmínil o tom, že mluvení byl náš největší a nejdůležitější úkol - a snažil jsem se ho utěšit. Nikdy jsem neměl pocit, že se mi to podařilo. Částečně jsem byl rád, že trpí, to si jistě umíte představit. Že cítí, že si zaslouží trpět. Někdy jsem si dokonce myslel, že zavolám guvernérovi (nebo pověřím Percyho, aby to udělal - vždyť to byl koneckonců Percyho zatracený strýc, ne můj), a požádám ho, aby popravu co nejvíc pozdržel. Neměli bychom ho ještě sfouknout, říkal jsem si. Ještě ho to příliš zraňuje, příliš se to do něj zakusuje, kroutí se mu to ve vnitřnostech jak ostrá kost. Dejte mu, pane, ještě dalších devadesát dní, Ctihodnosti. Nechtě ho, ať sám sobě udělá to, co mu nemůžeme udělat my.
Rád bych, aby to byl John Coffey, na koho budete myslet kouskem své mysli, než dokončím, co jsem začal - ten John Coffey, který ležel na svém kavalci, ten John Coffey, který se, snad z dobrého důvodu, bál tmy, neboť ve tmě by na něj třeba přestali číhat dva fantoni s blonďatými kadeřemi - už ne dvě malé holčičky, ale dvě pomstychtivé harpyje. Ten John Coffey, z jehož očí bez přestání proudily slzy jako krev z rány, která se nikdy nezahojí.

7

Takže Náčelník byl po smrti a Prezident přešel na A blok C, který byl mimochodem domovem většiny sto padesáti doživoťáků, kteří byli v Cold Mountain na byt a stravu.Doživotí pro Prezidenta, jak se ukázalo, trvalo dvanáct let. V roce 1944 se utopil ve vězeňské prádelně; ne však v prádelně v Cold Mountain. Naše stará věznice byla zrušena v roce 1933. Nemyslím, že by na tom chovancům nějak extra záleželo - stěny zůstanou stěnami, jak muklové říkávali, a Jiskřák je každým coulem stejně smrtelný ve své kamenné komoře smrti, jako vždy býval, jak si dobře pamatuji, ve skladišti v Cold Mountain.
Pokud jde o Prezidenta, někdo mu přitlačil tvář do kádě s rozpouštědlem na chemické čištění, a podržel mu ji tam. Když ho dozorci vytáhli, měl tvář skoro úplně pryč. Identifikovat ho museli podle otisků prstů. S Jiskřákem by býval mohl dopadnout lip... ale to by si neprožil těch dvanáct let navíc, není-liž pravda? Pochybuji, že na to moc myslel, snad vyjma asi poslední minuty svého života, když si jeho plíce zvykaly na to, jaké je to dýchat Hexlite a Louhový čistící prostředek.
Nikdy se nezjistilo, kdo mu to udělal. V té době už jsem v nápravných zařízeních nepracoval, ale psal mi o tom Harry Terwilliger. "Měl jisté výhody, protože byl bílý," psal Harry, "ale stejně ho to neminulo. Já se na to dívám jen jako na dlouhý odklad popravy, která nakonec přece jen přišla."
Když byl Prezident pryč, nastaly nám na bloku E klidné časy. Harry a Dean byli dočasně odveleni, a tak jsme na nějakou dobu zůstali na Zelené míli jen Surovec, Percy a já. To vlastně znamená Surovec a já, protože Percy se staral hlavně sám o sebe. To vám řeknu, ten mladík byl přímo geniální v tom, jak se dokázal vyhýbat práci. Často (ale jen když Percy nebyl nablízku) každý z ostatních hochů chtěl také předvést to, čemu Harry rád říkal "dobrá držka". Při mnoha příležitostech se předvedla i myš. Krmili jsme ji a ona při tom seděla stejně důstojně jako Šalamoun, pozorujíc nás svýma drobnýma lesknoucíma se očima.
Přes Percyho více než jen příležitostné kverulantství to bylo pár dobrých, tichých a snadných týdnů. Ale všechno dobré musí jednou skončit, a tak jednoho deštivého pondělka koncem července - říkal jsem už

vůbec, jak deštivé a vlhké bylo to léto? -jsem seděl na kavalci v jedné otevřené cele a čekal na Eduarda Delacroixe.
Jeho příchod provázel nečekaný hluk. Dveře vedoucí na cvičiště se hlasitě otevřely, dovnitř vnikla záplava světla, bylo slyšet zmatené chrastění řetězů, jakýsi ustrašený hlas, blabotající směsí angličtiny a francouzštiny (hatmatilkou, které muklové v Cold Mountain říkali dá bayou) a Surovcův řev: "Hejl Přestaň s tím! Prokristovyrány s tím přestaň, Percy!"
Napůl jsem dřímal na nastávajícím Delacroixově kavalci, ale okamžitě jsem se probral. Srdce mi v hrudi divoce bušilo. Do Percyho příchodu k takovému kraválu na bloku E prakticky nikdy nedocházelo; tyto manýry přišly až s ním, jako ošklivý zápach.
"Tak pojď, ty zasranej francouzáckej teplouši!" hulákal Percy, dokonale Surovce ignoruje. A najednou byl tady, jednou rukou vleká za sebou chlapíka ne o moc většího, než kuželka. V druhé ruce držel pendrek. Zuby měl vyceněné v deformované grimase, tvář brunátnou. Přesto nevypadal příliš nespokojeně. Delacroix se snažil s ním držet krok, ale na nohou měl okovy, a ať šoupal nohama, jak rychle chtěl, Percy ho vlekl rychleji. Vyskočil jsem z kavalce právě včas, abych vězni zabránil upadnout. Tak jsem se seznámil s Dělem.
Percy se na něj vrhnul se zdviženým pendrekem, ale já jsem ho jednou rukou zadržel. Surovec dorazil a namáhavě dýchal. Jak jsem vycítil, vypadal z toho všeho právě tak šokován, jako uveden do rozpaků.
"Nedovolte mu už, aby mě bil, m´sieu," koktal Delacroix. "S'il vous plait, s'il vous plait!"
"Pusť mě k němu, pusť mě na něj!" řval Percy, vyrážeje dopředu. Začal bít Delacroixe pendrekem po ramenou. Delacroix měl ruce vzpažené a křičel, zatímco pendrek tančil po rukávech jeho modré vězeňské košile. Toho večera jsem ho viděl bez košile, a můžu vám říct, že ten brach byl odshora až dolů samá modřina. Když jsem to viděl, dělalo se mi zle. Byl to sice vrah a ničí miláček, ale takovéhle věci se na bloku E nedělaly. Tedy aspoň do Percyho příchodu ne.
"Tak prrr!" zahřměl jsem. "Přestaň s tím! Co to vůbec má znamenat?" Snažil jsem se dostat mezi Delacroixe a Percyho, ale moc se mi to nedařilo. Percyho hůl dál skákala sem a tam, jednou vlevo ode mě, podruhé vpravo. Dřív nebo později musel místo svého vyhlídnutého cíle zasáhnout mě, a to by vyvolalo rovnou tady na chodbě rvačku, bez ohledu na to, v jakém jsme byli vzájemném služebním vztahu. Asi bych se nebyl udržel, a i Surovec byl celý žhavý se do toho vložit. Jak si jistě umíte představit, jsem si do jisté míry přál, abychom to udělali. Bývalo by to zabránilo mnohým z těch věcí, ke kterým došlo později.
"Ten zkurvenej teplouš! Já ho naučím, aby se mě nedotýkal těma zasranejma pazourama. Ten zavšivenej okrádač vandráků!"
Prásk, prásk, prásk! Delacroix teď začal krvácet z jednoho ucha a srdceryvně naříkat. Snažil jsem se ho krýt. Držel jsem ho za rameno a cpal ho do jeho cely, kde se bezvládně svalil na kavalec. Percy proklouzl kolem mě a naposledy ho praštil po zadku -řekli byste, že na rozloučenou. Potom ho Surovec uchopil - myslím tedy Percyho - za ramena, a vlekl ho chodbou.
Práskl jsem dveřmi cely a vyběhl jsem za nimi. Potom jsem se obrátil k Percymu. Překvapení a zmatek mě přiváděl k zuřivosti. Percy se tady v té chvíli motal už asi sedm měsíců. Dost na to, aby každý z nás už stihl pochopit, že Percymu moc nevoníme. Toto však bylo poprvé, co jsem si v plné míře uvědomil, jak zcestný jedinec to je.
Hleděl na mě, ne docela beze strachu - v jádru to byl totiž zbabělec, o tom jsem nikdy nepochyboval - ale stále ještě věřil, že ho ochrání jeho styky. V tom měl pravdu. Nemyslím, že by byli na světě lidé, kteří by po všem, co jsem tady řekl, nechápali, proč tomu bylo tak, ale jsou i lidé, kteří znají slovní spojení Velká krize jen z dějepisu. Pro ty, kteří to zažili, je to ale víc, než slovo z dějepisných knih, a pro ty, co tehdy měli stálou práci, není nutno nic dodávat.
Z Percyho obličeje brzy vyprchala všechna barva, ale tváře měl ještě rozpálené. Vlasy, které měl obvykle pečlivě učesané a lesklé od brilantiny, měl spadené do čela.
"Co, kristepane, má tohle všechno znamenat?" zeptal jsem se. "Nikdy - nikdy - jsem na svým bloku nebil žádnýho vězně!"
"Ten malej zasranej hošan se pokusil mě šáhnout do rozkroku, když jsem mu pomáhal z antona," řekl Percy. Jestli se o to ještě jednou pokusí, tak to udělám znova."

Hleděl jsem na něj kvůli těm slovům značně překvapeně. Nedovedl jsem si představit, že by i ten nejagresivnější homosexuál udělal to, co Percy právě popsal. Vstup do zamřížovaného oddělení na Zelené míli ani ty nejzatvrzelejší úchyláky mezi vězni zpravidla nezastihl v náladě na laškování.
Pohlédl jsem zpět na Delacroixe, který se krčil na kavalci. Rukama si dosud chránil tvář. Na zápěstích měl náramky a kotníky na nohou mu spojoval řetěz. Potom jsem se obrátil opět na Percyho. "Vypadni," pravil jsem. "Vypadni. Promluvíme si o tom později."
"Dáš to do hlášení?" zeptal se sveřepě. Jestli jo, i já napíšu hlášení. To si piš."
Neměl jsem v úmyslu dávat incident do hlášení; jen jsem ho chtěl mít z očí. Řekl jsem mu to.
"Věc je uzavřená," ukončil jsem to. Viděl jsem, jak na mě Surovec nesouhlasně hledí, ale nevšímal jsem si toho. "Ale teď běž po svejch. Vypadni odsud. Běž do administrativní budovy a řekni jim, že máš číst dopisy a pomáhat v balírně."
"Dobře." Už se mu vrátil klid nebo ta paličatá arogance, která mu sloužila místo klidu. Rukama, jemnýma a hebkýma rukama, jaké mají děvčata kolem desíti let, si sčísl vlasy z čela, a potom přistoupil k cele. Delacroix ho viděl, a přikrčil se ještě víc na svém kavalci, brebentě jakousi směsí angličtiny a zmrzačené francouzštiny.
Já vám nic neudělal, Pierre," pravil.
"Ale to my víme," pravil Surovec, a potom se obrátil k Percymu. Jeho mohutná tlapa mu dopadla na rameno. "Pojďme na vzduch. Poklusem."
"Mě nevylekáš," pravil Percy. "Ani trochu mě nevylekáš." Přeskočil očima na mě. "Nikdo z vás mě nevyleká." Ale už se stalo. Bylo mu to vidět na očích. Ale strach ho dělal ještě nebezpečnějším. Takový chlapík jako Percy ani neví, co udělá v příští minutě, nebo v příští sekundě.
Co však udělal teď bylo, že se od nás odvrátil a odkráčel ráznými kroky vzhůru chodbou. Musel oznámit světu, co se stalo, když se hubený, napůl holohlavý malý Francouz pokusil mu sáhnout do rozkroku. Přisámbůh, opouštěl hřiště jako vítěz.
Prokousával jsem se svou úvodní řečí, o tom jak tady posloucháme rádio - hlavně seriály Parket snů a Mezi námi děvčaty, a jak ho tady budeme chovat jak oko v hlavě, když se on bude chovat jaksepatří. Nebyl jsem na toto své malé kázání moc pyšný. Delacroix ho celé provzlykal, seděl schoulený do sebe v nohách kavalce, co nejdál ode mě. Nahrbil se pokaždé, když jsem se pohnul, a slyšel sotva každé šesté slovo. A stejně tolik si toho vzal k srdci. Stejně jsem si nemyslel, že by toto kázání bůhvíjak doléhalo na city.
O patnáct minut později jsem byl zpět u stolu, kde seděl otřeseně vypadající Brutus Howell a olizoval hrot tužky, kterou jsme měli založenou v knize návštěvníků. "Ty s tím nepřestaneš, dokud se jednou neotrávíš," popíchl jsem ho.
"Kristepanevšemohoucí," pravil, když položil tužku. "Moc nerad bych ještě jednou zažil takovejhle brajgl, až zas na blok přijde novej vězeň."
"Můj táta vždycky říkával, že věci choděj po třech," řekl jsem.
"No jo, doufám, že tvůj táta v týdle věci šláp do hovna," řekl, ale bylo to jen zbožné přání. Další mela vypukla, když k nám přišel John Coffey, a pravé peklo nastalo, když jsme přijímali "Divokého Billa" - je to sranda, ale zdá se, že věci opravdu chodí po třech. K vyprávění o tom, jak se u nás Divoký Bill uvedl a o tom, jak se při příchodu na Míli pokusil o vraždu, se co nevidět dostanu; zatím vás nechci strašit.
Jak to bylo s tím, jak mu Delacroix šmátral ve slabině?" zeptal jsem se.
Surovec si odfrkl. "Měl nohy svázaný řetězem a ten moula Percy ho vlekl prostě moc rychle. To je celý. Zakopl a šel k zemi. Natáhl ruce jako každej, kdo padá a chce vyrovnat balanc, a jednou rukou se ochomejtl kolem předku Percyho gatí. To byla celá ta katastrofa."
"Myslíš, že to Percy věděl?" zeptal jsem se. "Nepoužil to náhodou jako záminku, aby si moh na Delacroixovi kapku zchladit žáhu? Aby mu ukázal, kdo je tady pánem?"
Surovec pomalu přikývl. Jo. Řek bych, že je to možný."
"Potom bysme si ho měli vzít na mušku," pravil jsem a pročísl jsem si vlasy rukou. Jakoby jsme to neměli beztak dost těžké. "Panebože, jak já toto nesnáším. Jak ho nesnáším."
Já jak by smet. A chceš vědět ještě něco, Paule? Já ho nechápu. Má styky, jistě, to chápu, ale proč je využil právě na to, aby dostal flek na nějaký pojebaný Zelený míli? Proč si ze všech teplejch místeček, co

jich v tomdle státě je, vybral právě státní krim v zapadákově, jako je tento? Proč nesedí někde v senátu nebo proč nesjednává guvernérovi schůzky? Jistě by mu jeho příbuzný dokázali opatřit něco lepšího, kdyby je požádal. Proč je teda tady?"
Pokrčil jsem rameny. Nevěděl jsem to. Vůbec, tenkrát jsem nevěděl spoustu věcí. Řekl bych, že jsem byl naivní.

8

Potom se věci vrátily k normálu ... tedy, aspoň na nějaký čas. V sídle okresu se stát připravoval na proces s Johnem Coffeym a šerif okresu Trapingus, Homer Cribus, se vysmíval myšlence, že lynčechtivý dav by mohl vzít spravedlnost do svých rukou. Nic z toho se nás netýkalo; na bloku E se novinkám nevěnovala pozornost. Život na Zelené míli připomínal svým způsobem život ve zvukotěsné místnosti. Čas od času jsme zaslechli jakési tlumené zvuky, které ve vnějším světě byly možná výbuchy, ale to bylo vše. S Johnem Coffeym se prostě nespěchalo; chtěli si jím být sakramentsky jisti.
Při několika příležitostech se Percy hrubě otíral o Delacroixe, a když se to stalo podruhé, vzal jsem si ho stranou a přikázal mu, aby se dostavil ke mně do kanceláře. Nebyl to můj první pohovor s Percym ohledně jeho chování, a nebyl ani poslední. Díky němu jsem však rychle pochopil, co je Percy zač. V srdci to byl kruťas, který chodil do zoologické zahrady ne proto, aby studoval zvířata, ale aby po nich mohl házet kamením.
"Odteď se od něj budeš držet zpátky, rozuměls?" řekl jsem mu. "Pokud ti to výslovně nenařídím, budeš se od něj držet sakra zpátky."
Percy si sčísl vlasy dozadu, potom si je uhladil svýma drobnýma dívčíma rukama. Tomu klukovi prostě dělalo dobře, když se mohl dotýkat svých vlasů. "Nic jsem mu neudělal," namítl. Jen jsem se ho zeptal, jaký to je, spálit pár děcek, to je všecko." Percy na mě hleděl s vyvalenýma očima. Ztělesněná nevinnost.
"Teď s tím přestaneš, nebo se dostaneš do hlášení," řekl jsem mu.
Zasmál se tomu. "Můžeš si dát do hlášení, co chceš," pravil. "Potom podám já svý vlastní hlášení. Jak jsem ti řek, když sem přišel. Uvidíme, kdo z nás dvou dopadne hůř."
Naklonil jsem se dopředu, s rukama sepnutýma na stole a oslovil jsem ho tónem, který měl znít důvěrně a přátelsky. "Brutus Howell tě nemá moc rád," řekl jsem. "A když Surovec někoho nemá rád, je o něm známý, že píše svý vlastní hlášení. S perem mu to moc nejde a tužku spíš olizuje, než s ní píše, takže má sklon podávat hlášení hlavně pěstma. Jestli víš, co tím myslím."
Percyho sebevědomý úsměv poněkud pozbyl lesku. "Co tím chceš říct?"
"Nechci nic říct. Už jsem řek. A jestli řekneš někomu z tvejch, ehm... přátel... o týdle debatě, můžu ti říct, žes to celý parádně posral." Pohlédl jsem na něj se vší vážností. "Ty víš, Percy, že se s tebou snažím jednat spíš přátelsky. Moudrýmu stačí i slovo, jak se říká. A proč vůbec do Delacroixe tak ryješ. Dyť za to nestojí."
Na nějaký čas to fungovalo. Na nějaký čas byl na bloku mír. Párkrát jsem dokonce risknul poslat Percyho s Deanem nebo Harrym, když byla na Delacroixovi řada, aby se sprchoval. Večer jsme mívali puštěné rádio, a Delacroix se poněkud uklidnil a přizpůsobil se poklidné rutině na bloku E. Na nějaký čas byl pokoj.
Potom, jedné noci, jsem ho slyšel, jak se směje.
Harry Terwilliger seděl u služebního stolu, a brzy se rozesmál i on. Vstal jsem a přistoupil jsem k Delacroixově cele, abych se podíval, co je tam asi k smíchu.
"Koukněte, kapitáne," pravil, když mě spatřil. "Ochočil jsem si myš!"
Byl to Parníkovej Willy. Byl v Delacroixově cele. Ba co více: seděl na Delacroixově rameně a potichu hleděl na nás skrz mříže svýma očkama, co trošku připomínaly kapky oleje. Ocásek měl zkroucený kolem pacek, a vypadal, že je v dokonalé pohodě. A co se týče Delacroixe - lidi, to vám řeknu, nepoznali byste v něm téhož chlápka, který se ani ne před týdnem hrbil a třásl v nohách svého kavalce. Vypadal jako moje dcera ráno po Štědrém dnu, když sešla dolů po schodech a uviděla dárky.
"Koukajte!" řekl Delacroix. Myš mu seděla na pravém rameně. Delacroix předpažil levou ruku. Myš vyběhla na Delacroixovo temeno, přičemž jeho vlasy využila jako žebřík (aspoň vzadu je měl dost husté). Potom seběhla po druhé straně. Delacroix se hihňal, když ho myší ocásek lechtal na krku. Myš mu

potom běžela po ruce k zápěstí, potom se otočila, vyběhla mu na levé rameno a znova si zkroutila ocas kolem nohou.
"Ať se propadnu," pravil Harry.
"To jsem ji naučil já," řekl Delacroix pyšně. Pomyslel jsem si, jo kulový, ale nechal jsem si to pro sebe. Jmenuje se pan Jingles."
"Prd," dal se slyšet Harry, očividně dobře naladěn. Je to Parníkovej Willy. Menuje se stejně, jako myš v ty grotesce. Pomenoval ho tak náčelník Howell."
Je to pan Jingles," nedal se Delacroix. Jindy se mu dalo nabulíkovat, že Dalmácie je totéž, co decimálka, ale ve věci jména té myši byl podivuhodně neústupný. "Pošeptal mi to do ucha. Kapitáne, můžu si pro něj v cele držet krabičku?" Jeho hlas začal sklouzávat do podlízavého tónu, jaký jsem slýchal už tisíckrát předtím. "Položím si ji pod kavalec, a nebudou s ní žádný těžkosti. Ani jedna."
"Poslyšte, vaše angličtina se sakra zlepší, když něco chcete," řekl jsem, hraje o čas.
"Ó, ó," zamumlal Harry, a šťouchl mě mezi žebra. "S tímdle budou trable."
Ale Percy se pro mě tentokrát nezdál být zdrojem problémů. Aspoň ne té noci. Neprohraboval si vlasy rukou, ani si nepobrnkával pendrekem. A navíc měl rozepnutý horní knoflíček košile uniformy. Bylo to poprvé, co jsem ho viděl takhle. Co asi mohlo způsobit takovou změnu? Co mě ale šokovalo nejvíc, byl výraz jeho tváře. Byla teď totiž klidná. Nebyla to vyrovnanost, to ne. Nemyslím, že by Percy Wetmore měl v těle štipec vyrovnanosti. Byl to spíš pohled člověka, který pochopil, že věci, po kterých touží, nemusí dostat hned. Ten mladík, kterému jsem jen před pár dny hrozil pěstmi Brutuse Howella, prošel dost značnou proměnou.
Delacroix si ale té změny nevšiml; hrbil se u stěny cely s koleny přitaženými k hrudníku. Oči jakoby mu vyrostly do půl tváře. Myš mu vyběhla na lysé temeno a usadila se tam. Nevím, zda si uvědomovala, že i ona má důvod Percymu nedůvěřovat, ale rozhodně se tak tvářila. Pravděpodobně cítila strach toho malého Francouze a chovala se podle toho.
"Heleďme," pravil Percy, "tak ty sis našel kamaráda, Eddie."
Delacroix se pokusil odpovědět - proletěla mi hlavou jakási tupá myšlenka o tom, co by se asi stalo Percymu, kdyby se pokusil jeho novému příteli ublížit - ale nevyšel z něj ani hlásek. Trochu se mu třásl dolní ret, ale to bylo tak všechno. Na temeni mu seděl pan Jingles, a ten se netřásl. Se zadníma nohama v Delacroixových vlasech a s předníma roztaženýma na jeho plešaté lebce byl ztělesněný klid. Hleděl na Percyho, jakoby si ho přeměřoval. Tak, jak si někdo přeměřuje starého nepřítele.
Percy na mě pohlédl. "Není to ta stejná, za kterou jsem se honil? Ta, co žije v cele zostřenýho trestu?
Přikývl jsem. Domníval jsem se, že Percy neviděl nově pojmenovaného pana Jinglese od té poslední honičky, a že nic nenaznačuje, že by se za ním chtěl začít honit teď.
"Ano, je to on," pravil jsem. "Až na to, že tady Delacroix tvrdí, že se jmenuje pan Jingles, a ne Parní-kovej Willy. Říká, že mu to ta myš pošeptala do ucha."
"No jo," řekl Percy. "Furt se dějou nějaký zázraky, že?" Napůl jsem očekával, že vytáhne pendrek a začne s ním brnkat po mřížích, aby ukázal Delacroixovi, komu dal pánbůh úřad, ale on jen stál s rukama v bok a hleděl dovnitř cely.
Z důvodu, který neumím slovy vysvětlit, jsem pravil: "Delacroix právě požádal o nějakou krabici, Percy. Myslí, že by v ní ta myš mohla spát, řek bych. To jest, že by ji choval jako domácí zvířátko." Můj hlas zněl skepticky, a cítil jsem se právě tak, když jsem viděl, jak na mě Harry překvapeně hledí. "Co si o tom myslíš?"
"Myslím, že se mu jedny krásný noci, až bude spát, vysere na nos, a potom zdrhne," pravil Percy lhostejně, "ale vsadím se, že na tom tomu francouzáckýmu klukovi záleží. Některýho večera jsem viděl na Tydýtově káře sakra hezkou krabici od doutníků. Nevím ale, jestli by se jí zřek. Třeba za ni bude chtít niklák, nebo dokonce desetník."
V tomto okamžiku jsem riskl letmý pohled na Harryho, a všiml jsem si, že Harry překvapením zapomněl zavřít pusu. Nebylo to sice docela jako proměna Ebenezera Scroogea ráno po Štědrém dnu, po tom, co na něm zapracovali duchové, ale chybělo k tomu sakra málo.
Percy vecpal tvář mezi mříže a naklonil se blíž k Delacroixovi. Delacroix se ještě víc stáhl do sebe. Přísahal bych, že by se zapasoval do stěny, kdyby se to dalo.

"Máš ten niklák, nebo dokonce desetník, abys zaplatil za tu krabici od doutníků, kolopáku?" zeptal se Percy.
"Mám štyry pence," pravil Delacroix. "Dám je za tu krabici, jestli bude dobrá. S'il est bon."
"Něco ti řeknu," pravil Percy. Jestli ti ten starej, bezzubej kurevník prodá tu pikslu od doutníků Corona za čtyři pence, tak ti z marodky seženu nějakou vatu na vystlání. Uděláme tady opravdovej myší Hilton, než bude po všem." Přesunul pohled na mě. Jsem povinnej předložit hlášení o tom, co se dělo u vypínačů, když jsme dělali Bitterbucka," řekl. Jsou v tvý kanceláři nějaký pera, Paule?"
Jo, samozřejmě," odpověděl jsem. "I formuláře. V levým horním šuplíku."
"Senza," řekl, a pyšně odkráčel.
S Harrym jsme si vyměnili pohled. "Nezdá se ti, že je nemocnej?" zeptal se Harry. "Třeba byl u doktora a dozvěděl se, že už mu zbejvaj jen tři měsíce života."
Řekl jsem mu, že nemám nejmenší potuchy, co se mohlo stát. Tehdy, a ještě nějakou dobu po tom, to byla pravda. Až o několik let později jsem měl během společné večeře zajímavou debatu s Halem Mooresem. Tehdy jsme už mohli hovořit bez zábran, protože on už byl v penzi, a já jsem pracoval v chlapecké polepšovně. Byla to jedna z těch večeří, kdy se hodně pije a málo jí, a kdy se rozvazují jazyky. Hal mi vyprávěl, že Percy si stěžoval jak na mě, tak na režim na Míli vůbec. Bylo to těsně po tom, co na blok přišel Delacroix, a po tom, co jsme se Surovcem zabránili Percymu, aby vězně umlátil k smrti. Co se Percyho nejvíc dotklo, bylo, že jsem mu řekl, aby mi šel z očí. Domníval se, že by si nikdo neměl dovolit chovat se tak k někomu, kdo je spřízněn s guvernérem.
Takže Moores mi řekl, že se Percymu vyhýbal tak dlouho, jak se dalo, a když mu začalo být zřejmé, že Percy se chystá zatáhnout za nějaké provázky, abych dostal důtku a byl přeložen v nejlepším případě do jiné části věznice, předvolal si Percyho do své kanceláře a řekl mu, že jestli přestane dělat vítr, může mu zaručit, že bude při Delacroixově popravě. Přesněji, že bude hned vedle křesla. Já, že budu velit, jako vždycky, ale diváci to nebudou vědět; pro ně to bude vypadat, že tanečním mistrem je tentokrát Percy Wetmore. Moores mu neslíbil nic víc, než na čem jsme se už dohodli, ale to Percy nevěděl. Souhlasil, že přestane usilovat o mé přeložení, a ovzduší na bloku E se utišilo. Dokonce souhlasil, že zahrabe válečnou sekeru, kterou vyhrabal proti Delacroixovi. Je to překvapivé, jak se dokáží někteří lidé změnit, když se jim nabídne správné lízátko; v Percyho případě jediné, co správce Moores nabídl, byla šance vzít tomu malému Francouzovi život.

9

Tydýtovi se zdálo, že čtyři centy za bezvadnou krabici od doutníků Corona jsou sakra málo. V tom měl asi pravdu. Krabice od doutníků se totiž ve věznici vysoko cenily. Daly se v nich skladovat tisíce drobností, příjemně voněly, a bylo v nich něco, co našim pacientům připomínalo, jaké to je, být na svobodě. Dovedu si představit, že to bylo asi tím, že cigarety byly ve věznici povoleny, kdežto doutníky ne.
Dean Stanton, který byl v té době už zpátky na bloku, přidal do klobouku jednu penny a jednu jsem přihodil i já. Když se Tydýt i nadále zdráhal, vložil se do toho Surovec. Nejdřív mu řekl, že by se měl stydět, že se chová jako starý krkoun, a potom mu slíbil, že on, Brutus Howell, mu osobně vrátí tu krabici den po Delacroixově popravě. "Šest centů by mohlo nebo nemuselo bejt dost, kdyby byla řeč o prodeji ty škatule. To by mohlo bejt na dlouhou debatu, jak u holiče, to souhlasím," pravil Surovec, "ale musíš připustit, že je to slušná cena za obyčejný půjčení. Měsíc, nebo nejvejš šest týdnů, se bude povalovat na Míli, a než si vůbec stihneš uvědomit, že je pryč, bude zas zpátky na tvým vozejku."
"No jo, ale co když mu nějakej měkkosrdcatej soudce zazpívá Všechny starý hříchy jsou odpuštěný, a on tady zůstane. Co pak?" pravil Tydýt, ale dobře věděl, že to tak nebude a Surovec dobře věděl, že to Tydýt ví. Starý Tydýt tlačil tu káru, pomalovanou sentencemi z bible, po Cold Mountain snad už od dob Pony Expressu, a věděl, co se kde šustne. Tenkrát jsem si myslel, že byl možná líp informovaný než my. Moc dobře věděl, že Delacroix na soudce s měkkým srdcem prostě nemá nárok. Jedinou jakous-takous naději představoval guvernér, který ale zpravidla neuděloval milost ptáčkům, kteří za živa upekli půl tuctu jeho voličů.
"A i když tady, řekněme, nezůstane, tak ta myš bude až do října, nebo dokonce až do Díkůvzdání do ty

krabice srát," argumentoval Tydýt, ale Surovec už viděl, že začíná měknout. "A kdo potom koupí krabici od doutníků, kterou nějaká myš používala jako záchod?"
Ježkovy voči," zalomil rukama Surovec. "To je ta největší pitomost, jakou jsem kdy slyšel, Tydýte. Tos to teda pohnojil. Za první, podle toho, jak Delacroix tu myš miluje, bude tu krabici udržovat v takový čistotě, že by se z ní mohlo jíst i na faře. Vylíže ji do čistá, jestli ti jde o todle."
"To by na něj bylo podobný," ušklíbl se Tydýt.
"A za druhý," pokračoval Surovec, "myší hovna stejně nestojej za řeč. Jsou to jenom malý tvrdý bobky. Něco jako broky na ptáky. Stačí je jenom vysypat. Žádnej problém."
Starý Tydýt pochopil, že nemá cenu v protestech pokračovat; žil mezi ploty věznice dost dlouho, aby chápal, že lze-li vystavit tvář vlahému vánku, před uragánem je lépe uhnout. Tuto situaci sice nebylo možno přirovnat k uragánu, ale nám, modrým blůzám, se ta myš líbila, a rovněž se nám líbil nápad, že Delacroix se o ni bude starat, a to se dalo přirovnat aspoň k bouřce. Takže Delacroix svou krabičku dostal, a i Percy dodržel slovo - o dva dni později byla krabice vystlána měkkými chomáčky vaty z ošetřovny. Percy je odevzdal osobně, a já jsem viděl strach v Delacroixových očích, když se pro ně natahoval skrz mříže. Bál se, že mu Percy chňapne po ruce a zlomí mu prsty. I ve mně byla malá dušička, ale dobře to dopadlo. Tehdy jsem byl blízko tomu, že bych Percyho mohl mít docela rád, ale když jsem viděl chladnou zlomyslnost v jeho očích, sotva bych byl udělal takovou chybu. Delacroix měl své zvířátko, ale to měl i Percy. Delacroix ho chtěl pěstovat, mazlit se s ním a milovat ho, jak dlouho to půjde, kdežto Percy trpělivě čekal (pokud takový člověk, jako on, může být vůbec trpělivý), aby ho nakonec mohl zaživa upálit.
"Myší Hilton otvírá svý brány," komentoval to Harry. Jen jsem zvědavej, jak ho ten malej prevít využije."
Odpověď na tuto otázku se dostavila vzápětí, jakmile Delacroix uchopil pana Jinglese do ruky a opatrně ho položil do krabice. Myš si v ní hověla, jakoby to byla prošívaná deka tety Bey. Od té doby se stala jejím domovem a... Ale ne, k dokončení příběhu pana Jinglese se vrátím v pravý čas.
Obava starého Tydýta, že se ta krabice od doutníků brzy naplní myším trusem, se ukázala být zcela nepodloženou. Nikdy jsem v ní neviděl jediný bobek, a Delacroix tvrdil, že ani on ne. Ani nikde ve své cele. Mnohem později, někdy v době, kdy mi Surovec ukázal díru v trámu, a kdy jsme našli ty barevné třísky, jsem pohnul křeslem ve východním koutě cely zpřísněného trestu, a za ním jsem objevil malou hromádku myšího trusu. Zdálo se, že chodila dělat potřebu vždy na totéž místo, co nejdál od nás. A ještě jedna věc: nikdy jsem ji neviděl močit. Myši obvykle nedokáží udržet kohoutek ani dvě minuty v kuse, zvláště když žerou. To vám teda řeknu, že ta prokletá potvora byla jednou z božích záhad.
Asi tak týden po tom, co byl pan Jingles uložen do krabice od doutníků, si Delacroix mě a Surovce zavolal do své cely, abychom se na něco podívali. Zval nás tak naléhavě, až to bylo nepříjemné. Když to malé francouzácké pivo naučilo pana Jinglese, aby se převalil na záda s packami ve vzduchu, byl to jistě jeden z nejroztomilejších triků pod sluncem. Ale to, co provedl tentokrát, to byl opravdu husarský kousek.
Na Delacroixe svět po jeho odsouzení více méně zapomněl, ale jedno pouto mu přece jen zůstávalo. Jednou týdně mu psala jedna osoba, o níž se domnívám, že to byla nějaká staropanenská teta. Poslala mu i obrovský balík mátových bonbonů, které tenkrát přicházely na trh pod názvem Canada Mints. Vypadaly jako velké růžové tabletky. Přirozeně jsme Delacroixovi nedovolili, aby si vzal do cely celý balík najednou - vždyť toho bylo pět liber - jinak by se jich nacpal tak, že by skončil na ošetřovně se žaludečními křečemi. Stejně jako všichni ostatní vrazi, které jsme na Míli měli, neměl absolutně žádný cit pro míru. Dávali jsme mu ty bonbony po půl tuctu kusů, a to jenom tehdy, když ho napadlo o ně požádat.
Když jsme tam doběhli, pan Jingles seděl vedle Delacroixe na kavalci, držel v packách jeden z těch růžových bonbonů, a spokojeně ho odžmoulával. Delacroix byl radostí celý bez sebe - vypadal jako klavírista z filharmonie, který sleduje svého pětiletého syna, jak škobrtavě přehrává své první etudy. Ale abyste mě špatně nechápali; bylo to opravdu legrační, byl to opravdový gól. Ten bonbon byl napůl tak velký, jako pan Jingles sám, a jeho bříško, potažené bílým kožíškem, už bylo od něj celé naduté.
"Vezmi mu to, Eddie," řekl Surovec, napůl rozveselen, napůl zděšen. "Kristepane, vždyť se nažere až po krk. Cítím tu mátu až sem. Koliks mu jich dal?"

"Tohle je druhej," odpověděl Delacroix, a trochu nervózně si prohlížel bříško pana Jinglese. "Opravdu si myslíte... že by mu to mohlo... roztrhnout střeva?"
"Třeba jo," odpověděl Surovec.
To Delacroixovi stačilo. Natáhl se pro napůl sežranou růžovou pochoutku. Očekával jsem, že myš po něm chňapne, ale pan Jingles se bonbonu bez boje a se vší pokorou vzdal - tedy toho, co z něj zůstalo. Pohlédl jsem na Surovce, a on zlehka zavrtěl hlavou, jakoby chtěl říct, ne, ani já tomu nerozumím. Potom pan Jingles sebou žuchl do své krabičky a lehl si na bok tak vyčerpaně, až jsme se rozesmáli všichni tři. Po tom, co jsme viděli tu myš, jak sedí vedle Delacroixe, drží bonbon a ukusuje z něj stejně afektovaně, jako nějaká stará dáma na odpoledním čaji, oba byli obklopeni tím, co jsem později zacítil v té díře v trámu - napůl hořkým, napůl sladkým pachem mátového cukroví.
Než přistoupíme k příchodu Williama Whartona, který poznamenal blok E stejně jako cyklon, dlužno říci ještě jednu věc o panu Jinglesovi. Asi tak týden po příhodě s peprmintovým bonbonem, kdy už jsme si byli jisti, že Delacroix své zvířátko nenechá přežrat k smrti, mě Francouz opět zavolal do své cely. Byl jsem tam v té době sám. Surovec byl k ruce jakémusi komisaři, a podle předpisů jsem se za takových okolností nesměl přiblížit k vězni. Ale jelikož jsem usoudil, že Delacroix s koulí na noze by mi neutekl ani dvacet yardů, rozhodl jsem se, že předpis poruším, a podívám se, co chce.
"Koukejte, šéfe Edgecombe," pravil. "Koukejte, co pan Jingles umí!" Natáhl se ke krabici od doutníků a zdvihl malou dřevěnou cívku.
"Kde jste to vzal?" zeptal jsem se ho, třebaže jsem to asi věděl. Byla tady jen jedna osoba, od které cívku mohl dostat.
"Od starýho Tydýta," řekl. "Koukejte."
Už jsem se díval, a viděl jsem pana Jinglese v jeho krabici, jak stojí vzpřímeně, malými předními packami se opírá o hranu cívky, kterou Delacroix držel mezi palcem a ukazováčkem pravé ruky, a hledí na ni svýma černýma očkama. Nikdy jsem neviděl žádnou jinou myš pokoušet se o něco s takovou bystrostí - s takovou inteligencí. Ve skutečnosti jsem nevěřil, že by pan Jingles byl nějaký nadpřirozený návštěvník, a jestli jste takový dojem na základě mého vyprávění přece jen získali, potom lituji, ale nikdy jsem nepochyboval o tom, že je svým způsobem geniální.
Delacroix se naklonil dopředu a hodil cívku od nití před sebe. Lehce se kutálela po podlaze cely, jako pár kol spojených nápravou. Myš vyskočila z krabice a rozběhla se po podlaze za cívkou, jako pes běžící za hozeným klackem. Vykřikl jsem překvapením a Delacroix se zašklebil.
Cívka narazila na stěnu, odrazila se od ní a kutálela se nazpět. Pan Jingles ji obešel a tlačil ji směrem ke kavalci, přebíhaje od jedné strany cívky na druhou, kdykoliv se zdálo, že ztrácí směr. Tlačil cívku, dokud nenarazila na Delacroixovu nohu. Potom na svého pána na okamžik pohlédl, jakoby se chtěl ujistit, že Delacroix nemá pro něj momentálně žádné další úlohy (třeba vyřešení pár příkladů z počtů nebo rozbor nějaké latinské věty). Evidentně uspokojen tím, co viděl, vrátil se pan Jingles do krabice od doutníků a znovu se v ní usalašil.
"To jste ho naučil vy?" zeptal jsem se.
"Ano, pane, šéfe Edgecombe," odpověděl Delacroix. Ani se příliš nesnažil skrýt svůj šťastný úsměv. "Podaří se mu to pokaždý. Je po čertech chytrej, co říkáte?"
"A co ta cívka?" zeptal jsem se. Jak jste věděl, že se mu bude hodit, Eddie?"
"Pošeptal mi do ucha, že ji chce," řekl Delacroix klidně. "Právě tak jak mi pošeptal svý jméno."
Delacroix předvedl kousek, který jeho myš dovede, všem ostatním hochům... všem, mimo Percyho. Delacroixovo mínění o Percym nedokázala změnit ani skutečnost, že mu Percy pomohl získat krabici od doutníků a obstaral vatu na její vystlání. Delacroix byl jako někteří psi: kdo je jednou kopne, tomu už nikdy nedůvěřují, nezávisle na tom, jak je potom na ně hodný.
Ještě teď slyším Delacroixe, jak ječí. Hej, mládenci! Pojďte sem a podívejte se, co pan Jingles umí! A oni k němi přiběhli. Celý hrozen modrých blůz - Surovec, Harry, Dean a dokonce i Bill Dodge. Všichni se nepředstíraně bavili, stejně, jako jsem se bavil i já.
Tři či čtyři dny po tom, co pan Jingles začal dělat ten kousek s cívkou, Harry Terwilliger prohledával krámy, které jsme chovali v cele zpřísněného trestu, a našel tam voskové pastelky, které s téměř rozpačitým úsměvem donesl Delacroixovi. "Napadlo mě, že byste moh tu cívku nabarvit různejma

barvama," řekl. "Potom by váš malej kamarád moh bejt něco jako cirkusová myš."
"Cirkusová myš!" pravil Delacroix. Vypadal přešťastně. Předpokládám, že opravdu byl přešťastný, možná poprvé v jeho zpackaném životě. "To je právě to, co on přesně je! Cirkusová myš! Když sem ke mně přišel, byl jsem šťastnej, jako když jsem chodíval do cirkusu! To nemůžete popřít."
Percy Wetmore by Delacroixovi bez pochyby vysvětlil, že až bude Cold Mountain opouštět, pojede v sanitce, která nebude mít zapotřebí houkat a kroutit majáčkem, ale Harry to s ním uměl líp. Jen řekl Delacroixovi, aby udělal cívku co nejpestřejší a co nejrychleji, protože hned po večeři mu pastelky zase vezme.
Del cívku nabarvil, všechna čest. Když byl hotov, jeden konec cívky byl žlutý, druhý zelený, a spojovací buben byl červený jak hasičská zbrojnice. Slyšeli jsme Delacroixovo vyvolávání. Maintenant, m'sie-urs et mesdames! Le cirqueprésentement le mous' amusant et amazeant! Nebylo to přesně tak, ale aspoň máte představu o tom, jak byla jeho francouzština zprzněná. Potom z hloubi hrdla vyloudil jakýsi zvuk - domníval jsem se, že to má představovat víření bubnů, a rozkotoulel cívku po podlaze. Pan Jingles byl v momentě u ní a čenichem nebo packami ji koulel zpět. Teď to bylo opravdu něco, co by se vyplatilo vidět v cirkuse, pomyslel jsem si. V době, kdy do naší starostlivosti a péče přišel John Coffey, byl Delacroix, jeho myš a její pestře pomalovaná cívka naší hlavní zábavou, a tak to po nějakou dobu zůstalo. Potom se vrátila má infekce močových cest, která už nějakou chvíli dávala pokoj, na blok přibyl William Wharton a vypuklo peklo.

10

Data se mi z hlavy už většinou vykouřila. Mohl bych případně požádat vnučku Daniellu, aby mi je vyhledala ve starých novinových výstřižcích, ale vlastně na co? Nejdůležitější z nich, jako třeba den, kdy jsme přišli do Delacroixovy cely a našli jsme mu na rameně sedět myš, nebo ten den, kdy přišel na blok William Wharton a skoro zabil Deana Stantona, ty stejně v novinách nebudou. Třeba je lepší postupovat, jak to dělám já; koneckonců si myslím, že o data tak moc nejde, pokud si dokážete vzpomenou na události, jejichž svědkem jste byli, a udržet je ve správném pořadí.
Vím, že se mi ty události kapku pletou dohromady. Když konečně z úřadu Curtise Andersona přišly papíry, v nichž bylo stanoveno Delacroixovo DOE, překvapilo mě, že rande našeho malého francouzáckého přítele s Jiskřákem padlo přesně na den, na který jsme ho očekávali. Taková věc byla takřka neslýchaná, dokonce i v těch dobách, kdy jste se nemuseli přesunout přes půlku nebe a přes půlku země, abyste popravili člověka. Tehdy to byla otázka dvou dní. Myslím, že to bylo od pětadvacátého do sedmadvacátého října. Neberte mě za slovo, ale vím, že nemohu být daleko; vzpomínám si na to díky tomu, že Tydýt dostal zpět svou krabici od doutníků ještě dřív, než čekal. Wharton naopak přišel později, než jsme ho čekali. Za prvé, proces byl delší, než Andersenovy, jinak spolehlivé zdroje, mohly odhadnout (když nastoupil Divoký Billy, už nic nebylo spolehlivé, jak jsme měli brzy možnost zjistit, včetně našich časem prověřených a podle předpokladů bezvadných metod kontroly vězňů). Potom, když byl konečně shledán vinným - to jest aspoň na papíře - vzali ho do Všeobecné nemocnice v Indianole, aby absolvoval zdravotní testy. Během přelíčení měl řadu domnělých záchvatů, přičemž dva byly dost závažné na to, aby ho srazily k zemi, kde ležel třesa se a plácaje rukama a bubnuje nohama do prkenné podlahy. Whartonův soudem přidělený advokát vyhlašoval, že trpí "epileptickými periodami", a že spáchal svoje zločiny v období pominutí smyslů; obžaloba prohlašovala, že záchvaty byly předstírané, aby si ten zbabělec v zoufalství zachránil život. Soudce souhlasil, ale nařídil řadu testů, které se měly uskutečnit po vynesení rozsudku, ale před provedením trestu. Bůhví, k čemu to bylo; snad byl jen zvědavý.
Byl to čirý zázrak, že Wharton z nemocnice neunikl (je ironií, že žena správce Moorese Melinda ležela ve stejné době ve stejné nemocnici a neunikla nikomu z nás). Byl, myslím, obklopen početnými strážci, a možná stále ještě doufal, že bude uznán nezodpovědným z důvodů epilepsie.
Ale nebyl. Lékaři, přinejmenším po fyziologické stránce, neshledali na jeho mozku nic v nepořádku, a Billy "Kid" Wharton nakonec skončil v Cold Mountain. To mohlo být kolem šestnáctého nebo sedmnáctého; vzpomínám si, že Wharton dorazil asi dva týdny po Johnovi Coffeym a týden nebo deset dní předtím, než se Delacroix prošel po Zelené míli.

Ten den, kdy k nám přišel další psychopat, byl pro mne nabitý událostmi. Vzbudil jsem se ve čtyři ráno pro bolesti v rozkroku. Penis mě pálil, byl ucpaný a napuchlý. Už předtím, než jsem spustil nohy z postele, jsem věděl, že má infekce močových cest se nezlepšila, jak jsem doufal. Předtím došlo ke krátkému obratu k lepšímu, ale to bylo vše.
Vyšel jsem ven na záchod, abych udělal potřebu - bylo to aspoň tři roky předtím, než jsme se zmohli na náš první splachovací záchod - a nedostal jsem se dál, než k hromadě dříví u rohu domu, když jsem si uvědomil, že už to déle nevydržím. Stáhl jsem si spodní díl pyžama právě včas. Močení bylo spojeno s nejtrýznivější bolestí, jakou jsem kdy zažil. V roce 1956 jsem měl žlučníkový kámen a znám lidi, kteří říkají, že to je to nejhorší, ale žlučníkový kámen je proti této pohromě něco jako špatné trávení.
Kolena se mi podlomila a já jsem na ně upadl, a když jsem roztáhl nohy, abych vyrovnal ztracený balanc, padl jsem tváří přímo do loužičky své vlastní moči a roztrhl si zadek pyžama. Ještě stále by to nebylo tak hrozné, kdybych při pádu levou rukou nezavadil o hromadu dřeva. To všechno se mohlo odehrát v Austrálii nebo na nějaké jiné planetě. Jediné, co jsem si uvědomoval, byla spalující bolest; dolní část mého břicha byla v jednom ohni, a penis, orgán, který jsem většinou ani nevnímal, kromě chvil, kdy mi způsoboval nejintenzivnější tělesné potěšení, jaké muž může zažít - se teď jakoby tavil; odvážil jsem se pohlédnout dolů a viděl jsem, jak z jeho hrotu prýští krev, ale vypadalo to jako obyčejný proud moči.
Jednou rukou jsem visel na hromadě dřeva, druhou jsem si držel ústa. Soustřeďoval jsem se na to, abych ústa držel zavřená. Nechtěl jsem křikem vzbudit a vystrašit svou paní. V té době se mi bolest svými rezavými zuby zakousla hluboko do břicha a do varlat. Na dlouhou chvíli - mohlo to být tak kolem minuty - jsem nebyl schopen ji fyzicky snášet. Nakonec bolest začala slábnout, a já se s námahou postavil. Pohlédl jsem na mou moč, která se už vsákla do země, a uvažoval jsem, jestli nějaký duševně zdravý bůh mohl stvořit svět, kde taková troška vlhkosti může vytéci za cenu tak šílené bolesti.
Budu se muset hlásit marod, pomyslel jsem si, a konečně navštívit doktora Sadlera. Netoužil jsem po jeho páchnoucích a na zvracení nutících sulfátových tabletách, ale všechno na světě bylo lepší, než klečet vedle hromady dřeva a snažit se neřvat, zatímco můj pinďour se chová tak, jakoby byl polit petrolejem a podpálen.
Potom, když jsem v kuchyni zhltl aspirin a poslouchal Jan, jak ve vedlejším pokoji potichu chrápe, jsem si vzpomněl, že dnes přece podle harmonogramu má přijít na blok William Wharton, a že Surovec při tom nebude - rozdělovník služeb ho poslal na druhý konec věznice, aby pomohl přestěhovat zbytek knihovny a nějaké zapomenuté zařízení marodky do nové budovy. Přes svou bolest jsem nepovažoval za správné, abych Whartona nechal na Deana a Harryho. Byli to dobří chlapi, ale ve zprávě Curtise Andersona se tvrdilo, že William Wharton představuje mimořádně složitý případ. Tomu chlapovi je všechno fuk, psal. To dvojité podtržení tam jistě nebylo pro srandu.
Potom bolest trochu polevila, a já jsem mohl začít myslet. Nejlepší by bylo, říkal jsem si, odejít do věznice co nejdřív. Mohl jsem tam dorazit kolem šesté hodiny, kdy obvykle přichází správce Moores. Ten by mohl s dostatečným předstihem před Whartonovým přijímáním převelit Brutuse Howella na blok E, a já bych se mohl vydat na tak dlouho odkládanou cestu k lékaři. Cold Mountain jsem měl po cestě.
Na dvacetimílové cestě k trestnici mě dvakrát zastihlo nucení na moč. V obou případech jsem mohl zastavit a postarat se o svůj problém bez komplikací (na venkovských cestách v tu hodinu totiž není skoro žádný provoz). Žádné z těch dvou vyprázdnění nebylo tak bolestivé jako to, při kterém jsem se svalil cestou na záchod, ale vždy jsem se postavil jen díky držadlu na straně spolujezdce v mém malém ford kupé. Cítil jsem, jak mi po horké tváři stéká pot. Byl jsem nemocen. Už to bylo tak, poctivý a nemocný.
Vjel jsem dovnitř jižní branou, zaparkoval jsem na svém obvyklém místě, a šel nahoru navštívit správce. Bylo skoro šest hodin. Kancelář slečny Hannah byla prázdná - ta tady nebude před poměrně civilizovanou sedmou hodinou - ale v správcově kanceláři se už svítilo; viděl jsem to přes hráškově zelené sklo. Ledabyle jsem zaklepal a otevřel dveře. Moores vzhlédl, překvapen, že tady v tuto neobvyklou hodinu někoho vidí, a já bych dal nevím co za to, kdybych tady nemusel být a vidět ho v tomto stavu, s tváří odhalenou a nestřeženou. Jeho bílé vlasy, jindy pečlivě učesané, byly spleticí chumáčů a uzlů; když jsem vešel, měl v nich ruce, škubal si je a tahal. Oči měl opuchlé, kůži pod nimi nafouklou a odulou. Jeho ochrnutí bylo v nejhorším stavu, co jsem zatím viděl; vypadal jako muž, který právě vstoupil po dlouhé

chůzi studenou nocí.
"Hale, promiň. Přijdu později -," začal jsem.
"Ne," pravil. "Pojď dál, Paule. Jestli jsem někdy v celým svým životě někoho potřeboval, je to právě teď. Zavři sakra ty dveře a pojď dál."
Udělal jsem, oč mě požádal. Poprvé, kdy jsem se toho rána vzbudil, jsem zapomněl na vlastní bolest.
Je to mozkovej tumor," řekl Moores. "Mají z něj rentgenovej snímek. Byli z těch snímků celí na větvi, jak se podařily. Jeden z nich říkal, že to je jeden z nejhezčích snímků, jaký kdy získali; říkaj, že je uveřejněj v některým z těch nafouklejch lékařskejch časopisů, co vycházej nahoře v Nový Anglii. Je velkej jak citron, říkali, a trčí řádně hluboko vevnitř, kde to nedokážou operovat. Ještě říkaj, že do vánoc umře. Neřek jsem jí to. Nevím, jak jí to mám říct. Za celej svět nevím, jak jí to mám říct."
Potom se rozplakal. Jeho srdcervoucí, těžké vzlyky mě naplnily jak lítostí, tak jistým druhem hrůzy -je úděsné pozorovat, když tak tvrdý chlap, jakým Hal Moores beze sporu je, ztratí nad sebou vládu. Chvíli jsem tam jen tak postával, potom jsem k němu přistoupil, a položil mu ruku kolem ramen. Hmátl po mně oběma rukama, jako tonoucí, a začal mi vzlykat do břicha. Veškeré sebeovládaní bylo to tam. Později, když se vzpamatoval, se mi omluvil. Do očí se mi ale nepodíval, jako člověk, který si uvědomuje, že se hrozně neovládl, možná tak silně, že to ani nemůže přežít. Takový muž může přítele, který ho viděl v takovém stavu, začít i nenávidět. Když jsem z Mooresovy kanceláře odcházel, správce byl na tom trochu lépe než předtím, ale mně za celou tu dobu nepřipadlo na mysl, proč jsem tam původně přišel. Místo zpět do svého vozu, jsem kráčel na blok E. Aspirin zabral a bolest v mém břiše se zmírnila na tiché bušení.
Nějak jsem se prokousal celým dnem, podal jsem hlášení, zařídil jsem všechno pro Whartonovo přijetí a odpoledne jsem se znovu stavil u Hala Moorese a na zítřek ohlásil svou nepřítomnost. To nejhorší mám za sebou, pomyslel jsem si, aniž jsem měl nejmenší potuchu, že ta nejhorší spoušť, která se měla toho dne udát, ještě ani nezačala.

11

Mysleli jsme, že je ještě nadopovanej z těch testů," pravil Dean pozdě odpoledne toho dne. Jeho hlas byl tichý, skuhravý, skoro až štěkavý. Na krku měl černofialové modřiny. Viděl jsem, že mu působí bolest mluvit, a pomyslel jsem si, že mu řeknu, aby se na to vykašlal. Ale někdy působí větší bolest mlčet. Usoudil jsem, že právě toto je jeden z těch případů, a proto jsem se ovládl. "Všichni jsme si mysleli, že je nadopovanej, nemám pravdu?"
Harry Terwilliger přisvědčil. Dokonce i Percy, sedíci stranou a dělající společnost sám sobě, zasmušile přikývl.
Surovec na mě pohlédl a na okamžik se naše pohledy střetly. Mysleli jsme oba na totéž: takhle to někdy dopadne. Chodíte kolem toho jako kolem horké kaše, všechno děláte podle Hoylea, potom uděláte někde nějakou chybu, a bum, v okamžiku na vás spadne obloha. Mysleli si, že je nadopovaný. Docela rozumný předpoklad, ale nikdo se nezeptal, jestli byl opravdu nadopovaný. Zdálo se mi, že v Surovcových očích jsem viděl něco jiného: Hany a Dean na svou chybu doplatili. Zvláště Dean. Moc nechybělo, a vrátil se k rodině v rakvi. Percy ne. Percymu by se to asi nestalo. Jediné, co Percy dokázal, bylo sedět v koutě a tvářit se, jakoby mu uletěly včely.
Bylo jich sedm, kteří odjeli do Indianoly, aby se ujali Divokého Billa Whartona: Harry, Dean, Percy, dva další dozorci vzadu (jejich jména jsem už zapomněl, třebaže jsem si jist, že jsem je tehdy věděl), další dva vpředu. Jeli v čemsi, čemu jsme říkávali dostavník. Byl to obrněný plošinový náklaďák ford, vybavený údajně neprůstřelným sklem. Vypadal jako něco mezi mlékařským autem a obrněným dopravníkem.
Harry Terwilliger měl celou expedici fakticky na povel. Papíry odevzdal okresnímu šerifovi (ne Homeru Cribusovi, ale nějakému jinému venkovskému balíkoví, který se nechal zvolit), který mu na oplátku odevzdal pana Williama Whartona, výtržnického eoctraordinaire, jak by ho možná označil Delacroix. Předem byla zaslána jedna uniforma vězňů z Cold Mountain, ale šerif a jeho chlapi se nenamáhali Whartona do ní navléci; nechali to na naše hochy. Když ho spatřili na druhém poschodí Všeobecné nemocnice, měl Wharton na sobě bavlněný nemocniční plášť a levně vyhlížející trepky. Byl to vychrtlý chlapík s úzkou tváří pokrytou pupínky. Na hlavě měl spoustu světlých rozcuchaných vlasů. Úzký zadek, rovněž pokrytý pupínky, mu trčel zpod pláště. Právě zadek byla první část jeho těla, kterou Harry a

ostatní viděli, protože když vstoupili, Wharton stál v okně a díval se na parkoviště. Neotočil se. Jen tam potichu stál a jednou rukou držel poodhrnutou záclonu, zatímco Harry lál okresnímu šerifovi za to, že byl líný navléct Whartona do vězeňských modráků, a zatímco šerif řečnil - jako to dělal každý okresní úředník, kterého jsem dosud potkal - o tom, co je jeho povinnost a co ne.
Když Harryho začal Whartonův zadek nudit (nepochybuji, že to netrvalo dlouho), řekl Whartonovi, aby se otočil. Ten mu vyhověl. Vypadal stejně jako tisíce vesnických rváčů, kteří, co pamatujeme, prošli Cold Mountain, vyprávěl Dean svým drsným, napůl přidušeným hlasem. Kdybyste je porazili, nebude z nich ani pořádný biftek. Není v nich nic než bojovnost a ubohost. Jsou lidé, kteří v chlápcích, jako je Billy Wharton, vidí jistou vznešenost, ale já mezi ně rozhodně nepatřím. I krysa bojuje, když je zahnána do kouta. Tvář toho muže se nezdála prozrazovat víc osobnosti, než jeho uhrovitý zadek, řekl nám Dean. Jeho čelist byla ochablá, oči nepřítomné, ramena propadlá, ruce klátivé. Vypadal, že je nacpaný morfiem, duchem nepřítomný, jako kterýkoliv jiný fetař.
V tomto místě přispěl Percy dalším ze svých rozmrzelých přikývnutí.
"Obleč si to," řekl Harry, a ukázal na uniformu položenou v nohách postele - byla už vybalena z hnědého papírového obalu, ale jinak nedotčená -ještě poskládanou z vězeňské prádelny, spolu se dvěma kusy bílých bavlněných boxerských trenek, vykukujících z jednoho rukávu košile, a párem bílým ponožek, vykukujících z druhého rukávu.
Zdálo se, že Wharton je dost ochotný vyhovět, ale bez pomoci nebyl schopen se dostat daleko. Poradil si s trenkami, ale když došlo na kalhoty, snažil se nacpat obě nohy do téže díry. Dean mu nakonec pomohl, strčil mu nohy, kam patří, natáhl mu kalhoty, zapnul poklopec, utáhl opasek. Wharton celou dobu stál, ani se nepokusil napodobit, co viděl dělat Deana. Nepřítomně zíral na druhou stranu místnosti, s rukama ochablýma, a nikoho z nich nenapadlo, že to všechno předstírá. Ne v naději na útěk (já aspoň nevěřím, že to bylo kvůli tomu), ale jen v naději, že nadělá co nejvíce potíží, až přijde jeho čas.
Podepsáním papírů se William Wharton, který se stal majetkem okresu, když byl zatčen, stal majetkem státu. Obklopen modrými uniformami sešel dolů po zadních schodech a přes kuchyni. Kráčel s hlavou svěšenou, jeho dlouhoprsté ruce se mu klátily podél těla. Když mu poprvé spadla čepice, Dean mu ji nasadil zpět. Když mu spadla podruhé, strčil si ji do zadní kapsy.
Další šanci dělat potíže měl na korbě dostavníku, když ho spoutávali. Ale nevyužil ji. Jestli mu to myslelo (dodnes si nejsem jist, zda ano, a jestli ano, tak do jaké míry), muselo ho napadnout, že prostor je tam příliš malý a dozorců příliš mnoho na to, aby se tam dalo udělat uspokojivé rošambo. Byl svázán řetězy. Jeden řetěz měl mezi kotníky a druhý - jak se ukázalo, příliš dlouhý - mezi zápěstími.
Cesta do Cold Mountain trvala hodinu. Celou tu dobu seděl Wharton na lavici na levé straně nad kabinou, s hlavou svěšenou, ruce s náramky se mu klátily mezi koleny. Občas něco zamumlal, vyprávěl Harry, a Percy se poněkud posbíral ze svého ohlušení, aby řekl, že tomu kolopákovi z jeho odutého dolního rtu po kapkách stékaly sliny, až měl mezi nohama loužičku. Jako když v horký letní den kape z tlamy psovi.
Vjeli do areálu jižní branou, řekl bych, že těsně kolem mého vozu. Dozorce na jižním kontrolním stanovišti vyběhl k velkým vratům mezi parkovištěm a dvorem, a dostavník vjel dovnitř. Na buzerplace byl zrovna nevalný provoz. Bylo tam jen pár chlapů, a většina z nich okopávala zahradu. Byla zrovna doba dýní. Zajeli přímo k bloku E a zastavili. Řidič otevřel dveře a řekl jim, že vezme dostavník do dílny vyměnit olej, tak aby koukali pohnout. Ti dozorci, co byli navíc, odjeli s dostavníkem do dílny. Dva z nich seděli vzadu a když se otevřely dveře, právě chroustali jablka.
Takže na jednoho řetězy spoutaného vězně zůstali Dean, Hany a Percy. To by mělo být dost. Bylo by to dost, kdyby se nebyli dali ukolébat vesnickým balvanem chudým jak vyžle, spoutaným řetězy na kotnících i na zápěstích a stojícím v blátě jak svatý za dědinou. Vedli ho asi dvanáct kroků k otevřeným dveřím bloku E. Kráčeli ve stejné formaci, jako když se eskortují vězni po Zelené míli. Harry po levici, Dean po pravici, Percy s pendrekem v ruce vzadu. Nikdo mi o tom nevyprávěl, ale i bez toho jsem věděl, že měl pendrek venku z pouzdra; jo, Percy nedal bez svého hikoryového klacku ani ránu. Pokud jde o mě, seděl jsem v cele, která se měla stát Whartonovým domovem, než přijde čas, aby vyzkoušel, jak to hřeje na jednom moc teplém místě. Byla to první cela vpravo, díváte-li se směrem k cele zpřísněného trestu. Měl jsem v rukou blok, a nemyslel jsem na nic jiného, než na svou malou uvítací řeč a

na to, jak odtud vypadnu. Bolest v rozkroku se zase probouzela, a jediné, po čem jsem toužil bylo, jít do své kanceláře a tam počkat, než poleví.
Dean vykročil dopředu, aby odemkl dveře. Ze svazku u pasu vybral správný klíč a zastrčil ho do zámku. Jakmile Dean otočil klíčem a stiskl kliku, Wharton ožil. Vydal ze sebe drmolivý výkřik, připomínající nejspíš pokřik povstalců. Harry dočasně znehybněl, o Percym Wetmoreovi ani nemluvě. Slyšel jsem ten řev napůl otevřenými dveřmi a zprvu jsem ho nespojoval s čímkoliv lidským; domníval jsem se, že se na dvůr nějak dostal pes a utrpěl tam zranění; že ho třeba nějaký temperamentní mukl praštil motykou. Wharton zvedl ruce, přehodil řetěz, který mu visel mezi zápěstími Deanovi kolem krku, a začal ho s ním škrtit. Dean vyrazil přidušený výkřik a škuba-vě vyrazil vpřed, do chladného elektrického světla našeho malého světa. Whartonovi to nevadilo, dokonce ho ještě postrčil. Celou tu dobu ječel, něco drmolil a dokonce se smál. Lokty svíral Deanovy uši a zuřivě utahoval řetěz, jak nejvíc se dalo, a tahal jím sem a tam.
Harry skočil Whartonovi na záda, jednou rukou držel náš přírůstek za jeho blonďaté mastné vlasy a druhou rukou ho ze strany mlátil co nejsilněji do tváře. Měl u sebe pendrek i pistoli v podpažním pouzdře, ale v tom frmolu nepomyslel ani na jedno, ani na druhé. I dříve jsme občas mívali potíže s vězni, ale žádný z nich nikoho z nás tak nepřekvapil, jak se to podařilo Whartonovi. S někým tak vychytralým, jako byl ten chlap, jsme neměli zkušenosti. Něco takového jsem neviděl nikdy předtím, a abych pravdu řekl, ani nikdy potom.
Kromě toho byl silný. Všechna ta sešlost a ochablost byla ta tam. Harry později vyprávěl, že mu to připomínalo celé hnízdo oživlých ocelových pružin. Wharton, teď vevnitř a blízko služebního stolu, se zkroutil doleva, a Harryho setřásl. Harry se udeřil o stůl a sviíjel se bolestí.
"Nazdar, kluci!" smál se Wharton. "To je ale prima přivítání. Co vy na to?"
Stále ještě smějící se a řvoucí Wharton se vrátil ke skrčení Deana řetězem. A proč vlastně ne? Wharton věděl, co jsme věděli i my všichni: usmažit ho můžou jen jednou.
"Prašť ho, Percy, uhoď ho!" řval Harry, snaže se postavit na nohy. Ale Percy stál jak přimražený, oči vypoulené jak dva polévkové talíře. Tady byla příležitost, na kterou se vždy těšil, zlatá šance ukázat tomu prevítovi, zač je toho loket. Ale byl příliš vystrašený a zmatený, aby to opravdu udělal. Toto nebyl roztřesený malý Francouz, ani černý obr, jehož duch se odstěhoval bůhvíkam; toto byl ztělesněný ďábel.
Vyšel jsem z Whartonovy budoucí cely, blok jsem upustil na zem a vytáhl osmatřicítku. Podruhé toho dne jsem zapomněl na infekci, která mě spalovala v břiše. Nepochyboval jsem o příběhu o Whartonově bledé tváři a otupených očích, který mi vyprávěli ostatní. Já jsem však viděl jiného Whartona. To, co jsem viděl já, to byla tvář zvířete - ne nějakého inteligentního zvířete, ale zvířete naplněného prohnanosti... podlostí... a radostí. Ano. Udělal to, k čemu měl nutkání, k čemu ho hnal jeho pud. Místo a okolnosti nehrály žádnou roli. Další, co jsem spatřil, byla rudá, napuchající tvář Deana Stantona. Umíral mi před očima. Wharton si všiml zbrané a otočil Deana směrem k ní, takže abych mohl trefit jednoho, skoro jistě bych zasáhl i toho druhého. Přes Deanovo rameno na mě hledělo planoucí modré oko, jehož šílený vyraz mě přiměl, abych se odvážil vystřelit.

ČÁST TŘETÍ - Coffeyho ruce

1

Když tak listuji tím, co jsem už napsal, vidím, že o Georgia Pines, kde teď žiji, hovořím jako o domově pro přestárlé, nebo dokonce starobinci. Lidé, kteří toto zařízení vedou, by se takovou formulací asi nepotěšili. Podle prospektů, které se válejí dole v hale a rozesílají se perspektivním klientům, se to oficiálně jmenuje Státní domov odpočinku pro stárnoucí osoby. Je tady dokonce i středisko pro využívání volného času. Aspoň v tom letáku se to tvrdí. Lidé, kteří tady žijí (v brožuře je na rozdíl ode mě neoznačují jako chovance), tomu říkají prostě televizárna.
Lidé si tady myslí, že jsem morous, protože v televizárně celé dny nevysedávám. Nejsou to však lidé, co nesnáším, ale programy. Oprah, Ricki Lane, Carnie Wilson, Rolanda - všichni tito lidé žvaní o nicotnostech před publikem, skládajícím se z žen v krátkých sukýnkách a mužů v košilích rozhalených až

po pupek - svět je zkrátka postavený docela na hlavu. Nu což, nesuďte a nebudete souzeni, praví se v bibli, a proto se raději držím od té bedny dál. Když už chci trávit čas mezi lidmi, tak zajedu dvě míle dolů, do Happy Wheel Motor Court, kde se dívám, jak policejní vozy neustále vyrážejí s ječícími sirénami a blikajícími majáčky do pátečních a sobotních nocí. Moje platonická přítelkyně Elaine Connellyová se k tomu staví stejně. Elaine je osmdesát let, je vysoká a štíhlá, stále ještě vzpřímená, inteligentní a rafinovaná, se zrakem dosud nezkaleným. Chodí velmi pomalu, protože má něco se stehenní kostí, a artritida v rukou jí působí nevýslovné utrpení, ale má nádhernou dlouhou šíji - skoro jako labuť - a dlouhé hezké vlasy, které jí spadají až na ramena, když si je někdy rozpustí.

A co je na ní nejlepší, nemyslí si, že bych byl podivín nebo morous. Trávíme spolu spoustu času, Elaine a já. Kdybych nebyl tak legračně starý, myslím, že bych o ní hovořil jako o dámě svého srdce. Přece však mít platonickou přítelkyni - jako mám já - není špatné, a v některých případech je to dokonce ještě lepší. Spousta problémů a srdcebolů, jaké mívají mladší páry, v nás už prostě vyhořela. A třebaže vím, že nikdo, kdo dosud nedosáhl určitého věku, řekněme padesát let, tomu neuvěří, přesto tvrdím, že někdy jsou žhavé uhlíky lepší než táborák. Je to podivné, ale je to tak.

Takže přes den se na televizi nedívám. Někdy se procházím, někdy čtu; většinu asi tak posledního měsíce jsem strávil mezi kytičkami v soláriu, kde píšu tyto pamětí. Domnívám se, že v té místnosti je víc kyslíku, a ten povzbuzuje starcovu paměť. Ten by oživil i Geralda Riveru, to vám teda řeknu.

Ale když nemohu spát, někdy slezu dolů a zapnu si televizi. V Georgia Pines není domácí satelit ani nic podobného, ale máme základní kabelové služby, a to znamená i Americký filmový kanál AMC. To je ten (pokud máte základní kabelové služby, tak vám nemusím nic vysvětlovat), kde většina filmů je černobílých, a kde se žádné ženy nesvlékají. Pro starého prďolu, jako jsem já, je to určitý druh útěchy. Když mě zradil spánek, strávil jsem řadu příjemných nocí na otřesném zeleném otomanu před televizorem, zatímco Mluvící mezek Francis posté vytáhne Donaldu O'Connorovi pánvičku z ohně, nebo John Wayne odkrouhne Dodge, nebo Jimmy Cagney vynadá někomu do špinavých krys a potom tasí pistoli. Některé z těch filmů jsem viděl kdysi s Janice (která byla nejen mou milenkou, ale i mou nejlepší přítelkyní). Ty filmy mě uklidňují. Šaty, které se nosily, způsob, jak se chodilo a hovořilo, dokonce i hudební doprovod - všechny ty věci mě uklidňují. Myslím, že mi připomínají doby, kdy jsem byl ještě mužem chodícím po tváři země, a ne od molů prožranou relikvií plesnivějící v domově pro starce, kde mnozí z chovanců nosí plínky a gumové kalhotky.

V tom, co jsem viděl toho rána, však žádná útěcha nebyla. Dočista žádná.

Elaine se ke mně někdy připojila, když na AMC dávali takzvané Matiné pro ranní ptáčata, které začínalo ve čtyři hodiny. Nikdy o tom nehovořila, ale vím, že ji sem přiváděla artritida, která jí působila pekelné bolesti, neboť léky, které jí dávali, už moc nezabíraly.

Když přišla toho rána, vznášejíc se jako duch ve svých bílých terylénových šatech, našla mě sedícího na zkrabatěné pohovce, skloněného nad tenkými tyčkami, které kdysi byly nohama, a svírajícího kolena ve snaze utišit ten třes, který mi cloumal tělem jako prudký vítr. Po celém těle mi bylo zima, kromě rozkroku, který rozpálil přízrak infekce močových cest, jež mi tak znepříjemnila život na podzim 1932 - v ten podzim, který se nesl ve znamení Johna Coffeyho, Percyho Wetmorea a cvičené myši, pana Jinglese. Jakož i ve znamení Williama Whartona.

"Paule!" vykřikla Elaine a spěchala ke mně - spěchala, pokud jí to dovolily rezavé hřebíky a rozbité sklo v jejích kloubech. "Paule, co je s tebou?"

"To bude dobrý," řekl jsem, ale ta slova nezněla příliš přesvědčivě. Vycházela ze mě po slabikách, prorážela si cestu jektajícími zuby. Jen mě nech minutku nebo dvě, a zas budu čistej jak jarní déšť."

Sedla si vedle mě a položila mi ruku kolem ramen. "To jsem přesvědčená," pravila. "Ale co se stalo? Pro smilování boží, Paule, vždyť ty vypadáš jako duch."

To taky jsem, pomyslel jsem si, a až když se její oči rozšířily údivem, jsem si uvědomil, že jsem to řekl nahlas.

"Ne tak docela," řekl jsem a pohladil ji po ruce (jemně - tak jemněl). "Ale za minutu, Elaine - panebože!"

Jde o něco z těch dob, kdys býval dozorcem ve věznici?" zeptala se. "Z těch dob, o kterých píšeš v soláriu?"

Přisvědčil jsem. "Pracoval jsem na tom, čemu se jinde říká Míle smrti - "

"To vím -"
Jenže my jsme tomu říkali Zelená míle. Kvůli linoleu na ty podlaze. Na podzim ve dvaatřicátým nám tam poslali jednoho chlápka - jednoho divocha - kterej se jmenoval William Wharton. Rád si říkal Billy Kid, dokonce ho měl vytetovanýho na ruce. Bylo to ještě mládě, ale byl nebezpečnej. Ještě si pamatuju, co o něm napsal Curtis Anderson - to byl tenkrát správcův asistent. Je to bláznivý divoch, a ještě je na to hrdý. Whartonovi je devatenáct, a je mu všechno fuk. Tuto poslední část věty podtrhl."
Ruka, která mě objímala kolem ramen, mi začala třít záda. Začínal jsem se uklidňovat. V té chvíli jsem Elaine Connellyovou miloval, a nejraději bych jí zulíbal celou tvář, a hned jsem jí to řekl. Možná, že jsem měl místo mluvení raději konat. V každém věku je hrozné být sám a mít strach, ale myslím, že nejhorší je to ve stáří. Já jsem ale měl na mysli něco jiného, tíhu té staré, a dosud nedokončené záležitosti.
"Mimochodem," pravil jsem, "mělas pravdu -právě sem psal o tom, jak Wharton přišel na blok a skoro zabil Deana Stantona - jednoho z těch kluků, který tam se mnou tehda dělali."
Jak se to mohlo stát?" zeptala se Elaine.
"Na vině byla podlost a bezstarostnost," řekl jsem ponuře. "O podlost se postaral Wharton, a o bezstarostnost dozorci, který ho přivedli. Opravdickou chybou byl Whartonův řetěz na zápěstích - byl kapku moc dlouhej. Když Dean odemkl dveře bloku E, Wharton byl za ním. Po každým boku měl jednoho dozorce, ale Anderson měl pravdu - Divokýmu Billymu bylo všechno fuk. Přehodil ruce svázané řetězy Deanovi přes hlavu a začal ho s nimi škrtit."
Elaine se otřásla.
"Myslel jsem na to všechno a nemohl jsem spát. Tak jsem sešel dolů a zapnul si AMC. Myslel jsem, že třeba přijdeš i ty a uděláme si malý rande a - "
Zasmála se a políbila mě na čelo. Těsně nad obočí. Když mi to dělávala Janice, tak mě to děsně lechtalo a stejně tak mě to zalechtalo, když mi to toho rána udělala Elaine. Myslím, že jisté věci se nikdy nezmění.
"- A místo tebe přišla ta stará černobílá gangster-ka ze čtyřicátejch let. Polibek smrti se to jmenuje."
Cítil jsem, že se zase začnu třást, a pokusil jsem se tomu zabránit.
"Hrál v tom Richard Widmark," pokračoval jsem. "Řek bych, že to byla jeho první velká úloha. S Jan jsme se na to nikdy podívat nešli - poldy a lupiče jsme obvykle vynechávali - ale vzpomínám si, že jsem někde čet, že Widmark v roli toho zlodějíčka po čertech dobře zabodoval. To teda měli pravdu. Byl jak duch... ani nechodil, jen se tam tak vznášel... ukňučencům vždycky říkal sráči... strašně nesnášel ukňučence..."
Přes všechno své úsilí jsem se začal znovu třást. Nemohl jsem si pomoci.
"Byl to blonďák," zašeptal jsem. "Měl splihlý blonďatý vlasy. Díval jsem se na něj až do ty chvíle, kdy tlačil tu starou ženskou v kolečkovým křesle po schodech dolů. Potom jsem to vypnul."
"Připomínal ti Whartona?"
"Byl to Wharton," pravil jsem rezolutně. "Na sto pro..."
"Paule -" začala, a hned zas přestala. Podívala se na němou obrazovku televize (kabelová přípojka nahoře byla ještě zapnutá, na červeném displeji dosud svítila desítka, číslo kanálu AMC), a potom opět na mě.
"Co je?" zeptal jsem se. "Co se stalo, Elaine?" Chystá se mi říct, uvažoval jsem, že bych měl s tím psaním přestat. Že bych měl roztrhat ty stránky, které jsem už napsal, a přestat s tím.
Řekla však něco docela jiného. "Neměl bys s tím přestávat, dokud to nedokončíš."
Tupě jsem na ni civěl.
"Zavři ústa, Paule - vletí ti do nich moucha."
"Promiň, já - jenom..."
"Ty sis myslel, že ti řeknu pravý opak, není-liž pravda?"
Jo."
Uchopila mé dlaně do svých (jemně, tak jemně -ty její dlouhé a krásné prsty s těmi křivými a škaredými klouby), naklonila se dopředu a zabodla se do mých modrých očí svými oříškovými, z nichž to levé bylo mírně zastřené šedým zákalem. "Třeba jsem moc stará a porouchaná na to, abych žila," pravila, "ale nejsem příliš stará na to, abych myslela. Co v našem věku znamená pár bezesných nocí? Co na tom, že v televizi vidíme ducha? Chceš mi říct, že to je jediný, kterého kdy viděl?"

Pomyslel jsem si na správce Moorese a na Harryho Terwilligera a na Brutuse Howella; pomyslel jsem si na svou matku a na Jan, svou ženu, která zemřela v Alabamě. Dobrá, vídal jsem duchy.
"Ne," řekl jsem. "Nebyl to první duch, kterýho jsem viděl. Ale Elaine - byl to pro mě šok. Protože to byl on."
Znovu mě políbila, potom se postavila, sykla bolestí, jak to bylo u ní obvyklé, a přitiskla si dlaně ke stehnům, jakoby se bála, že kdyby nebyla opatrná, mohly by jí vybuchnout.
"Myslím, že mě na televizi pro dnešek přešla chuť," pravila. "Dali mi další pilulku, a ta by měla na jeden deštivý den... nebo noc... vydržet. Asi si ji vezmu a půjdu si lehnout. Třeba bys měl udělat totéž."
„Jo," souhlasil jsem. "To bych měl." Jeden bláznivý okamžik mě napadlo, že bychom si mohli jít lehnout spolu, ale když jsem v jejích očích spatřil tupou bolest, tak jsem od toho nápadu raději upustil. Mohla by mi odpovědět ano, a to by tak scházelo.
Opustili jsme televizárnu (tím druhým jménem ji nikdy neoznačuji - ani ze srandy) bok po boku. Přizpůsoboval jsem své kroky jejím, které byly velmi pomalé a bolestně opatrné. V celé budově bylo ticho, až na čísi chrápání za některými zavřenými dveřmi, způsobené asi nehezkým snem.
"Myslíš, že se ti podaří usnout?" zeptala se.
Jo, myslím, že jo," pravil jsem, ale samozřejmě se mi to nepodařilo; ležel jsem v posteli až do východu slunce, a myslel na Polibek smrti. Viděl jsem Richarda Widmarka, jak se bláznivě směje, jak přivazuje tu starou dámu k jejímu kolečkovému křeslu a potom ji tlačí po schodech dolů - "Tohle děláme s ufňukanci," říká jí - a potom se jeho tvář mění v tvář Williama Whartona, jak vypadala toho dne, když přišel na blok E a na Zelenou míli. Wharton se chechtal stejně jako Widmark a řval "To je ale prima žůr. Co vy na to?" Nedělal jsem si starosti se snídaní, ani s ničím ostatním; sešel jsem hned do solária a dal se do psaní.
Že by duchové? Jistě.
O duších toho vím sakra moc.

2

Nazdar, kluci!" smál se Wharton. "To je ale prima žůr. Co vy na to?"
Stále ještě smějící se a řvoucí Wharton se vrátil ke skrčení Deana řetězem. A proč vlastně ne? Wharton věděl to, co jsme věděli i my všichni: usmažit ho můžou jen jednou.
"Prašť ho, Percy, uhoď ho!" řval Harry Terwilliger, který Whartona držel a snažil se tu pohromu zastavit, ještě než opravdu začala, ale Wharton ho setřásl. Harry se teď snažil postavit se na nohy.
Ale Percy stál jak přimražený, oči vypoulené jak dva polévkové talíře, hikoryový pendrek v ruce. Sakramentsky si na ten klacek potrpěl, a jeden by si myslel, že toto je příležitost, po které toužil celou tu dobu, co přišel do věznice Cold Mountain... ale když teď ta příležitost přišla, byl příliš vystrašený, aby ji dokázal využít. Teď před ním totiž nestál ten roztřesený malý Francouz Eduard Delacroix, ani černý obr John Coffey, jehož duch se odstěhoval bůhvíkam; toto byl ztělesněný ďábel.
Vyšel jsem z Whartonovy budoucí cely, zápisník jsem upustil na zem a vytáhl osmatřicítku. Podruhé toho dne jsem zapomněl na infekci, která mě spalovala v břiše. Nepochyboval jsem o příběhu o Whartonově bledé tváři a otupených očích, který mi vyprávěli ostatní. Já jsem však viděl jiného Whartona. To, co jsem viděl já, to byla tvář zvířete - ne nějakého inteligentního zvířete, ale zvířete naplněného prohnaností... podlostí... a radostí. Ano. Udělal to, k čemu měl nutkání, k čemu ho hnal jeho pud. Místo a okolnosti nehrály žádnou roli. Další, co jsem spatřil, byla rudá, napuchající tvář Deana Stantona. Umíral mi před očima. Wharton si všiml zbraně a otočil Deana směrem k ní, takže abych mohl trefit jednoho, skoro jistě bych zasáhl i toho druhého. Přes Deanovo rameno na mě hledělo planoucí modré oko, jehož šílený výraz mě přiměl, abych se odvážil vystřelit. Whartonovo druhé oko bylo zakryto Deanovými vlasy. Za těmi dvěma jsem viděl Percyho, jak nerozhodně stojí, s napůl zdviženým pendrekem. A ještě dále, dveře vedoucí na vězeňský dvůr vyplňoval ztělesněný zázrak: Brutus Howell. Ukončil stěhování zbytku marodky a přišel se mrknout, jestli by si někdo nedal kávu.
Měl se k činu bez nejmenšího zaváhání - odstrčil Percyho stranou, až mu zachřestily zuby, vytáhl za smyčku pendrek, rozmáchl se vší silou své statné pravé paže a udeřil Whartona do týla. Ozvalo se tupé prasknutí, takřka duté, jakoby pod Whartonovou lebkou nebyl žádný mozek. Až potom konečně povolil

řetěz, který měl Dean kolem krku. Wharton se sesunul jako žok s moukou a Dean se odplazil stranou, nepěkně kašlaje a drže se jednou rukou za krk. Oči mu vylézaly z důlků.
Poklekl jsem k němu, ale on zuřivě vrtěl hlavou. Já jsem v pořádku," zachrčel. "Postarejte se... o něj!" Ukázal na Whartona. "Zámek... cela!"
Já jsem však nemyslel, že by Wharton potřeboval celu. Podle toho, jak ho Surovec praštil, bych si myslel, že bude potřebovat spíš rakev. Ale žádné takové štěstí nás nečekalo. Wharton byl zhaslý, ale měl daleko k tomu, aby byl mrtev. Ležel na boku, jednu ruku měl zkroucenou tak, že se špičkami prstů dotýkala linolea Zelené míle. Oči měl zavřené, dech byl ' pomalý, ale pravidelný. Na jeho tváři se dokonce rozprostřel mírumilovný úsměv, jako kdyby usnul při tónech své oblíbené ukolébavky. Z vlasů mu prýštil tenký pramínek krve a poskvrňoval límeček jeho fungl nové vězeňské košile. To bylo všechno.
"Percy," řekl jsem. "Pomoz mi!"
Percy se ani nepohnul. Stál opřený o stěnu, doširoka vyvaloval své úžasem naplněné oči. Nejsem si jist, že vůbec věděl, kde je.
"Percy, doprdele, pomoz mi ho chytnout!"
Konečně se pohnul a připojil se k němu i Harry. Všichni tři jsme odvlekli bezvědomého pana Whartona do jeho cely, zatímco Surovec pomáhal Deanovi na nohy. Držel ho něžně, jak matka drží nemluvně. Dean se svíjel a lapal po dechu.
Naše nové problémové dítě se probudilo po téměř třech hodinách, ale když se tak stalo, Wharton nejevil veskrze žádné následky Surovcovy divoké rány. Přišel k sobě stejně rychle, jako upadl do bezvědomí. V jednu chvíli ležel na kavalci, mrtvý jak zákon káže, a v další chvíli už stál u mříží. Potichu jak kočka na mě hleděl, jak si sedám ke služebnímu stolu a píšu zprávu o incidentu. Když jsem konečně pocítil, že se na mě někdo dívá a zvedl zrak, naše pohledy se střetly. Cenil na mě černající, zkažené zuby, z nichž už pár chybělo. Znepokojilo mě, jak se na mne dívá. Snažil jsem se nedat to najevo, ale myslím, že to stejně poznal. "Hej, ty poskoku," pravil. "Příště přijdeš na řadu ty. A potom neudělám žádnou chybu."
"Poslyš, Whartone," řekl jsem tak lhostejně, jak se dalo. "Za těchto okolností soudím, že bych moh přeskočit uvítací řeč, nemyslíš?"
Jeho škleb pobledl jen nepatrně. Co jsem řekl, nebyla odpověď, kterou by byl čekal, a pravděpodobně to nebylo ani to, co bych mu řekl za jiných okolností. Ale když byl Wharton v bezvědomí, něco se stalo. Předpokládám, že to je jedna z nejdůležitějších věcí, které se snažím vám na všech těch stránkách, které jsem popsal, sdělit. Teď jen, abyste tomu uvěřili.

3

Když vzrušení opadlo, až na jeden případ, kdy křičel na Delacroixe, se Percy držel zpátky. Bylo to spíš v důsledku šoku, než že by se Percy naučil taktu - Percy Wetmore toho podle mého názoru věděl o taktu tolik, co já o primitivních kmenech v nejtemnější Africe - ale ať to bylo čím bylo, výsledek byl nakonec stejný. Když začal kňučet kvůli tomu, jak ho tehdy Surovec strčil ke zdi, nebo když začal uvažovat o tom, že hnusné ksichty jako je Divoký Billy Wharton jednou převrátí blok E naruby, tak bych ho byl nejraději zabil. Potom bychom mohli Zelenou míli spravovat docela po novém. Docela legrační nápad, co říkáte? Propásl jsem svou šanci stejně jako James Cagney v Bílém horku.
Tak či tak, když jsme byli jisti, že Dean vydrží s dechem, a že na místě neumře, Harry a Surovec ho odvedli na marodku. Delacroix, který byl během celé té šlamastyky absolutně zticha (byl ve vězení už mnohokrát, a věděl, kdy je moudré držet klapačku zavřenou, a kdy je poměrně bezpečné ji otevřít) hlasitě hulákal do chodby, když Harry se Surovcem pomáhali Deanovi ven. Delacroix chtěl vědět, co se stalo. Ječel tak, že by si jeden pomyslel, že se někdo dotkl jeho ústavou zaručených práv.
"Zavři hubu, ty malej homouši!" oplatil mu stejnou mincí Percy. Byl tak zuřivý, až mu na krku naskočily žíly. Položil jsem mu ruku na rameno a přes košili jsem cítil, jak se chvěje. Jistě, částečně to byl ještě zbytek strachu (tu a tam jsem si připomínal, že součástí Percyho problému bylo to, že mu bylo teprve jedenadvacet; nebyl tedy o moc starší než Wharton), ale domnívám se, že převážně to byla zuřivost. On Delacroixe totiž nenáviděl. Nevím proč, ale nenáviděl ho.
Jdi se podívat, jestli je tady ještě správce Moores," řekl jsem Percymu. Jestli jo, podej mu úplnou ústní zprávu o tom, co se tady stalo. Řekni mu, že mý písemný hlášení bude mít zejtra na stole. Jestli to stihnu."

Percy se nafoukl vidinou zodpovědnosti; po jednu děsnou chvíli jsem si myslel, že mi snad zasalutuje.
"Ano, pane. Provedu."
"Začni tím, že mu řekneš, že situace na bloku E je normální. Nejde tady o žádnej román a správce by jistě neocenil, kdybys ho natahoval jak v detektivce."
"Nebudu ho natahovat."
"Dobrý. Tak, a teď maž."
Vyrazil ke dveřím, a potom se otočil. V čem se na něj dalo absolutně spolehnout, to bylo kverulantství. Měl jsem rozkrok v jednom ohni a zoufale jsem toužil po tom, aby Percy odprejskl; a teď se nezdálo, že by chtěl odejít.
Jsi v pořádku, Paule?" zeptal se. "Nemáš třeba horečku, nebo něco na ten způsob? Nechytils třeba chřipku. Poněvač se po celý tváři potíš."
"Něco jsem třeba chytil, ale většinou jsem v pořádku," pravil jsem. "Ale teď už jdi, Percy, a promluv si se správcem."
Přikývl a vzdálil se - buďme vděčni bohu i za malé dary. Jakmile se za ním zavřely dveře, spěchal jsem do své kanceláře. Nechat služební stůl neobsazený bylo proti předpisům, ale nestaral jsem se o to ani za mák. Bylo mi zle, stejně jako toho rána.
Podařilo se mi dostat na toaletu za kanceláří a vyndat své nádobíčko ještě předtím, než z něho začala prýštit moč. Ale moc nechybělo. Když to začalo téct, musel jsem si jednou rukou zakrýt ústa, abych udusil výkřik, a druhou rukou jsem poslepu nahmátl okraj umyvadla. Nebyl jsem totiž doma, kde bych si mohl dovolit spadnout na kolena a načůrat loužičku pod dřevo na zátop; kdybych upadl tady, moč by tekla po celé podlaze.
Podařilo se mi udržet na nohou a nevykřiknout, ale k obému jsem byl blízko. Měl jsem pocit, jakoby byla moč plná drceného skla. Nepříjemný pach, který stoupal ze záchodové mísy připomínal pach stoupající z močálu, a na hladině vody jsem viděl jakousi bílou hmotu - nejspíš hnis.
Z police jsem si vzal ručník a utřel jsem si tvář. Potil jsem se - eh, to je slabé slovo. Úplně to ze mě stříkalo. Podíval jsem se do kovového zrcadla a z něho na mě hleděla rozpálená tvář muže zmítaného v horečce. Sto tři, nebo dokonce sto čtyři stupně? Raději nevědět. Vrátil jsem ručník na polici, spláchl toaletu a pomalu jsem prošel svou kanceláří ke dveřím do vězeňské části. Bál jsem se, že by mohl přijít Bill Dodge nebo někdo jiný a všimnout si, že všichni tři vězni jsou bez dozoru, ale naštěstí nikdo nepřišel. Wharton stále ležel v bezvědomí na svém kavalci, Delacroix mlčel, a pokud jde o Coffeyho, ten snad ani nedýchal, jak mě náhle napadlo. Ani nedutal. To mě znepokojilo.
Kráčel jsem po Míli a nakoukl jsem do Coffeyho cely, napůl očekávaje, že spáchal sebevraždu jedním ze dvou způsobů, jaké jsou v celách smrti obvyklé - to jest buď že se oběsil na vlastních spodkách, nebo že si podřezal žíly. Jak se však ukázalo, nic takového se nestalo. Coffey pouze seděl na okraji kavalce, s rukama v klíně. Největší chlap, jakého jsem kdy viděl, hleděl na mě svýma podivnýma vlhkýma očima.
"Kapitáne," oslovil mě.
"Copak, velkej hochu."
"Chtěl bych vás vidět."
"Copak mě nevidíte, Johne Coffey?"
Na to neřekl nic. Jen si mě začal prohlížet tím svým podivným prázdným pohledem. Povzdechl jsem si.
"Okamžik, velkej hochu."
Zkontroloval jsem ještě Delacroixe, který stál u mříží své cely. Pan Jingles, jeho ochočená myš (Delacroix tvrdil, že to on naučil pana Jinglcse dělat ty kousky, ale my, kteří jsme na Zelené míli dělali, jsme byli sakra jednotni v tom, že se je pan Jingles naučil sám), nepokojně přeskakoval z jedné Dělový předpažené ruky na druhou, jako akrobat, který skáče z plošiny vysoko nad středem manéže. Oči měl velké, uši měl složené na zadní straně své hnědé, hlaďoučké lebky. Neměl jsem žádnou pochybnost o tom, že myš reaguje na stav Delacroixových nervů. Jak jsem si všiml, seběhla z Delacroixovy nohavice, běžela napříč celou, kde u stěny ležela pestře pomalovaná dřevěná cívka. Potom dostrkala cívku k Delacroixovým nohám a dychtivě k němu vzhlédla. Ale ten malý Francouzák svému příteli nevěnoval ani nejmenší pozornost. Přinejmenším pro tuto chvíli.
"Co se stalo, šéfe?" zeptal se Delacroix. "Kdo byl raněnej?"

"Všechno je v rychtyku," pravil jsem. Jen náš novej hošan se uved jako lev. Ale teď už je hodnej jak jehně. Už je prostě po všem."
Já o tom nejsem přesvědčenej," řekl Delacroix, dívaje se po Míli směrem k cele, v níž bručel Wharton. "L´homme mauvais, c'est vrai!"
"Inu," odpověděl jsem mu, "s tím se netrapte, Dele. Nikdo od vás nebude chtít, abyste spolu na dvoře hráli se švihadlem."
Za zády jsem zaslechl vrzavý zvuk, jak Coffey vstal z kavalce. "Šéfe Edgecombe!" řekl znovu. Tentokrát to znělo naléhavě. "Musím s váma mluvit!"
Otočil jsem se k němu, říkaje si pro sebe, dobře, bez problému, vždyť mluvení mám v popisu práce. Celou dobu jsem se snažil netřást se, neboť horečka se zatím změnila v zimnici, jak se to občas stává. Ovšem mimo rozkroku, který jsem dosud cítil, jakoby byl rozřezaný, naplněný žhavým uhlím, a potom znova zašitý.
"Tak povídejte, Johne Coffey," řekl jsem mu, snaže se, aby můj hlas zněl žoviálně a klidně. Poprvé od té doby, co přišel na blok E, vypadal Coffey, jakoby tady opravdu byl, jakoby opravdu byl mezi námi. Neustálý potok slz prýštící z koutku jeho očí najednou ustal, aspoň na chvíli, a já jsem pochopil, že opravdu vidí to, na co se dívá - pana Paula Edgecombea, hlavního bachaře na bloku E, a ne nějaké místo, na které by si přál se vrátit a vzít zpět tu hroznou věc, kterou provedl.
"Ne," pravil. "Vy pojďte tady sem."
"Inu, přece víte, že to nemůžu udělat," řekl jsem, stále usiluje o lehký tón, "aspoň ne zrovna teď. Jsem na světě zatím docela rád, a vy jste tak o půldruhý tuny těžší než já. Už jsme tady dnes odpoledne jednu melu měli, a to stačí. Co kdybysme si podebatovali přes mříže, jestli vám to stačí a - "
"Prosím vás!" Držel se mříží tak pevně, že mu klouby na ruce i nehty na prstech docela zbělely. Tvář měl protáhlou soužením a z těch podivných očí na mě hleděla jakási žádostivost, které jsem nerozuměl. Vzpomínám si, že jsem si myslel, že bych jí třeba porozuměl, kdybych nebyl nemocný, a věděl jsem, že to porozumění by mi vydláždilo cestu k tomu, jak mu pomoci dostat se přes to. Když víte, co člověk potřebuje, víte současně i to, co je ten člověk zač. Častěji ano, než ne. "Prosím vás, šéfe Edgecombe! Musíte přijít sem ke mně!"
To je ta nejpraštěnější věc, jakou jsem kdy slyšel, pomyslel jsem si, a potom mě napadlo něco ještě praštěnějšího: Rozhodl jsem se, že mu vyhovím. Uchopil jsem klíče, které mi visely na opasku, a lovil jsem mezi nimi ty, které otvíraly celu Johna Coffeyho. Mohl mě chytit a zlomit přes koleno jako třísku i v době, kdy jsem byl zcela zdráv. A dnes jsem byl od takového stavu daleko. Ale přesto jsem se chystal to udělat. Sám od sebe, a to necelou půlhodinu po názorné demonstraci toho, kam může vést hloupost a nedbalost, jedná-li se s usvědčenými vrahy, jsem se chystal otevřít celu toho černého obra, vejít dovnitř a posadit se s ním. Kdyby nás při tom někdo načapal, mohl jsem přijít o zaměstnání, a to i tehdy, že by se mnou neudělal nic bláznivého. Přesto jsem se chystal to udělat.
Stop, řekl jsem si, vzpamatuj se, přece, Paule. Ale nevzpamatoval jsem se. Jedním klíčem jsem odemkl horní zámek, druhým dolní zámek, a odsunutím jsem dveře otevřel.
"Heleďte, šéfe, třeba to není dobrý myšlenka," ozval se Delacroix hlasem tak nervózním a zženštilým, že bych se mu možná za jiných okolností zasmál.
"Starejte se o svý věci a já se budu starat o svý," odsekl jsem, aniž jsem se otočil. Visel jsem očima na Johnovi Coffeym, a visel jsem na něm tak usilovně, že bych snad byl schopen ho tím pohledem přibít ke zdi. Snad tak nějak to dělají hypnotizéři. Můj vlastní hlas zněl mým uším jako ozvěna, která přichází nějakým dlouhým údolím. Ksakru, třeba jsem to byl já, kdo byl hypnotizován. "Vy jen ležte a odpočívejte."
"Panebože, tady je to jak v blázinci," pravil Delacroix roztřeseným hlasem. "Pane Jingles, už je nejvyšší čas, aby mě usmažili, nebo z toho zcvoknu i já."
Vstoupil jsem do Coffeyho cely. Jak jsem kráčel dopředu, on ustupoval dozadu. Když ustoupil až ke kavalci, udeřil se do lýtek, že ztratil rovnováhu a posadil se. Žuchnul na matraci za ním, ale oči ze mě nespouštěl. Posadil jsem se vedle něj, a on si položil ruku kolem mých ramen, jako kdybychom byli v kině a já byl jeho děvče.
"Co máte na srdci, Johne Coffey ?" zeptal jsem se, ještě stále hledě do jeho očí - do těch smutných, ale

klidných očí.
Jenom vám pomoct," pravil. Povzdechl si jako muž, který má udělat nějakou práci, ale moc se mu do ní nechce, a potom mi z ničeho nic položil ruku do klína, asi tak stopu pod pupek.
"Poslyšte!" vykřikl jsem. "Dejte tu svinskou pazouru -"
Potom mnou projel příval čehosi bezbolestného. Přinutilo mě to svalit se na lůžko a prohnout záda. Připadal jsem si jako starý Tydýt, když vykřikuje, že se smaží, že se smaží, že už je usmaženej jak krocan. Ale necítil jsem teplo, ani nic jako elektřinu, ale na okamžik se mi zdálo, že všechny věci ztratily barvu, jako kdyby někdo ždímal svět a nutil ho se potit. Viděl jsem každý pór na tváři Johna Coffeyho, viděl jsem každou žilku v jeho vylekaných očích, viděl jsem mrňavý hojící se škrábanec na jeho bradě. Uvědomoval jsem si, že bolestivě zatínám prsty do dlaně, a nohama bubnuji do podlahy Coffeyho cely. Potom bylo po všem. Myslím tedy po té infekci močových cest. Horkost i ta ničemná pulzující bolest v rozkroku, to všechno bylo pryč. Stejně tak zmizela horečka z mé hlavy. Stále jsem ještě cítil, jak mi po kůži stéká pot, a cítil jsem i jeho pach, ale veškerá bolest byla ta tam.
"Co se děje?" zaječel Delacroix. Jeho hlas mi stále ještě přicházel z velké dálky, ale když se John Coffey nahnul dopředu a přerušil se mnou kontakt očima, slyšel jsem hlas toho malého Francouzáka docela zřetelně. Bylo to jako kdyby mi někdo vytáhl vatu z uší. "Co to s váma dělá?"
Neodpověděl jsem mu. Coffey se nakláněl nad svým klínem, dělal grimasy a krk se mu vydouval. I oči se mu vydouvaly. Vypadal jako clilap, kterému se v krku zasekla kost z kuřete.
Johne!" vykřikl jsem. Bouchal jsem ho po zádech; nic jiného mě nenapadlo. Johne, co se stalo?"
Zavěsil se do mě a potom si násilím otevřel ústa a dávil. Ústa měl otevřená, jako je někdy otvírají koně, aby mohli polknout, odtahoval rty od zubů v jakémsi zoufalém úšklebku. Potom se konečně oddělily i jeho zuby a on vydechl mračno drobného černého hmyzu, připomínajícího komáry nebo pakomáry. Vířili mu kolem kolenou, potom zběleli a zmizeli.
Náhle se mi udělalo nevolno v břišní krajině. Jakoby mě tam opustila všechna síla. Všechny svaly se mi jistě proměnily na vodu. Opřel jsem se o kamennou stěnu Coffeyho cely. Vzpomínám si, že jsem myslel na jméno Spasitele - Kristus, Kristus, Kristus, stále a stále - a ještě si vzpomínám, že jsem se domníval, že mi horečka způsobila delirium.
Potom jsem si začal uvědomovat, že Delacroix řve o pomoc; vykřikoval do světa, že John Coffey mě vraždí, a vykřikoval to, co mu plíce stačily. Coffey se nade mnou skláněl, to je pravda, ale jen proto, aby se ujistil, že jsem v pořádku.
"Zavřete hubu, Dele," pravil jsem a postavil se. Čekal jsem, že mi bolest roztrhne střeva, ale nestalo se to. Bylo to lepší. Opravdu lepší. Bylo mi sice poněkud nevolno, ale to mě přešlo ještě dřív, než jsem došel ke mřížím Coffeyho cely a chytil se jich, abych vyrovnal rovnováhu. Jsem v úplným pořádku."
"Byl jste tam vevnitř," řekl Delacroix. Jeho hlas zněl jako hlas nějaké staré nervózní ženské, která říká děcku, aby slezlo z té jabloně. "Víte o tom, že na bloku nebyl žádnej jinej svědek?"
Díval jsem se na Johna Coffeyho, který seděl na kavalci s rukama složenýma na kolenou, která připomínala pařez stromu. Hlavu měl skloněnou, ale ne moc.
"Co jste to udělal, velkej hochu?" zeptal jsem se ho potichu. "Co jste to se mnou udělal?"
"Pomoh jsem vám," řekl. "Pomoh jsem vám. Nebo snad ne?"
Jo, řek bych, že jo, ale jak? Jak jste mně pomohl?"
Zavrtěl hlavou - doprava, doleva, nazpět do mrtvého bodu. Nevěděl, jak mi pomohl (jak mě vyléčil), a jeho klidná tvář naznačovala, že mu na tom ani za mák nezáleží - jako mně ani za mák nezáleželo na tom, jak to přišlo, že jsem se čtvrtého července při závodu na dvě míle dostal v posledních padesáti yardech do vedení. Napadlo mě, že se ho zeptám, jak vůbec věděl, že jsem nemocný, ale stejně by se mi dostalo jen stejného zavrtění hlavy. Někde jsem četl jednu větu, a nikdy na ni nezapomenu. Bylo to něco o 'záhadě zahalené tajemstvím.' To přesně sedělo na Johna Coffeyho, a předpokládám, že jediný důvod, proč mohl v noci spát, byl ten, že na to nemyslel. Percy o něm říkal, že je idiot. Bylo to kruté, ale nebyl moc daleko od pravdy. Náš velký hoch znal své jméno a věděl, že se píše jinak než ten nápoj, a to bylo jediné, co se namáhal, aby věděl.
Jakoby mi to chtěl ještě zdůraznit, zavrtěl hlavou tím opatrným způsobem ještě jednou. Potom se položil na kavalec a ruce si podložil pod levou tvář místo polštáře, obličejem ke stěně. Nohy od holeně mu

visely z konce kavalce, ale nezdálo se, že by mu to vadilo. Košili měl vzadu vytaženou a tak jsem viděl ty jizvy, které měl křížem krážem po celých zádech.
Opustil jsem celu, zamkl oba zámky, potom jsem hodil okem na Delacroixe, který stál s rukama vystrčenýma skrz mříže své cely do chodby, a úzkostlivě se na mě díval. Snad dokonce ustrašeně. Pan Jingles mu seděl na rameně s chvějícími se, jako nitky jemnými vousky. "Co vám ten černouš udělal?" zeptal se Delacroix. "Co to s várna dělal za kouzla? Jaký kouzla to s várna dělal?" V jeho francouzácké výslovnosti zněla kouzla jako kozla.
"Nevím, o čem to mluvíte, Dele."
"Čerta starýho nevíte! Podívejte se na sebe. Všecko je změněný! Dokonce jinak chodíte, šéfe!"
Pravděpodobně jsem opravdu jinak chodil. Měl jsem báječný pocit, že v rozkroku se mi to utišilo, pocit, který až hraničil s extází. Každý, kdo trpěl zlou bolestí a potom se mu ulevilo, ví, o čem mluvím.
"Všechno je v pořádku, Dele," tvrdil jsem. John Coffey měl noční můru, nic víc a nic míň."
Je to čaroděj!" pravil Delacroix energicky. U horního rtu se mu perlily kapky potu. Skoro nic neviděl, a přece ho to vystrašilo skoro k smrti. Je to voodooista!"
"Co vás k tomu vede?"
Delacroix se natáhl jednou rukou pro myš. Skryl ji do dlaně a zdvihl si ji k tváři. Sáhl do kapsy pro růžový drobeček z mátového bonbónu. Myš ho ale ze začátku ignorovala a místo toho k tomu muži natáhla krk a očichávala mu ústa, jako když někdo očichává kytici květů. Její malá naftovitá očka byla většinu času zavřená a jakoby v extázi. Delacroix ji políbil na čumáček a myš mu to dovolila. Až potom si vzala nabízenou sladkost a začala ji žmoulat. Najednou jsem všechno pochopil.
"Řekla vám to ta myš," pravil jsem. "Nemám pravdu?"
"Oui."
"Stejně jako vám pošeptala švy jméno."
"Oui, pošeptala mi ho do ucha."
"Lehněte si, Dele," přikázal jsem mu. "Měl byste si kapku odpočinout. Všechno to šeptání sem a tam vás musí vyčerpávat."
Ještě cosi za mnou řekl. Jestli jsem dobře slyšel, obvinil mě, že mu nevěřím. Jeho hlas opět jakoby přicházel odněkud ze záhrobí. A když jsem kráčel zpět ke služebnímu stolu, sotva jsem cítil, že vůbec jdu - spíš mi připadalo, že se vznáším, nebo že se dokonce nepohybuji, že to cely se mi pohybují vstříc, po obou stranách se valí proti mně, filmové rekvizity na skrytých kolech.
Začal jsem si sedat normálně, ale v půli cesty se mi podlomila kolena a já jsem žuchnul na modry polštářek, který Harry před rokem donesl z domu, a tvrdě jsem ho připlácí k sedadlu židle. Kdyby tam ta židle nebyla, nejspíš bych sebou plácl jak široký tak dlouhý na podlahu, ani by se mi nepodařilo pomodlit se.
Seděl jsem tam, necítě nic v mém rozkroku, kde ještě před desíti minutami plál jakýsi lesní požár. Pomoh jsem vám. Nebo snad ne?" Řekl mi John Coffey, a měl pravdu, pokud šlo o mé tělo. Ovšem mír mé duše, to byla docela jiná pohádka. Tomu nepomohl ani zbla.
Oči mi padly na hromadu formulářů, které jsme měli uskladněny v rohu služebního stolu, zatížené cínovým popelníkem. BLOKOVÉ HLÁŠENÍ, stálo na horním z nich, a asi v půlce stránky byla rubrika nadepsaná Hlášení všech neobvyklých událostí. V dnešním hlášení tuto rubriku použiji, a popíši v ní barvitý příběh dějem nabitého příchodu Williama Whartona. Ale zdálo se, že podle správného bych měl popsat i to, co se mi přihodilo v cele Johna Coffeyho. Už jsem se viděl, jak zvedám tužku - jejíž jeden konec Surovec vždy olizoval - a že do té rubriky píšu velkými písmeny jedno jediné slovo: ZÁZRAK.
To by měla být pro mě docela příjemná úloha, ale namísto úsměvu jsem najednou pocítil, že se rozpláču. Položil jsem si ruce na tvář, dlaněmi na ústa, abych zadusil vzlyky - nechtěl jsem znovu vyděsit Dela, právě když se začal poněkud utišovat - ale vzlyky se nakonec nedostavily. Nedostavily se ani slzy. Po několika okamžicích jsem si položil ruce opět na služební stůl a zkřížil je. Nevěděl jsem, co vlastně cítím, a jediné, v čem jsem měl v hlavě jasno, bylo přání, aby nikdo na blok nepřišel, než se dostanu trochu pod kontrolu. Bál jsem se toho, co by mohli vidět v mé tváři.
Přitáhl jsem si k sobě BLOKOVÉ HLÁŠENÍ. Ještě jsem chvíli počkal, než se uklidním do té míry, abych mohl napsat, jak mé nejnovější problémové dítě skoro zaškrtilo Deana Stantona, ale mezitím jsem

byl aspoň schopen vypotit tu spoustu vaty kolem. Myslel jsem, že můj rukopis bude legračně roztřesený, ale vypadal jako vždy.
Asi pět minut po tom, co jsem začal, jsem položil tužku a odebral se na toaletu za mou kanceláří, abych vypustil vodu. Ani jsem to moc nutně nepotřeboval, ale chtěl jsem si otestovat, co se mi přihodilo. Jak jsem tam stál a čekal, než to začne téct, byl jsem si jist, že to bude bolet právě tak jako dnes ráno, jako když mi tudy procházejí střepiny rozbitého skla; to, co se mnou udělal, byla obyčejná hypnóza, a že kromě bolesti všechno zůstalo při starém.
Jenže nejen, že bolest byla ta tam, ale to, co teklo do mísy, bylo čiré jak slovo boží, bez nejmenší stopy hnisu. Zapnul jsem si poklopec, spláchnul za sebou, vrátil jsem se k služebnímu stolu a posadil se. Věděl jsem, co se stalo; předpokládám, že bych to věděl, i kdybych se snažil namluvit si, že jsem byl hypnotizován. Zažil jsem vyléčení, autentickou Chválu Ježíšovu. Pán je mocný. Jako hoch jsem s matkou a jejími sestrami hojně navštěvoval baptisticky kostel nebo kostel Svatého ducha, a měl jsem možnost aspoň jednou do měsíce slyšet příběhy zázračného uzdravení Chválou Ježíšovou. Pán je mocný. Nevěřil jsem jim všem, ale bylo mnoho lidí, kterým jsem věřil. Jedním z nich byl muž jménem Roy Delfines, který, když mi bylo asi tak šest let, žil se svou rodinou asi dvě míle dolů po silnici od nás. Delfines svému synovi usekl prst sekerou. Byla to nehoda, ke které došlo, protože chlapec nečekaně položil ruku na špalek, když pomáhal otci na dvoře sekat dřevo. Roy Delfines vyprávěl, že fakticky během toho podzimu a zimy prodřel koleny koberec, když se modlil, a na jaře chlapci prst znovu narostl. Dokonce i s nehtem. Věřil jsem Royi Delfinesovi, protože to dosvědčil při slavnosti čtvrteční noci. V tom, co říkal, když tam stál s rukama hluboko zabořenýma do kapes jeho pumpek, byla čirá, nekomplikovaná poctivost, že bylo nemožné neuvěřit. "Trochu ho to svrbělo, když prst začínal růst. Celé noci byl vzhůru," říkal Roy Delfines, "ale věděl, že to je boží svrbění, a nevěnoval tomu pozornost." Chvála Ježíšova. Pán je mocný.
Příběh Roye Delfinese byl jen jedním z mnoha; vyrůstal jsem v tradici zázraků a zázračných vyléčení. Věřil jsem i na čaroděje a na kouzla: voda z močálu na bradavice, mech pod polštář, aby se ulevilo po zklamání v lásce, a ovšem i nejrůznější amulety - ale přesto nevěřím, že by John Coffey byl čaroděj. Díval jsem se mu totiž do očí. Ba co více, cítil jsem jeho dotyk. Jeho dotyk byl jak dotyk nějakého podivného zázračného doktora.
Pomoh jsem vám. Nebo snad né?"
Neustále mi to znělo v hlavě, jako nějaká vlezlá melodie, které se nemůžeš zbavit, nebo slova nějakého zaříkání.
Pomoh jsem vám. Nebo snad né?"
Až na to, že ne on. To bůh mi pomohl. To, že John Coffey hovořil v první osobě, svědčilo spíše o nevědomosti než o pýše, ale věděl jsem - nebo přinejmenším věřil - čemu jsem se naučil o léčení v těch kostelech Chvály Ježíšovy, v těch modlitebnách z borového dřeva, které tak milovala moje dvaadvacetiletá matka a moje tety: Při léčení nejde ani o léčeného ani o léčitele, ale o vůli boží. Pro někoho je uzdravení normální, docela očekávanou věcí, ale vyléčená osoba má povinnost se ptát proč - proč právě já jsem prostředníkem boží vůle, a co boha přimělo, aby projevil svou vůli tak komplikovaným způsobem.
Co ode mě bůh v tomto případě očekává? Co ho vedlo k té zvrácenosti, že vložil léčivou sílu do rukou vraha dětí? Proč jsem vlastně vůbec byl na bloku místo toho, abych se doma třásl v posteli, nemocný jako pes, s páchnoucími sulfáty vystupujícími ze všech pórů? Třeba jsem byl tady místo doma pro případ, že by se Divoký Bill Wharton rozhodl dělat bengál, nebo že Percyho Wetmorea napadne nějaké hloupé a neočekávané destruktivní šílenství. To bych bral. Asi to bude tak. Ale měl bych držet oči otevřené a ústa zavřená, zejména pokud jde o zázračná uzdravení.
Nikdo se neměl k tomu, aby mě chválil, že vypadám lip; sám jsem se musel pochlubit světu, že se cítím lépe. Řekl jsem dokonce i správci Mooresovi, že se začínám uzdravovat. Delacroix něco viděl, ale domníval jsem se, že nic neřekne (snad ze strachu, že by John Coffey na něj seslal nějaké kouzlo, kdyby tak učinil). A pokud jde o Johna Coffeyho samotného, ten pravděpodobně už na všechno zapomněl. Nebyl koneckonců ničím jiným než kanálem a není takového kanálu na světě, který by si pamatoval, jaká voda jím protékala tehdy, když se ucpal. Takže jsem se rozhodl o té věci dokonale pomlčet, a neměl jsem žádnou představu, kdy nebo komu bych měl o ní říci.

Byl jsem ale zvědav na mého velkého hocha; to nemohu nepřipustit. Po tom, co se mi přihodilo v jeho cele, jsem byl zvědavější než kdy předtím.

4

Než jsem toho večera odešel, zařídil jsem si se Surovcem, aby za mě příštího dne vzal službu, kdybych přišel trochu později. Když jsem ráno vstal, zamířil jsem do Teftonu, dole v okrese Trapingus.

"Nejsem si jista, že by seš měl kvůli tomu chlápkovi Coffeymu tolik angažovat," řekla moje paní, když mi s sebou balila jídlo, které mi nachystala. Janice totiž nikdy nedůvěřovala stánkům s hamburgery, které bývají kolem silnic; říkala, že v každém z těch hamburgerů je ukryt břichabol. "To není nic pro tebe, Paule."

Já se neangažuju kvůli němu," odpověděl jsem. Jen jsem zvědavej. To je všecko."

"Podle mé zkušenosti jedno s druhým souvisí," namítla Janice trpce. Potom mě teple a mlaskavě políbila na ústa. "Aspoň líp vypadáš, to ti teda řeknu. Už mě to začínalo znepokojovat. Vodovod už máš v pořádku?"

"Všechno už mám v pořádku," pravil jsem. Odcházel jsem, popiskuje si popěvky jako 'Pojď, Josefíno, do mýho eroplánu' a 'Máme prachy'. Dělal jsem společnost sám sobě.

Nejdřív jsem zašel do kanceláře teftonského Intelligenceru, a tam mi řekli, že Burt Hammersmith, ten chlapík, kterého hledám, je nejspíš u okresního soudu. U soudu mi sdělili, že ten Hammersmith tam byl, ale že odešel, když během hlavního pojednávání s jedním násilníkem (na stránkách Intelligenceru se ten zločin označoval jako 'útok na ženu'; to bylo eufemistické označení pro tyhle věci, než se dostal na scénu Ricki Lake a Carnie Wilson), prasklo vodovodní potrubí. Domnívali se, že šel asi domů, a poradili mi, jak se k němu dostanu. Jel jsem silnicí tak výmolovitou a tak úzkou, až jsem se bál o osud svého forda. Na konci té cesty jsem našel svého muže. Hammersmith napsal většinu článků o Coffeyho procesu, a právě od něj jsem se chtěl dozvědět další podrobnosti o tom krátkém honu na člověka, jehož výsledkem bylo Coffeyho chycení. Říkal jsem si, že některé podrobnosti byly tak ohavné, že Intelligenceru bylo žinantní je uveřejnit.

Paní Hammersmithová byla mladá žena s hezkou, ale unavenou tvářičkou a s rukama zarudlýma od sodného mýdla. Nezeptala se mě, co mě sem přivádí, a hned mě vedla skrz malý domek, vonící pečením na zadní verandu, kde její manžel seděl s lahví limonády a neotevřeným časopisem Liberty v klíně. Dvorek byl malý a trochu svažitý; na jeho dolním konci dováděly a smály se dvě děti na houpačce. Z verandy se nedalo říct jakého jsou pohlaví, ale odhadoval jsem, že je to asi párek. Možná to byla dvojčata, což by vrhalo zajímavé světlo na účast, byť jen okrajovou, jejich otce na Coffeyho přelíčení. Blíže k nám, jako ostrůvek uprostřed výkaly posetého plácku, stála omšele vypadající psí bouda. Nebyla opatřena žádným znamením ani jménem; byl další z těch na tuto sezónu příliš horkých dnů, takže jsem si myslel, že její obyvatel je uvnitř a dříme.

"Burte, přišla ti ňáká návštěva," pravila pani Hammersmithová.

"Prima," řekl. Pohlédl na mě, potom pohlédl na manželku, potom vrhl pohledem po svých dětech, což jeho srdce asi obzvláště potěšilo. Byl to hubený muž - skoro chorobně hubený, jako kdyby se právě začal zotavovat z nějaké velmi obtížné nemoci. Vlasy už mu začaly ustupovat. Jeho paní se opatrně dotkla jeho ramene jednou ze svých zarudlých, praním opuchlých rukou. Nepodíval se na ni, ani se nenatáhl, aby ji pohladil a ona po chvíli ruku odtáhla. Na okamžik se mi zazdálo, že vypadají spíš na bratra a sestru, než na manžele - jemu se dostalo rozumu, jí se dostalo krásy, ale žádnému z nich se nepodařilo uniknout některým společným rysům, které s sebou nese dědičnost. Později, když jsem se vrátil domů, jsem si uvědomil, že si nejsou podobni vůbec; to, co se mi zdálo, že vidím, byly jen důsledky nekončícího stresu a zármutku. Je zvlášní, jak bolest poznačí naše tváře, a způsobí, že vypadáme jako rodina.

"Nedáte si něco studenýho k pití, pane?"

"Edgecombe," představil jsem se. "Paul Edgecombe. Děkuji vám, něco studenýho by přišlo k duhu, paní."

Vrátila se zpět do domu. Natáhl jsem ruku k Hammersmithovi, jenž mi ji krátce stiskl. Jeho stisk byl ochablý a studený. Ani na chvíli nespustil oči ze svých dětí dole na dvorku.

"Pane Hammersmithi, jsem hlavní dozorce na bloku E v státní věznici Cold Mountain. To jest - "
Já vím, co jste zač," pravil a pohlédl na mě s trochu větším zájmem. "Takže na mý verandě teď stojí hlavní bachař ze Zelený míle, v životní velikosti. Co vás přivádí padesát mil daleko, abyste si promluvil s jediným místním novinářem na plnej úvazek?"
John Coffey," pravil jsem.
Myslím, že jsem očekával nějakou silnou reakci (kdesi v podvědomí jsem měl stále na mysli ty děti, které mohly být dvojčaty... a snad i tu psí boudu; i Detterickovi měli totiž psa), ale Hammersmith jen zvedl obočí a upil si ze svého nápoje. "Coffey je teď váš problém. Není to tak?" zeptal se Hammersmith.
"Ten už žádny problém nepředstavuje," řekl jsem. "Nemá rád tmu a spoustu času propláče, ale ani jedno ani druhé nám nečiní žádný problém. Už jsme viděli horší."
"Spoustu času propláče, říkáte?" pravil Hammersmith. "Inu, má sakra proč plakat, řek bych. S ohledem na to, co proved. Co o tom chcete vědět?"
"Všechno, co mi můžete říct. Přečetl jsem všechny vaše články v novinách, takže bych chtěl vědět všechno, co v novinách nebylo."
Věnoval mi ostrý, suchý pohled. "Například, jak ta děvčátka vypadala? Co přesně jim udělal? Tydle věci vás zajímaj, pane Edgecombe?"
"Ne," řekl jsem, snaže se o nevzrušený hlas. "Nezajímám se o Dettericková děvčata, pane. Ty ubohé, malé dětičky jsou po smrti. Ale Coffey po smrti není - zatím není - a já jsem zvědavej na něj."
"V pořádku," pravil. "Přitáhněte si židli a posaďte se, pane Edgecombe. Zapomeňte, že jsem na vás ze začátku vyjel kapku zostra, ale měl jsem tu čest potkat se v životě už se spoustou supů. Doprdele, byl jsem dokonce obviněn, že já sám jsem jeden z nich. Jen jsem se chtěl o vás ujistit."
"A ujistil jste se?"
"Řek bych, že jo," pravil. Jeho hlas teď zněl dost lhostejně. Příběh, který mi vyprávěl, je v podstatě totéž, co jsem v tomto vyprávění už dříve uvedl -jak paní Dettericková našla prázdnou verandu, jak dveře se sítí visely na horním pantu, jak se deky povalovaly zmačkané v jednom rohu, jak byla na schodech krev; jak se její syn a manžel vydali za únoscem těch děvčátek; jak se později za nimi vydala skupina ozbrojenců a jak nedlouho poté Johna Coffeyho čapli. Jak Coffey seděl na břehu řeky a kvílel s oběma tělíčky zkroucenými pod svými obrovskými pažemi, jako velké panenky. Novinář, na smrt vychrtlý, ve své bílé rozhalence a šedivých kalhotách městského střihu, hovořil tichým a nevzrušeným hlasem... ale ani na chvíli nespustil z očí své ratolesti, jak tam dováděly a smály se a střídaly se na houpačce dole ve stínu pod svahem. Když byl asi v půli příběhu, paní Hammersmithová přišla s lahví doma dělané limonády z kořínků, studené, silné a lahodné. Chvíli nás poslouchala, potom nás přerušila, aby zavolala na děti a řekla jim, že mají hned přijít nahoru, že koláče jsou právě z trouby. "Už letíme, mami!" ozval se hlas malého děvčátka, a ta žena se opět vrátila dovnitř domu.
Když Hammersmith skončil, pravil: "Proč to vlastně chcete vědět? To je poprvé, co mě navštívil ňákej bachař z Velkýho domu."
"Říkal jsem vám - "
"Ze zvědavosti, jistě. Lidi jsou zvědaví, já vím, dokonce za to děkuju bohu, že jsou zvědaví. Jinak bych byl bez práce, a musel bych si na živobytí vydělávat jinak. Ale padesát mil, to je dlouhá cesta jen proto, aby se ukojila zvědavost, zvláště, když těch posledních dvacet vede po mizernejch cestách. Tak proč mi neřeknete pravdu, Edgecombe? Já jsem vám vyhověl, tak teď vyhovte vy mně."
Inu, řekl jsem si, měl jsem tu infekci močových cest, a John Coffey na mě položil ruce a vyléčil mě. Ten chlap, který znásilnil a zavraždil ty dvě malé holčičky udělal takovou věc. Tak teď o něm uvažuji, co by samozřejmě udělal kdekdo. Dokonce uvažuji, jestli třeba Homer Cribus a jeho zástupce Rob McGee nechytili za límec nesprávného chlapa. Přes všechny důkazy proti němu o tom uvažuji. Protože muž, který má takovou sílu ve svých rukou obvykle nepomyslí na to, že by je mohl použít na znásilňování a vraždění dětí.
Ne, to by asi nešlo.
"Uvažuju o dvou věcech," začal jsem. "První je, jestli udělal něco takovýho už předtím."
Hammersmith se ke mně otočil, jeho oči byly najednou jasné a plné zájmu. Všiml jsem si, že je to docela hezký chlapík. Třeba je svým tichým způsobem i výborný společník. "Proč?" zeptal se. "Co o tom víte,

Edgecombe? Co vám řekl?"
"Nic. Ale chlap, který provede něco takovýho, to obyčejně dělával i předtím. Přicházejí tomu na chuť."
Jo," pravil. "To je pravda. To přesně sedí."
"A za druhý mě napadlo, že by třeba bylo snadný jít zpátky po jeho stopě a zjistit to. Chlapa jeho velikosti a ještě k tomu negra, přece nemůže být těžký vystopovat."
"Myslet si to můžete, ale třeba se mejlíte," řekl. "Aspoň teda v Coffeyho případě. Na to můžete vzít jed."
"Vy jste se o to pokusil?"
Jo, a vrátil jsem se s prázdnejma rukama. Narazil jsem na pár chlapíků od železnice, kterejm se zdálo, že dva dni předtím, než byly zavražděný ty Detterickovy holčičky, ho viděli v knoxwillskym depu. Nebylo by to žádný překvapení. Velká jižní je jen přes řeku, naproti tomu místu, kde ho čapli, a tudy se pravděpodobně dostal z Tennessee sem dolů. Dostal jsem dopis od jednoho člověka, kterej tvrdí, že najal jakýhosi velkýho holohlavýho černocha, aby mu začátkem jara tohoto roku pomohl přenášet nějaký bedny - to bylo v Kentucky. Poslal jsem mu Coffeyho fotku a on tvrdí, že to byl právě ten chlap. Ale jinej - ", Hammersmith pokrčil rameny a zavrtěl hlavou.
"Nezdá se vám to být trošku divný?"
"Mně se to zdá bejt sakra divný, pane Edgecombe. Je to jakoby spadl z nebe. Ani on neměl žádný vysvětlení; nemůže si vzpomenout ani to, co dělal minulej tejden."
"To s vámi souhlasím," řekl jsem. Jak si to vysvětlujete?"
"Máme teďka krizi," řekl, "tak si to vysvětluju. Lidi jsou prostě na cestách. Lidi z Oklahomy choděj trhat broskve do Kalifornie, bílá chudoba z lesních brlohů by chtěla vyrábět auta v Detroitu, černoši z Mississippi by chtěli odejít nahoru do Nový Anglie vyrábět v továrnách boty nebo dělat v textilkách. Každej - ať černej, nebo bílej - si myslí, že odejít je lepší než zůstat a tlouct bídu. Je to ten sakramentskej americkej způsob života. Dokonce ani takovej obr, jako je Coffey, nebyl nikde spatřenej... než se rozhodl zabít pár malejch děvčat. Malejch bílejch děvčat."
"Vy tomu věříte?" zeptal jsem se.
Věnoval mi prázdný pohled z jeho příliš vychrtlé tváře. "Někdy jo," pravil.
Jeho paní se vyklonila z kuchyňskýho okna jako strojvůdce z kabiny lokomotivy a zavolala: "Děti! Koláče jsou hotovy!" Potom se obrátila ke mně. "Dáte si taky rozinkovej koláč z ovesný mouky, pane Edgecombe?"
Jsem si jistej, že bude výbornej, paní, ale tentokrát vás musím odmítnout."
"Tak jo," řekla a vtáhla hlavu zpět dovnitř.
"Všiml jste si na něm těch jizev?" zeptal se Hammersmith neočekávaně. Stále pečlivě sledoval své děti, které se stále nemohly odtrhnout od radostí, které jim poskytovala houpačka - dokonce ani s vyhlídkou na rozinkový koláč z ovesné mouky.
Jo." Ale byl jsem překvapen, že si jich všiml on.
Pochopil mou reakci a zasmál se. Jedno velký vítězství dosáhl obhájce tím, že poručil Coffeymu, aby si svlíkl košili a ukázal ty jizvy porotě. Žalobce, George Peterson, protestoval jak pominutej, ale soudce to dovolil. Starej George si mohl raději šetřit dech -poroty tady v kraji nesežerou všechen ten psychologickej balast o tom, jak lidi, který byli zneužívaný, si nemůžou pomoct. Poroty veřej, že si lidi můžou pomoct. Pro tento přístup mám kopec pochopení... ale ty jizvy byly přesto sakra strašidelný. Všim jste si na nich něco, Edgecombe?"
Viděl jsem toho muže nahého ve sprchách a nemohl jsem si nevšimnout; věděl jsem, kam Hammersmith míří. "Celý záda má rozsekaný. Křížem krážem".
"Víte, co to znamená?"
"Někdo ho do krve zpráskal bičem, když byl malý děcko," řekl jsem. "Dřív, než vyrostl."
"Ale nepodařilo se jim vypráskat z něj zlo, nebo myslíte, že jo, Edgecombe? Mohli si ušetřit hůl a měli ho rovnou utopit v řece jako zbloudilý kotě, nemyslíte?"
Předpokládal jsem, že by bylo zdvořilé prostě souhlasit a vypadnout odtud, ale nemohl jsem to udělat. Já jsem ho totiž viděl. A cítil jsem ho. Cítil jsem dotyk jeho rukou.
Je... divný," řekl jsem. "Ale nezdá se, že by v něm byla opravdová krutost. Vím, jak ho našli, ale je těžký polemizovat s tím, co vidím, den po dni, nahoře na bloku. Já krutý lidi znám, pane Hammersmithi." Měl

jsem na mysli samozřejmě Whartona. Whartona, jak škrtí Deana Stantona řetězem, co mu visel ze zápěstí, a jak ječí Nazdar, kluci To je ale prima žůr. Co vy na to?
Díval se teď na mě zblízka a trochu se usmíval. Byl to nedůvěřivý úsměv, kterému jsem nepřipisoval moc velký význam. "Přece jste sem nepřijel, jen abyste zjistil, jestli moh nebo nemoh zabít nějaký malý holčičky ještě někde jinde," řekl. "Vy jste sem přijel zjistit, jestli si myslím, zda to vůbec udělal. Je to tak? Přiznejte barvu, Edgecombe."
Polkl jsem poslední hlt svého nápoje a položil jsem láhev na malý stolek. "Ano. A myslíte si to?"
"Děti!" zavolal dolů a trochu se naklonil ve své židli. Jestli hned nepřijdete nahoru, žádnej koláč nedostanete!" Potom se opět opřel o opěradlo židle a hleděl na mě. Ten slabý úsměv - ten, kterému jsem moc nevěnoval pozornost - se dostavil znovu.
"Něco vám řeknu," pravil. "Poslouchejte dobře, protože by to mohlo bejt něco, co byste měl vědět."
"Poslouchám."
"Mívali jsme psa, kterýmu jsme říkali Sir Galahad," řekl a ukázal palcem na psí boudu. "Byl to dobrej čokl. Nebyla to žádná zvláštní rasa, ale byl inteligentní. Tichej. Připravenej olízat vám ruku, nebo donýst hozenou hůl. Je spousta takovejch podvraťáckejch psů, jako on. Nemyslíte?"
Pokrčil jsem rameny a přikývl.
"V mnohých ohledech, dobrej podvraťáckej pes je jako ten váš negr," řekl. "Zvyknete si na něj a nezřídka ho začnete mít rád. Ne že by na tom nějak extra záleželo, ale držíte ho u sebe, protože si myslíte, že vás má rád. Jestli máte štěstí, Edgecombe, nikdy nezjistíte žádnej rozdíl. Cynthia a já jsme štěstí neměli." Povzdechl si - byl to dlouhý a poněkud záhrobní zvuk, něco jako vítr, prohánějící se spadaným listím. Ukázal opět ke psí boudě, a já jsem uvažoval, jak jsem předtím její opuštěnost a skutečnost, že mnohé z výkalů už zbělaly a začaly se rozpadat na prášek, nesprávně odhadl.
"Čistíval jsem ji po něm," řekl Hammersmith, "a opravil jsem mu střechu jeho domečku, když ji poškodil déšť. V tomto ohledu byl Sir Galahad stejnej jako ten váš jižanskej černoch, kterej si tydle věci pro sebe neuměl udělal. Od tý nehody... jestli se to vůbec dá nazvat nehoda, jsem se jí nedotk. Dokonce jsem u ní ani nebyl blízko. Zašel jsem do domu pro pušku a zastřelil jsem ho, ale od tý doby jsem tam nebyl. Časem se snad k tomu přinutím. Uklidím po něm všechno svinstvo a boudu zbourám."
Děti přišly nahoru, a najednou jsem nechtěl, aby přišly; najednou to byla ta poslední věc na světě, kterou bych chtěl. To děvčátko bylo prima, ale ten chlapec - .
Dupaly po schodech, dívaly se na mě, chechtaly se a přišly ke kuchyňským dveřím.
"Calebe," oslovil Hammersmith hocha. "Pojď sem. Na chvíli."
Děvčátko - určitě to byla dvojčata, oba byli téhož věku - vešlo do kuchyně. Chlapeček přistoupil k otci a díval se mu na nohy. Věděl, že je škaredý. Odhadoval jsem, že mu byly jen čtyři roky, ale čtyři roky je dost vysoký věk na to, abyste si dokázali uvědomit, že jste škaredí. Otec uchopil chlapce dvěma prsty za bradu a snažil se podívat se mu do tváře. Ze začátku kladl odpor, ale když otec řekl: "Prosím tě, synku," tónem, z něhož čišela sladkost i klid i láska, chlapec udělal, oč ho požádal.
Z vlasů směrem k čelu mu směřovala obrovská kruhová jizva, procházející jedním mrtvým a lhostejně vytočeným okem až ke koutku úst, která byla znetvořena tak, že připomínala škleb nějakého hazardního hráče nebo pasáka. Jedna tvář byla hladká a hezká; ta druhá byla zmuchlaná a drsná jako pahýl stromu. Usoudil jsem, že v ní měl kdysi otvor, ale aspoň ten se zahojil.
"Má jen jedno oko," řekl Hammersmith a po mileneckém způsobu pohladil chlapečka po té zmuchlané tváři. "Měl štěstí, že neoslep. Klekli jsme si na kolena a děkovali bohu aspoň za to. Hej, Calebe?"
"Ano, tati?" řekl chlapec stydlivě - ten chlapec, který bude nemilosrdně bit na školním hřišti, posmíván a odstrkován po celou dobu svých krušných školních let, chlapec, kterého nikdy nikdo nepožádá, aby si šel zahrát káču nebo tichou poštu a který pravděpodobně nebude nikdy spát se ženou, až vyspěje v muže, aniž by si za to zaplatil, chlapec, který bude navždycky stát mimo hřejivý a bezpečný kruh sobě rovných, chlapec, který, podívá-li se do zrcadla kdykoliv během příštích padesáti, šedesáti nebo snad sedmdesáti let, pomyslí si: jsem škaredý, škaredý, škaredý.
Jdi dovnitř a dej si koláč," řekl otec a políbil synkova šklebící se ústa.
"Ano, tati," řekl Caleb a zmizel vevnitř.
Hammersmith si ze zadní kapsy vytáhl kapesník a otřel si jím oči - byly suché, ale předpokládám, že si

zvykl na to, že většinou jsou vlhké.
"Ten pes tady byl už když se narodili," řekl. "Přived jsem ho do domu, aby si zvyk na jejich pach, když je Cynthia přinesla domů ze špitálu, a Sir Galahad jim lízal ručičky. Jejich malý ručičky." Přikývl, jakoby to sám sobě potvrzoval. "Hrával si s nima; olizoval Ardeninu tvářičku, až se z toho chichotala. Caleb ho obvykle tahal za uši a když se učil chodit, někdy běhal po dvoře a držel se Galahada za ocas. To psisko na něj nikdy ani nezavrčelo. Na žádnýho z nich."
Teď se slzy skutečně objevily; automaticky si je utřel, jako muž, který v tom má spoustu praxe.
"Nebyl k tomu žádnej důvod," řekl. "Caleb mu neublížil, nekřičel na něj, nic. To vím jistě. Byl jsem při tom. Kdybych při tom nebyl, ten chlapec by byl skoro jistě zabitej. Jediný, co se stalo, pane Edgecombe, to bylo nic. Chlapec se jen dostal tváří na nějaký nesprávný místo před tváří toho psa, a to se muselo nějak dotknout mysli Sira Galahada - pokud se dá u psa hovořit o nějaký mysli - takže vyrazil dopředu, a kousl. Kousl, aby zabil, kdyby mohl. Chlapec byl u něj a pes ho kousl. A to je právě to, co se stalo s Coffeym. Byl tam, viděl je na ty verandě, chytil je, znásilnil je a zabil. Říkáte, že by měly bejt nějaký náznaky, že něco takovýho udělal už předtím, a já vím, co máte na mysli, ale třeba to předtím opravdu neudělal. Můj pes předtím taky nikoho nekous; jen tehdy jednou. Třeba, kdyby se Coffeymu podařilo utýct, by to už nikdy víckrát neudělal. Třeba by můj pes už nikdy nikoho nekous. Ale já jsem na takovou možnost ani na vteřinku nepomyslel. Věřte mi, pane. Vyšel jsem ven s puškou, chytil ho za obojek a vystřelil jsem mu mozek."
Těžce dýchal.
Já jsem osvícenej chlap a vzdělanej, pane Edgecombe, chodil jsem na vejšku do Bowling Green, učil jsem se dějepis a novinářství i trošku filosofie. Rád si o sobě myslím, že jsem osvícenej. Lidi nahoře na severu by mě za takovýho sice nepovažovali, ale já si myslím, že jsem osvícenej. Ne, ani za nic na světě bych nechtěl, aby se vrátilo otroctví. To ne. Myslím, že musíme bejt humánní a šlechetní při našem úsilí vyřešit rasovej problém. Ale nesmíme zapomínat, že ten váš černoch zase kousne, jestli k tomu bude mít příležitost, stejně jako podvraťáckej pes kousne, když dostane příležitost a zase se něco dotkne jeho mysli. Vy chcete vědět, jestli to ten váš ubrečenej pan Coffey se všema těma jizvama po těle udělal?"
Přikývl jsem.
"Ach, ano," řekl Hammersmith. "Udělal to. Nepochybujte o tom, a nikdy se k němu neobracejte zády. Stokrát, nebo tisíckrát by vám to mohlo projít... ale nakonec - ." Přistrčil mi ruku k očím, rychle svíral ostatní prsty s palcem a naznačil rukou kousající tlamu. "Chápete?"
Znovu jsem přikývl.
"Znásilnil je, zavraždil je, a potom mu to bylo líto... ale ty holčičky zůstaly znásilněný, ty holčičky zůstaly mrtvy. Ale vy ho dáte do pořádku, nemám pravdu, Edgecombe? Za pár týdnů ho definitivně dáte do pořádku, a postaráte se, že to už nikdy neudělá." Vstal, přistoupil k zábradlí verandy a neurčitě pohlédl k psí boudě, stojící uprostřed plácku, který si ten pes vydupal, uprostřed jeho stárnoucích výkalů. "Snad mě omluvíte," řekl. Jelikož pro dnešek nemusím trávit celý odpoledne u soudu, snad bych moh bejt moment s rodinou. Děti bejvaj mladý jen jednou."
Jen jděte," řekl jsem. Trnuly mi rty. "Děkuji vám za čas, který jste mi věnoval."
"Nestojí za řeč," pravil.
Od Hammersmithů jsem jel rovnou do vězení. Byla to dlouhá jízda, a tentokrát jsem nebyl schopen si ji zkrátit pohvizdováním popěvků. Jako kdyby ze mě všechny písně vyčpěly. Aspoň na chvíli. Nemohl jsem se zbavit znetvořené tváře toho chudáka chlapečka. Ani Hammerstmithovy ruky s prsty, naznačujícími kousavý pohyb.

5

Hned příštího dne Divoký Billy Wharton poprvé putoval do cely zostřeného trestu. Ráno i odpoledne byl klidný a hodný jako jehně panny Marie. Brzy jsme ale měli přijít na to, že tento stav u něj není přirozený a že věští nějaký malér. Kolem půl osmé večer Hany cítil, že mu stéká něco teplého po manžetách kalhot jeho stejnokroje, které si právě toho dne donesl z prádelny. Byla to moč. William Wharton stál ve své cele, v širokém šklebu cenil svoje tmavnoucí zuby a močil Harrymu Terwilligerovi na kalhoty a na boty.
"Ten špinavý zkurvysyn si to snad šetřil celej den," pravil Harry později, dosud znechucen a potupen.

Inu, nastal čas, že bylo nutno ukázat Williamu Whartonovi, kdo je na bloku E pánem. Harry zavolal Surovce a mě, a já jsem zavolal i Deana a Percyho, aby byli v pohotovosti. Vzpomínám si, že jsme tehdy sloužili po třech. Byli jsme tedy, jak se říká, v plné sestavě. Moje skupina sloužila od sedmé hodiny večerní do tří hodin do rána, kdy byla největší pravděpodobnost, že mrzutosti na chvíli přestanou, a dvě další směny pokrývaly zbytek dne. Denní směny se skládaly hlavně z přechodných zaměstnanců, které měl na povel většinou Bill Dodge. Když se to vezme kolem a kolem, nebylo to špatné uspořádání, a cítil jsem, že kdybych mohl Percyho přesunout do denní směny, bylo by to dokonce ještě lepší. Ale nakonec jsem se toho nikdy neodvážil. Někdy uvažuji, jestli by se tím věci nějak změnily, kdybych to byl udělal.
Ve skladu, na straně vzdálenější od Jiskřáka, byl velký hydrant. Dean a Percy k němu přimontovali dlouhou plátěnou požární hadici. Potom stáli u kohoutu, aby ho otevřeli, kdyby bylo potřeba.
Surovec a já jsme spěchali k Whartonově cele, kde Wharton dosud stál, stále se šklebil a jeho nářadí mu dosud viselo z kalhot. Předcházejícího večera jsem z cely zpřísněného trestu vzal svěrací kazajku a než jsem šel v noci domů, položil jsem ji na polici v mé kanceláři. Napadlo mě, že teď, když máme naše nové problémové dítě, ji třeba budeme potřebovat. Teď jsem ji držel v jedné ruce, ukazováček jsem měl zaháknutý pod jedním z plátěných poutek. Harry přišel za námi a přivlekl trysku hasičské hadice, která se táhla přes mou kancelář dolů po schodech do skladu a k bubnu, ze kterého ji Dean a Percy odvinuli, jak nejrychleji mohli.
"Hej, co je to tady za pozdvižení?" zeptal se Divoký Bill. Smál se jako děcko na karnevalu, smál se, až se za břicho popadal. Sotva mohl mluvit; po tvářích se mu koulely veliké slzy. Jdete akorát včas. Mám pro vás nachystaný nějaký teplý hovna. Pěkně měkký. A zejtra je všichni - ".
Viděl, že odmykám dveře jeho cely a oči se mu zúžily. Viděl, že Surovec drží v jedné ruce revolver a v druhé pendrek, a oči se mu zúžily ještě víc.
"Přicházíte sem po nohách, ale zpátky půjdete po prdeli, Billy Kid se vám za to může zaručit," přivítal nás. Oči mu sklouzly zpět na mě. "A ty, jestli si myslíš, že se ti podaří nasadit mně tu svěrací kazajku, tak tě přesvědčím o opaku, ty starej blbe."
"Ty nejsi z těch, který nás budou komandovat, jak máme skákat," řekl jsem mu. "Měl bys to vědět, ale soudím, že jsi příliš tupý, abys to pochopil bez kapky školení."
Skončil jsem odemykání dveří a odsunul jsem je stranou. Wharton ustoupil ke kavalci, jeho pták mu stále visel z kalhot, natahoval ruce ke mně, dlaněmi vzhůru, potom mi zakýval prstem. "Tak pojď, ty škaredej zkurvysynu," řekl. "Takže školení, prima. A ten starej frajer se pokládá za učitele." Jeho pohled a zubatý škleb se přesunul na Surovce. "Tak pojď, ty velkej kámo, budeš na řadě první. Tentokrát se ti nepodaří praštit mě zezadu. A dej pryč tu stříkačku -stejně se neodvážíš vystřelit, kdepak, ty se to neodvážíš - a postavíme se muž proti muži. Uvidíme, kdo je lepší chlap."
Surovec vstoupil do cely, ale nezamířil k Whartonovi. Jakmile prošel dveřmi, ustoupil doleva, a Whartonovy úzké oči se opět rozšířily, když viděl, že je na něj namířena požární stříkačka.
"Ne, to nemůžete udělat," pravil. "Ach, ne, vy -" "Deane!" zařval jsem. "Spusť to! Na plný pecky!"
Wharton vyskočil dopředu a Surovec ho parádně zasáhl pendrekem - o něčem takovém jistě snil Percy - přímo do čela, takže jeho pendrek přistál Whartonovi na obočí. Wharton, který si evidentně myslel, že jsme předtím, než k nám on přišel, nezažili žádný malér, klesl do kolen. Oči měl otevřené, ale slepé.
Potom přišla voda. Harryho proud strhl o krok dozadu, ale potom držel stříkačku pevně a mířil jí jako puškou. Proud zasáhl Divokého Billa Whartona přesně do středu hrudníku, napůl ho otočil kolem jeho osy a hodil ho pod kavalec. Venku v hale Delacroix přešlapoval z nohy na nohu, pronikavě vykřikoval, a zaklínal Johna Coffeyho, aby mu řekl, co se děje, kdo vede na body, a jak ten gran' fou nový hoch snáší čínskou vodní kúru. John neříkal nic, jen tam tiše stál ve svých příliš krátkých kalhotách a ve vězeňských pantoflích. Pohlédl jsem na něj jen koutkem oka, ale stačilo to, abych si všiml, že jeho výraz je tentýž, jako vždycky, smutný a vážný. Budil dojem, jakoby celou věc viděl už někdy předtím. Ne jednou nebo dvakrát, ale aspoň tisíckrát.
"Zastav vodu!" vykřikl Surovec přes rameno, a potom se hnal dovnitř cely. Zasunul ruce pod paže napůl bezvědomého Whartona, a vyvlekl ho zpod kavalce. Wharton kašlal a bublalo to v něm. Krev mu z rozseknutého obočí, kam ho zasáhl Surovcův pendrek, kapala do omámených očí.
Navlékání svěrací kazajky je celá věda. Dělal to Brutus Howell a já; měli jsme v tom praxi jako dvojice

kabaretních tanečníků, která si nacvičila nové taneční číslo. Tu a tam se nám ta praxe vyplatila. Například teď. Surovec si sedl na Whartona a držel jeho paže směrem ke mně, jako dítě drží paže panenky Hadrové Andy. Ve Whartonových očích začalo být vidět, že se probírá. Pochopil, že jestliže nezačne bojovat teď hned, bude už příliš pozdě, ale vedení mezi mozkem a svaly měl stále ještě přerušené, a než se mu podařilo spojení navázat, navlékl jsem mu rukávy kazajky na ruce a Surovec mu je vzadu spojil přezkou. Zatímco se Surovec staral o rukávy, já jsem uchopil manžetové řemeny a omotal je Whartonovi kolem boků a zápěstí mu spojil dalším plátěným poutkem. Nakonec vypadal, jakoby sám sebe objímal.
"Hej, ty velkej moulo, co s ním dělaj?" vykřikoval Delacroix. Slyšel jsem, jak pan Jingles piští, jako kdyby i on to chtěl vědět.
Dostavil se Percy, košili měl mokrou, lepila se mu na tělo jak bojoval s hydrantem, ale tvář mu zářila vzrušením. Dean přišel za ním, s náhrdelníkem nafialovělých modřin kolem krku a hleděl značně méně vzrušeně.
"Tak pojď, Divokej Bille," řekl jsem, a trhnutím jsem postavil Whartona na nohy. "Uděláme si malou procházku."
"Neříkejte mi tak!" vykřikl Wharton pronikavě, a já jsem si pomyslel, že poprvé jsme svědky jeho skutečných pocitů a nejen vychytralé zvířecí kamufláže. "Divokej Bill Hickok nebyl žádnej pořádnej zálesák! Nikdy nebojoval bowiovým nožem proti žádnýmu medvědovi, nikdy! Byl to jen zákeřnej polda! Blbej zkurvysyn, kterej sedával zády ke dveřím, a dal se zabít ňákým ožralou!"
Ježkovy voči, ten nám snad bude dávat lekci z dějepisu!" vyrazil ze sebe Surovec a vystrčil Whartona z jeho cely. Jeden nikdy neví, co se může v pracovní době naučit, když je hodnej. Ale když je kolem tolik hodnejch lidí, tak to přijde vhod, nemám pravdu? A víš ty, co? Sakra brzo i ty vstoupíš do historie, Divokej Bille. Ale zatím půjdeme spolu ven. Nachystali jsem tam pro tebe pěknou komůrku. Takovou komůrku, kde trošičku vychladneš."
Wharton ze sebe vyrazil zuřivý, neartikulovaný výkřik a vrhl se na Surovce, třebaže byl teď bezpečně zamotán ve svěrací kazajce a ruce měl omotané kolem těla. Percy vytáhl pendrek - Wetmoreovo univerzální řešení pro všechny životní problémy -a Dean mu položil ruku na zápěstí. Percy se na něj podíval napůl tázavě, napůl rozhořčeně, jako kdyby chtěl říct, že po tom, co Wharton udělal Deanovi, by měl Dean být tou poslední osobou na světě, která by ho měla právo brzdit.
Surovec zatlačil Whartona zpět. Uchopil jsem ho a tlačil jsem ho směrem k Harrymu. A Harry ho postrkoval po Zelené míli, kolem rozjařeného Delacroixe a netečného Coffeyho. Wharton běžel, aby nespadl na nos a celou cestu klel. Klení od něj odskakovalo jako jiskry od svářecího plamene. Dostrkali jsme ho k poslední cele na pravé straně, zatímco Dean, Harry a Percy (který pro tentokrát neprotestoval, že ho zneužíváme na málo kvalifikovanou práci!) vyvlekli z cely spřísněného trestu všechno nepotřebné harampádí. Než s tím byli hotovi, absolvoval jsem s Whartonem krátký pohovor.
"Ty si myslíš, jakej seš tvrdej chlapík," řekl jsem, "a možná, že opravdu seš, synku, ale tady tvrdost nevyhrává. Dni tvý nevázanosti jsou minulostí. Ale jestli to usnadníš ty nám, my to usnadníme tobě. Ale jestli nám to zkomplikuješ, nakonec stejně zemřeš, ale než k tomu dojde, budeš tady mít vojnu jako řemen."
"Až mě uvidíte vyplivnout duši, to si oddychnete, co?" řekl Wharton ochraptěle. Zápasil s tou svěrací kazajkou, třebaže musel vědět, že nemá žádnou šanci. Tvář měl červenou jako rajče. "Ale než se odtud odeberu, udělám vám ze života peklo." Vycenil na mě zuby jako rozzuřený pavián.
Jestli udělat nám ze života peklo je všechno, po čem tvoje srdce prahne, tak s tím můžeš klidně skončit, protože to už se ti podařilo," řekl Surovec. "Ale než přijde tvůj čas, aby seš prošel po Míli, Whartone, necháme tě shnít v této místnosti s čalouněnými stěnami, bude-li to třeba." Odmlčel se. "Odsud se už nikdy nedostaneš, za to ti ručím. A jestli si myslíš, že tě někdo přijde vytáhnout z hoven, do kterejch seš dostal, seš na velkým omylu. Pro svět jsi už fakticky mrtvěj bandita."
Wharton pozorně studoval Surovce a žluč z tváře mu pomalu mizela. "Pusťte mě odsud," řekl smířlivým hlasem - hlasem až příliš příčetným a příliš rozumným, abychom mu mohli uvěřit. "Už budu hodnej. Čestný indiánsky."
Ve dveřích se objevil Harry. Konec chodby vypadal jako bleší trh, ale když jsme se do toho dali, dost rychle se nám podařilo uvést věci do pořádku. Byli jsme sehraná parta. "Všechno je připraveno," řekl

Harry.
Surovec uchopil výduť v plátně, v níž se nacházel Whartonův pravý loket a postavil ho na nohy. "Tak jdeme, Divokej Billy. A dávej si bacha. Zůstaneš tady nejmíň 24 hodin, aby sis zapamatoval, že nikdy nemáš sedět zády ke dveřím a blufovat."
"Pusťte mě odtud," žebronil Wharton. Přeskakoval pohledem ze Surovce na Harryho a na mě, a červeň se mu vracela do tváře. "Už budu hodnej - dali jste mi lekci. Já... já, húúúú -".
Náhle zkolaboval a svalil se napůl do cely, napůl na odřené linoleum Zelené míle, kopaje nohama a kroutě tělem.
"Kristepane, dostal záchvat," zašeptal Percy. Jistě, a moje sestra je nevěstka babylonská," řekl Surovec. "Tancuje o sobotních večerech pro Mojžíše břišní tanec v dlouhým bílým závoji." Sehnul se a strčil ruku pod jednu z Whartonových paží. Já jsem strčil svou pod tu druhou. Wharton se třepal mezi námi jako zaseknutá ryba. Nést jeho plácající se tělo, poslouchaje jak na jedné straně chroptí a na druhé prdí, to byl jeden z nejméně příjemných zážitků mého života.
Zvedl jsem oči a na vteřinu jsem se setkal s pohledem Johna Coffeyho. Oči měl podlité krví a jeho tmavé tváře byly celé mokré. Opět plakal. Vzpomenul jsem si na Hammersmithe, jak dělal rukou to kousavé gesto, a poněkud jsem se zachvěl. Potom jsem obrátil svou pozornost zpět k Whartonovi.
Hodili jsme ho do cely zpřísněného trestu jako balík, a dívali jsme se na něj, jak leží na podlaze, zmítaje se zuřivě ve svěrací kazajce vedle kanálu, ve kterém jsme kdysi hledali myš, která se uvedla na bloku E jako Parníkovej Willy.
"Ani by mi moc nevadilo, kdyby si spolkl jazyk, nebo něco, a chcípl," řekl Dean svým přiškrceným a chraplavým hlasem, "ale mysleme na papíry, hoši! To nikdy neskončí."
"Co papíry, mysleme na výslech," řekl Harry zachmuřeně. "Přijdeme o tu prokletou práci. Skončíme při sbírání hrachu dole v Mississippi. Víte, co to znamená Mississippi, ne? To je indiánský slovo pro prdel."
"Ten nechcípne, ani si nespolkne jazyk," řekl Surovec. "Až zítra otevřeme tyhle dveře, bude v úplným pořádku. Máte moje slovo."
A skutečně to tak bylo. Když jsme toho chlapa příštího večera v devět hodin brali zpět do jeho cely, byl tichý, bledý a zdál se být zkrotlý. Kráčel s hlavou skloněnou, nepokusil se nikoho z nás napadnout, když jsme mu sundávali svěrací kazajku, a jen na mě beze slova zíral, když jsem mu vysvětloval, že to bude přesně tak i příště, a on se bude muset sám rozhodnout, jak dlouho si bude chtít chcát do kalhot a jíst po lžičkách dětskou výživu.
Já už budu hodnej, šéfe. Dali jste mně lekci," šeptal pokorným hlasem, když jsme ho strčili do jeho cely. Surovec se na mě podíval a mrkl.
Později toho dne William Wharton, který podle svého vlastního vyjádření, byl Billym Kidem a žádným zákeřným poldou Divokým Billym Hickokem, si od starého Tydýta koupil čokoládový koláč. Wharton měl výslovně zakázané jakékoliv transakce tohoto druhu, ale toho odpoledne se posádka skládala z dočasných zaměstnanců, jak jsem, myslím, už uvedl, a ten obchod přece jen proběhl. Tydýt sám to nepochybně věděl lip, ale on chápal ten svůj svačinářský vozík jako zdroj zisku a přistupoval k němu systémem babka k babce... Já bych mu zazpíval jinou písničku, ale tehdy jsem tam zrovna nebyl.
Té noci, když Surovec dělal pravidelnou obchůzku, stál Wharton u dveří své cely. Čekal, až k němu Surovec vzhlédne, a potom si plácl dlaněmi do nafouklých tváří a vystříkl hustý a překvapivě mohutný proud čokoládové kaše do Surovcovy tváře. Nacpal si celý koláč do chlebárny, počkal, až se zkapalní, a potom ho použil jako žvýkací tabák.
Wharton se svalil zpět na kavalec s čokoládovými vousy na bradě, kopaje nohama, vykřikuje a směje se a ukazoval na Surovce, který měl na sobě víc než vousy. "Černej Sambo, no jo, pane šéfe, no jo, jakpak se máte?" Wharton se držel za břicho a vyl. "Panebože, to je ale pokakanec. Podařilo se. Kdybych já měl takovou - "
Já ti ukážu, kdo je tady pokakanec," zavrčel Surovec, "a doufám, že máš plný střeva, protože okamžitě pomažeš zpátky na svou oblíbenou toaletu."
Wharton byl znovu zabalen do svěrací kazajky a znovu byl uložen do cely zpřísněného trestu. Tentokrát na dva dny. Občas jsme ho slyšeli, jak se tam vzteká, někdy jsme ho slyšeli, jak slibuje, že už bude hodný, že už se vzpamatuje a bude hodný, a někdy jsme ho slyšeli, jak řve, že potřebuje lékaře, že

umírá. Většinou však byl potichu. A byl potichu, i když jsme ho znovu vyváděli ven, když kráčel zpět do své cely s hlavou skloněnou a očima tupýma, a neodpovídal, když Hany pravil: "Nezapomeň, je to na tobě." Na okamžik byl v pořádku, a potom se pokusil zas o něco jiného. Vždycky měl v zásobě něco, co ještě předtím nezkoušel (o té věci s čokoládovým koláčem sám Surovec připustil, že to bylo sakra originální), ale z jeho umíněnosti šel strach. Bál jsem se, že dřív nebo později může něčí pozornost ochabnout a že se nám to jo nevyplatí. A taková situace může trvat dost dlouho, protože jeho právník kdesi bil na poplach a vyprávěl lidem, jaká je to chyba, zabít tohoto chlapíka, kterému ještě neoschlo mlíko na bradě... a který byl shodou okolností stejně bílý, jako starý Jeff Davis. Nemělo smysl si na to stěžovat, protože pracovat na vysekání Whartona z elektrického křesla, to je přece vlastní náplň práce advokátů. Bezpečně ho udržet v krimu, to byla zase naše náplň. A nakonec, advokát-neadvokát, Jiskřák ho stejně nemine.

6

Bylo to toho týdne, kdy se Melinda Mooresová vrátila domů z Indianoly. Lékaři s ní byli hotovi: zmocnili se nových zajímavých rentgenových snímků nádoru v její hlavě; dokumentovaly slabost v její ruce a paralyzující bolesti, které ji mučily, a tak s ní byli hotovi. Dali jejímu manželovi celou hromadu pilulek obsahujících morfium a poslali Melindu domů umřít. Halí Moores dostal nějakou zdravotní dovolenou - ne moc, v té době moc nedávali, ale vzal, co dali, aby jí pomohl udělat, co musí být uděláno.

Šli jsme ji s mou paní navštívit asi tak tři dny po tom, co se vrátila domů. Já jsem předem zavolal a Halí řekl ano, bylo by to prima, Melinda se má dnes docela dobře a jistě by ji potěšilo, že vás uvidí.

"Návštěvy, jako je tato, nesnáším," řekl jsem Janice, když jsme přijeli k malému domku, v němž Mooresovi strávili většinu svého manželství.

Jako všichni, zlato," odpověděla a stiskla mi ruku. "Ale nějak to vydržíme. I ona."

"I já, doufám."

Našli jsme Melindu v salónku, do něhož šikmo dopadaly paprsky nezvykle teplého říjnového slunce, a moje první šokovaná myšlenka patřila tomu, že zhubla o takových devadesát liber. Nezhubla, samozřejmě, kdo ví, jestli tolik vůbec měla - byla to jen prvotní reakce mého mozku na to, co mu hlásily moje oči. Její tvář byla tak propadlá, že bylo vidět všechny záhyby její lebky. Její kůže byla bílá jako pergamen. Pod očima měla tmavé kruhy. Bylo to poprvé, co jsem ji viděl v houpacím křesle a neměla na klíně plno šití nebo pletení. Jen tak tam seděla. Jako osoba na nádraží v čekárně.

"Melindo," řekla vřele moje paní. Domnívám se, že byla stejně šokovaná jako já - možná ještě víc - ale skrývala to tak skvěle, jak to umí jenom ženy. Přistoupila k Melindě, poklekla si vedle houpacího křesla, v němž seděla správcova žena, na jedno koleno a uchopila ji za ruku. Když to udělala, pohled mi padl na modrý kobereček u krbu. Připadlo mi, že to je vybledlá zelená, protože teď ten pokoj byl jen jinou verzí Zelené míle.

"Přinesla jsem ti nějaký čaj," řekla Jan, "i já ho užívám. Bezvadně se po něm spí. Nechala jsem ti ho v kuchyni."

"Mockrát ti děkuju, miláčku," řekla Melinda. Její hlas zněl staře a opotřebovaně.

Jak se cítíš, drahá?" zeptala se moje žena.

"Už líp," řekla Melinda hlasem, v němž jakoby skřípala rez. "Ne, že bych měla chuť si zatančit na mlátě, ale přinejmenším necítím dnes žádnou bolest. Dali mi tolik pilulek proti bolení hlavy. Někdy to dokonce funguje."

"To je dobré, ne?"

"Ale já jich nemůžu tolik brát. Něco se mi stalo... s rukou." Zdvihla ruku, podívala se na ni, jakoby ji nikdy předtím neviděla, potom si ji opět spustila do klína. "Něco se stalo... se mnou celou." Pustila se do tichého pláče, který mě přinutil vzpomenout si na Johna Coffeyho. Opět mi začalo znít v hlavě to, co mi řekl: Pomoh jsem vám?, nebo snad ne, Pomoh jsem vám, nebo snad ne? Jako rým, kterého se nemůžeš zbavit.

Potom vstoupil Halí. Objal mě a jistě si umíte představit, když vám řeknu, že jsem byl rád, že mě objal. Šli jsme spolu do kuchyně a nalil mi půl sklenice bílé domácí whisky, kterou právě dovezl odněkud z venkova. Přiťukli jsme si a napili jsme se. Stékala dolu hrdlem jako olej, ale když se dostala do břicha,

bylo to úplné pohlazení. Ale když se Moores dotkl prstem džbánku, bezeslova se mě ptaje, jestli si dám ještě jednu, zavrtěl jsem hlavou a kývl jsem mu rukou, aby džbánek dal pryč. Divoký Bill Wharton byl mimo cely zpřísněného trestu - aspoň momentálně - a já bych se nemohl k němu bezpečně přiblížit, kdybych měl v hlavě alkoholický opar. Dokonce ani mříže mezi námi by nezabránily nějakému maléru.
"Nevím, jak dlouho to vydržím, Paule," řekl potichu. "Dopoledne sem chodí jedno děvče, aby mi s ní pomohlo, ale doktoři říkaj, že může ztratit kontrolu nad střevama, a... a..." Zarazil se, v krku mu chrčelo, jak se zoufale snažil, aby se v mé přítomnosti nedal do pláče.
"Však ty si s tím jistě poradíš," řekl jsem. Natáhl jsem se pres stůl a krátce jsem stiskl jeho ochrnutou ruku, posetou pihami. "Dělej co umíš a ostatní nech na boha. Nic jinýho ani dělat nemůžeš, není to tak?"
"Asi ne. Ale je to těžký, Paule. Modlím se, aby seš nikdy nemusel dozvědět, jak je to těžký."
Snažil se dát se dohromady.
"Teď mi řekni, co je novýho. Jak jste si poradili s Williamem Whartonem? A jak pokračuješ s Percym Wetmorem?"
Chvíli jsme plkali o služebních záležitostech, a bylo po návštěvě. Celou cestu domů moje paní na sedadle vedle mě mlčela, většinou zamyšlená a s očima zavlhlýma. Hlavou se mi honila slova Johna Coffeyho, stejně jako se po Delacroixově cele honil pan Jingles: "Pomoh jsem vám. Nebo snad ně?"
Je to hrozné," pravila moje paní v jedné chvíli. "A není nikdo, kdo by jí mohl pomoci."
Přikývl jsem na souhlas a pomyslel jsem si, Pomoh jsem vám. Nebo snad ne? To ale byl šílený nápad a já jsem se snažil co nejrychleji ho z hlavy vypudit.
Když jsme odbočovali do našeho dvora, Janice konečně promluvila podruhé. Tentokrát ne o své staré přítelkyni Melindě, ale o mé infekci močových cest. Chtěla vědět, jestli je pryč. Jestli, je opravdu pryč.
Opravdu pryč, odpověděl jsem jí.
"To je prima," pravila, a políbila mě na mé lechtivé obočí. "Třeby by se dalo něco málo podniknout. Však ty víš, co. To jest, jestli máš čas a chuť."
Toho posledního jsem měl spoustu, a ani to první zrovna nechybělo. Chytil jsem ji za ruku, a vedl jsem ji do zadní ložnice. Svlékl jsem jí šaty, a ona mi pohladila tu část těla, která byla zduřená a bušila v ní krev, ale už nebolela. A když jsem se ponořil do její sladké studánky, klouzaje pomalu tam a zpátky, jak to měla ráda - vlastně jak jsme to oba měli rádi -myslel jsem na Johna Coffeyho, jak říkal, že mi pomohl, pomohl mi, nebo snad ne? Drželo se mě to jako chytlavý popěvek, a ne a ne se ho zbavit.
Později, když jsem jel do věznice, mě napadlo, že bychom už brzy měli udělat generálku na Delacroixovu popravu. Od té myšlenky jsem přešel k tomu, že tentokrát bude vpředu Percy, a pocítil jsem při té vzpomínce záchvěv hrůzy. Řekl jsem si, tohle přežít, tuhle jednu jedinou popravu, a možná, že se Percyho Wetmorea zbavíme nadobro... ale přesto mě nepřešlo to chvění, jako kdyby infekce, kterou jsem trpěl, nebyla úplně pryč, ale jen změnila místo pobytu. Přestala mi rozpalovat rozkrok a začala mi mrazit záda.

7

Pojďte," řekl Surovec Delacroixovi příštího večera. Jdeme kapku na procházku. Vy, já a pan Jingles."
Delacroix hleděl na něj nedůvěřivě, a potom se natáhl do krabice od doutníků pro tu myš. Uchopil ji do dlaně jedné ruky a hleděl na Surovce zúženýma očima.
"Vo čom to mluvíte?" zeptal se.
"Bude to velkej večer pro vás a pro pána Jinglese," pravil Dean, když se spolu s Harrym připojil k Surovcovi. Věnec modřin kolem Deanova krku už změnil barvu a byl teď nepříjemně žlutý. Přinejmenším však mohl mluvit, aniž to připomínalo psa štěkajícího na kočku. Podíval se na Surovce. "Myslíš, že bysme mu měli nasadit pouta, Surovce?"
Surovec vypadal, že uvažuje. "Ne," pravil konečně. "On bude hodnej, že jo, Dele? Vy i myš, oba. Koneckonců ji jde dnes večer předvíst nějakejm vysokejm hlavounům."
Percy a já jsme stáli nahoře u služebního stolu a pozorovali jsme všechno toto hemžení. Percy s rukama složenýma a nepatrným pohrdavým úsměvem na rtech. Po chvíli si vytáhl svůj hřeben z rohoviny a začal si jím upravovat vlasy. I John Coffey se díval, mlčky stoje u mříží své cely. Wharton ležel na kavalci, hleděl do stropu a celé pozdvižení ignoroval. Byl dosud hodný, třebaže to, čemu on říkal hodný, tomu

doktoři v Briar Ridge říkali katatonický. Kromě toho tam byla ještě jedna osoba. Z mé kanceláře nebylo na ni dobře vidět, ale její útlý stín dopadal dveřmi na Zelenou míli.
"Co to má znamenat, vy gran' fou?" zeptal se Del hašteřivě, a položil si nohy na kavalec, když Surovec odemykal dvojitý zámek na dveřích jeho cely a otevřel je. Oči mu běhaly z jednoho na druhého.
"Hned vám to vysvětlím," pravil Surovec. "Pan Moores je na nějakou dobu pryč - jeho paní není ve svý kůži, jak jste se třeba doslech. Takže velitelem je tady momentálně pan Anderson, pan Curtis Anderson."
Jo? A co s tím mám společnýho já?"
"Hned," řekl Harry. "Šéf Anderson slyšel o vaší myši, Dele, a chtěl by vidět, co dokáže. On a asi šest dalších chlapíků čeká nahoře v administrativní budově a čekaj už jen na vás, kdy se ukážete. Nejsou to žádní obyčejní dozorci v modrákách. Jsou tam pěkně velký zvířata, přesně tak, jak tady Brutus řek. Jeden z nich je, myslím, politik, kterej přijel až z hlavního města."
Delacroix se viditelně nafoukl pýchou, a už jsem neviděl ani jeden stín pochybnosti na jeho tváři. Samozřejmě, že chtějí vidět pana Jinglese; kdo by nechtěl?
Chvíli se motal, nejdřív sáhl pod kavalec, potom pod polštář. Konečně našel jeden z těch velkých růžových mátových bonbónů a tu křiklavě pomalovanou cívku. Tázavě hleděl na Surovce a Surovec přikývl.
Jo. Právě ten trik s tou cívkou chtěj vidět opravdu naléhavě. Ale řek bych, že i to, jak žere ten mátovej bonbón je sakra vymáknutý. A nezapomeňte tu škatuli od doutníků. Jistě tu myšku ponesete v ní, nemám pravdu?"
Delacroix se natáhl po krabici a opatrně do ní položil pana Jinglese, ale pan Jingles se usadil na rameně jeho košile. Potom Delacroix vykročil ze své cely, nadmul se, a ohlédl se za Deanem a Harrym. "Tak co, jdete, hoši?"
"Ne," řekl Dean. "Máme něco jinýho na práci. Ale doufám, že je vytočíte, Dele - ukažte jim, jaký to je, když hoch z Louisiany udeří hřebík po hlavičce a ukáže, jak se to má dělat."
"Na to můžete vzít jed." Po jeho tváři přeběhl úsměv, tak náhlé a tak jednoduché štěstí, že i mně poskočilo srdce radostí, bez ohledu na tu hroznou věc, kterou spáchal. V jakém to světě žijeme - ach v jakém to světě?
Delacroix se otočil k Johnovi Coffeymu, se kterým ho spojovalo jakési plaché přátelství, ne příliš odlišné od stovek vězeňských známostí, jejichž svědkem jsem se v tom domě smrti stal.
"Ukaž jim, že budou čumět, Dele," řekl Coffey vážným hlasem. "Ukaž jim všechny ty svý triky."
Delacroix přisvědčil a podržel si ruku na rameni. Pan Jingles na ni vykročil, jakoby to byla nějaká plošina a Delacroix napřáhl ruku směrem ke Coffeyho cele. John Coffey natáhl svůj obrovský prst, a ať se propadnu, jestli ta myš se mu nenatáhla po krku a neolízla ho jako pes.
"Tak pojďte, Dele, přestaňte to protahovat," pravil Surovec. "Ty lidi se vzdali teplý večeře doma, aby mohli vidět skákat tu vaši myš." Nebyla to ovšem pravda - Anderson tam musel zůstat každý večer do osmi hodin tak jako tak a dozorci, kteří budou přítomni Delacroixově 'představení', budou v práci do jedenácti nebo do dvanácti, v závislosti na tom, jak mají rozepsané směny. Z toho politika z hlavního města se nejspíš vyklube nějaký kancelářský poskok ve vypůjčené vázance. Ale Delacroixovi to v žádném případě nemusíme věšet na nos.
Já jsem připravenej," řekl Delacroix, vyjadřuje se s prostotou velké hvězdy, která už něco dosáhla a stala se obecně proslulou. "Pojďme." A jak ho Surovec vedl po Zelené míli s panem Jinglesem, usazeným na rameně toho malého muže, Delacroix zase začal vyvolávat: "Messieurs et Mesdames! Bienvenue au cirque de mousie!" Teď, hluboko ponořen ve svém vyfantazírovaném světě, uštědřil Percymu široký a přezíravý pohled.
Harry a Dean se zastavili u prázdné cely naproti Whartonově (toho stále ještě nic nedokázalo vzrušit). Dívali se, jak Surovec odemyká dveře na buzerplac, kde na ně čekali další dva dozorci, a vyvedli Delacroixe ven a na jeho představení před nejvyššími papaláši věznice Cold Mountain. Počkali jsme, než budou dveře opět zamčeny, a potom jsem pohlédl ke své kanceláři. Ten stín tam stále ležel na podlaze, tenký jako nouze, a já jsem byl šťasten, že Delacroix byl příliš vzrušený, než aby si ho všiml.
"Pojďte ven," řekl jsem. "A trošku života do toho umírání. Čekají nás ještě dvě generálky a nemáme na to moc času."

Starý Tydýt, jako vždycky hledě zpod huňatého obočí bystrýma očima, vyšel ven, zamířil k Delacroixově cele a prošel otevřenými dveřmi. "Sedám si," řekl. "Sedám si, sedám si, sedám si."
To je opravdový cirkus, pomyslel jsem si a na vteřinu jsem zavřel oči. Ten opravdový cirkus je tady, a my jsme opravdová parta cvičených myší. Potom jsem tu myšlenku vypudil z mysli, a začali jsme s generálkou.

8

První generálka dopadla dobře. Stejně tak i druhá. Percymu to šlo líp, než jsem mohl doufat ve svých nejdivočejších snech. To sice neznamenalo, že to půjde stejně dobře, až opravdu nastane ten čas, kdy se ten Francouzák bude muset projít po Míli, ale byl to velký krok správným směrem. Zdálo se mi, že to jde tak dobře proto, že Percy konečně dělá něco, co ho baví. Pocítil jsem vlnu pohrdání, ale podařilo se mi ji potlačit. O co vůbec jde? Má Delacroixovi nasadit kuklu a potom ho převálcovat, načež oba odejdou. Není to šťastný konec, co říkáte? A jak Moores zdůraznil, Delacroixovy koule se budou smažit tak jako tak, nezávisle na tom, kdo u toho bude.
Přece však Percy naznačil značný pokrok ve své nové úloze a byl si toho vědom. Všichni jsme si toho byli vědomi. Pokud jde o mne, ulevilo se mi do té míry, že jsem ho nedokázal dost nenávidět, aspoň pro tuto chvíli. Vypadalo to, jakoby se věci daly do pohybu správným směrem. Ještě víc se mi ulevilo, když jsem zjistil, že Percy skutečně respektuje, co mu navrhujeme, což by mohlo zvýšit jeho užitečnost, nebo přinejmenším na minimum snížit pravděpodobnost, že se něco zvrtne nesprávným směrem. Jestli chcete vědět pravdu, byli jsme z toho všichni sakra nadšení - dokonce i Dean, který se za normálních okolností Percymu širokým obloukem vyhýbal... tělesně i duševně, kdyby mohl. Nikoho to nepřekvapovalo, předpokládám - pro většinu chlapů nic není lichotivější, než mít mezi sebou mladou osobu, která skutečně dbá na jejich radu, a v tomto ohledu jsme byli docela jednotni. V důsledku toho si nikdo z nás nevšiml, že Divoký Bill Wharton už nehledí do stropu. Včetně mě, ale já jsem to aspoň věděl. Díval se na nás, jak stojíme u služebního stolu, klábosíme spolu a udělujeme Percymu rady. Jak mu udělujeme rady! A on předstíral, že poslouchá! Docela směšné, uvážíme-li, jak se věci zvrtly!
Naší malé pogenerálkové debatě učinil konec zvuk klíče, otáčejícího se v zámku dveří na dvůr. Dean se varovně podíval na Percyho. "Ani slovo, ani jeden křivý pohled," řekl. Nechceme, aby věděl, co jsme tady dělali. To by pro něj nebylo dobrý. Znervóznilo by ho to."
Percy přikývl a položí si prst na rty. Udělal to maminkovské gesto, o němž předpokládal, že bude legrační. Ale nebylo. Dveře se otevřely a vstoupil Delacroix, doprovázen Surovcem, který nesl krabici od doutníků s barevnou cívkou v ní, jako kouzelníkův asistent v kabaretním představení po vystoupení odnáší propriety svého šéfa. Pan Jingles seděl na Delacroixově rameni. A Delacroix sám? To vám teda řeknu - Lillie Langtryová po představení v Bílém domě jistě nevypadala šťastněji. "Pan Jingles se jim líbil!" prohlašoval Delacroix. "Smáli se a povzbuzovali ho a plácali rukama!"
"No jo, jsou to esa," řekl Percy. Mluvil shovívavým, vlastnickým způsobem, takže byste toho starého Percyho vůbec nepoznali. "Ale teď padej zpátky do svý cely, starej."
Delacroix mu věnoval komický nedůvěřivý pohled, a už tady byl zase ten starý Percy. Vycenil zuby v posměšném šklebu a naznačil, že Delacroixe chytí. Byl to ovšem žert, Percy byl šťasten, a vůbec neměl náladu na opravdovou šarvátku, ale to Delacroix nemohl vědět. Uskočil s výrazem strachu a zděšení a přitom šlápl Surovcovi na jeho velkou nohu. Upadl a týlem hlavy se udeřil o linoleum. Pan Jingles včas uskočil, neboť jinak by byl rozdrcen, a s pištěním běžel po Zelené míli k Delacroixově cele. Delacroix se postavil, věnoval chechtajícímu se Percymu pohled plný nenávisti, potom se vydal za svým miláčkem, volal na něj a přitom si třel bolestivý týl. Surovec (který nevěděl, že se Percy tímto způsoben projevuje v novém postavení s vyšší způsobilostí) se na Percyho beze slova opovržlivě podíval, a potom kráčel za Dělem, štrachaje klíči.
Myslím, že to, co se stalo, se stalo vlastně proto, že Percy se chtěl omluvit - vím, že je to k neuvěření, ale byl toho dne tak mimořádně dobře naladěn. Jestli je to pravda, jen to potvrzuje jedno staré cynické pořekadlo, které jsem jednou někde slyšel -něco o tom, že žádný dobrý skutek nezůstane nepotrestán. Vzpomínáte si, co jsem vám vyprávěl o tom lovu na myš v cele zpřísněného trestu při jedné z těch dvou příležitostí, než k nám přišel Delacroix, jak se Percy dostal příliš blízko k Frézově cele? Dělat něco

takového je nebezpečné, přitom jak je Zelená míle široká - kráčí-li se středem, z cel na vás nikdo nedosáhne. Prez Percymu nic neudělal, ale vzpomínám si, že mě napadlo, že by mu mohl něco udělat Arlen Bitterbuck, kdyby se k němu Percy dostal příliš blízko. To ho mělo poučit.
Inu, Prez a Náčelník už byli pryč, ale jejich místo zaujal Divoký Bill Wharton. Ten se vyznačoval horšími způsoby, než o jaké Prez a Náčelník mohli kdy snít, a sledoval celou tu malou hru, doufaje v příležitost, že se sám dostane na scénu. Tato příležitost mu teď spadla do klína díky Percymu Wettmoreovi.
"Poslyšte, Dele!" zavolal Percy, napůl se směje. Kráčeje za Surovcem a Delacroixem se, aniž si to uvědomil, dostal příliš blízko k Whartonově straně Zelené míle. "Hej, ty ztrnulej sráči, já jsem to tak nemyslel! Jsi ty ale - "
Než to stačil dořící, Wharton bleskově vyskočil z kavalce a přiběhl k mřížím své cely - za celou dobu, co jsem sloužil jako dozorce, jsem nikoho neviděl pohybovat se tak rychle, dokonce ani takové nadané atlety, jako byl Surovec a chlapci, se kterými jsem později pracoval v chlapecké polepšovně. Natáhl paže skrz mříže a chytil Percyho, nejdřív za nárameníky blůzy jeho uniformy, a potom za krk. Přitáhl si ho ke dveřím cely. Percy kvičel jako prase ve skluzavce na jatkách, a viděl jsem mu na očích, že myslí, že je po něm.
"Tak pojď, miláčku," zašeptal Wharton. Jedou rukou pustil Percyho krk a zmuchlal mu vlasy. "Měkoučký!" řekl napůl se směje. Jako dívčí. Řek bych, že by bylo lepší vošoustat tvou řiť než pícku tvý sestry." A potom políbil Percyho na ucho.
Myslím, že Percy - který na bloku zmlátil Delacroixe za to, že se náhodně dotkl jeho rozkroku, jak si jistě vzpomínáte - přesně věděl, o co jde. Pochybuji, že to chtěl, ale myslím, že věděl. Z tváře mu vyprchala všechna barva, a na tvářích mu naběhly skvrny, připomínající mateřská znamínka. Oči měl vyvalené a mokré. Z koutku třesoucích se úst mu vytékal proužek slin. Všechno se to stalo tak rychle. Odhaduji, že od začátku do konce to netrvalo ani deset vteřin.
Harry a já jsme vykročili vpřed se zdviženými pendreky. Dean vytáhl bouchačku. Ale než se věci pohnuly o jediný coul dál, Wharton Percyho pustil, ustoupil dozadu, zvedl ruce k ramenům a zašklebil se svým zatuchlým šklebem. "Už jsem ho pustil, už jsme si pohráli a nechal jsem ho jít," hlásil. "Nezkřivil jsem tomu hochovi na ty jeho boubelatý hlavě ani jeden jedinej vlas, tak se nepokoušejte mě zase strčit do tý zasraný místnosti s čalouněnejma stěnama."
Percy Wetmore pelášil po Zelené míli a narazil do zamřížovaných dveří prázdné cely na druhé straně, dýchaje tak rychle a tak nahlas, že to znělo skoro jako vzlykání. Nakonec přece jen dostal lekci, že se má držet ve středu chodby a mimo dosah nebezpečných bláznů, jejichž zuby koušou a nehty škrábou. Napadlo mě, že to byla lekce, kterou si zapamatuje déle než kteroukoliv z těch rad, které jsme mu dávali po generálkách. Viděl jsem to z hrůzy, která na nás hleděla z jeho tváře a z jeho vzácných vlasů, které po prvé od té doby, co jsem se s ním seznámil, nebyly v pořádku a trčely jako hřebíky do všech směrů. Vypadal jako někdo, kdo se právě vyhnul znásilnění.
Potom došlo k podivné pauze, tak tiché, že jediným zvukem byl vzlykavý pískot Percyho dechu. Přerušil ho kdákavý smích, který přišel tak náhle, a byl tak dokonale šílený, až to bylo šokující. První, co mě napadlo, bylo, že to byl Wharton, ale nebyl to on. Byl to Delacroix, který stál v otevřených dveřích své cely a ukazoval na Percyho. Myš už měl nazpět na rameně, a Delacroix vypadal jako malý, ale zlomyslný a rozpustilý čarodějník.
"Podívejte se na něj, pochcal si gatě!" ječel Delacroix. "Podívejte, co ten zlej chlap udělal! Mlátit lidi pendrekem, to umí, mais oui někteří mauvais homme, ale když se někdo dotkne jeho, pustí do kalhot, jako nemluvně!"
Smál se a ukazoval prstem a všechen jeho strach a všechna jeho nenávist k Percymu se vložila do tohoto posměšného smíchu. Percy na něj hleděl, zdánlivě neschopen pohybu ani řeči. Wharton přistoupil opět k mřížím své cely, díval se na tu tmavou loužičku na Percyho kalhotách - byla malá, ale byla tam, o tom není žádné pochybnosti - a šklebil se. "Někdo by měl koupit tomu ostrýmu hochovi plínky," řekl a s dusivým smíchem se vrátil na svůj kavalec.
Surovec přistoupil k Delacroixově cele, ale dřív, než tam dorazil, zalezl ten malý Francouzák dovnitř sám a vrhl se na kavalec.
Natáhl jsem se a chytil jsem Percyho za rameno. "Percy - " začal jsem, ale to bylo tak všechno, na co

jsem se zmohl. Percy ožil a mou ruku setřásl. Díval se dolů, před své kalhoty a viděl tu šířící se skvrnu, a zčervenal. Opět ke mně zvedl zrak, potom se podíval na Harryho a na Deana. Vzpomínám si, že jsem byl rád, že starý Tydýt už byl pryč. Kdyby byl při tom, ta historka by se během jediného dne roznesla po celé věznici. A Percyho příjmení - v této souvislosti dost nešťastné - by se začalo skloňovat v historkách, jejichž obliba by nevybledla po celá léta.
Jestli o tom někomu řekneš, do týdne budeš na dlažbě," zašeptal zuřivě. Za jiných okolností bych mu za takovou opovážlivost zvedl mandle, ale v této situaci jsem ho mohl jen litovat. Myslím, že mou lítost na mně viděl, ale tím to bylo ještě horší - jako kdybych ho do otevřené rány šlehal kopřivami.
"Co se tady uvaří, to se tady taky sní," řekl Dean potichu. "Přece si z toho nebudeš dělat těžkou hlavu."
Percy se ohlédl přes rameno, směrem k Delacroixově cele. Surovec právě zamykal dveře a zevnitř jsme docela zřetelně dosud slyšeli Delacroixův chichot. Percyho pohled byl temný jako bouřkový mrak.
Myslel jsem si, že mu řeknu, že jak si kdo ustele, tak si lehne, ale potom mě napadlo, že není zrovna vhodný čas na biblická podobenství.
"A pokud jde o něj - " začal Percy, ale neskončil. Namísto toho se vzdálil, s hlavou skloněnou, do skladu, aby si našel nějaké suché kalhoty.
Je to takovej boubeláček," řekl Wharton zasněně. Harry mu řekl, aby sklapl svůj zasranej zobák, nebo ho zase strčíme do cely zpřísněného trestu, jen tak z principu. Wharton si zkřížil paže na prsou, zavřel oči a tvářil se, že jde spát.

9

Tu noc, před Delacroixovou popravou, se ještě víc oteplilo a bylo ještě větší dusno, než jindy -na teploměru na vnější straně přípravny administrativní budovy jsem v šest hodin viděl, že je jednaosmdesát Fahrenheitů. 81 stupňů koncem října, pomyslete si, a od západu se blížila bouřka, jakoby byl červenec.
Toho odpoledne jsem potkal ve městě jednoho příslušníka naší církve, a ten se mě zeptal, nepochybně vážně, jestli počasí, tak nepřiměřené na tuto roční dobu, nemůže být příznakem Posledního soudu. Řekl jsem mu, že určitě ne, ale potom mě napadlo, že to je Poslední soud přinejmenším pro Eduarda Delacroixe. Pro něj určitě.
Bill Dodge stál ve dveřích na buzerplac, popíjel kávu a dával si k ní sluka. Prohlížel si mě a pravil: "Koukněme, Paul Edgecombe, v životní velikosti a dvakrát tak škaredý."
Jak se daří, Billy?"
"Všechno v pořádku."
"Delacroix?"
"Prima. Zdá se, že chápe, že to bude zítra a přece, jakoby to nechápal. Přece víš, jak se většina z nich cítí, když ten konec přece jen přijde."
Přikývl jsem. "A co Wharton?"
Bill se zasmál. "Ten je jak komediant. Hraje Jacka Bennyho a hlas má jak kvaker. Vyprávěl Rolfovi Wettermarkovi, že jedl jahodový džem z klína jeho ženy."
"A co Rolf na to?"
"Řekl, že není ženatý. Řekl, že Wharton má na mysli jistě jeho matku."
Smál jsem se, až jsem se za břicho popadal. Toto se opravdu povedlo, třebaže to bylo tak primitivní. A je dobré se zasmát, aniž bych měl pocit, že mi někdo zapaluje zápalky v útrobách. Bill se smál se mnou, potom zbytek kávy vylil na zem. Dvůr byl prázdný, až na několik kolébajících se pomocných dozorců, z nichž většina tady byla už asi tak tisíc let.
Někde v dáli zahřmělo a na ztemnělém nebi se objevil blesk. Bill vzhlédl znepokojeně k nebi a jeho smích začal ochabovat.
"Něco ti řeknu," pravil. "Už mě toto počasí přestává bavit. Cítím, že se něco stane. Něco moc špatnýho."
V této věci měl pravdu. Špatné věci se začaly dít už toho večera, kolem čtvrt na deset. To, když Percy zabil pana Jinglese.

10

Ze začátku se to zdála být docela hezká noc, tedy až na to horko - John Coffey byl jako obvykle klidný,

z Divokého Billa se stal na chvíli Krotký Bill, a Delacroix, na to, že měl mít za necelých čtyřiadvacet hodin rande s Jiskřákem, překypoval dobrou náladou.
Chápal, co se s ním chystá, přinejmenším na té nejprimitivnější úrovni; jako své poslední jídlo si objednal chili a dal mi speciální pokyny pro způsob přípravy. "Řekněte jim, aby dali hodně ty pálivý omáčky," řekl. "Ať ty zelený sračky daj tolik, až mi budou vylejzat oči z důlků. Obyčejně se z takový potravy poseru, ale tentokrát už další den nebudu moct jít na toaletu, takže už to není můj problém,n´est-ce pas?"
Většina z nich se slabomyslnou tvrdohlavostí lpěla na svých nesmrtelných duších, ale Delacroixe moje otázky o tom, jakou duchovní útěchu by si přál ve své poslední hodince, nechávaly lhostejným. Jestliže 'ten chlápek' Schuster byl dost dobrý pro Velkého náčelníka Bitterbucka, konstatoval Del, bude dobrý i pro něj. Ne, na čem mu opravdu záleží -jsem si jist, že už jste to uhodli - je to, co se stane s panem Jinglesem, až on, Delacroix, se pomine. Obvykle jsem trávil s odsouzenými v noci před jejich posledním pochodem dlouhé hodiny, ale teď poprvé jsem strávil dlouhé hodiny uvažováním o osudu myši.
Del uvažoval o jednom scénáři po druhém, svým mdlým rozumem trpělivě promýšlel všechny možnosti. A zatímco přemýšlel nahlas, chtěje poskytnout svému myšímu miláčkovi budoucnost, jakoby se jednalo o dítě, které musí jít na vysokou, házel svou barevnou cívku ke stěně. Pokaždé, když to udělal, pan Jingles za ní skočil, přidržel si ji, a potom ji přikoulel nazpět k Dělovým nohám. Po chvíli už mi to začínalo jít na nervy - poprvé, když cívka klepla o kamennou stěnu, potom v okamžiku, kdy se ozvalo škrábání drápků pana Jinglese. Třebaže to byl opravdu povedený trik, po takových devadesáti minutách už ztrácel půvab. Pan Jingles se ale zdál být neúnavným. Tu a tam přestal, aby se osvěžil hltem vody z kávové misky, kterou Delacroix pro něj držel za tímto účelem, nebo užmoulal kousek růžového drobečku mátového cukroví, a potom se dal zase do práce. Několikrát jsem měl na jazyku, že řeknu Delacroixovi, aby s tím už dal pokoj, ale pokaždé jsem si vzpomenul, že ta hra pana Jinglese s cívkou bude trvat už jen dnes a zítra a dost. Jak se však ten konec blížil, začínalo být obtížné to předsevzetí dodržet - umíte si představit, když se nějaký zvuk opakuje do zblbnutí. Po nějaké chvíli to brnká na nervy. Přesto jsem začal mluvit, a potom jsem pocítil, že se mi někdo dívá na rameno dveřmi cely. John Coffey stál ve dveřích své cely naproti a vrtěl hlavou. Doprava, doleva, zpět do středu. Jakoby mi četl myšlenky a říkal mi co si mám myslet.
Řekl jsem, co kdybychom pana Jinglese poslali té Delacroixově bláznivé tetě, co mu poslala velký pytlík cukroví. I s tou pomalovanou cívkou, a dokonce i s jeho 'domečkem' - udělali bychom mezi sebou sbírku a viděli, jestli se Tydýt vzdá svého nároku na krabičku od doutníků Corona. Ne, pravil Delacroix po delším uvažování (zatím stačil hodit cívku ke stěně aspoň pětkrát, přičemž pan Jingles ji odtlačil zpět buď nosem, nebo packami), to by nebylo ono. Teta Hermione je už příliš stará, nechápala by skotačivou povahu pana Jinglese, a co kdyby ji pan Jingles přežil? Co by s ním bylo potom? Ne, ne, tetě Hermione ne.
Inu, zeptal jsem se, co kdyby si ji vzal někdo z nás? Jeden z nás dozorců? Chovali bychom ji přímo tady na bloku E. Ne, pravil Delacroix, poděkoval mi srdečně za ten nápad, certainement, ale pan Jingles je myš, která si zaslouží být na svobodě. On, Eduard Delacroix, to ví, protože pan Jingles mu to -můžete hádat - zašeptal do ouška.
"Tak jo," řekl jsem, "potom by si ji jeden z nás mohl vzít domů, Dele. Třeba Dean. Má malýho kluka, kterej by měl rád ochočenou myš. To bych se vsadil."
Delacroix zbledl hrůzou při tom pomyšlení. Malé děcko že by mělo na starosti tak geniálního hlodavce, jako je pan Jingles? Jak bychom mohli od malého dítěte, ve jménu le bon Dieu očekávat, že bude pokračovat v jeho cvičení, že ho naučí nějaké nové triky? A co když to děcko ztratí zájem a zapomene ho dva nebo tři dny po sobě nakrmit? Co potom? Delacroix, který zaživa upekl šest lidských bytostí ve snaze zakrýt svůj prapůvodní zločin, se lehce otřásl pobouřením zarytého antivivisekcionisty.
Dobrá, řekl jsem, vezmu si ho sám (vzpomeňte si, že jim slibujeme cokoliv; v jejich posledních osmačtyřiceti hodinách jim slibujeme cokoliv). Co by řekl na to?
"Ne, pane, šéfe Edgecombe," řekl Del omluvně. Znovu hodil cívku ke stěně. Narazila na ni, odrazila se, kutálela se nazpět; potom se u ní objevil pan Jingles jako bílá pěna na rýži a nosem ji tlačil zpět k Delacroixovi. "Děkuji vám srdečně - merci beaucoup - ale vy žijete tam venku v lese, a pan Jingles, ten by třeba měl strach žít dans la forét. Já to vím, protože - "

"Vsadím se, že vím, jak to víte, Dele," přerušil jsem ho.
Delacroix přisvědčil a usmál se. "Ale budeme o tom uvažovat. Můžete se vsadit!" Znovu hodil cívku. Pan Jingles se vyřítil za ní. Snažil jsem se, abych sebou neškubl.
Záchrana nakonec přišla od Surovce. Byl u služebního stolu a díval se na Deana a Harryho, jak mastí šnaps. Byl u toho i Percy, a Surovce nakonec unavila snaha začínat s ním rozhovor a nedočkat se jiné odpovědi, než neústupného chrochtání. Přesunul se k místu, kde jsem seděl na židli u Delacroixovy cely a postavil se u nás a poslouchal s rukama zkříženýma na prsou.
"A co třeba Mouseville?" zeptal se Surovec do mučivého ticha, které následovalo po tom, co Del odmítl můj strašidelný starý domek venku v lesích. Nadhodil tu poznámku takovým tónem, jakoby ho to čistě náhodně napadlo.
"Mouseville?" zeptal se Delacroix, a věnoval Surovcovi pohled napůl překvapený, napůl zvědavý. "Co je to Mouseville?"
"To je ta turistická atrakce dole na Floridě," odpověděl Surovec. "Nedaleko Tallahassee, jestli se nemýlím. Je to tak, Paule? Je to Tallahassee?"
Jo," řekl jsem bez jakéhokoliv zaváhání. Ať bůh Brutusu Howellovi požehná, pomyslel jsem si.
"Tallahassee. Kousek vpravo od silnice od psí univerzity." Surovcova ústa se zkroutila a já už se bál, že vyprskne v smích, ale naštěstí se udržel a přikývl. Ale jak si teď vzpomínám, o psí univerzitě jsem později opravdu slyšel.
Tentokrát Del nehodil cívkou, třebaže pan Jirigles stál u Dělová pantofle s předními packami zdviženými, připraven k další příležitosti ukázat, jaký je chlapík. Francouzák přeskakoval pohledem ze Surovce na mě a zpět na Surovce. "Co dělají v Mouseville?" zeptal se.
"Myslíš, že tam pana Jinglese věrnou?" zeptal se mě Surovec, ignoruje Dela a napínaje ho. "Myslíš, Paule, že je pro ně zrovna to pravý?"
Snažil jsem se vypadat, že přemýšlím. "Víš," řekl jsem, "čím víc na to myslím, tím víc se mi zdá, že to je bezvadnej nápad." Koutkem oka jsem viděl, jak po Zelené míli (velkým obloukem se vyhýbaje Whartonově cele) přichází Percy... Postavil se tak, že se jedním ramenem opíral o prázdnou celu a poslouchal s nevýrazným opovržlivým úsměvem na rtech.
"Co to je ten Mouseville?" zeptal se Del, teď k neudržení zvědavý.
"Turistická atrakce, už jsem vám to říkal," pravil Surovec. "Teď nevím přesně, ale je tam sto nebo kolik myší. Nevzpomínáš si, Paule?"
"Teď už víc než sto padesát," řekl jsem. "Je to velikej trhák. Nedávno jsem se doslech, že chystají otevřít další v Kalifornii. Bude se to jmenovat Mouseville West. Tak se ten kšeft rozrostl. Já tomu moc nerozumím, ale řek bych, že cvičený myši přicházej do módy."
Del seděl s tou pomalovanou cívkou v ruce, hleděl na nás, a na chvíli zapomněl na svou vlastní neutěšenou situaci.
"Berou jen ty nejchytřejší," upozornil Surovec, "jen ty, co uměj nějaký triky. A nesměj to bejt bílý myši, protože ty jsou kupovaný."
"No jo, bílý myši jsou kupovaný, to se můžete vsadit!" řekl Delacroix zprudka. Jak já ty kupovaný myši nesnáším!"
"A tam se dostanou," pravil Surovec, "do takovýho stanu - "
Jo, jo, jako v nějakým cirque! A tam se platí?"
"Děláte si srandu? To se ví, že se tam platí. Dospělí desetník, děti po dvou centech. A maj tam vystavěný celý městečko, udělaný z bakelitovejch krabic a rolek z hajzlovýho papíru, okna mají udělaný ze slídy, takže je vidět, co tam vevnitř - "
"No jo! No jo!" Delacroix byl teď v extázi. Potom se obrátil ke mně. "Co je to slída?"
"To je to, co se používá vpředu na kamnech, aby bylo vidět dovnitř," řekl jsem.
"Aha! Doprdele!" Kýval rukou na Surovce a chtěl, aby přišel blíž, a malá olejová očička pana Jinglese skoro vypadla z jamek, jak se snažil nespustit cívku z dohledu. Bylo to dost zábavné. Percy přišel trochu blíž, jako kdyby chtěl líp vidět, a já jsem si všiml Johna Coffeyho, jak se na něj mračí, ale byl jsem příliš zaujat Surovcovou fantazií, abych tomu věnoval větší pozornost. Vyprávěli jsme odsouzenci, co chtěl

slyšet, a věřte mi, že to plně zaujalo i mě.
"Inu," pravil Surovec, "je to myší město, ale co se dečkám líbí nejvíc, to je mousevillský cirkus hvězd, kde myši skáčou po hrazdách a válej malý soudky a stavějí na hromadu mince a - "
Jo, to je ono! Na to místo dáme pana Jinglese!" pravil Delacroix. Oči mu jiskřily a do tváří mu stoupla červeň. Připadalo mi, že Brutus Howell je něco jako světec. "Takže nakonec bude pan Jingles v opravdovým cirkuse! Bude žít v myším městě, dole na Floridě! S oknama ze slídy! Hurá!"
Vrhl cívkou mimořádně zostra. Narazila na spodek stěny, prudce se odrazila a mezi mřížemi na dveřích cely proletěla ven na Míli. Pan Jingles se vrhl za ní, a Percy spatřil svou příležitost.
"Ne, hlupáku!" zaječel Surovec, ale Percy mu nevěnoval pozornost. Jakmile pan Jingles dorazil k cívce - příliš soustředěn, než aby si uvědomil, že jeho starý nepřítel je na dosah - Percy na něj dupl svou okovanou černou pracovní botou. Bylo zřetelně slyšet, jak panu Jinglesovi rupla páteř. Z tlamičky se mu vyvalila krev. Jeho maličká tmavá očka vylezla z důlků, a četl jsem v nich výraz překvapení a hrůzy, který byl úplně lidský.
Delacroix vykřikl hrůzou a zármutkem. Vrhl se ke dveřím cely a prostrčil ruce mezi mřížemi, natahoval se co nejdál, a opakoval stále a stále jméno té myši.
Percy se k němu otočil a usmál se. Usmál se na nás všechny. Já jsem věděl," řekl, "že ho jednou dopadnu. Dřív nebo později. Fakticky to byla jenom otázka času." Otočil se a odkvačil beze spěchu zpět po Zelené míli, zanechávaje pana Jinglese, ležícího na linoleu v rozšiřující se loužičce jeho vlastní krve.

ČÁST ČTVRTÁ - Mizerná smrt Eduarda Delacroixe

1

Kromě všeho tohohle psaní si od té doby, co jsem se usadil v Georgia Pines, ještě vedu deník. Není to nic světoborného - píše se tam hlavně o počasí. Včera večer jsem si tím deníkem listoval. Chtěl jsem vědět, jak je to dlouho, co mě mí vnuci, Christopher a Danielle, více méně přinutili, abych se přestěhoval do Georgia Pines. Je to kvůli tvýmu pohodlí, dědku," říkali. Ano, to říkali. Není to právě to, co lidé obvykle říkají, když uvažují o tom, jak sprovodit ze světa problém, který je tlačí?
Takže na základě svého deníku jsem zjistil, že už jsem tady přes dva roky. Podivné na tom je, že nevím, jestli mi připadá, že to je dva roky, méně než dva roky, nebo více než dva roky. Zdá se, že se můj pojem o času jaksi rozplývá, asi tak, jako se v lednu rozplývá sněhulák, kterého si děcka postavila na Vánoce. Čas je tentýž, jako býval vždycky - východní standardní čas, letní čas, pracovní čas - ale ten už vlastně není. Tady platí jen čas Georgia Pines, čas starého muže, čas staré dámy, čas čůrání a čas spaní. Všechno ostatní je nenávratně pryč.
Je to tady proklatě nebezpečné místo. Na první pohled se to třeba nezdá. Na první pohled si třeba můžete pomyslet, že to sice je nudné místo, ale asi tak nebezpečné jako jesle v době povinného spaní. Přesto však je nebezpečné. Byl jsem svědkem toho, jak mnozí lidé, když sem přišli, sklouzli do senility, a někdy dokonce víc než sklouzli - někdy do ní sjeli rychlostí potápějící se ponorky. Přicházejí sem většinou v dobré pohodě - mají sice zakalený zrak a opírají se o hůlku, nebo jim třeba moc nedrží měchýř, ale jinak jsou v pořádku. A potom se s nimi něco stane. O měsíc později už jen sedí v televizárně a tupýma očima a s pokleslou čelistí čumí na Oprah Wenfreyovou, a rozbryndávají si na kalhoty pomerančovou šťávu ze sklenice, na kterou už dávno zapomněli. A o další měsíc později, když jim přijedou na návštěvu děcka, jim musíte napovědět, jak se ta děcka jmenují. Rozhodně se s nimi něco stává: začíná na nich pracovat čas Georgia Pines. Ten čas funguje jako slabá kyselina. Nejdřív rozleptává paměť a nakonec chuť žít.
Musíte proto proti tomu zdejšímu času bojovat. To je to, co vždycky říkám Elaine Connellyové, mé platonické přítelkyni. Od chvíle, kdy jsem začal psát o tom, co se mi přihodilo v roce 1932, v tom roce, kdy na Zelenou míli přišel John Coffey, je mi podstatně líp. Na některé věci ne a ne si vzpomenout, ale celkově cítím, že se mi mysl i vědomí vyjasňuje.
Bolest, která je s tím spojená, se rozhodně vyplatí. Samotné psaní a paměť, to však nestačí. Mám totiž i tělo, zpustošené a groteskně znetvořené, a proto cvičím i ono. Snažím se cvičit co nejvíc. Ze začátku to

bylo těžké - staří fotři, jako jsem já, nejsou při cvičení žádní lumeni - ale teď už je to lehčí. Mám totiž důvod, proč chodit na procházky.
Na svou první potulku vyrážím ještě před snídaní - většinou jakmile se rozední. Toho rána pršelo. Ve vlhku mě bolí klouby, ale z police u kuchyňských dveří jsem si vytáhl pončo, a vyšel jsem ven i tak. Když má člověk nějakou práci, musí ji udělat, a když to bolí, tím hůř. Kromě toho to má i své klady. Hlavní spočívá v tom, že si udržuji zdání skutečného času a že nežiji stále v čase Georgia Pines. A navíc mám rád déšť, bolest nebolest. Zvláště brzy ráno, když je den ještě mladý a zdá se slibovat řadu věcí, a to i odrovnanému starému chlapíkovi, jako jsem já.
Prošel jsem kuchyní, od jednoho kuchaře s ospalýma očima jsem si vyžebral dvě topinky a potom jsem vyšel ven. Namířil jsem si to přes kroketové hřiště zelenající se zrovna plevelem. Za ním je kousek lesa, jímž se vine mezi několika nepoužívanými a chátrajícími boudami úzká stezka. Pomalu jsem kráčel po té stezce mezi borovicemi a naslouchal jsem tichému a tajemnému pleskání deště, a svými nemnoha zbývajícími zuby jsem přežvykoval kousek topinky. Nohy mě bolely, ale dalo se to snést. Většinou se ale na potulkách cítím po čertech dobře. Zhluboka jsem nasával vlhký šedivý vzduch, přijímaje ho jako potravu.
A když jsem se dostal ke druhé z těch starých bud, vešel jsem na chvíli dovnitř a věnoval se tomu, kvůli čemu jsem sem přišel.
Když jsem o dvacet minut později kráčel pěšinkou nazpět, cítil jsem, jak mi v břiše vrtá červ hladu. Napadlo mě, že by to chtělo něco sytějšího, než je topinka. Třeba talíř ovesných vloček, a k tomu oblohu z míchaných vajíček a párek. Mám párky rád, a vždycky jsem měl, ale když v těchto dnech sním víc než jeden, mám sklon k běhavce. Ale jeden by bodl. A až si nacpu panděro, vyběhnu nahoru do solária, a dokud mám ještě mozek provětrán čistým vzduchem (aspoň doufám), napíšu o té popravě Eduarda Delacroixe. Rád bych to udělal co nejrychleji, než ztratím kuráž.
Když jsem přecházel přes kroketové hřiště ke kuchyňským dveřím, myslel jsem na pana Jinglese, jak na něj Percy Wetmore šlápl a zlámal mu hřbet, a jak Delacroix potom křičel hrůzou, když si uvědomil, co mu jeho nepřítel provedl - a vtom jsem spatřil Brada Dolana, jak tam stojí, napůl schovaný za kontejnerem na odpadky. Chytil mě za zápěstí.
"Z toulačky, Paulie?" zeptal se.
Škubl jsem sebou a osvobodil si zápěstí z jeho ruky. Trochu mě polekal - každý by se polekal, kdyby na něj někdo takhle vybafl - ale to nebylo celé. Myslel jsem totiž zrovna na Percyho Wetmorea, a jak si jistě vzpomínáte, Brad mi vždycky připomínal právě Percyho. Tím, jak chodil stále s nějakou brožurou v kapse (Percy nosil vždycky akční časopisy, zatímco Brad míval knížečky s vtipy, které připadaly vtipné jen hlupákům a lemplům), i tím, jak se choval jako král Lejno ze Sračkové Lhoty. Vůbec, byl potměšilý a rád lidi urážel a zraňoval.
Právě nastoupil do služby. Všiml jsem si, že se ještě ani nepřevlékl do bílého. Měl na sobě džíny a módně vypadající košili westernového stylu. V ruce měl zbytky dánského sýra, který šlohnul v kuchyni. Stál pod okapem a jedl ho tak, aby nezmokl. A aby mě mohl šmírovat, teď jsem si s tím zcela jist. Zcela jist jsem si i s něčím jiným: na pana Brada Dolana si musím dávat pozor. Zatraceně se mi nelíbí. Nevím proč, ale ani to jsem se nikdy nedozvěděl, proč Percy Wetmore neměl rád Delacroixe. Nemít rád je v tomto případě slabé slovo. Percy Dela z duše nenáviděl od první chvíle, kdy ten malý Francouz přišel na Zelenou míli.
"Co to máš na sobě za pončo, Paulie?" zeptal se a ťukl mi do límce. "To není tvoje, nebo jo?"
"Vzal jsem si ho z chodby před kuchyní," odpověděl jsem. Nesnáším, když mě oslovuje Paulie, a jsem si jist, že to ví, ale ať se propadnu, jestli mu to dám najevo. Je jich tam spousta. Nic jsem mu neudělal, nevidíš? Stejně jsou do deště."
"Ale není tvoje, Paulie," pravil, a znovu do mě trochu cvrnkl. "To je to. Tyhle pršáky jsou určený zaměstnancům, ne obyvatelům."
"Stále nechápu, jaká škoda tím vznikla."
Maličko se na mě usmál. "Nejde o škodu, ale o pravidla. Co by to bylo za život, kdyby se nedodržovala pravidla? Paulie, Paulie, Paulie." Vrtěl hlavou, jako kdyby čekal, že mě přinutí litovat, že žiju. "Ty si pravděpodobně myslíš, že starej dědek, jako seš ty, se už nemusí zatěžovat pravidlama, ale není tomu

Usmíval se na mě. Ošklivil si mě. Možná, že mě dokonce i nenáviděl. Ale proč? To nevím. Někdy prostě není žádné proto. To je na tom právě to děsivé.
"Tak jo, omlouvám se, že jsem porušil pravidla," pravil jsem. Znělo to podrážděně, poněkud plačtivě, a zlobil jsem se sám na sebe, že to tak zní. Jsem ale starý, a staří lidé se snadno rozdráždí. Staří lidé se snadno i vyděsí.
Brad přikývl. "Omluva se přijímá. Teď ho zavěs zpátky. Mimochodem, nemáš se co courat v dešti. Hlavně ne v těchdle lesích. Co kdybys uklouz a zlomil si tu prokletou kyčelní kost? Ha? Co potom? Kdo si myslíš, že by potom vláčel tvou starou tělesnou schránku zpátky na kopec?"
"To nevím," řekl jsem. Už bych ho měl nejraději z krku. Čím víc jsem ho poslouchal, tím víc mi připomínal Percyho. William Wharton, blázen, který přišel na Zelenou míli na podzim dvaatřicátého roku, jednou chytil Percyho a vyděsil ho tak strašně, že se Percy pomočil do kalhot. Jestli o tom někomu řekneš, do týdne budeš na dlažbě, řekl nám všem tehdy Percy. Teď, o mnoho let později, slyším, jak Brad Dolan říká skoro tatáž slova a tímtéž tónem. Připadá mi, že když píšu o těch starých časech, odemykám nějaká tajná vrátka, která spojují minulost s přítomností - Percyho Wetmorea s Bradem Dolanem, Janice Edgecombovou s Elaine Connellyovou, věznici Cold Mountain se starobincem v Georgia Pines. A jestli mě tyto myšlenky dnes v noci nepřipraví o spánek, potom už nic.
Naznačil jsem, že projdu znovu kuchyňskými dveřmi, a Brad mě znovu uchopil za zápěstí. Nevím, proč to udělal poprvé, ale tentokrát to bylo záměrné, aby mi ublížil. Oči mu jezdily sem a tam, aby se ujistil, že nikdo není v té nepohodě časného rána, že nikdo nevidí, jak Brad hrubě zachází s jedním ze starců, o němž předpokládá, že mu to vadí.
"Co tam chodíš dělat, na tu pěšinu?" zeptal se. "Vím, že tam nechodíš proto, aby sis tam honil ptáka, ty dny máš už dávno za sebou. Tak co tam teda chodíš dělat?"
"Nic," pravil jsem, říkaje sám sobě, že musím zůstat klidný a nedat mu najevo, jak těžce mě uráží, a maje na paměti, že ví jenom o pěšině a ne o té boudě. "Procházím se. Abych si vyčistil mysl."
"Na to je už pozdě, Paulie. Tvá mysl nebude už nikdy čistá." Znovu stiskl mé stařecké zápěstí, drtě mé křehké kosti a očima neustále bloudě ze strany na stranu, chtěje se přesvědčit, že je v bezpečí. Brad se nebál, že porušuje pravidla; bál se, že bude při porušování pravidel přistižen. I v tom byl podoben Percymu Wetmoreovi, který nikdy nedovolil, abychom zapomněli, že je guvernérův synovec. "Tak starý, jak ty, to je zázrak, že si vůbec pamatuješ, kdo seš. Seš příliš starej kozel. Dokonce i na muzeum, jako je tohle. Naháníš mi zasranou husí kůži, Paulie."
"Nech mě na pokoji," řekl jsem mu, snaže se udržet ten kňučivý hlas. Nebyl jsem na to vůbec hrdý. Myslel jsem, že ho slyší, že ho to třeba popudí, jako pach potu popudí nedobře vychovaného psa, takže - třebaže jindy jen štěká - najednou kousne. To mi připomenulo toho novináře, který psal o Coffeyho přelíčení. Tím novinářem byl jeden příšerný chlap jménem Hammersmith, přičemž nejpříšernější na něm bylo to, že nevěděl, jak je příšerný.
Místo toho, aby mě pustil, Dolan mi znovu sevřel ruku. Zaúpěl jsem bolestí. Nechtěl jsem to udělat, ale nemohl jsem si pomoci. Bolelo mě to až v kloubech.
"Co chodíš dělat tam dolů do lesa, Paulie? Řekni mi to!"
"Nic," opáčil jsem. Neplakal jsem, zatím ne, ale bál jsem se, že začnu, jestli mě nepřestane tak držet. "Nic. Jen se procházím. Rád se totiž procházím. A teď mě konečně pusť."
Udělal to, ale jen na tak dlouho, než mě stihl uchopit za druhou ruku. Tu jsem měl zaťatou v pěst. "Otevři ji," pravil. "Nech papínka, ať se podívá."
Vyhověl jsem mu a on zavrčel hnusem. Měl jsem tam jen zbytky své druhé topinky. Když mi začal drtit levé zápěstí, sevřel jsem topinku do pravé ruky, a prsty jsem měl celé od másla - tedy přesněji od margarínu, protože tady samozřejmě žádné opravdové máslo nemají.
Jdi dovnitř a umyj si ty proklety pazoury," řekl. Ustoupil ode mě a znovu si ukousl svého sýra. "Kristepane."
Stoupal jsem nahoru po schodech. Nohy se mi třásly, srdce mi bušilo jak motor s vymlácenými ventily a starými roztřesenými písty. Když jsem uchopil kliku, která mi měla umožnit vstoupit do kuchyně - a do bezpečí - Dolan pravil: Jestli někomu cek-neš, že jsem ti stlačil to tvý starý posraný zápěstí, Paulie, řeknu jim, žes měl halucinace. Propuknutí senilní demence nebo něco na ten způsob. A mně uvěřej. A jestli tam

budeš mít modřiny, budou si myslet, že sis je udělal sám."
Tak. To je tedy pravda. A znovu to mohl být Percy Wetmore, kdo to řekl. Percy, který nějakým pofi-dérním způsobem zůstal mladý, zatímco ze mě se stal křehký stařec.
"Nikomu to neřeknu," zamumlal jsem. "Není co říct."
"To máš teda pravdu, brouku." Jeho hlas zněl náhle rozpustile a falešně. Byl to hlas kolopáka (abych použil slovo, které vymyslel Percy), který si myslí, že zůstane věčně mladý. "A rozhodně se chystám zjistit, co to děláš tam venku. Já si svou práci udělám. Slyšels?"
Slyšel jsem. Samozřejmě, že jsem slyšel, ale nechtěl jsem mu poskytnout zadostiučinění, že mu to přiznám. Beze slova jsem prošel kuchyní (cítil jsem tam teď vůni vajíček a vařených párků, ale už mě na ně přešla chuť), a vrátil jsem pončo na hák. Potom jsem vyšel po schodech do svého pokoje. Musel jsem odpočívat na každém schodu, dávaje srdci načas.
Ve svém pokoji jsem si vzal své písemnosti a sešel jsem do solária. Právě jsem si sedal k malému stolku u okna, když dovnitř nakoukla moje platonická přítelkyně Elaine. Vypadá unaveně a nezdravě, pomyslel jsem si. Vlasy měla učesané, ale byla ještě v noční košili. My starci si na formality moc nepotrpíme; většinou si to ani nemůžeme dovolit.
"Nechci tě rušit," pravila. "Vidím, že sis donesl psací náčiní -"
"Nebuď hlupáček," odpověděl jsem jí. Já mám víc času než si Carter bere játrovejch pilulek. Pojď dál."
Poslechla mě, ale zůstala stát u dveří. Já jenom, že jsem nemohla spát - už zase - a stalo se, že jsem vykoukla z okna trochu dřív... a..."
"A vidělas pana Dolana a mě, jak se mile a přátelsky bavíme," napověděl jsem jí. Doufal jsem, že to bylo všechno, co viděla; že měla okno zavřené a že neslyšela, jak škemrám, aby mě pustil.
"Neviděla jsem, že by to bylo milé, ani přátelské. Paule, ten pan Dolan se na tebe vyptává. Vyptával se na tebe u mne - minulý týden to bylo. Nenapadlo mě nic zlého, jen jsem si pomyslela, že strká svůj dlouhý ošklivý nos do záležitostí, do kterých mu nic není. Ale teď o tom začínám pochybovat."
"Vyptával se na mě?" Doufal jsem, že můj hlas nezní tak nepříjemně, jak jsem se cítil. "Na co se vyptával?"
"Kam chodíš na procházky, například. A proč vůbec chodíš na procházky."
Pokusil jsem se zasmát. Je to chlap, který nevěří v cvičení. To je jasný."
"Myslí si, že máš nějaké tajemství." Zarazila se. "Ale to si myslím, mimochodem, i já."
Otevřel jsem ústa - nevím ani, co jsem chtěl říct - ale než se mi podařilo vyslovit jedno jediné slovo, Elaine zdvihla jednu ze svých zkroucených, ale podivným způsobem krásných rukou. Jestli ano, já ho nechci vědět, Paule. To je tvoje věc. Byla jsem v tom duchu vychovaná, ale ne každý tak byl vychován. Proto buď opatrný. To je všechno, co jsem ti chtěla říct. A teď tě nechám samotného, abys mohl pracovat."
Otočila se k odchodu, ale než mohla vyjít ze dveří, zavolal jsem ji jménem. Otočila se ke mně a hleděla na mě tázavýma očima.
"Až skončím s tím psaním -" začal jsem, ale potom jsem poněkud zavrtěl hlavou. Tak ne. .Jestli skončím s tím psaním, budeš si to chtít přečíst?"
Zdálo se, že o tom uvažuje, a potom mi věnovala úsměv, do kterého se každý muž snadno zamiluje. Dokonce i tak starý chlap, jako jsem já. "Bylo by mi ctí."
"Měla by sis to nejdřív přečíst, a až potom můžeš mluvit o cti," pravil jsem, a myslel jsem přitom na Delacroixovu smrt.
"Určitě si to přečtu," pravila. "Každé, každičké slovo. Slibuju. Ale nejdřív to psaní musíš skončit."
S tím mě opustila, ale trvalo mi ještě dlouho, než jsem opravdu něco napsal. Skoro hodinu jsem zbůhdarma zíral, poťukávaje perem do boční strany stolu, sleduje, jak se šedivý den poněkud vyjasňuje, mysle na Brada Dolana, který mě oslovuje Paulie a nikdy se neunaví vyprávěním vtipů o štěrbinkách a údech, o židech a katolících, mysle na to, co mi říkala Elaine Connellyová. Myslí si, že máš nějaké tajemství. Ale to si myslím, mimochodem, i já.
A je dost možné, že mám. Ano, možná, že mám. A Brad Dolan by ho chtěl samozřejmě vědět. Ne proto, že by si myslel, že je to něco důležitého (a soudím, že to ani důležité není - až na to, že pro mě to důležité je), ale proto, že si myslí, že velmi staří lidé by tajemství mít neměli. Že by si neměli svévolně brát

ponèo z háku u kuchyně, ani by neměli mít tajemství. Ani na mysl mu nepřijde, že i tací, jako jsme my, jsou stále lidé. A proč by nám něco takového nemělo být dovoleno? To neví. I v tom je podobný Percymu.
Tak mě moje myšlenky, plynoucí jak meandrující řeka, zavedly zpět k tomu okamžiku, kdy na mě Brad Dolan vybafl zpoza kuchyňských dveří a popadl mě za zápěstí: k Percymu, tomu slaboduchému Percymu Wetmoreovi, a k tomu, jak se pomstil muži, který se mu vysmíval Delacroix házel pomalovanou cívkou - tou, kterou mu vracel zpět pan Jingles - a cívka se odrazila od stěny cely tak nešťastně, že se vykutálela na chodbu. A to stačilo; Percy viděl svou příležitost.

2

"Ne, ty hlupáku!" zaječel Surovec, ale Percy mu nevěnoval pozornost. Jakmile pan Jingles doběhl k cívce - příliš soustředěn, než aby si uvědomil, že jeho starý nepřítel je na dosah - Percy na něj dupl svou okovanou černou pracovní botou. Bylo zřetelně slyšet, jak panu Jinglesovi rupla páteř. Z tlamičky se mu vyvalila krev. Jeho maličká tmavá očka mu vylezla z důlků, a četl jsem v nich výraz překvapení a hrůzy, který byl úplně lidský.
Delacroix vykřikl hrůzou a zármutkem. Vrhl se ke dveřím cely a prostrčil ruce mezi mřížemi, natahuje se co nejdál, a opakuje stále a stále jméno té myši.
Percy se k němu otočil a vítězoslavně se usmál. Na mě i na Surovce Já jsem věděl," řekl, "že ho jednou dopadnu. Dřív nebo později. Fakticky to byla jen otázka času." Otočil se a odkráčel zpět po Zelené míli, nespěchaje, zanechávaje tam pana Jinglese, ležícího na linoleu v rozšiřující se loužičce jeho vlastní krve. Červená na zelené.
Dean vstal od služebního stolu. Přitom se udeřil do kolena o bočnici a shodil na zem destičku, na kterou jsme při hraní karet zaznamenávali bodový stav. Kolíčky vypadly z dírek a rozkutálely se všemi směry. Dean ani Harry, který se právě chystal jít ven, nevěnovali té převrhnuté hře ani nejmenší pozornost. "Cos to zase udělal?" zařval Dean na Percyho. "Cos to, doprdele, zase proved, ty mamlase?"
Percy neodpověděl. Ulízl si rukou vlasy a prošel kolem stolu, aniž řekl jediné slovo. Prošel mou kanceláří do skladu. William Wharton odpověděl za něj. "Šéfe Deane? Myslím, že to, co proved, odnaučí jistý-ho Francouze, kterej se má smažit na elektrickým křesle, aby se mu smál," pravil, a potom se začal smát sám. Byl to dobrý smích, takový venkovský, bodrý a veselý a vycházel nepochybně přímo od srdce. Někteří lidé, které jsem potkával v tom období (většinou tací, co jinak vzbuzovali hrůzu), vypadali normálně jen když se smáli. Divoký Bill Wharton byl jedním z nich.
Ohromen jsem se podíval znovu na tu myš. Ještě dýchala, ale na jejích vousech se třpytily drobounké korálky krve, a tam, kde kdysi zářila jiskřivá očka připomínající kapičky nafty, zel prázdný a tupý pohled. Surovec zdvihl pomalovanou cívku, podíval se na ni, potom na mě. Cítil jsem, že je oněmělý hrůzou. Za námi Delacroix nepřestával skučet zármutkem a zděšením. Nebylo to samozřejmě jen kvůli myši; Percy prorazil díru do Delacroixova obranného systému, a všechen jeho strach prýštil tou dírou ven. Ale ohniskem všech těch potlačovaných citů byl pan Jingles. Bylo hrozné to poslouchat.
"Ach ne, to nemůže být pravda," naříkal znovu a znovu mezi výkřiky, kletbami a modlitbami ve zkomolené jižanské francouzštině. "Ach ne, ach ne, chudák pan Jingles, chudák pan Jingles, ach, panebože, né."
"Dejte mi ji."
Vzhlédl jsem, zmaten tím hlubokým hlasem, o němž jsem si nejprve nebyl jist, komu patří. Spatřil jsem Johna Coffeyho. Stejně jako Delacroix měl ruce prostrčené mřížemi na dveřích své cely, ale na rozdíl od něho s nimi žalostně nemával sem a tam. Měl je prostě vystrčené, co nejdál dosáhl. Dlaně měl otevřené. Byla to cílevědomá póza. I jeho hlas byl stejně cílevědomý. Právě proto, jak předpokládám, jsem jeho hlas hned nepoznal. Zdálo se, že to je docela jiný muž, neporovnatelný s tou ušlápnutou, ubrečenou dušičkou, která obývala tuto celu posledních několik týdnů.
"Podejte mi ji, pane Edgecombe! Dokud ještě není pozdě!"
Tehdy jsem si vzpomenul, co udělal se mnou, a pochopil jsem. Předpokládal jsem, že to nemůže škodit, ale nemyslel jsem si ani, že by to mohlo nějak pomoci. Když jsem zvedal tu myš, projel mnou pocit, že z

kožíšku pana Jinglese vyčnívá množství úlomků kostí, takže mi jeho tělíčko připomínalo nejspíš jehelníček. Toto nebyla žádná infekce močových cest. Přece však -
"Co to děláš?" zeptal se Surovec, když jsem položil pana Jinglese do Coffeyho obrovské pravičky. "Co to, doprdele, děláš?"
Coffey protáhl myš mřížemi. Sklesle ležela na Coffeyho dlani, s ocáskem svěšeným ochable mezi Coffeyho palcem a ukazováčkem. Konec ocásku sebou z posledních sil poškuboval. Potom Coffey přikryl pravičku levičkou, čímž z dlaní vytvořil jakousi nádobku, v níž myš ležela. Samotného pana Jinglese jsme neviděli, jen jeho ocas, jak vykukuje mezi prsty a na konci se třepe jako kyvadlo. Coffey si přiložil ruce k tváři a roztáhl prsty, takže připomínaly vězeňské mříže. Ocas myši teď visel zboku jeho rukou, takže jsme na něj dobře viděli.
Surovec přistoupil ke mně blíže, stále ještě drže mezi prsty tu malovanou cívku. "Co si myslí, že dělá?"
"Psst," zarazil jsem ho.
Delacroix přestal naříkat. "Prosím tě, Johne," šeptal. "Ach, Johne, pomoz mu, prosím tě mu pomoz, s'il vous plaIt"
Připojil se k nám Dean a Harry, ten ještě s naší starou sadou leteckých karet v ruce. "Co se děje?" zeptal se Dean, ale já jsem jen zavrtěl hlavou. Cítil jsem, že jsem opět hypnotizován. Ať visím, jestli ne.
Coffey si položil ústa mezi své dva prsty a zhluboka se nadechl. Na okamžik se všechno vznášelo. Potom zvedl hlavu, a já jsem spatřil tvář muže, který vypadal zoufale nemocen, nebo že trpí příšernou bolestí. Oči mu divoce plápolaly; horními zuby se zakousl do masitého dolního rtu; jeho tmavá tvář zbledla do nepříjemné barvy, která připomínala popel vmíchaný do bahna. Z krku se mu ozývaly zvuky, jako kdyby se dusil.
Ježíši Kriste, Pane náš a Spasiteli," zašeptal Surovec. Jeho oči hrozily, že mu každou chvíli vypadnou z důlků.
"Cože?" Hany to skoro vyštěkl. "Cože?"
"Ten ocas! Copak ho nevidíš? Ten ocas!"
Ocas pana Jinglese už nepřipomínal mrtvé kyvadlo; svižně kmital ze strany na stranu, jako ocas kočky, když na ni přišla chuť ulovit si nějakého ptáka. A potom se zevnitř Coffeyho spojených rukou ozvalo, nám všem tak dokonale známé, zapištění.
Coffey opět vydával dusivé a klokotavé zvuky, a potom otočil hlavu stranou jako člověk, který vykašlal velký chomáč hlenu a chystá se ho vyplivnout. Místo toho vydechl z nosu a z úst oblak černého hmyzu - aspoň jsem si myslel, že to je hmyz. I ostatní tvrdili totéž, ale dodnes si tím nejsem jist. Hmyz kolem něj vířil a na chvíli zastínil jeho fyziognomii.
"Kristepane, co to je?" zeptal se Dean pronikavým, vystrašeným hlasem.
"To je v pořádku," slyšel jsem se, jak říkám. "Nepanikař, je to v pořádku. Za pár vteřin to zmizí."
Stejně, jako když Coffey vyléčil mou infekci močových cest, 'brouci' zběleli a zmizeli.
"Doprdele s marmeládou," zašeptal Hany.
"Paule?" zeptal se Surovec nejistým hlasem. "Paule?"
Coffey vypadal opět normálně - jako chlapík, kterému se podařilo vykašlat flák masa, kterým se dusil. Předklonil se, položil spojené ruce na podlahu, chvíli se díval skrz prsty, a potom je rozevřel. Vyběhl z nich pan Jingles, zdravy jako řípa, bez jediné nerovnosti na páteři, bez jediné boule na kožíšku. Na okamžik se zarazil u dveří Coffeyho cely, a potom se rozběhl přes Zelenou míli k Delacroixově cele. Všiml jsem si, že má dosud na vousech krůpěje krve.
Delacroix si ho zdvihl k sobě, směje se a pláče současně, a beze studu zasypal myš mlaskavými polibky. Dean, Hany a Surovec to sledovali v němém úžasu. Potom Surovec vykročil dopředu a podal skrz mříže tu pomalovanou cívku. Delacroix ji nejprve neviděl; byl příliš zaujat panem Jinglesem. Připomínal mi otce, jehož syn byl zachráněn před utopením. Surovec ho cívkou poklepal po rameně. Delacroix se podíval, spatřil ji, uchopil, a věnoval se opět panu Jinglesovi, hladě ho po kožíšku a hltaje ho očima a neustále se ujišťuje, že ano, že ho neklamou smysly a myš je opět v pořádku, je celá a zdravá a plná chuti do života.
"Hoďte ji," vyzval ho Surovec. "Chci vidět, jak běhá."
Je úplně zdravej, šéfe Howelle, úplně zdravej, díky bohu-"
"Hoďte ji," opakoval Surovec. "Poslechněte mě, Dele."

Delacroix se předklonil, zřejmě neochotně, zřejmě nechtěl znovu dát pana Jinglese z ruky, aspoň zatím ne. Potom velmi opatrně hodil cívku. Kutálela se napříč celou, minula krabici od doutníků Corona a směřovala ke stěně. Pan Jingles vyběhl za ní, ale ne docela takovou rychlostí, jakou okouzloval předtím. Zdálo se, že trošičku kulhá na levou zadní nohu, a to mě zasáhlo nejpádněji - to bylo něco, co dělalo celou věc reálnou. To nevelké kulhání.
Doběhl cívku, usměrnil ji a s celým svým starým nadšením ji tlačil čumáčkem zpět k Delacroixovi. Obrátil jsem se k Johnovi Coffeymu, který stál ve dveřích své cely a usmíval se. Byl to unavený úsměv a ne docela šťastný, ale ta naléhavost, kterou jsem viděl v jeho tváři, když prosil, abychom mu tu myš dali, ta byla pryč, a pryč byl i ten výraz bolesti a strachu, když se zdánlivě dusil. Byl to opět náš starý John Coffey, se svou ne zcela přítomnou tváří, a s podivnýma, do dáli upřenýma očima.
"Pomohl jste jí," pravil jsem. "Nebo snad ne, velkej hochu?"
"To sedí," řekl Coffey. Jeho úsměv se poněkud rozšířil, a na okamžik či na dva byl šťastný. "Pomoh jsem jí. Pomoh jsem Dělový myši. Pomoh..." Vypadl z role, neschopen si vzpomenout na to jméno.
"Panu Jinglesovi," napověděl mu Dean. Hleděl na Johna starostlivýma, zvědavýma očima, jako kdyby očekával, že Coffey vzplane, nebo se třeba začne ve své cele vznášet.
Jo, to sedí," pravil Coffey. "Panu Jinglesovi. Je to cirkusová myš. Bude bydlet v břečťanem porostlý sklenici."
"Na to můžete vsadit svýho ptáka," řekl mu Hany a spolu s námi se zájmem hleděl na Coffeyho. Za námi ležel Delacroix na svém kavalci s panem Jinglesem na prsou. Del si polohlasně prozpěvoval nějakou francouzskou píseň, která zněla jako ukolébavka. Coffey hleděl po Zelené míli směrem ke služebnímu stolu, ke dveřím, které vedly do mé kanceláře a do skladu za ní. "Šéf Percy zlý," pravil. "Šéf Percy mizera. On šlápl na Delovu myš. On šlápl na pana Jinglese."
A potom, než jsme mu mohli cokoliv říct - pokud jsme vůbec měli v úmyslu cokoliv mu říct -John Coffey přistoupil ke svému kavalci, lehl si na něj a obrátil se tváří ke zdi.

3
Percy k nám stál zády, když jsme asi o dvacet minut později se Surovcem vstupovali do skladu. Na polici nad košem, do něhož jsme dávali naše špinavé uniformy (a někdy i civilní šaty; vězeňské prádelně bylo jedno, co pere) našel plechovku s pastou na leštění nábytku a pustil se do leštění dubových noh a opěradla elektrického křesla. Pravděpodobně vám to zní bizarně, a možná dokonce děsivě, ale Surovcovi a mně to připadalo jako ta nejnormálnější věc, jakou Percy udělal za celý ten večer. Jiskřák měl nazítří přivítat své obecenstvo, a Percy to všechne bude mít - aspoň zdánlivě - na povel. "Percy," pravil jsem tiše.
Otočil se, popěvek, který si broukal, mu zamrzl v hrdle, a pohlédl na nás. Neviděl jsem v jeho tváři strach, který jsem tam očekával, aspoň ne hned. Uvědomil jsem si, že Percy vypadá jakýsi starší, dospělejší. A John Coffey má pravdu, pomyslel jsem si. Vypadá jako mizera. Nízkost je jako návyková droga - nikdo na světě není oprávněnější to říct, než já -a pomyslel jsem si, že se Percy po určitém experimentování na ni chytil. Líbilo se mu, co udělal s Delacroixovou myší. Co se mu ale líbilo možná ještě víc, byly Delacroixovy polekané výkřiky.
"Nezačínej do mě rejt," řekl tónem, který by se dal nazvat skoro až příjemným. "Chci říct, že to byla pouhá myš. A myši sem zásadně nepatřej, jak vy všichni dobře víte."
"Ta myš je v pořádku," pravil jsem. Srdce mi hlasitě bušilo v hrudi, ale ovládl jsem svůj hlas tak, že zněl mírně, takřka až nezainteresovaně. "V úplným pořádku. Běhá, pištÍ a zase loví svou cívku. V zabíjení myší nejseš ani o chlup větší expert, než v čemkoliv jiným, co tady děláš."
Pohlédl na mě ohromeně a nedůvěřivě. "Ty si myslíš, že ti uvěřím? Jasně jsem slyšel, jak ta prokletá věc praskla. Slyšel jsem to! Takže můžeš akorát - "
"Sklapni."
Hleděl na mě očima otevřenýma dokořán. "Cože? Cos mi to řek?"
Přistoupil jsem k němu o krok blíž. Cítil jsem, jak mi buší krev v žíle ve spáncích. Nemohl jsem si vzpomenout, kdy jsem se naposledy cítil tak rozzlobeně. "Ty nejsi rád, že je pan Jingles OK? Po všech těch debatách, který jsme spolu měli o tom, že naší úlohou je udržet vězně v klidu, zejména když se blíží

jejich konec, bych si byl myslel, že budeš rád. Že se ti uleví. Když uvážíš, že zítra budeš kráčet vedle Dela, a to všechno."
Percy přeskočil pohledem ze mě na Surovce, a klid, o který se snažil, se rozplynul v nejistotu. Jakou hru to se mnou, doprdele, hrajete, hoši?" zeptal se.
"To není žádná hra, kamaráde," pravil Surovec. "Ty si myslíš, že jo... inu, to je právě jeden z důvodů, proč se ti nedá důvěřovat. Chceš vědět absolutní pravdu? Myslím si, že seš sakra nešťastnej případ."
"Vy si koledujete," řekl Percy. Teď se v jeho hlase objevila drsnost. Někde vzadu zůstal strach - strach z toho, co bychom s ním mohli udělat, strach z toho, s čím bychom mohli vyrukovat. Těšilo mě, že tam ten strach slyším. Takhle to s ním budeme mít snadnější. "Já znám lidi. Významný lidi."
"To říkáš stále, ale ujišťuju tě, že seš snílek," řekl Surovec. Zdálo se, že není dalek toho, aby se rozesmál.
Percy upustil hadr, kterým políroval křeslo, na jeho sedadlo. "Zabil jsem tu myš," prohlásil hlasem už ne tak docela pevným.
"Tak jdi a přesvědč se," řekl jsem mu. "Tady je svobodná země."
"To taky udělám," řekl. "Rozhodně to udělám."
Kráčel kolem nás se sevřenými ústy, drobnýma rukama (Wharton měl pravdu, byly hezké), pohrávaje si s hřebenem. Vystoupil po schodech a sehnul se, aby mohl vstoupit do mé kanceláře. Stáli jsme se Surovcem u Jiskřáka a čekali jsme, až se vrátí zpět. Byli jsme zticha. Nevím, jak Surovec, ale já jsem neměl na mluvení ani pomyšlení. Já jsem ani nevěděl, co si myslet o věci, jíž jsme byli právě svědky.
Uplynuly tři minuty. Surovec zvedl Percyho hadr a dal se do leštění tlustých příček na zadní straně elektrického křesla. Stačil ukončit jen jednu a začít druhou, když se Percy vrátil. Klopýtal a skoro spadl ze schodů, které vedou od kanceláře do skladiště, a když dorazil k nám, byl podivně vzpurný. V tváři se mu zračilo pohoršení a nedůvěra.
"Vy jste je vyměnili," řekl pronikavým, obviňujícím hlasem. "Vy jste ty myši nějak vyměnili, vy smradi. Vy si se mnou zahráváte, ale jestli s tím nepřestanete, tak toho budete sakramentsky litovat! Jestli nepřestanete, budu se na vás chodit dívat do těch zasranejch front na podporu v nezaměstnanosti! Kdo si myslíte, že jste?"
Zarazil se, popadaje dech, s rukama v bok.
Já ti řeknu, kdo jsme," pravil jsem. Jsme lidi, který s tebou pracujou, Percy... ale to už nebude dlouho trvat." Natáhl jsem se k němu a sevřel jsem mu rukama ramena. Ne moc pevně, ale sevření to bylo, to rozhodně. Bylo to sevření.
Percy se pokusil vymanit. "Dej ty svý -"
Surovec ho chytil za pravou ruku - celá Percyho ruka, drobná, měkká bílá a hezká ruka, zmizela v Surovcově opálené pěsti. "Sklapni chlebárnu, brouku. Jestli ti jde o tvý vlastní dobro, tak laskavě využij tuhle poslední příležitost, aby sis konečně vyškrabal vosk z uší."
Otočil jsem Percyho kolem jeho osy, vyzdvihl ho na plošinu a tlačil ho dozadu, dokud podkoleními jamkami nenarazil na sedadlo elektrického křesla a neposadil se do něj. Jeho klid byl ten tam; podlost a arogance rovněž. Tyto věci byly velmi reálné, ale mějte na paměti, že Percy byl velmi mladý. V jeho věku to byla jen tenká slupka, něco jako nepěkná čmouha emailovou barvou. Ta se dala ještě snadno seškrábnout. A usoudil jsem, že Percy je teď připraven poslouchat.
"Chci tvý slovo," řekl jsem.
"My slovo o čem?" Ústa ještě jevila snahu se šklebit, ale v očích už měl děs. Elektřina byla sice vypnutá, ale Jiskřákovo dřevěné sedátko vyzařovalo svou vlastní energii, a byl jsem si jist, že Percy ji cítí.
"Tvý slovo, že jestli tě sem pustíme zítra v noci, skutečně odejdeš do Briar Ridge a definitivně nám ukážeš záda," pravil Surovec. Hovořil s vehemencí, na jakou jsem od něj nebyl zvyklý. "To jest, že si hned příštího dne požádáš o přeložení."
"A jestli ne? Jestli místo toho zavolám jistým lidem a řeknu jim, že mě obtěžujete a ohrožujete? Že mě surově terorizujete?"
Jestli tvý konexe jsou tak dobrý, jak si myslíš, že jsou, tak by nám mohli vylejt pérka," pravil jsem, "ale ujišťujem tě, že ještě předtím, než se to stane, zůstane tady na podlaze slušnej díl i tvý krve, Percy."
"To kvůli ty myši? Cha! Vy si myslíte, že by se někdo staral o to, že jsem šlápl na ochočenou myš

usvědčenýho vraha? Tedy mimo tyhle cvokárny?"
"Ne. Ale tři muži tě viděli, jaks tady stál a škrábal se prstem v prdeli, zatímco Divokej Bill Wharton se pokoušel uškrtit Deana Stantona řetězem od náramků. O tohle se lidi budou starat, Percy. To ti garantuju. Dokonce i toho tvýho guvernérskýho strejčka z druhýho kolene to bude zajímat."
Na Percyho tvářích a na čele se objevily nachové skvrny. "Vy myslíte, že vám uvěřej?" zeptal se, ale jeho hlas už ztratil mnoho ze své útočné síly. Právě on si myslel, že by nám někdo mohl uvěřit. A Percy se rozhodně nerad dostával do průserů. Porušovat pravidla, to ano. Ale nechat se usvědčit z jejich porušování, to ne.
"Nuže, udělal jsem pár fotek Deanovýho krku, než mu ty modřiny sešly," pravil Surovec - neměl jsem nejmenší představu, jestli je to pravda, ale znělo to rozhodně dobře. "A víš, o čem ty fotečky svědčej? Že Wharton měl na to sakra dost času, než ho někdo odtrh, třebaže tys tam byl přítomnej, a ještě k tomu na Whartonově slepý straně. Budeš muset odpovídat na pár sakramentsky nepříjemnejch otázek, nezdá se ti? A taková věc může člověka pronásledovat jak stín. A zůstane živá ještě dlouho po tom, co jeho příbuzný odejdou z hlavního města a zas budou pít mátovou limonádu doma na přední verandě. Pracovní záznam takovýho člověka se může stát zajímavou věcí, a během života do něj nahlíží spousta lidí."
Percyho oči nedůvěřivě kmitaly z jednoho na druhého, a potom zase nazpět. Levá ruka mu vyletěla k vlasům, aby je přičísla. Neříkal nic, ale zdálo se, že ho už máme tam, kde jsme ho chtěli mít.
"Skončeme to," pravil jsem. "Přece bys tady nechtěl zůstat o nic déle, než my tě tady chceme, není to tak?"
"Nesnáším to tady," vybuchl. "Nesnáším způsob, jak se mnou jednáte, že mi nikdy nedáte šanci!"
To poslední bylo daleko od pravdy, ale usoudil jsem, že není čas o této věci se hádat.
"Ale nenechám se ani komandovat. Táta mě učil, že jakmile se vydám touhle cestou, s největší pravděpodobností skončím tak, že dovolím lidem, aby mě komandovali celej život." Jeho oči, ne tak hezké jako jeho ruce, vzplanuly. "Zvlášť nemám rád, aby mě komandovaly takový velký opice, jako je tenhle chlápek." Letmo pohlédl na mého starého přítele a zachrochtal: "Dostals svou přezdívku docela právem, Surovce."
"Musíš pochopit jednu věc, Percy," pravil jsem. "My se na to díváme tak, že komanduješ ty nás. Snažíme se ti vysvětlit, jak tady věci choděj, ale ty je děláš po svým a když něco zprasíš, schováváš se za svý politický konexe. To, žes šlápl na Delacroixovu myš - " Zachytil jsem Surovcův pohled a rychle jsem vycouval. "To, že seš pokusil šlápnout na Delacroixovu myš, to je jen vrchol ledovce. Jenom komanduješ, komanduješ, komanduješ. Ano, je to tak. Když se to vezme kolem a kolem, komandovaný jsme tady byli my. Tak je to. Ale poslyš, jestli se zachováš jaksepatří, ještě se z toho můžeš dostat s čistým štítem - jako mladík na svý cestě vzhůru -voňavý jak růžička. O tyhle malý rozmluvě se nikdy nikdo nedoví. Tak co na to řekneš? Zachovej se jako dospělej. Slib, že po Delovi odejdeš."
Přemyslel o tom. A po chvíli se v jeho očích objevil pohled, jako když někdo dostane dobrý nápad. Moc se mi to nelíbilo, protože jakýkoliv nápad, který se Percymu může zdát dobrý, se nemusí zdát dobrý nám.
Jestli nic dalšího," připojil se Surovec, "pomysli, jak by to bylo hezký dostat se pryč od toho pytle hoven jménem Wharton."
Percy přikývl a já jsem mu dovolil vstát z křesla. Upravil si stejnokrojovou košili, vzadu si ji zastrčil, hřebínkem si přičísl vlasy, Potom na nás pohlédl. "Tak jo. Souhlasím. Zítra v noci udělám Dela, a pozítří odejdu do Briar Ridge. Tomu se říká odchod v právej čas. Stačí?"
"Stačí," přisvědčil jsem. Ještě stále měl v očích ten pohled, ale tehdy se mi příliš ulevilo na to, abych si toho všímal.
Napřáhl pravičku. "Ruku na to?"
Stiskl jsem mu ji. Potom tak učinil i Surovec.
My staří blázni.

4

Příští den byl až dosud nejdusnější a poslední z těch podivných říjnových veder. Když jsem přišel do práce, na západě burácela bouřka, a hrozivě tmavé mraky se začaly blížit k nám. Když se sešeřilo,

přitáhly ještě blíž, a viděli jsme, jak z nich šlehají modrobílé vidlice blesků. Kolem desáté hodiny toho večera zuřilo v Trapinguském okrese tornádo. V deputátní stáji v Teftonu zabilo čtyři lidi, zatímco do Cold Mountain se přihnala prudká bouře provázená vichřicí. Později jsem se na to díval tak, že tak samo nebe protestovalo proti mizerné smrti Eduarda Delacroixe.

Všechno začínalo docela normálně. Del strávil klidný den ve své cele. Trochu si hrál s panem Jinglesem, ale většinu dne proležel jen tak na kavalci a mazlil se s ním. Wharton se několikrát pokusil dělat melu - jednou pokřikoval na Dela cosi o myší sekané, která se bude podávat v pekle po tom, co Lucky Pierre zatančí twostep - ale ten malý Francouzák neodpovídal, a Wharton, který očividně přišel k závěru, že na nic lepšího se nezmůže, to vzdal.

Ve čtvrt na jedenáct se dostavil bratr Schuster a všechny nás potěšil sdělením, že se s Dělem pomodlí otčenáš v jižanské francouzštině. Zdálo se to být dobrým znamením. V tom jsme se ovšem mýlili.

Diváci začali přicházet po jedenácté. Většinou se potichu bavili o hrozícím počasí a spekulovali
O možnosti, že by během popravy mohl vypadnout
proud. Nikdo z nich, jak se zdá, nevěděl, že Jiskřák
běží na generátor, a proud tudíž nemůže vypadnout, pokud by ovšem sám generátor nedostal přímý zásah bleskem. Harry byl té noci u vypínačů, tak že on, Bill Dodge a Percy Wetmore fungovali jako uvaděči a po usazení lidí do jejich sedadel se jich ptali, jestli nechtějí studenou vodu. Byly přítomné i dvě ženy: sestra dívky, kterou Del znásilnil a zabil, a matka jedné z obětí požáru. Posledně jmenovaná dáma byla vysoká, bledá a rezolutní. Vyprávěla Harrymu Terwilligerovi, že doufá, že muž, na kterého se přišla podívat, je spořádaný a vystrašený, a že si je vědom, jaký oheň pekelný ho očekává a že Satanovi posluhovači ho už očekávají. Potom propukla v pláč a zabořila tvář do kapesníku, který měl velikost téměř prostěradla.

Bouře, plechovou střechou sotva tlumená, tvrdě dorážela a starala se o zvukovou kulisu. Lidé znepokojeně hleděli vzhůru. Muži, kteří v této pozdní noční hodině měli na sobě vázanky, vypadali, že se cítí nepohodlně, a utírali si pot ze svých brunátných tváří. Trápilo je to víc než modré plameny v skladištním přístěnku. Všichni ovšem upírali zraky na Jiskřáka. Dříve během tohoto týdne mohly padat žerty o jeho úloze, ale kolem půl dvanácté této noci bylo po žertování. Začal jsem toto vyprávění tím, že jsem vám řekl, jak humor jde stranou v situacích, kdy lidé, kteří mají usednout do toho dubového křesla, začínají mít napilno, ale musím doplnit, že odsouzení vězni nejsou jediní, komu mizí úsměvy z tváří, když ten čas skutečně nastane. Jiskřák totiž vypadá tak holý, jak je tam skrčen na té plošině, na boční straně nožiček se svorkami, které připomínají ty věci, které musí nosit lidé, co mají obrnu. Hovor vázl, a když opět zahřmělo a ozval se zvuk připomínající třištící se strom, sestra Delacroixovy oběti tiše vykřikla.

Poslední osobou, která zaujala své místo v hledišti, byl Curtis Anderson, zástupce správce Moorese.

V jedenáct třicet jsem přistoupil k Delacroixově cele, se Surovcem a Deanem v těsném závěsu. Del seděl na kavalci, s panem Jinglesem v klíně. Myš měla hlavičku vystrčenou dopředu, směrem k odsouzenci, malýma olejovýma očkama visíc na jeho tváři. Del hladil temeno pana Jinglese, prostor mezi jeho očima. Po Dělově tváři se potichu koulely velké slzy, a zdálo se, že myš tak upřeně hledí právě na ně. Když uslyšel zvuk našich kroků, Del vzhlédl. Byl velmi bledý. Za svými zády jsem spíše cítil než viděl Johna Coffeyho, který stál ve dveřích a díval se.

Del sebou trhl na zvuk klíčů narážejících na kov mříží, ale zůstal klidný. Nepřestal hladit pana Jinglese po hlavičce, ani když jsem otočil klíčem v zámku a dveře otevřel.

"Vítám vás, šéfe Edgecombe," pravil. "Vítám vás, hoši. Pozdravte, pane Jinglesi." Ale pan Jingles jen dále upřeně hleděl do tváře plešivějícího drobného muže, jako kdyby uvažoval, odkud pramení jeho slzy. Pomalovaná cívka spořádaně ležela vedle v krabici od doutníků Corona. Leží tam už naposledy, pomyslel jsem si, a pocítil jsem mučivou duševní bolest.

"Eduarde Delacroixi, jako úředník soudu a..."

"Šéfe Edgecombe?"

Soustředil jsem se na to, abych měl tu řeč co nejdřív za sebou, a Del mě z myšlenek vytrhl. "Co je, Dele?"

Podržel mi tu myš před očima. "Tady. Nedovolte, aby se něco stalo panu Jinglesovi."

"Dele, nemyslím, že se dostane ke mně. Není -"

"Mais oui, říká, že je. Pan Jingles říká, že o vás všechno ví, šéfe Edgecombe, a že vy zařídíte, aby ho vzali do toho místa na Floridě, kde myšičky dělaj svý triky. Říká, že vám důvěřuje." Natáhl ruku ještě dál, a ať visím, jestli ta myš neslezla z jeho dlaně na moje rameno. Byla tak lehká, že jsem přes sako od uniformy ani necítil její váhu, ale cítil jsem její teplo. "A šéfe? Nepouštějte ho zas blízko k tomu zlýmu chlápkovi. Nedovolte, aby ten zlej chlápek ublížil my myšičce."
"Ne, Dele. Nedovolím." Zůstávala otázka, co vlastně s tou myší mám udělat? Nemůžu přece eskorto-vat Delacroixe před diváky s myší sedící na mém rameni.
Já si ho vezmu, šéfe," zarachotil za mnou jakýsi hlas. Byl to hlas Johna Coffeyho, a bylo mi záhadné, jak okamžitě se ozval, jakoby mi četl myšlenky. Jen na teď. Jestli Del nemá nic proti tomu."
Del přikývl. Zřejmě se mu ulevilo. Jo, jo, vem si ho, Johne, než tahle legrace skončí - bien! A až bude po tom..." Vrátil se pohledem na Surovce a na mě. "Potom ho vemou tam dolů na Floridu. Do toho Mousville."
Jo, nejspíš to uděláme s Paulem společně," ozval se Surovec a znepokojeným a neklidným okem sledoval, jak pan Jingles přechází z mého ramene do obrovské dlaně Coffeyho natažené ruky. Pan Jingles to učinil bez protestu, aniž se pokusil utéct; naopak, běžel vzhůru po paži Johna Coffeyho stejně ochotně, jako mně vylezl na rameno. "Vezmeme si na to pár dní dovolený. Co říkáš, Paule?"
Přikývl jsem. I Del přikývl. Oči měl vyrovnané, dokonce se na jeho rtech objevila stopa úsměvu. "Lidi budou platit po desetníku za osobu, aby se na něj koukli. Děti to budou mít za dva centy. Je to tak správný, šéfe Howelle?"
"Přesně tak, Dele."
"Vy jste dobrej chlap, šéfe Howelle," pravil Del. "Vy taky, šéfe Edgecombe. Někdy jste na mě řval, oui, ale jen když jste musel. Všichni jste tady dobrý chlapi, až na toho Percyho. Přál bych si ho potkat na nějakým jiným místě. Mauvais temps, mauvaise chance."
"Přišel jsem vám něco říct, Dele," přerušil jsem ho. Jsou to slova, který jsem povinnej říct každýmu, než se vydá na cestu. Není to nic světobornýho, ale je tou součástí mý práce. Dobře?"
"Oui, monsieur" řekl, a pohlédl na pana Jinglese, jak si hoví na širokém rameně Johna Coffeyho. Naposledy. "Au revoir, mon ami" řekl, a začal silněji plakat. Je ťaim, monpetiť Poslal myši pusu. Ta poslaná pusa měla být legrační, nebo snad groteskní, ale nebyla. Na okamžik se střetl můj pohled s Deanovým, a potom se Dean odvrátil. Dean hleděl směrem k cele zpřísněného trestu a podivně se usmíval. Myslím, že měl slzy na krajíčku. Pokud jde o mě, řekl jsem, co jsem říct měl, začínaje tím, že jsem úředníkem soudu, a když jsem skončil, Delacroix naposledy vykročil ze své cely.
Ještě chvíli postůj, kobylko," řekl Surovec a zkontroloval temeno Dělový hlavy, kam se nasadí čepička. Kývl na mě a Dela poplácal po rameni. "Vykročte pravou nohou. Jdeme na to."
Tak Eduard Delacroix vykročil na svou poslední pouť po Zelené míli. Po tvářích mu stékal pot, mísící se se slzami, zatímco nahoře na nebi hřmělo. Surovec kráčel po odsouzencově levici, já po pravici, Dean vzadu.
V mé kanceláři už byl připraven Schuster, v rozích stáli dozorci Ringgold a Battle, aby dávali pozor. Schuster pohlédl na Dela, usmál se, a potom ho oslovil francouzsky. Znělo mi to nabubřele, ale dělalo to zázraky. I Del se usmál, potom přistoupil k Schusterovi a objal ho. Ringgold a Battle byli napjati, ale já jsem k nim vztáhl ruce a zavrtěl hlavou.
Schuster poslouchal příval Dělový slzami promíšené francouzštiny, přikývl, jakoby perfektně rozuměl, a poplácal ho po zádech. Přes rameno toho malého muže pohlédl na mě a pravil: "Rozumím sotva čtvrtinu toho, co říká."
"Nemyslím, že by na tom záleželo," zamručel Surovec.
"Ani já, synu," pravil Schuster a ušklíbl se. Patřil k nejlepším, a teď si uvědomuji, že nemám nejmenší potuchy, co se s ním stalo. Doufám, že si udržel svou víru, ať se přihodilo cokoliv.
Naznačil Delacroixovi, aby poklekl, potom si sepjal ruce. Delacroix ho napodobil.
"Not´ Pére, qui etes aux cieux," začal Schuster, a Delacroix se k němu připojil. Odříkávali otčenáš v té slizce znějící jižanské francouzštině až po "mais déliverez-nous du mal, ainsi soit-il." V tomto okamžiku se Dělový slzy skoro zastavily, a on vypadal docela klidně. Potom následovalo několik veršů z bible (v angličtině) a nezapomnělo se ani na staré vděčné téma o tichých vodách. Del se držel rukávu své košile a

říkal něco francouzsky. Schuster pozorně naslouchal a mračil se. Potom odpověděl. Del řekl něco dalšího, a potom už jen ke kazateli s nadějí vzhlížel.
Schuster se otočil ke mně a pravil: Ještě ho něco napadlo, pane Edgecombe. Nějakou modlitbu, se kterou mu nemohu pomoci vzhledem ke své víře. Dovolíte mu to?"
Podíval jsem se na hodiny na stěně a viděl jsem, že do půlnoci chybí ještě sedmnáct minut. "Dobře," pravil jsem, "ale musí to být rychle. Harmonogram se tady musí dodržet, jak jistě chápete."
"Ano, ovšem." Obrátil se k Delacroixovi a přikývl.
Del zavřel oči jakoby se modlil, ale malou chvíli neříkal nic. Na čele se mu udělaly vrásky a já jsem měl pocit, že se noří hluboko do své mysli, jako muž, který v malém podkroví hledá předmět, který dlouho, předlouho nepoužíval (nebo nepotřeboval). Znovu jsem mrkl na hodiny a skoro jsem už něco řekl - byl bych řekl, kdyby mě byl Surovec nezatahal za rukáv a nezavrtěl hlavou.
Potom Del začal potichu, ale rychle hovořit v jižanské francouzštině, která byla oblá a měkká a smyslná jako prsa mladé ženy: "Marie! Je vous salue, Marie, oui, pleine de gráce; le Seigneur est avec vous; vous etes bénie entre toutes lesfemmes, et mon cherjésus, lefruit de vos entrailles, est béni." Znovu se dal do pláče, ale nemyslím, že si to uvědomoval. "Saint Marie, Ó má mére, Mére de Dieus priez pour moi, priezpour nous, pauv´ pécheurs, main-ťant et a Vheure... Vheure de notre mort. L'heure de mon mort" Zhluboka a se zachvěním se nadechl. "Ainsi soit-il"
Když se Delacroix postavil, v jednom z oken místnosti se na krátký okamžik objevila modrobílá záře blesku. Všichni, kromě samotného Delacroixe, vyskočili a nahrbili se; on se však zdál být zcela ponořen v té prastaré modlitbě. Napřáhl jednu ruku, nedívaje se kam. Surovec ji uchopil a krátce ji stiskl. Delacroix na něj pohlédl a maličko se usmál. "Nous voyons - " začal, a potom se zarazil. S viditelným úsilím přešel zpět do angličtiny. "Teď můžeme jít, šéfe Howelle, šéfe Edgecombe. S Bohem jsem teď vyrovnanej."
"To je dobře," pravil jsem, uvažuje o tom, jak bude Del s Bohem vyrovnán za dvacet minut, až stane na druhé straně. Doufal jsem, že jeho poslední modlitba bude vyslyšena, a že Panna Maria za něj poprosí celým svým srdcem a duší, protože Eduard Delacroix, násilník a vrah, bude potřebovat všechno orodování, jakého by se mu mohlo dostat. Venku znovu zahřmělo. "Tak pojďme, Dele. Už to není daleko."
"Prima, šéfe, to je prima. Protože já už se nebojím." Přesně tak to řekl, ale viděl jsem v jeho očích, že - otčenáš sem, zdrávas tam - lže. V době, kdy vykročí na zbytek toho zeleného koberce a projdou těmi nízkými dveřmi, skoro všichni se bojí.
"Dole zastavte, Dele," řekl jsem mu potichu, když procházel dveřmi, ale to byla rada, kterou jsem si mohl klidně ušetřit. Zastavil se pod schody, ovšem, chladnokrevně se zastavil, a tam spatřil Percyho Wetmorea, jak stojí na plošině, s kbelíkem na houbu u nohy a s guvernérským telefonem vykukujícím za jeho pravým stehnem.
"Non," pravil Del tichým zděšeným hlasem. "Non, non, on ne!"
"Pokračujte," řekl Surovec. "Budete se dívat jen na mě a na Paula. Zapomeňte, že tam vůbec je."
"Ale - "
Lidé se za námi otáčeli, ale trochu jsem se natočil, takže jsem mohl držet Delacroixe za levý loket, aniž by to bylo vidět. "Uklidněte se," řekl jsem mu tak, že to slyšel jen Del - a možná Surovec. Jediná věc, co si většina lidí zapamatuje, bude, jak jste to snášel. Tak jim ukažte, že nejste žádnej posera."
V tom okamžiku nám nad hlavou zaburácel nejsilnější hrom, tak hlasitý, že rozkmital plechovou střechu skladiště. Percy vyskočil, jakoby ho někdo polechtal, a Del se krátce opovržlivě zasmál. "Kdyby zahřmělo ještě hlasitěj, tak si zas pochčí gatě," řekl a napřímil ramena. Ne že by toho bylo moc co napřimovat. "Tak jdeme na to. Ať to máme za sebou."
Kráčeli jsme k plošině. Delacroix cestou nervózně přeletěl očima přítomné - bylo jich tentokrát asi pětadvacet - ale my, Surovec, Dean a já, jsme trénovaným zrakem sledovali křeslo. Podle mě se všechno zdálo být v pořádku. Zvedl jsem palec a obočí směrem k Percymu, který mi věnoval úšklebek na půl tváře, jakoby říkal Tak co, je všechno v pořádku? Samozřejmě, že je.
Doufal jsem, že má pravdu.
Surovec a já jsme automaticky uchopili Delacroixovy lokty, když vstupoval na plošinu. Je to sice jen asi

osm palců nad podlahou, ale byli byste překvapeni, kolik z nich, dokonce i ti nejtvrdší z tvrdých chlapů, potřebuje při překonání posledního schodu jejich života pomoc.
Del to však zvládl. Okamžik postál před křeslem (docela ignoruje Percyho) a potom křeslo oslovil, jakoby se představoval: lC'est mol, řekl. Percy se k němu natáhl, ale Delacroix se otočil a sám se posadil. Klekl jsem si k jeho levé straně a Surovec poklekl k jeho pravé straně. Chránil jsem si rozkrok a krk, jak už jsem to popisoval, potom jsem posunul svorku tak, aby její rozevřené čelisti objaly kostnatý bílý sval těsně nad kotníkem toho Francouzáka. Vtom zahřmělo a já jsem vyskočil. Mouseville, napadlo mě z nějakého důvodu. Mouseville, vstup za desetník. Dva centy za děcka, aby se koukla na pana Jinglese skrz slídová okénka.
Svorka se zasekla. Nedala se zavřít. Slyšel jsem, jak Del lapá po suchém vzduchu, jak ho nasává do plic, které se za méně než čtyři minuty změní v zuhelnatělé vaky, a které se ještě ze všech sil snažily udržet v chodu jeho strachem poháněné srdce. Skutečnost, že zabil půl tuctu lidí, se v té chvíli zdála být bezvýznamnou. Nesnažím se tady hovořit o zločinu a trestu, o pravdě a křivdě, ale jen popisuji, jak to bylo.
Dean přiklekl ke mně a zašeptal: Jsou nějaký potíže, Paule?"
"Nemůžu - " začal jsem, ale vtom se svorka se slyšitelným klapnutím konečně zavřela. Jistě se Delacroixova kůže přiskřípla mezi čelisti, neboť ucukl a trochu syknul bolestí. "Promiňte," řekl jsem.
"To nic, šéfe," řekl Del. "Bude to bolet už jen minutu."
Na Surovcově straně byla svorka s elektrodou a její nasazení vždy trvalo trochu déle, takže jsme se postavili všichni tři skoro současně. Dean se natáhl pro zápěstní svorku na Delacroixovu levou ruku a Percy pro svorku na pravou ruku. Byl jsem připraven vystoupit dopředu, kdyby Percy potřeboval pomoc, ale pomohl si se svou zápěstní svorkou lépe než já se svou kotníkovou. Všiml jsem si, jak se Del teď začal celý třást, jako kdyby jím už protékal slabý proud. Cítil jsem i jeho pot. Byl to silný kyselý zápach, který mi připomínal zápach nakládané zeleniny.
Dean kývl Percymu. Percy se ohlédl přes rameno - viděl jsem mu ranku na čelisti, jak se dnes pořezal při holení - a pravil tichým, ale pevným hlasem: "Hoď tam jedničku!"
Zabzučelo to, asi tak, jako když naskočí stará lednička, a stropní lampy ve skladišti se poněkud více rozzářily. V publiku to zašumělo. Del sebou v křesle škubl a zachytil se konců dubových podpěr, až mu zbělely klouby. Oči mu rychle kmitaly ze strany na stranu a jeho dech se ještě zrychlil. Těžce oddechoval.
"Připraven," zamumlal Surovec. "Připravte se, Dele, zatím to děláte bezvadně. Jen tak dál. Zatím jste pašák."
Hej, mládenci, pomyslel jsem si. Pojďte sem a podívejte se, copan jingles dovede! Nad hlavami nám znovu zahřmělo.
Percy vznešeně přikročil k přední části elektrického křesla. Teď nastal jeho velký okamžik. Stál uprostřed plošiny, všechny oči byly upřeny na něj. Tedy až na jeden pár. Delacroix věděl, kdo to je před ním, a proto si raději hleděl do klína. Vsadil bych býval dolar proti koblize, že Percy zpacká svůj text, který měl říci přítomným, ale ve skutečnosti se ani jednou nezasekl a pronesl předepsaný text podivně klidným hlasem, a ani jednou se nespletl.
"Eduarde Delacroixi, byl jste odsouzen k smrti na elektrickém křesle, kterýžto rozsudek vyřkla porota vám rovných, a vynesl ho soudce v čestném stání před tváří tohoto státu. Ať bůh ochrání občany tohoto státu. Chcete ještě něco říci, než bude rozsudek vykonán?"
Del se pokusil promluvit, ale nejprve z něj nevyšlo nic než ustrašený a zadýchaný šepot, plný samohlásek. Na Percyho rtech se objevil stín zlomyslného úsměvu, a já bych mu byl hned tam jednu s radostí vrazil. Potom si Del olízl rty a zkusil to znova.
"Lituju, co jsem udělal," řekl. "Rád bych vrátil hodiny zpět, ale to nikdo nedokáže. Takže teď - " Nad námi znovu zahřmělo. Byla to rána jak z houfnice. Del vyskočil, co mu to svorky dovolily, oči mu vylézaly z mokré tváře. "Takže teď splácím dluh. Ať mi bůh odpustí." Znovu si olízl rty a pohlédl na Surovce.
"Nezapomeňte na svůj slib ohledně pana Jinglese," pravil potichu, což bylo určeno jen nám.
"Nezapomenem, nemějte starost," pravil jsem, a poplácal jsem Delacroixe po ruce studené jak led.
"Půjde do Mousville - "
"Půjde do prdele," řekl Percy koutkem úst jako otrlý trestanec, když na Delacroixův hrudník připevňoval

upínací řemen. "Žádný takový místo neexistuje. Hoši si to vymysleli, jen aby tě udrželi na uzdě. Jenom, abys to věděl, buzíku."
Sklíčený pohled v Dělových očích mi řekl, že část jeho mozku to věděla... ale skrývala tento fakt před tou druhou částí, pokud se dalo. Pohlédl jsem na Percyho, oněmělý a zuřivý, a on na mě pohlédl lhostejně, jakoby se ptal, co tím myslím. Věděl, že mě dostal. Nemohl jsem udělat absolutně nic, aspoň ne před svědky, aspoň ne s Delacroixem, který tady seděl, nacházeje se na nejzazší hraně svého života. Nedalo se udělat nic jiného, než to skoncovat.
Percy sňal z háku kapuci a nasadil ji Delovi na tvář, upevňuje ji pod vyčnívající bradou toho muže, aby se vyrovnal otvor na temeni. Dalším krokem bylo vytažení houby z kbelíku a její položení na kapuci. Tady se Percy poprvé odchýlil od zažité rutiny: místo toho, aby se předklonil a vylovil houbu z kbelíku, sňal ocelovou čepičku ze zadní strany křesla a ohnul ji v ruce. Místo toho, aby vložil do čepičky houbu - což by byl přirozený způsob, jak to udělat - vložil čepičku do houby. Měl jsem si uvědomit, že něco není v pořádku, ale byl jsem příliš vyvede z míry. Byla to jediná poprava, na níž jsem se zúčastnil, kdy jsem se neovládal. Surovec se na Percyho nedíval vůbec. Ani tehdy, když se Percy nahýbal nad kbelík (čímž nám částečně zacláněl ve výhledu na něj), ani tehdy, když se vzpřímil a otočil se k Delovi s čepičkou v rukou a hnědým kroužkem houby už v ní. Surovec hleděl na látku, která Delovi nahrazovala tvář, sleduje, jak se černá hedvábná maska napíná a zdůrazňuje kruh Dělových otevřených úst a vlní se jeho dechem. Na Surovcově čele se perlil pot, stejně jako na spáncích, těsně pod hranicí vlasů. Nikdy předtím jsem ho neviděl tak se při popravě potit. Dean za ním vypadal zmateně a nezdravě, jakoby bojoval s tím, aby nezvrátil večeři. Všichni jsme chápali, že něco je špatně. Aspoň já jsem to věděl na beton. Jen jsme nevěděli, co. Nikdo z nás to nevěděl -aspoň ne tehdy - na co se Percy ptal Jacka Van Haye. Těch otázek byla řada, ale podezírám ho, že většina z nich byla obyčejná kamufláž. Co Percy chtěl vědět -jediné, co chtěl vědět, jak se domnívám - byla právě ta houba. Jaký je účel té houby. Proč se máčí ve slané vodě... a co se stane, když se nenamočí.
Co se stane, když ta houba bude suchá.
Percy nasadil čepičku na Delovu hlavu. Malý muž opět povyskočil a zasténal, tentokrát hlasitěji. Někteří ze svědků se neklidně zavrtěli na svých skládacích židlích. Dean vykročil o půl kroku vpřed, ve snaze pomoci Percymu s řemenem na bradě, ale Percy mu úsečně naznačil, aby ustoupil. Dean to udělal.
Trochu sebou cukl, když nad střechou přístěnku znovu zahřmělo. Tentokrát začal do střechy bušit déšť. Jako kdyby na valchu padaly celé hrsti buráků.
Slyšeli jste, jak lidé říkají 'Krev mi ztuhla v žilách', není-liž pravda? Jistě jste to slyšeli. Stává se nám to všem, ale já jsem měl tento pocit za všechny ty roky, co chodím po tomto světě, jednou jedinkrát, a sice toho časného a bouřlivého rána v říjnu, nějakých deset vteřin po půlnoci. Nezpůsobil to pohled na jedovatý triumf na tváři Percyho Wetmorea, když odstoupil od odsouzence majícího kapuci na hlavě, připoutaného svorkami a sedícího na Jiskřákovi; způsobilo to to, co jsem si měl všimnout a nevšiml jsem si. Po Dělových lících nestékala z čepičky voda. Až teď jsem to konečně pochopil.
"Eduarde Delacroixi," říkal Percy, "teď vám tělem projde elektrický proud a usmrtí vás, v souladu se zákony tohoto státu."
Pohlédl jsem na Surovce s takovou hrůzou, vedle níž moje infekce močových cest připomínala odřený prst. Houba je suchá! zašeptal jsem mu nehlasně, ale on jen nechápavě zavrtěl hlavou. Vrátil jsem se pohledem na kapuci na Francouzově tváři, kde se černé hedvábí pohybovalo sem a tam v rytmu jeho posledních nadechnutí a vydechnutí.
Dotkl jsem se Percyho lokte a on udělal krok ke mně, dívaje se na mě otráveným pohledem. Byl to jen moment, ale říkal všechno. Později vyprávěl všechny ty své lži a polopravdy, a většina ze zainteresovaných mu uvěřila. Já jsem však věděl svoje. Percy byl dobrý student, když dělal něco, na čem mu záleželo, jak jsme zjistili při generálkách, a pozorně poslouchal Jacka Van Haye, když mu vysvětloval, jak houba nasáklá slanou vodou vede proud, usměrňuje ho a mění ho v cosi jako elektrickou kulku vpálenou do mozku. Ach ano, Percy přesně věděl, co dělá. Myslím, že jsem mu později uvěřil, když tvrdil, že nevěděl, jak daleko to zajde, ale ani na chvíli jsem mu nenaletěl na žvásty o dobrých úmyslech. Kdepak. Ale teď, kromě toho, že bych mohl před správcovým zástupcem a před všemi těmi svědky vykřiknout na Jacka Van Haye, aby nezapínal proud, jsem nemohl udělat načisto nic. Kdybych

měl k dispozici ještě pět vteřin, možná bych se k tomu vykřiknutí rozkýval, ale Percy mi těch pět vteřin neposkytl.
"Ať je bůh k vaší duši milostiv," pravil té vyděšené postavě v elektrickém křesle, lapající po dechu, a potom pohlédl přes odsouzence směrem k tomu mříží zakrytému obdélníku, za nímž stáli Harry a Jack, Jack s rukou na páce označené MABELIN SUŠIC NA VLASY. Vpravo od tohoto okýnka stál doktor s očima fixovanýma na černou kabelu, co měl mezi nohama, tichý a nenápadný jako vždy. "Hoď tam dvojku!"
Ze začátku to bylo stejné jako vždy - zabzučení, které bylo poněkud hlasitější než počáteční naskočení, ale ne o moc, a Delovo tělo se zachvělo v bezděké křeči.
Až potom začaly jít věci dolů vodou.
Bzučení ztratilo svou stabilitu a začalo kolísat. Bylo to provázeno praskavým zvukem, jako když se mačká celofán. Zacítil jsem něco hrozného a neidentifikovatelného, něco jako směs pachu škvařících se vlasů a něčeho organického, než jsem si všiml kotouče modrého kouře valícího se zpod okrajů čepičky. Další kouř proudil z otvoru na temeni čepičky, kam směřovaly dráty; vypadalo to, jakoby kouř vystupoval ze špičky indiánského týpí.
Delacroix se začal chvět a kroutit v křesle, jeho maskou zakrytá tvář sebou škubala ze strany na stranu, jakoby v nějakém prudkém zápase. Nohy mu poskakovaly nahoru a dolů jako písty s krátkým zdvihem, omezovaným svorkami na kotnících. Nad hlavou nám duněly hromy a teď se i silně rozpršelo.
Díval jsem se na Deana Stantona; hleděl na mě zuřivě. Pod čepičkou to praskalo, jako když v horkém ohni prská borové poleno, a viděl jsem, jak se otvory v masce valí kouř. Prodíral se ven v drobných kroužcích.
Skočil jsem k mřížím, které nás dělily od místnosti s vypínači, ale než jsem mohl otevřít ústa, Brutus Howell mě uchopil za loket. Jeho stisk byl tak silný, až mě zabrněly nervy. Surovec byl bílý jak křída, ale nepanikařil. K panice měl dokonce velmi daleko. "Neříkej Jackovi, aby to zarazil," řekl mi potichu. "Ať uděláš, co uděláš, neříkej mu to. Už je moc pozdě, aby se to dalo zastavit."
Když Del začal křičet, diváci ho nejprve neslyšeli. Do střechy bubnoval déšť a hromy teď burácely už skoro nepřetržitě. Ale my, co jsme byli na plošině, jsme ho slyšeli - přiškrcené vytí bolestí, vycházející zpod kouřící kukly, zvuky, jaké by snad mohlo vydávat nějaké zvíře zachycené samovazačem.
Bzukot, linoucí se z čepičky byl teď drsný a vzteklý a přerušovaly ho prskavé zvuky, připomínající rozhlasové poruchy. Delacroix začal sebou v křesle házet dopředu a dozadu, jako kdyby dostal záchvat vzteku. Plošina se otřásala a on narazil do koženého upínacího popruhu takovou silou, že ho skoro přetrhl. Proud jím otáčel ze strany na stranu a slyšel jsem křupavé prasknutí, jak se mu buď zlomilo nebo vykloubilo pravé rameno. Byl to zvuk, jako kdyby někdo rozbíjel dřevěnou bednu perlíkem. Rozkrok jeho kalhot, který jsme viděli jen rozmazaně, vzhledem na rychlé vratné pohyby jeho nohou, ztmavl.
Delacroix začal kňučet. Byly to příšerné zvuky, vysoké, jakoby krysí, a byly slyšet i přes liják bubnující do střechy.
"Co se to s ním, ke všem čertům, děje?" vykřikl kdosi.
"Kristepane, to je ale smrad. Fuj!"
Potom vykřikla jedna z obou žen: Je toto normální?"
Delacroix se vrhl dopředu, řemeny ho však vrátily zpět. Dopředu, dozadu, dopředu, dozadu. Percy na něj hleděl s děsem, od kterého mu až poklesla čelist. Něco očekával, ale toto určitě ne.
Kapuce na Delacroixově tváři vzplanula. Smrad škvařících se vlasů a houby byl teď doprovázen smradem pečícího se masa. Surovec uchopil kbelík, ve kterém jsme skladovali houbu - teď samozřejmě prázdný - a vrhl se k hlubokému dřezu v rohu.
"Nemel bych vypnout šťávu, Paule?" zeptal se Van Hay skrz mříže. Jeho hlas zněl značně nakřáplé.
"Neměl bych-"
"Ne," křikl jsem na něj. Surovec jako první pochopil, co se vlastně děje, ale já jsem nebyl za ním o mnoho pozadu: museli jsme s tím skoncovat. Všechno ostatní, co nás v životě ještě čekalo, bylo teď druhořadé. V první řadě jsme museli skoncovat s Delacroixem. Jen pokračuj, prokristovyrány! Pokračuj, pokračuj a nepřestávej!"
Otočil jsem se k Surovcovi, sotva si vědom lidí, hovořících za námi. Někteří z nich už stáli, jiní křičeli

hrůzou. "Přestaň s tím!" zařval jsem na Surovce. "Žádnou vodu! Copak ses zbláznil?"
Surovec se ke mně otočil a v tváři měl jakýsi druh zmateného pochopení. Vylít vodu na chlapa, který je pod proudem. Ach ano, to by bylo rodeo. Rozhlížel se kolem, až mu pohled padl na chemický hasící přístroj, zavěšený na stěně, a chopil se ho místo vody. Hodný chlapec.
Kukla se poněkud smekla z Delacroixovy tváře, a bylo vidět, že je teď černější než tvář Johna Coffeyho. Jeho oči se teď staly jen bílými koulemi zamlžené huspeniny vylezlé z důlků a visící na tvářích. Řasy měl pryč, a zatímco jsem se díval, vzplanula mu i víčka a začala hořet. Z výstřihu košile se mu valily kotouče kouře. A elektřina dál bzučela. Měl jsem jí plnou hlavu, vibrovala mi i tam. Řekl bych, že lidi, kteří ten zvuk musí poslouchat, se musí zbláznit, nebo něco na ten způsob.
Dean vyrazil vpřed, bláznivě se domnívaje, že by mohl uhasit oheň na Dělově košili holýma rukama. Chytil jsem ho za ruku tak prudce, že skoro spadl. Kdyby se za těchto okolností dotkl Delacroixe, bylo by to něco, jako když brácha Králík píchl do Dehtového panáka. V tomto případě Dehtového panáka pod proudem.
Stále ještě jsem se neotočil, abych viděl, co se děje za námi, ale podle zvuků, které odtud bylo slyšet, to muselo být peklo. Židle se převracely, lidé křičeli, jedna žena z plných plic vykřikla: "Zastavte to, zastavte to, cožpak nevidíte, že už má dost?" Curtis Anderson mě uchopil za rameno a zeptal se mě, co se děje, a proč nepřikážu Jackovi, aby s tím přestal?
"Protože nemůžu," řekl jsem. "Už jsme zašli moc daleko, abysme to mohli vrátit zpět, copak to nevidíš? Za pár vteřin stejně už bude po všem."
Ale trvalo to nejméně ještě další dvě minuty, než opravdu bylo po všem. Byly to nejdelší dvě minuty mého života. Jak se domnívám, většinu z těch dvou minut byl Delacroix při vědomí. Vykřikoval, chvěl se a kýval se ze strany na stranu. Kouř se mu valil z nozder a z úst, která nabyla fialovou barvu jako zralá švestka. Kouř, který se mu vinul z jazyka, vypadal jako kouř stoupající z horkého lívanečníku. Knoflíky na jeho košili byly buď spálené nebo roztavené. Tričko se mu ještě nevzňalo, ale tlelo a valil se z něj kouř. Cítili jsme, jak se mu pálí chlupy na prsou. Za námi lidé spěchali k východu jako splašený dobytek. Ven se samozřejmě nedostali. Byli jsme přece jakési zatracené vězení. A tak se jen shromáždili kolem, zatímco se Delacroix smažil (Já se smažím, říkal starý Tydýt, když jsme dělali generálku na Arlena Bitterbucka, Smažím se jak krocan). Porotou mu byla bouřka burácející venku a déšť valící se v hustých provázcích z nebe.
V jistém okamžiku jsem pomyslel na doktora a ohlédl jsem se po něm. Ještě tam byl, ale byl sesutý na podlaze u své černé kabely. Byl celý bledý.
Přišel Surovec a postavil se vedle mě s hasícím přístrojem v ruce.
Ještě ne," řekl jsem mu.
Ohlédli jsme se na Percyho a viděli jsme ho, jak stojí těsně za Jiskřákem. Ztuhlý, s vyvalenýma očima, zuby zaťaté do prstu jedné ruky.
Delacroix se teď zvrátil do křesla, jeho opuchlá, znetvořená tvář poklesla k jednomu rameni. Stále ještě se chvěl, ale to jsme už viděli předtím; způsoboval to elektrický proud, který jím procházel. Čepička se mu svezla na stranu, ale když jsme ji později sundali, byla na ní přichycena většina jeho skalpu a zbývající vlasy, přilepené ke kovu, jako nějakým mocným lepidlem.
"Přestaň s tím!" křikl jsem na Jacka po třiceti vteřinách. Zuhelnatělý kouřící kus materiálu v podobě člověka, klátící se v elektrickém křesle, se chvěl v rytmu elektrického proudu. Bzučení okamžitě přestalo a já jsem kývl na Surovce.
Otočil se a podal hasící přístroj Percymu tak tvrdě, že se Percy zapotácel dozadu a skoro spadl na plošinu. "Dělej," řekl mu Surovec. "Konečně tys tu šaškárnu rozběhl, nebo snad ne?"
Percy se na něj podíval zmateným a vražedným pohledem, potom uchopil hasící přístroj do náručí, zapumpoval s ním, namířil, a v zápětí zahalil muže v křesle obrovský oblak bílé pěny. Viděl jsem, jak se Dělová noha pohnula, když ho proud pěny zasáhl do tváře, a pomyslel jsem si Ach ne, snad nezačneme znova? Ale naštěstí to byl jen jeden jediný záchvěv.
Anderson se otočil a začal řvát na panikařící diváky. Tvrdil, že všechno je v naprostém pořádku, všechno máme pod kontrolou a že došlo jen k nevelkému kolísání v dodávce proudu, způsobenému bouřkou, a není nutno mít jakékoliv obavy. A ještě se jim pokusil namluvit, že to, co cítí - ta ďábelská směs

spálených vlasů, smaženého masa a čerstvě pečených výkalů - je vlastně Chanel číslo 5.
"Podej mi doktorův stetoskop," řekl jsem Deanovi, když byl hasící přístroj vyprázdněn. Delacroix byl teď celý bílý a nejhorší část toho smradu byla přehlušena řídkým a hořkým chemickým zápachem.
"Doktor... měl bych..."
"Nestarej se o doktora, jen mi podej jeho stetoskop," pravil jsem. Jen ho sem podej, ať tu mrtvolu dostaneme co nejdřív odtud."
Dean přikývl. Sem a odtud, to bylo něco, co na něj tehdy udělalo dojem. Co tehdy udělalo dojem na nás oba. Zašel k doktorově kabele a začal se v ní přehrabovat. Doktor už pomalu přicházel k sobě. Chválabohu, aspoň ho neranila mrtvice. To bylo dobré. Ale zato nic dobrého nevěstil Surovcův pohled na Percyho.
"Běž do tunelu a počkej u vozejku," řekl jsem.
Percy polkl. "Paule, poslyš. Já jsem nevěděl -"
"Drž hubu. "Běž do tunelu a počkej u vozíku, a hned."
Znovu polkl, zatvářil se uraženě, a odešel dveřmi, které vedly ke schodišti a do tunelu. V náručí nesl prázdný hasící přístroj, jakoby to bylo dítě. Cestou se minul s Deanem, který se ke mně vracel se stetoskopem. Chňapl jsem po něm a nasadil si ho na uši. Pracoval jsem se stetoskopem už na vojně, takže jsem měl praxi (zapomenout se to nedá, je to něco, jako jezdit na kole).
Utřel jsem Delacroixovi pěnu z prsou a potlačil jsem nutkání ke zvracení, když se mu z těla pod pěnou odloupl velký kus horké pokožky, jako když se stahuje kůže, ehm... však víte z čeho. Ze smaženého krocana.
"Panebože!" ozval se za mnou vzlykavý hlas, který jsem nepoznával. "Tak se to tady dělá vždycky? Proč mi to nikdo neřekl? Nikdy bych sem byl nepřišel!"
Pozdě, přítelíčku, pomyslel jsem si. "Odveďte toho chlapa odtud," poručil jsem Deanovi nebo Surovcovi - nebyl jsem si jist, ke komu hovořím -když jsem překonal potřebu vyzvracet se do Delacroixova kouřícího klína. "Odveďte je všechny ke dveřím."
Zkonsolidoval jsem se, jak to šlo, a přiložil kotouč stetoskopu na červenočernou plochu na Dělově hrudi, kterou se mi podařilo odhalit. Poslouchal jsem, modle se, abych nic neslyšel. Moje modlitba byla vyslyšena.
Je po něm," řekl jsem Surovcovi.
"Díkybohu."
"Přesně tak, díky bohu. Podejte s Deanem nosítka. Odepněte ho a dejte ho odtud pryč. Šupito."

5
V pořádku jsme snesli tělo po dvanácti schodech a položili ho na vozík. Bál jsem se, že by se jeho upečené maso mohlo cestou odlupovat z kostí - napadl mě ten příslovečný krocan starého Tydýta -ale naštěstí k tomu nedošlo.
Curtis Anderson nahoře na schodech uklidňoval diváky - tedy aspoň se o to snažil - a to bylo štěstí pro Surovce, neboť Anderson tudíž nemohl vidět, jak Surovec přikročil k hlavě vozíku a napřáhl ruku, aby praštil Percyho, který tam stal jak utřinos. Uchopil jsem Surovce za ruku, a to bylo dobré pro oba. Pro Percyho to bylo dobré, neboť Surovec do té rány hodlal vložit všechnu svou nelidskou sílu, a pro Surovce to bylo dobré, neboť kdyby tu ránu dokončil, přišel by přinejmenším o zaměstnání, a dost možná by i sám skončil ve vězení.
"Ne," řekl jsem.
"Co tím myslíš, že ne?" otázal se zuřivě. Jak můžeš říkat ne? Viděls přece, co udělal. Co na to povíš? Ty mu i nadále dovolíš, aby ho chránily jeho konexe? Po tom všem, co udělal?"
Jo."
Surovec se na mě zadíval s hubou dokořán a s očima tak rozzlobenýma, až z toho slzely.
"Poslouchej, Brutusi - my ostatní bysme ho praštili stejně rádi, jako ty. Ale kdybysme to udělali, poletíme. Všichni. Ty, já, Dean, Harry, a dost možná i Jack Van Hay. Všichni ostatní, počínaje Billem Dodgem, postoupí o stupínek či dva na žebříčku, a Vězeňská komise najme tři nebo čtyři z těch, co čekávají venku ve frontách na podporu, aby ucpala díry ve dně. Ty se s tím třeba nějak vyrovnáš, ale - "

Ukázal jsem prstem na Deana, který hleděl do vlhkého a cihlami obloženého tunelu. V jedné ruce držel svá fidlátka a vypadal skoro stejně zmateně jako Percy. "Ale co s Deanem? Má dvě děcka. Jedno na střední a jedno těsně před."
"Co s ním teda uděláme?" zeptal se Surovec. "Necháme ho, aby mu to prošlo?"
"Nevěděl jsem, že ta houba musí bejt namočená," ozval se Percy mdlým, takřka strojově znějícím hlasem. Tuto verzi si samozřejmě připravil předem, když místo pohromy, jíž jsme právě byli svědky, plánoval morbidní šprým. "Při generálce nikdy namočená nebyla."
"Ty pitomče - " začal Surovec a znovu se chtěl na Percyho vrhnout. Znovu jsem ho zadržel a strhl zpět. Na schodech se ozvaly kroky. Vzhlédl jsem v panickém strachu, že spatřím Curtise Andersona, ale naštěstí to byl Harry Terwilliger. Tváře měl bílé jak křída, rty fialové, jakoby pil ostružinový koktají. Obrátil jsem svou pozornost zpět k Surovcovi. "Prokristapána, Surovce, Delacroix je mrtev, na tom se nedá nic změnit, a Percy za to nestojí." Měl jsem už tehdy v hlavě nějaký plán, nebo aspoň jeho obrysy? Dosud o tom často uvažuji, a dosud nikdy jsem nedospěl k uspokojivé odpovědi. Domnívám se ale, že na tom ani tak moc nezáleží. Na spoustě věcí nezáleží, ale to člověku nezabrání, aby o nich uvažoval, napadlo mě.
"Vy o mně mluvíte, jako bych byl nějakej ňouma," zasáhl do debaty Percy. Jeho hlas stále zněl zmateně a udýchaně, jakoby ho někdo píchl hluboko do břicha. Trochu už ale přicházel k sobě.
"To taky seš, Percy," nenechal jsem ho na pochybách. "Poslyš, nemůžeš - " jen s největším sebezapřením jsem ovládl svou chuť ho praštit. Z cihel v tunelu dutě kapala voda; naše stíny, obrovské a znetvořené, tancovaly po stěnách jako stíny v Poeově povídce o té velké opici v ulici Morgue. Venku hřmělo, ale sem dolů to doléhalo jakoby z dálky.
"Chci od tebe slyšet jen jednu věc, Percy, a sice abys zopakoval svůj slib, že zítra odcházíš do Briar Ridge."
"O to nemusíš mít péči," pravil vzdorovitě. Hleděl na postavu na vozíku, zakrytou plachtou, na moment mi pohlédl do tváře, a potom se zas odvrátil.
"Tak by to bylo nejlepší," pravil Harry. Jinak by seš mohl seznámit s Divokým Billem Whartonem o poznání důvěrněji, než by ti mohlo být příjemný." A po krátké pauze: "Docela rádi bysme se na to mrkli."
Percy z nás měl strach, a měl pravděpodobně strach z toho, co bychom mohli udělat, kdybychom zjistili, že hovořil s Jackem Van Hayem o té houbě a proč ji neustále máčíme ve slané vodě, ale Harryho poznámka o Whartonovi probudila v jeho očích opravdovou hrůzu. Všiml jsem si, že si vzpomenul na to, jak ho Wharton držel, čuchal mu vlasy a hučel do něj.
"To byste se neodvážili," zašeptal Percy.
"Na to můžeš vzít jed, že bysme se odvážili," odpověděl Harry potichu. "A víš ty co? O tom je zbytečný vůbec debatovat. Protože ty seš už projevil, že vězni jsou ti úplně putna. A že seš docela nekompetentní."
Percyho pěsti se sevřely a na tvářích mu naběhly růžové skvrny. Já nejsem -"
"Ale seš," pravil Dean, který se k nám připojil. Vytvořili jsme pod schody kolem Percyho půlkruh. Měl zablokovaný i ústup tunelem; za ním stál vozík s nákladem kouřícího masa, skrytého pod starou plachtou.
"Právě jsi upálil Delacroixe za živa. Jestli to není nekompetentnost, tak co je to?"
Percy zamrkal očima. Chtěl se krýt tím, že bude předstírat nevědomost, a teď poznal, že vykopal jámu sám sobě. Nevím, co by na to odpověděl, protože po schodech se právě řítil dolů Curtis Anderson. Poněkud jsme od Percy poodstoupili, aby to nevypadalo tak hrozivě.
"Co to u všech plechových hoven bylo?" zařval Anderson. "Kristepane, všude po podlaze je plno blivaniny! A ten smrad! Poručil jsem Magnussonovi a starýmu Tydýtovi, aby otevřeli oboje dveře, ale ten smrad tady snad zůstane zasranejch pět let, to se vsadím. A ten zkurvysyn Wharton už o tom složil písničku! Slyším ho až sem!"
"Chytils notu, Curte?" zeptal se Surovec. Víte, jak se dá svítiplyn zapálit jedinou jiskrou a nezranit se, dokud koncentrace není příliš vysoká? Toto byl stejný případ. Všichni jsme se vyjeveně podívali na Brutuse a potom jsme unisono zavyli smíchem. Náš vysoký, hysterický smích se odrážel od stropu a stěn toho pochmurného tunelu jako netopýři. Naše stíny poskakovaly a třepetaly se po stěnách. Ke konci se k nám přidal dokonce i Percy. Nakonec smích postupně odumíral, a když docela dozněl, všichni jsme se cítili trochu líp. Cítili jsme se opět příčetní.

"Tak jo, hoši," řekl Anderson, utíraje si kapesníkem slzící oči a ještě skytající příležitostnými záchvaty smíchu, "co to teda, doprdele, bylo?"
"Poprava," řekl Surovec. Myslím, že jeho vyrovnaný tón Andersona překvapil, mě ale ne, tedy aspoň ne moc; Surovec se vždy vyznal v tom, jak ubrat plyn. "Úspěšně provedená poprava."
Jak, panebože, můžeš ten potrat stejnosměrným proudem označovat za úspěch? Měli jsme tam diváky, který celej měsíc nebudou spát! Ten tlustej chlapík, himlhergot, možná neusne celej rok!"
Surovec ukázal na vozík a na tvar rýsující se pod plachtou. Je mrtvěj. Nebo snad ne? A pokud jde o tvý diváky, většina z nich bude zítra vyprávět přátelům, jaká to byla poetická spravedlnost - Del, kterej zaživa upálil celou tlupu lidí, byl nakonec sám zaživa upálenej. Až na to, že neřeknou, že jsme to byli my. Řeknou, že to byla prozřetelnost boží, která účinkovala naším prostřednictvím. Třeba na tom bude dokonce i kousek pravdy. A chceš vědět, co je nejlepší? Co je absolutní trhák? Většina těch přátel jim bude záviděť, že u toho nebyli." Když domluvil, věnoval Percymu pohled, který byl naplněn stejnou mírou opovržení a jízlivosti.
"A pokud jde o to, že poněkud utrpěl jejich jemnocit," připojil se Harry, "zúčastnili se na tom zasraným představení dobrovolně. Nikdo je sem netahal."
"Nevěděl jsem, že houba měla být namočená," papouškoval Percy svým skřípavým hlasem. "Při generálce se nikdy nenamáčela."
Dean se na něj podíval s nepokrytým odporem. "Kolik let jsi čůral na prkýnko na hajzlu, než ti někdo řek, že má bejt zvednutý?" vyštěkl na něj.
Percy otevřel ústa, aby odpověděl, ale řekl jsem mu, aby je radši držel zavřená. Kupodivu mě poslechl. Obrátil jsem se k Andersenovi.
"Percy to posral, Curtisi - to se stalo. Prostě a jednoduše." Obrátil jsem se k Percymu, riskuje, že mi bude oponovat. Neoponoval mi, snad proto, že četl v mých očích: raději ať Anderson slyší, že to byla chyba z blbosti, než aby se doslechl, že šlo o záměr. A kromě toho, na ničem, co by řekl tady dole v tunelu, nezáleželo. Na čem záleželo, na čem Percymu Wetmoreovi záleželo, bylo to, co dostanou v písemné formě, nebo uslyší velká zvířata - lidi, na nichž záleží. Na čem Percymu Wetmoreovi na světě záleží, je to, jak to uhrají novináři.
Anderson hleděl na nás pět s nejistotou. Pohlédl dokonce i na Dela, ale Del nic neříkal. "Vsadím se, že to mohlo dopadnout ještě hůř," řekl Anderson.
"To je svatá pravda," souhlasil jsem. "Mohl být ještě živej."
Curtis zamrkal - zdálo se, že tato možnost ho nenapadla. "Chci mít zítra na stole kompletní zprávu," řekl. "A nikdo z vás nic neřekne správci Mooresovi, dokud mu to nedovolím. Jasný?"
Všichni jsme vehementně přikývli. Jestliže Curtis Anderson chce hovořit se správcem jako první, je to pro nás dobré.
"A jestli ty zasraný škrabálci daj něco do novin -"
"Nedaj," pravil jsem. "Kdyby se pokusili, jejich šéfredaktoři je zabijou. Pro rodinný publikum jsou takový věci moc krutý. Ale oni se ani nepokusí -dnes dostali kapky. Někdy věci nejdou, jak maj jít. To se stává. A oni to vědějí stejně dobře jako my."
Anderson chvíli uvažoval, než přikývl. Potom přesunul pozornost na Percyho. Na jeho obvykle příjemné tváři se rozhostil výraz znechucení. "Seš malej pitomec," pravil, "a nelíbíš se mi ani za mák." Zavrtěl hlavou nad Percyho ohromeným pohledem. "A jestli cekneš těm svejm cukrkandlovejm přátelům, co jsem ti teď řek, zapřu i nos mezi očima, a tito chlapci mě podpořej. Dostal seš do problémů, chlapče."
Otočil se a vykročil po schodech nahoru. Nechal jsem ho vystoupit o čtyři schody a potom jsem ho oslovil: "Curtisi?"
Otočil se ke mně, a mlčky zvedl obočí.
"Kvůli Percymu se nemusíš moc trápit," řekl jsem. "Brzy odejde do Briar Ridge. Tam bude dělat větší a lepší věci. Že je to tak, Percy?"
Jakmile bude jeho přeložení vyřízený," dodal Surovec.
"A než bude vyřízený, bude se hlásit každou noc nemocnej," přiložil si polínko do ohně Dean.
To povzbudilo Percyho, který nepracoval ve věznici dost dlouho, aby měl nárok na placenou nemoc. Pohlédl na Deana s nezakrytým odporem. "Nedělej si naděje" řekl.

6

Asi v jednu hodinu patnáct jsme byli už zpět na bloku (tedy až na Percyho, který dostal příkaz uklidit skladiště a zlostně se dal do práce) a já jsem se pustil do psaní zprávy. Rozhodl jsem se udělat to u služebního stolu; kdybych si sedl do pohodlnějšího křesla v mé kanceláři, asi bych usnul. To vám jistě zní podivně, uvážíte-li, co se stalo pouhou hodinu předtím, ale mně se zdálo, že od jedenácti hodin předcházejícího dne jsem bez spánku absolvoval tři životy.

John Coffey stál ve své cele, z jeho podivných, vzdálených očí mu tekly slzy - jakoby se to valila krev z nějaké nevyléčitelné, ale podivně bezbolestné rány. Blíže k mému stolu seděl na svém kavalci Wharton, houpal se ze strany na stranu a zpíval píseň, kterou očividně sám stvořil. Nebyl to ani žádný nesmysl. Pokud se mohu rozpomenout, zněla asi takhle:

"Pečínka! Ty a já! Růžová, smradlavá, fuj, fuj, fuj! Nebyl to Billy, ani filadelfskej Roy! byl to ten malej chlapík, ten francouzáckej buzík, kterýmu říkaj Delacroix!"

"Sklapni, trhane," okřikl jsem ho.

Wharton se zašklebil a vycenil na mě plnou hubu špinavých zubů. On neumíral, aspoň zatím ne; byl vzrušený, šťastný, v jakési euforii. "Pojď ke mně a udělej mi to, co říkáš?" řekl roztouženě, a potom se pustil do další verze Tečínkovýho songu', řadě slova vůbec ne náhodně. Něco v něm přece jen bylo. Přece jen v něm byla jakási inteligence, sice nezralá a zvrhlá, ale přece jen inteligence.

Přistoupil jsem k Johnovi Coffeymu. Dlaněmi si utíral slzy. Oči měl zarudlé a jakoby nemocné, a napadlo mě, že je i vyčerpaný. Proč tomu tak bylo, to jsem nechápal. Byl to muž, který dvě hodiny denně trávil na buzerplace, a všechen ostatní čas trávil vsedě nebo vleže ve své cele. Nepochyboval jsem však o tom, co vidím. Bylo to jasné jak facka.

"Chudák Del," řekl tichým chraplavým hlasem. "Chudák starej Del."

Jo," řekl jsem. "Chudák starej Del. Johne, a vám není nic?"

"Už je z toho venku," řekl Coffey. "Del už je z toho venku. Není to tak, šéfe?"

Jo. Ale odpovězte na mou otázku, Johne. Není vám nic?"

"Del už je z toho venku. Von je už šťastnej. Nezáleží, jak se to stalo, ale je už šťastnej."

Pomyslel jsem si, že Delacroix si to možná zasloužil, ale neřekl jsem to. Místo toho jsem prohlížel Coffeyho celu. "Kde je pan Jingles?"

"Utek támle." Ukázal prstem skrz mříže, směrem k cele zpřísněného trestu.

Přikývl jsem. Jasný, vrátil se zpátky."

Ale nebylo tomu tak. Dny pana Jinglese na Zelené míli byly sečteny. Jedinou stopu, která po něm zůstala, se podařilo objevit Surovcovi nastávající zimy: pár dřevěných třísek pomalovaných pastelovými barvami a pach mátového cukroví, linoucí se z díry v trámu.

Měl jsem v úmyslu tehdy hned odejít, ale neudělal jsem to. Díval jsem se na Johna Coffeyho a on na mě, jako by věděl všechno, na co myslím. Říkal jsem si, že sebou musím hodit, přichystat všechno na noc, vrátit se ke služebnímu stolu a ke své zprávě. Ale místo toho jsem vyslovil jeho jméno: Johne Coffey."

"Ano, šéfe," řekl najednou.

Někdy je někdo posedlý potřebou dozvědět se za každou cenu nějakou věc, a právě to byl tehdy můj případ. Klekl jsem si na jedno koleno a vyzul jsem si botu.

7

Než jsem se dostal domů, déšť ustal, a nad hřebeny hor na severu se objevil srpek ubývajícího měsíce. Spolu s mraky, jak se zdálo, odešla i má ospalost. Byl jsem tak vzhůru, jak jen bylo možné, a cítil jsem na sobě Delacroixe. Domníval jsem se, že ho asi budu cítit na své kůži pěkně dlouho -pečínka, ty a já, růžová, smradlavá, fuj, fuj, fuj!

Janice na mě čekala, jako na mě vždycky čekávala, když jsme popravovali. Neměl jsem v úmyslu jí ten příběh vyprávět. Neviděl jsem žádný smysl v tom, abych ji trýznil, ale když jsem vstupoval do kuchyně, pohlédla mi do tváře, a všechno jí bylo jasné. Tak jsem se posadil, vzal její teplé ruce do svých

studených (topení v mé staré fordce sotva fungovalo, a počasí se po bouřce obrátilo o sto osmdesát stupňů), a vyprávěl jsem jí to, o čem si myslela, že to chce slyšet. Asi v půli vyprávění jsem propukl v pláč, což jsem sám neočekával. Trochu jsem se zastyděl, ale jen trochu. Bylo to před Janice a ta, věřte mi, mě nikdy netrestala za to, když se mi někdy podařilo sklouznout od toho, co se považuje za mužské chování... od toho, jak bych se měl rozhodně chovat. Muž, který má dobrou ženu, je to nejšťastnější boží stvoření, a takový, který ji nemá, patří jistě mezi nejubožejší, a jediným požehnáním jeho života, jak se domnívám, je to, že neví, jak bídně na tom je. Plakal jsem, a ona mi držela hlavu na svých prsou. Když má těžká hodinka pominula, cítil jsem se už líp... aspoň o fous. A domnívám se, že právě tehdy ve mně dozrál můj nápad. Ne ta bota; tu nemyslím. Ta bota s tím sice souvisela, ale jinak. Mým skutečným nápadem byla však podivná představa: že John Coffey a Melinda Mooresová, dva lidé tak odlišní, jak co do velikosti, tak co do pohlaví i barvy kůže, mají přesně stejné oči: plné žalu, smutku a nepřítomné. Umírající oči.

"Pojď do postele," řekla mi má paní nakonec. "Pojď se mnou do postele, Paule."

Tak jsem to udělal. Milovali jsme se a když bylo po všem, usnula. A když jsem tam ležel, hledě na srpek měsíce a poslouchaje, jak praskají stěny - stahovaly se chladem, jak odcházející léto nahrazoval podzim - jsem myslel na Johna Coffeyho, jak říkal, jak tomu pomohl. Pomoh jsem Dělový myši. Pomoh jsem panu Jinglesovi. Je to cirkusová myš. Jistě. A dost možná, pomyslel jsem si, jsme všichni cirkusové myši, běhající kolem s jen nepatrnou představou o tom, že bůh a jeho nebeská armáda nás sleduje v našich bakelitových domečcích se slídovými okýnky.

Když začínalo svítat, trochu jsem zdříml - řekl bych tak dvě hodiny, možná tři; spal jsem tak, jak spávám teď tady v Georgia Pines, a jak jsem to tehdy sotva dělával: po jednotlivých verších. Usínal jsem s myšlenkami na kostely svého mládí. Jména se měnila, v závislosti na rozmarech mé matky a jejích sester, ale jinak všechno bylo stále totéž: to, co hlásala První církev Chvály Ježíšovy: Pán je mocný. Ze stínu drsných čtyřhranných zvonic se pravidelně vynořovala představa vykoupení, když zvon svolával věřící k bohoslužbě. Jedině bůh může odpustit hříchy. Může je odpouštět a odpouští je, smývaje je mučednickou krví svého ukřižovaného syna, ale tím nesnímá odpovědnost ze svých dětí, aby si odpykali své hříchy (a dokonce i pouhá chybná rozhodnutí), kdykoliv je to možné. Vykoupení je mocné. Je to zámek na dveřích, které jsme zabouchli za minulostí.

Usnul jsem s myšlenkami na vykoupení v sosnových lesích, na hořícího Eduarda Delacroixe, jak jezdí na blesku, na Melindu Mooresovou a na svého velkého hocha s očima do nekonečna plačícíma. Tyto myšlenky se navzájem propletly v sen. V něm seděl John Coffey na břehu řeky a vyl svůj beztvarý žal prosťáčka do nebe časného léta, zatímco na druhém břehu se jakýsi nákladní vlak bez ustání řítil k rezavému mostu přes Trapingus. Pod každou paží držel ten černoch nahaté tělíčko blonďaté holčičky. Pěsti, ta velká, hnědá skaliska na konci jeho paží, měl zaťaté. Všude kolem cvrkali cvrčci a rojili se pakomáři; den byl prosycen vedrem. Ve snu jsem k němu přistoupil, poklekl jsem před ním a vzal ho za ruce. Pěsti se mu uvolnily a vydaly svá tajemství. V jedné měl zeleně, červeně a žlutě pomalovanou cívku, v druhé botu vězeňského dozorce.

"Nemoh jsem tomu pomoct," řekl John Coffey. "Snažil jsem se to vzít zpátky, ale už bylo moc pozdě."

A tentokrát, ve snu, jsem mu v plné míře porozuměl.

8

V devět hodin ráno, když jsem si v kuchyni dával už třetí šálek kávy (moje paní neříkala nic, ale neušel mi nesouhlasný výraz na její tváři, když mi ho podávala), zazvonil telefon. Šel jsem ho do salónku zvednout, a slečna centrála někomu oznámila, aby držel linku. Potom mi popřála veselý den a zavěsila... tedy pravděpodobně. S centrálou nikdy nevíte, na čem jste.

Hlas Hala Moorese mě šokoval. Trhaný a drsný, zněl jak hlas osmdesátníka. Připadalo mně, že je dobré, že s Curtisem Andersonem to v tunelu včera v noci dopadlo tak dobře, a že on si myslí totéž o tom, co jsme udělali s Percym, protože muž, o němž mluvím, už pravděpodobně v Cold Mountain neodpracuje ani jeden jediný den.

"Paule, chápu, že v noci byl průšvih. Rovněž chápu, že v něm figuroval náš přítel Wetmore."

Jistej průšvih tady byl," připustil jsem, drže sluchátko těsně na uchu a nakláněje se k mušli, "ale co se

mělo udělat, je udělaný. To je na tom to nejhlavnější."
Jo. To jistě jo."
"Můžu se zeptat, odkud to víš?" Dal bych krk za to, že to vím. Ale neřekl jsem to.
"Ptát se můžeš, ale jelikož ti po tom nic není, myslím, že zatím o ty věci pomlčím. Ale když jsem volal do švy kanceláře, jestli tam nemám nějakou zprávu nebo něco naléhavýho, byla mně řečená jedna zajímavá věc."
"A sice?"
Jo. Zdá se, že se v mým košíku objevila jistá žádost o přeložení. Percy Wetmore by chtěl odejít do Briar Ridge, a sice co nejdřív. Žádost byla nepochybně vyplněná, ještě než skončila noční směna, co myslíš?"
"Vypadá to tak," souhlasil jsem.
"Obvykle pověřuju vyřízením takovejch věcí Curtise, ale s ohledem na... atmosféru na bloku E, která tam v poslední době panuje, požádal jsem Hannu, aby mi tu žádost během přestávky na oběd osobně přihrála. Byla tak laskavá, že s tím souhlasila. Já žádost schválím a dohlédnu na to, aby ještě dnes odpoledne byla doručena do hlavního města. Očekávám, že do Percyho zad budeš hledět nejvejš měsíc. Možná, že ani tolik."
Asi očekával, že mě ta zpráva potěší, a nemýlil se. Ukradl si čas, který mohl věnovat obsluze své paní, aby vyřídil záležitost, která by mohla jinak zabrat i půl roku, a to i přes Percyho tolik vychvalované konexe. Přesto mi srdce kleslo až do kalhot. Měsíc! Ale třeba to tak nevadí, tak či onak. Podporovalo to dokonale přirozenou touhu čekat a vyhnout se riskantnímu podniku a tomu, o čem se teď domnívám, že by bylo nanejvýš nebezpečné. Někdy, když nastane takový případ, je lepší ustoupit, než člověk ztratí nervy. Kdybychom se přece jen pokusili s Percym zatočit (vždy jsem předpokládal, že mám dostatečné charisma, abych dokázal ostatní přimět k jakékoliv nerozvážnosti - proto stále používám slovo my), muselo by to být dnes v noci.
"Paule? Seš tam?" Jeho hlas se poněkud ztišil, jakoby hovořil sám k sobě. "Sakramentská práce. Asi se mi přerušilo spojení."
"Ne, jsem tady, Hale. Je to fantastická zpráva."
Jo," souhlasil se mnou, a mě znovu překvapilo, jak staře zní jeho hlas. Tak nějak papírově. "Ach, vím, co si myslíš."
Kdepak, šéfe, nevíš, pomyslel jsem si. Ani za milión let nebudeš vědět, co si myslím.
"Myslíš si, že se tady bude náš přítel potloukat i tehdy, až budem popravovat Coffeyho. S největší pravděpodobností to bude skutečně tak - dovedu si představit, že Coffey přijde na řadu pěkně dlouho po Díkůvzdání - ale můžeš ho šoupnout zase k vypínačům a nikdo nebude protestovat. Včetně jeho samotnýho, myslím."
"Udělám to tak, Hale," řekl jsem. Jak se má Melinda?"
Nastala dlouhá pauza - tak dlouhá, že jsem si tentokrát já myslel, že se mi přerušilo spojení. Až na to, že jsem ho slyšel dýchat do mušle. Když promluvil tentokrát, jeho hlas byl ještě tišší. Jde to s ní z kopce," řekl konečně.
Z kopce. To slovo se za starých dob používalo ne pouze pro osobu, která umírá, ale pro takovou, která se už fakticky začíná loučit se životem.
"Ty bolesti hlavy se trochu zlepšily... aspoň momentálně... ale už nemůže sama chodit, nedokáže nic zvednout, ve spánku ztrácí kontrolu nad měchýřem..." Nastala další odmlka, a potom, ještě tišeji řekl Hal cosi, co znělo jako "Meje."
"Meje? Co meje, Hale?" zeptal jsem se a svraštil čelo. Moje paní se objevila ve dveřích salónku. Stála tam a utírala si ruce do utěrky na nádobí a dívala se na mě.
"Ne," řekl hlasem, který jako by balancoval mezi hněvem a pláčem. "Kleje"
"Ach tak." Stále ještě jsem nevěděl, co tím myslí, ale nikterak jsem neměl v úmyslu po tom pátrat. Ani jsem po tom nemusel pátrat. Vysvětlil mi to sám. Je třeba úplně normální, mluví o zahrádce, o kytkách, nebo o šatech, který viděla v katalogu, nebo o tom, jak v rádiu poslouchala Roosevelta a jak dobře se to poslouchalo, a potom, z ničeho nic, začne říkat něco hroznýho, používajíc ty nejsprostější slova. A při tom ani nezvýší hlas. Snad by bylo lepší, kdyby ho zvýšila, protože potom... chápeš, potom..."
"Nezní to, jako by to mluvila ona, to máš na mysli."

"To je ono," řekl vděčně. "Ale slyšet jejím sladkým hlasem tu příšernou kanálovou mluvu... promiň, Paule." Selhal mu hlas a já jsem slyšel, jak si hlasitě odkašlává. Potom se vrátil k telefonu. Zdálo se, že se poněkud uklidnil, ale zármutku se nezbavil. "Chce, aby k ní přišel pastor Donaldson. Vím, že by ji jistě utěšil, ale jak to můžu od něj chtít. Předpokládejme, že se k ní posadí, bude jí předčítat Písmo, a ona mu vynadá. A není to vyloučený. Jako včera. Říká mi, Podej mi ten časopis Liberty, ty vošoustanče. Paule, kde vůbec takovou řeč pochytila? Jak je vůbec možný, že takový slova zná?"
"Nevím, Hale. Budeš dnes večer doma?"
Když se uklidnili a zbavil se trápení a zármutku, Hal Moores znovu projevil svůj charakteristický sarkasmus; podřízení měli před touto stránkou jeho osobnosti respekt, dokonce větší než před jeho hněvem nebo opovržením. Jeho sarkasmus, obvykle netrpělivý a často odpudivý, dokázal bodnout jak žihadlo. Teď se mi takové spršky dostalo. Bylo to sice neočekávané, ale suma sumárum jsem byl rád, že to slyším. Zdálo se totiž, že se ještě docela nevzdal.
"Ne," řekl, "jdem si s Melindou zatrsat. Dáme si menuet, čtverylku a potom řeknem tomu sumářovi, co nám k tomu bude hrát, že je kurevník a prohnanej votrapa."
Chytil jsem se rukou za ústa, abych se nezačal smát. Naštěstí mě to nutkání rychle přešlo.
"Promiň," řekl. "V poslední době jsem toho moc nenaspal. Takže bejvám často mrzutej. Samozřejmě budem doma. Proč se ptáš?"
Jen tak," řekl jsem.
"Snad nepomejšlíš na to, abys přišel? Protože jestlis byl ve službě včera v noci, budeš tam i dneska. Jedině, že by sis to s někým prohodil?"
"Ne, neprohodil jsem nic," pravil jsem. "Budu ve službě."
"Stejně by to nebyl dobrej nápad, kdybys přišel. Aspoň ne v tý situaci, ve který teď Melinda je."
"Asi ne. Dík za zprávy."
"Vždycky ale budeš vítanej. Modli se za Melindu, Paule."
Řekl jsem, že budu, a pomyslel jsem si, že bych mohl udělat sakra víc, než se jen modlit. Bůh pomáhá těm, kteří si pomohou, jak se říká v církvi chvály Ježíšovy. Pán je mocný. Zavěsil jsem a pohlédl na Jamce.
Jak je s Melly?" zeptala se.
"Všechno, jen ne dobře." Vyprávěl jsem jí, co mi řekl Hal, včetně té části o klení, třebaže jsem vynechal vošoustance i kurevníka. Skončil jsem tak, že jsem použil Halův výraz z kopce, a Jan smutně přikývla. Potom na mě upřeně pohlédla.
"Co si o tom myslíš? Ty máš jistě něco za lubem, a určitě to bude nějaká čertovina, viď. Vidím ti to na očích."
Lhaní nepřipadalo do úvahy. To do repertoáru našich vzájemných vztahů nepatřilo. Proto jsem jí jen řekl, že bude líp, když to nebude vědět, aspoň pro tuto chvíli.
"Nemůže... nemůže tě to dostat do nějakého průšvihu?" Nezdálo se, že by byla tou myšlenkou nějak zvlášť znepokojena - spíš než cokoliv jiného byla zaujatá - to byla jedna z těch věcí, pro které jsem ji vždy miloval.
"Může," řekl jsem.
"A je ta věc dobrá?"
"Snad," pravil jsem nejistě. Stál jsem před ní, stále ještě líně jedním prstem otáčeje klikou telefonu, zatímco jsem se prsty druhé ruky dotýkal spojovacích kolíčků.
"Mám tě nechat samotného, když telefonuješ?" zeptala se. "Mám být hodná ženuška a odprejsknout? Jít umývat nádobí? Nebo jít štrikovat bačkory?"
Přikývl jsem. "Nechtěl jsem to říct právě tak, ale-"
"Budeme mít k obědu hosty, Paule?"
Jo, myslím, že jo," řekl jsem.

9

Surovce a Deana jsem sehnal snadno. Seděli totiž rovnou u telefonu. Horší to bylo s Harrym. Ten u telefonu neseděl, ale měl jsem číslo jeho nejbližšího souseda, který tam seděl. Harry se ozval během

dvaceti minut. Rozkřikl se na mě, že bude mít kvůli mně velký účet a vyhrožoval mi, "že to budu muset zacvakat". Řekl jsem mu, že kuřata se počítají, až když se vylíhnou; ale co kdyby k nám zatím přišel na oběd? Surovec a Dean už slíbili přijít a Janice se nabídla, že nachystá svůj proslavený salát ze syrového zelí..., a to ani nemluvím o ještě slavnějším jablkovém koláči.
"Na oběd, a kvůli čemu, doprdele?" Harryho hlas zněl skepticky.
Připustil jsem, že bych s ním chtěl něco prorokovat, ale že nepovažuji za vhodné o tom hovořit do telefonu, a to ani v náznacích. Harry souhlasil, že přijde. Položil jsem sluchátko do vidlice, přistoupil k oknu a zamyšleně hleděl ven. Třebaže jsme měli noční směnu, Surovce ani Deana jsem nemusel budit, a ani Harry nevypadal jako chlapík právě vytržený z říše snů. Zdálo se, že jsem nebyl jediný, komu události minulé noci nedaly spát. Uvědomoval jsem si šílenost toho, co mi leželo na mysli. To bylo asi dobré.
Surovec, který bydlel ode mě nejblíž, dorazil ve čtvrt na dvanáct, Dean se ukázal o čtvrthodinku později a Harry - oblečený už do práce - dalších patnáct minut po Deanovi. Janice nám v kuchyni podala chleby se studeným hovězím, salát a ledový čaj. Před pouhými čtyřiadvaceti hodinami jsme seděli ještě na verandě a nechali se ovívat vánkem, ale po té bouřce teplota poklesla nejméně o patnáct stupňů a z hor fučel nepříjemně studený vítr.
"Můžeš se posadit s náma," řekl jsem své paní.
Zavrtěla hlavou. "Nemyslím, že bych chtěla vědět něco o tom, co šijete - budu mít aspoň míň starostí, když zůstanou hloupá. Půjdu do salónku. Mám tento týden na návštěvě slečnu Jane Austenovou, a to je velmi dobrá společnice."
"Kdo je Jane Austenová, Paule?" zeptal se Harry, když Janice odešla. "To je rodina z tvý strany, nebo z její? Nějaká sestřenice? Je hezká?"
"To je spisovatelka, ty blbče," okřikl ho Surovec. "Byla mrtvá prakticky už v ty době, kdy Betsy Rossová vyšívala hvězdičky na první prapor."
"Ach tak." Harry vypadal zklamaně. "Nejsem moc velkej čtenář. Já jsem spíš na rádio."
"Tak o co ti jde, Paule?" přistoupil Dean k hlavnímu tématu dne.
"Prozatím o Johna Coffeyho a o pana Jinglese." Vypadali překvapeně, ale to jsem koneckonců očekával. Asi si mysleli, že chci debatovat o Delacroixovi nebo o Percym. Možná o obou. Pohlédl jsem na Deana a Harryho. "Ta věc, kterou Coffey proved s panem Jinglesem, se seběhla sakra rychle. Nevím, jestli jste tehdy stihli postřehnout, jak špatně ta myš na tom byla."
Dean zavrtěl hlavou. "Ale přesto jsem viděl na podlaze krev."
Otočil jsem se k Surovcovi.
"Ten zkurvysyn Percy ji rozšlap," řekl prostě. "Měla bejt mrtvá a nebyla. Coffey s ní něco udělal. Ňákým způsobem ji vyléčil. Vím, že to zní blbě, ale viděl jsem to na vlastní oči."
"Vyléčil i mě, a já nejen, že jsem to viděl na vlastní oči. Já jsem to cítil na vlastním těle," řekl jsem.
Vyprávěl jsem jim o své infekci močových cest - jak se mi vrátila a jak špatně jsem na tom byl, (ukázal jsem oknem na tu hranici dřeva, které jsem se zachytil toho rána, kdy mě bolest srazila na kolena), a jak beze stopy zmizela, jen co se mě Coffey dotkl. A jak se už nevrátila.
Nebylo toho moc, co jsem měl na mysli. Když jsem byl hotov, chvíli o tom přemýšleli, žvýkajíce mezitím ty chleby. Potom se ozval Dean: "Sypaly se mu z huby nějaký černý věci. Jako nějaký brouci."
"Přesně tak," souhlasil Harry. "Byly černý, teda aspoň ze začátku. Potom zbělely a byly v tahu." Rozhlédl se kolem, uvažuje. "Vypadá to tak, že jsem na tu prokletou věc skoro zapomněl, nežs ji výtah na světlo boží, Paule. Není to sranda?"
"Na tom není nic srandovního ani divnýho," namítl Surovec. "Myslím, že to je obvyklý, že většina lidí zapomíná na věci, kterejm nerozumějí. K čemu by to bylo, pamatovat si věci, který nedávaj žádnej smysl? Co ty na to, Paule? Když napravil tebe, byli tam taky ty brouci?"
Jo. Myslím, že to byla zhmotněná nemoc... ta bolest... zranění. Nasál to do sebe, a potom to zase vyplivl na vzduch."
"Kde to chcíplo," doplnil Harry.
Pokrčil jsem rameny. Nebyl jsem si jist, že to chcíplo. Nebyl jsem si dokonce ani jist, jestli na tom vůbec záleží.
"Vysál to z tebe?" ptal se Surovec. "Vypadal, jakoby to vysával přímo z tý myši. Ten úraz. Tu... však

víte. Tu smrt."
"Ne," pravil jsem. Jen se mě dotkl. A já jsem to cítil. Byl to náraz, jako kdyby mě kopl elektrickej proud. Až na to, že to nebolelo. Já jsem však neumíral. Jen jsem trpěl."
Surovec přisvědčil. "Dotek a ten dech. Jako kdybych slyšel ty vesnický zaříkávače."
"Chvalte Ježíše, Pán je mocný," řekl jsem.
"Neřek bych, že s tím má Ježíš něco společnýho," řekl Surovec, "ale rozhodně mi to připadá tak, že John Coffey má v rukou velkou moc."
"Tak jo," pravil Dean. "Když říkáte, že se to tak se-mlelo, myslím, že vám věřím. Bůh dělá svý zázraky těma nejtajemnějšíma způsobama. Ale co to má společnýho s náma?"
Inu, to byla ta kardinální otázka, není-liž pravda? Zhluboka jsem se nadechl a řekl jsem jim, co chci udělat. Poslouchali mě jako oněmělí. Dokonce i Surovec, který čítával ty časopisy s povídkami o zelených mužíčcích z vesmíru, vypadal, že ztratil řeč. Když jsem skončil, nastalo dlouhé ticho, které už nikdo nevyplňoval žádným žvýkáním obložených chlebů.
Nakonec ticho přerušil Brutus Howell svým šlechetným a rozumným hlasem. Jestli nás chytej, přijdeme o místa, Paule, a budem mít sakra štěstí, jestli se to nestane. Pravděpodobně skončíme nahoře na bloku A jako státní strávníci. Budem lepit pytlíky a sprchovat se budem chodit po dvou."
Jo," řekl jsem. "To všechno se může stát."
"Trochu chápu tvý pocity," pokračoval Surovec. "Ty znáš Moorese líp než my - je to nejen tvůj velkej šéf, ale i přítel. A vím, že hodně myslíš na jeho ženu... "
Je to ta nejskvělejší ženská, jakou si vůbec dokážeš představit," řekl jsem, "a pro něj znamená tolik, jako celej zbytek světa."
"Ale my ji neznáme tak, jak ji znáš ty a Janice," řekl Surovec. "Nezdá se ti, Paule."
"Kdybys ji znal, taky bys ji měl rád," namítl jsem. "Přinejmenším bys ji měl rád, kdybys ji potkal, než se do ní zakousla ta věc. Dělá spoustu věcí pro veřejnost, je to dobrá kamarádka a je pobožná. Ba co více. Má smysl pro humor. Tedy mívala. A dokáže vyprávět takový věci, že člověku tečou od smíchu slzy po tváři. Ale žádná z těch věcí není důvodem, proč jí chci pomoct, jestliže jí vůbec je pomoci. To, co se s ní stalo, to je urážka. Zatracená urážka. Urážka jejích očí, jejích uší, jejího srdce."
"To je od tebe velmi šlechetný, ale moc pochybu-ju, že to je důvod, proč kvůli ní chceš nýst svou kůži na trh," řekl Surovec. Já si myslím, že právej důvod je to, co se přihodilo Delovi. Že to chceš nějak kompenzovat."
Měl pravdu. Samozřejmě měl pravdu. Znal jsem Melindu Mooresovou líp, než kdokoliv z ostatních, a třeba koneckonců ani ne dost dobře na to, abychom kvůli ní všichni riskovali své zaměstnání... a dost možná, i svou svobodu. I já sám jsem měl dvě děti, a poslední na světě, co bych si přál bylo, aby jim moje paní musela napsat tu novinu, že jejich tátu čeká soud kvůli... ano, kvůli čemu, vlastně? Nebyl jsem si jist. Nejpravděpodobnější paragraf by asi bylo ponoukání k útěku a napomáhání při něm.
Ale smrt Eduarda Delacroixe byla tou nejškaredější a nejšpinavější věcí, jakou jsem za celý život viděl - nejen za pracovní život, ale opravdu za celý život - a na níž jsem se dokonce podílel. My všichni jsme se na ní podíleli, protože jsme dovolili Percymu Wetmoreovi, aby byl při tom, třebaže jsme věděli, jak příšerně je neschopen pracovat na takovém místě, jako je blok E. Sehráli jsme tu hru s ním. Dokonce i správce Moores se na tom všem podílel. Jeho koule se stejně budou smažit, ať bude Wetmore členem týmu, nebo ne," pravil, a třebaže to bylo dost správné, vzhledem k tomu, co ten malý Francouz provedl, to, co provedl Percy, bylo mnohem víc, než jen usmažení Dělových varlat; vyfoukl tomu mužíčkovi oční bulvy z důlků a podpálil mu tu jeho zatracenou tvář, až hořela plamenem. A proč to všechno? Proto, že byl Del šestinásobným vrahem? Kdepak! Proto, že si Percy načůral do kalhot a ten malý Francouzák byl tak nerozvážný, že se mu kvůli tomu vysmíval. Všichni jsme se podíleli na jeho zrůdném činu a Percy se chystal kvůli němu odejít. Měl namířeno do Briar Ridge, šťastný jako škeble při přílivu. Tam, mezi slaboduchými a blázny, bude mít spoustu příležitostí se ve svých krutostech zdokonalovat. S tím jsme nemohli nic dělat, ale třeba ještě není příliš pozdě, abychom si umyli špínu, která ulpěla na našich rukou.
"V kostele, do kterýho jsem chodíval, tomu neříkali odplata, ale zadostiučinění," pravil jsem, "ale myslím, že je to v podstatě totéž."
"Ty si opravdu myslíš, že Coffey by ji moh zachránit?" zeptal se Dean potichu, hlasem naplněným

obavami. "Že by... že by jí moh... vycucat mozkovej nádor z hlavy? Že by ho moh vycucnout jako pecku z broskve?"
Já myslím, že by to moh. Není to, samozřejmě, jistý, ale po tom, co udělal se mnou... a s panem Jinglesem..."
"Ta myš na tom byla opravdu moc bledě. Opravdu," přispěchal mi na pomoc Surovec.
"Ale bude to chtít udělat?" nahlas uvažoval Harry. "Bude to chtít?"
Jestli může, tak to udělá," odpověděl jsem.
"A proč by to dělal? Vždyť Coffey ji ani nezná!"
"Udělá to proto, že tyto věci obvykle dělá. Jeho prostřednictvím je dělá bůh."
Surovec se rozhlédl kolem, čímž nám všem připomenul, že někdo tady chybí. "Ale co Percy? Myslíš si, že nám dovolí do toho jít?" zeptal se. Řekl jsem mu proto, co jsem měl na mysli ohledně Percyho. Když jsem skončil, Harry a Dean na mě hleděli ohromeně a na Surovcově tváři se rozhostil nechutný škleb obdivu.
"To je ale něco sakra nestoudnýho, brácho Paule!" pravil. "Až mi to vyrazilo dech!"
"Ale to nebude zrovna moc povznášející!" Dean skoro šeptal. Potom se nahlas zasmál a zatleskal rukama jako děcko. "To bude ale paráda, pět ran do čepice!" Jistě si pamatujete, že právě Dean měl obzvláštní zájem na Percym - vždyť Percy skoro nechal Deana zabít, když v nepravou chvíli ztuhl jak rampouch.
"No jo, ale co potom?" zeptal se Harry. Jeho hlas zněl sklíčeně, ale oči ho prozrazovaly; leskly se jako oči někoho, kdo touží po tom, aby ho přesvědčovali. "Co potom?"
"Říká se, že mrtví nemluvěj" zamručel Surovec. Vrhl jsem po něm letmým pohledem, abych se přesvědčil, zda žertuje.
"Domnívám se, že bude držet hubu," řekl jsem.
"Opravdu?" Dean vypadal skepticky. Sundal si brýle a začal si je leštit. Jak to chceš dokázat?"
"Za první nebude vědět, co se ve skutečnosti stalo. Bude nás soudit podle sebe a bude si myslet, že je to jenom fórek. Za druhý - a to je důležitější - bude mít sakra strach, aby něco řek. To je to, s čím na beton počítám. Řeknem mu, že jestli začne psát dopisy a někoho volat, potom i my začnem psát dopisy a vyvolávat."
"O tý popravě," doplnil mě Harry.
"A o tom, jak zvadl, když Wharton napadl Deana," řekl Surovec. "Řek bych, že Percy Wetmore se opravdu bojí, aby se todle lidi o něm nedozvěděli." Pomalu a rozvážně kýval hlavou. "To by mohlo zabrat. Ale Paule... nebylo by lepší přivést spíš paní Mooresovou ke Coffeymu, než Coffeyho k paní Mooresový? Mohli bysme se postarat o Percyho, jaks to návrh, a potom přivíst paní Mooresovou tunelem místo toho, abysme tou cestou propašovávali Coffeyho.
Zavrtěl jsem hlavou. "To by nešlo. Ani za milión let."
"Kvůli správcovi Mooresovi?"
"Přesně kvůli tomu. Je to starý tvrdohlavý nevěřící Tomáš, počestný jak Johanka z Arku. Když přivedem Coffeyho do jeho domu, myslím, že ho mužem překvapit aspoň do tý míry, aby dovolil Coffeymu aspoň se pokusit. Jinak..."
Jaký myslíš, že bysme měli použít auto?" zeptal se Surovec.
"Nejdřív jsem myslel na dostavník," řekl jsem, "ale s tím bysme nikdy ze dvora nepozorovaně neodjeli, a kromě toho ho každej v dvacetimílovým okruhu zná. Soudím, že bysme měli použít mou fordku."
"To soudíš blbě," okřikl mě Dean, když si nasadil brýle zpátky na nos. "Do tvýho vozu Johna Coffeyho nenacpeš, ani kdybys ho svlík donaha, namazal ho sádlem, a použil při tom lžíci na obouvání. Tak dlouho se na něj díváš, ažs docela zapomněl, jak je velkej."
Na to jsem neměl co říct. Většina mé pozornosti byla toho rána soustředěna na Percyho, a na menší, ale rovněž nikoliv bezvýznamný problém Divokého Billa Whartona. Teď jsem si uvědomil, že ani doprava nebude tak jednoduchá, jak jsem doufal.
Harry Terwilliger se chopil zbytků svého druhého obloženého chleba, na vteřinku se zamyslel, a potom ho zas položil. Jestli se skutečně pustíme do toho bláznovství," řekl, "soudím, že bysme měli použít mou dodávku. Posadíme ho dozadu. V tý době by na silnicích neměl bejt velkej provoz. Doufám, že mluvíme o době hezky dlouho po půlnoci., nebo ne?"

Jo," uklidnil jsem ho.
"Zapomínáte, hoši, na jednu věc," řekl Dean. "Vím, že Coffey je sakra tichej, po celou tu dobu, co je na bloku. V jednom kuse políhává po kavalci a roní slzy, ale přece jenom je to vrah. A kromě toho je velkej. Jestli se z ty Harryho dodávky rozhodne utýct, jedinej způsob, jak mu v tom zabránit, bude ho zastřelit. A takovýho chlápka, jak je on, nebude lehký ani zabít. A to dokonce ani nulapětačtyřicítkou. A co když se nám ho nepodaří složit? A co když někoho dalšího zabije? Nerad bych přišel o práci, a ještě míň rád bych šel sedět - žena a děti na mně závisejí - ale nejvíc ze všeho se děsím možnosti, že bych měl na svědomí další mrtvý děvčátko."
"To se nestane."
Jak to, proboha, můžeš vědět tak jistě?" zeptal se mě Dean.
Neodpověděl jsem. Nevěděl jsem prostě, jak začít. Věděl jsem, že se do toho dostanu, ale zatím jsem nevěděl, jak začít s vyprávěním o tom, co mi straší v hlavě a v srdci. Surovec mi pomohl.
"Ty si myslíš, že to neudělal, viď, Paule?" Vypadal nedůvěřivě. "Ty si myslíš, že ten velkej kolohnát je nevinnej."
Jsem naprosto přesvědčen, že je nevinnej."
Jak, prokristapána, můžeš být tak přesvědčenej?"
Jsou tady dvě věci," řekl jsem. Jednou z nich je moje bota."
Naklonil jsem se nad stůl a začal jsem vyprávět.

ČÁST PÁTÁ - Noční výprava

I.

Pan H.G. Wells kdysi napsal povídku o tom, jak jeden muž vynalezl stroj času, a já jsem přišel na to, že když píši tyto paměti, vytvořil jsem svůj vlastní stroj času. Na rozdíl od Wellse se jím však dá cestovat pouze do minulosti - přesněji do roku 1932, kdy jsem sloužil jako hlavní bachař na bloku E ve Státní věznici Cold Mountain - přesto však podivuhodně funguje. Avšak tento stroj času mi nápadně připomíná mou starou fordku, kterou jsem tehdy měl: nikdy jsem si nemohl být moc jist, že se mi ji podaří nastartovat, a nikdy jsem si nemohl být jist, že jestli otočím klíčkem v zapalování, bude to stačit, aby se rozběhl motor, a že nebudu muset točit klikou, až mi upadne ruka.
Od chvíle, kdy jsem začal vyprávět příběh Johna Coffeyho, měl jsem řadu hladkých startů, ale včera jsem musel točit klikou. Myslím, že je to tím, že jsem se dostal k Delacroixově popravě. Myslím na to proto, že jsem byl zaujat Delacroixovou popravou, a část mé mysli se nedokázala s touto skutečností vyrovnat. Byla to mizerná smrt, hrozná smrt, a došlo k ní tímto způsobem kvůli Percymu Wetmoreovi, mladému muži, který si rád česal vlasy, ale nesnesl, aby se mu kdokoliv vysmíval, a to ani v případě, že by šlo o napůl holohlavého malého Francouze, který se navíc už neměl dožít nejbližších Vánoc.
Jak je tomu však s většinou špinavých prací, to nejhorší mělo teprve začít. Motoru je jedno, použijete-li klíč od zapalování nebo kliku; jakmile se zážeh jednou podaří, běží obvykle v obou případech stejně hladce. Právě tak to pro mě až do včerejška fungovalo. Ze začátku slova přicházejí v malých shlucích, později v celých větách a nakonec v úplných přívalech. Psaní je zvláštní a dost děsivá forma vzpomínání. Zjistil jsem, že to někdy vypadá až jako znásilnění. Možná, že to cítím jen proto, že se ze mě stal velmi starý muž (k čemuž došlo jaksi za mými zády, jak to někdy cítím), ale spíš myslím, že ne. Věřím, že kombinace pera a paměti vytváří jakousi praktickou magii, a magie je nebezpečná. Jako muž, který znával Johna Coffeyho, a který viděl, co dokáže - jak na myších, tak na lidech - se cítím k takovému konstatování neobyčejně povolán.
Magie je nebezpečná.
Ať je to jakkoliv, psal jsem celý včerejšek. Slova se ze mě jen tak linula. Solárium tohoto velebeného domova pro starce bylo najednou pryč a místo něho se zde objevil sklad na konci Zelené míle, kde se tak mnoho z mých problémových dětí naposledy posadilo, a schody do tunelu vedoucího pod silnicí. Právě tam jsme s Deanem a Harrym a Surovcem konfrontovali Percyho Wetmorea nad kouřící mrtvolou Eduarda Delacroixe, a právě tam Percy obnovil svůj slib, že si zažádá o přeložení do státního ústavu pro

mentálně postižené v Briar Ridge.
V soláriu jsou vždy čerstvé květiny, ale včera v poledne jediné, co jsem cítil, byl odpudivý pach spáleného masa mrtvého člověka. Zvuk motorové sekačky dole na trávníku se proměnil v duté pleskání kapající vody, která prosakovala klenutým stropem tunelu. Byl jsem na cestách. Vypravil jsem se zpět do roku 1932, tedy aspoň moje duše a mysl se tam vypravila, ne-li tělo.
Vynechal jsem oběd, psal jsem asi do čtyř hodin, a když jsem konečně odložil tužku, bolela mě ruka. Pomalu jsem odkráčel na konec chodby na druhém poschodí. Tam bylo okno s výhledem na zaměstnanecké parkoviště. Brad Dolan, ošetřovatel, který mi připomínal Percyho - a který byl neustále příliš zvědavý na to, kam chodím na procházky a co tam dělám - jezdil ve starém chevroletu s nálepkou na nárazníku, která hlásala: VIDĚL JSEM BOHA A JEHO JMÉNO JE MLOK. Jeho chevrolet byl ale pryč; Brad měl po směně a odsunul se do jakési zahradní chatky, které říkal domov. Představoval jsem si ji jako starý vyřazený náklaďák, polepený larvičkami z předních stránek Hustlera, a v rozích zavalený prázdnými plechovkami od piva Dixie.
Prošel jsem kuchyní, kde právě začínali s přípravou večeře. "Co to nesete v tom pytli, pane Edgecombe?" zeptal se mě Norton.
"To je prázdná láhev," pravil jsem. "Objevil jsem tam dole v lese pramen věčnýho mládí. Zajdu tam každý odpoledne toudle dobou, a trochu si z něj načerpám. V posteli potom popíjím. Je to dobrá věc, to vám teda řeknu."
"Třeba vás udržuje mladým," pravil George, ten druhý kuchař, "ale na výrazu vám teda rozhodně nepřidá."
Všichni jsme se tomu zasmáli a já potom vyrazil. Přistihl jsem se, že myslím na Dolana, třebaže jeho auto bylo pryč, a nadával jsem si, že jsem mu dovolil dostat se mi tak hluboko pod kůži.
Kráčel jsem přes kroketové hřiště. Za ním se nachází zanedbaný parčík, který v brožurách o Georgia Pines vypadá mnohem lip, než ve skutečnosti. Za parčíkem se cesta vine nízkým mlázím východně od domova. Podél stezky je tam několik starých, opuštěných chat, které teď už nikdo nepoužívá. Do druhé chaty, která se nachází blízko vysoké kamenné stěny oddělující pozemek Georgia Pines od silnice Georgia 47, jsem vešel a chvíli se tam zdržel.
Večer jsem se dobře najedl, chvíli jsem se díval na televizi a brzy šel spát. Mnohé noci se budím a slézám zpět dolů do televizárny, kde se dívám na staré filmy na Americkém filmovém kanálu. To ale neplatilo dnešní noci; dnes jsem spal jak balvan, a nepronásledovaly mě žádné sny, které mě strašily nepřetržitě od doby, co jsem se pustil do toho literárního dobrodružství. Vším tím psaním jsem se musel nějak opotřebovat; to víte, už nejsem tak mladý, jako kdysi.
Když jsem se probudil a viděl jsem, že sluneční skvrna, která v šest hodin bývá obvykle ve středu podlahy, se posunula až k nohám mé postele, vstal jsem tak spěšně, že jsem sotva věnoval pozornost návalu artritické bolesti v kyčlích, kolenech a kotnících. Co nejrychleji jsem se oblékl, spěchal dolů do haly, abych zkontroloval parkoviště zaměstnanců doufaje, že místo, na kterém Dolan parkoval se svým starým chevroletem, bude dosud prázdné. Někdy přijíždí i s půlhodinovým zpožděním.
Ale takové štěstí jsem tentokrát neměl. Auto tam už bylo, jeho rez se leskla v ranním slunci. Protože pan Brad Dolan má v těchto dnech nějaký důvod jezdit do práce včas, není-liž pravda? No jo, starý Paulie Edgecomb brzy ráno někam chodí, a pan Brad Dolan má v úmyslu přijít tomu na kloub. Co tam dole děláš, Paulie? Řekni mi to. Pravděpodobně už na mě někde číhá. Bylo by to krásné, být při tom, když já... ne ale pro mě.
"Paule?"
Otočil jsem se tak rychle, až jsem skoro upadl. Byla to moje platonická přítelkyně Elaine Connellyová. Oči měla doširoka otevřené a natahovala ruce, jakoby mě chytala. Naštěstí pro ni jsem rychle našel ztracenou rovnováhu; Elainina artritida je hrozná, a kdybych byl dopadl do jejího náručí, pravděpodobně bych ji zlomil vedví jako suchou větev. Když vkročíte do té podivné země, která leží za osmdesátkou, umřít není vůbec romantické. Na nesmysly typu Jih proti Severu můžete rovnou zapomenout.
"Promiň," řekla. "Nechtěla jsem tě polekat."
"To nic," odvětil jsem a věnoval jí mdlý úsměv. Je to lepší probuzení než studená voda do ksichtu. Měl bych si tě předplatit, abys mi to dělala každý ráno."

"Díváš se po jeho autě, není-liž pravda? Po Dolanově autě."
Nemělo smysl jí něco namlouvat, tak jsem přisvědčil. "Chtěl bych mít jistotu, že je v západním křídle. Rád bych trochu vyklouzl ven, ale nechci, aby mě viděl."
Usmála se - byl v tom nádech šotkovského úsměvu, jaký asi měla jako děvče. Je to ale zvědavý parchant, že?"
"To teda je."
"Ale v západním křídle není. Byla jsem už dole na snídani, a řeknu ti, kde je, protože jsem ho viděla. Je v kuchyni."
Pohlédl jsem na ni vystrašeně. Věděl jsem, že je Dolan zvědavý, ale nevěděl jsem, že je tak zvědavý.
"Nemůžeš tu ranní procházku odložit?" zeptala se Elaine.
Přemýšlel jsem o tom. "Moh bych, řekl bych, že jo, ale..."
"Neměl bys."
"Správně. Neměl bych."
A teď, pomyslel jsem si, se mě zeptá, kam chodím, co to tam dole v lese je pro mě tak proklatě důležité. Ale nezeptala se. Místo toho mi zase věnovala ten raráškovský úsměv. Na její vyzáblé a bolestí zvrásněné tváři vypadal absolutně nádherně. "Znáš pana Howlanda?" zeptala se.
"Že váháš," pravil jsem, třebaže moc dobře ho neznám; žil totiž v západním křídle, což v Georgia Pines znamená téměř tolik, jako by žil v sousední zemi. "Proč?"
"Víš o něm něco zajímavého?"
Zavrtěl jsem hlavou.
"Pan Howland," pravila Elaine, usmívajíc se šíře než kdy předtím, "je jeden z pěti obyvatel Georgia Pines, kteří mají dovoleno kouřit. Je to proto, že tady žil ještě předtím, než se změnila pravidla."
Dědečkova doložka, pomyslel jsem si. A co je pro takové ustanovení vhodnější, než domov důchodců?
Sáhla si do kapsy svých modrobíle pruhovaných šatů a postupně z ní vytáhla dvě věci: cigaretu a sešitkové zápalky. "Zloděj smutný, zloděj veselý," zanotovala vesele. "Malá Ellie čůrá v posteli."
"Elaine, co to - "
"Doprovoď staré děvče dolů," pravila. Vrátila cigaretu i zápalky do kapsy a zavěsila se do mě jednou ze svých sukovitých rukou. Dali jsme se na cestu dolů do haly. Cestou jsem se rozhodl, že to vzdám a odevzdám se cele do jejích rukou. Byla stará a křehká, ale ne hloupá.
Když jsme scházeli dolů, kráčeli jsme s opatrností hodnou reliktů, jakými jsme se stali. Elaine řekla: "Počkej u schodů. Já skočím do západního křídla, na přízemní toaletu. Víš, kterou myslím? Nebo ne?"
"Ano," řekl jsem. "Tu vedle lázní. Ale proč?"
"Neměla jsem cigaretu už patnáct let," řekla, "ale cítím, že dnes ráno by jedna bodla. Nevím, kolik čoudů se musí udělat, aby se uvedl do chodu kouřový detektor, ale mám v úmyslu to zjistit."
Pohlédl jsem na ni v němém obdivu. Pomyslel jsem si, jak mi připomíná mou paní - Jan by asi udělala přesně totéž. Elaine se po mně ohlédla, opět s tím šprýmařským úsměvem na rtech. Chytil jsem ji rukou kolem jejího překrásného krku, přitáhl jsem si její tvář k mé a lehce jsem ji políbil na ústa. "Miluju tě, Ellie," řekl jsem.
"Ó, to jsou silná slova," pravila, ale já jsem věděl, že ji to potěšilo.
"A co je s tím Chuckem Howlandem?" zeptal jsem se. "Nedostane se do nějakýho průseru?"
"Ne, protože je v televizárně, dívá se na Dobré ráno, Ameriko, ještě se dvěma tucty dalších. A já se vypařím, jakmile detektor kouře spustí v západním křídle požární alarm."
"Až se budeš vypařovat, opatrně, abys nesletěla a neublížila si. Nikdy bych si neodpustil, kdyby - "
"Ach, přestaň s těmi hloupostmi," řekla a tentokrát ona políbila mě. Láska mezi starými rachotinami. Vám to pravděpodobně zní legračně a groteskně, ale něco vám řeknu, přátelé: bláznivá láska je lepší než žádná.
Sledoval jsem ji, jak odchází. Pohybovala se pomalu a ztuha (hůlku ale používá jen když je vlhko, a jen tehdy, když je bolest nesnesitelná; je to jedna z jejích marnivostí), a čekal jsem. Byla pryč pět minut, potom deset a já jsem konstatoval, že buď ztratila odvahu, nebo zjistila, že baterie kouřového detektoru na záchodě v hale byla vybitá, ale vtom se požární siréna v západním křídle s hlasitým vytím uvedla do chodu.

Vystartoval jsem ke kuchyni, ale moc jsem nespěchal. Nebylo třeba spěchat, pokud mám jistotu, že mám Dolana z cesty. Hejno starců, většinou ještě v pyžamech, se vyrojilo z televizárny (tady se tomu říká středisko pro využívání volného času; není to legrační?), aby se podívali, co se děje. Chuck Howland byl mezi nimi. Byl jsem rád, že ho vidím.
"Edgecombe!" zaskuhral Kent Avery, jednou rukou zavěšený v berle a druhou si nápadně upravující rozkrok pyžama. Je to opravdovej poplach nebo zase falešnej? Co myslíš?"
"Nemám nejmenšího šajnu," řekl jsem.
Právě nás minuli tři zřízenci. Všichni směřovali do západního křídla. Řvali na lidi, shromážděné kolem dveří televizárny, aby šli dovnitř a uvolnili cestu. Třetím z nich byl Dolan. Ani se na mě nepodíval, když mě míjel, což mě nekonečně potěšilo. Když jsem vstoupil do kuchyně, získal jsem pocit, že tým Elaine Connelyové a Paula Edgecombea by si poradil i s tuctem takových Bradu Dolanů a s půltuctem Percy Wetmoreů nádavkem.
Kuchaři v kuchyni pokračovali v přípravě snídaně a houkající siréně nevěnovali pozornost.
"Pane Edgecombe," řekl George. "Myslím, že na vás čekal Brad Dolan. O fous jste se minuli."
Naštěstí, pomyslel jsem si. Nahlas jsem řekl, že se s panem Dolanem pravděpodobně uvidím později. Potom jsem se ho zeptal, jestli nemá nějakou zbytečnou topinku.
Jasný, že mám," pravil Norton, "ale je studená jak psí čumák. Dneska jdete pozdě."
"To jo," odpověděl jsem, "ale mám hlad."
Jestli minutu počkáte, udělám vám čerstvou a teplou," pravil George, sahaje po chlebu.
"To nic, i studená bude dobrá," řekl jsem, a když mi podal pár plátků (vypadal zmateně - ale fakticky jsme oba vypadali zmateně), spěchal jsem ke dveřím, cítě se jako kluk, který zdrhá ze školy, aby šel na ryby, se svačinou, zabalenou ve voskovaném papíru za košilí.
Jak jsem byl venku z kuchyně, reflexivně jsem se ohlédl po Dolanovi, a když jsem nespatřil nic alarmujícího, spěchal jsem přes kroketové hřiště a parčík, žvýkaje jednu z těch vyžebraných topinek. Když mě skryl les, poněkud jsem zpomalil. Kráčeje po stezce, přistihl jsem se, že myslím na ten den, který následoval po popravě Eduarda Delacroixe.
Mluvil jsem toho rána s Halem Mooresem. Řekl mi, že Melindin mozkový nádor jí přivodil zálibu v nadávání a v neslušných slovech... což moje paní později označila (dost opatrně; nebyla si totiž jista, hovoří-li oba o tomtéž) za Tourettův syndrom. Třes v jeho hlase, spolu s mou vzpomínkou na to, jak John Coffey vyléčil nejprve mou infekci močových cest a potom i zlomenou páteř Delacroixovy ochočené myši, mě definitivně postrčil přes pomyslnou čáru, která odděluje myšlení na něco od udělání něčeho.
A byla zde ještě jedna věc. Něco, co souviselo s Johnem Coffeym a mou botou.
Proto jsem obvolal muže, se kterými jsem pracoval, muže, kterým jsem se během let naučil důvěřovat - Deana Stantona, Harryho Terwilligera a Brutuse Howella. Toho dne po Delacroixově popravě přišli do mého domu na oběd, a přinejmenším mě poslouchali, když jsem jim nastínil svůj plán. Všichni samozřejmě věděli, že Coffey vyléčil tu myš; Surovec to dokonce viděl na vlastní oči. Takže když jsem jim navrhl, že k dalšímu zázraku by mohlo dojít, kdybychom vzali Johna Coffeyho k Melindě Mooresové, nevysmáli se mi. Ale Dean Stanton vyrukoval s otázkou, která nás trápila všechny: co když nám John Coffey uteče, když ho vezmeme do terénu?
"Co když zabije někoho dalšího?" ptal se Dean. "Nerad bych přišel o práci, a ještě míň rád bych šel sedět - žena a děti na mně závisejí - ale nejvíc ze všeho se děsím možnosti, že bych měl na svědomí další mrtvý děvčátko."
Nastalo mlčení. Všichni se dívali na mě, čekali, co na to povím já. Věděl jsem, že všechno by se mohlo zvrtnout, kdybych vyslovil, co jsem měl na jazyku; dospěli jsme k bodu, z něhož by návrat už nebyl možný.
Jenže pro mě už stejně návrat nebyl možný. Proto jsem otevřel ústa a řekl jsem:

2.

"To se nestane."

Jak to, propánaboha, můžeš vědět tak jistě?" zeptal se mě Dean.
Neodpověděl jsem. Nevěděl jsem prostě, jak začít. Věděl jsem, že se do toho dostanu, ale zatím jsem nevěděl, jak začít s vyprávěním o tom, co mi straší v hlavě a v srdci. Surovec mi pomohl.
"Ty si myslíš, že to neudělal, viď Paule?" Vypadal nedůvěřivě. "Ty si myslíš, že ten velkej kolohnát je nevinnej."
Jsem naprosto přesvědčen, že je nevinnej."
Jak můžeš být tak přesvědčenej?"
Jsou tady dvě věci," řekl jsem. Jednou z nich je moje bota."
"Tvoje bota?" vykřikl Surovec. "Co má tvoje bota společnýho s tím, jestli John Coffey zabil nebo nezabil ty dvě malý holčičky?"
"Včera v noci jsem si vyzul jednu botu a dal mu ji," pravil jsem. "Po ty popravě, když se to všechno začalo zase vracet do normálních kolejí. Prostrčil jsem ji skrz mříže a on ji uchopil těma svejma velkejma rukama. Řekl jsem mu, aby ji zavázal. Musel jsem se ujistit, protože, chápete, všechny naše problémový případy choděj v pantoflích - chlap, kterej se chce opravdu zasebevraždit, to udělá šňůrkama od bot, jestli mu o to jde. To všichni dobře víme."
S tím všichni souhlasili.
"Položil si tu botu do klína. Správně zkřížil konec tkaniček a pak se zarazil. Potom řekl, že si je sakra jistej, že když byl kluk, mu někdo - táta, máma, nebo možná někdo z jejích milenců, když táta vzal nohy na ramena, ukazoval, jak se to dělá - ale že ten trik už zapomněl."
"Souhlasím se Surovcem," ozval se Dean. "Stále ještě nevidím, jak tvoje bota souvisí s tím, jestli Coffey zabil ty Detterickovy dvojčata nebo ne."
Tak jsem se musel znovu vrátit k příběhu únosu a vraždy - k tomu, co jsem si přečetl za toho horkého dne v knihovně věznice, kdy mi to vřelo v rozkroku a kdy Gibbons v rohu chrápal, jakož i k tomu, co mi později vyprávěl ten novinář Hammersmith.
"Ten Detterickův pes nebyl sice velký kousač, ale zato byl prvotřídní štěkač," řekl jsem. "Ten muž, který děvčata unesl, utišil psa klobásou. Představuji si to tak, že se k němu blížil kousek po kousku, a zatímco ten podvraťák klobásu dojídal, ten muž ho chytil za hlavu a zakroutil mu jí. Zlomil mu zkrátka vaz."
"Později, když dopadli Coffeyho, šerifův zástupce Rob McGee, který velil ozbrojené skupině, spatřil vybouleninu v náprsní kapse modráků, které měl Coffey na sobě. McGee si nejprve myslel, že je to zbraň. Coffey tvrdil, že je to svačina, a tak to opravdu bylo - dva obložený chleby s nakládanou zeleninou, zabalený v novinovým papíře a převázaný řeznickým provázkem. Coffey si nevzpomínal, kdo mu to dal, jen to, že to byla žena v zástěře."
"Chleby, nakládaná zelenina, ale žádný klobásy," řekl Surovec.
"Přesně tak, žádný klobásy," potvrdil jsem.
"To se ví, že žádný klobásy," vložil se do toho Dean. "Těma nakrmil toho čokla."
"Inu, tak to tvrdil žalobce na tom procesu," souhlasil jsem s ním, "jenže kdyby Coffey svou svačinku rozbalil a nakrmil klobásama psa, jak potom převázal novinovej papír znova tím řeznickým uzlem? Nevím ani, kdy by měl k tomu příležitost, ale to zatím necháme stranou. Ten chlap si neporadil ani s obyčejnou kličkou na botách."
Zavládl okamžik hřbitovního ticha, které nakonec přerušil Surovec. "Doprdele," řekl potichu. Jak to, že na to nikdo nepřišel při tom procesu?"
"Nikdo na to nepomyslel," řekl jsem, a přistihl jsem se, že znovu myslím na Hammersmithe, na toho novináře, co chodil na vysokou do Bowling Green, toho Hammersmithe, který si rád o sobě myslel, že je osvícený, toho Hammersmithe, který mi vyprávěl, že nečistokrevní psi a negři jsou jedna pakáž, a že ti i oni po vás mohou nečekaně a bez důvodu chňapnout. Až na to, že o nich hovořil jako o vašich negrech, jakoby dosud byli nějakým vlastnictvím... ne však jeho vlastnictvím. Ne, jeho ne. Jeho nikdy. A v té době byl Jih takových Hammersmithů plný. "Nikdo ve skutečnosti ani nebyl vybaven na to, aby na to pomyslil. Včetně Coffeyho obhájce."
"Ale ty jsi na to pomyslil," řekl Harry. "Proklatě, chlapci, máme mezi sebou Sherlocka Holmese." Jeho hlas zněl současně pobaveně i zděšeně.
"Ach, to nechme stranou," pravil jsem. "Vlastně ani já bych na to nepomyslel, kdybych si nedal

dohromady to, co řekl toho dne šerifovu zástupci McGeemu s tím, co mi řekl po tom, co mi vyléčil tu infekci, a po tom, co vyléčil tu myš."
"A sice?" zeptal se Dean.
"Když jsem vstoupil do jeho cely, byl jsem jak hypnotizovanej. Cítil jsem, že nejsem schopnej zabránit mu, aby udělal, co si umínil. Ani když jsem se snažil."
"To se mi nezdá," řekl Harry, a nepokojně se zavrtěl na židli.
"Ptal jsem se ho, co chce, a on říkal 'Jenom pomoct.' Docela jasně si na to vzpomínám. A když bylo po všem a mně se ulevilo, on to věděl. Pomoh jsem vám', říkal. Pomoh jsem vám, nebo ne?'"
Surovec přisvědčil. "To je stejný, jak s tou myší. Tys říkal, ' Pomohl jste jí.' a Coffey ti odpovídal jako papoušek. ' Pomoh jsem Dělový myši.' To znamená, že to věděl? Je to tak?"
Jo, řek bych, že jo. Vzpomínám si, co řekl McGeemu, když se ho ptal, co se stalo. Bylo to v každým článku o těch vraždách. 'Nemoh jsem tomu pomoct. Snažil jsem se to vzít zpět, ale bylo už moc pozdě.' Není divu, že když něco takovýho říká chlap velkej jak hora, a má při tom pod pažema dvě malý mrtvý holčičky, malý mrtvý, bílý a blonďatý holčičky, že mu nerozumějí. To, co řekl, slyšeli tak, aby to souhlasilo s tím, co viděli. A to, co viděli, bylo tragický. Mysleli si, že se zpovídá, že jim říká, že měl nutkání unést ta děvčata, znásilnit je, a zabít. Že když přišel ke smyslům, snažil se to zastavit - "
"Ale už bylo příliš pozdě," zamumlal Surovec.
Jo. Jenže ve skutečnosti se jim snažil říct, že je našel, snažil se je vyléčit - vrátit je zpět - ale nepodařilo se mu to. Už postoupily příliš daleko směrem k smrti."
"Paule, ty tomu věříš?" zeptal se Dean. "Ty tomu, ve vší počestnosti, věříš?"
Položil jsem si ruku na srdce, jakoby to mělo být naposledy a přikývl jsem. Nejen, že jsem to věděl teď, ale intuitivně mi to bylo jasné od samého začátku, že s postavením Johna Coffeyho nebylo něco v pořádku. Už tehdy, když Percy přivlekl Coffeyho na blok a z plných plic vřeštěl: "Živá mrtvola!" Vždyť přece už tehdy jsem mu podal ruku, vzpomínáte si? Nikdy předtím jsem nepodal ruku žádnému muži, který přišel na Zelenou míli, ale Coffeymu jsem ji podal.
Ježíši," řekl Dean. "Dobrý pane Ježíši."
"Tvoje bota je jedna věc," připojil se Harry. "A co je ta druhá?"
"Nedlouho před tím, co ozbrojená četa dopadla Coffeyho s děvčaty, vyšli muži z lesa nedaleko jižního břehu řeky Trapingus. Našli tam plácek s polehlou trávou, spoustu krve a zbytek noční košilky Cory Detterickový. Psi byli poněkud zmateni. Většina z nich chtěla jít na jihovýchod, po proudu řeky. Ale dva psi - mývaláci - chtěli jít proti proudu. Bobo Marchant psy instruoval a když dal mývalákům očuchat noční košili, otočili se spolu s ostatními."
"Ti mývaláci byli nečistokrevný, že je to tak?" zeptal se Surovec. Kolem koutků jeho úst hrál podivný unavený úsměv. "Popravdě řečeno mývaláci nejsou stopaři, a byli zkřížený s nějakou rasou, která mezi stopaře patří."
"Ano."
Já tomu nerozumím." řekl Dean.
"Mývaláci zapomněli, co jim Bobo na začátku strčil pod nos," pokračoval Surovec. "V době, kdy dorazili ke břehu řeky, stopovali mývaláci vraha, a ne děvčata. Pokud vrah a děvčata byli spolu, nebyl to problém, ale..."
V Beánových očích se objevilo světýlko pochopení. Harry pochopil už dříve.
"Když se nad tím zamyslíte," pravil jsem, "musí vám bejt divný, jak každej, dokonce i porota, ochotná hodit každej zločin na krk prvnímu černýmu tulákovi, kterej se nachomejtne, za míň než minutu uvěřil, že právě John Coffey je jejich muž. Právě ten nápad s utišením psa žrádlem, než se mu vrah dostal ke krku, byl načisto mimo Coffeyho intelektuální schopnosti."
"Nikdy nebyl blíž k Detterickově farmě, než na jižním břehu řeky Trapingus. O tom jsem přesvědčenej. To je odtud šest mil, nebo ještě víc. Jen se tam tak poflakoval. Třeba zamýšlel jít podle železnice a nákladním vlakem se někam odvízt - když jedou přes vyhybky, jedou dost pomalu, aby se dalo naskočit - když zaslechl na severu nějakej ruch."
"To byl vrah?" zeptal se Surovec.
"Vrah. Třeba je už znásilnil, nebo to znásilnění bylo právě to, co Coffey slyšel. V každým případě ta

krvavá skvrna na trávníku bylo to místo, kde vrah čin dokonal; omlátil jim hlavy o sebe, potom je pohodil na zem a mazal pryč."
"Mazal na severozápad," pravil Surovec. "Směrem, kterým chtěli jít ti mývaláci."
"Správně. John Coffey přišel skrz ten olšovej porost, kterej rostl kousek jihovýchodně od místa, kde byly děvčata zanechaný, pravděpodobně přilákanej hlukem a našel jejich těla. Jedna z nich byla možná ještě živá; předpokládám, že je možný, že byly živý obě, i když asi ne už moc dlouho. John Coffey ale nevěděl, jestli jsou mrtvý. To je úplně jistý. Jediný, co věděl, bylo, že má v rukou léčivou moc. Pokusil se ji využít na Coru a Kathe Dettericky. Když mu to nevyšlo, zhroutil se, dal se do pláče a dostal hyste-rickej záchvat. A v tom stavu ho našli."
"Proč nezůstal tam, kde je našel?" zeptal se Surovec. "Proč je vláčil na jih podle řeky? Máš na to nějaký vysvětlení?"
"Vsadím se, že tam nejdřív zůstal," řekl jsem. "Během procesu se neustále hovořilo o velkým vydupaným území, na celý ty trávou porostlý ploše. A John Coffey je velkej chlap."
Jo, John Coffey je kurevsky velkej chlap," potvrdil Harry, ztišuje hlas, aby ho moje paní neslyšela, jak mluví sprostě, kdyby náhodou poslouchala.
"Třeba zpanikařil, když viděl, že nezabralo, co udělal. Nebo ho třeba napadlo, že ten vrah tam ještě někde je, v těch lesích proti proudu řeky, a číhá na něj. Coffey je sice velkej, ale ne zrovna dvakrát statečnej. Vzpomínáš si, Harry, jak se ptal, jestli necháváme po večerce svítit světlo?"
"Toseví. Vzpomínám si, jak jsem uvažoval, jak je to srandovní. Při jeho velikosti." Harry vypadal otřeseně a zamyšleně.
"No ale jestli ty děvčata neoddělal on, kdo to teda udělal?" zeptal se Dean.
Zavrtěl jsem hlavou. "Někdo jinej. Podle mýho nejlepšího mínění, někdo bílej. Žalobce se dlouho zabýval tím, jakej velkej chlap to musel být, aby zabil takovýho velkýho psa, jakýho měli Dettericky, ale - "
"To jsou kecy," zavrčel Brutus. "I silný dvanáctiletý děvče dokáže velkýmu psovi zlámat vaz, když využije jeho překvapení, a když ví, jak ho má chytit. Jestli to neudělal Coffey, mohl to udělat skoro kdokoliv ... to jest jakejkoliv chlap. Ale to se pravděpodobně nikdy nedovíme."
"Pokud to neudělá znova," řekl jsem.
"Ani v takovým případě se to nedovíme, jestli to udělá v Texase nebo v Kalifornii," opáčil Harry.
Surovec se opřel o opěradlo, zavrtal si pěstmi do očí jako unavené děcko, a potom si je znovu složil do klína. "To je jak noční můra," řekl. "Dostali jsme chlapa, kterej může být nevinnej - kterej pravděpodobně je nevinnej - a kterej se projde po Zelený míli tak jistě, jako že pánbůh stvořil všechny velký stromy a malý ryby. Co bysme s tím měli udělat? Jestli začneme s jeho léčivejma prstama, každé j se nám vysměje, až se z toho posere, a on přesto skončí na tom smažiči."
"O to se budem starat později," řekl jsem, protože jsem neměl ani tu nejmlhavější představu, jak mu odpovědět. "Otázkou dne je, co uděláme - nebo neuděláme - s Mely. Navrhoval bych, abysme si dali pár dní na rozmyšlenou, ale myslím, že každej den, co počkáme, sníží šance, že bude schopnej jí pomoct."
"Vzpomínáš si, jak natahoval ruce pro tu myš?" zeptal se Surovec. "Todejte mi ji, pane Edgecombe! Dokud ještě není pozdě' řekl. Dokud ještě není pozdě."
"Toseví, že si vzpomínám."
Surovec chvíli uvažoval a potom pokýval hlavou. Jdu do toho. Sice se taky cítím blbě kvůli Delovi, ale myslím, že bych hlavně chtěl vidět, co se stane, až se jí dotkne. Pravděpodobně nic, ale možná..."
"Moc pochybuju, že se nám vůbec podaří dostat toho velkýho troubu z bloku," řekl Harry. Potom si povzdychl a rovněž přikývl. "Ale srát na to. Můžeš se mnou počítat."
"Se mnou taky," přihlásil se o slovo Dean. "Kdo zůstane na bloku, Paule? Budem si tahat slámku?"
"Nikoliv," pravil jsem obřadně. "Žádnou slámku. Zůstaneš tam ty."
"A to z jakýho titulu? Že jsem raději nedržel hubu!" Dean vypadal uraženě a zlostně. Sundal si brýle a zuřivě je začal leštit cípem košile. "Co jste to na mě ušili za podraz?"
"Ten podraz spočívá v tom, že seš ještě dost mladej a máš děcka ve škole," odpověděl mu za mě Surovec. "Hany a já jsme svobodní, Paul je ženatej, ale děcka má už velký a už stojej na vlastních nohou, chválabohu. Ta věc, co tady chystáme, je sakramentsky bláznivá; myslím, že je skoro na beton, že nás

chytej." Rozvážně na mě pohlédl.. "O jedny věci jsi nemluvil, Paule. Co když se nám podaří Coffeyho propašovat ven a jeho léčivý prsty potom nebudou fungovat. Hal Moores s náma zatočí." Poskytl mi příležitost na to odpovědět, třeba to vyvrátit, ale to jsem nemohl, a tak jsem raději mlčel. Surovec se obrátil zpět k Deanovi a pokračoval. "Abys mě špatně nerozuměl. I ty můžeš klidně přijít o zaměstnání, ale aspoň budeš mít šanci se z věznice zdejchnout, kdyby začalo být opravdu husto. Percy si bude myslet, že to byl fór; a jestliže budeš sedět u služebního stolu, můžeš tvrdit, že sis myslel to samý, a že jsme ti nic jinýho neřekli."
"Stejně se mi to nelíbí," řekl Dean, ale bylo jasné, že ať se mu to líbí nebo nelíbí, půjde do toho s námi. Myšlenka na jeho potěr ho přesvědčila. "A bude to dnes v noci? Jste si jistí?"
Jestli máme do toho jít, bude lepší, když to bude dnes v noci," řekl Harry. "Kdybych dostal příležitost o tom spekulovat, nejspíš bych přišel o nervy."
"Tak mě nechtě jít aspoň na ošetřovnu," řekl Dean. "Můžu udělat aspoň to, ne?"
"Budeš dělat, co je potřeba, aniž by seš dal chytit," pravil Surovec.
Dean vypadal uraženě. Poplácal jsem ho po rameně. "Můžeš tam jít, hned jak si odpíchneš... dobrý?"
"To se můžeš vsadit."
Moje paní strčila hlavu do dveří, jako kdybych jí to dovolil. "Dá si ještě někdo trochu ledového čaje?" zeptala se bodře. "Třeba ty, Brutusi?"
"Ne, díky," řekl Surovec. "Co bych si ale dal, je pořádnej hlt whisky, ale za těchto okolností to možná není dobrej nápad."
Janice na mě pohlédla. Ústa se jí usmívala, ale v očích měla obavy. "Do čeho chceš ty hochy zaplést, Paule?" Ale než jsem si dokázal sesumírovat nějakou přijatelnou odpověď, zvedla ruku a pravila: "Zapomeň na to, že se ptám. Nechci to vědět."

3.
Později, když už ostatní byli dávno pryč a když jsem se oblékal do práce, chytila mě rukou, ovinula mi ji kolem pasu a vášnivě se mi zahleděla do očí.
Jde o Melindu?" zeptala se.
Přisvědčil jsem.
"Můžeš pro ni něco udělat, Paule? Opravdu je to něco pro ni, nebo to je jen slepé přání, způsobené tím, cos viděl včera v noci?"
Myslel jsem na Coffeyho oči, na Coffeyho ruce a na to, jak jsem byl hypnotizovaný, když jsem k němu šel a on chtěl, abych k němu šel. Myslel jsem na to, jak bral z mé ruky polámané, umírající tělíčko pana Jinglese. Dokud ještě není pozdě, řekl. Myslel jsem na ty černé vířící mrchy, co potom zbělely a zmizely.
"Myslím, že bysme mohli být poslední šancí, která jí ještě zbejvá," řekl jsem konečně.
"Potom se jí chop," pravila, zapínajíc knoflíky mého zbrusu nového podzimního kabátu. Měl jsem ho ve skříni už od svých narozenin začátkem září, ale ve skutečnosti jsem ho měl na sobě teprve potřetí, či počtvrté. "Chop se jí." A vystrčila mě ze dveří.

4.
Té noci - v mnoha ohledech nejpodivnější noci mého celého života - jsem píchal v osmnáct dvacet. Napadlo mě, že dosud ve vzduchu cítím ten mdlý, doznívající zápach páleného masa. Uvědomoval jsem si, že je to jistě jen iluze - venkovní dveře, jak vstupní dveře do bloku, tak i dveře do skladiště, byly většinu dne dokořán, a obě předcházející směny strávily řadu hodin drhnutím - ale to nezměnilo, co mi hlásil můj nos, a já neměl ani pomyšlení na jídlo, a to ani za předpokladu, že bych nebyl na smrt vyděšen z toho, co jsem měl toho večera před sebou.
Surovec se dostavil na blok v osmnáct pětačtyřicet, Dean o pět minut později. Požádal jsem Deana, jestli by neskočil na ošetřovnu a nepodíval se, jestli by neměli elektrickou podušku, abych si vyhřál záda, která jsem si namohl dnes brzy ráno, když jsem vlekl Delacroixovo tělo dolů do tunelu. Dean pravil, že mi rád poslouží. Zdálo se mi, že má sto chutí na mě mrknout, ale ovládl se.
Harry píchal v osmnáct sedmapadesát. Percy měl zpoždění.
Jak to vypadá s tou dodávkou?" zeptal jsem se.

Jak jsme se dohodli."
Zatím to jde jak po másle, pomyslel jsem si. Potom následoval krátký okamžik, kdy jsme stáli u služebního stolu, popíjeli kávu a dobře si dávali pozor, abychom nehovořili o tom, na co jsme mysleli a v co jsme doufali: že se Percy dnes vůbec neukáže. S ohledem na nepřátelské postoje, kterých se mu dostalo, když tak zprasil tu elektrickou popravu, se to zdálo být přinejmenším možné.
Ale Percy se nepochybně řídil tím starým axiómatem o tom, jak znovu vylézt na koně, který vás shodil, protože v devatenáct šest prošel dveřmi, ve své nablýskané modré uniformě, s pistolí na jednom stehně a s hikoryovým pendrekem v tom směšném, na objednávku zhotoveném pouzdře na druhém. Odpíchl si, opatrně se po nás rozhlédl (s výjimkou Deana, který se dosud nevrátil z ošetřovny). "Vyplivl mi startér," pravil. "Musel jsem točit klikou."
"Ach," řekl Harry, "to tě lituju, chudáčku malej."
"Měl bys zůstat doma a nechat ten krám v garáži," řekl Surovec uhlazeně. "Neradi bysme, aby sis namoh niku, že mládenci?"
Jo, to by se vám líbilo, co?" ušklíbl se Percy, ale myslím si, že se trochu uklidnil poměrnou mírumilovností Surovcovy repliky. To bylo dobré. Po několik nejbližších hodin se s ním budeme motat po Míli, jako by se nechumelilo - ne příliš nepřátelsky, ani příliš mile. Po minulé noci shledával všechno podezřelým, dokonce i pokus o slušné jednání. Nemínili jsme ho během jeho hlídky dostat, v tom jsme byli všichni zajedno, ale domníval jsem se, že jestliže to správně sehrajeme, mohli bychom ho nachytat na švestkách. Bylo důležité, abychom konali rychle, ale bylo důležité, přinejmenším pro mě -aby nikdo nebyl zraněn. Dokonce ani Percy Wetmore.
Dean se vrátil a nenápadně mi kývl.
"Percy," řekl jsem, "chci, abys šel do skladiště a vytřel tam podlahu. I schody do tunelu. Potom bys moh napsat svý hlášení o minulý noci."
"Na tom hlášení by sis měl dát záležet," poznamenal Surovec, s palci zaháknutými za opaskem a hledě vzhůru ke stropu.
Jste zábavnější než mrd v kostele, hoši," pravil Percy, ale kromě této jediné věty nijak neprotestoval. Nenapadl dokonce ani to, že ta podlaha byla toho dne už nejméně dvakrát vydrhnuta. Soudím, že byl rád, že nás bude mít z očí.
Pročítal jsem hlášení z předcházející směny. Neviděl jsem v něm nic, co by se mě týkalo. Potom jsem zašel k Whartonově cele. Divoký Bill seděl na svém kavalci s nohama u brady, objímaje si rukama holeně. Hleděl na mě se zářivým nepřátelským úsměvem.
"Hleďme, hleďme. Todle přece není nikdo jinej, než sám velkej šéf," pravil. "V životní velikosti a dvakrát tak škaredé). Vypadáte šťastnější než prase, co trčí po kolena v hovnech, šéfe Edgecombe. Tuším vám vaše stará podržela, než jste odešel z domu, nemám pravdu?"
Jak ti dupou králíci, Kide?" zeptal jsem se ho klidně, a to ho rozveselilo opravdu. Pustil si nohy, vstal a protáhl se. Úsměv se mu rozšířil a část jeho nepřátelství vyprchala.
"Sakra dobře!" pravil. "Konečně jste mě správně oslovil! Co se to s várna děje, šéfe Edgecombe? Jste nemocnej nebo jste v nějakým srabu?"
Ne, nemocný ne. Byl jsem nemocný, ale John Coffey se o to postaral. Jeho ruce už zapomněly ten trik se šňůrkou do bot, pokud ho vůbec někdy uměly, ale ovládají jiné triky. To si pište, že ovládají.
"Kamarádíčku," řekl jsem mu. "Mně je to tak jedno, jestli chceš bejt Billy Kid nebo Divokej Bill."
Viditelně se nadul, jako jedna z těch hnusných ryb, co žijí v jihoamerických řekách, která dokáže hřeby na zádech a na bocích bodnout skoro až k smrti. Během své keriéry na Míli jsem musel jednat s mnoha nebezpečnými muži, ale jen málo jich bylo tak odpudivých, jako William Wharton, který se považoval za významného psance, a jehož chování ve vězení se většinou omezovalo na plivání a močení skrz mříže jeho cely. Zatím jsme mu nevzdávali očekávanou úctu, o níž si myslel, že mu náleží, ale této konkrétní noci mi záleželo na tom, aby byl povolný. Pokud by to znamenalo mazat mu med kolem huby, klidně bych mu ho tam namazal.
"Mám toho spoustu společnýho s Kidem, jen kdybyste si to líp uvědomili," řekl Wharton. "Nedostal jsem se sem za to, že jsem kradl cukroví z desetníkovejch krámů." Byl hrdý jako někdo, koho odvedli k Brigádě hrdinů francouzské cizinecké legie a ne jako někdo, jehož zadek trči v cele sedmdesát dlouhých

kroků od elektrického křesla. "Kde je má večeře?"
"Poslyš, Kide, v hlášení stojí, žes večeřel v sedumnáct padesát. Sekaná se šťávou a s hráškem. Mě nedoběhneš."
Blahobytně se zasmál a znovu se posadil na kavalec. "Potom chci zapnout rádio." Vyslovoval rádio, jak se tehdy vyslovovalo žertem, aby se rýmovalo se slangovým slovem táta-O. Je legrační, na kolik věcí ze starých dob si lidé vzpomenou, když mají nervy napjaté tak, že by se na ně dalo hrát.
"Možná pozdčj, kámo," pravil jsem. Odešel jsem od jeho cely a kontroloval jsem chodbu. Surovec se potloukal na protějším konci, kde kontroloval, jestli je cela zpřísněného trestu zamknutá na jeden zámek, místo na dva. Věděl jsem, že je, protože už jsem ji zkontroloval sám. Později ji budeme potřebovat otevřít co nejrychleji. Nebude nutné marnit čas, abychom vyprázdnili všechno to haraburdí, jaké bývá na půdách a které se tam během let nashromáždilo; vynesli jsme totiž ty věci ven, roztřídili je a uložili na jiných místech už krátce po tom, co se k naší šťastné partě přidal Wharton. Zdálo se nám, že místnost s čalouněnými stěnami může být užitečná, přinejmenším do doby, kdy se 'Billy Kid' projde po Míli.
John Coffey, který v této době obvykle ležel, klátě tlustýma nohama, obrácen tváří ke zdi, teď seděl na kraji kavalce se sepnutýma rukama a pozoroval Surovce s ostražitostí - duchapřítomností - která pro něj nebyla typická. Dokonce mu ani netekly z očí slzy.
Surovec zkoušel dveře na cele zpřísněného trestu a potom se vracel zpět. Když míjel Coffeyho celu, letmo na jejího obyvatele pohlédl, a tehdy Coffey řekl zajímavou věc: Jistě. Rád se projedu." Jako kdyby odpovídal na něco, co Surovec řekl.
Surovcovy oči se potkaly s mýma. On to ví, skoro jsem ho slyšel, jak říká. On to nějakým způsobem ví. Pokrčil jsem rameny a rozhodil jsem ruce, jako kdybych říkal: Tosevi, že to ví.

5.
Starý Tydýt absolvoval svou poslední jízdu toho
večera se svou károu po bloku E asi ve tři čtvrtě na devět. Nakoupili jsme od něj tolik pamlsků, že se jeho lakomecká tvář rozzářila štěstím.
"Řekněte mi, mládenci, neviděli jste tu myš?" zeptal se.
Zavrtěli jsme hlavami.
"Třeba ji viděl Hezkej Hoch," pravil Tydýt, a kývl hlavou ve směru ke skladišti, kde Percy buď drhl podlahu, nebo psal hlášení, nebo se jednoduše škrábal v zadku.
"Proč se o to zajímáš? Po tom ti v žádným případě nic není," řekl Surovec. "Odprejskni, Tydýte. Zbytečně tady děláš smrad."
Tydýt se usmál svým výstředně nepříjemným úsměvem, bezzubým a pokleslým, a zahýbal nozdrami. "To nesmrdím já," pravil. "To je Del, blahý paměti."
Chechtaje se vytlačil káru ze dveří a na buzerplac - a bude ji tlačit ještě deset let, dávno po tom, co budu pryč - panebože, dávno po tom, co bude pryč celý Cold Mountain - a bude dál prodávat své čokoládové koláče a zázvorové limonády dozorcům a vězňům, kteří si to mohou dovolit. Ještě i teď ho někdy slýchám ve svých snech, jak ječí, že se smaží, že se smaží, že se smaží jak krocan.
Když Tydýt odešel, čas se vlekl jako smůla. Hodiny jako by se plazily. Hodinu a půl jsme měli zapnuté rádio. Wharton hýkal smíchy, když poslouchal Freda Allena v Allenově aleji, třebaže pochybuji, že rozuměl byť jen zlomku těch vtipů. John Coffey seděl na okraji svého kavalce, ruce sepjaté, očima zřídkakdy opouštěje služební stůl. Vídal jsem muže tímto způsobem čekat na autobusové zastávce.
Percy přišel ze skladiště kolem čtvrt na jedenáct a odevzdal mi hlášení, pečlivě sepsané tužkou. Po celém papíře bylo plno mastných skvrn, vzniklých gumováním. Všiml si mě, jak na jednu z nich sahám palcem a spěšně pravil: "To je jen na ukázku. Já to ještě přepíšu. Co si o tom myslíš?"
Co jsem si o tom myslel, bylo to, že to bylo nejotřesnější a nejproklatější lakování na růžovo, jaké jsem viděl, co žiju. Řekl jsem mu ale, že to je v pořádku a on spokojen odešel.
Dean a Harry hráli karty, velmi nahlas hovořili, několikrát se pohádali kvůli bodování a každých asi pět sekund hleděli na vlekoucí se ručičku hodin. Aspoň při jedné hře toho večera obrátili balík třikrát, místo dvakrát, jak se má. Ve vzduchu viselo značné napětí, které se dalo skoro krájet jako hlína, a jediní lidé, kteří ho nepociťovali, byli Percy a Divoký Bill Wharton.

Když bylo třiadvacet deset, už jsem to nemohl déle vydržet a nenápadně jsem kývl Deanovi. Šel do mé kanceláře pro láhev R.C. koly, koupenou z Tydýtovy káry, a o minutu nebo dvě později se vrátil. Kola teď byla přelita do plechovky, kterou vězeň nemůže rozbít a pořezat se s ní.
Vzal jsem ji a rozhlédl se. Harry, Dean a Surovec se na mě dívali. Stejně tak i John Coffey. Nikoliv však Percy. Percy se vrátil do skladiště, kde se této konkrétní noci pravděpodobně cítil lehčeji. Krátce jsem k plechovce přičichl a necítil jsem žádný zápach, s výjimkou samotné R.C. koly, která tehdy voněla podivně, ale vcelku příjemně po skořici.
Vzal jsem ji k Whartonově cele. Její obyvatel ležel na kavalci. Nemasturboval - aspoň zatím ne -ale jeho trenky vypadaly, že v nich má vzpříčenou kost, po níž v pravidelném rytmu brnkal, jako opilý basista brnká do mimořádně tlusté struny E.
"Kide," oslovil jsem ho.
"Neotravujte," odbyl mě.
"Fajn," souhlasil jsem. Přines jsem ti limču, že se dneska v noci výjimečně chováš jako člověk - což je v tvým případě skoro rekord - ale když nechceš, tak ji vypiju sám."
A zatvářil jsem se, že to skutečně udělám - přiložil jsem plechovku (mnohokrát otřískanou o mříže mnoha cel) k ústům. Wharton byl v momentě z kavalce dole. To mě nepřekvapilo. Blufování nepředstavovalo velké nebezpečí; většina dlouhodobých vězňů - doživoťáků a násilníků, nemluvě o těch, kteří si mají sednout do Jiskřáka - je posedlých po sladkostech, a tento nebyl žádnou výjimkou.
"Dejte to sem, vy mizero," pravil Wharton. Mluvil, jakoby byl předák a já u něj pracoval jako nádeník. "Dejte to Kidovi."
Držel jsem plechovku dost daleko od mříží a dovolil mu, aby se natáhl skrz ně. Kdybych to udělal jinak, koledoval bych si o katastrofu, jak vám jistě potvrdí každý dlouholetý bachař ve věznici. To byla věc, na niž jsme mysleli zcela automaticky - stejně, jako jsme nedovolovali muklům, aby nás oslovovali křestními jmény, stejně jako jsme věděli, že rychlé cinkání klíčů signalizuje nějaký průšvih, neboť znamená, že některý z bachařů běží; protože bachaři nikdy neběhají, pokud není nějaký průšvih. Tohle ovšem čísla jako je Percy Wetmore nikdy nepochopí.
Dnes večer však Wharton neměl pražádnou chuť po někom chňapat a škrtit ho. Popadl plechovku, vyzunkl limonádu na tři hlty, potom si odkrkl a pohladil si břicho. "Prima," pravil.
Držel jsem ruku nataženou. "Tu plechovku."
Chvíli ji držel v ruce, kouleje očima. "A co když si ji nechám?"
Pokrčil jsem rameny. "Potom vejdeme do cely a vezmem si ji. A ty potom půjdeš do tý malý místnosti. A bude to poslední R.C., kterous v životě pil. Leda, že by ti ji naservírovali v pekle."
Jeho úsměv zbledl. "Vtipkování o pekle se nemůžu smát, kapoune." Prohodil plechovku mřížemi. "Tu máš. Sežer si ji."
Zdvihl jsem ji ze země. Za mnou se objevil Percy. "Proč, proboha, dáváš takovejm kolopákům, jako je on, limonádu?"
Protože v ní je dost uspávacího prostředku, který jsme vyfasovali z marodky, aby ho to položilo na osmačtyřicet hodin, a aby nepocítil jeho chuť, pomyslel jsem si.
"Paulovo milosrdenství," pravil Surovec, "nemá konce; dopadá jak jemný deštík z nebe."
"Cože?" zeptal se Percy a zamračil se.
"Tím chci říct, že to je měkota. Vždycky takovej byl, a už takovej zůstane až do smrti. Nechceš si zahrát bláznivý osmičky, Percy?"
Percy si odfrkl. "S výjimkou 'ryby a starý panny' to je nejpitomější karetní hra, jakou kdy vymysleli."
"Napadlo mě, že by se ti třeba pár partiček pozdávalo," pravil Surovec, líbezně se usmívaje.
"Dneska všem přeskočilo," řekl Percy, a špatně naladěn se odklidil do mé kanceláře. Nic bych nenamítal, kdyby se mu za mým stolem zakousla nějaká pěkná malá krysa do zadku, ale raději jsem to neřekl nahlas.
Ručička na hodinách se sotva vlekla. Dvanáct dvacet, dvanáct třicet. Ve dvanáct čtyřicet John Coffey vstal ze svého kavalce a přistoupil ke dveřím své cely. Rukama se zlehka držel mříží. Surovec a já jsme přistoupili k Whartonově cele a podívali jsme se dovnitř. Ležel na kavalci a usmíval se do stropu. Oči měl otevřené, ale vypadaly jako velikánské skleněné koule. Jednu ruku měl položenou na prsou; druhá

bezvládně visela z kavalce, klouby na prstech se dotýkaly podlahy.
"A sakra," řekl Surovec, "od Billyho Kida k Ubrečenýmu Williemu ani ne za hodinu. Uvažuju, kolik těch morfiovejch tabletek mu Dean do toho životabudiče dal."
"Dost," řekl jsem. Hlas se mi poněkud třásl. Nevím, jestli to Surovec zaslechl, ale já jsem to zaslechl určitě. "Pojďme. Jdem na to."
"Nepočkáš, dokud ten krasavec neusne?"
"Ten už usnul, Brutusi. Jenže byl tak zaskočenej, že ani nestihl zavřít oči."
"Nu což, ty seš tady šéf." Ohlédl se po Harrym, ale ten už byl tady. Dean seděl vzpřímeně u služebního stolu a míchal karty tak rychle, že jsem měl strach, aby se nezapálily. Po očku každou chvíli pokukoval doleva, k mé kanceláři. Dával pozor na Percyho.
"Už je čas?" zeptal se Harry. Jeho podlouhlá koňská tvář svou bledostí kontrastovala s modrou blůzou jeho uniformy. Jinak vypal ale odhodlaně.
Jo," řekl jsem. Jestli do toho půjdem, tak teď."
Harry se pokřižoval a dotkl se ústy palce. Potom šel k cele zpřísněného trestu, odemkl ji a vrátil se se svěrací kazajkou. Odevzdal ji Surovcovi. Všichni tři jsme potom vyrazili po Zelené míli. Coffey dosud stál u dveří své cely a sledoval nás, jak jdeme. Neřekl ani slovo. Když jsme dorazili ke služebnímu stolu, Surovec si dal svěrací kazajku za záda, která měl tak široká, že se kazajka za nimi pohodlně skryla.
"Hodně štěstí," pravil Dean. Byl stejně bledý jako Harry, ale vypadal stejně odhodlaně.
Percy seděl za mým stolem, rozvaloval se v mém křesle a mračil se do knihy, kterou hltal už několik nocí po sobě. Nebyl to tentokrát ani časopis Argosy, ani časopis Stag, ale kniha nazvaná Ústavní péče o mentálně postižené. Podle toho provinilého a ustaraného výrazu, jakým nás častoval, když se naše kroky střetly, bych spíš očekával, že to budou Poslední dnové Sodomy a Gomory.
"Co je?" zeptal se a spěšně zavřel knihu. "Co chcete?"
"Chceme si s tebou promluvit, Percy," pravil jsem. "Nic víc."
Ale on z našich tváří četl proklatě víc, než jsme mu chtěli ukázat, a v okamžiku, rychle, ne však během, dorazil k otevřeným dveřím do skladiště. Pomyslel si asi, že mu v lepším případě chceme dělat kázání, v horším případě natrhnout žaket.
Harry kolem něj proklouzl a zablokoval mu ústup. Zkřížil si ruce na prsou,
"Řekni mi," obrátil se Percy ke mně, znepokojen, ale nedávaje to na sobě znát, "co to všechno má znamenat?"
"Neptej se, Percy," odpověděl jsem mu. Myslel jsem, že až opravdu rozjedeme tuhle bláznivou záležitost, budu opět v pořádku - nebo se přinejmenším vrátím k normálu. Ale bohužel to tak nefungovalo. Nepoznával jsem se. Připadalo mi to všechno jako špatný sen. Neustále jsem čekal, že mě z něj moje paní zatřesením probudí a řekne mi, že jsem ze spánku sténal. "Bude lepší, když se nebudeš na nic ptát."
"Co to má Howell za zádama?" zeptal se Percy roztřeseným hlasem. Díval se teď hlavně na Surovce.
"Nic," řekl Surovec. "Tedy... až na toto, myslím -"
Mrskl svěrací kazajkou a udělal s ní výpad stranou, jako to dělává matador s muletou, když chce vydráždit býka.
Percyho oči se rozšířily a on vyrazil vpřed. Chtěl se rozběhnout, ale Harry ho chytil za ruce a jeho výpad bylo snadno zvládnout.
"Nechtě mě!" vykřikl Percy, snaže se vytrhnout z Harryho sevření. To se mu však nepodařilo, neboť Harry byl skoro o sto liber těžší, a měl svaly člověka, který většinu života strávil oráním a sekáním dřeva. Ale Percy se bránil tak urputně, že odtáhl Harryho přes půl místnosti a sroloval odporně zelený koberec, jehož výměnu jsem tak dlouho odkládal. Jednu chvíli jsem si myslel, že se mu podaří jednu ruku si osvobodit. Panika někdy může dát člověku křídla.
"Uklidni se Percy," řekl jsem., "bude to snadnější, když -"
"Neříkej mi, abych se uklidnil, ty ignorante!" zaječel na mě Percy, kroutě rameny a snaže si osvobodit paže. "Zmizte ode mě pryč! Všichni! Já mám známosti! S velkejma zvířatama! Jestli s tím nepřestanete, pomažete až do Jižní Karolíny než se nějaká dobročinná kuchyně nad váma ustrne a dá vám kapku polívky."
Znovu se pokusil vytrhnout a narazil horní částí stehen do mého stolu. Kniha, kterou četl, Ústavní péče o

mentálně postižené, nadskočila a vypadla z ní menší knížka, velikosti reklamního prospektu. Není divu, že se Percy cítil zahanben, když jsme to objevili. Nebyly to sice Poslední dnové Sodomy a Gomory, ale něco, co dáváme chovancům, když jsou velmi nadržení, a když se dobře chovají, aby si to zasloužili. Myslím, že už jsem o tom hovořil - je to malá komiksová knížka, v níž Olivě Oylová přefikne každého, kromě Kulihráška.
Považoval za špatné, že byl v mé kanceláři a zabýval se tam takovou ubohou pornografií, a Harry -pokud jsem na něj viděl přes Percyho usilovně se namáhající rameno - vypadal mírně znechucen, zatímco Surovec řval smíchy, a přestal se s Percym prát. Aspoň na okamžik.
"Ach, Percy," pravil, "Co by na to řekla tvoje máti? A když už jsme u toho, co by na to řekl guvernér?"
Percy zrudl. "Zavři hubu! A mou máti z toho laskavě vynech."
Surovec mi hodil tu svěrací kazajku a obrátil se tváří k Percymu. Jasná věc. Tak, teď hezky natáhni ruce, jako hodnej chlapeček."
Percyho rty se třásly a oči měl najednou nějak příliš jasné. Uvědomil jsem si, že má slzy na krajíčku. Já nechci," pravil, "a vy mě nemůžete donutit," řekl dětským, třesoucím se hlasem. Potom hlas zvýšil a začal řvát o pomoc. Harry sebou trhl a stejně tak i já. Kdybychom se snad někdy měli rozhodnout s celou tou věcí přestat, bylo by to tehdy. Byli bychom schopni to udělat. Až na Surovce. Ten ani na okamžik nezaváhal. Postavil se za Percyho, takže stál těsně vedle Harryho, který dosud držel Percyho ruce, znehybněné za jeho zády. Surovec uchopil Percyho za obě uši.
"Přestaň řvát," pravil Surovec, "jestli nechceš, abych ti udělal z uší škatulky na čaj."
Percy přestal ječet o pomoc, a teď tam jen tak stál, třesa se a hledě na obálku toho drsného komiksu, kde to námořník Pepek a Olivě dělají tvořivým způsobem, o němž jsem sice slyšel, ale nikdy ho nezkoušel. "Ach, Pepku!" stojí v balónu nad Olivinou hlavou. "Šoust-šoust-šoust-šoust!" stojí nad Pepkovou hlavou, který si při tom ani nevytáhl fajfku.
"Natáhni ruce," přikázal mu Surovec, "a přestaň dělat hlouposti. Dělej."
"Nechci," řekl Percy. Já nechci, a vy mě nemůžete přinutit."
"V tom se tragicky mejlíš," řekl Surovec a sevřel Percymu uši a zakroutil mu jimi, jako kdyby otáčel knoflíky na troubě. Na troubě, která jaksepatří nepeče. Percy vyrazil ze sebe usedavý skřek od bolesti a překvapení, který jsem se snažil raději neslyšet. Nebylo to jen překvapení a bolest, jak jistě chápete; bylo to i pochopení. Poprvé v životě Percy pochopil, že hrozné věci se mohou dít nejen jiným lidem, těm kteří nemají dost štěstí, aby byli zpřízněni s guvernérem. Chtěl jsem říct Surovcovi, aby s tím přestal, ale nedokázal jsem to, samozřejmě. Věci se už dostaly příliš daleko. Jediné, co jsem dokázal udělat, bylo, že jsem si vzpomenul, jak Percy připravil Delacroixovi bůhví jakou hrůzu jen proto, že se mu Delacroix vysmíval. Ta vzpomínka však příliš nezmírnila to, jak jsem se cítil. Snad by se tak stalo, kdybychom si byli s Percym bližší.
"Tak natáhni ty pazoury, brouku," řekl Surovec, "nebo dostaneš repete."
Harry už mladého pana Wetmorea pustil. Vzlykal jako malý chlapec a slzy, které mu před chvílí stály v očích, mu teď stékaly po tvářích. Percy předpažil jako náměsíčník v nějaké filmové komedii. V momentě jsem mu na ruce natáhl svěrací kazajku. Nemohl jsem mu ji stáhnout na ramena, dokud Surovec nepustil Percymu uši a nechopil se popruhů, visících z manžet kazajky. Omotal Percymu ruce kolem boků, takže měl paže nehybně zkřížené na prsou. Harry mezitím vyhrnul konce rukávů vzhůru a utáhl příčné popruhy. Jakmile to Percy vzdal a natáhl ruce, celá záležitost byla dílem několika vteřin.
"Prima, brouku," řekl Surovec. "A teď pochodem v chod."
Ale Percy se nepohnul. Pohlédl na Surovce a potom obrátil své ustrašené, plačící oči ke mně. Teď už nepadlo ani slovo o jeho konexích, ani o tom, jak půjdeme až do Jižní Karolíny, aby nám dali zadarmo najíst; to už bylo minulostí.
"Prosím tě," zašeptal chraplavým, uplakaným hlasem. "Nedejte mě k němu, Paule."
Potom jsem pochopil, proč tak zpanikařil, proč s námi tak urputně zápasil. Myslel si, že se ho chystáme strčit k Divokému Billovi Whartonovi, že trestem za suchou houbu bude suché znásilnění zdejším psychopatem. Místo, abych cítil k Percymu sympatii za to, že takto zhodnotil svůj čin, pocítil jsem znechucení, a mé odhodlání se posílilo. Tipoval, že se zachováme tak, jak by se zachoval on, kdyby se naše role vyměnily.

"K Whartonovi ne," řekl jsem. "Půjdeš do cely zpřísněnýho trestu, Percy. Odsedíš si tam tři nebo čtyři hodiny, celou dobu potmě, a budeš tam zpytovat svědomí, za to, cos udělal Delovi. Je už asi pozdě, dát ti lekci, jak se lidé mají chovat - aspoň Brutus si to myslí - ale já jsem optimista. A teď pohyb."
Poslechl mě, ale brblal si pod fousy, že toho budeme litovat, jen ať počkáme a uvidíme, ale celkově se zdálo, že se mu ulevilo a že se uklidnil.
Když jsme ho vyvedli na chodbu, Dean nás počastoval pohledem plným tak nefalšovaného překvapení a nevinnosti, že bych se byl docela rád zasmál, kdyby celá věc nebyla tak vážná. Lepší herectví jsem viděl jen v Grangeových groteskách z roku pět.
"Nepřehnali jste to s tím vtipkováním?" zeptal se Dean.
"Ty jen zavři hubu, jestli víš, co je pro tebe dobry," okřikl ho Surovec. Tento scénář jsme připravili během oběda. Zněl sice docela dobře, ale kdyby se Percy opravdu důkladně vystrašil a zmátl, přece by to mohlo stát Deana Stantona práci. Já jsem si to sice nemyslel, ale stát se mohlo všelicos. Ale kdykoliv jsem zapochyboval, ať to bylo tehdy, nebo potom, stačilo, abych si vzpomenul na Johna Coffeyho a na Delacroixovu myš.
Vedli jsme Percyho po Zelené míli, pajdajícího a těžce dýchajícího, na náš vkus příliš pomalu. Kdybychom nešli tak pomalu, mohl by spadnout na čumák. Wharton byl na kavalci, ale neměli jsme kdy všimnout si, jestli je vzhůru, nebo jestli spí. John Coffey stál ve dveřích své cely a všechno pozoroval.
"Seš zlej chlap a zasloužíš jít do ty černý díry," říkal, ale nemyslím, že by ho Percy slyšel.
Když jsme vešli do cely zpřísněného trestu, Percy měl rudé tváře, zmáčené slzami, koulel očima ze strany na stranu, jeho tolik hýčkané kadeře neposlušně vlály z čela všemi směry. Harry jednou rukou vytáhl Percymu pistoli, druhou rukou jeho jako oko v hlavě chovaný hikoryový rozbíječ hlav. "Dostaneš je zpátky, nic se neboj," pravil Harry. Hlas mu zněl maličko nervózně.
"Přeju si, abych moh říct to stejný o tvým zaměstnání," odpověděl mu Percy. "O zaměstnání vás všech. To mi přece nemůžete udělat. To přece nemůžete udělat!"
Byl nepochybně připraven ještě nějakou chvíli pokračovat v tomto duchu, ale my jsme neměli čas poslouchat jeho škemrání. V kapse jsem měl roličku izolační pásky, která se ve třicátých letech používala tam, kde se dnes používá obtahovací páska. Percy to spatřil a začal couvat. Surovec ho popadl zezadu a objal ho, dokud se mi nepodařilo obtáhnout mu ústa páskou a omotat mu celou hlavu, aby byla jistota. Až se bude páska strhávat, Percy přijde o pár vlasů a rty bude mít pěkně dopukané, ale už jsem ho přestal litovat. Měl jsem už Percyho Wetmorea až po krk.
Odvrátil jsem se od něj. Stál tam uprostřed místnosti pod lampou chráněnou drátěným košem, navlečený ve svěrací kazajce, dýchající vzdouvajícími se nozdrami a zpoza pásky vydávají přidušené zvuky. Suma sumárum, vypadal stejně šíleně jako kterýkoliv jiný vězeň, který kdy uvízl v této místnosti.
"Čím dřív se uklidníš, tím dřív odsud vypadneš," řekl jsem. "Snaž se na to pamatovat, Percy."
"A jestli ti bude smutno, mysli na Olivě Oylovou," poradil mu Harry. "Šoust-šoust-šoust-šoust"
Potom jsme se vzdálili. Zavřel jsem dveře a Surovec je zamkl. Dean stál kousek výše na Míli, těsně před Coffeyho celou. Už strkal univerzální klíč do horního zámku. Všichni čtyři jsme se podívali jeden na druhého. Nikdo nic neříkal. Nebylo to nutné. Rozběhli jsme tu mašinérii; jediné, co jsme teď mohli udělat, bylo, že doběhneme ten závod, do kterého jsme se pustili a neseběhneme cestou z trati, ani neskočíme do žádné pasti.
Ještě stále jsi ochotný si vyjet, Johne?" zeptal se Surovec.
"Ano, pane," pravil Coffey. "Počítám s tím."
"Fajn," poznamenal Dean. Otočil klíčem v prvním zámku, vytáhl klíč a zasunul ho do druhého.
"Musíme vás svázat řetězama, Johne?" zeptal jsem se.
Zdálo se, že Coffey o tom přemýšlí. "Můžete, jestli chcete," řekl konečně, "ale nemusíte."
Kývl jsem Surovcovi, který otevřel dveře cely, potom jsem se otočil na Harryho, který více méně mířil na Coffeyho Percyho nulapětačtyříctkou, když se Coffey vynořil ze své cely.
"Dej to Deanovi," přikázal jsem mu.
Harry vypadal jako někdo, kdo se probudí z krátkého zdřímnutí, a všiml si, že má Percyho zbraň i s pendrekem dosud v rukou. Přistoupil k Deanovi a ty věci mu podal. Coffey se zatím šoural chodbou a lysou lebkou se skoro dotkl jedné nástropní lampy v drátěném koši. Když tam tak stál s rukama před

sebou, rameny skloněnými do stran, připomenul mi, stejně jako při mém prvním setkání, obrovského chyceného medvěda.
"Než se vrátíme, zamkni ty Percyho hračky do služebního stolu," řekl jsem Deanovi.
Jestli se vrátíme," dodal Harry.
"Rozkaz," odpověděl mi Dean, Harryho poznámce nevěnuje pozornost.
"A jestli se někdo objeví - pravděpodobně nikdo, ale kdyby někdo přece - co řekneš?"
"Že Coffey dostal kolem půlnoci záchvat zuřivosti," pravil Dean. Připomínal pilného středoškolského studenta na velké zkoušce. "Narvali jsme ho do kazajky a strčili ho do cely zpřísněnýho trestu. Kdyby se odtamtud ozýval nějakej kravál, každej, kdo ho uslyší, si bude myslet, že to je on." Ukázal bradou směrem ke Coffeymu.
"A co my?" zeptal se Surovec.
"Paul odešel do administrativní budovy, vzal s sebou Delův fascikl a šel kontrolovat diváky, který byli přítomný při popravě," řekl Dean. "Tentokrát je to zvlášť důležitý, protože jsme tu popravu tak posrali. Říkal, že tam pravděpodobně zůstane až do konce směny. Ty, Harry a Percy jste šli do prádelny dát si vyprat hadry."
Inu, tak se to aspoň říká. Některé noci bývá na příjmu prádelny docela nával; někdy se tam pere očko, jindy poker a ještě jindy šnaps. Ale ať je to cokoliv, dozorci, kteří se na těch dýchancích zúčastňují, říkají, že si perou prádlo. Obyčejně se tam podává načerno pálená kořalka, a občas jde kolem žváro s trávou. Ve věznicích to tak chodí, odkdy byly vynalezeny. Aspoň předpokládám. Když trávíte život péčí o lidi, kteří se dostali do bahna, nemůžete se vyhnout tomu, že část toho bahna se na vás nalepí. V každém případě by nás nejspíš nikdo nešel kontrolovat. K 'praní prádla' se v Cold Mountain přistupovalo velmi diskrétně.
"Na jedničku," řekl jsem, obraceje Coffeyho a uváděje ho do pohybu. "A jestli to všechno krachne, Deane, o ničem nevíš."
"To se snadno řekne, ale - "
V tomto okamžiku jakási hubená ruka vystřelila mezi mřížemi Whartonovy cely a uchopila Coffeyho zpocený biceps. Všichni jsme zkoprněli hrůzou. Wharton přece měl být tvrdý jak dřevo, a místo toho tady stojí a houpe se dopředu dozadu jako těžký frajer, zlověstně se šklebě.
Coffeyho reakce byla pozoruhodná. Nevytrhl se mu, ale i on zkoprněl, jako někdo, kdo se dotkne něčeho nepříjemně studeného. Oči se mu rozšířily a na okamžik vypadal, jakoby se s tím troubou nikdy neviděl, třebaže spolu každé ráno vstávají a každého večera chodí spolu spát. Vypadal živě - jako tenkrát, když chtěl, abych vstoupil do jeho cely, aby se mě mohl dotknout. Pomoct mi, jak se to říká v coffeyštině. Opět tak vypadal, když natahoval ruce po té myši. Teď se jeho tvář rozjasnila potřetí, jakoby mu vnitřek mozku zasáhl nějaký paprsek osvícení. Až na to, že tentokrát to bylo jiné. Tentokrát to bylo chladnější, a poprvé mě napadlo, co by se mohlo stát, kdyby Johna Coffeyho chytil amok. Měli jsme všichni zbraně, mohli bychom ho zabít, ale poslat ho k zemi by ve skutečnosti vůbec nebylo snadné.
Na Surovcově tváři jsem si všiml podobné úvahy. Wharton se však jen šklebil svým nafetovaným úsměvem s odutým rtem. "Kam si myslíte, že jdete?" zeptal se. Znělo to jako Kabyslide žerede?
Coffey dosud stál, dívaje se nejprve na Whartona, potom na Whartonovu ruku a nakonec do Whartonovy tváře. Nebyl jsem schopen jeho výraz tváře číst. Domnívám se, že jsem byl schopen v ní spatřit inteligenci, ale číst jsem v ní nedokázal. Pokud jde o Whartona, ten mi starosti nedělal. Později si jistě na nic nevzpomene. Byl jako opilec v deliriu.
"Ty seš špatnej chlap," zašeptal Coffey, a já nedokážu říct, co jsem slyšel v jeho hlasu - jestli bolest nebo hněv nebo strach. Možná ode všeho trochu. Coffey znovu pohlédl na tu ruku, zarytou do jeho paže, tentokrát takovým způsobem, jakým hledíme na nějaký hmyz, který nás chce štípnout.
"To máš pravdu, negre," pravil Wharton s mlhavým, opuchlým úsměvem. "Tak špatnej, jak ty bys chtěl bejt"
Byl jsem stoprocentně přesvědčen, že se schyluje k něčemu hroznému, k něčemu, co může od základu změnit cestu naplánovanou na dnešní časné ráno, asi tak, jak katastrofální zemětřesení může změnit tok řeky. Schyluje se k tomu a ani já, ani nikdo z nás to nedokáže zastavit.
Potom se Surovec natáhl, škubnutím sundal Whartonovu ruku z Coffeyho paže, a můj skálopevný pocit

rázem ustal. Bylo to, jako by se přerušil nějaký potenciálně nebezpečný elektrický obvod. Už jsem vám říkal, že za mých dob na bloku E nikdy nezazvonil guvernérský telefon. To je pravda, ale představoval jsem si, že kdyby zazvonil, zalila by mě taková úleva, jako když Surovec strhl Whartonovu ruku z paže toho velkého chlapa, tyčícího se jako hora vedle mě. Coffeyho oči najednou znovu otupěly; jako kdyby paprsek uvnitř hlavy znovu zhasl.
"Lehni si, Billy," řekl Surovec. "Dej si šlofíka." Tak bych to řešil já, ale za těchto okolností mi nevadilo, že mě Surovec kopíruje.
"Třeba jo," souhlasil Wharton. Udělal krok dozadu, zavrávoral, až se skoro převrátil, až v posledním okamžiku vyrovnal balanc. Jůůů, táto, celej svět se se mnou točí. Jako bych byl ožralej."
Ustoupil směrem ke kavalci, setrvávaje svým kalným pohledem na odcházejícím Coffeym. "Negři by měli mít svý vlastní elektrický křeslo," pokoušel se polemizovat. Potom podkolenními jamkami narazil na kavalec a svalil se na něj. Ještě dřív, než se jeho hlava dotkla tenkého vězeňského polštáře, byl už opět v limbu. Tmavomodré stíny ho hladily pod očními jamkami a na špičce vyplazeného jazyka.
"Kristepane, jak mohl vstát s takovou dávkou uspávacího prostředku v sobě?" zašeptal nevěřícně Dean.
"Na tom nezáleží, teď už je zase v pánu," pravil jsem. Jestli zase přijde k sobě, dej mu ještě jednu pilulku rozpuštěnou ve sklenici vody. Ale ne víc než jednu. Nechceme ho přece zabít."
"Mluv laskavě za sebe," zamumlal Surovec a vrhl po Whartonovi opovržlivým pohledem. Takovýho opičáka, jako je on, uspávacím prostředkem nezabiješ. Takoví máj tuhej kořínek."
Je to špatnej chlap," opakoval Coffey, ale tentokrát tišším hlasem, jakoby si nebyl zcela jist tím, co říká, nebo co tím myslí.
"To je pravda," řekl Surovec. "Naprosto zkaženej. Ale to teď není problém, protože už s ním nehodláme tančit tango." Vydali jsme se znovu na cestu. Všichni čtyři jsme obklopovali Coffeyho jako věřící obklopují svůj idol. "Řekněte mi, Johne - víte, kam vás vědem?"
"Pomoct," řekl. "Myslím... pomoct... nějaký dámě?" Hleděl na Surovce s úzkostí plnou naděje.
Surovec přikývl. "Správně. Ale jak to víte? Jak to vůbec víte?"
John Coffey pečlivě zvažoval tu otázku, a potom zavrtěl hlavou. "Nevím," řekl Surovcovi. "Abych řek pravdu, šéfe, nevím toho moc o ničem. A nikdy jsem nevěděl."
A s tím jsme se museli spokojit.

6.
Věděl jsem o tom, že ty malé dveře, spojující kancelář a schody vedoucí do skladiště nejsou dělány pro takové, jako je Coffey, ale než stanul před nimi, přece jen jsem si neuvědomil, jak velká je ta disproporce.
Harry se zasmál, ale Johnovi samotnému to nepřipadalo nikterak zábavné, když velký chlap stojí u malých dveří. Nikdy by se tomu samozřejmě nesmál. Ani kdyby mu to pálilo o pár stupňů víc, než mu to ve skutečnosti pálilo. Po většinu života to byl velký chlap a ty dveře byly o kapku menší, než bylo únosné.
Posadil se, protáhl se jimi, potom se znovu postavil, sešel po schodech, kde na něj čekal Surovec. Tam se zastavil, prohlížeje si ten prázdný prostor na plošině, na níž čekal Jiskřák, mlčenlivý - a děsivý -jako trůn na zámku nějakého mrtvého krále. Čepička visela s prázdnou bezstarostností na jednom ze zadních pilířků a vypadala ne ani tak jako královská koruna, jako spíš šaškovská čepice, kterou si obleče nějaký truhlík nebo pomatence, aby znásobil smích urozeného publika nad jeho kousky. Stín křesla, prodloužený a pavučinovitý, hrozivě šplhal po stěně. A ano, domníval jsem se, že ve vzduchu dosud cítím pach spáleného masa. Byl už slabý, ale přece jen jsem se domníval, že je to víc než jen má představivost.
Harry se protáhl dveřmi, potom já. Nelíbilo se mi, jak šokované, s očima dokořán otevřenýma se John dívá na Jiskřáka. Ještě méně se mi líbilo, co jsem viděl na jeho opěradlech, když jsem přistoupil blíž. Aby vás husa kopla.
"Pojď, velkej hochu," pravil jsem. Uchopil jsem ho za zápěstí a pokusil jsem se ho táhnout směrem ke dveřím vedoucím do tunelu. Nejprve nechtěl jít a já jsem se mohl raději pokoušet o vytažení velkého balvanu holýma rukama.
"Pojďte, Johne, musíme spěchat, neboť 'jakmile kohout zakokrhá, naše spřežení se vrátí zpátky do

oříšku'," řekl Harry. Znovu se nervózně zasmál. Uchopil Johnovu druhou ruku a zapřáhl se do ní, ale John stále nechtěl jít. A potom něco potichu a zasněně řekl. Nepřipadalo mi, že mluví, žádnému z nás to tak nepřipadalo, ale přesto jsem na to nikdy nemohl zapomenout.
Ještě stále tady jsou. Jejich kousky tady stále ještě jsou. Slyším je, jak naříkaj."
Harryho nervózní pochechtávání ustalo. Zůstal jen úsměv, který mu visel na ústech jak vyvrácená okenice na opuštěném domě. Surovec mi věnoval pohled takřka vyděšený. Kousek od Johna Coffeyho poodstoupil. Podruhé během pěti minut jsem pocítil, že celý podnik spěje do záhuby. Tentokrát jsem to byl já, kdo se do toho vložil; když katastrofa hrozila potřetí, o něco později, bude to Harry. Každý z nás dostal té noci příležitost, to mi teda věřte.
Vklouzl jsem Johnovi do zorného pole, aby na Jiskřáka neviděl a postavil jsem se na špičky, abych měl jistotu. Potom jsem mu dvakrát ostře luskl prsty před očima.
"Pojďme!" řekl jsem. "Pochodem v chod! Řek jste, že není nutný, abyste byl v řetězech, tak to dokažte! Pochodem v chod, velkej hochu! Pohyb, Johne Coffey! Tudy! Do těch dveří.!"
Jeho oči se konečně vyjasnily. "Ano, šéfe." A dal se do pohybu, díky bohu.
"Dívejte se na ty dveře, Johne Coffey. Na ty dveře a nikam jinam."
"Ano, šéfe." John poslušně upřel oči na dveře.
"Surovce," řekl jsem a ukázal prstem.
Surovec spěchal dopředu, cinkaje svazkem klíčů a hledaje ten správný. John se upřeně díval na dveře do tunelu a já jsem se upřeně díval na Johna, ale koutkem oka jsem viděl Harryho, jak šilhá po tom křesle, jako kdyby ho nikdy v životě neviděl.
Ještě stále tady jsou. Jejich kousky tady stále ještě jsou. Slyším je, jak naříkaj.
Jestli je to pravda, potom Eduard Delacroix jistě naříká nejdéle a nejhlasitěji. Byl jsem rád, že neslyším to, co slyší John Coffey.
Surovec otevřel dveře. Sešli jsme po schodech dolů s Coffeym v čele. Dole hleděl mrzutě do tunelu, s jeho nízkým cihlovým stropem. Jistě dostane křeč do zad, než přejdeme na druhou stranu, pokud-
Předjel jsem s tím vozíkem. Plachta, na které jsme vezli Delacroixe, byla stažená a pravděpodobně i spálená, takže bylo vidět černou kůži vozíku. "Lehněte si," řekl jsem a ukázal na vozík. Podíval se na mě pochybovačně a já jsem mu kývl, abych ho povzbudil. "Pro vás to bude lehčí a pro nás ne těžší."
"Tak jo, šéfe Edgecombe." Posadil se, potom se položil, upíraje na nás své hnědé oči. Jeho nohy, nazuté do levných vězeňských pantofli, mu visely skoro až na podlahu. Surovec se postavil mezi ně a tlačil Johna Coffeyho vlhkou chodbou, jako odtlačil už mnohé jiné. Jediný rozdíl byl v tom, že tento pasažér ještě dýchá. Asi v půli cesty - byli jsme pod silnicí a slyšeli bychom tlumeně otřesy, způsobované projíždějícími auty, pokud by v tuto hodinu nějaká jezdila - se John začal usmívat. "Poslyšte," řekl, "to je legrace." Až tudy pojede na tom vozíku příště, jistě si to myslet nebude. Potom si nebude myslet nic. Dokonce ani nebude nic cítit. Nebo bude? Ještě stále tady jsou. Jejich kousky tady stále ještě jsou. Slyším je, jak naříkaj," říkal.
Neviděn, kráčeje za ostatními, jsem se otřásl.
"Doufám, žes nezapomněl Aladdina, šéfe Edgecombe," pravil Surovec, když jsme dorazili na vzdálenější konec tunelu.
"Neměj péči," odpověděl jsem mu. Aladdin se nijak nelišil od ostatních klíčů, které jsem v těch dobách nosil - a nosil jsem svazek, který vážil jistě čtyři libry - ale byl to univerzální klíč všech univerzálních klíčů, který otvíral prostě všechno. Na každých pět bloků cel byl tehdy jeden Aladdin, vždy v držení šéfa bloku. Ostatní dozorci si ho mohli vypůjčit ale jen proti podpisu hlavního bachaře.
Na vzdálenějším konci tunelu byla vrata, pobitá ocelovými pláty. Vždycky si vzpomínám na obrázky, které jsem viděl ze starých hradů; myslím z těch dob, kdy rytíři byli ještě stateční a kdy kvetla galantnost. Jenže Cold Mountain měl do Camelotu daleko. Za vraty vedlo jedno křídlo schodů k nevtíravým přepážkovým dveřím, na vnější straně s nápisy VSTUP ZAKÁZÁN, MAJETEK STÁTU a ELEKTRICKÉ VEDENÍ.
Otevřel jsem vrata a Harry je znovu za námi zavřel. Vyšli jsme nahoru, John Coffey znovu na čele, ramena nahrbená, hlava sehnutá. Nahoře ho Harry předběhl (nikoliv bez jistých těžkostí, třebaže byl z nás tří nejmenší) a odemkl ty přepážkové dveře. Byly těžké. Dokázal jimi pohnout, ale nebyl by schopen

je otevřít dokořán.
"Tady, šéfe," řekl John. Znovu se dostal na čelo -přirazil Harryho ke stěně, když ho předbíhal. Jednou rukou dveře doširoka otevřel. Mysleli byste si, že to je kus lepenky a ne ocelový plát.
Do tváří se nám opřel chladný noční vzduch, který dul od hor. Počasí připomínalo spíš březen nebo duben. Vítr hnal trychtýře vířícího listí a John Coffey chytil svou volnou rukou jeden poletující list. Nikdy nezapomenu na to, jak si ho prohlížel, a jak si ho rozemnul mezi prsty a přiložil si ho k nosu.
"Tak jdem na to," řekl Surovec. "Šupito, pochodem v chod."
Vylezli jsme ven. John sklonil hlavu a Surovec za námi zamknul - na tyto dveře ani nepotřeboval Aladdina, ale potřeboval ho na odemknutí plotu u ostnatého drátu, který výstupní dveře ohrazoval.
"Drž ruce u boků, velkej kámo, až budeš procházet," zamulal Hany. "Nedotýkej se těch drátů, jestli nechceš, aby tě to koplo."
Potom jsme se ocitli venku, stojíce v malém chumlu u silnice (představuji si, že jsme vypadali jako tři kopečky na úpatí velké hory) a zírali jsme přes cestu na zdi, světla a strážní věže věznice Cold Mountain. Viděl jsem dokonce i neurčitý tvar jednoho z dozorců uvnitř jedné z těch věží, jak si dýchá na ruce, ale jen na moment. Okno věže, které směřovalo k silnici, bylo malé a bezvýznamné. Přece však jsme byli velmi, velmi potichu. A kdyby teď jelo kolem nějaké auto, byli bychom v opravdu vážném průšvihu.
"Pojďme," zašeptal jsem. "Veď nás, Harry."
Husím pochodem jsme zamířili po silnici na sever, Harry první, za ním John Coffey, potom Surovec a nakonec já. Vydechli jsme si, až když jsme scházeli ze svahu na druhé straně stoupání, odkud jsme viděli věznici už jen jako nevelká blikavá světýlka na vrcholech stromů. Harry byl dosud na čele.
"Kde parkuješ?" zašeptal teatrálně Surovec. Od úst se mu šířil oblak bílé páry. "Až v Baltimore?"
"Už je to jen kousek, odpověděl Harry. Jeho hlas zněl nervózně a popudlivě. Jen aby seš zatím nepočůral, Brutusi."
Ale Coffey, pokud jsem na něj viděl, by kráčel třeba do svítání, nebo možná dokonce do doby, než by šlo sluníčko zase spát. Rozhlížel se na všechny strany a trhl sebou - ne však strachem ale radostí, tím jsem si zcela jist - když zahoukala sova. Napadlo mě, že uvnitř se sice bojí potmě, ale tady venku byl ve svém živlu. Mazlil se s nocí a třibil si smysly, jako muž, který si tře tvář o křivky a záhyby ženských ňader.
"Tady zabočujeme," zamumlal Harry.
Vpravo odbočovala uzoučká, nedlážděná silnička, zarostlá plevelem až do středu vozovky. Zabočili jsme na ni a kráčeli po ní ještě další čtvrt míle. Surovec už začínal znovu brblat, když se Harry zastavil, přešel na levou stranu silnice a začal rozebírat hromadu borových polen. John a Surovec se přidali, a než jsem se mohl přidat i já, odkryli otřískaný nos starčíkého nákladňáku Farmall s přidrátovanými reflektory, které na nás hleděly jako oči nějakého brouka.
"Snažil jsem se být co nejopatrnější," řekl Harry Surovcovi tichým hádavým hlasem. "Tobě se to třeba může zdát sranda, Brutusi Howelle, ale já pocházím z velmi nábožensky založené rodiny a kdysi jsem měl bratrance tak sakramentsky pobožný, že kdybych se pustil do něčeho takového, jako je toto -"
"To je v pořádku," pravil Surovec. Jsem jenom kapku nesvůj."
"To jsem i já," řekl Harry škrobeně. "Teď jen aby tenhle starej zlomyslnej krám naskočil - "
Obešel předek auta, stále si ještě mumlaje něco pod fousy a Surovec na mě mrkl. Pokud jde o Coffeyho, přestali jsme pro něj existovat. Měl hlavu zvrácenou dozadu a opájel se pohledem na hvězdy, rozeseté po obloze.
"Pojedu s ním na korbě, jestli chcete," nabídl se Surovec. Za námi krátce zavrčel startér Farmalla. Byl to zvuk, jako když se starý pes za studeného zimního jitra snaží postavit na nohy; potom motor ožil. Harry ho protúroval, a potom ho nechal běžet naprázdno. "Není nutný, abysme tady byli oba."
Jdi dopředu," řekl jsem. "Můžeš s ním jet při zpáteční cestě. Jestli ovšem nepojedeni zpátky zavřený v antonu."
"Nesýčkuj," řekl. Vypadal opravdu vyveden z míry. Připadalo mi, že si poprvé uvědomil, jak vážné by to mohlo být, kdyby nás chytili. "Kristepane, Paule!"
"Maž do kabiny," přikázal jsem mu.
Udělal, jak jsem řekl. Lomcoval jsem Johnovi Coffeymu rukou, abych přivolal jeho pozornost zpět na

zem. Potom jsem ho odvedl ke korbě náklaďáku s žebřinovou bočnicí. Harry natáhl přes korbu plachtu, což mohlo trochu pomoci, kdybychom potkali nějaké auto. Harry nebyl ochoten podnikat cokoliv s otevřenou korbou.
"Vyskoč si nahoru, velkej hochu," řekl jsem.
"Teď pojedem?"
"Správně."
"Dobře." Usmál se. Byl to sladký a milý úsměv, hlavně proto, že nebyl komplikovaný zbytečným přemýšlením. Vylezl na korbu. Já jsem ho následoval. Šli jsme až dopředu a svalili se na střechu kabiny. Harry zařadil jedničku a náklaďák se pohnul z nevelkého přístřešku, v němž byl ukryt. Třásl se a poskakoval.
John Coffey stál s rozkročenýma nohama ve středu šířky korby, zeširoka se usmíval a nedbal na to, že ho švihaly větve stromů, okolo kterých jsme projížděli, když Harry zabočoval na silnici. "Koukejte, šéfe!" křičel nízkým uneseným hlasem, ukazuje rukou do černé noci. Je to Cassie, ta dáma v houpacím křesle!"
Měl pravdu; v mezeře mezi stromy spatřil souhvězdí, které opravdu mělo takový tvar. Nebyla to však Cassiopeia, pomyslel jsem si, když hovořil o dámě v houpacím křesle; byla to Melinda Mooresová.
"Vidím ji, Johne," řekl jsem a zatahal jsem ho za ruku. "Ale teď si sedněte, dobře?"
Posadil se zády ke kabině, nespouštěje oči z nočního nebe. Z jeho obličeje zářilo bezstarostné štěstí. Zelení míle s každým otočením ošoupaných pneumatik zůstávala víc a víc za námi, a aspoň pro tuto chvíli se přerušil zdánlivě nekonečný potok slz Joh-na Coffeyho.

7.
K domu Hala Moorese na Chimney Ridge to bylo pětadvacet mil a pomalým a rozhrkaným farmářským náklaďákem Harryho Terwilligera trvala cesta přes hodinu. Byla to podivná jízda a třebaže se mi teď zdá, že každý její okamžik se mi nesmazatelně vryl do paměti - každá zatáčka, každé poskočení, každá jáma ve vozovce, každá děsná chvíle (byly takové dvě), kdy jsme potkali jiné náklaďáky - přece si nemyslím, že bych dokázal aspoň přibližně popsat, jak jsem se cítil, když jsem seděl vedle Johna Coffeyho, oba schouleni jak Indiáni ve starých dekách, které Harry vzal prozíravě s sebou.
Byl to především pocit ztracenosti - hluboké a děsivé utrpení, jaké cítí dítě, když si uvědomí, že zabloudilo, že žádné poznávací znamení není na svém místě a že nedokáže najít cestu domů. Byl jsem v noci venku s vězněm. Ne s jakýmkoliv vězněm, ale s takovým, co byl souzen a usvědčen z vraždy dvou malých holčiček a odsouzen za ten zločin k smrti. Moje víra, že byl nevinen by v případě, kdyby nás chytili, byla málo platná; sami bychom šli do žaláře, a možná, že by tam šel i Dean Stanton. Hodil jsem přes palubu život v práci a v bázni boží kvůli jedné zvrzané popravě a kvůli tomu, že jsem věřil tomu, že ten přerostlý trumpeta, co sedí vedle mě, by možná byl schopen vyléčit jednu ženu s neoperovatelným mozkovým tumorem. Třebaže jsem se díval na Johna, jak pozoruje hvězdy, se zděšením jsem si uvědomoval, že tomu už nevěřím, jestli jsem tomu vůbec někdy věřil; moje infekce močových cest se teď už zdála být vzdálená a bezvýznamná, jako každá taková odpuzující a bolestivá záležitost, jakmile jednou přejde (moje máti říkávala, že kdyby si nějaká žena opravdu pamatovala, jaká je to bolest porodit první dítě, nikdy by už neměla druhé). A pokud jde o pana Jinglese, nebylo by možné, nebo dokonce pravděpodobné, že mu Percy neublížil tak těžce, jak se nám tehdy zdálo? Nebo že John -který opravdu asi měl určité hypnotické schopnosti, aspoň o tom nebylo ani pochyby - nás nějakým způsobem obloudil, že jsme si mysleli, že jsme viděli něco, co jsme neviděli? Potom tady byla ta věc s Halem Mooresem. Toho dne, kdy jsem ho překvapil v jeho kanceláři, jsem natrefil na ochrnutého a uplakaného starce. Ale nemyslel jsem si, že to je ta nejopravdovější správcova strana. Domníval jsem se, že opravdový správce Moores je muž, který kdysi zlomil zápěstí jednomu vězni, který se jej pokusil napadnout; muž, který mi s cynickou přesností vysvětlil, že Delacroixovy koule se budou tak jako tak smažit, ať je členem popravčího týmu ten či onen. Pomyslel jsem na to, že Hal Moores zůstane stát krotce stranou a dovolí nám, abychom přivedli usvědčeného vraha dětí do jeho domu, aby položil ruce na jeho paní?
Má pochybnost rostla během jízdy po té silnici jako nějaká nemoc. Prostě jsem nechápal proč jsem udělal to, co jsem udělal, nebo proč jsem přemluvil ostatní, aby se spolu se mnou dali na tuto bláznivou noční jízdu. Nevěřil jsem, že máme šanci se ve zdraví vrátit - ani takovou šanci, že se chrt dostane do

nebe, jak se říkalo za starých dob. Přece jsem se nepokusil se z toho vykroutit, co bych možná byl schopen udělat; dokud se neobjevíme v Mooresově domě, ještě stále se dá všechno zrušit. Něco mě bránilo - domnívám se, že to nebylo nic víc než vlny rozjařenosti, které na mě přecházely z toho obra sedícího vedle mě - v tom, abych zaťukal na střechu kabiny a zařval na Harryho, aby obrátil a jel zpátky do věznice, dokud je ještě čas.
Takový byl asi rámec mých myšlenek, když jsme sjížděli ze státní silnice na okresku číslo 5, a potom z okresky číslo 5 na silničku do Chimney Ridge. Asi o patnáct minut později jsem spatřil střechu, která nám bránila ve výhledu na hvězdy a věděl jsem, že jsme na místě.
Harry přehodil z dvojky na neutrál (podle zvuku motoru se mi zdálo, že jsme jeli celou cestu na nejvyšší převod). Motor sebou škubl, rozechvěl celé auto, jako kdyby i on měl hrůzu z toho, co nás teď čeká. Hany zabočil na Mooresovu příjezdovku vysypanou štěrkem a zaparkoval vedle správcova nablýskaného černého buicku. Před námi a trochu vpravo se nacházel dům jako ze škatulky, vybudovaný ve stylu, o němž se domnívám, že se mu říká styl Cape Cod. Dům v tomto stylu by měl podle všeho v naší hornaté krajině vypadat podivně, ale mně se divný nezdál. Měsíc byl ve druhé čtvrti, jeho úsměv byl dnes zase o trochu baculatější než včera a v jeho světle jsem viděl, že o dvůr, vždy tak pečlivě udržovaný, se teď nemá kdo starat. Byl celý zasypaný ne-odklizeným napadaným listím. Za normálních okolností to bývala Mellyina práce, ale Melly padající listí letošního podzimu nevzrušuje, a napříště už žádné padající listí neuvidí. To byla celá podstata věci, a já jsem byl takový blázen, že jsem si myslel, že ten truhlík s nepřítomným pohledem by to mohl změnit.
Třeba by ještě nebylo pozdě, abychom si mohli zachránit kůži. Představoval jsem si, že kdybych vstal, shodil z ramen deku, do které jsem byl zachumlán, mohl bych se naklonit a zabouchat na okýnko na řidičově straně a říct Harrymu, aby odtud mazal ke všem čertům, než -"
John Coffey mě chytil za předloktí jednou ze svých vepřových pěstí a bez námahy mě stlačil dolů, jak bych to já dokázal udělat s batoletem. "Koukněte, šéfe, někdo je vzhůru," pravil, ukazuje rukou.
Sledoval jsem směr jeho prstu a pocítil jsem, že mi klesá nejen žaludek, ale i srdce. V jednom ze zadních oken svítilo slabé světýlko. Nejspíš to byla místnost, v níž Melinda teď trávila noci i dni; už nebyla schopná chodit po schodech o nic víc než shrabat listí, které ze stromů shodila nedávná bouře.
Jistě zaslechli náklaďák - ten proklety Farmall Harryho Terwilligera, jehož motor kašlal a prdel do výfukového potrubí, zcela nerušen něčím tak frivolním, jako je tlumič. Kristepane, Moores za těchto nocí stejně nejspíš nespí.
Rozsvítilo se světlo blíže k přední části domu (v kuchyni), potom v obýváku nad kuchyní, potom v přední hale, nakonec světýlko nad verandou. Pozoroval jsem tato postupující světla jako muž stojící u cementové zdi a kouřící svou poslední cigaretu, jak pozoruje, jak se parádním krokem přibližuje popravčí četa. Avšak dosud jsem si to nepřiznával, dokonce ani tehdy ne, když už bylo příliš pozdě nakopnout ztichlý motor Farmalla, a když se zabouchla dvířka a štěrk zavrzal pod Harryho a Surovcovými kroky.
John vstal a táhl mě s sebou. V tom slabém osvětlení vypadala jeho tvář živá a dychtivá. A proč vlastně ne? Přemýšlím. Proč by neměla vypadat dychtivě? Vždyť je to hlupák.
Surovec a Harry stáli bok po boku, choulíce se k postranici auta jako děti ukrývající se před bouřkou, a já jsem si všiml, že oba vypadají stejně vystrašeně, zmateně a neklidně jako já. Toto poznání způsobilo, že jsem se začal cítit ještě hůř.
John slezl dolů. Pro něj to byl spíš krok, než skok. Za ním jsem slezl já, se zdřevěnělýma nohama a v ubohém stavu. Kdyby mě John nechytil za ruku, rozplácl bych se na chladném štěrku.
"To je omyl," řekl Surovec sykavým hlasem. Oči měl teď široké a velmi vyděšené. "Bože všemohoucí, Paule, co jsme si to mysleli?"
"Teď už je pozdě o tom uvažovat," pravil jsem. Strčil jsem do Coffeyho stehna, a on se poslušně postavil vedle Harryho. Potom jsem Surovce uchopil za loket, jako kdybychom tady měli rande, a kráčeli jsme spolu k verandě, na níž teď svítilo světlo. "Nech mě mluvit, rozuměls?"
Jo," pravil Surovec. "Právě toto je jediná věc, který rozumím."
Ohlédl jsem se přes rameno. "Hany, zůstaň u auta, než tě zavolám. Nechci, aby ho Moores viděl dokud nebudu připravenej." Jenže já nebudu nikdy připraven. Teď jsem to věděl.

Surovec a já jsme právě dorazili pod schody, když se přední dveře otevřely tak prudce, až se roztančilo plechové klepadlo na nich. Stál v nich Hal Moores v modrých pyžamových kalhotách a v těsném tričku. Neučesané kovově šedé vlasy mu vlály na hlavě všemi směry. Byl to muž, který si během své kariéry nadělal tisíce nepřátel, a byl si toho vědom. V pravé ruce svíral pistoli, kterou měl vždy v pohotovosti na krbu. Její abnormálně dlouhá hlaveň nemířila zrovna do země. Byla to pistole známá jako Ned Buntline Speciál. Patřívala jeho dědečkovi a teď jsem si všiml, že je odjištěná. (Vnitřnosti mi poklesly o další kousek.)
"Kdo to sem, u všech kamenných ďáblů, jde ve dvě třicet ráno?" ptal se. Neslyšel jsem v jeho hlase strach. A kromě toho - aspoň pro tuto chvíli - přestalo i to chvění. Ruka, která držela zbraň, byla pevná jak kámen. "Odpovězte, nebo -" Hlaveň pistole se jala stoupat.
"Zadržte, správce!" Surovec zvedl ruce, dlaněmi vpřed, směrem k tomu muži se zbraní. Dosud nikdy jsem neslyšel jeho hlas tak, jako tentokrát; zdálo se, jakoby třas nějakým způsobem přešel z Mooresových rukou do hrdla Brutuse Howella. "To jsme my! Tedy Paul a já a... jsme to my!"
Udělal první krok po schodech vzhůru, tak, aby světlo z verandy plně dopadalo do jeho tváře. Následoval jsem ho. Pohled Hala Moorese přeskakoval z Brutuse na mě a ze mě na Brutuse. Jeho hněvivou odhodlanost vystřídaly rozpaky. "Co tady děláte?" ptal se. "Nejen že se ještě ani nezačalo rozednívat, ale kromě toho máte bejt ve službě, mládenci. Vím, že jo, na mý tabuli jsem viděl připíchnutej rozpis. Tak co, prokristapána... Snad někdo neutek? Nebo, nedejbože, došlo ke vzpouře?" Díval se mezi nás a pohled mu ztvrdl. "A kdo je to ještě tam v tom naklaďáku?"
Nech mě mluvit. Tak jsem instruoval Surovce, ale teď, když čas, kdy by bylo třeba mluvit, nastal, nedokázal jsem ani otevřít ústa. Cestou do práce předcházejícího odpoledne jsem si pečlivě připravoval, co mu řeknu, a promýšlel jsem si, aby to neznělo moc bláznivě. Ne aby to znělo normálně - na této věci nic normálního nebylo - ale aspoň dost normálně, než nás pustí do dveří a dá nám šanci. Dá Johnovi šanci. Ale teď všechna moje, v potu tváře nacvičená slova, zmizela v propadlišti bezmezného zmatku. Myšlenky a představy - spálený Del, umírající myš, Tydýt škubající sebou v Jiskřákově náručí a vykřikující, že je usmaženej krocan - mi vířily v hlavě jak písek zdvižený větrnou smrští. Věřím, že je na světě dobro, tak či onak se šíří od milujícího boha. Ale věřím, že je na světě i jiná síla, každým coulem stejně skutečná jako bůh, ke kterému jsem se modlil po celý svůj život. A tato síla vědomě ničí všechna naše dobrá předsevzetí. Není to satan, ne, nemám na mysli satana (třebaže i jej považuji za skutečného). Spíš uvažuji o jakémsi démonovi nesouzvuku, darebáckém a hloupém, který se škodolibě směje, když se nějaký stařec podpálí, snaže si zapálit dýmku, nebo když si milované dítě na své první Vánoce strčí právě nadělenou hračku do úst a zadusí se s ní. Myslel jsem na tyto věci celá léta, jak v Cold Mountain, tak v Georgia Pines, a domnívám se, že tato síla zapracovala toho rána, víříc všude jako mlha a snažíc se nedovolit Johnovi Coffeymu, aby se setkal s Melindou Mooresovou.
"Správce... Hale... já..." Nevyšlo ze mě nic, co by dávalo nějaký smysl.
Znovu zvedl pistoli. Mířil mezi Surovce a mě a neposlouchal. Své krví podlité oči měl doširoka rozevřené. Přicházel totiž Hariy Terwilliger, více či méně vlečen naším velkým hochem, kterému na ústech pohrával široký a připitoměle okouzlující úsměv.
"Coffey," vydechl Moores. John Coffey." Nadýchl se a zařval mečivým, ale silným hlasem: "Stůjte! Stůjte, kde jste, nebo střelím!"
Odněkud zezadu se ozval slabý a třaslavý ženský hlas. "Hale? Co děláš tam venku? S kým to mluvíš, ty zasranej vyšoustanče?"
Hal se na chvíli otočil za tím hlasem. Tvář měl zmatenou a zoufalou. Jen na okamžik, jak jsem řekl, ale to stačilo, abych mu tu pistoli s dlouhou hlavní vytrhl z ruky. Až na to, že jsem se nedokázal ani pohnout. Jako bych měl na rukou přivázáno závaží. V hlavě jsem měl poruchu jako v rádiu při bouřce. Jediné pocity, na které si vzpomínám, byly strach a jakýsi hloupý ostych před Halem.
Harry a John Coffey došli ke schodům. Moores se odvrátil od hlasu své ženy a znovu zvedl pistoli. Později potvrdil, že měl v úmyslu Coffeyho zastřelit; měl podezření, že my všichni jsme jeho rukojmí, a že ať se stalo cokoliv, jádro pudla je nutno hledat v tom naklaďáku, skrytém vzadu ve stínu. Nechápal, proč jsme se dostavili k jeho domu, ale pomstu by považoval za nejpravděpodobnější možnost.
Než však mohl vystřelit, před Coffeyho předstoupil Harry Terwilliger, chráně většinu jeho těla svým.

Coffey ho k tomu nenutil; Harry to udělal o své újmě.
"Ne, správce Mooresi!" pravil. "Všechno je v pořádku! Nikdo není ozbrojen, nikdo nechce nikomu ublížit. Jsme tady kvůli pomoci!"
"Kvůli pomoci?" Moores se zarazil a svraštil huňaté obočí. Oči mu planuly. Já jsem nemohl odtrhnout oči od toho odjištěného Buntlinu. "Pomoc s čím? Pomoc komu?"
Jakoby v odpověď opět zazněl hlas té staré ženy, hašteřivý a naprosto rozladěný. "Pojď mě vytřít hovnovod, ty zkurvysynu. Můžeš dovíst i švy zasraný přátele. Ať je z nich nějakej užitek!"
Pohlédl jsem na Surovce, otřesen až do morku kostí. Věděl jsem, že nadává - to ten tumor ji jaksi nutil, aby nadávala - ale toto bylo víc než jen nadávání. Mnohem víc.
"Co tady děláte?" zeptal se nás Moores znovu. Většina odhodlání se z jeho hlasu už vytratila - jistě to způsobil třaslavý křik jeho ženy. "Nechápu. Jde o útěk z věznice, nebo... "
John Harryho odstrčil - prostě ho zdvihl a položil ho stranou - a vystoupil na verandu. Stál mezi Surovcem a mnou, tak velký, že by nás dokázal odstrčit oba a vejít do Mellyiny svatyně. Mooresovy oči ho sledovaly asi tak, jak to děláme, když se snažíme dohlédnout na vrchol velkého stromu. A náhle se mi zřícený svět opět vrátil. Ten duch nesouzvuku, který mi zpřeházel myšlenky, jako když nějaké mocné prsty prosívají písek nebo zrnka rýže, ten duch byl najednou pryč. Najednou jsem pochopil, proč Harry byl schopen konat, když Surovec a já jsme jen bezradně a nerozhodně stáli před svým šéfem. Hany byl s Johnem... a v Johnovi Coffeym se té noci nacházel jakýsi duch, protivný tomu druhému, démonickému. A když se John postavil tváří v tvář správci Mooreseovi, byl to právě tento duch - něco bílého, jak jsem si to představoval, něco bílého - kdo ovládal situaci. Ten druhý se sice nevzdálil, ale cítil jsem ho, jak se stáhl dozadu jako stín před náhlým silným světlem.
"Chci pomoct," pravil John Coffey. Moores na něj hleděl s fascinovanýma očima a otevřenými ústy. Když mu Coffey vzal z ruky jeho Buntline Speciál a podal ho mně, vsadím se, že Hal ani nevěděl, co se stalo. Opatrně jsem zbraň zajistil. Později, když jsem zkontroloval zásobník, zjistil jsem, že byl úplně prázdný. Někdy uvažuji o tom, jestli to Hal věděl. John mezitím opět brebentil: "Přišel jsem jí pomoct. Jenom pomoct. To je jediný, co chci."
"Hale!" vykřikla znovu ze zadní ložnice. Její hlas teď zněl poněkud silněji, ale zněl současně i vylekaně, jakoby se ta věc, co nás mátla a děsila, opět vrátila na ni. "Pošli je pryč, ať je to, kdo chce! Uprostřed noci tady nepotřebujem žádný kšeftaře! Žádnej Electrolux! Žádnej Hoover! Žádný francouzský kalhotky, co škrtej v rozkroku! Vyhoď je! Řekni jim, ať si sbalej ty zkurvený..." Něco se rozbilo - asi sklenice na vodu, a ona začala vzlykat.
Jenom pomoct," opakoval John Coffey tak potichu, že to sotva bylo víc než šepot. Nevšímal si ani vzlykání ani rouhání té ženy. Jenom pomoct, šéfe, to je všecko."
"To nemůžete," řekl Moores konečně. Jí už nikdo nepomůže." Byl to tón, jaký jsem slyšel už předtím, a po krátkém okamžiku jsem si uvědomil, že to jsem si myslel i o sobě, když jsem vstupoval do Coffeyho cely té noci, kdy vyléčil mou infekci močových cest. Kdy jsem byl hypnotizován. Vy se starejte o svý věci, a já se budu starat o svý, řekl jsem tehdy Delacroixovi... až na to, že to byl Coffey, kdo se postaral o mé věci, stejně tak jako teď se chtěl postarat o věci Hala Moorese.
"My si myslíme, že může," ozval se Surovec. "Neriskovali jsme svý místa - a myslím, že ani námahu -abysme sem přišli a museli se zas vrátit s dlouhým nosem."
Přesně toto jsem byl nachystán říct před třemi minutami. Ale řekl to Surovec.
John Coffey nám vzal režii z rukou. Obešel Moorese, který v bezmocném gestu zvedl ruku, aby ho zastavil (sklouzla mu po Coffeyho stehně; jsem si jist, že to ten velký chlap ani nepocítil), strčil do dveří a šoural se chodbou vedoucí do obývacího pokoje, za nímž se nacházela kuchyně a ještě za ní zadní ložnice, odkud opět zazněl ten nesnášenlivý hlas: "Zůstaňte venku! Ať jste, kdo jste, zůstaňte venku! Nejsem oblečená, cecky mám venku a luftuju si panímandu!"
John tomu nevěnoval pozornost. Netečně kráčel dál, s hlavou skloněnou, aby nenarazil do některého z osvětlovacích těles. Jeho kulatá hnědá lebka se leskla, ruce se mu houpaly u boků. Po chvíli jsme ho následovali. Nejprve já, potom Surovec a Hal, bok po boku, a nakonec Harry. Jednu věc jsem pochopil dokonale: vymklo se nám teď všechno z rukou, a zůstalo to na Johnovi.

8.

Ta žena v zadní ložnici, opřená o čelo postele a hledící s očima vyvalenýma na toho obra, který přicházel do jejího zorného pole, vůbec nevypadala na Melly Mooresovou, jak jsem ji znal dvacet let; nevypadala dokonce ani jako Melly Mooresová, kterou jsme navštívili s Janice krátce před Delacroixovou popravou. Ta žena, opřená vysoko na posteli, vypadala jak nemocné dítě, převlečené za Halloweenovou čarodějnici. Její zsinalá kůže jí visela jako scvrklé těsto. Kolem pravého oka byla tak vráscitá, jakoby se Melly pokoušela mrknout. Tatáž strana jejích úst visela dolů. Jeden starý přední zub jí visel přes mrzutý dolní ret. Její vlasy vypadaly jako řídká mlha kolem její lebky. Její pokoj páchl materiály, kterých se naše tělo zbavuje s takovou elegancí, když všechno jde dobře. Nočník pod její postelí byl do půlky plný jakéhosi ohavného žlutého utrejchu. Přišli jsme pozdě, pomyslel jsem si vyděšeně. Bylo to jen pár dní, co byla ještě k poznání - nemocná, ale ještě svá. Od té doby se ta věc v její hlavě musela dát do pohybu šílenou rychlostí, aby si upevnila své postavení. Napadlo mě, že teď už jí nepomůže ani John Coffey.

Její výraz, když Coffey vstoupil, byl směsicí strachu a hrůzy - jakoby cosi v jejím nitru rozeznávalo lékaře, který by si s tím dokázal poradit a vypáčit to ven... posolil to, jako se to dělá s pijavicí, když chcete, aby se vás pustila. Nepochopte mě špatně: netvrdím, že Melly Mooresová byla posedlá. Jsem si vědom toho, že v tom stavu, v jakém jsem se té noci nacházel, všechny mé postřehy musely být asi pochybné. Ale přesto jsem nikdy docela nevyloučil možnost posedlosti ďáblem. Měla něco v očích, to vám teda řeknu, z čeho šel strach. Můžete mi věřit; ten výraz jsem viděl v životě tolikrát, že se sotva mohu mýlit.

Ať to však bylo, co bylo, rychle to zmizelo, a bylo to vystřídáno pohledem plným živého, iracionálního zájmu. Ta nepopsatelná ústa se chvěla něčím, co by mohl být úsměv.

"Ach, takovej obr!" vykřikla. Mluvila jako děvčátko trpící ošklivou angínou. Vytáhla ruce - stejně houbovitě bílé jako její tvář - zpod přikrývky a zatleskala. "Sundej si gatě! Celej život poslouchám o negerskejch vocasech a nikdy jsem žádnej neviděla!"

Moores za mnou potichu zachrochtal. Byl to zvuk nejvyššího zoufalství.

John Coffey nevěnoval pozornost ničemu z toho. Po tom, co chvíli tiše postál, jako kdyby ji zdálky vyšetřoval, přistoupil k posteli, která byla osvětlena jedinou noční lampičkou. Vrhala kruh jasného světla na bílou přikrývku, vytaženou až po krajku na krku její noční košile. Ve stínu za postelí jsem spatřil čalouněné lehátko, které patřilo do salónku. Napůl na něm a napůl na podlaze spočíval barevný pletený přehoz, který Melly za šťastnějších dní vlastnoručně pletla. Na něm asi Hal spal - nebo aspoň dřímal - když jsme sem vtrhli.

Když se John přiblížil, její výraz zaznamenal třetí změnu. Náhle jsem spatřil tu Melly, jejíž laskavost pro mě celá léta tolik znamenala, a ještě pro Janice, když naše děti vyletěly z hnízda a ona se cítila osamělou, neužitečnou a skleslou. Melly dosud projevovala zájem, ale její zájem byl teď příčetný a ostražitý.

"Kdo jste?" zeptala se jasným a mírným hlasem. "A proč máte na rukou tolik jizev? Kdo vás tak poranil?"

"Sotva si všecky pamatuju, odkud pocházej, paní," řekl John Coffey pokorným hlasem a posadil se k ní na postel.

Melinda se usmála seč byla schopna - šklebící se pravá strana jejích úst se třásla - ale přesto nevypadal moc vábně. Sáhla na jednu bílou jizvu na hřbetě jeho ruky, zahnutou jako turecká šavle. "Co je toto za nadělení! Vy to chápete, proč?"

"Když budete myslet na to, kdy vám kdo ublížil a kterej pes vás pokousal, nebudete celý noce spát," pravil John Coffey svým takřka jižanským hlasem.

Zasmála se tomu. Její hlas zněl v tom ošklivě páchnoucím pokoji jako nejčistší stříbro. Hal teď vedle začal rychleji dýchat, ale nepokusil se do toho zasáhnout. Když se Melly smála, jeho rychlý dech se na okamžik přerušil a on mi stiskl jednou ze svých velkých rukou rameno. Stiskl mi ho tak silně, že mi na něm zůstala modřina, jak jsem zjistil nazítří, ale právě v tom okamžiku jsem to sotva pocítil.

Jak se jmenujete," zeptala se.

John Coffey, paní."

"Coffey, jako ten nápoj?"

Jo, paní, jenže se to jinač píše."

Opřela se o polštáře a polo leže, polo sedě si ho prohlížela. On seděl vedle ní, rovněž si ji prohlížel, a světlo té lampičky na oba dopadalo tak, jakoby byli herci na scéně - neohrabaný černoch ve vězeňském mundůru a malá bílá umírající žena. Hleděla do Johnových očí s nefalšovaným okouzlením.
"Madam?"
"Ano, Johne Coffey?" Ta slova sotva vydechla, sotva se k nám donesla v tom škaredě páchnoucím vzduchu. Cítil jsem, jak mi trnou svaly na rukou, na nohou a na zádech. Kdesi, daleko vzadu, jsem cítil správcovo štípnutí do ruky a koutkem oka jsem viděl, jak se Harry a Surovec objímají kolem krku, jako malé děti, které v noci zabloudily. K něčemu se schylovalo. K něčemu velkému. Každý z nás to prožíval po svém.
John Coffey se k ní nahnul blíže. Pera postele zapraskala, ložní prádlo zašustilo a horní tabulkou okna ložnice hleděl dovnitř chladně se usmívající Měsíc. Coffeyho krví podlité oči hledaly její naruby obrácenou ztrhanou tvář.
"Vidím to," pravil. To nemluvil k ní - aspoň si to nemyslím - ale k sobě. "Vidím to a můžu pomoct. Jen klídek... jen se ničeho nebojte..."
Stále ještě se k ní přibližoval. Na okamžik se jeho obrovská tvář zastavila sotva dva palce od její. Zvedl si jednu ruku k boku, s prsty roztaženými, jako kdyby někomu říkal počkej... jen počkej... a potom znovu přiblížil tvář. Jeho široké hladké rty se přisály k jejím a přinutily je, aby se otevřely. Na okamžik jsem spatřil jedno z jejích očí, jak zírá kamsi za Coffeyho, naplněné výrazem, v němž se zdálo převládat překvapení. Potom se jeho hladká lysá hlava pohnula, a ten pohled zmizel.
Ozval se tichý hvízdavý zvuk, když z hloubi jejích plic vysával vzduch. Trvalo to vteřinku nebo dvě, a potom se pod námi pohnula podlaha a celý dům se začal točit. Nebyla to moje představivost; všichni to cítili, jak to později potvrdili. Připomínnalo to vlnění, jako když padne kámen do vody. Ozvala se rána, jako kdyby v salónku spadlo něco těžkého -jak se ukázalo, byly to hodiny po dědečkovi. Hal Moores se pokusil dát je opravit, ale už nikdy nešly v jednom kuse déle než patnáct minut.
Po té ráně se ozvalo cinknutí, které bylo tentokrát blíže u nás. To praskla tabulka skla, kterou nás šmíroval Měsíc. Obraz na stěně - plachetnice třídy klipr, brázdící jedno ze sedmi moří - spadl z háku a s nárazem se rozplácl na podlaze. Sklo, kterým byl zasklen, se roztříštilo.
Zacítil jsem cosi horkého a všiml jsem si, jak zpod bílé přikrývky stoupá kouř. U chvějícího se výčnělku, který byl její pravou nohou, se měnil v černý. Cítě se jako ve snu, jsem se trhnutím osvobodil od Mooresovy ruky a přistoupil jsem k nočnímu stolku. Stála tam sklenice s vodou, obklopená dvěma či třemi skleničkami s léky, které se při tom otřesu převrátily. Uchopil jsem vodu a vychrstl ji na to kouřící místo. Zasyčelo to.
John Coffey ji nepřestal líbat, hluboko a intimně, vdechoval a vdechoval, s jednou rukou stále stranou, s druhou položenou na posteli, opíraje o ni svou ohromnou váhu. Prsty měl doširoka roztažené; jeho ruka mi připomínala hnědou hvězdici.
Náhle se její záda vyklenula do oblouku. Jedna z jejích rukou tloukla do vzduchu, prsty se zatínaly a zase otvíraly v řadě křečí. Nohama bubnovala do postele. Potom se ozval výkřik. Znovu zdůrazňuji: neslyšel jsem to jen já; slyšeli to i ostatní chlapi. Surovcovi to připadalo, že to byl kojot nebo' vlk, který se chytil do želez. Mně se spíš zdálo, že to byl orel, jak býval za těch starých dob k slyšení ráno, když se spouštěl v nepravidelných kruzích s křídly toporně napjatými.
Zvenku bylo slyšet nárazy větru, dost silné na to, aby se dům opět otřásl - a to je velmi podivné, neboť do té doby nebylo o větru ani slechu.
John Coffey se od ní odtáhl a já jsem si všiml, že její tvář se vyhladila. Pravý koutek úst jí už nevisel. Oči získaly normální tvar a ona omládla o deset let. Několik okamžiků ji pohoršené pozoroval a potom začal kašlat. Otočil si hlavu tak, aby jí nekašlal do tváře, ztratil rovnováhu (což nebylo obtížné; při tom, jak byl velký a při tom, jak seděl na půl zadku na okraji postele), a sesunul se na podlahu. Stačilo to na to, aby se dům otřásl potřetí. Přistál na kolenou, svěsil hlavu a kašlal jako člověk v posledních stadiích tuberkulózy.
Teď přijdou ti brouci. Teď je vykašle, a tentokrát jich jistě bude, jak zákon káže. Pomyslel jsem si.
Ale nepřišli. Jen pokračoval v kašlání, v těžkých záchvatech dávení, sotva nacházeje čas k nadechnutí mezi jednotlivými křečovitými stahy. Jeho tmavá, čokoládová pleť se stala šedou. Surovec, poplašen, k

němu přistoupil, poklekl k němu na jedno koleno a položil ruku na jeho široká, v křečích se chvějící záda. Zatímco se Surovec pokoušel zlomit nějaké kouzlo, Moores přistoupil ke své ženě a posadil se na místo, kde předtím seděl Coffey. Zdálo se, že sotva vůbec registruje toho kašlajícího a dusícího se obra. Třebaže Coffey klečel přímo u jeho nohou, Moores měl oči jen pro svou paní, která na něj upřeně hleděla svýma ohromenýma očima. Pohled na ni mu připomínal pohled do dávno špinavého zrcadla, které někdo otřel.
Johne!" vykřikl Surovec. "Vyvraťte to ze sebe! Vyvraťte to ze sebe, jak jste to dělal předtím!"
John i nadále dusivě kašlal. Oči měl vlhké, ne od slz, ale od napětí. V jemném praménku mu stékaly z úst sliny, ale nic jiného nevycházelo.
Surovec ho několikrát pobouchal po zádech, potom se ohlédl na mě. "Dusí se! Všechno, co z ní vytáhl, ho teď dusí!"
Polekaně jsem sebou trhl. Než jsem udělal dva kroky, John ode mne po kolenou odešel do vzdálenějšího kouta místnosti, stále drsně kašlaje a lapaje po každém dechu. Opřel si hlavu o tapetu červené šípkové růže porůstající zahradní zídku a vyrazil ze sebe děsivý dávivý zvuk, jakoby se pokoušel vyzvrátit něco, co se mu zaseklo v krku. Jestli mu něco pomůže vyzvrátit ty brouky, pak je to toto, uvažoval jsem. Ale nic nenasvědčovalo tomu, že se to podaří. Ale zdálo se, že kašel poněkud polevuje.
Jsem v pořádku, šéfe," řekl, stále ještě se opíraje čelem o ty šípkové růže. Oči měl stále zavřené. Nebyl jsem si jist, jak ví, že jsem tam, ale nepochybně to věděl. "Čestný slovo jsem v pořádku. Věnujte se paní."
Pohlédl jsem na něj pochybovačně a potom jsem se obrátil k lůžku. Hal hladil Melly čelo a já jsem si všiml zvláštního úkazu: její vlasy - ne moc, ale přece aspoň trochu - zčernaly.
"Co se stalo?" zeptala se Hala. Sledoval jsem, jak se jí do tváří vrací barva. Jako by ukradla pár růží z té tapety. Jak jsem se sem dostala? Vždyť jsme přece jeli do nemocnice nahoře v Indianole. Doktor mi přece má rentgenovat hlavu a udělat snímky mého mozku."
"Psst," řekl Hal. "Psst, drahá. Teď s tím nezačínej."
"Ale já tomu nerozumím!" pravila skoro plačtivě. "Zastavili jsme cestou u nějakého stánku... tys mi koupil za desetník květiny - a teď najednou jsem tady. Už je tma! Večeřels vůbec, Hale? A proč jsem v pokoji pro hosty? Už jsem byla na tom rentgenu?" Přeběhla očima Harryho, aniž ho vnímala - představuji si, že to bylo tím šokem - a zastavila se na mně. "Paule? Byla jsem už na tom rentgenu?"
Jo," řekl jsem. "Bylas a byl čistej."
"Nenašli mi tumor?"
"Ne," pravil jsem. "Řekli, že je to migréna, která nejspíš co nevidět přejde."
Hal, sedící u ní, se rozplakal.
Poposedla si dopředu a políbila ho na spánek. Potom její oči zabloudily do rohu pokoje. "Kdo je ten černoch? A proč je v koutě?"
Otočil jsem se a viděl jsem Johna, jak se pokouší vstát. Se Surovcovou pomocí se mu to nakonec podařilo. Stál čelem ke stěně, jako děcko, které zlobilo. Stále ještě křečovitě kašlal, ale zdálo se, že stahy už slábnou.
Johne," řekl jsem. "Otoč se, velkej hochu, a ukaž se tady paní."
"Pomalu se otočil. Jeho tvář stále ještě měla barvu popela a John vypadal o deset let starší, jako kdysi mocný muž, který prodělal vleklý boj se souchotinami. Oči klopil ke svým vězeňským pantoflím. Dobře by svědčil klobouk, který by mohl žmolit v ruce.
"Kdo jste?" zeptala se znovu. Jak se jmenujete?"
John Coffey, paní," pravil, a ona okamžitě pokračovala. "Ale nepíše se to jako ten nápoj."
Hal vedle ní konečně ožil. Pocítila to a chlácholivě ho poplácala po ruce, aniž odtrhla oči od toho černocha.
"Zdálo se mi o vás," řekla tichým, udiveným hlasem. "Zdálo se mi o vás, jak jste putoval ve tmě a já s vámi. Našli jsme jeden druhého."
John Coffey neříkal nic.
"Našli jsme jeden druhého ve tmě," opakovala. "Postav se, Hale, tlačíš mě."
Hal vstal a nedůvěřivě sledoval, jak Melly odhazuje přikrývku. "Melly, to přece nemůžeš - "

"Nebuď hlupáček," řekla a kopla nohama. "To víš, že můžu." Uhladila si noční košili, protáhla se a vstala.
"Panebože," zašeptal Hal. "Dobrý bože nebeský, podívejte na ni."
Pohnula se směrem k Johnovi Coffeymu. Surovec jí ustoupil z cesty a na tváři se mu rozhostil bázlivý výraz. Při prvním kroku špatně šlápla, na okamžik zaváhala, než udělala druhý krok, ale potom se opět vzchopila. Vzpomenul jsem si na Surovce, jak podával tu barevnou cívku Delacroixovi a pobízel ho. "Hoďte ji - chtěl bych vědět, jak běhá." Pan Jingles tehdy kulhal, ale příští noci, když se Del vydal na Zelenou míli, už byl v pořádku.
Melly Johna objala. Coffey tam na chvíli stál bez pohybu a nechal ji, aby ho objímala, a potom zdvihl jednu ruku a pohladil ji po temeni hlavy. Udělal to s nesmírnou grácií. Jeho tvář byla dosud šedá. Napadlo mě, že vypadá, že je těžce nemocen.
Odstoupila od něj a zdvihla k němu tvář, aby mu viděla do očí. "Děkuji vám."
"Rádo se stalo, paní."
Otočila se k Hálovi a zamířila zpět k němu. Objal ji rukama.
"Paule - " Byl to Harry. Ukazoval mi své pravé zápěstí a poklepával si po hodinkách. Ukazovaly tři hodiny. Ve čtyři třicet se začne rozednívat. Jestliže ještě předtím chceme vrátit Coffeyho do Cold Mountain, máme nejvyšší čas. A já jsem ho tam vrátit chtěl. Jednak proto, že čím déle toto bude pokračovat, tím horší šance budeme mít, abychom ho toho zbavili. A kromě toho jsem chtěl mít Johna tam, kam patří, abych mu mohl legitimně zavolat lékaře, kdyby taková potřeba vznikla. A jak jsem se tak na něj díval, nepovažoval jsem to za vyloučené.
Mooresovi seděli na okraji postele, rukama objímali jeden druhého. Uvažoval jsem o tom, že požádám Hala, aby šel se mnou do obývacího pokoje, abychom si soukromě vyměnili pár slov, ale potom mě napadlo, že bych měl asi stejnou šanci, jako kdybych hovořil s kravami. Možná, že by byl schopen odtrhnout od ní svůj zrak - aspoň na pár sekund -někdy až vyjde slunce, ale ne teď.
"Hale," řekl jsem, "musíme jít."
Přikývl, ani na mě nepohlédl. Studoval barvu ve tvářích své ženy, přirozeně nerovnou křivku jejích rtů, novou čerň jejích vlasů.
Poklepal jsem mu po rameně, což sotva stačilo na to, abych aspoň na okamžik přilákal jeho pozornost.
"Hale, nikdy jsme tady nebyli."
"Cože - ?"
"Nikdy jsme tady nebyli," opakoval jsem. "Později si promluvíme, ale pro tuto chvíli stačí tato jediná věc. Nikdy jsme tady nebyli."
Jo, jasný..." Přinutil se, aby se na mě aspoň na okamžik soustředil, což pro něj bylo nepochybně namáhavé. "Dostali jste ho ven. Budete schopný dostat ho zpátky?"
"Myslím, že jo. Snad jo. Ale teď už musíme jít."
Jak seš dozvěděl, že todle umí?" Potom zavrtěl hlavou, jako by si uvědomil, že na to teď není čas.
"Paule... děkuju ti."
"Mě neděkuj," pravil jsem. "Poděkuj Johnovi."
Pohlédl na Johna Coffeyho a potom mu podal ruku - stejně jako jsem to učinil já toho dne, kdy ho Harry a Percy přivedli na blok. "Děkuju vám. Moc vám děkuju."
John pohlédl na tu ruku. Surovec ho nepříliš jemně šťouchl loktem do boku. John sebou škubl, potom uchopil nabízenou ruku a potřásl jí. Nahoru, dolů, zpět do mrtvého bodu, a pustil. "Těší mě," řekl drsným hlasem. Připomínalo mi to Melly, když tleskla rukama a přikázala Johnovi, aby si stáhl kalhoty. "Těší mě," řekl muži, který, jestli vše půjde, jak má jít, za pár dní uchopí pero a podepíše jím příkaz k popravě Johna Coffeyho.
Harry si ještě jednou poklepal po hodinkách, tentokrát naléhavěji než předtím.
"Brutusi?" zeptal jsem se. "Seš připravenej?"
"Ahoj, Brutusi," řekla Melinda vesele, jakoby si ho až teď všimla. "To jsem ráda, že tě vidím. Nedali byste si kapku čaje, pánové. A ty, Hale? Skočím ho nachystat." Znovu se postavila. "Byla jsem nemocná, ale teď se cítím dobře. Lip, než jsem se cítila celé roky.
"Děkuju vám, milostpaní Mooresová, ale musíme jít," řekl Surovec. John už má po večerce." Usmál se, aby naznačil, že to byl žert, ale pohled, který věnoval Johnovi, byl stejně znepokojený, jako můj.

"Inu ... když myslíte ... "
"Ano, madam. Pojďme, Johne Coffey." Zatahal Johna za ruku, aby šel, a John šel.
Ještě minutku!" vykřikla Melinda a osvobodila se z Halový ruky, a rozběhla se s lehkostí dívky k místu, kde John stál. Ještě jednou ho objala. Potom si sáhla dozadu na krk a vytáhla si ze živůtku řetízek z jemných článků. Na jeho konci visel stříbrný medailonek. Podala jej Johnovi, který na něj hleděl nechápavě.
"To je svatý Kryštof," vysvětlila. "Chtěla bych, abyste si ho vzal, pane Coffey, a nosil ho. Bude vás chránit. Prosím, noste ho. Kvůli mně."
John na mě zmateně pohlédl a já jsem pohlédl na Hala, který nejprve nerozhodně rozhodil ruce, a potom přisvědčil.
"Vezměte si ho, Johne," řekl jsem. Je to dárek."
John si ho vzal, omotal si řetízek kolem svého býčího krku a medailonek se svatým Kryštofem si zavěsil na předek košile. Teď úplně přestal kašlat, ale měl jsem pocit, že je šedivější a nemocnější, než kdy předtím.
"Děkuju vám, madam," pravil.
"Ne," protestovala. Já děkuji. Děkuji vám, Johne Coffey.

9.
Cestou zpět jsem jel s Harrym v kabině, a byl jsem sakramentsky rád, že jsem tam. Vedra už pominula, a byli jsme, koneckonců, v otevřené krajině. Když jsme měli za sebou asi deset mil, Harry spatřil na silnici odpočívadlo a zabočil na ně.
"Co je?" zeptal jsem se. "Ložisko?" Podle mého názoru mohlo být na tom autě příčinou těžkostí snad všechno. Každá součástka motoru Farmall a převodovky zněla tak, že katastrofa mohla vypuknout kdykoliv, a že auto definitivně vypustí duši.
"Nic," pravil Harry omluvně. Jenom potřebuju povolit kohoutek. Nesnáším, když mám plnej měchýř."
Jak se ukázalo, to jsme potřebovali všichni, kromě Johna. Když se ho Surovec zeptal, jestli nechce slézt a trochu pokropit křoví, jen zavrtěl hlavou, aniž vzhlédl. Opíral se o zadní stěnu kabiny, zachumlán do jedné z těch armádních dek. Měl ji přehozenou přes ramena jako ponču. Z jeho pleti jsem nedokázal vyčíst nic, ale slyšel jsem jeho dech, sípavý a drsný, jako když vítr duje skrz hromadu slámy. Nelíbilo se mi to.
Zašel jsem do vrbiček, rozepnul jsem se a uvolnil. Bylo to ještě poměrně nedlouho po mé urinární infekci a tělo ještě na ni docela nezapomnělo. Byl jsem stále ještě vděčný, že se mohu vymočit, aniž bych musel křičet bolestí. Stál jsem tam, vyprazdňoval se a hleděl na měsíc; ani jsem si neuvědomil, že vedle stojí Surovec a dělá totéž, co já, dokud se potichu neozval: "Ten se do Jiskřáka už neposadí."
Ohlédl jsem se na něj, překvapen a poněkud vylekán neochvějnou jistotou jeho tónu. "Co tím myslíš?"
"Tím myslím to, že všechno to svinstvo spolk, místo toho, aby ho vyplivl, jak to z dobrejch důvodů dělával předtím. Může to trvat týden - při tom, jak je velkej a silnej - ale vsadím se, že ani tolik. Jednoho krásnýho dne bude někdo z nás dělat obchůzku, a on bude ležet na kavalci tvrdej jak šutr."
Myslel jsem, že jsem se svou bohulibou činností už skončil, ale vtom mi přeběhl mráz po zádech, a vystříkla ještě jedna sprška. Když jsem si zapínal poklopec, napadlo mě, že to, co říkal Surovec, docela dává smysl. A doufal jsem, celkem vzato, že má pravdu. John Coffey, jestli jsou mé úvahy o těch Detterickových děvčatech správné, si smrt nezaslouží, ale jestli už musí umřít, moc bych nerad, aby to bylo mou rukou. Nebyl jsem si jist, jestli bych ji dokázal zvednout, abych to udělal, až se čas navrší.
"Pojďte už," zamručel Hany za tmy. "Už je pozdě. Ať to máme z krku."
Když jsme kráčeli zpět k nákladáku, uvědomil jsem si, že jsem nechal Johna docela samotného. To byla hloupost hodná Percyho Wetmorea. Napadlo mě, že bude pryč. Že když si všimne, že je nestrážen, vyplivne své brouky, a vezme nohy na ramena, jak to udělali Huck s Jimem na Velkém bahně. Najdeme z něj jen tu deku, co ji měl přehozenou kolem ramen.
Ale byl tam. Stále ještě se opíral zády o kabinu a rukama o skrčená kolena. Na zvuk našich kroků vzhlédl a pokusil se usmát. Úsměv okamžiček visel na jeho ztrhané tváři a potom vybledl.
Jak je vám, Velkej Johne?" zeptal se Surovec, když vylez zpět na korbu nákladáku a zamotal se do své

deky.
"Príma, šéfe," řekl John neslyšně. Je to prima."
Surovec ho poplácal po koleně. "Co nevidět budem zpátky. A jen co budem na místě, víte co udělám? Zajdu k vám a donesu velkej hrnek horký kávy. S cukrem a se smetanou."
To se můžeš vsadit, pomyslel jsem si, když jsem obcházel auto, abych zaujal své místo v kabině. Jestli nás ovšem ještě předtím nezatknou a neposadí do žaláře.
S touto myšlenkou jsem žil už celou tu dobu, odkdy jsme strčili Percyho do cely zpřísněného trestu, ale netrápila mě natolik, abych se udržel být vzhůru. Zadřímal jsem a zdálo se mi o Calvary Hill. Na západě zahřmělo a cítil jsem něco, co byly nejspíš jalovčinky. Stáli jsme tam se Surovcem, Harrym a Deanem v tunikách a s přílbicemi na hlavách jako v tom filmu s Cecilem B. DeMillem. Myslím, že jsme byli centurióni. Byly tam tři kříže. Uprostřed visel John Coffey, po jeho pravici Percy Wetmore a po levici Eduard Delacroix. Všiml jsem si, že v ruce držím zakrvavené kladivo.
Musíme ho odtud dostat, Paule! vykřikl Surovec. Musíme ho odtud dostat!
Jenže se to nedalo, protože lešení už dali dolů. Začal jsem to Surovcovi říkat, a vtom mě probudilo mimořádně silné drncnutí náklaďáku. Právě jsme dorazili na místo, kde měl Harry auto přes den schované. Jak dávno se to zdálo.
Oba jsme vystoupili a šli ke korbě. Surovec seskočil bez problémů, ale Johnovi Coffeymu se podlamovala kolena a skoro spadl. Museli jsme ho chytat všichni tři. Ještě se ani pořádně nestabilizoval, když propukl další záchvat kašle, horší než ty dosavadní. Předklonil se, tlumil kašel dlaněmi, které si tiskl na ústa.
Když kašel polevil, zakryli jsme nos Farmalla opět borovými poleny a dál jsme šli pěšky. Nejhorší částí celé té neskutečné eskapády - tedy aspoň pro mě - bylo posledních dvě stě yardů, když jsme se přesouvali podél silnice na jih. Na východě jsem viděl - nebo jsem si myslel, že vidím - první bledé záblesky svítání, a cítil jsem, že každou chvíli můžeme potkat nějaké farmářské ranní ptáče, které pojede sklízet dýně nebo vykopávat posledních pár řádků zeleniny. A i když se to nestane, můžeme zaslechnout někoho (v mé představě ten hlas zněl jako hlas Curtise Andersona), jak křičí "Zůstaň, kde seš!", až budu Aladdinem otevírat ohrádku kolem vstupu do tunelu. Potom z lesa vystoupí tucet strážců ozbrojených karabinami, a bude po našem malém dobrodružství.
V okamžiku, kdy jsme skutečně doběhli k té ohrádce, mi srdce bušilo tak silně, že jsem při každém jeho úderu viděl před očima bílé tečky. Ruce jsem měl studené, zdřevěnělé a měl jsem v nich tak špatný cit, že mi trvalo celou věčnost, než jsem trefil klíčem do zámku.
"Ach, kristepane, reflektory!" zasténal Harry.
Vzhlédl jsem a všiml jsem si přibližujícího se vějíře světel na silnici. Kroužek s klíči mi překvapením skoro vypadl z ruky; na poslední chvíli se mi podařilo ho zachytit.
"Dej to sem," řekl Surovec. Já to udělám."
"Ne, už ho mám," odpověděl jsem mu. Klíč konečně vklouzl do zámku a otočil se v něm. O okamžik později jsme byli uvnitř. Přikrčili jsme se za vraty a sledovali, jak se kolem věznice plouží náklaďák pekárny Sunshine. Za sebou jsem slyšel Johna Coffeyho, jak zápasí s dechem. Zněl jako motor, kterému už skoro došel olej. Když jsme šli ven, bez námahy nám podržel vrata, ale tentokrát jsme ho ani nepožádali o pomoc; nepřipadalo to v úvahu. Otevřeli jsme je se Surovcem a Harry vedl Johna po schodech dolů. Ten velký muž se při chůzi motal sem a tam, ale ve zdraví se dostal dolů. Surovec a já jsme ho sledovali, kam až jsme dohlédli, potom jsme za sebou zavřeli vrata a znovu je zamkli.
"Kristepane, myslím že už jsme - " začal Surovec, ale já jsem ho přerušil ostrým štulcem do žeber.
"Neříkej to," pravil jsem. "Ani na to dokonce nemysli, dokud nebude bezpečně zpátky ve svý cele."
"A kromě toho máme na starosti ještě Percyho," dodal Harry. Naše hlasy se v cihlovém tunelu dutě ozývaly. "Tento večer nebyl nakonec tak dlouhý, jak jsme mysleli."
Jak se vzápětí ukázalo, tento večer nebyl zdaleka u konce.

ŠESTÁ ČÁST NEOBYČEJNÉHO PŘÍBĚHU NA POKRAČOVÁNÍ OD STEPHENA KINGA

Nastal soudný den

V prvním díle nás Stephen King uvedl do káznice v Cold Mountain a ukázal nám osamělé cely zvané Zelená míle. Zde jsme se setkali s Paulem Edgecombem, vězeňským dozorcem, který má na starosti odsouzence v Death Row. S příchodem Johna Coffeye, urostlého muže, odsouzeného za vraždu dvou malých děvčátek, je společnost vězeňských obyvatel kompletní
V druhé části jsme se seznámili s dalšími vězni, Eduardem Delacroixem a Williamem Whartonem, zvaným "Billy tne Kid", kteří spolu s Coffeyem vytvoří propletený trojúhelník smrti. Ale Zelená míle se počne měnit, když osamocená šedivá myš odstraní bariéry mezi dozorcem a vězněm, aby je dala dohromady, a neobvyklá událost jako zázrak prozáří a zahřeje toto mrazivé místo.
Ve třetí části se tajemství obávaného Johna Coffeye ještě prohloubí, když se přijde na to, že jeho vražedné obrovské ruce mají také zázračné léčivé schopnosti. Je ten hrozný vrah synem Satana, a nebo je to světec přestrojený za ďábla?
Ve čtvrté části pomalu kráčíme Zelenou mílí spolu s mužem, který si ani v nejhorších snech nedokáže představit osud strašnější než je sama smrt, když vtom se káznice v Cold Mountain otřese děsivými výkřiky, které dojmou i srdce z kamene.
V páté části jsme doprovodili Paula Edgecomba a Johna Coffeye na cestě, která byla buď vznešenou misí milosrdenství a nebo nejzazším a posledním projevem šílenství.
Blíží se finále, které vám rozproudí krev a zvýší puls... Připravte se na další napínavou kapitolu...

Zelená míle
ČÁST ŠESTÁ - Coffey na Míli

1

Sedím v soláriu v Georgia Pines, s otcovým plnícím perem v ruce, a čas je pro mě ztracen, když si vzpomínám na tu noc, kdy Harry, Surovec a já jsme vzali Johna Coffeyho z Míle a k Melindě Mooresové, ve snaze zachránit jí život. Psal jsem o uspání Williama Whartona, který si rád sám sobě namlouval, že je Billy Kid; psal jsem o tom, jak jsme Percyho navlékli do svěrací kazajky a šoupli ho do cely zpřísněného trestu na samém konci Zelené míle; psal jsem o naší podivné noční expedici - stejně děsivé jako vzrušující - a o zázraku, ke kterému došlo na jejím konci. Byli jsme svědky, jak John Coffey vytáhl tu ženu nejen od okraje hrobu, ale jak se nám zdálo, i z jeho samého dna.
Psal jsem a jen matně jsem si byl vědom té verze života, která se odehrává kolem mě tady v Georgia Pines. Starci scházejí dolů na večeři, potom se v celých houfech odebírají do střediska pro využívání volného času (jen se klidně chechtejte) na svou večerní dávku situačních komedií, které jim servíruje Síť. Zdálo se mi, že poznávám svou přítelkyni Elaine, která mi přinesla sendvič, že jí za to dokonce děkuji a přinesený sendvič jím, ale že nejsem schopen říct, kolik je hodin, ani s čím ten sendvič je. Většinou své mysli trčím v roce 1932, kdy jsme si své sendviče obvykle kupovali od starého Tydýta, který tlačil svou příslovečnou káru - se studeným vepřovým za niklák, s hovězím z konzervy za desetník.
Vzpomínám si, jak se to tady utišilo, když živé mrtvoly, se kterými zde žiji, byly ochotné riskovat další noc chatrného a přerušovaného spánku; slyšel jsem Mickeyho - třeba toto místo nebylo k tomu nejvhodnější, ale rozhodně nejpřirozenější - jak svým příjemným tenorem zpívá 'Údolí červené řeky a rozdává večerní léky: 'Říká se, že z tohoto údolí odcházíš... budou nám chybět tvé jasné oči a tvůj úsměv...'
Ta píseň mě přinutila znovu pomyslet na Melindu a na to, co řekla Johnovi po tom, co došlo k tomu zázraku. "Zdálo se mi o vás. Zdálo se mi, jak jste putoval ve tmě a jak jsme jeden druhého našli."
Georgia Pines ztichly, půlnoc přišla a zase odešla, a já ještě stále píši. Dostal jsem se k Harrymu, jak nás upozornil, že i v případě, že se nám podaří dostat Johna zpátky do věznice, aniž budeme odhaleni, bude nás čekat ještě otázka Percyho. "Ten večer nebude u konce, dokud se nevypořádáme s ním." Víceméně tak to Harry řekl.
To dlouhé psaní otcovým perem mě konečně přemohlo. Odložil jsem pero - jen na pár vteřin, myslel jsem si, aby se mi vrátil život do prstů - a potom jsem si opřel čelo o ruku a zavřel oči, aby si odpočinuly.

Když jsem je znovu otevřel a zvedl hlavu, okny na mě hledělo ranní slunce. Podíval jsem se na hodinky a viděl, že je osm pryč. Usnul jsem, s hlavou na rukou, jako starý opilec, nejméně na šest hodin. Vstal jsem celý zkroucený a protáhl jsem se, abych si regeneroval zdřevěnělá záda. Myslel jsem na to, že seběhnu do kuchyně, dám si nějakou topinku a vyrazím na svou ranní procházku, a potom se kouknu na ty počmárané stránky, rozházené po stole. Potom jsem se najednou z ničeho nic rozhodl, že tu procházku poněkud odložím. Jednak mám práci, kterou musím dokončit a jednak nemám chuť hrát si dnes ráno na schovávanou s Bradem Dolanem.
Místo procházky jsem tedy dokončil svůj příběh. Někdy je lepší se přemoci, bez ohledu na to, jak mysl nebo tělo protestuje. Přemoci se, to je někdy jediná možnost. Co si z toho rána pamatuji nejvíc, je zoufalá touha zbavit se neodbytného ducha Johna Coffeyho.
"Tak jo," řekl jsem si. Ještě jednu míli. Ale nejdřív..."
Zašel jsem na toaletu na konci chodby na druhém poschodí. Jak jsem tam stál vevnitř a močil, můj pohled náhodně padl na detektor kouře na stropě. To mi připomenulo Elaine, jak odlákala Dolana, takže jsem mohl jít na procházku a udělat si svou každodenní povinnost. Čůrání jsem ukončil s pobaveným úšklebkem na tváři.
Vrátil jsem se do solária a cítil jsem se lépe (ve svých spodních partiích podstatně pohodlněji). Někdo - nepochyboval jsem o tom, že to byla Elaine -postavil k mým rukopisům hrnec s čajem. Lačně jsem se napil, napřed jeden šálek, potom druhý, a až potom jsem se posadil. Potom jsem se pohodlně usalašil, odšrouboval své plnící pero a naposledy se pustil do psaní.
Brzy jsem se zcela ponořil do svého příběhu, když tu se objevil jakýsi stín. Vzhlédl jsem a rázem se mi udělalo mdlo kolem žaludku. Mezi mnou a oknem stál Dolan. Šklebil se na mě.
"Zmeškals svou ranní procházku, Paulie," pravil, "tak mě napadlo, že přijdu omrknout, co to tady nahoře děláš. Musel jsem se přesvědčit, jestli nejseš náhodou nemocnej."
"Ty máš opravdu zlatý srdce," řekl jsem. Hlas se mi ani nezachvěl - aspoň zatím - ale srdce mi prudce bušilo. Bál jsem se ho a nemyslím, že to bylo poprvé. Připomínal mi Percyho Wetmorea, kterého jsem se nikdy nebál, ale nezapomínejte, že když jsem znával Percyho, byl jsem mlád.
Bradův úsměv se rozšířil, ale nestal se méně přívětivým. "Lidi mi donesli, žes byl vzhůru celou noc, Paulie. Žes psal to svý malý hlášení. Ale to není dobrý. Starý prďolové jako ty si potřebujou pořádně odpočinout."
"Percy - " začal jsem, ale potom jsem si všiml, jak se jeho úšklebek svraštil, a uvědomil jsem si svůj omyl. Zhluboka jsem se nadechl, a začal znovu. "Bradě, co ty vlastně proti mně máš?"
Na okamžik vypadal zmateně, snad i kapku znepokojeně. Potom se na jeho líci opět objevil ten škleb.
"Ty stará rachotino," promluvil, "třeba se mi nelíbí ten tvůj ksicht. Co to vůbec píšeš? Poslední vůli svejch koulí?"
Udělal krok dopředu a natáhl krk. Zakryl jsem dlaní rozepsanou stránku. Ostatní stránky jsem volnou rukou shrábl na hromadu a narychlo schoval pod paží.
"Teď," řekl hlasem rozmazleného dítěte, "pokračovat nebudeš, ty stará vojno. Když se Brad chce podívat, tak se podívá. I když si ty krámy schováš do nějaký zkurvený banky."
Jeho ruka, mladá a svinsky silná, se sevřela kolem mého zápěstí a stiskla. Do ruky se mi zakousla bolest a já jsem zaúpěl."
"Pusť," podařilo se mi ze sebe vypravit.
"Až mě necháš podívat," odpověděl. Teď už se neusmíval. Přece však bylo na jeho tváři vidět veselí; ten druh veselí, jaký je k vidění na tvářích lidí, kteří mají radost z toho, když se jim podaří nějaká podlost.
"Nech mě, abych se kouk, Paulie. Chci vědět, co píšeš." Začal jsem odtahovat ruku z té horní stránky. Z naší cesty s Johnem skrz tunel pod cestou. "Chci vidět, jestli to není něco z těch dob, kdyžs - "
"Nechtě toho člověka na pokoji." Ten hlas zazněl jako prásknutí bičem za suchého horkého dne... a podle toho, jak Brad Dolan vyskočil, byste si pomysleli, že terčem byl jeho zadek. Pustil mi ruku, která se s žuchnutím vrátila na moje písemnosti, a oba jsme pohlédli ke dveřím.
Stála tam Elaine Connellyová a vypadala víc ve formě než v dobách svého mládí. Měla na sobě džíny, které obepínaly její štíhlé boky a dlouhé nohy; ve vlasech měla modrou stužku. Ve svých artritických rukou držela podnos - šťávu, míchaná vajíčka, topinku, další čaj. Oči jí plápolaly hněvem.

"Co chcete dělat?" otázal se jí Brad. "Tady nahoře nesmí jíst."
"Smí a bude," pravila stejným velitelským tónem. Nikdy předtím jsem ten tón neslyšel, ale teď jsem ho přivítal. Hledal jsem v jejích očích strach, ale nenašel jsem ho tam ani zbla. Jen vztek. "A co uděláte vy, bude, že odtud vymáznete, a sice ne tak pomalu jako šváb, kterého mi připomínáte, ale jako nějaký větší druh havěti, řekněme Rattus americanus."
Postoupil o krok k ní. Vypadal jednak nejistě, jednak absolutně zuřivě. Obával jsem se, že to je nebezpečná kombinace, ale Elaine neucukla, když se k ní přiblížil. "Vsadím se, že vím, kdo uvedl do činnosti ten zatracený kouřový alarm," řekl Dolan. "Dovolil bych si tvrdit, že to byla jedna stará fena s pařátama místo rukou. Teď odcházím. Stejně jsme s Pauliem svou malou debatu už ukončili."
Jmenuje se pan Edgecombe," pravila, "a jestli vás ještě jednou uslyším, že mu říkáte Paulie, garantuju vám, že to bude znamenat, že vaše dny v Georgia Pines jsou sečtené, pane Dolane."
"Kdo si myslíte, že jste?" zeptal se jí. Vysoko ji převyšoval. Snažil se smát, ale nedařilo se mu to.
Jestli se nemýlím," řekla klidně, "jsem babičkou mluvčího Sněmovny reprezentantů státu Georgia. Muže, který své příbuzné miluje, pane Dolane. Zejména své starší příbuzné."
Násilný úsměv se vytratil z jeho tváře tak rychle, jako když se tabule smaže mokrou houbou. Viděl jsem na něm nejistotu, zda Elaine neblufuje, strach z toho, že říká pravdu, a jistý náznak logického úsudku: je snadné si to ověřit a ona to jistě ví, ergo říká pravdu.
Náhle jsem se začal smát, a třebaže zvuk mého smíchu byl drsný, byl to smích přímo od srdce. Vzpomenul jsem si totiž, jak nám tehdy, za těch pradávných dob Percy Wetmore mnohokrát vyhrožoval svými známostmi. Teď se poprvé za mého dlouhého, předlouhého života taková hrozba objevila znovu... ale tentokrát v můj prospěch.
Brad Dolan na mě pronikavě pohlédl, potom se vrátil pohledem na ni.
"Myslím to vážně," řekla Elaine. "Nejdřív jsem si myslela, že vás nechám plavat - jsem stará, a co se budu angažovat. Ale když vidím, že ohrožujete a zneužíváte mé přátele, rozhodně to plavat nenechám. A teď vypadněte. A nechci slyšet už ani slovo."
Pohyboval naprázdno rty, jako ryba. Tak strašně by chtěl ještě něco dodat (nejspíš slovo, které se rýmuje se slovem barva). Ale přece jen si to nedovolil.
Naposledy se na mě podíval, potom prošel kolem ní a zamířil na chodbu.
Když Elaine přede mě položila tác s jídlem a sama se posadila proti mně, dlouze a trhaně jsem si povzdechl. Je tvůj vnuk opravdu mluvčím Sněmovny?" zeptal jsem se.
"Je."
"Co tady potom děláš?"
"Mluvčí státní instituce je dost mocný na to, aby dokázal zatočit s takovou hnidou, jako je Brad Dolan, ale to ho neudělá bohatým," řekla se smíchem. "A kromě toho se mi tady líbí. Hlavně společnost"
"To považuju za kompliment," řekl jsem, a opravdu jsem to za kompliment považoval.
"Paule, neublížil ti? Vypadáš tak unaveně." Natáhla se přes stůl a pohladila mi vlasy, které mi spadaly do čela a do očí. Prsty měla znetvořené, ale jejich dotek byl chladivý a nádherný. Na okamžik jsem zavřel oči. Když jsem je znovu otevřel, byl jsem rozhodnut.
Jsem v naprostým pořádku," řekl jsem. "A už jsem skoro hotov. Elaine, chceš si něco přečíst?" Nabídl jsem jí stránky, které jsem tak neohrabaně shrnul na hromadu. Pravděpodobně ani nebyly za sebou - Dolan mě opravdu k smrti vystrašil - ale byly očíslované, takže se daly dát rychle do pořádku.
Pohlédla na mě s úctou, ale nevzala si, co jsem jí nabízel. Aspoň zatím. "Už jsi hotov?"
"Budu hotov, než toto přečteš," řekl jsem. "Do odpoledne. Tedy, jestli to vůbec chceš číst."
Teď si ty papíry vzala a letmo na ně pohlédla. "Máš hezký rukopis, třebaže ruku máš nepochybně unavenou," řekla. "Nebudu s tím mít žádné potíže."
"Než ty skončíš se čtením, já skončím s psaním," pravil jsem. "Zbytek dočteš tak za půlhodinku. A potom... jestli budeš ještě chtít... bych ti rád něco ukázal."
"Není to to, kam chodíš většinu rán a odpolední?"
Přisvědčil jsem.Dlouze o něčem přemýšlela, potom přikývla a vzala si mé papíry do ruky. "Půjdu dozadu," řekla. "Sluníčko dnes ráno nějak moc hřeje."
"Drak byl přemožen," pravil jsem. "Tentokrát statečnou dámou."

Usmála se, sklonila se ke mně a políbila mě na to citlivé místo na obočí, které mě vždycky celého rozechvěje. "Doufejme," pravila, "ale podle mých zkušeností takové draky, jako je Brad Dolan, je nesnadno vymýtit." Potom zaváhala. "Hodně štěstí, Paule. Doufám, že zvládneš to, co v tobě ještě kvasí. Ať už je to cokoliv."
"Taky doufám," odpověděl jsem jí a pomyslel jsem na Johna Coffeyho. Nemoh jsem tomu pomoct, říkal John. Snažil jsem se, ale už bylo příliš pozdě.
Snědl jsem vajíčka, která mi přinesla, vypil šťávu a topinku jsem si odložil na později. Potom jsem se chopil pera a pustil se znovu do psaní, jak jsem doufal, naposledy.
Ještě poslední míli.
Tu zelenou.

2

Když jsme té noci vrátili Johna zpět na blok E, vozík tentokrát nebyl luxusem, ale nutností. Velmi jsem pochyboval, že by byl schopen projít tunelem po svých; chodit v předklonu je namáhavější než když se jde vzpřímeně, a strop v tom tunelu byl pro stav Johna Coffeyho sakramentsky nízký. Děsil jsem se toho, že by tam mohl zkolabovat. Jak bych to vysvětlil? Nestačí, že budu muset vysvětlovat, proč jsme Percyho navlékli do bláznovského fraku a šoupli ho do cely zpřísněného trestu?
Ale díkybohu jsme měli ten vozík a John Coffey, když jsme ho tlačili zpátky ke schodům do magacínu, na něm ležel jak velryba vyhozená na pláž. Tam slezl dolů, chvíli vrávoral, potom se postavil. Hlavu měl skloněnou a těžce dýchal. Pokožku měl tak šedivou, že vypadal, jakoby se vyválel v mouce. Pomyslel jsem si, že v poledne ho budeme muset dát na marodku... tedy jestli do té doby neumře.
Surovec se na mě zašklebil. Byl to pohled zoufalce. Oplatil jsem mu stejnou mírou. "Nemůžem ho vynýst nahoru, ale mužem mu pomoct," řekl jsem. "Ty vpravo, já vlevo."
"A co já?" zeptal se Hany.
"Ty půjdeš za náma. Kdyby vypadalo, že bude padat dozadu, dáš mu záchranu."
"A kdyby to nepomohlo, trochu se přikrčíš, aby nedopad na tvrdý," poznamenal Surovec.
"Kuš," pravil Harry potichu. "Ty bys měl vystupovat na stanici Orpheum, Brutusi, jak ses vtipnej."
"Smysl pro humor mám, to teda jo," připustil Surovec.
Nakonec se nám podařilo dostat Johna po schodech nahoru. Nejvíc jsem se bál toho, že by se mu mohlo udělat špatně, ale k tomu naštěstí nedošlo. Jdi napřed a mrkni se, jestli je skladiště prázdný," zašeptal jsem Harrymu.
"A co když řeknu, že není?" otázal se Harry, protahuje se kolem mě. "Mám zavolat pro houkačku a poslat je sem?"
"Nemudruj," okřikl ho Surovec.
Harry pootevřel dveře a nakoukl dovnitř. Měl jsem pocit, že tam zůstal nějak moc dlouho. Konečně vtáhl hlavu zpět. Vypadal skoro vesele. "Výška, tlak, teplota i rosný bod v pořádku. A navíc ticho."
"Bodejť by to tak zůstalo," poznamenal Surovec. "Pojďme, Johne Coffey, už jste skoro doma."
Byl schopen projít skladištěm po vlastních, ale museli jsme mu pomoct po třech schůdcích do mé kanceláře a potom ho víceméně propasírovat skrz ty nízké dveře. Když byl opět na nohou, dýchal chroptivě a oči se mu skelně leskly. Skutečná hrůza se mě zmocnila, když jsem si všiml, že pravý koutek úst má pokleslý, takže vypadá docela jako Melinda, když jsme vstoupili do jejího pokoje a spatřili ji, jak je svalená na polštářích.
Dean nás slyšel a přišel nám od služebního stolu v čele Zelené míle naproti. "Chválabohu! Už jsem se bál, že se snad nikdy nevrátíte. Vymyslel jsem si, že vás chytili, nebo že s váma správce vyrazil dveře, nebo -" Přerušil se, jako by viděl Johna poprvé v životě. "Prokristovyrány, co je to s ním? Vždyť vypadá, jako by umíral!"
"Neumírá... nebo jo, Johne?" zeptal se Surovec. Spiklenecky na Deana zamrkal.
"Probůh, ne, ve skutečnosti jsem nemyslel, že umírá," - Dean se pustil do nervózního smíchu -"ale, ježkovy zraky..."
"Z toho si nic nedělej," řekl jsem. "Pomoz nám dostat ho zpátky do jeho cely."

Opět se z nás stala úpatí pod horou, ale tentokrát to byla hora, která trpěla milióny let erozí, otupělá a smutná. John Coffey se sotva hýbal, dýchal ústy jako stařec, který celý život moc kouřil. Ale aspoň se hýbal.
"Co je s Percym?" zeptal jsem se. "Nedělal bengál?"
"Zezačátku trochu jo," řekl Dean. "Snažil se řvát přes pásku, kterou jsme mu obtáhli ústa. Řekl bych, že klel."
"Dobrý nebe!" řekl Surovec. Ještě štěstí, že jsme byli pryč. Jinak běda našim uším."
"Potom ale už jenom párkrát kopl do dveří." Deanovi se tak ulevilo, že nás vidí, že se mu rozvázal jazyk. Brýle mu sklouzly na špičku nosu, která byla lesklá potem. Posunul si je zpět. Minuli jsme Whartonovu celu. Ten mladý budižkničemu ležel rozvalený na zádech a chrápal ostošest. Tentokrát měl oči zavřené. Dean mě přistihl, že se dívám a zasmál se.
"S tím frajerem nebyly žádný trable! Od tý doby, co si lehl na kavalec jak širokej tak dloubej, se ani nepohnul. Spí jakoby ho do vody hodil. Když Percy chvílema kopal do dveří, nevěnoval jsem tomu pozornost ani za mák. Abych vám řekl pravdu, byl jsem docela rád. Kdyby nedělal ten kravál, tak bych měl strach, jestli se nezadusil od toho roubíku, kterým jste mu zacpali chlebárnu. Ale to není to nejlepší. Víte, co je to nejlepší? Že tady bylo ticho jak v Novým Orleansu na Popeleční středu ráno! Celou noc tady nikdo nebyl!" Tuto poslední větu pronesl triumfálním hrdelním hlasem. "Zvládli jsme to, mládenci! Zvládli jsme to!"
To mu připomenulo pravý důvod, proč jsme vlastně celou tuto komedii podstupovali, a zeptal se na Melindu.
Je zdravá," řekl jsem. Zrovna jsme došli k Johnově cele. Právě mi začalo docházet, co řekl Dean. Zvládli jsme to, mládenci! Zvládli jsme to.
"Bylo to jako... však víte... jako s tou myší?" ptal se Dean. Letmo pohlédl na prázdnou celu, v níž žil Delacroix s panem Jinglesem, potom směrem k cele zpřísněného trestu, odkud, jak se zdá, myš přišla. Ztišil hlas, jak to dělají lidé, když vstupují do kostela, kde dokonce i ticho se zdá být šepotem. "Bylo to..."
Zadržel dech. "Krucifix, však víte, co myslím - byl to zázrak?14
My tři jsme se na okamžik podívali jeden na druhého a potvrdili jsme si, co jsme už věděli. "Vytáhl ji z jejího zatracenýho hrobu. Jo, přesně to udělal," pravil Hany. Jo, byl to zázrak. Není o tom sebemenší pochyby."
Surovec odemkl oba zámky na cele a jemně vstrčil Johna dovnitř. "Tak jdi, velkej hochu, kapku si odpočiň. Zasloužíš si to. Teď se ještě postaráme o Percyho -"
Je to zlej chlap," řekl John tichým, mechanickým hlasem.
"To máš pravdu, o tom není pochyby, je zkaženej jak nějakej černokněžník," souhlasil Surovec tím nejlíbeznějším hlasem, jakého byl schopen, "ale o něj nemusíš mít ani ždibec starosti. Nedovolíme, aby se k tobě přiblížil. Ty jen spočiň tady na tom kavalci a já ti za chvilku donesu ten šálek kávy, co jsem ti slíbil. Šálek horký a silný kávy. Budeš se cítit jak znovuzrozenej."
John se těžce svalil na kavalec. Myslel jsem, že se hned překulí tváří ke zdi, jak to obvykle dělával, ale tentokrát se jen posadil, rukama těsně objal svá kolena, sklopil hlavu a těžce dýchal ústy. Z horní kapsičky košile mu vypadla medaile svatého Kryštofa, kterou dostal od Melindy a kývala se ve vzduchu sem a tam. Dávejte na sebe pozor, řekla mu, ale John Coffey nevypadal, že by na sebe dával pozor. Vypadal spíš, že zaujal Melindino místo na okraji hrobu, o kterém hovořil Harry.
Ale nebylo zrovna kdy myslet na Johna Coffeyho. Otočil jsem se k ostatním. "Deane, podej mi Percyho pistoli a pendrek."
"Hned." Zašel zpět ke stolu, odemkl zásuvku s pistolí a hikoryovým pendrekem a všechno přinesl.
"Připraveni?" zeptal jsem se jich. Mí chlapi - mí skvělí chlapi - přisvědčili. Nikdy jsem na ně nebyl pyšnější, než té noci. Harry a Dean vypadali nervózně; Surovec netečně jako vždy. "V pořádku. Chtěl bych vám něco říct. Čím míň budete otevírat hubu, tím líp, a tím rychlej se všechno nejspíš vyžehlí... ať už to špatný nebo to dobrý. Jasný?"
Opět přikývli. Zhluboka jsem se nadechl a odešel jsem po Zelené míli směrem k cele zpřísněného trestu. Percy mžouravě vzhlédl, když ho osvětlilo světlo. Seděl na podlaze a olizoval pásku, kterou jsem mu

přelepil ústa. Ta část, kterou jsem mu ovinul vzadu kolem hlavy, se už uvolnila (asi se odmočila potem a brilantinou, kterou měl nasáklé vlasy), a on pracoval na tom, aby se zbavil i toho zbytku. Ještě hodinku, a byl by z plných plic začal řvát o pomoc.
Když jsem vstoupil, nohama se šoupal dozadu, potom se zastavil. Bezpochyby si uvědomil, že nemá kam utéct, kromě jihovýchodního rohu místnosti.
Vzal jsem od Deana pistoli i pendrek a zamířil k Percymu. "Chceš to zpátky?" zeptal jsem se ho. Pohlédl na mě ostražitě, potom přikývl.
"Surovce," řekl jsem. "Harry. Pomozte mu na nohy."
Sklonili se k němu, uchopili ho za plátěné rukávy svěrací kazajky, a pomohli mu vstát. Přistoupil jsem k němu tak blízko, že jsme se téměř dotýkali nosy. Cítil jsem kyselý pot, jímž byl zalit. Část potu zřejmě vznikla jeho úpornou snahou zbavit se pacifikujícího obleku a kopnout občas do dveří tak, aby to Dean slyšel, ale většinu potu způsobil prostě starý dobrý strach: strach, co s ním bude, až se vrátíme zpět.
Jistě to bude dobrý, myslel si jistě Percy, nejsou to žádní zabijáci... potom možná mylel na Jiskřáka, a to ho přivedlo k myšlence, že jistým způsobem jsme zabijáci. Já sám jsem jich odpravil sedmasedmdesát, víc než kterýkoliv z těch, které jsem přivazoval popruhy, víc než zabil nepřátel seržant York v první světové válce. Zabít Percyho by sice nebylo logické, ale už jsme se nelogicky chovali, říkal si jistě, jak tam seděl s rukama za zády, usilovně pracuje jazykem, aby se zbavil pásky z úst. A kromě toho, pro člověka sedícího na zemi v místnosti s čalouněnými stěnami, svázaného tak důkladně, jak pavouk svazuje mouchu, není logika právě nejsilnějším prostředkem, řídícím jeho myšlení.Co je nutno říci, kdybych ho neměl, kde jsem ho chtěl mít, nikdy bych to neudělal.
"Sundám ti tu pásku z huby, jestli slíbíš, že nezačneš ječet," pravil jsem. "Chci s tebou mluvit, ne se s tebou překřikovat. Tak co? Budeš potichu?"
Viděl jsem úlevu v jeho očích, když si uvědomil, že s ním chci mluvit. Pochopil, že má dobrou šanci vyváznout z toho se zdravou kůží. Přikývl.
Jestli začneš dělat kravál, dostaneš pásku zpátky," řekl jsem. "Rozuměls?"
Další přikývnutí, tentokrát netrpělivější. Uchopil jsem konec pásky, který se mu podařilo uvolnit, a prudce jsem jím škubnul. Hlasitě to zašustilo. Surovec sebou trhl. Percy vyštěkl bolestí a začal si třít rty. Snažil se promluvit, ale uvědomil si, že to nemůže udělat s rukou před ústy, a tak ji spustil.
"Uvolni mě z tý kazajky, ty kolopáku," vyletělo z něj.
"Za moment," odpověděl jsem mu.
"Ne, hned! Okamžitě mě - "
Udeřil jsem ho po tváři. Udělal jsem to ještě předtím, než mi došlo, že se to chystám udělat.
Samozřejmě, věděl jsem, že bych to mohl udělat Dokonce už v době prvního rozhovoru, který jsem vedl o Percym se správcem Mooresem, kdy mi Hal radil, abych Percyho nechal řídit Delacroixovu popravu, jsem věděl, že bych to mohl udělat. Mužská ruka je skoro jako poloochočené zvíře: většinou je hodné, ale někdy uletí a chňapne po první věci, kterou vidí.
Byl to zvuk jako ostré prasknutí, jako když se zlomí větev. Dean si povzdechl. Percy na mě hleděl v naprostém šoku, s očima doširoka otevřenýma, které jenjen vypadnout z důlků. Otevíral a zavíral ústa, jako ryba v akváriu.
"Zavři hubu a poslouchej mě," řekl jsem mu. "Zasloužil sis trest za to, cos udělal Delovi, a dali jsme ti, co ti patřilo. To je jediný, co jsme mohli udělat. Souhlasili jsme s tím všichni, až na Deana, ale i on půjde s náma, protože bysme mu to osladili, kdyby nešel. Že je to tak, Deane?"
Jo," zašeptal Dean. Byl bledý, že by se v něm krve nedořezal. "To se můžete vsadit, že jo."
"A tobě osladíme, že ses vůbec narodil," pokračoval jsem. "Už se těšíme na to, až se ty lidi, se kterejma se tolik oháníš, dozvědí, jaks zasabotoval Delaeroixovu popravu - "
"Zasabotoval -"
" - jaks skoro nechal Deana zabít. Vyzváníme toho dost, abys nedostal žádnou práci, kterou by ti tvůj strejda mohl sehnat."
Percy zuřivě třásl hlavou. Nevěřil tomu, snad tomu ani nemohl věřit. Otisk mé dlaně zůstával na jeho bledé tváři jako vývěsní štít vykladačky z ruky.
"A bez ohledu na to, museli jsme tě aspoň jednou v životě vidět na kolenou. Nemuseli bysme to udělat

sami. I my máme svý známosti, Percy. Copak ses tak hloupej, že to nechápeš? Nesedej sice nahoře v hlavním městě, ale přesto si dokážou s mnohejma věcma poradit. Jsou to lidi, kteří tady máj přátele, bratry, otce. Ti by byli vděčný, kdyby takovýmu poseroutkovi, jako ses ty, mohli uříznout nos nebo penis. Ani by to moc nestálo. Úplně by stačilo, kdyby někdo, o koho stojej, moh bejt na dvoře o tři hodiny týdně dýl."
Percy přestal třást hlavou. Teď už na nás jen tupě zíral. V očích mu stály slzy, ale nestékaly. Domnívám se, že to byly slzy vzteku a bezmocnosti. Nebo jsem si to třeba jen myslel.
"Tak jo - a teď přistoupíme k ty příjemnější stránce, Percy. Dovedu si představit, že tě trochu pálej rty od ty pásky, co jsem ti strh. Ale jinak jsi nedošel žádný újmy. Jen tvá pýcha dostala co proto... Není teda nutný, aby se o tom dozvěděl někdo z těch, co momentálně nejsou v tyto místnosti. Aspoň my to neřeknem nikomu, že mládenci?"
Všichni zavrtěli hlavami. "Samo, že ne," řekl Surovec za všechny. "Co se na Zelený míli uvaří, to na Zelený míli taky zůstane."
"Ty se teď chystáš odejít do Briar Ridge, a my tě do tý doby necháme na pokoji," pravil jsem. "Chceš, aby to tak zůstalo, Percy, nebo chceš, abysme rozehráli tvrdou hru?"
Nastalo dlouhé ticho, jak o tom uvažoval. Skoro jsem slyšel, jak se mu v hlavě otáčejí kolečka a jak vylučuje možné nevýhody. Nakonec, jak jsem se domníval, musela v jeho kalkulacích převážit nejzákladnější pravda: páska z jeho úst byla pryč, ale měl na sobě dosud svěrací kazajku, a pravděpodobně měl moč na krajíčku.
"Dobrá," pravil. "Považujme tu záležitost za uzavřenou. Ale teď mě pusťte z těch hadrů. Cítím, že mý ramena jsou - "
Surovec vykročil dopředu, trochu mě odstrčil ramenem a jednou rukou uchopil Percyho tvář - palec se mu zaryl do Percyho levé tváře, ostatní prsty do pravé.
Ještě okamžik," řekl. "Napřed si poslechni, co ti chci říct. Tady Paul je velkej šéf, a tak někdy musí mluvit uhlazeně."
Snažil jsem se vzpomenout, co jsem Percymu řekl tak uhlazeného, ale nic mě nenapadlo. Spíš jsem přemítal o tom, že jsem se měl raději kousnout do jazyka; Percy vypadal dostatečně vyděšeně a nebylo by dobré ten efekt nějak zkazit.
"Lidi ne vždycky chápou, že bejt uhlazenej není to stejný, jako bejt měkkej, a to je to, o co mně kráčí. Mně uhlazenost může bejt ukradená. Já říkám věci, tak jak jsou. Takže, abys věděl: jestli porušíš svůj slib, máš s největší pravděpodobností po prdeli. A potom si tě najdem - i kdybys utek třeba do Ruska - a potom ti protáhnem nejen řiť, ale všechny otvory, co jich na těle máš. Dostaneš tak do těla, že budeš toužit, aby bylo po tobě, a potom ti nalejem ocet do všech částí, ze kterejch budeš krvácet. Je ti to jasný?"
Percy přisvědčil. Se Surovcovou rukou zabořenou do měkkých částí tváře vypadal Percy stejně bázlivě, jako starý Tydýt.
Surovec ho pustil a ustoupil stranou. Kývl jsem Harrymu, který zezadu přistoupil k Percymu a začal odepínat přezky a popruhy.
"Měj to na paměti, Percy," přidal se Hany. "Měj na paměti, že co je pryč, je pryč."
Všechno to bylo opravdu děsivé, stejně jako ti tři bachaři v modrém... ale měl jsem pocit, jak se mi tělem šíří jakési známé zoufalství. Stále totéž. Třeba se za den či za týden uklidní, znovu si přepočítá šance různých kroků, ale nakonec zkombinuje dvě věci -víru ve své konexe a svou neschopnost vybruslit ze situace, v níž sám sebe vidí v poli poražených. Až se to stane, potom nepochybně půjde za svým cílem jako buldok. Snad jsme museli pomoct zachránit život Melindě Mooresové tím, že jsme k ní vzali Johna - na tom bych nic neměnil ('ani za všechen čínský čaj', jak jsme říkávali za mlada, chtěli-li jsme říci, že za nic na světě), ale nakonec stejně půjdeme k zemi a sudí nás odpočítá. Kromě vraždy není jiné cesty, jak donutit Percyho, aby splnil svou část dohody, i kdyby byl už od nás pryč a musel se vrátit, až mu otrne.
Po očku jsem pohlédl na Surovce a viděl jsem, že i on to ví. Syn paní Howellové Brutus totiž nikdy nebyl žádný hlupák. Maličko pokrčil rameny. Jen o palec zvedl jedno rameno, a potom ho spustil. Ale stačilo to. No a co, Paule? znamenalo to pokrčení rameny. O co jiného tady jde. Udělali jsme, co jsme museli udělat, a udělali jsme to nejlíp, jak jsme dovedli.

Ano. Výsledky rozhodně nebyly polovičaté.
Harry rozepnul poslední přezku na svěrací kazajce. Percy ji s odporem a vztekle uchopil a nechal ji spadnout k podlaze, s ošklivou grimasou na tváři. Nepodíval se na žádného z nás. Aspoň ne přímo.
"Dejte mi mou pistoli a pendrek," řekl. Podal jsem mu je. Vložil pistoli do pouzdra a hikoryový pendrek zasunul do své na zakázku zhotovené smyčky.
"Percy, jestli myslíš na to - "
"Ó, mám to v úmyslu," pravil a otřel se o mne. "Mám v úmyslu myslet na to velmi intenzivně. Zrovna začínám. Budu na to myslet cestou domů. Někdo z vás by mi mohl odpíchnout, mládenci." Když dorazil ke dveřím z cely zpřísněného trestu, otočil se, aby nás všechny ještě jednou počastoval pohledem plným zlosti, rozpaků a pohrdání. Byla to smrtící kombinace, s ohledem na tajemství, které jsme s jakousi naivní nadějí hodlali udržet mezi námi.
"Pokud mě ovšem nechcete požádat o vysvětlení, proč odcházím dřív."
Opustil místnost a pevně kráčel po Zelené míli, zapomínaje ve svém rozčilení, proč ta středová, zelení pokrytá část chodby, je tak široká. Udělal tu chybu už jednou předtím, a se štěstím z toho vyvázl. Podruhé už nevyvážné.
Vyšel jsem za ním ze dveří, snaže se myslet na to, jak ho zpacifikovat - nedovolit mu odejít z bloku E v tom stavu, v jakém se teď nacházel, zpoceného a neupraveného, dosud s rudým otiskem mé dlaně na líci. Ostatní tři mě následovali.
Co se přihodilo potom, přihodilo se velmi rychle - trvalo to všechno asi minutu, možná i méně. Dodnes si z toho dne pamatuji všechno - aspoň většinu, protože jsem to všechno, když jsem přišel domů, a když jsem se dal do pořádku, vyprávěl Janice. Co se dělo později - to jest ranní schůze s Curtisem Andersonem, vyšetřování, brífing Hala Moorese uspořádaný pro nás (tentokrát byl samozřejmě pryč) a nakonec vyšetřovací komise v hlavním městě - tyto věci se mi přirozeně, jako tolik jiného za ta léta, vykouřily z paměti. Ale to, co se stalo tenkrát přímo tam, na Zelené míli, to si pamatuji dokonale.
Percy kráčel se skloněnou hlavou po pravé straně Míle a já jsem si říkal, že žádný obyčejný vězeň na něj nemůže dosáhnout. Ale John Coffey nebyl obyčejný vězeň. John Coffey byl obr a měl dosah jako obr. Viděl jsem, jak jeho dlouhé hnědé ruce vyletěly mezi mřížemi a slyšel jsem, jak zaječel: "Postřeh, Percy, postřeh!" Percy se pokusil otočit, levá ruka mu sjela dozadu pro pendrek. Potom byl uchopen a přitažen k předku cely Johna Coffeyho. Pravou stranou obličeje narazil do mříží.
Zachrčel a otočil se ke Coffeymu, zvedaje svůj hikoryový pendrek. John by jím byl jistě zranitelný; tvář měl odvážně přitlačenou do mezery mezi dvěma středovými mřížemi, takže vypadal, jakoby mezi tyčemi chtěl protlačit celou hlavu. Bylo to samozřejmě nemožné, ale tak to aspoň vypadalo. Tápal pravou rukou, nahmatal týl Percyho krku, zakroutil mu jím a přitáhl si Percyho tvář. Percy strčil pendrek mezi mříže a udeřil Johna do spánku. Coffeymu se začala řinout z hlavy krev, ale nevěnoval tomu pražádnou pozornost. Přitiskl svá ústa na Percyho ústa. Slyšel jsem nějaké šeptání - a zvuky dýchání, jako dlouho zadržovaný dech. Percy se zmítal jako ryba na háčku, snaže se osvobodit, ale neměl šanci; John tiskl svou pravou ruku zezadu na Percyho krk a držel ho pevně. Jejich tváře byly jakoby spečené do jednoho kusu, jako tváře milenců, kteří se vášnivě líbají přes mříže.
Percy vykřikl. Výkřik byl přidušený, jakoby měl opět pásku na ústech. Vyvinul další úsilí, aby se vymanil. Jejich ústa se teď poněkud vzdálila a já jsem viděl černý vír, vznášející se od Johna Coffeyho do Percyho Wetmorea. Co nevstoupilo jeho chvějícími se ústy, to nadechl nosem. Potom se ruka na jeho tyle ohnula, a Percy byl znovu přitažen k Johnovým ústům. Větší část Percyho obličeje v nich zmizela. Percyho levá ruka se otevřela. Jeho vzácný hikoryový pendrek upadl na zelené linoleum. Už ho nikdy nezvedl. Pokusil jsem se vyrazit dopředu, vsadím se, že jsem vyrazil dopředu, ale mé pohyby mi připadaly nešikovné a pomalé. Sáhl jsem po pistoli, ale ořechová pažba vězela pod popruhem a nejprve jsem pistoli nemohl vytáhnout z pouzdra. Cítil jsem, že země kolem mě se chvěje, jako kdybych byl zpět v ložnici správcovy milé malé věže ze slonoviny. Tím si nejsem jist, ale co vím určitě, je to, že jedna ze žárovek v lampách krytých drátěnými koši praskla. Úlomky skla se sesypaly dolů.
Konečně se mi podařilo odepnout bezpečnostní popruh na pažbě mé nulaosmatřicítky, ale než jsem ji vytáhl z pouzdra, John odstrčil Percyho od sebe a udělal krok vzad do své cely. Nehezky se šklebil a utíral si ústa, jako kdyby kousl do shnilého rajčete.

"Co to dělá?" vykřikl Surovec. "Co to, Paule, u všech rohatých, dělá?"
"To, co vysál z Melly, to teď dostal Percy," řekl jsem. Percy se opíral o mříže bývalé Delacroixovy cely. Oči měl doširoka otevřené a prázdné - jako dvě nuly. Opatrně jsem k němu přistoupil, očekávaje, že začne kašlat a dusit se, jako to dělal John, když skončil s Melindou. Ale nestalo se nic takového. Nejdřív tam jen tak stál.
Luskl jsem mu prsty před očima. "Percy! Hej, Percy! Probuď se!"Nic se nedělo. Přidal se ke mně Surovec a obě ruce jsme vztáhli k Percyho prázdné tváři.
"Todle nebude fungovat," pravil jsem.
Surovec na mě nedbal a dvakrát za sebou hlasitě tleskl rukama, těsně před Percyho nosem. A fungovalo to, nebo se aspoň zdálo, že to funguje. Percy zamrkal víčky a rozhlížel se kolem - vypadal omámeně, jakoby se jeho hlava usilovně snažila vrátit k vědomí. Přeskakoval pohledem ze Surovce na mě a zase zpět. Po všechny ty roky, co následovaly, jsem byl přesvědčen, že nikoho z nás neviděl, ale tehdy jsem si myslel, že ano; myslel jsem si, že už přichází k sobě.Odstrčil se od mříží a chvíli se potácel. Surovec mu pomohl obnovit rovnováhu. Jen klid, hochu. Seš v pořádku?" Percy neodpovídal, jen prošel kolem Surovce a zamířil ke služebnímu stolu. Nevrávoral, ale abych byl přesný, neměl k tomu daleko. Surovec k němu natahoval ruku, ale já jsem ho zadržel. "Nech ho na pokoji." Byl bych to řekl, i kdybych věděl, co se stane potom? Od podzimu roku 1932 jsem si tu otázku položil snad tisíckrát. A nikdy jsem na ni nedostal odpověď.
Percy udělal dvanáct či čtrnáct kroků, potom se opět zastavil, s hlavou skloněnou. Byl teď na úrovni cely Divokého Billa Whartona. Wharton dosud vydával zvuky, jako když se řeže dřevo. Celou tu věc prospal. Prospal i svou vlastní smrt. Napadlo mě, že měl smrt mnohem šťastnější, než většina těch chlapů, kteří tady končili. Mnohem šťastnější, než si zasloužil. Než jsme si stihli uvědomit, co se děje, Percy vytáhl pistoli, přistoupil k mřížím Whartonovy cely a vyprázdnil do spícího muže celý šestiranný zásobník. Pif-pif-pif-pif-pif-pif, tak rychle za sebou, jak byl schopen mačkat spoušť. V tom uzavřeném prostoru to byly ohlušující zvuky; když jsem to vyprávěl Janice, slyšel jsem ty výstřely dosud v uších, takže jsem sotva slyšel svůj vlastní hlas.
Přiběhli jsme k němu. Všichni čtyři. Dean tam dorazil první. Nevím, jak se mu to podařilo, neboť byl za mnou a za Surovcem, když Coffey čapl Percyho - ale podařilo se mu to. Chytil Percyho za zápěstí, připraven vykroutit mu pistoli z ruky. Nebylo to však třeba. Percy bez boje upustil pistoli na podlahu. Očima po nás jezdil z jednoho na druhého, jako bychom byli led a on brusle. Zaslechli jsme syčivý zvuk a zacítili pach čpavku, když Percymu povolil měchýř. Následoval zvuk brraap a silnější zápach, když si pustil i do protější strany kalhot. Oči upíral do vzdálenějšího rohu chodby. Byly to oči, které už nikdy nespatřily nic z tohoto našeho reálného světa, pokud je mi známo. Psal-li jsem O tom, že když Surovec o několik měsíců později objevil barevné třísky z cívky pana Jinglese, byl Percy v Briar Lodge, nelhal jsem, třebaže se mu nepodařilo dostat se do útulné kanceláře s ventilátorem; ani se mu nikdy nesplnilo přání sekýrovat pacienty chudé duchem. Ale dovedu si představit, že nejspíš dostal svůj vlastní soukromý pokoj. Měl, koneckonců, konexe.
Wharton ležel na boku zády ke stěně. Kromě spousty krve na prostěradle a na cementové podlaze jsem toho moc neviděl, ale ohledač mrtvol tvrdil, že Percy měl mušku jak Annie Oakleyová. Když jsem si vzpomenul na Deanovo vyprávění o tom, jak Percy tehdy mrštil svým hikoryovým pendrekem po té myši a minul jen chlup, ani mě to moc nepřekvapilo. Vzdálenost tentokrát byla kratší a cíl se nepohyboval. Jeden zásah v rozkroku, jeden v břiše, jeden v hrudníku a tři v hlavě. Surovec v tom oparu spáleného střelného prachu kašlal a gestikuloval rukama. I já jsem kašlal, ale dosud jsem si nevšiml, co mi ukazoval.
"Tam, na konci Míle," říkal Surovec. Hlas měl klidný, ale z očí mu vyzařovala panika. O tom nebylo pochyby. Pohlédl jsem směrem ke konci Zelené míle a spatřil jsem Johna Coffeyho, jak sedí na okraji kavalce. Ruce měl opět sepjaté mezi koleny, ale hlavu měl vzhůru a už nevypadal ani trochu nemocně. Maličko mi kývl, a já - ke svému překvapení, stejně jako tehdy, když jsem mu podal ruku - jsem mu kývnutí oplatil.
"Co budem dělat?" brebentil Harry. "Ach, křistepane, co my jen budem dělat?"
"Nemůžem dělat nic," řekl Surovec tímtéž klidným hlasem. Jsme v kýblu. Že je to tak, Paule?"
Přemýšlel jsem, až se mi z hlavy kouřilo. Díval jsem se na Harryho a Deana, kteří na mě hleděli jako

vystrašené děti. Díval jsem se na Percyho, který tam stál s třesoucíma se rukama a s pokleslou čelistí. Potom jsem se podíval na svého starého přítele, Brutuse Howella.
"Bude to v pohodě," pravil jsem.
Percy konečně začal kašlat. Zlomil se v půli, ruce na kolenou, skoro až dávil. Tvář mu zrudla. Otevřel jsem ústa, maje v úmyslu říci ostatním, aby se drželi stranou, ale nedostal jsem šanci. Percy vydal jakýsi zvuk, který připomínal něco mezi bojovým pokřikem vzpěrače a kvákáním ropuchy. Otevřel ústa a vyplivl oblak černé, vířící mlhy. Byla tak hustá, že na okamžik jsme mu neviděli hlavu. "Ach, panebože, neuveď nás v pokušení," řekl Harry slabým a nanicovatým hlasem. Potom ta mlha zbělela a leskla se jako lednové slunce na čerstvém sněhu. O chvíli později byl oblak pryč. Percy se pomalu napřímil a jeho tupý pohled, kterým přehlížel Zelenou míli, se obnovil.
"Nic jsme neviděli," řekl Surovec. "Tys snad něco viděl, Paule?"
"Ne, já jsem neviděl nic. A ty, Harry?"
"Ne," pravil Harry.
"A ty, Deane?"
"Co jsem měl vidět?" Dean si sundal brýle a začal si je čistit Bál jsem se, že mu z jeho roztřesených rukou vypadnou, ale naštěstí to zvládl.
"Co jsem měl viděť, to je dobrý. To je přesně ono. Teď poslouchejte svýho učitele, hoši, a snažte se to pochopit hned napoprvní, protože času je málo. Je to jednoduché) příběh, tak ho nekomplikujte."

3
Vyprávěl jsem to Jan asi v jedenáct hodin toho rána - už jsem skoro měl nutkání napsat příštího rána, ale bylo to přirozeně téhož dne. Byl to bezpochyby nejdelší den mého života. Už jsem toho na tomto místě mnoho nařečnil, naposledy to, jak William Wharton ležel mrtev na svém kavalci, prošpikovaný olovem, které Percy vypálil od pasu. Ne, tak to není. Čím jsem opravdu skončil, bylo to, jak z Percyho vyšla ta hmota, ať už to byli brouci nebo cokoliv jiného. Taková věc se nesnadno vypráví, dokonce i vlastní ženě, ale řekl jsem jí to.
Zatímco jsem hovořil, přinesla mi půl šálku kávy - ze začátku se mi ruce třásly tak silně, že plný šálek bych jistě rozlil. Když jsem s vyprávěním končil, třes se už poněkud uklidnil a já jsem jsem cítil, že bych zvládl i nějaké jídlo - vajíčko, nebo možná nějakou polévku. "Co nás zachránilo, bylo to, že jsme nemuseli lhát. Ani jeden z nás."
"Akorát jste pár věcí vynechali," řekla. "Pár takových bezvýznamných drobností, jako to, že jste odsouzeného vraha tajně vyvedli z věznice, že vyléčil umírající ženu, že přivedl Percyho Wetmorea k šílenství - čím že to? - vyplivnutím rozžvýkaného mozkového nádoru do jeho hrdla? Nic než drobnosti."
"Nevím, Jan," řekl jsem. Jediný, co vím, že když budeš takhle mluvit, budeš muset tu polívku sníst sama, nebo ji dát psovi."
"Promiň. Ale mám pravdu, nebo ne?"
Jo, máš," přiznal jsem. "Až na to, že jsme vyrazili na - " Na co vlastně? Útěk se to nazvat nedá, výlet, to by nebylo přesné. " - tu cestu. Ani Percy by o tom nedokázal nic říct, ani kdyby přišel k sobě."
"Ani kdyby přišel k sobě," papouškovala. Jak je to pravděpodobné?"
Zavrtěl jsem hlavou, abych naznačil, že nemám nejmenší představu. Ale měl jsem; nemyslel jsem, že by vůbec kdy přišel k sobě: ani v dvaatřicátém, ani v dvaačtyřicátém, ba dokonce ani v dvaapadesátém. V tom jsem měl pravdu. Percy Wetmore zůstal v Briar Ridge až do té doby, než ten ústav v roce 1944 vyhořel. Při požáru tehdy zahynulo sedmnáct chovanců, ale Percy mezi nimi nebyl. Dříve než požár dorazil do křídla, v němž žil, ho vyvedl jeden z dozorců, stále mlčícího a v každém ohledu otupělého - dozvěděl jsem se, že se tomu říká katatonický stav. Přestěhovali ho do jiného ústavu - na jméno si už nepamatuji, ale nemyslím, že by na tom záleželo -a tam zemřel v roce 1965. Pokud je mi známo, naposledy v životě promluvil tehdy, když nám říkal, abychom mu odpíchli odchod... pokud nechceme vysvětlení, proč odchází dřív.
Ironií bylo to, že jsme nikdy nemuseli skoro nic z toho vysvětlovat. Percy se zbláznil a zastřelil Williama Whartona. Tak jsme to řekli, a bylo to každým coulem pravda. Když se Anderson ptal Surovce, jaký byl Percy před tou střelbou a když mu Surovec odpověděl jediným slůvkem - Tichý - zažil jsem hroznou

chvíli, když jsem cítil, že propuknu v smích. I to byla pravda, Percy opravdu byl tichý, neboť po většinu směny měl na ústech izolační pásku a nejlepší, na co se zmohl, bylo mmmph, mmmph, mmmph.
Curtis tam držel Percyho do osmi hodin a Percy mlčel jako indiánský trafikant, až na to, že byl mnohem vyděšenější. Potom se dostavil Hal Moores, který vypadal vztekle, ale odhodlaně, připraven znovu se vyšvihnout do sedla. Curtis Anderson mu to dovolil, a když tak učinil, skoro jsme slyšeli, jak mu spadl kámen ze srdce. Ten zmatený a vystrašený stařec byl pryč. Byl to opět ten starý správce, jak jsme ho všichni znali. Přistoupil k Percymu, svýma velkýma rukama ho chytil kolem ramen a silně jím zatřásl.
"Synu!" vykřikl do Percyho otupělé tváře - do tváře, která už začínala měknout jako vosk, pomyslel jsem si. "Synu! Slyšíš mě? Řekni mi, jestli mě slyšíš. Chci vědět, co se tady stalo!"
Odpovědi se od Percyho, pochopitelně, nedočkal. Anderson si chtěl správce vzít stranou a poradit se s ním, jak se v této věci zachovají - po politické stránce to byl horký brambor - ale Moores ho odstrčil, aspoň pro tuto chvíli, a táhl mě po Míli. John Coffey ležel na svém kavalci tváří ke stěně, s nemravně roztaženýma nohama, jak to vždycky dělal... ale nevypadal, jak vždy vypadal, jak jsme měli brzy zjistit.
"Souviselo nějak to, co se stalo v mým domě, s tím, co se stalo tady, když jste se vrátili?" ptal se Moores potichu. "Budu vás krejt, jak se bude dát, i kdyby mě to mělo stát funkci, ale musím to vědět."
Zavrtěl jsem hlavou. Když jsem promluvil, snažil jsem se rovněž co nejvíc ztišit hlas. Na konci chodby se teď motalo nejméně tucet bachařů. Další fotografovali Whartona v jeho cele. Curtis Anderson byl při tom, a jediný, kdo se na nás díval, byl Surovec. "Ne, pane. Zavedli jsme Johna zpět do jeho cely, jak vidíte, potom jsme vypustili Percyho z cely zpřísněnýho trestu, kam jsme ho ulili kvůli bezpečnosti. Obával jsem se, že bude vyskakovat, ale nestalo se tak. Jen požádal o svůj opasek s pistolí a o pendrek. Potom, když se přiblížil k Whartonově cele, tasil pistoli a začal střílet"
"Myslíš si, že to, že byl v cele zpřísněnýho trestu... způsobilo, že se pomát?"
"Ne, pane."
"Dali jste ho do svěrací kazajky?"
"Ne, pane. Nebylo to potřebný."
"Byl klidnej? Nepral se s váma?"
"Ne, žádnej zápas."
"Ani když viděl, že ho hodláte šoupnout do cely zpřísněnýho trestu? I tehdy byl klidnej a nepral se?"
"Přesně tak." Cítil jsem potřebu to nějak vyšperkovat - nechat Percymu ve scénáři aspoň jeden, dva řádky - ale podařilo se mi tomu pokušení odolat. Jednodušší je lepší, a já jsem to věděl. "Nebyl žádnej kravál. Bez okolků se odebral do jednoho ze vzdálenějších rohů a posadil se ke stěně."
"Nemluvil o Whartonovi?"
"Ne, pane."
"Nemluvil ani o Coffeym?"
Zavrtěl jsem hlavou.
"Měl Percy nějaký výhrady proti Whartonovi? Měl proti tomu chlapovi něco?"
"Snad," řekl jsem a ztišil jsem hlas ještě víc. "Percy byl strašně neopatrnej, Hale. Jednou na něj Wharton dosáhl skrz mříže, přitáhl si ho k sobě, a kapku si s ním pošpásoval." Odmlčel jsem se. "Dalo by se říct, že ho omakával."
"Nic horšího? Jenom... 'kapku si s ním pošpásoval'... a to bylo všecko?"
Jo, ale pro Percyho to stejně bylo sakra špatný. Wharton mluvil něco o tom, že by ho přefik raději, než jeho sestru."
"Mhmm." Moores hleděl po očku na Johna Coffeyho, jakoby potřeboval ujištění, že Coffey je opravdový, že je z tohoto světa. "Nevysvětluje to sice, co se s ním stalo, ale dostatečně to vysvětluje, proč to byl právě Wharton, kdo zatřepal bačkorama a ne Coffey, nebo někdo z vás. A pokud jde o tvý chlapy, Paule, řeknou mně všichni to samý?"
"Ano, pane," řekl jsem mu. "A taky že řeknou," řekl jsem Jan, když jsem se pouštěl do polévky, kterou přinesla na stůl. "To se můžeš vsadit."
"Tys lhal," řekla. "Tys Hálovi lhal."
Inu, to je správná manželka pro chlapa, co říkáte? Když se pustila do hledání dírek od molů na mém nejlepším obleku, častěji nějakou našla, než ne."

"Asi jo, jestli se na to díváš takhle. Ale přesto jsem mu neřek nic, co bysme my dva nedokázali přežít. Vsadím se, že Hálovi je všechno jasný. Koneckonců při tom ani nebyl. Staral se doma o svou ženu, než mu Curtis zavolal."
"Řekl, jak se má Melinda?"
"Tehdy ne, na to nebyl čas, ale hovořili jsme spolu znovu, když jsme se Surovcem odcházeli. Melly si z toho moc nepamatuje, ale je v pořádku. Je při smyslech a chodí. Vykládá o tom, co zasadí příští rok na květinový záhony."
Moje paní chvíli jen tak seděla a sledovala mě, jak jím. Potom se otázala. "Ví Hal, že to byl zázrak, Paule? Pochopil to?"
Jo. Všichni to chápeme, všichni, který jsme byli u toho."
"Tak trochu si přeji, abych byla při tom i já," řekla, "ale myslím, že z větší části jsem šťastná, že jsem při tom nebyla. Kdybych na vlastní oči viděla, jak na cestě do Damašku padají Šavlovi šupiny z očí, asi bych umřela na infarkt."
"Ne," pravil jsem, nakláněje si talíř, abych vyjedl poslední lžíci, "nejspíš bys mu uvařila nějakou polívku. Tahle je bezva, zlato."
"Dobře." Ale ve skutečnosti neměla na mysli polévku, ani vaření, ani obrácení Šavla cestou do Damašku. Dívala se z okna směrem k horám, s bradou v dlani, s očima stejně zamlženýma, jako bývají ty kopce za těch letních rán, která věští horký den. Za takových letních rán, jako bylo ono, když byly nalezeny ty Detterickovy holčičky, pomyslel jsem si zcela bezdůvodně. Uvažoval jsem, proč nekřičely. Jejich vrah jim přece ubližoval; na verandě a na schodech byla přece krev. Tak proč tedy nekřičely?
"Ty si myslíš, že toho chlapa Whartona zabil ve skutečnosti John Coffey, že je to tak?" zeptala se Janice, když se konečně přestala dívat z okna. "To nebyla nehoda, ani nic takového; ty si myslíš, že použil Percyho Wetmorea jako zbraň."
"Ano."
"Proč to udělal?"
"To nevím."
"Vyprávěj mi ještě jednou, co se stalo, když jste Coffeyho odváděli z Míle, dobře? Jen tu část."
Poslechl jsem ji. Vyprávěl jsem jí, jak se ta hubená ruka vymrštila mezi mřížemi a uchopila Johnův biceps a jak mi připomínala hada - takového toho vodního hada, kterého jsme se jako děcka vždycky báli, když jsme se koupali v řece - a jak Coffey řekl Whartonovi, že je špatnej chlap. Jak to skoro zašeptal.
"A Wharton řekl... ?" Moje paní opět hleděla z okna, ale tentokrát mě aspoň poslouchala. Všechna čest."
"Wharton řek, To je pravda, negre, špatnej, jak ty toužíš bejt'"
"A už nic víc."
Jo, měl jsem pocit, že se něco stane hned tehdy, ale nestalo se nic. Surovec sundal Whartonovu ruku z Johna a řekl mu, aby si šel lehnout, což Wharton udělal. Už ho zase přestávaly držet nohy. Ještě řek něco o tom, že negři by měli mít svý vlastní elektricky křesla, a tím to zhaslo. Šli jsme si zase po svým."
John Coffey o něm řekl, že je špatný chlap."
Jo, to sedí. To stejný ale řek jednou i o Percym. Možná, že víc než jednou. Už si přesně nevzpomínám, ale rozhodně to řek."
"Ale Wharton Johnovi Coffeymu osobně nic neudělal, že je to tak? Stejně jako Percy mu nic neudělal, řekla bych."
"Ne. To, jak jsou umístěný jejich cely - Whartonova nedaleko služebního stolu na jedny straně, a Johnova na opačným konci a na opačný straně. Sotva na sebe vůbec viděli."
"Řekni mi, jak Coffey vypadal, když ho Wharton popadl."
Janice, to nikam nevede."
"Třeba ne a třeba jo. Řekni mi ještě jednou, jak vypadal."
Povzdechl jsem si. "Vsadím se, že ty bys řekla, že vypadal šokovaně. Těžce popadal dech. Jako ty, když se opaluješ na pláži a já se k tobě nenápadně přikradu a postříkám ti záda studenou vodou. Nebo jako praštěný pytlem."
"To je pochopitelné," řekla. "Když někdo někoho z ničeho nic popadne, to ho překvapí. To ho na

vteřinku probudí z letargie."
Jo," řekl jsem. A potom jsem se opravil. "Ne."
"Tak co? Ano nebo ne?"
"Ne. Nebyl překvapenej. Bylo to jako tehdy, když chtěl, abych přišel do jeho cely, že mi může vyléčit tu infekci. Nebo když chtěl, abych mu podal tu myš. Třeba ho to překvapilo, ale ne tak, že by se ho to dotklo... aspoň ne tak docela... ach, kristepane, já, já nevím."
"Nu, dobrá, nechme to tak," řekla. Jen si neumím představit, proč to John udělal. To je všechno. Nevypadá to, že by byl od přírody násilník. Což vede k další otázce, Paule: jak ho můžete popravit, jestli máš pravdu o těch děvčatech? Jak ho můžete posadit na elektrické křeslo, jestliže někdo jiný-"
Vyskočil jsem ze židle. Loktem jsem zavadil o talíř a shodil ho na podlahu, kde se rozbil. Něco mě totiž napadlo. Byla to v tom okamžiku spíš intuice než logická úvaha, ale vyznačovala se určitou morbidní elegancí.
"Paule?" pravila Janice poplašeně. "Co se stalo?"
"Nevím," řekl jsem. "Nevím, ale jestli budu moct, tak na to rozhodně přijdu."

4

Důsledkem toho střílení byl trojmanéžový cirkus, s guvernérem v jedné manéži, věznicí v druhém a chudákem slabomyslným Percym Wetmorem ve třetí. A kdopak že se to stal cirkusovým mistrem? Inu, této práce se ujali různí páni od tisku. Tehdy nebyli ještě tak mizerní, jako jsou dnes - nedovolili si být tak mizernými - ale dokonce i před Geraldem a Mikem Wallacem a těmi ostatními, se dokázali přerazit pracovitostí, když někde vytušili látku, do které by se mohli zakousnout. K tomu právě došlo v tomto případě. Dokud představení pokračovalo, byli ve své kůži.
Ale i ten nejživější cirkus, s těmi nejvýstřednějšími nápady, nejlegračnějšími klauny, nejdivočejšími zvířaty, jednou odjede. Tento konkrétní cirkus odjel po zasedání vyšetřovací komise, jejíž označení zní sice značně podivně a hrůzostrašně, která se však ukázala být velice krotkou a bezzubou. Za jiných okolností by guvernér pravděpodobně požadoval něčí hlavu, tentokrát však od toho upustil. Jeho vyženěnému synovci - pokrevnímu příbuznému jeho manželky - ruplo v bedně a zabil člověka. Sice zabil vraha - díkybohu za to, že se nestalo nic horšího - ale Percy zabil člověka, když ležel spící ve své cele, což nebylo docela košer. Když si přimyslíte skutečnost, že ten mladík, o kterého jde, zůstal na tom intelektuálně jako březnový zajíc, pochopíte, proč chtěl guvernér smést tu záležitost ze stolu, a to co nejrychleji. Naše cesta v naklaďáku Harryho Terwilligera do domu správce Moorese se nikdy neprovalila. Ani skutečnost, že Percy byl v době, kdy jsme byli pryč, navlečen do svěrací kazajky a zavřen v cele zpřísněného trestu, nikdy nevyšla najevo, stejně jako skutečnost, že William Wharton byl v době, kdy ho Percy zastřelil, nadopován až po čárku. Proč by to také mělo vyjít najevo? Úřady neměly důvod ve Whartonově případě brát do úvahy cokoliv jiného než půl tuctu kulek. Ohledač mrtvol je vyňal, majitel pohřebního ústavu uložil Whartonovu tělesnou schránku do sosnové truhly, a to byl konec muže s tetováním Billy Kid na levém předloktí. Šťastný konec nešťastného případu, řekli byste.
Suma sumárum, poprask dozněl během dvou týdnů. Během této doby jsem se neodvážil odskakovat a vzít si na den volno, abych prošetřil ten nápad, který jsem dostal doma u kuchyňského stolu ráno po té mele. S jistotou jsem věděl, že ten cirkus odjel, až když jsem přišel do práce toho politováníhodného dne v půli listopadu - myslím, že dvanáctého, ale za toto bych krk nedal. Toho dne jsem našel na stole kus papíru, kterého jsem se děsil: DP Johna Coffey-ho. Místo Hala Moorese ho podepsal Curtis Anderson. To ho samozřejmě nedělalo o nic méně platným, neboť stejně musel projít přes Hala, aby se dostal ke mně. Představoval jsem si Hala, jak sedí u stolu na správě, s tímto kusem papíru v rukou, sedí a myslí na svou paní, která se stala devítidenním zázrakem pro doktory ve Všeobecné nemocnici v Indianole. Ti jí svého času vystavili její vlastní DP, ale John Coffey ho roztrhal na cimprcapr. Teď však nastal čas, aby se John Coffey prošel po Zelené míli. Kdo z nás to dokáže zastavit? Kdo z nás dokáže roztrhat na cimprcampr jeho DP?
Datum, které stálo na tom glejtu, byl 20. listopad. Tři dni po tom, co jsem ho obdržel - domnívám se, že patnáctého - jsem přinutil Janice, aby zavolala do mé práce, že jsem nemocný. Když jsem si dal šálek kávy, odjel jsem ve své špatně odpérované, ale jinak ještě schopné fordce na sever. Janice mě na cestu

políbila a popřála mi hodně štěstí; poděkoval jsem jí, třebaže jsem už delší dobu neměl jasnou představu, co to štěstí je - na co se těším, a co nenacházím. Jediné, co jsem věděl s jistotou, že mi při řízení není do zpěvu. Aspoň ne toho dne.

Ve tři hodiny toho odpoledne jsem byl už vysoko v horách. Stihl jsem dojet k soudu okresu Purdom ještě než zavřeli, abych si prohlédl nějaké záznamy. Mezitím mě navštívil šerif, kterému nějaký snaživý úředníček servilně donesl, že se jakýsi podezřelý cizinec přehrabuje v jejich místních mrtvolách. Šerif Catlett chtěl vědět, jak si to asi představuji. Řekl jsem mu to. Catlett si to promyslel, a potom mi řekl něco zajímavého. Poznamenal, že jestli

O tom někde ceknu, všechno zapře. Nebylo to sice
nic světoborného, ale přece jen to bylo cosi. Určitě
to bylo cosi. Myslel jsem na to celou cestu domů.

I té noci, když jsem ležel na boku na svém lůžku,
znamenalo to pro mě sakra hodně přemýšlení a sakra málo spaní.

Příštího dne jsem vstal, až když už na východě nebylo po slunci ani vidu, a odjel jsem napříč celým státem do okresu Trapingus. Vyhnul jsem se Homerovi Cribusovi, tomu velikému pytli, naplněnému střevy a vodou, a místo toho jsem si promluvil se šerifovým zástupcem Robem McGeem. McGee nechtěl poslouchat, co mu říkám. Velmi rozhodně dával najevo, že to nechce slyšet. V jedné chvíli jsem si byl čertovsky jist, že mě udeří přes ústa, čím by své poslouchání zastavil, ale nakonec se umoudřil, a souhlasil s tím, že půjde, a zeptá se Klause Dettericka na pár věcí. Uvažoval jsem, kde bere tu jistotu, kterou já nemám. Je mu teprve devětatřicet, ale vypadá teď jak stařec," řekl McGee, "a nemá nejmenší chuť, aby se mu nějakej vychytralej bachař z krimu hrabal v jeho smutku, kterej se teprv začal utřásat. Vy zůstanete tady ve městě. Nechci vás vidět v dohledu Dettericky farmy, ale chci, abyste byl k maní, až to s Klausem skončím. Jestli vás začnou žrát roupy, dejte si tady v jídelně kus koláče. To vás trochu zatíží." Skončil jsem při dvou kouscích, a cítil jsem se zatížen až moc.

Když se McGee vrátil do jídelny, a sedl si k pultu vedle mé, snažil jsem se přečíst něco z jeho tváře. Nepodařilo se mi to. "Nuže?" zeptal jsem se.

"Pojďte ke mně domů. Pohovoříme si tam," řekl mi. "Tohle místo je na můj vkus kapku moc veřejný."

Debatovali jsme na přední verandě jeho domu. Oba jsme byli schoulení a zimomřiví, ale paní Mc-Geeová nedovoluje nikde ve svém domě kouřit. Byla to žena, která předběhla svou dobu. McGee si dal načas, než začal hovořit. Vypadal jako muž, kterému nečiní pražádné potěšení, co slyší ze svých vlastních úst.

"Nic to nedokazuje. Nemyslete si, že to cokoliv dokazuje, rozumíte?" řekl, když skončil. Jeho tón byl bojovný a během řeči po mně agresivně gestikuloval doma ubalenou cigaretou, ale tvář měl nešťastnou. Co se děje u soudu, není všechno košer, a to jsme oba věděli. Měl jsem dojem, že poprvé v životě by si zástupce McGee přál být stejným okresním tupcem, jakým byl jeho šéf.

"To je mi jasný," řekl jsem.

"A jestli si myslíte, že z toho vytřískáte novej proces, tak si to pořádně rozmyslete, seňore. John Coffey je černoch, a v trapinguským okrese jsme sakra háklivý na to, aby se černochům umožňovaly nový procesy."

"I to je mi jasný."

"Tak co hodláte dělat?"

Uhasil jsem svou cigaretu o zábradlí verandy a hodil ji na ulici. Potom jsem vstal. Čekala mě dlouhá cesta ve vychladlém autě, a čím dřív vyrazím, tím dřív ji budu mít za sebou. "To bych i já rád věděl, zástupce McGee," řekl jsem, "ale bohužel to nevím. Jediný, co dneska večer vím na beton je to, že ten druhej kousek koláče byla chyba."

"Něco vám řeknu, vy jeden chytrolíne," řekl, stále ještě hovoře tím bohapustě bojovným tónem. "Především si myslím, že byste tu Pandořinu skříňku neměl otvírat."

"Nebyl jsem to já, kdo ji otevřel," odpověděl jsem, a odjel jsem domů.

Dojel jsem tam pozdě - až po půlnoci - ale moje paní ještě nespala. Trochu jsem to čekal, ale přece mi dělalo dobře na duši, že ji vidím a že cítím její paže kolem svého krku, a její tělo těsně přitisknuté k mému. "Nazdar, cizince," řekla, a dotkla se mě v rozkroku. "Doufám, že tentokrát je tento brach v

pořádku, co? Že je tak zdravý, jak má být."
"Ano, paní," řekl jsem, a zvedl ji do náručí. Odnesl jsem ji do ložnice a milovali jsme se jak zákon káže, a když jsem dospěl k vyvrcholení, k tomu rozkošnému pocitu odcházení a opětovného přicházení, myslel jsem na nekonečně uplakané oči Johna Coffeyho. A na Melindu Mooresovou, jak říká "Zdálo se mi o vás, jak jste putoval ve tmě a já s vámi."
Stále ještě leže na své ženě, s jejíma rukama kolem svého krku, a s našimi stehny vzájemně propletenými, jsem se pustil do pláče.
"Paule!" vykřikla šokována a zděšena. Nemyslím, že by za celou dobu od naší svatby viděla mé slzy víc než půltuctukrát Za normálních okolností jsem nebyl žádný uplakanec. "Paule, co je ti?"
"Dozvěděl jsem se tam všechno, co jsem se měl dozvědět," pravil jsem přes slzy. "Vím toho proklatě mnoho, jestli chceš vědět pravdu. Čeká se ode mě, že ani ne za týden proženu elektrickej proud Johnem Coffeym, ale ten, kdo zabil ty Detterickový děvčata, byl William Wharton. No jo, byl to Divokej Bil."

5
Příštího dne obědvala v mé kuchyni stejná parta starých mazáků, jako po té zrušované Delacroixově popravě. Pátým účastníkem válečné porady byla tentokrát moje paní. Byla to právě Jan, která mě přesvědčila, abych to řekl ostatním. Mým prvním impulzem bylo říct ne. Cožpak to není dost špatné, že o tom víme my? ptal jsem se jí.
"Nedíváš se na to ze správného úhlu," namítla. "Nejpíš proto, že jsi stále ještě vyšinutý. Vždyť oni už vědí i horší věc, a sice že John trpí za zločin, který nespáchal. Tímhle se to náhodou trochu zlepší."
Já jsem si nebyl jist, ale podrobil jsem se jejímu úsudku. Čekal jsem bouři, když jsem řekl Surovcovi, Deanovi a Harrymu, co jsem se dozvěděl (nemohl jsem to dokázat, ale dozvěděl jsem se to), ale jejich první reakcí bylo jen zamyšlené mlčení. Potom, když si nabídli po druhém kousku Janiných piškotů a začali si je mazat nestydatým množstvím másla, osmělil se Dean jako první: "Tak ty si myslíš, že ho John viděl? Že viděl Whartona, jak pohodil ty děvčata, nebo možná i to, jak je znásilňoval?"
"Myslím, že kdyby ho při tom viděl, pokusil by se to zastavit," pravil jsem. "A pokud jde o Whartona, třeba ho viděl, když bral nohy na ramena. Předpokládám, že ho mohl vidět. A jestli ano, později na to zapomněl."
"Určitě," řekl Dean. Je sice nadanej speciálníma schopnostma, ale moc vtipný kaše nepojed. Zjistil, že to byl Wharton až tehdy, když se k němu natáh skrz mříže a dotknul se ho."
"To proto vypadal John tak překvapenej... tak šokovanej," přikývl Surovec. "Vzpomínáte si, jakým způsobem otvíral oči?"
Přisvědčil jsem. "Využil Percyho proti Whartonovi jako zbraň, jak řekla Janice, a to je právě to, co mě přimělo k přemýšlení o celý věci. Proč by měl mít John Coffey zájem na zabití Divokýho Billa? Percyho - toho třeba jo. Percy šlápl v jeho přítomnosti na Delacroixovu myš, Percy upálil Delacroixe zaživa a John to věděl - ale proč Whartona? Wharton tím nebo oním způsobem zavařil většině z nás, ale Johnovi, pokud je mi známo, nikdy neublížil. Za celou tu dobu, co byli spolu na Míli, si vyměnili sotva čtyři tucty slov a z toho polovinu tý poslední noci. Proč by se s Johnem taky měl Wharton bavit? Pocházel z okresu Purdom, a pokud se bílejch hochů tam ze severu týče, ti viděj negra, jenom když jim náhodou vleze do cesty. Tak proč by se s ním bavil? Co mohl John uvidět tak špatnýho, když se ho Wharton dotkl, že si ušetřil ten jed, kterej vysál z Melindina těla?"
"A že se při tom napůl zabil i sám," doplnil Surovec.
"Spíš ze třech čtvrtin. A tak mě napadlo, že jediná věc, dost zlá na to, aby udělal něco takovýho, byly ty Detterickový dvojčata. Říkal jsem si, že ten nápad má něco do sebe, že je tam příliš mnoho shod, aby to nebylo pravda. Potom jsem si vzpomenul na to, co Curtis Anderson napsal v prvním oběžníku, kterej jsem kdy o Whartonovi dostal - že Wharton je bláznivej divoch, a že se toulal po celým státě, než udělal to loupežný přepadení a zabil všechny ty lidi. Toulal se po celým státě. To mě trklo. Potom tady byl ten způsob, jakým se snažil udusit tady Deana, když k nám narukoval. To mě přivedlo k myšlence na-"
"Na toho psa," doplnil Dean. Třel si krk na místě, kde mu Wharton obtáhl ten řetěz. Nemyslím, že by si uvědomoval, co dělá. Jak byl krk toho psa zlomenej."
"Mimochodem, odjel jsem nahoru do okresu Purdom, abych si zkontroloval Whartonovy soudní

záznamy. Co jsme dostali sem, to byly jenom zprávy o těch vraždách, který ho přivedly na Zelenou míli. Jinejma slovama jenom o konci jeho kariéry. Mě zajímal začátek."
"Bylo toho hodně?"
Jo. Vandalismus, drobné krádeže, podpálení seníku, dokonce krádež výbušnin - s jedním kámošem šlohli kus dynamitu a odpálili ho u potoka. Začal s tím brzo, v deseti letech, ale to, co jsem hledal, tam nebylo. Potom někdo na mě upozornil šerifa, a na to, co tam dělám, a to byla fakticky klika. Nakecal jsem mu, že při prohlídce Whartonovy cely jsme našli v jeho matraci balíček fotek malejch děvčat bez šatů. Řek jsem mu, že mě zajímá, jestli Wharton neměl nějaký přestupky, který by svědčili o pederastii, protože jsem slyšel o pár nevyřešenejch případech v Tennessee. Dával jsem si pozor, abych se nezmínil o těch Dettericko vejch dvojčatech. Nemyslím si, že by ho to jinak napadlo."
"To je jistý, že ne," řekl Harry. "Proč by ho to mělo napadnout? Ten případ je koneckonců vyřešenej."
"Říkal jsem si, že by nemělo smysl po tom jít, kdyby se ve Whartonovejch starejch záznamech nic takovýho nenašlo. V tom fasciklu toho byly spousty, ale nic tohodle druhu. Potom se ten šerif - jmenoval se Catlett - zasmál a řek, že ne všechno se o takovým shnilým jabku, jakým Bill Wharton byl, dostalo do soudních záznamů. Ostatně na tom ani nezáleží. Je přece mrtvěj, nebo ne?"
"Řekl jsem mu, že si chci uspokojit jen svou vlastní zvědavost, nic jinýho, a to ho uklidnilo. Vzal mě dozadu, do svý kanceláře, posadil mě, nabídl mi šálek kávy a koláček, a vyprávěl mi, že před šestnácti měsíci, když Whartonovi bylo necelých osmnáct, ho nějakej chlap na západě okresu načapal ve stodole se svou dcerou. Nebylo to zrovna znásilnění; ten chlápek to popsal Catlettovi tak, že mu 'šlo jen o to otřít si péro'. Promiň, drahá."
"To nic," řekla Janice. Přece však zbledla.
Jak starý bylo to děvče?" zeptal se Surovec.
"Devět," řekl jsem.
Škublo to s ním.
"Ten chlap by si to býval vyřídil s Whartonem na místě, kdyby měl po ruce nějaký starší bratry nebo bratrance, který by mu pomohli, ale neměl nikoho takovýho. Tak se obrátil na Catletta, ale vysvětlil mu, že chce Whartona jen varovat. Nechce, aby se tahle háklivá věc dostala na veřejnost. Mimochodem, šerif Catlett se zabýval Whartonem už hezky dlouho -asi tak na osm měsíců ho dostal do polepšovny, když bylo Whartonovi patnáct - a rozhodl se, že toho má akorát dost. Vzal tři svý zástupce, odjeli k Whartonovým, vzal si stranou matičku, která hned začala bulit a kvílet, a potom upozornil pana Williama 'Billyho Kida' Whartona, co se stane velkejm uhrovitejm mizerům, který choděj do seníku s děvčatama ani ne tak starýma, aby měly měsíčky. Pořádně jsme toho parchanta postrašili," řekl mi Catlett. 'Postrašili jsme ho tak, že mu hlava krvácela, rameno měl vykloubený a prdel měl rozsekanou na cimprcampr.'"
Surovec se zasmál pod fousy. "To tak vypadá na okres Purdom," řekl. "To se mi líbí."
"Věřte nebo nevěřte, asi tři měsíce potom Wharton zdrhl z domu, začal s chlastem a skončil s loupežným přepadením," pokračoval jsem. "To, a ty vraždy, ho přivedlo k nám."
"Tak teda jednou měl něco s nezletilým děvčetem," řekl Harry. Sundal si brýle, dýchl na ně a vyleštil si je. "Svým způsobem nezletilým. Ale jednou, to přece nic neznamená, není-liž pravda?"
"Žádný chlap neudělá něco takového jenom jednou," vložila se do toho má paní, a potom sevřela ústa tak těsně, až skoro nebyla vidět.
Potom jsem se pustil do vyprávění o tom, co jsem zjistil v okrese Trapingus. K Robovi McGeemu jsem byl mnohem upřímnější - jinou možnost jsem ani neměl. Dodnes nemám nejmenší představu, s jakou asi povídačkou vyrukoval na pana Dettericka, ale ten McGee, který si ke mně přisedl tehdy v té jídelně, vypadal o sedm let starší, než před dvěma hodinama.
V půli května, asi měsíc před tou loupeží a vraždami, které ukončily Whartonovu krátkou kariéru coby desperáta, Klaus Detterick natíral stodolu (a shodou okolností i Bowserovu boudu vedle ní). Nechtěl, aby jeho syn, který byl ostatně ve škole, lezl na vysoké lešení, a tak si najal jednoho mládence. Docela hezkého mládence. Velmi tichého. Šlo o tři dny práce. Ne, ten mládenec nespal v domě, Detterick nebyl tak hloupý, aby si myslel, že hezký a tichý mládenec znamená současně počestného mládence, zejména v těch dobách, kdy se po silnicích potulovalo tolik ušmudlané a na všechno odhodlané chátry. Muž, který má rodinu, musí být opatrný. Ostatně ten kluk o ubytování ani nežádal; řekl Dettericovi, že si najal

pokoj ve městě, u Evy Priceové. V Teftonu opravdu žila dáma jménem Eva Priceová, a opravdu pronajímala pokoje, ale tehdy v květnu neměla žádného nájemníka, který by odpovídal popisu Detterickova námezdního dělníka. Bydleli u ní jen obvyklí zákazníci v károvaných oblecích, se slamáky na hlavě, tahající s sebou kufry se vzorky - jinými slovy obchodní cestující. McGee mi to mohl vyprávět proto, že se cestou z Detterickovy farmy zastavil u paní Priceové. To svědčí o tom, jak ho vzalo to, co se na farmě dozvěděl.
"Tak je to," dodal, "ale neexistuje žádnej zákon proti lidem, který přespávaj v lese pod širákem, pane Edgecombe. I já sám jsem to párkrát udělal."
Námezdní dělník tedy nespal v Detterickově domě, ale dvakrát u nich večeřel. Viděl se s Howiem. Viděl se i s oběma děvčaty, Corou a Kathe. Poslouchal jejich žvatlání o tom, na co se těší o prázdninách, protože když je hezké počasí, mamka jim dovoluje spát na verandě, kde si mohou připadat jako ženy pionýrů, kteří v krytých vozech překračují Velké pláně.
Představoval jsem si ho, jak sedí u stolu, jí pečené kuře a žitný chléb paní Detterickové, poslouchá, drží své vlčí oči pod závojem, přikyvuje, usmívá se, ale všechno si ukládá do paměti.
"To nevypadá na divocha, o jakém jsi mi vyprávěl, když přišel na Míli, Paule," řekla Janice pochybovačně. "Ani trochu to tak nevypadá."
"To jste ho neviděla nahoře v indianolský nemocnici, paní," řekl Harry. Jen tam tak stál, s hubou otevřenou a s holým zadkem trčícím zpod noční košile. Dovolil nám, abysme ho oblíkli. Mysleli jsme, že je nadrogovanej, nebo že je na hlavu. Že, Deane?"
Dean přisvědčil.
"Den po tom, co dokončil tu stodolu, nějaký chlap s šátkem na tváři přepadl Hampeyho zasílatelství v Jarvisu," řekl jsem jim. "Odešel odtud se sedmdesáti dolary. Odnesl si i stříbrný dolar z roku 1892, který si ten zasílatelský agent schovával pro štěstí. Ten stříbrný dolar se našel u Whartona, když ho zatkli, a Jarvis je jen třicet mil od Teflonu."
"Takže ten lupič... ten divoch... vy si myslíte, že se zastavil na tři dni u Klause Dettericka, aby mu pomohl natřít stodolu," pravila moje žena. "Povečeřel s nimi, a potom řekl, tak sbohem, lidičky, ať se vám daří?"
"Nejděsivější na lidech, jako byl on, je to, jak jsou nepředvídatelní," řekl Surovec. "Třeba plánoval, že Detterickovy zabije a vybere jim dům, ale potom změnil názor, protože nějakej mrak zakryl slunce v nepravou chvíli, nebo něco na ten způsob. A dost možná, že se chtěl jen drobátko povyrazit. Ale nejspíš mu už oči padly na ta děvčata, a rozhodl se, že se vrátí. Co myslíš, Paule?"
Přisvědčil jsem. Ovšem, že jsem si to myslel. "A potom je tady to jméno, pod kterým se u Detterickových představil."
Jaké jméno?" zeptala se Jan.
"Will Bonney."
"Bonney? Nerozumím -"
"To bylo pravý jméno Billyho Kida."
"Ach." Oči se jí rozšířily. "Ach! Toto by vám mohlo pomoct Johna Coffeyho z toho vysekat! Díky bohu! Stačí jen ukázat panu Detterickovi Whartonovu fotku... musí mu svitnout..."
Vyměnili jsme si se Surovcem nespokojené pohledy. Dean vypadal o něco nadějněji, ale Harry si prohlížel ruce, jako by měl za nehty něco tak zajímavého, co nesnese odklad.
"Co se stalo?" zeptala se Janice. "Proč se jeden na druhého tak díváte? Ten chlap McGee to jistě..."
"Rob McGee na mě udělal dojem jako dobrej chlap, a myslím si, že je opravdu špičkovým ramenem zákona," řekl jsem, "ale nemá v okrese Trapingus žádnou váhu. Všechnu moc má v rukou šerif Cribus. Toho dne, kdy ten znovu otevře Detterickův případ na základě toho, co se mi podařilo zjistit, toho dne začne v pekle sněžit."
"Ale jestliže tam Wharton byl... a jestliže Detterick identifikuje jeho fotografii a všichni vědí, že tam byl..."
"To, že tam byl v květnu, neznamená, že v červnu děvčata zabil," řekl Surovec. Hovořil tichým, kultivovaným hlasem, jakým se někomu oznamuje, že někdo z jeho rodiny umřel. "Na jedny straně je chlápek, kterej pomáhal Klausovi Detterickovi natírat stodolu, a potom spořádaně odešel. Ukázalo se, že páchal zločiny po celé zemi, ale za ty tři dny, co se motal kolem Teftonu, na něj nebyla jediná stížnost. Na druhý straně chytili toho velkýho černocha, toho ukrutně velkýho černocha, jak sedí na břehu řeky, a

drží v rukou dvě malý nahatý mrtvý holčičky."
Zavrtěl hlavou.
"Paul má pravdu, Jan. McGee může mít svý pochybnosti, ale McGee nehraje žádnou roli. Jedinej, kdo může ten případ znovu otevřít, je Cribus, a Cribus se nechce špinit s něčím, co považuje za šťast-nej konec - byl to koneckonců negr, myslí si, 'a ne někdo z nás. Prima. Udělám si vejlet nahoru do Cold Mountain, u Mamky si dám biftek a točený pivo, kouknu se, jak ho usmažej, a je po ptákách.' "
Janice to všechno poslouchala s rostoucím výrazem hrůzy. Potom se obrátila ke mně. "Ale McGee tomu věří, není to tak, Paule? Viděla jsem ti to na tváři. Zástupce šerifa McGee si uvědomuje, že zavřel nesprávného chlapa. Cožpak se nemůže proti šerifovi postavit?"
Jediný, co by získal, kdyby se proti němu postavil, by bylo, že by přišel o zaměstnání," řekl jsem. "Ano, myslím, že v srdci si je jist, že to byl Wharton. Ale říká si, že když bude držet hubu a hrát divadýlko, než Cribus odejde do penze, nebo se užere k smrti, bude mít o práci postaráno na doživotí. A potom bude všechno jinak. To si říká každej večer, když jde spát. Aspoň tak si to představuju. A v jedny věci se od Homera ani tak moc neliší. Říká si, Je to koneckonců jenom černoch. Nebylo by dobrý, kdyby kvůli tomu usmažili bílýho chlapa."
"Potom za nimi musíš jít ty," pravila Janice, až mi srdce vychladlo z toho rozhodného tónu jejího hlasu, nepřipouštějícího jakoukoliv pochybnost. "Musíš tam jít a říct, cos zjistil."
"A jak jim to máme říct, co jsme zjistili, Jan?" zeptal se jí Surovec tímtéž tichým hlasem, jako před chvílí. "Máme jim snad říct o tom, jak Wharton čapnul Johna, když jsme ho unášeli z věznice, aby provedl zázrak na správcovy ženě?"
"Ne... ovšem, že ne, ale..." Uvědomila si, na jak tenkém ledě se octla, a tak zabruslila jinam. "Potom lžete," řekla. Hleděla na Surovce vyzývavě, potom se otočila a stejně vyzývavě hleděla na mě. Byl to takový pohled, že by vypálil díru v novinách jak čočka.
"Lžete," opakoval jsem po ní. "O čem máme lhát?"
"Tak, jaks to už dělal, napřed na severu v okrese Purdom, potom na jihu v okrese Trapingus. Půjdeš tam, a řekneš tomu starému, tlustému šerifovi Cribusovi, že ti Wharton řekl, že ta Detterickova děvčata znásilnil a zavraždil. Že se přiznal." Na okamžik se přestala tak dívat na Surovce. "Ty mu můžeš pomoct, Brutusi. Můžeš říct, žes byl při tom, když se Wharton přiznal. Žes to slyšel i ty. A dokonce, že to pravděpodobně slyšel i Percy, a že pravděpodobně právě proto ho poslal ve vlastní režii ke všem čertům. Zastřelil Whartona, protože nesnesl pomyšlení na to, co Wharton udělal těm dětem. Přeskočilo mu z toho. Jen... cože? Co teď, pane bože?"
Nebyl jsem to už jen já a Surovec; teď na ni s jistým druhem hrůzy hleděli i Harry a Dean.
"Nikdy jsme nic z toho nehlásili, paní," řekl Harry. Mluvil, jako by hovořil s dítětem. "První, co se nás zeptaj, bude, proč jsme to neudělali. Čeká se od nás, že budem hlásit všechno, co naši chovanci říkají o předcházejících zločinech. O svých, nebo kohokoliv jinýho."
"A kromě tomu, jemu se nedalo věřit," přiložil si polínko Surovec. "Takovej chlap, jako je Divokej Bill Wharton, lže o čemkoliv, Jan. O zločinech, který spáchal, o velkejch zvířatech, s kterejma se zná,
O tom, kolik ženskejch přeříz, o trojkách, který dal
na střední škole v ragbyovým týmu, a dokonce snad
i o počasí."
"Ale... ale..." Selhal jí hlas. Objal jsem ji, ale ona se zlostně odtáhla. "Ale byl tam! Natíral přece tu prokletou stodolu! PŘECE S NIMI VEČEŘEL!"
"To všechno nejsou důvody, aby se zodpovídal za ten zločin," řekl Surovec. "Koneckonců, co by se stalo? Jednoho chlapa dvakrát neustrážíš."
"My všichni tady kolem tohoto stolu víme, nejen že to John Coffey neudělal, ale že se dokonce pokoušel těm děvčatům život zachránit. Zástupce Mc-Gee toto všechno přirozeně neví, ale má sakra dobrej důvod domnívat se, že ten muž byl odsouzenej za zločiny, který neudělal. A přece... přece... není možný pro něj získat novej proces. Není dokonce ani možný ten případ znovu otevřít."
Je to tak, paní," řekl Dean. Zuřivě si čistil brýle. "Asi tak to vypadá."
Janice seděla s hlavou svěšenou, a přemýšlela. Surovec začal něco říkat, ale já jsem zvedl ruku a umlčel jsem ho. Nevěřil jsem, že by Janice mohla vymyslet způsob, jak Johna vytáhnout z klece smrti, ale na

druhé straně jsem nevěřil ani tomu, že by to bylo nemožné. Ta moje žena, to byla hrozně chytrá dáma. A hrozně odhodlaná. To je kombinace, která někdy dokáže i hory přenést.
"Tak jo," řekla nakonec. "Potom ho musíte dostat ven vy sami."
"Paní, co to říkáte?" Harry vypadal překvapeně. I vystrašeně.
"Můžete to udělat. Ostatně jednou jste to už udělali. Takže to můžete udělat zas. Akorát, že tentokrát ho nedovedete zpátky."
"Budete to vy, paní Edgecombeová, kdo vysvětlí mejm dětem, proč jejich táta sedí v kriminále?" zeptal se Dean. "Odsouzenej za napomáhání vrahovi k útěku z vězení?"
"K ničemu takovému nedojde, Deane; vypracujeme plán. Narafičíme to tak, že to bude vypadat jako normální útěk."
"Musíte dbát na to, aby to byl plán, kterej dokáže vymyslet chlápek, kterej si nemůže vzpomenout, jak se zavazujou tkaničky," řekl Harry. "Aby tomu uvěřili."
Pohlédla na něj nejistě.
"Nepřineslo by to žádnej užitek," řekl Surovec. "I kdybysme uvažovali tímhle směrem, tak by to nepřineslo žádnej užitek."
"Proč ne?" Její hlas zněl, jako by se už-už chtěla pustit do pláče. "Proč by to, krucifix, nešlo?"
"Protože je to šest stop a osm palců vysokej holohlavej černoch, kterej má v hlavě sotva dost rozumu, aby se uživil," řekl jsem. Jak dlouho si myslíš, že by to trvalo, než by ho znovu chytili? Dvě hodiny? Nebo šest"
"I předtím se pohyboval po světě, aniž na sebe přilákal přílišnou pozornost," řekla. Po tváři se jí koulela slza. Utřela si ji koncem dlaně.
Toto byla pravda. Psal jsem několika přátelům a příbuzným na jihu, a ptal jsem se jich, jestli v novinách někdy nezahlédli něco o muži, který by odpovídal popisu Johna Coffeyho. Jednu jedinou zprávu jsme dostali z města Muscle Shoals v Alabamě. Větrná smršť zasáhla kostel právě v době, když měl zkoušku sbor - bylo to v roce 1929 - a nějaký velký černoch vytáhl dva muže z rozvalin. Podle náhodných okolojdoucích oba vypadali, že jsou mrtví, ale jak se potom ukázalo, nikdo z nich nebyl ani vážně raněn. Bylo to jako zázrak, prohlásil jeden ze svědků. Ten černoch, tulák, kterého pastor najal na jeden den na různé práce, vzápětí zmizel beze stopy.
"Máš pravdu, toulal se sem a tam," ozval se Surovec, "ale nesmíš zapomenout na to, že to bylo předtím, než byl odsouzen za znásilnění a vraždu dvou malých děvčátek."
Na to už neměla, co by řekla. Seděla bez pohybu skoro celou minutu, a potom udělala něco, co mě šokovalo stejně těžce, jako můj náhlý pláč jistě šokoval ji. Natáhla se, a jediným pohybem shodila všechno, co bylo na stole - talíře, skleničky, misky, příbory, mísu se šťávou, tác s nařezanou šunkou, mléko, džbán se studeným čajem. Všechno na jednu hromadu.
"Doprdele!" vykřikl Dean, a zhoupl se na židli tak prudce, až se skoro svalil na záda.
Janice mu nevěnovala pozornost. Dívala se jen na Surovce a na mě. Ale hlavně na mě. "Máte v úmyslu ho zabít, vy zbabělci?" ptala se. "Máte v úmyslu zabít muže, který zachránil Melindě Mooresové život, který se pokusil zachránit život těm dvěma holčičkám? Aspoň bude o jednoho černocha na světě míň, že? Tím se můžete utěšovat. Míň o jednoho negra."
Vstala, podívala se na svou židli, a kopla ji do stěny. Ta se odrazila a převrátila se do rozlité limonády. Uchopil jsem ji za zápěstí, ale vytrhla se mi.
"Nedotýkej se mě," řekla. "Příští týden z tebe bude vrah. O nic lepší, než ten chlap Wharton. Tak se mě laskavě nedotýkej."
Odešla na zadní verandu, schovala si tvář do zástěry, a dala se do vzlykání. My čtyři jsme hleděli jeden na druhého. Po chvíli jsem se postavil a pustil se do uklízení té spouště. Jako první se ke mně přidal Surovec, potom i Harry a Dean. Když místnost vypadala opět jakž takž k světu, odešli. Nikdo z nás neřekl za celou dobu ani slovo. Opravdu už nebylo co říct.

6

Na spánek nebylo ani pomyšlení. Seděl jsem v obýváku našeho malého domku, kouřil cigarety, poslouchal rádio a sledoval, jak se tma odlepuje od země a vznáší se k nebi. Televize není špatná, nic

proti ní, ale nemám rád, jak vás odvrací od zbytku světa a úporně prosazuje sama sebe. Aspoň v tomto ohledu bylo rádio lepší.
Janice vstoupila, klekla si vedle mého křesla a uchopila mě za ruku. Chvíli nikdo z nás nic neříkal. Zůstali jsme tak a poslouchali Univerzitu hudebních vědomostí Kay Kyserové, a sledovali, jak hvězdy blednou. Mně se to líbilo.
"Mrzí mě, že jsem tě nazvala zbabělcem," řekla. "Mrzí mě to víc, než cokoliv, co jsem kdy řekla za celé naše manželství."
"Víc než to, jaks mi řekla, že jsem starej smradlavej strejda Sam, když jsme byli na čundru ?" zeptal jsem se. Potom jsme se oba zasmáli, jednou nebo dvakrát se políbili, a už to bylo mezi námi zase lepší.
Moje Janice byla tak krásná a já ještě dosud o ní sním. Třebaže jsem starý a unavený životem, stále ještě sním o tom, že Janice vstoupí do mého pokoje na tomto osamělém a bohem zapomenutém místě, kde chodby páchnou močí a vařeným zelím, sním o tom, že vstoupí mladá a krásná a se svými vysokými prsy, které se mi sotva vešly do dlaně, a řekne: "Hele, brouku, mě se ta autobusová nehoda vyhnula. Špatně tě informovali. Tak je to."
"Hal o tom ví?" zeptala se konečně.
"Že je John nevinný? Nevím, odkud by to věděl."
"Nemohl by pomoct? Nemohl by Cribuse nějak ovlivnit?"
"Ani za mák, zlato."
Přikývla, jako by to očekávala. "Potom mu ani nic neříkej. Jestli nemůže pomoct, tak mu to proboha neříkej."
"Ne."
Podívala se na mě pevnýma očima. "A ty se ten den nehlas nemocným. Nikdo z vás ať se nehlásí nemocným. Něco takového nemůžete udělat."
"Ne, to nemůžeme. Když tam budem, aspoň mu to uděláme rychle. Moc se toho stejně udělat nedá. Ale aspoň nedopadne jako Delacroix." Na okamžik, na milosrdně krátký okamžik mi před očima probleskla černá hedvábná maska, hořící na Dělově tváři a odhalující upečené hroudy rosolu, které kdysi byly jeho očima.
"Nemáte jiné východisko. Není to tak?" Uchopila mě za ruku a položila si ji na měkký samet své tváře. "Chudáku Paule. Ty ubohý starý hochu!"
Neříkal jsem nic. Nikdy před tím ani po tom jsem se ve svém životě necítil tak, že bych nejraději od něčeho utekl. Vzít Jan a ruksak, a někam zmizet.
"Ty můj ubohý chlapče," opakovala. "Řekni mu to!"
"Komu? Johnovi?"
Jo. Řekni mu to! Zjisti, co on chce!"
Chvíli jsem o tom přemýšlel, a potom jsem přikývl. Měla pravdu. Jako obvykle měla pravdu.

7

O dva dni později, osmnáctého, odvedli Bill Dodge, Hank Bitterman a ještě kdosi třetí, už si nepamatuji kdo, ale jistě někdo z těch fluktuantů, Johna Coffeyho na blok D na sprchování, a zatímco byl pryč, udělali jsme si generálku jeho popravy. Nedovolili jsme si místo Johna postavit Tydýta, to jsme si všichni uvědomovali, aniž bylo potřeba o tom mluvit. To by byla nestydatost.
Vzal jsem si to na starost já.
Johne Coffey," řekl Surovec nepříliš pevným hlasem, když jsem seděl přivázán v Jiskřákovi, "byl jste odsouzen k smrti v elektrickém křesle. Rozsudek vynesla porota vám rovných..."
Rovní Johnovi Coffeymu? To musí být jistě vtip. Pokud mi bylo známo, ten nemá sobě rovného na celé planetě. Potom jsem si vzpomenul, co John řekl, když se ze schodů od mé kanceláře díval na Jiskřáka. Ještě tady jsou. Slyším je křičet.
"Pusťte mě pryč," řekl jsem drsně. "Odepněte ty zatracený řemeny, a pusťte mě pryč!"
Poslechli mě, ale na malý okamžik jsem měl pocit, jako by se Jiskřák se mnou nechtěl rozloučit.
Když jsme se vraceli na blok, řekl mi Surovec tak potichu, že to neslyšel ani Dean, ani Harry, kteří za námi dávali do pořádku židle pro hosty. "Udělal jsem v životě pár věcí, na který nejsem pyšnej, ale teďka

je to poprvní, co cítím opravdovej dotek pekla.."
Podíval jsem se na na něj, abych se ujistil, že nežertuje. Nezdálo se mi, že by mohl. "Co tím chceš říct?"
"Tím chci říct, že se chystám zabít jeden dar boží," pravil. "Někoho, kdo nikdy neublížil nám, ani nikomu jinýmu. Co řeknu, až stanu před tváří Boha otce všemohoucího? Že to byla má práce? Má práce?"

8

Když se John vrátil ze sprchy a dozorci, kteří ho doprovázeli, odešli, odemkl jsem jeho celu, vstoupil dovnitř a posadil se vedle něj na kavalec. Surovec seděl u služebního stolu. Zvedl oči, všiml si mě, ale neřekl nic. Vrátil se k papírování, se kterým se právě mořil, v jednom kuse olizuje hrot tužky.
John na mě hleděl svýma záhadnýma očima podlitýma krví, nepřítomnýma, se slzami na krajíčku... stále ještě příliš klidnýma očima, jako kdyby život v pláči nebyl až tak špatný způsob života, jako kdyby si na ten způsob života už jaksi zvykl. Dokonce se trochu usmíval. Voněl mýdlem Ivory, jak si vzpomínám, a byl čistý a svěží jako nemluvně po večerní koupeli.
"Zdravíčko, šéfe," pravil, natáhl se ke mně a uchopil obě moje ruce do svých. Udělal to naprosto spontánně a nenuceně.
"Zdravíčko, Johne." V krku se mi udělal knedlík. Pokoušel jsem se ho spolknout. Jistě jste pochopil, že je teď řada na vás. Už vám zbývá jen pár dní."
Neřekl nic. Jen tam tak seděl a tiskl mé ruce ve svých. Když o tom zpětně uvažuji, myslím, že něco podobného se mi přihodilo už předtím, ale byl jsem tehdy tak fixován mentálně i emočně na svou povinnost oznámit mu tu osudovou skutečnost.
"Máte nějaký speciální přání, co byste chtěl toho večera k jídlu, Johne? Mužem pro vás splašit skoro cokoliv. Dokonce si můžete dát i pivo, jestli chcete. I šálek kávy. Cokoliv."
"Ani nevím, jak to chutná," řekl.
"A k jídlu?"
Obočí pod jeho rozlehlým, do čistá vymydleným hnědým temenem se svraštilo. Potom se vrásky opět vyhladily a on se usmál. "Studený hovězí plátky by se šikly."
"Tak jo. Bude studený hovězí. Se šťávou a s bramborama." Cítil jsem brnění, jako když si ve spánku přilehnu ruku, jenže ne jen v ruce, ale v celém těle. V mém těle. "A co k tomu?"
"Nevím, šéfe. Cokoliv vás napadne, řek bych. Třeba okurku, ale já na kyselý moc nejsem."
"Tak jo," řekl jsem ještě jednou, a pomyslel jsem si, že jako desert by mohl dostat i broskvový koktali paní Janice Edgecombeové. "A jak to uděláme s knězem? Mám na mysli někoho, kdo s váma pozítří večer odříká modlitbu. To člověka utěší, jak jsem měl možnost už mockrát vidět. Moh bych se spojit s reverendem Schusterem. To je ten člověk, kterej tady byl, když Del-"
"Nechci žádnýho kněze," přerušil mě John. "Vy jste byl na mě tak hodnej, šéfe. Vy odříkáte tu modlitbu, jestli budete chtít. Tak to bude v pořádku. Na chvíli s váma pokleknu, a bude."
Já? Johne, to já přece nemůžu."
Trochu mi stiskl ruce, a ten pocit, který mě ovládal, ještě zesílil. "Můžete," pravil. "Proč byste nemoh, šéfe?"
"Třeba jo," slyšel jsem se, jak říkám. Můj hlas se odrážel od stěn cely. "Třeba jo, jestli to musí být."
Ten pocit ve mně gradoval, a cítil jsem se jako tehdy, když vyléčil mé močové cesty, ale současně to bylo i jiné. A to nejen proto, že tentokrát jsem netrpěl žádným neduhem. Bylo to jiné, neboť tentokrát John nevěděl, že to dělá. Najednou se mě zmocnila úzkost a začal jsem se dusit touhou, abych už byl odtud pryč. Rozžala se ve mně světla tam, kde nikdy žádná světla nesvítila. Nejen v mozku; po celém těle.
"Vy a pan Howell, a ty ostatní šéfové, jste na mě byli tak hodný," řekl John Coffey. "Vím, jak se o mne staráte, ale s tím byste měli teďko přestat. Poněvadž já odejít chci, šéfe."
Pokusil jsem se promluvit, ale nemohl jsem. On ale mohl. To, co následovalo, byl nejdelší projev, jaký jsem kdy od něj slyšel.
"Už jsem pořádně unavenej tou bolestí, kterou slyším a cejtím, šéfe. Už jsem unavenej z toho, že jsem pořád na cestě, samotnej, jak drozd v dešti. Nemít žádnýho parťáka, se kterým bych moh chodit, ne se kterým bych si moh promluvit, kam jdem a proč. Jsem unavenej z toho, že lidi jsou jeden na druhýho zlý.

Jako kdybych měl v hlavě skleněný střepy. Jsem unavenej z toho, že chci pomoct, a nemůžu. Jsem unavenej z toho, že musím žít v temnotě. Většinou to bolí. Strašně to bolí. Kdybych to moh skončit, tak to skončím. Ale nemůžu."
Přestaň, pokusil jsem se říct. Přestaň a pusť mi ruce. Udusím se, jestli to neuděláš. Udusím se, nebo exploduju.
"Neexplodujete," pravil, poněkud se usmívaje tomu nápadu... ale přece jen mě pustil.
Naklonil jsem se dopředu, namáhavě oddychuje. Mezi koleny jsem viděl každou trhlinku v cementové podlaze, každou rýhu, záblesk každého kousíčku slídy. Pohlédl jsem vzhůru na stěnu a spatřil jsem jména, zapsaná v roce 1924,1926 a 1931. Jména byla smytá a muži, kteří je napsali, byli rovněž už spláchnuti z tohoto světa, jak se říká, ale soudím, že nikdy nebude možné spláchnout je docela, ne z tohoto temného světa, neboť teď jsem je viděl znovu, jména načmáraná jedno na druhé, a dívat se na ně bylo jako poslouchat mrtvé, jak hovoří a zpívají a pláčí a žádají o milost. Cítil jsem, jak mé oční bulvy pulzují v jamkách, slyšel jsem, jak mi buší srdce, cítil jsem, jak se mi krev valí po stezkách v mém těle, jako dopisy, kamsi posílané.
V dáli jsem slyšel pískat vlak. Ten, co jede ve tři padesát do Pricefordu, představoval jsem si, ale nebyl jsem si jist, neboť jsem ho nikdy předtím neslyšel. Aspoň ne z Cold Mountain. To rozhodně ne, protože se přibližuje státní věznici nejblíž na deset mil. Nemohl jsem ho slyšet z věznice, řekli byste, a i já jsem si to myslel až do listopadu dvaatřicátého roku. Ale toho dne jsem ho opravdu slyšel.
Kdesi praskla žárovka. Byla to rána, jako kdyby vybuchla bomba.
"Co jste to se mnou udělal?" zašeptal jsem. "Ach, Johne, co jste to se mnou udělal?"
"Promiňte, šéfe," řekl svým tichým způsobem. "Neuvědomil jsem si to. Ale to nic, řek bych. Brzo budete zas v pořádku."
Vstal jsem a odešel ke dveřím cely. Připadal jsem si jako ve snu. Když jsem byl už u dveří, řekl: Jistě se divíte, proč nekřičely. To je jediná věc, který se ještě divíte, že jo? Proč ty dvě malý holčičky nekřičely, když byly tehda ještě na ty verandě."
Otočil jsem se k němu a pohlédl na něj. Viděl jsem každou rudou žilku v jeho oku. Viděl jsem každý pór v jeho tváři a cítil jsem jeho bolest, bolest, kterou vysával z jiných lidí, jako houba nasává vodu. Viděl jsem i temnotu, o které hovořil. Když ji spatřil, lehla si na celý svět, a v tom okamžiku jsem pocítil jak lítost, tak i obrovskou úlevu. Ano, byla to hrozná věc, kterou jsme se mu chystali udělat, ale v podstatě se tím nic nezmění. My mu vlastně uděláme laskavost.
"Přišel jsem na to tehda, když ten zlej chlápek po mně hmát," řekl John. "Tehda jsem pochopil, že to byl on. Viděl jsem ho toho dne. Byl jsem schovanej mezi stromama a viděl jsem, jak je hodil na zem a mazal pryč, ale -"
"Ale zapomněl jste na to," pomohl jsem mu.
Jo, to je to správný slovo, šéfe. Dokud se mě nedotk, tak jsem na to zapomněl."
"Proč nekřičely, Johne? Ublížil jim tak, že mohly vykrvácet, a jejich rodiče byli hned nahoře v pokoji, tak proč nekřičely?"
John na mě pohlédl svýma vystrašenýma očima. "Řekl jedný z nich: Jestli cekneš, tak zabiju tvou sestru, ne tebe. To stejný řek ty druhý. Chápete?"
Jo," zašeptal jsem a chápal jsem. Dettericková veranda se nořila ve tmě. Wharton se nad ně nakláněl jako vlkodlak. Jedna z nich možná už začala křičet, a Wharton ji uhodil a ona začala krvácet z nosu. Většina krve na té verandě pocházela z jejího nosu.
"Zabil je jejich láskou," pravil John. "Měly jedna druhou moc rády. Už chápete, jak to bylo?"
Přikývl jsem, neschopen řeči.
Usmál se. Slzy mu znovu tekly, ale on se usmíval. "Tak je to každej den," řekl, "každej den, a na celým světě." Potom si lehl a obrátil tvář ke stěně.
Vyšel jsem ven na Míli, zamkl jeho celu a vyrazil směrem ke služebnímu stolu. Ještě stále jsem se cítil jako ve snu. Uvědomoval jsem si, že slyším Surovcovy myšlenky - velmi slabé šeptání, jako kdyby hláskoval nějaké slovo. Řekl bych, že to bylo slovo permanentní. Nebyl si jist, jestli je napřed m a potom n, nebo napřed n a potom m. Jestli se píše pernamentní nebo permanentní. Kdyby si jen vzpomněl, jak ho to táta učil. Potom zvedl oči, začal se usmívat, ale vzápětí se usmívat přestal, když se na mě pořádně

podíval. "Paule?" zeptal se. "Není ti nic?"
"Ne, nic." Potom jsem mu řekl, co mi John vyprávěl. Ne všechno. Samozřejmě to, co to se mnou udělalo, když se mě dotkl, jsem vynechal, (tuto část jsem neřekl nikdy nikomu, dokonce ani Janice; Elaine Connellyová bude první, kdo se to dozví - to jest, jestli po přečtení těch předcházejících částí bude ochotná číst ještě tohle), ale zopakoval jsem mu to, jak John říkal, že se chce projít po Míli. Zdálo se, že se Surovcovi ulevilo - rozhodně aspoň kapku -ale cítil jsem (nebo jsem to snad slyšel?), jak uvažuje, jestli jsem k tomu Johna nepřinutil, abych ho uklidnil. Potom jsem cítil, jak se rozhodl, že mi věří, prostě proto, že to pro něj tehdy mnohé zjednodušovalo.
"Paule, nevrátila se ti zas ta infekce?" zeptal se. "Vypadáš jako vygumovanej."
"Ne, díky, nic mi není," řekl jsem. Lhal jsem mu. Cítil jsem se pod psa, ale v té chvíli jsem už s jistotou věděl, že John měl pravdu, a že mě to za chvíli přejde. Cítil jsem, jak to zvonění v hlavě začíná povolovat.
"Přece jen by ti asi nezaškodilo, kdybys zašel do svý kanceláře a drobátko se natáh."
Natáhnout se, to byla ta poslední věc, po které jsem bažil. Ten nápad mi připadl tak směšný, že jsem se skoro zasmál. Měl jsem tolik energie, že bych dokázal postavit dům, pokrýt ho šindelem, zorat zahradu za ním a celou ji osadit. A to všechno ještě do večeře.
Tak je to, pomyslel jsem si. Každej den. Na celým světě. Ta tma. Na celým světě.
"Chystám se zajít do správní budovy. Potřebuju si ověřit pár věcí."
"No, když to říkáš."
Došel jsem ke dveřím, otevřel jsem je a potom jsem se ohlédl. "Měls pravdu," řekl jsem. "M je napřed, per-ma-nent-ní. Napřed m, potom n. Tak je to."
Vyšel jsem ven a nepotřeboval jsem se ohlédnout, abych věděl, jak bude reagovat. I bez toho jsem si byl jist, že zůstal na mě zírat s otevřenou hubou.
Celý zbytek té směny jsem byl v pohybu, neschopen sedět déle než pět minut v jednom kuse. Zašel jsem do administrativní budovy, a potom jsem pendloval sem a tam po prázdném dvoře, až si stráže na věžích musely myslet, že jsem zcvoknul. Ale v době, kdy má směna končila, jsem se začínal uklidňovat a šumění myšlenek v mé hlavě - připomínající chůzi ve spadaném listí - sa začalo utišovat
Přece však, v půli cesty domů toho rána, to opět zesílilo. Podobně, jako to bylo s mou infekcí močových cest. Musel jsem zaparkovat svého forda u cesty, vystoupit, proběhnout se tak půl míle s hlavou na prsou, zuřivě mávaje rukama, s dechem bušícím v hrdle sem a tam, tak horkým, jako kdybych si ho hřál pod paží. Nakonec jsem se začal cítit docela normálně. Půlku cesty ke svému zaparkovanému autu jsem cválal, zbytek cesty jsem kráčel. V chladném vzduchu se mi pařilo od úst. Když jsem se vrátil domů, řekl jsem Janice, že John Coffey je připraven jít, že chce jít. Přikývla. Zdálo se, že se jí ulevilo. Ale ulevilo se jí opravdu? To se nedalo říct. Před šesti hodinami, možná i před třemi, bych to byl poznal.
Ale v této chvíli už ne. Ale to bylo vlastně dobré. John neustále opakoval, že je unavený, a teď jsem pochopil, proč je unavený. To, co unavilo jeho, by unavilo i vola. I vola by to přinutilo toužit po odpočinku a tichu.
Když se mě Janice zeptala, proč vypadám tak unaveně, a proč tak sladce voním, řekl jsem jí, že jsem cestou domů musel odstavit auto a trochu jsem si zaběhal. Tolik jsem jí řekl - a řekl jsem pravdu. Lhaní totiž v našem manželství nemělo místo. Ale neřekl jsem jí, proč jsem to udělal.
A ona se nezeptala.

9

Té noci, kdy John Coffey přišel na řadu, aby se prošel po Zelené míli, se neblýskalo, ani hromy nebily. Na tuto roční dobu bylo nepříjemně chladno - řekl bych, že kolem nějakých třiceti fahrenheitů - a po sklizených polích a na uschlých kostrách kukuřice kolem plotů se jako diamanty leskly milióny krystalků jinovatky.
Tentokrát popravě šéfoval Brutus Howell. Byl to on, kdo měl odsouzenci nasadit na hlavu čepičku, a potom říct Van Hayovi, aby tam hodil nějaké číslo, až nastane ta pravá chvíle. S Van Hayem byl vevnitř Bill Dodge. Dvacátého listopadu, kolem jedenácté hodiny a dvacáté minuty večerní, jsem spolu s Deanem a Harrym přistoupili k naší jediné obydlené cele, kde John Coffey seděl na konci svého kavalce s rukama sevřenýma mezi koleny. Límeček jeho modré vězeňské košile nesl stopy šťávy ze studeného

hovězího, které měl podle naší dohody na večeři. Hleděl na nás skrz mříže, a jak se zdálo, byl sakra klidnější, než my. Já jsem měl ruce studené, a cítil jsem, jak mi ve spáncích buší krev. Jedna věc byla vědět, že chce jít - jedině díky tomu jsme byli schopni udělat práci, která se od nás žádala - ale druhá věc byla, že jsme se chystali sežehnout někoho elektrickým proudem za zločin, který spáchal někdo jiný.
Hala Moorese jsem viděl naposledy večer, někdy kolem sedmé. Byl ve své kanceláři a právě si zapínal zimník. Tvář měl bledou a ruce se mu třásly tak škaredě, že měl s tím zapínáním potíže. Měl jsem sto chutí mu ruce odstrčit a zapnout mu ten kabát sám, jako malému dítěti. Ironií bylo, že Melinda, kterou jsme byli minulý víkend s Janice navštívit, vypadala líp, než Hal v předvečer popravy Johna Coffeyho.
"Tentokrát tady nezůstanu," řekl. "Bude tam Curtis, a s tebou a s Brutusem bude Coffey v dobrých rukou."
"Ano, pane, vynasnažíme se," pravil jsem. "Slyšels něco o Percym?" Ve skutečnosti jsem se ptal Vrátí se zpátky?' Co když teď někde sedí a někomu vypráví - nějakému doktorovi, nebo komu, jak jsme ho napasovali do svěrací kazajky a šoupli do cely zpřísněného trestu jako nějaké problémové děcko... jako nějakého kolopáka, jak by se vyjádřil Percy? A jestli ano, uvěří mu?
Ale podle Hala u Percyho nenastala žádná změna. Nemluvil, a pokud mohl někdo soudit, nebyl ani přítomen na tomto světě. Je stále v Indianole - prý na pozorování - řekl Hal. Zdá se, že moje otázka ho zmátla. Ale jestli se to nezlepší, brzy ho pošlou dál.
Jak se drží Coffey?" zeptal se Hal potom. Konečně se mu podařilo zapnout si poslední knoflík.
"Bude v pořádku, Hale," přikývl jsem.
I on přikývl, a potom zamířil ke dveřím. Vypadal staře a nemocně. Jak je to možný, že tolik dobra a tolik zla může bejt přítomnýho v jednom chlapovi? Jak je to možný, že člověk, kterej vyléčil mou ženu, je ten stejnej člověk, kterej zabil ty dvě malý holčičky? Ty tomu rozumíš?"
Řekl jsem mu, že tomu nerozumím, že cesty boží jsou nevyzpytatelné, že dobro a zlo je v každém z nás a nikdo z nás neví proč, třesky-plesky, bla-bla-bla. Většinu z toho, co mi slina na jazyk přinesla, jsem se naučil v kostele církve Chvalme Ježíše, Pán je mocný. Hal celou tu dobu přikyvoval a vypadal tak nějak povzneseně. On si mohl dovolit přikyvovat, není-liž pravda? Věru, že ano. A vypadat povzneseně. Jeho tvář byla poznamenána hlubokým smutkem. Byl upřímně otřesen, o tom jsem nepochyboval, ale tentokrát neměl ve tváři slzy, neboť měl doma ženu, ke které mohl jít, zdravou ženu. Zdravou díky Johnovi Coffeymu. Muž, který poslal Johna na smrt, už splnil svou povinnost, a teď může jít. Může jít k ní. On nemusí být při tom, co teď přijde. On bude moci spát v teplém náručí své zdravé paní, zatímco John Coffey bude ležet na prkně ve sklepě okresní nemocnice, stejně studený, jako ty nevlídné a nemluvné hodiny, spějící k ránu. Za to jsem Hala nenáviděl. Jen trochu, a jistě přechodně, ale v této chvíli jsem ho nenáviděl. Z celé duše.
Vstoupil jsem do cely, následován Deanem a Haným. Oba byli bledí a sklíčení. Jste připraven, Johne?" zeptal jsem se.
Přikývl. "Ano, šéfe. To se můžete vsadit." "Tak prima. Než půjdeme, musím vám něco říct." "Řekněte, co musíte, šéfe." Johne Coffey, jako úředník soudu..." Odříkal jsem to až do konce, a když jsem byl hotov, postavil se vedle mne Harry Terwilliger, a napřáhl ruku. John vypadal na okamžik překvapeně, ale potom se usmál, a napřaženou ruku stiskl. Potom mu podal ruku i Dean, bledší, než kdy předtím. "Zasloužil sis lepší osud, než tohle, Johny," řekl s knedlíkem v krku. Je mi to líto."
Já jsem se vším smířenej," řekl John. "Teďko je to drobátko těžký, ale za malej moment budu docela v pořádku." Postavil se, a z výstřihu košile mu vyklouzla medaile svatého Kryštofa, kterou mu věnovala Melly.
Johne, musím vám ji vzít," pravil jsem. "Můžu vám ji vrátit po... teda až bude po všem, ale teď vám ji musím vzít." Medaile byla stříbrná, a kdyby ji měl na kůži, až Jack Van Hay pustí šťávu, roztavila by se mu na těle. A i kdyby se to nestalo, zanechala by mu na těle zuhelnatělý obraz sebe sama. Něčeho takového už jsem byl svědkem. Vůbec, za ta léta na Zelené míli jsem byl svědkem už takřka všeho. Zažil jsem toho tady víc, než mi bylo milo. Teď si to uvědomuji.
Stáhl si řetízek přes hlavu a položil mi medaili do dlaně. Vložil jsem ji do kapsy, a přikázal mu, aby vyšel z cely. Nebylo nutno kontrolovat mu hlavu a ujišťovat se, jestli bude dobrý kontakt a jestli je zaručena dokonalá vodivost. Měl hlavu tak holou, jako já mám dlaň.

"Víte, odpoledne jsem usnul, a měl jsem sen, šéfe," pravil. "Zdálo se mně o ty Dělový myši."
"Opravdu, Johne?" Uchopil jsem ho za levou paži, Harry za pravou. Vedli jsme ho po Zelené míli, s Deanem za zády. Tehdy jsem tudy kráčel s vězněm naposledy.
"Jo," pravil. "Zdálo se mně, že se dostala tam dolů, na to místo, o kterým vyprávěl šéf Howell. Do toho Mouseville. Byla tam spousta děcek, který se smály jejím kouskům. I já jsem se smál!" Zasmál se, když si na to vzpomenul, a potom opět zvážněl. "Potom jsem tam viděl ty dvě blonďatý holčičky. Taky se smály. Objal jsem je rukama, a z vlásků jim netekla žádná krev a byly úplně v pořádku. Všichni tři jsme se dívali, jak pan Jingles koulí tu cívku. Jak jsme se my jen nasmáli. Jak blázni."
"Opravdu?" opakoval jsem. Myslel jsem, že to nevydržím. Bál jsem se, že začnu plakat nebo křičet, nebo že mi pukne srdce žalem, a bude po všem.
Šli jsme do mé kanceláře. John se tam chvíli rozhlížel a potom poklekl, aniž byl k tomu vyzván. Za jeho zády stál Harry a hleděl na mě vystrašenýma očima. Dean byl bílý jak stěna.
Poklekl jsem k Johnovi a pomyslel jsem si, že to jistě musí být legrační pohled: po všech těch odsouzencích, kterým jsem pomáhal, aby po této cestě došli až na konec, jsem to byl já, kdo by potřeboval pomocnou ruku. Aspoň tak jsem se cítil.
"O co se budem modlit, šéfe?" zeptal se John.
"Aby nám bůh dal sílu," řekl jsem bez přemýšlení. Zavřel jsem oči a spustil jsem: "Pane bože zástupů našich, pomoz nám, prosím, abychom ukončili, co jsme začali, a přivítej tohoto muže, Johna Coffeyho, v nebi, dopřej mu věčného míru a nezatracuj ho. Pomoz nám, prosím, abychom ho viděli, jak kráčí cestou, kterou si zaslouží, a nedovol mu z ní sejít. Amen." Otevřel jsem oči a pohlédl na Deana a Harryho. Oba už vypadali trochu lépe. Pravděpodobně za těch pár okamžiků nabrali dech. Pochybuji, že by to bylo tou modlitbou.
Pokusil jsem se vstát, ale John mě uchopil za ruku. Věnoval mi pohled, který byl stejně vylekaný, jako nadějný. "Vzpomněl jsem si na jednu modlitbu, kterou mě někdo učil, když jsem byl malej," pravil. "Aspoň si myslím, že jsem si vzpomněl. Můžu ji říct?"
"To se ví," zamíchal se do toho Dean. "Máme kopec času, Johne."
John zavřel oči a soustředěně svraštil čelo. Očekával jsem, že to bude Andělíčku můj strážníčku, nebo nějaká zkomolená verze otčenáše, ale netrefil jsem se; to, co říkal, jsem nikdy předtím neslyšel, a neslyšel jsem to ani nikdy potom, třebaže myšlenka a formulace modlitby nebyla nijak neobvyklá. Držel ruce sepnuté před zavřenýma očima, a říkal: Ježíšku, nezněj a dobrej, modli se za mě, za sirotka. Buď mou silou, buď mým přítelem, buď se mnou až do samýho konce. Amen." Otevřel oči a začal vstávat. Potom na mě upřeně pohlédl.
Utřel jsem si oči rukávem. Zatímco jsem ho poslouchal, myslel jsem na Dela; i on se chtěl na konci pomodlit ještě jednou. Zdrávas Maria, matko boží, pros za nás hříšné, nyní, i v hodinu smrti naší.
"Promiňte, Johne."
"To nic," řekl. Stiskl mi paži a usmál se. A potom mi pomohl vstát, právě v okamžiku, když mě napadlo, že by neškodilo, kdyby to udělal.

10

Diváků tentokrát nebylo moc. Takových čtrnáct. Sotva polovina toho, co přišlo do skladu, když jsme popravovali Delacroixe. Byl tam Homer Cribus - židle mu jako obvykle nestačila - ale neviděl jsem jeho zástupce McGeeho. Stejně jako správce Moores se zřejmě i on rozhodl, že při tom nemusí být.
V první řadě seděl postarší pár, který jsem nejdřív nepoznal, třebaže jsem do toho listopadového dne viděl fotky obou manželů ve slušné haldě novin. Potom, když jsme se blížili k plošině, na níž čekal Jiskřák, ta žena vyštěkla: "Umírej pomalu, ty zkurvysynu!" Až tehdy mi došlo, že to jsou Detterickovi. Klaus a Marjorie. Nepoznal jsem je, neboť nevidíte často starší lidi, kteří ještě nepřekročili třicítku.
John se nahrbil, když uslyšel hlas té ženy, zatímco šerif Cribus souhlasně zachrochtal. Hank Bitterman, který stál na stráži před tou partou nedočkavých diváků, nespouštěl oči z Klause Dettericka. Plnil tak moje nařízení, ale Detterick této noci na Johna nezaútočil. Zdál se být na nějaké jiné planetě.
Surovec stál vedle Jiskřáka, a když jsme vystupovali na plošinu, dal mi nepatrné znamení prstem. Kryl si bok a držel Johna za zápěstí, veda ho k elektrickému křeslu stejně něžně, jako chlapec vede svou

vyvolenou k tanci na svém prvním rande.
Je všechno v pořádku, Johne?" zeptal se potichu.
Jo, šéfe, ale..." Oči mu v jamkách těkaly ze strany na stranu, a poprvé to vypadalo a znělo, že má strach. "Ale je tady spousta lidí, který mě nenáviděj. Spousta. Já to cítím. A bolí to. Zavrtává se to do mě jako žihadla. Strašně to bolí."
"Tak to se cítíš stejně jako my," řekl Surovec stejně potichu, jako předtím. "Ale my tě nenenávidíme. Cítíš i to?"
"Ano, šéfe." Ale hlas se mu teď třásl ještě hůř, a z očí se mu opět začaly pomalu lít slzy.
"Zabijte ho dvakrát, hoši!" vykřikla náhle Marjorie Dettericková. Její zuřivý, pronikavý hlas zazněl jako facka. John se nahrbil směrem ke mně a zasténal. "Dejte se do toho a zabte toho vraha dětí dvakrát, jen tak to bude v pořádku!" Klaus, který stále ještě vypadal, že spí, třebaže byl vzhůru, si ji přitáhl k sobě. Začala vzlykat.
Zděšeně jsem si všiml, že se dal do pláče i Hany Terwilliger. Zatím jeho slzy neviděl nikdo z diváků - Harry stál k nim zády - ale plakal jako děcko. Co jsme mohli dělat? Tedy kromě toho, že budeme pokračovat, v čem jsme začali?
Se Surovcem jsme Johna otočili. Surovec přitlačil rukou na rameno toho velkého muže, a John se posadil. Sevřel Jiskřákova široká dubová opěradla. Těkaje očima ze strany na stranu se pokusil zvlhčit si jazykem nejdřív jeden koutek úst, potom i druhý.
Harry a já jsme poklekli. Předcházejícího dne jeden z vězňů, pracující v dílně, přivařil ke kotníkovým svorkám dočasné ohebné nástavce, protože John Coffey měl kotníky skoro tak široké, jako obyčejný člověk lýtka. Přece však mě polil studený pot, když jsem si pomyslel, že by mu přesto mohly být malé, a že ho budeme muset odvést zpět do jeho cely, zatímco Sam Broderick, který byl šéfem těch hochů v dílně, bude hledat a drátovat nějaké větší. Naposledy jsem silně zatlačil dlaní, a svorka na mé straně zaklapla. John trhnul nohou a zasykl. Jistě jsem mu přiskřípl kůži.
"Promiňte, Johne," zamumlal jsem a pohlédl na Harryho. Ten si poradil se svorkou na své straně snadněji (buď nástavec na jeho straně byl o chlup větší, nebo Johnův pravý kotník byl o chlup štíhlejší), ale hleděl na výsledek svého snažení s jistou pochybností. Byl jsem si jist, že vím, proč; upravené svorky vypadaly hladově. Jejich čelisti zely jako doširoka rozevřená tlama aligátora.
"To bude dobrý," řekl jsem, doufaje, že to zní přesvědčivě, a že to bude opravdu dobré. "Utři si tvář, Harry."
Poslechl mě a utřel si do rukávu slzy, stékající mu po tváři, a pot perlící se mu na čele. Otočili jsme se. Homer Cribus, který se příliš hlasitě bavil s mužem, sedícím vedle něj (soudě podle vázanky a obnošeného černého obleku státním návladním), ztichl. Byl už skoro čas.
Surovec nasadil svorku na jedno Johnovo zápěstí, Dean na druhé. Nad Deanovým ramenem jsem zahlédl doktora, nezúčastněného jako obvykle, stojícího u stěny s černým kufříkem mezi nohama. Teď se doktoři do této práce hrnou, zvláště ti s nitrožilovými kapačkami, ale tehdy dávno, abys je do práce tahal dvěma páry volů. Možná, že tehdy měli čistější představy o tom, co by měl dělat lékař, a zvrácenost, kterou museli dělat, považovali za porušení slibu, při kterém přísahali, že ho nikdy neporuší.
Dean pokynul Surovcovi. Surovec otočil hlavu. Jako kdyby se díval na telefon, který v prospěch takových, jako byl John Coffey nikdy nezazvoní. Potom křikl na Jacka Van Haye: "Hoď tam jedničku!"
Zabzučelo to jako když naskakuje stará lednička, a světla se poněkud rozjasnila. Naše stíny se zostřily a jejich černé tvary šplhaly po stěně, a skláněly se nad stínem křesla jako supi. John se zhluboka nadechl. Kotníky na prstech mu zbělely úsilím, s jakým zatínal ruku.
"Už to bolí?" zaječela paní Dettericková a odtrhla se od ramene svého manžela. "Doufám, že jo! Doufám, že to svinsky bolí!" Její manžel ji stiskl. Krvácel z jedné nosní dírky. Viděl jsem pramínek krve, jak stéká po uzounkém kníru. Když jsem příštího roku v březnu otevřel noviny a dozvěděl se, že zemřel na mrtvici, byl jsem pravděpodobně ten nejméně překvapený člověk na Zemi.
Surovec vstoupil do Johnova zorného pole. Při řeči se dotkl Johnova ramene. To nebylo podle předpisu, ale ze všech diváků to věděl pouze Curtis Anderson, ale ten si ničeho nevšiml. Domníval jsem se, že chce mít tuhle práce co nejrychleji za sebou. Zoufale chce, aby ji měl za sebou. Po Pearl Harboru se dal naverbovat do armády, ale za moře se nikdy nedostal. Zemřel ve Fort Braggu při dopravní nehodě.

John se mezitím pod Surovcovými prsty uklidnil. Nemyslím, že chápal mnoho z toho, co mu Surovec říká, ale nasával do sebe útěchu, kterou znamenala Surovcova ruka na jeho rameni. Surovec, který zemřel na srdeční příhodu asi o pětadvacet let později (právě jedl sendvič s rybou a díval se v televizi na řeckořímský zápas, jak dosvědčila jeho sestra) byl dobrý chlap. Byl to můj přítel. Možná nejlepší chlap z nás ze všech. Neměl potíže porozumět muži, který na jedné straně tvrdil, že si přeje zemřít, a na druhé straně se z té cesty třásl jako osika.
Johne Coffey, byl jste odsouzen k smrti v elektrickém křesle, když rozsudek vyřkla porota vám rovných a vynesl ho soudce, těšící se důvěře tohoto státu. Je něco, co byste chtěl říct, než bude rozsudek vykonán?"
John si znovu navlhčil rty a potom zřetelně řekl. Pět slov. Je mi líto toho, co jsem."
"To by ti teda mělo být!" vykřikla matka těch dvou mrtvých holčiček. "Ach, ty zvíře, to by to mělo být! PROKLÍNÁM TĚ!"
Johnovy oči se otočily ke mně. Neviděl jsem v nich žádné podrobení, žádnou naději v nebe, žádný nastávající mír. Jak rád bych vám řekl, že jsem to viděl. Jak rád bych v tom utvrzoval aspoň sebe. Ale neviděl jsem to. Co jsem však viděl, byl strach, neštěstí, nezralost a nepochopení. Byly to oči zvířete chyceného do pasti. Myslel jsem na to, co mi říkal o tom, jak Wharton dostal Coru a Kathe Detterickovy z verandy, aniž probudily celý dům. Zabil je jejich láskou. Tak je to každej den, každej den, a na celým světě.
Surovec sňal novou kuklu z mosazného háku na zadní straně křesla, ale jakmile ji John spatřil, a pochopil, co to je, jeho oči se rozšířily hrůzou. Hleděl na mě a já jsem viděl veliké kapky potu, které se perlily na klenutí jeho lysé lebky. Vypadaly, že jsou velké jak drozdí vajíčka.
"Prosím vás, šéfe, nedávejte mi tu věc na tvář," zašeptal naříkavě. "Neposílejte mě do tmy, prosím, nenuťte mě, abych šel do tmy. Já se tmy hrozně bojím."
Surovec na mě pohlédl, zvedl obočí, bez pohybu, jako přimrzlý, s kuklou v rukou. Jeho oči říkaly, že rozhodnutí je na mně, on že souhlasí s čímkoliv. Přemýšlel jsem, až se mi pařilo z hlavy. Kukla byla tradice, ne však zákon. Jejím účelem fakticky byla ochrana diváků. Náhle jsem se rozhodl, že není nutno je šetřit. Aspoň ne v tomto případě. John, koneckonců neudělal v životě nic takového, aby musel umírat pod kuklou. Oni o tom nevědí, ale my to víme, a proto jsem rozhodl, že mu toto poslední přání splním. A pokud jde o Marjorie Dettericovou, ta mi pravděpodobně pošle děkovný dopis.
"Tak jo, Johne," zamumlal jsem.
Surovec vrátil kuklu na místo. Za námi se ozval rozhořčený a chraplavý hlas Homera Cribuse: "Hele, hochu, dejte mu tu masku! Kdo si myslíte, že se má dívat na to, až mu oči polezou z důlků?"
"Tiše, pane," řekl jsem, aniž jsem se otočil. "Toto je poprava, a vy jí nevelíte."
"Vy jste nevelil ani tomu, když ho chytali, vy pytle střev," zašeptal Harry. Harry zemřel v roce 1982. Nechybělo mu moc do osmdesátky. Stařec. Jistě, moji ligu nekopal, ale takových, co kopou moji ligu, je jen pár. Měl rakovinu střev.
Surovec se předklonil a vytáhl z vědra plochou houbu. Strčil do ní prst a olízl si špičku, ale to ani nemusel. I bez toho jsem viděl, jak z ní kape ošklivá hnědá kapalina. Vložil ji do čepičky, a tu potom nasadil Johnovi na hlavu. Poprvé jsem si všiml, že bledý je i Surovec. Byl bílý jak těsto, když přetéká z hrnce. Vzpomenul jsem si, jak říkal, že se poprvé v životě cítí blízko pekla, protože jsme si usmyslili zabít dar boží. Náhle jsem pocítil nutkání na zvracení. Ovládl jsem se, ale jen s velkou námahou. Voda z houby stékala Johnovi po tváři.
Dean Stanton se chopil popruhu - tentokrát ho nechal na největší délce - a opásal jím Johnův hrudník, a předal ho mně. Tak jsme se snažili, abychom tehdy kvůli dětem Deana uchránili před tou noční výpravou, a nevěděli jsme, že mu zbývají necelé čtyři měsíce života. Po popravě Johna Coffeyho si podal žádost o přeložení od Jiskraka, a bylo mu vyhověno. Přešel na blok C, a tam mu jeden vězeň propíchl krk násadou a nechal ho vykrvácet na špinavé podlaze z prken. Nikdy jsem se nedozvěděl proč. Když na to hledím z ptačí perspektivy svého kmetského věku, mám pocit, že Jiskřák má v sobě něco zvráceného, něco smrtelně šíleného. My lidé jsme křehcí jak foukané sklo, a to i v případě, že žijeme jako ve vatičce. Zabíjet někoho plynem a elektřinou. A ještě k tomu chladnokrevně? Šílenství. Hrůza.
Surovec zkontroloval popruh, a potom ustoupil dozadu. Čekal jsem, že promluví, ale neudělal to. Už

když si zkřížil ruce za zády, a stál tam v pohovu, jsem věděl, že to neudělá. Asi nemohl. Ani o sobě jsem si nemyslel, že bych mohl, ale potom, když jsem viděl, jak je John vystrašený, a jak mu tečou slzy, pochopil jsem, že to musím udělat. Ať jsem třeba navěky proklet, ale musím to udělat.
"Hoď tam dvojku," pravil jsem suchým, zlomeným hlasem, který jsem sotva poznával.
V čepičce to zabzučelo. Osm velkých prstů a dva velké palce se odtáhly od konců širokých dubových opěradel křesla a zamířily do desíti různých směrů. Jejich špičky se křečovitě chvěly. Johnova velká kolena začala dělat pístovité pohyby, ale svorky na kotnících vydržely. Naproti tomu ale nevydržely tři z žárovek na stropě - Prsk, prsk, prsk! Marjorie Dettericková na ten zvuk vykřikla a omdlela v manželově náručí. Zemřela v Memphisu o osmnáct let později, při havárii trolejbusu. Harry mi poslal parte.
John se vzepjal v popruhu. Na okamžik se jeho oči setkaly s mými. Byl při vědomí. Byl jsem poslední věcí, kterou viděl, než jsme ho přešoupli přes hranici života a smrti. Potom klesl zpět do sedadla, čepička se mu sesmekla a zpod ní se dral kouř - jakási spáleninou páchnoucí mlha. Ale celkově všechno proběhlo rychle. Pochybuji, že to bylo tak bezbolestné, jak tvrdí zastánci křesla (nezdá se, že by si to i ti nejzuřivější z nich chtěli vyzkoušet osobně), ale přece jen to bylo rychlé. Ruce opět ochably, předtím modrobílé měsíčky na základně nehtů nabyly teď barvu zralého lilku, proužky kouře mu stoupaly z tváří, dosud vlhkých slanou vodou z houby... a slzami.
Posledními slzami Johna Coffeyho.

11

Dokud jsem se nevrátil domů, byl jsem v pořádku. Právě svítalo a zpívali ptáci. Zaparkoval jsem svůj bourák, vystoupil z něj a stoupal po zadních schodech, a potom mě srazil k zemi druhý největší smutek, jaký jsem kdy zažil. Myslel jsem na to, jak asi musí být vystrašený z tmy, která teď pro něj nastala. Vzpomínal jsem na to, jak jsme se viděli poprvé a jak se ptal, jestli na noc necháváme svítit světlo, a podlomily se mi nohy. Sedl jsem si na schody svého domu, položil jsem si hlavu na kolena a dal jsem se do pláče. Neplakal jsem ani tak kvůli Johnovi, jako spíš kvůli nám všem.
Janice vyšla ven a posadila se ke mně. Položila mi ruku kolem ramen.
"Neublížili jste mu víc, než bylo nutné, že ne?"
Zavrtěl jsem hlavou, jako že ne.
"A on přece chtěl odejít."
Přisvědčil jsem, jako že ano.
"Pojď domů," řekla, a pomohla mi vstát. To mě přinutilo vzpomenout si na Johna, jak mi pomohl vstát, když jsme se spolu modlili. "Pojď a dej si kávu."
Poslechl jsem ji. Prošlo první ráno, potom první odpoledne a potom první směna opět v práci. Čas všechno napraví, čas všechno odnese s sebou, a na konci zůstane jen tma. Občas ve tmě nacházíme ostatní, a někdy je tam opět ztrácíme. To je všechno, co vím, třebaže toto se stalo už v roce 1932, kdy státní věznice byla ještě v Cold Mountain.
A přirozeně i elektrické křeslo.

12

Ve čtvrt na tři odpoledne přišla moje přítelkyně Elaine Connellyová ke mně do solária, kde jsem seděl s posledními stranami svého příběhu, pečlivě rozloženými před sebou. Tvář měla velmi bledou a oči se jí leskly. Asi plakala, pomyslel jsem si.
Pokud jde o mne, já jsem se díval. Jen tak. Díval jsem se z okna na kopce na východě. V pravém zápěstí mi prudce pulzovala krev. Ale bylo to takové mírumilovné pulzování. Byl jsem prázdný jako vymlácené obilí. Tento pocit byl hrozný a současně nádherný.
Bylo obtížné podívat se Elaine do očí - bál jsem se jejího hněvu a opovržení, které jsem tam mohl spatřit. Nic takového v nich však nebylo. Byly smutné a udivené, ale v pořádku. Žádná nenávist, žádné opovrženi, ani žádná nedůvěra.
Ještě tě zajímá zbytek příběhu?" zeptal jsem se. Svou bolavou rukou jsem poplácal po malé hromádce rukopisu. Je tady, ale chápu, že tak brzo - "
"Tady nejde o to, jestli mě zajímá," přerušila mě. "Musím se dozvědět, jak to dopadlo, třebaže se

vsadím, že jste ho popravili. Zásahy Prozřetelnosti s velkým P se v životě obvyklých smrtelníků značně přeceňují. Ale než si vezmu ty stránky... Paule..."
Zarazila se, jakoby si nebyla jistá, jak dál. Čekal jsem. Někdy lidem nelze pomoci. Někdy je dokonce lepší, když se o to ani nepokusíte.
"Paule, ty tady tvrdíš, žes v roce 1932 měl dvě dospělé děti - ne jedno, ale dvě. Jestliže ses neženil s Janice, když ti bylo dvanáct a jí jedenáct, potom - "
Poněkud jsem se usmál. "Byli jsme mladí, když jsme se brali - u nás na horách se spousta lidí bere v útlým věku, i má matka se vdávala mladá - ale tak mladí jsme přece jen nebyli."
"Kolik máš potom let? Vždycky jsem předpokládala, že máš malinko přes osmdesátku, že jsi tedy v mém věku, možná dokonce i trošku mladší, ale podle toho..."
"Když se John prošel po Zelené míli, bylo mně čtyřicet," řekl jsem. Jsem ročník 1892. To znamená, že je mi sto čtyři roky, pokud jsem nezapomněl počítat."
Hleděla na mě, neschopna slov.
Držel jsem v ruce zbytek rukopisu, vzpomínaje si znovu, jak se mě John tehdy ve své cele dotkl.
"Neexplodujete," pravil, poněkud se usmívaje tomu nápadu, a opravdu jsem neexplodoval... ale přece jen se se mnou něco stalo, jako kdybych opravdu explodoval. Něco trvalého.
"Přečti si ten zbytek," řekl jsem. "Všechny odpovědi, který mám poruče, jsou tam."
"Tak dobrá," řekla téměř šeptem. "Trošičku se toho bojím. Nemůžu říct, že ne, ale budiž. Kde budeš?"
Postavil jsem se a narovnal se. Poslouchal jsem, jak mi chrastí v zádech. Jednu věc jsem věděl docela jistě. Že jsem z toho solária už na smrt nemocný. "Venku na kroketovým hřišti. Stále ještě ti chci něco ukázat, a je to tím směrem."
Je to něco... strašidelného?" V jejím plachém pohledu jsem viděl malé děvčátko, kterým byla, když muži nosili v létě slamáky a v zimě kabáty z mývaliny.
"Ne," řekl jsem a usmál se. "Nic strašidelnýho."
"Tak jo." Vzala si ty stránky. "Vezmu si je dolů do svého pokoje. Odtud vidím na kroketové hřiště..."
Rychle rukopis prolistovala a odhadovala ho. "Ve čtyři? Stačí?"
"Bezva," řekl jsem, mysle na příliš zvědavého Brada Dolana. To už bude pryč.
Natáhla se, trochu mi stiskla rameno, a byla pryč. Chvíli jsem jen tak stál, dívaje se na stůl a zabývaje se v duchu skutečností, že je prázdný, s výjimkou tácu, na kterém mi ráno Elaine přinesla snídani. Ale moje rozházené papíry byly pryč. Nemohl jsem jaksi uvěřit, že jsem hotov... a jak vidíte, když jsem popsal všechno, co se týkalo popravy Johna Coffeyho a odevzdal poslední dávku Elaine, přece jen jsem hotov nebyl. Dokonce jsem částečně věděl, proč nejsem hotov.
Byla tady totiž ještě ta Alabama.
Sáhl jsem po poslední studené topince, která ještě zůstávala na tácu, sešel jsem po schodech dolů a vyšel na kroketové hřiště. Tam jsem se posadil na sluníčko a pozoroval půl tuctu párů a jednu pomalou, ale veselou čtveřici, jak mě míjejí, pohazujíce hlavami. Hlavou mi vířily mé stařecké myšlenky, a sluníčko mi vyhřívalo mé stařecké kosti.
Kolem třičtvrtě na tři se začali z parkoviště trousit lidé ze směny sloužící od tří do jedenácti, a ve tři hodiny odcházeli pracovníci denní směny. Většinou chodili po skupinách, ale Brad Dolan, jak jsem viděl, šel sám. To byl pohled, který potěšil mou duši; třeba svět přece jen není tak beznadějný. Ze zadní kapsy mu trčela jedna z jeho vtipových knížek. Cesta na parkoviště vedla kolem kroketového hřiště, takže mě tam viděl, ale nevěnoval mi gesto ani pohled. To bylo pro mě dobré. Nastoupil do svého starého chevroletu s nálepkou na nárazníku, na níž stál nápis VIDĚL JSEM BOHA A JEHO JMÉNO JE MLOK. Potom odjel někam, kde se zdržuje, když není tady, nechávaje za sebou tenký potůček zlevněného oleje.
Kolem čtvrté se ke mně připojila Elaine, přesně jak slíbila. Z jejích očí jsem viděl, že znovu plakala. Objala mě rukama a silně mě stiskla. "Chudák John Coffey," řekla. "A chudák Paul Edgecombe."
Chudák Paul, slyšel jsem Janice, jak říká. Ten ubohý starý hoch.
Elaine se dala znovu do pláče. Držel jsem ji v náručí, tam na kroketové hřišti, ve slunci pozdního léta. Naše stíny vypadaly, jako bychom tancovali. Třeba v tančíme Věřte-nevěřte, kam jsme chodili za těch dávných dob poslouchat rádio.

Nakonec se ovládla, a odtáhla se ode mě. V kapse blůzy našla tampón a utřela si jím uplakané oči. "Co se stalo se správcovou ženou, Paule? Co se stalo s Melly?"
"Považovali ji za zázrak století. Tedy aspoň lékaři v nemocnici v Indianole ji za něj považovali," řekl jsem. Zavěsil jsem se do ní, a vydali jsme se po chodníku, který vedl k parkovišti zaměstnanců a směrem do lesa. Směrem k chatce u zdi, která odděluje Georgia Pines od světa mladších lidí. "Umřela na srdeční příhodu - ne na mozkový nádor - asi o deset nebo jedenáct let později. Bylo jí, myslím, třiačtyřicet. Hal zemřel na mrtvici někdy kolem napadení Pearl Harboru. Mohlo to být dokonce právě toho dne, jestliže si dobře pamatuju. Přežila ho tedy o dva roky. To je jistá ironie."
"A Janice?"
"Na to nejsem dnes docela připravenej," řekl jsem. "To ti budu vyprávět jindy."
"Slibuješ?"
"Slibuju." Tento slib jsem ale nikdy nesplnil. Tři měsíce po tom, co jsme šli spolu do lesa (byl bych ji držel za ruku, kdybych se nebál, že jí poraním její opuchlé prsty), Elaine Connellyová tiše zemřela v posteli. Stejně jako v případě Melindy Mooresové smrt nastala v důsledku srdeční příhody. Zřízenec, který ji našel, říkal, že vypadala klidně, jako kdyby smrt přišla náhle a bez velké bolesti. Doufám, že měl v tomto bodě pravdu. Měl jsem Elaine rád, a teď mi chybí. Ona a Janice a Surovec mi chybí nejvíc ze všech.
Došli jsme ke druhé chatce na té stezce, k té přímo pod zdí. Stála poněkud stranou, v borovicové houštině. Její zprohýbaná střecha a zabedněná okna byla celá kropenatá odpoledními stíny. Vykročil jsem k chatce. Elaine poněkud zaváhala. Vypadala, že má strach.
"Není se čeho bát," řekl jsem. "Opravdu. Pojď."
Na dveřích nebyl zámek - tedy kdysi byl, ale někdo ho odtrhl - a tak jsem chatku zavíral tak, že jsem zaklínil dveře poskládaným kusem lepenky. Teď jsem dveře uvolnil, a vstoupil dovnitř. Nechal jsem dveře dokořán otevřené, protože uvnitř byla tma.
"Paule, co... Ach, ach!" To druhé ach bylo jen náznakem výkřiku.
Uvnitř byl stůl přisunuty k jedné straně. Na něm ležela baterka a hnědý papírový pytel. Na špinavé podlaze se válela krabice od doutníků Hav-A-Tampa, kterou jsem získal od jednoho pokoutního obchodníka, který plnil nápojové a bonbónové automaty. Speciálně jsem ho o tu krabici požádal, a jelikož jeho firma prodávala i tabákové výrobky, bylo pro něj snadné mé přání splnit. Nabídl jsem mu, že mu za ni zaplatím - když jsem pracoval v Cold Mountain, jak jsem už asi někde uvedl, to bývalo cenné zboží - ale on se jen zasmál.
Přes hranu krabice vykukoval pár bystrých očí, lesknoucích se jako kapky ropy.
"To je pan Jingles," řekl jsem potichu. "Pojď ven, pojď ven ty starej brachu, a ukaž se tady paničce."
Sedl jsem si na bobek - bolelo mě to, ale nějak jsem to zvládl - a natáhl jsem k němu ruku. Ze začátku jsem si myslel, že se mu tentokrát nechce přelézt přes okraj krabice, ale nakonec se mu to podařilo jediným mohutným skokem. Přistál na boku, potom se postavil na nohy a přišel ke mně. Trochu kulhal na jednu ze zadních nožek; byl to důsledek zranění, která mu tehdy dávno způsobil Percy. Velmi dávno. Jeho kožíšek, s výjimkou temene hlavy a konečku ocasu, docela zešedl.
Vyskočil mi na dlaň. Zvedl jsem ho, a on natáhl krk, nasál můj dech s ušima položenýma vzadu na hlavě, a s malýma, lačně hledícíma očima. Natáhl jsem dlaň k Elaine, která hleděla na myš s doširoka otevřenýma očima a pootevřenými ústy.
"To není možné," řekla, a zvedla oči ke mně. "Ach, Paule, to... to není možné!"
"Dívej se," řekl jsem, "a až potom mluv."
Ze sáčku na stole jsem vyňal cívku, kterou jsem vlastnoručně pomaloval - ne pastelkami, ale fixkami Magie, vynálezem, o jakém jsme v roce 1932 ani nesnili. Vyšlo to ale nastejno. Cívka byla stejně zářivá, jako ta Dělová, možná ještě zářivější. Messieurs et mesdames, pomyslel jsem si. Bienvenue au cirque du mousie!
Znovu jsem si čapl, a pan Jingles mi seběhl z dlaně. Byl starý, ale stejně posedlý, jako vždy. Od okamžiku, kdy jsem vytáhl cívku ze sáčku, měl oči jen pro ni. Hodil jsem cívku po nerovné podlaze chatky, a on za ní okamžitě vyrazil. Neběhal tak rychle, jako zamlada, a bylo bolestné sledovat jeho kulhání, ale proč by musel být rychlý, nebo mít jistý krok? Jak jsem už řekl, byl starý, myší Matuzalém. Bylo mu přinejmenším čtyřiašedesát.

Doběhl k cívce, když narazila na protější stěnu a koulela se zpět. Oběhl ji, a potom si lehl vedle ní. Elaine vykročila vpřed, ale já jsem ji zadržel. Po chvíli se pan Jingles opět postavil na nohy. Pomalu, velmi pomalu, tlačil cívku čumáčkem zpátky ke mně. Když přišel poprvé, našel jsem ho, jak leží na schodech ke kuchyni, přesně ve stejném stavu, jako teď, jako kdyby se vyčerpal dlouhým putováním. Přesto se mu ale dařilo usměrňovat cívku packami, jako to dělával před těmi dávnými lety na Zelené míli. To však už bylo minulost. Jeho zadní běháky ho už nenesly. Nos však uměl ovládat dosud stejně šikovně, jako předtím. Jen teď musel chodit od jednoho konce cívky ke druhému, aby udržel směr. Když dorazil ke mně, zvedl jsem ho jednou rukou - nebyl těžší než peříčko - a cívku druhou. Svá bystrá tmavá očka z ní ani na chvíli nespustil.
"Už to nedělej, Paule," řekla Elaine zlomeným hlasem. "Už bych nesnesla se na to dívat."
Chápal jsem, jak se cítí, ale domníval jsem se, že dělá chybu, že o to žádá. Pan Jingles honění se za cívkou a její vracení miloval; i po všech těch letech.
Všichni jsme přece tak šťastni, můžeme-li se zabývat tím, co nás baví.
"V tom sáčku jsou i mátový bonbóny," pravil jsem. "Canada Mints. Myslím, že je stále ještě má rád. Nemůže se nabažit jejich očichávání, když mu je přistrčím k čumáčku, ale trávení se mu už příliš popsulo, aby je mohl jíst. Místo toho jsem mu přinesl topinku."
Znovu jsem se přikrčil, odlomil drobeček z topinky, kterou jsem přinesl ze solária, a položil ho na podlahu. Pan Jingles ho očichal, potom si ho zvedl v packách a pustil se do jídla. Ocásek měl úhledně zkroucený pod sebou. Když dojedl, s očekáváním zvedl zrak vzhůru.
"My, staří braši, někdy dokážem překvapit chutí do jídla," řekl jsem Elaine, a podal jí topinku. "Zkus to ty."
Odlomila další kousek a upustila ho na zem. Pan Jingles se přiblížil, očichal ho, vzhlédl k Elaine... potom si ho zvedl a začal jíst.
"Vidíš?" řekl jsem. "Ví, že nejseš žádnej fluktuant."
"Odkud přišel, Paule?"
"Nemám ani páru. Jednoho dne, když jsem se vrátil z ranní procházky, jsem ho našel, jak leží na schodech u kuchyně. Okamžitě jsem věděl, že to je on, ale z koše v prádelně jsem vytáhl cívku, abych měl jistotu. Potom jsem mu obstaral krabici od doutníků, a vystlal ji tou nejměkčí látkou, jakou jsem dokázal sehnat. Je jak my, Ellie - po většinu dní jedno jediný veliký bolavý místo. Přesto však stále neztratil chuť do života. Stále má rád tu cívku, stále je rád, když ho přijde navštívit starý kamarád z bloku. Šedesát let jsem v sobě držel ten příběh Johna Coffeyho, šedesát let nebo ještě dýl, a až teď jsem ho někomu vyprávěl. Vymyslel jsem si teorii, proč se ke mně pan Jingles vrátil. Přišel mi oznámit, abych spěchal, a udělal to, dokud je čas. Protože, stejně jako on, jsem na odchodu."
"Na odchodu kam?"
"Ale však ty víš," řekl jsem. Drahnou chvíli jsme pozorovali pana Jinglese mlčky. Potom, docela bezdůvodně, jsem znovu hodil tu cívku, třebaže mě Elaine žádala, abych to nedělal. Možná, že jsem to udělal svým způsobem proto, že pro něj honička za cívkou byla něco jako pomalá a opatrná verze sexu pro staré lidi - vy, dokud jste mladí a přesvědčení, že až přijde stáří, se vám to vyhne, to možná nechcete slyšet, ale staří lidé to stále ještě chtějí dělat.
Pan Jingles se znovu vydal za koulející se cívkou, viditelně s bolestí, ale stejně tak viditelně (tedy aspoň pro mě) s celou svou starou radostnou posedlostí.
"Slídová okénka," zašeptala, sledujíc ho, jak běží.
"Tak, tak, slídový okýnka," přitakal jsem s úsměvem.
John Coffey poznačil tu myš stejným způsobem, jako poznačil tebe. Nejen, že napravil to, co ti tenkrát bylo, ale udělal tě tak nějak... odolnějším."
"To je to pravý slovo, řek bych."
"Odolným vůči věcem, které v nás ostatních hlodají jako termiti ve stromech. Ty... a on. Pan Jingles. Když vložil pana Jinglese do tvých rukou."
"To je pravda. Ať už to skrze Johna působila jakákoliv síla - aspoň já si to tak myslím - teď už je unavená, opotřebovaná. Ti termiti si razej cestu skrz naši slupku. Trvá jim to trochu dýl než obvykle, ale stejně si ji prorážej. Já tady třeba ještě pár roků zůstanu - soudím, že lidi žijou přece jen dýl než myši -

ale domnívám se, že dni pana Jinglese jsou už sečtený."
Myš doběhla k cívce, belhala se kolem ní, překulila se na bok, zrychleně dýchajíc (viděli jsme, jak se jí pohybují žebra, potažená šedým kožíškem). Nakonec se postavila a s chutí začala čumáčkem tlačit cívku zpět k nám. Srst měla šedivou, krok nejistý, ale oči jako dvě kapky ropy zářily stejně jasně jako vždycky.
"Tak ty si myslíš, že chtěla, abys napsal, cos napsal." řekla Elaine. Je to tak, Paule?"
"Pan Jingles ne," pravil jsem. "On ne, ale ta síla, co ho -"
"A hele, Paulie! A Elaine Connellyová taky!" křikl jakýsi hlas od otevřených dveří. Z toho hlasu zněla jakási zvrácená hrůza. Jako že žiju. Co tady pro všechno na světě vy dva děláte?"
Otočil jsem se, a vůbec jsem nebyl překvapen, když jsem ve dveřích spatřil stát Brada Dolana. Šklebil se, jak se muž šklebí jenom tehdy, když cítí, že si z někoho pořádně vystřelil. Jak daleko dojel po směně? Možná jen k Wranglerovi na pivo nebo na dvě, nebo možná si dal dvacet a vrátil se zpátky.
"Vypadněte," pravila Elaine chladně. "Okamžitě odtud vypadněte."
"Ty mě nebudeš říkat, abych výpad, ty stará svraštělá děvko," řekl, stále ještě se usmívaje. "To mí třeba můžeš říct tam nahoře na kopci, ale teď nejseš tam nahoře. Teď nejseš, kde máš být. Tady jsme za hranicema zákona. To je ale hezounký hnízdečko lásky, že Pauli? Tak proto sem chodíváš? Do tohodle playboyovskýho pelechu pro přestárlý..." Oči se mu rozšířily, když konečně spatřil obyvatele chatky. "A toto je co, doprdele?"
Neohlédl jsem se. Jednak jsem věděl, co tam je, jednak se minulost z pohledu současnosti náhle zdvojnásobila, a vytvořila mi před očima hrozný trojrozměrný obraz. Ten, kdo stál ve dveřích, to nebyl Brad Dolan, ale Percy Wetmore. V příštím okamžiku se vrhne do chatky a rozdrtí pana Jinglesc (který už dávno nemá šanci mu utéct) botou. A tentokrát tady nebyl žádný John Coffey, aby myšku vrátil z hranice mezi životem a smrtí. A žádný John Coffey už nebyl ani tehdy, když jsem ho potřeboval toho deštivého dne v Alabamě.
Postavil jsem se, necítě tentokrát v kloubech ani ve svalech pražádnou bolest, a spěchal jsem k Dolanovi.
"Nech ji na pokoji!" zaječel jsem na něj. "Nech ji na pokoji, Percy, nebo přisámbůh - "
"Komu tady říkáš Percy?" zeptal se a strčil do mě tak silně, až jsem skoro spadl. Elaine mě zachytila, třebaže ji to muselo bolet, a pomohla mi obnovit rovnováhu. "Ostatně to není poprvní. A přestaň si chcát do gatí. Nemíním se jí dotknout. Je to mrtvěj hlodavec."
Otočil jsem se. Myslel jsem, že pan Jingles leží zase na boku, aby popadl dech, jak to někdy dělával. Opravdu ležel na boku, to sedí, ale pohyby žeber pod jeho kožíškem ustaly. Snažil jsem se přesvědčit sám sebe, že je ještě vidím, ale potom Elaine začala nahlas vzlykat. S námahou se ohnula a zvedla tu myš, kterou jsem prvně spatřil na Zelené míli, jak přichází ke služebnímu stolu stejně nebojácně, jako člověk přistupuje k sobě rovným... nebo ke svým přátelům. Teď ležela bezvládně na její dlani. Její oči byly tupé a nehybné. Byla mrtvá.
Dolan se nechutně zašklebil. Odhalil při tom zuby, které se jen zřídka vídaly se zubařem. "Tak co, vy starý rachotiny!" řekl. "Přišli jste o rodinnýho miláčka? Co kdybysme upořádali malej pohřeb s papírovejma květinama a - "
"ZAVŘETE HUBU!" zařvala na něj Elaine, tak nahlas a tak mocně, až Dolan o krok ustoupil. Úsměv z tváře mu zmizel. "VYPADNĚTE ODTUD! ZMIZTE ODTUD, NEBO JINAK JSOU DNI VAŠEHO ZDEJŠÍHO ZAMĚSTNÁNÍ SEČTENÉ! NA HODINU SI BUDETE MUSET ZBALIT ŠVESTKY! TO VÁM PŘÍSAHÁM!"
"Nebudeš schopnej si vzít už ani kousek chleba z jídelny," doplnil jsem, ale tak potichu, že mě sotva někdo z nich slyšel. Nemohl jsem odtrhnout oči od pana Jinglese, který ležel na Elainině dlani jako na nejmenším koberci z medvědí kůže na světě.
Brad měl v úmyslu opět se k Elaine vrátit, a přimět ji, aby ukázala karty - měl pravdu v tom, že chatka nepatřila právě k místům, kam by chovanci Georgia Pines měli přístup, to jsem věděl i já - ale nakonec to neudělal. Byl to v podstatě zbabělec, stejně jako Percy. A třeba si ověřil její prohlášení, že její vnuk je pan Někdo Důležitý. A snad nejpravděpodobnější je, že jeho zvědavost byla teď ukojena a jeho žízeň po poznání uhašena. A po všem jeho uvažování se ukázalo, že před ním skrývané tajemství nebylo nic moc. V té chatce nepochybně žila ochočená myš jednoho starce. Teď je po smrti, když dostala infarkt

nebo co, zatímco tlačila jakousi pomalovanou cívku.
"Nevím, proč jste tak nakrknutý," řekl. "Oba. Vyvádíte, jakoby to byl pes nebo co."
"Vypadněte," vyštěkla na něj. "Zmizte, vy tupce. Vás nemůže napadnout nic než nějaká špinavost nebo zvrácenost."
Dolan zrudl. Jeho puberťácké pupínky na tváři byly teď ještě nápadnější než jindy. Bylo teď vidět, že jich tam má spousty. "Už jdu," řekl, "ale jestli se sem dolů vrátíte zítra... Paulie... jestli se sem vrátíš, najdeš tady novej zámek na dveřích. Toto místo je mimo areál, na kterej máj přístup obyvatelé domova, včetně špatně naloženejch starejch dam. A pokud jde o mě, já mám čistý svědomí. Podívejte sa na tu podlahu! Desky jsou rozpadlý a shnilý! Kdybyste tam zahučeli, vaše starý hnáty by se polámaly jak třísky na podpal. Tak si vemte tu chcíplou myš, jestli ji chcete, a mazat. Pelech lásky se tímto zavírá."
Otočil se a odkráčel, tváře se jako člověk, který si myslí, že vyhrál v loterii. Čekal jsem, než zmizel z dohledu, a potom jsem jemně převzal od Elaine pana Jinglese. Oči mi spočinuly na sáčku s mátovými bonbóny, a to způsobilo, že mi vytryskly slzy. Nevím, čím to je, ale v poslední době se nějak snadněji rozplácli.
"Pomůžeš mě pochovat starýho kamaráda?" zeptal jsem se Elaine, když nebylo slyšet už ani Dolanovy těžké kroky.
"To víš, že ano, Paule." Objala mě rukou kolem pasu a hlavu si položila na mé rameno. Starým a zkrouceným prstem pohladila pana Jinglese po jeho nehybném boku. "Velmi ráda ti s tím pomůžu."
Z boudy na nářadí jsme si vypůjčili lopatu a zatímco se odpolední stíny stromů prodlužovaly, pochovali jsme Delovu ochočenou myš. Potom jsme se vrátili do domova na večeři, a užívali jsme si života, který nám ještě zbýval. Přistihl jsem se, že myslím na Dela, Dela klečícího na zeleném koberci v mé kanceláři, s rukama sepnutýma a lysou kotrbou lesknoucí se ve stínu lampy, na Dela, tážícího se, jestli se postaráme o pana Jinglese, aby se ujistil, že ten zlej chlápek mu už víckrát neublíží. Jenže ten zlej chlápek ublížil nakonec nám všem, není-liž pravda?
"Paule?" oslovila mě Elaine. Její hlas zněl stejně laskavě, jako vyčerpaně. Pro vetché stařešiny, jako jsme my dva, znamená i vykopání hrobu pro myš velkou námaku, řekl bych. Jsi v pořádku?"
Objímal jsem ji kolem pasu. Trochu jsem přitlačil. Jsem v naprostým pořádku," pravil jsem.
"Koukni," řekla, "jaký je nádherný západ slunce. Co kdybychom zůstali venku, než zapadne docela."
"Tak jo," řekl jsem. Zůstali jsme hodnou chvíli venku na trávníku, držíce se vzájemně kolem pasu, a sledujíce, jak zářivé barvy nebe blednou, a nabývají odstínu popele.
Saint Marie, Mére de Dieu, priez pour nous, pauvres péchers, maintenant et á 1'heure de notre mort. Amen.

13
1956.
Alabama v dešti.
Naše třetí vnouče, nádherná dívka jménem Tessa, promovala na Floridské univerzitě. Jeli jsme tam dolů autobusem linky Greyhound. Bylo mi tenkrát čtyřiašedesát, byl jsem ještě spíš mladík. Jan bylo devětapadesát, a byla krásná jako vždycky. Aspoň v mých očích. Seděli jsme kdesi vzadu, a celou cestu do mě hučela, proč jsem jí nekoupil nový aparát, aby tu slávu nafotila. Otevřel jsem ústa, abych jí řekl, že až tam dojedeme, budeme mít ještě celý den na nakupování, a že jestli po tom aparátu tak touží, tak ho dostane. Náš rozpočet to nezruinuje. Kromě toho jsem si myslel, že do mě hučí proto, že je otrávená z té jízdy, a že se jí nelíbí knížka, kterou si vzala s sebou. Byl to myslím nějaký Perry Mason. Paměť mi už drobet vybledla, asi jako film, když se nechá venku na slunci.
Pamatujete si na tu nehodu? Řekl bych, že pár lidí si na to bude pamatovat, ale většina asi ne. Referovaly o tom tenkrát palcovými titulky všechny noviny od pobřeží k pobřeží. Byli jsme kdesi za Birminghamem, venku pršelo, jen se lilo, a Janice hudrovala na svůj starý aparát, když praskla pneumatika. Autobus dostal smyk, a jak tak tančil po mokré vozovce, do boku mu narazil náklaďák, vezoucí hnojivo. Náklaďák při dobře šedesátimílové rychlosti odhodil autobus do mostního pilíře, rozmáčkl ho o beton a rozlomil v půli. Dvě lesklé, deštěm ošlehané půlky vozidla se otočily každá jiným směrem, přičemž ta, v níž byla nádrž, vybuchla, a vyslala k olověnému nebi červenočernou kouli plamenů a kouře. V jednom

okamžiku Janice nadávala na svůj starý Kodak, a v dalším jsem se octl ležící v dešti pod vzdálenější částí mostního oblouku, hledě na nylonové kalhotky, které vyhřezly z něčího kufru. Černou nití na nich bylo vyšito STŘEDA. Rozbité kufry se ostatně válely všude kolem. Nemluvě o tělech. A o končetinách. V autobuse bylo třiasedmdesát lidí a jen čtyři tu bouračku přežili. Byl jsem mezi nimi, a navíc jediný, kdo nebyl vážně zraněn.
Vstal jsem a potácel jsem se mezi puklými kufry a roztrhanými lidmi, volaje svou paní jménem. Vzpomínám si, že jsem zakopl o jakýsi budík, a vzpomínám si rovněž, že jsem viděl mrtvého, asi třináctiletého chlapce, ležícího na zemi mezi střepy, s modelářským časopisem na nohou a bez půlky obličeje. Cítil jsem, jak mi prší do tváře. Potom jsem prošel pod mostním obloukem, a na chvíli to přestalo. Když jsem vyšel na druhé straně, zase to začalo.
Cítil jsem, jak mi to bubnuje do tváře a do čela. Když jsem se opřel o roztřískanou kabinu převráceného nákladňáku, spatřil jsem Jan. Poznal jsem ji podle jejích tmavočervených šatů - byly to její druhé nejlepší. Nejlepší si samozřejmě schovávala na vlastní promoci.
Nebyla docela mrtvá. Častokrát myslívám na to, že by bylo bývalo lepší - ne-li pro ni, tedy aspoň pro mě - kdyby ji to zabilo na místě. Umožnilo by mi to nechat ji odejít o něco dřív, ale zato přirozeněji. Nebo že bych si to jen tak namlouval? Jediné, co vím jistě, že jsem ji nenechal odejít nikdy. Ve skutečnosti ne.
Celá se třásla. Jedna bota se jí vyzula, a viděl jsem, jak se jí noha třese zimou. Oči měla otevřené, ale tupé, v levém oku plno krve, a když jsem si klekl vedle ní v tom kouřem páchnoucím dešti, jediné, co mě o tom třesení napadlo, bylo, že byla elektrizována; byla elektrizována, a já jsem musel držet přepínač, než nebude příliš pozdě.
"Pomozte mi!" křičel jsem. "Pomozte mi, někdo mi pomozte!"
Ale nikdo mi nepomáhal, nikdo ani nepřišel. Pršelo - prudký, cákavý déšť přibíjel mé dosud černé vlasy k lebce. Držel jsem ji v náručí, a nikdo nešel. Její prázdné oči na mě hleděly s jakousi omámenou intenzitou. Z rozbitého týlu hlavy jí prýštila krev. Vedle křečovitě se třesoucí ruky jí ležel kus pochromované oceli s nápisem GREY. Kousek dál ležela asi čtvrtina něčeho, co byl kdysi obchodník v hnědém vlněném obleku.
"Pomozte mi!" zakřičel jsem znovu, a pohlédl jsem znovu k mostnímu oblouku, kde jsem spatřil Johna Coffeyho, jak tam stojí ve stínu, sám jen stín, velký muž s dlouhýma, klátivýma rukama a lysou hlavou. Johne" křičel jsem. "Ach, Johne, pomozte mi přece! Pomozte Janice, prosím!"
Pršelo mi přímo do očí. Když jsem zamrkal, abych se zbavil vody, která mi tam napršela, John byl pryč. Jistě jsem si stíny spletl s Johnem... ale nebyly to jen stíny. V tom jsem si jist. Byl tam. Možná jen jako duch, ale byl to on. Déšť v jeho tváři se mísil s nekonečným potokem slz.
Zemřela mi v náručí, tam v tom dešti, vedle nákladňáku s hnojivem a s pachem hořící nafty v mém nose. Nedošlo k žádnému náznaku, že by se jí vracelo vědomí - že by se jí vyčistily oči, a rty že by jí zašeptaly poslední vyznání lásky. Měl jsem v rukou jen špalek třesoucího se masa, a potom už ani to. Poprvé po letech jsem si vzpomněl na Melindu Mooresovou, Melindu sedící vzpřímeně v posteli ve Všeobecné nemocnici v Indianole, zatímco se všichni lékaři domnívali, že umře; na Melindu Mooresovou, vypadající čerstvě a odpočatě a hledící na Johna Coffeyho bystrýma jasnýma očima. Na Melindu, jak říká Zdálo se mi o vás. Zdálo se mi, jak jste putoval ve tmě a jak jsme jeden druhého našli.
Položil jsem ubohou, rozbitou hlavu mé paní na mokrou dlažbu mezistátní silnice, postavil jsem se (bylo to snadné - byl jsem jen trošičku pořezán na boku levé ruky), a vykřikoval jsem jeho jméno do stínů pod mostem.
Johne! JOHNE COFFEY! KDE JSTE, VELKEJ HOCHU?"
Kráčel jsem směrem k těm stínům. Cestou jsem odkopl plyšového medvídka potřísněného krví, brýle s ocelovým rámem a s jedinou čočkou, ještě k tomu rozbitou, utrženou ruku s granátovým prstenem na růžovém prstě. "Zachránil jste Halovu ženu, proč ne i moji? Proč ne Janice? PROČ NE MOU JANICE?"
Nedostalo se mi žádné odpovědi; jen pachu hořícího dieselového paliva a hořících mrtvol, jen deště padajícího neustále ze šedivého nebe a bubnujícího na beton, zatímco tam moje paní ležela na silnici vedle mě mrtvá. Nedostalo se mi odpovědi tehdy, a nedostalo se mi jí ani dodnes. Samozřejmě to nebyla jen

Melly Mooresová, koho John Coffey zachránil v roce 1932, ani Dělová myš, která uměla ten parádní trik s cívkou, a která, jak se zdálo, vyhlížela Dela dávno předtím, než se skutečně dostavil, dlouho předtím, než se dostavil sám John Coffey.
John zachránil i mě, a o mnoho let později, když jsem stál v tom šlehajícím alabamském dešti a vyhlížel muže, který tam mezi těmi stíny pod mostem nebyl, když jsem tam stál mezi zničenými zavazadly a zmrzačenými mrtvolami, jsem pochopil hroznou věc, že někdy nebývá žádný rozdíl mezi záchranou a prokletím.
Cítil jsem, jak mnou protéká jedno i druhé, když jsme spolu seděli na jeho kavalci tehdy osmnáctého listopadu devatenáct set třicet dva. Jak se z něj a do mě skrz naše spojené ruce přelévá jakási podivná síla, jaká nikdy nepřichází ve dnech naší lásky a naděje a dobrých předsevzetí, pocit, který začínal jako brnění, a potom se změnil v něco tak neodbytného a mohutného, síla, která překračovala všechno, co jsem do té doby zažil. Od té doby jsem nikdy neměl zápal plic, ba ani chřipku, dokonce mě ani nikdy nebolelo v krku. Nikdy jsem nedostal už žádnou další močovou infekci, ani neměl žádnou hnisavou ránu. Býval jsem nachlazen, ale velmi zřídka - jednou za šest, sedm let - a třebaže lidé, kteří netrpí na nachlazení, mívají obvykle mnohem vážnější nemoci, nebyl to můj případ. Jednou, začátkem toho hrozného roku 1956 jsem měl žlučový kámen. I když to bude někomu přes to všechno, co jsem tady popsal, připadat divně, část mého já si libovala v bolesti, když ten kámen odcházel. Bylo to jediné mé vážné onemocnění od těch potíží s močovými cestami čtyřiadvacet let předtím. Nemoci, které si braly na onen svět mé kamarády a milované vrstevníky, až žádný z nich nezůstal - mrtvice, rakoviny, srdeční příhody, jaterní nemoci, krevní nemoci - mě ponechávaly nedotčeného, vyhýbaly se mi způsobem, jakým se řidič na silnici vyhýbá jelenovi nebo mývalovi, který vyběhne z lesa. Jediná, opravdu vážná nehoda, jejímž účastníkem jsem byl, skončila pro mě poškrábanou rukou. John Coffey mi v roce 1932 naočkoval život. Mohli byste říci, že mě elektrizoval životem. Nakonec se pominu - jistě že ano, jakékoliv iluze o nesmrtelnosti, kterými jsem se možná někdy opájel, umřely se smrtí pana Jinglese - ale budu si přát smrt dříve, než mě ona sama vyhledá. Abych pravdu řekl, přeji si ji už od té doby, co umřela Elaine Connellyová. Jistě to chápete.
Prohlížím si stránky, které jsem napsal, listuji jimi svýma třaslavýma, skvrnitýma rukama, a uvažuji, jestli je v nich nějaký smysl, jako v těch knihách, od nichž se očekává, že budou povznášet a zušlechťovat. Vracím se v mysli ke kázáním, jak jsem je slýchával v dětství, hromově pronášeným v kostele církve Chvalme Ježíše, Pán je mocný, a vzpomínám si, jak kazatelé měli ve zvyku říkat, že oko boží se skrývá ve vrabci, že On vidí a zaznamenává všechno, k čemu dochází od stvoření světa. Když myslím na pana Jinglese a na dřevěné třísky, které jsme našli v díře v trámu, přicházím k závěru, že je tomu opravdu tak. To přece Bůh posvětil ruce Johna Coffeyho, který se jen snažil svým slepým způsobem konat dobro stejně divošsky, jako starozákonní proroci obětovali jehně... stejně jako Abrahám byl ochoten obětovat svého vlastního syna, jestliže k tomu bude vyzván. Myslím na Johna, jak říkal, že Wharton zabil Detterickova dvojčata jejich vzájemnou láskou, a že to tak chodí dennodenně, a po celém světě. Jestliže se to stane, to Bůh dopouští, aby k tomu došlo, a říkáme-li my 'Tomu nerozumím', Bůh na to odpovídá 'O to se nestarám'.
Myslím na pana Jiglese, jak umíral, zatímco já jsem byl otočen zády a soustřeďoval svou pozornost na člověka nelaskavého, jehož nejmírumilovnější vlastností se zdála být zlomyslná zvědavost. Myslím na Janice, jak se třese v posledních bezvědomých vteřinách, zatímco já klečím u ní v dešti.
Přestaň s tím, snažil jsem se říci Johnovi toho dne v jeho cele Přestaň a pusť mi ruce. Udusím se, jestli to neuděláš. Udusím se, nebo explodu.
"Neexplodujete," pravil tehdy, poslouchaje mé myšlenky, a usmívaje se tomu nápadu. A hrozné na tom je, že jsem opravdu neexplodoval. Neexplodoval jsem.
Trpím aspoň jednou stařeckou nemocí: nespavostí. Pozdě v noci ležím na svém lůžku, naslouchám beznadějným zvukům churavých mužů a žen a čichám jejich pachy, zhoršující se s věkem. Někdy slyším zvonek na ošetřovatele nebo vrzání bot na chodbě, nebo malý televizor paní Javitsové, když sleduje noční zprávy. Ležím na lůžku, a je-li v mém pokoji Měsíc, dívám se na něj. Ležím tam, a myslím na Surovce a na Deana, a někdy i na Williama Whartona, jak říká To je pravda negre, špatnej, jak ty toužíš bejť Myslím na Delacroixe, jak říká, 'Koukněte na to, šéfe Edgecombe, naučil jsem pana Jinglese novej

trik'. Myslím na Elaine, jak stojí ve dveřích solária, a říká Bradovi Dolanovi, aby mě nechal na pokoji. Někdy podřimuji a vidím ten deštěm zalitý mostní oblouk s Johnem Coffeym, stojícím mezi stíny v pozadí. V těch snech to není jen tik na oku; je to vždycky opravdu on, můj velkej hoch. Jen tam stojí, a dívá se. Ležím tam a čekám. Myslím na Janice, jak jsem o ni přišel, jak mi celá v červeném v tom dešti protéká mezi prsty, a čekám. Každý z nás musí umřít. Výjimky nejsou žádné. Je mi to zcela jasné, ale někdy, ach panebože, je Zelená míle tak dlouhá.

Autorův doslov

Myslím, že ještě někdy budu dělat román na pokračování (už jen proto, že vám kritici nakopou do zadku šestkrát, místo jednou), ale nevyměnil bych tu zkušenost za nic na světě. Píši tento doslov den před tím, než se na trhu objeví druhá část Zelené míle, a zdá se, že pokus se seriálem je úspěšný, aspoň co do tempa prodeje. Proto bych Ti, milý věrný čtenáři, chtěl poděkovat. Možná, že změna nás všechny nějak probouzí a motivuje, a proto neškodí, podívat se na pradávný kšeft s vyprávěním příběhů zase jednou z nějaké jiné strany. Aspoň v mém případě to fungovalo.

Psal jsem ve spěchu, protože zvolený způsob vydávání vyžadoval, abych psal ve spěchu. Právě v tom byla část mého potěšení, ale způsobilo to i množství historických chyb. Dozorci i vězni na bloku E poslouchali v rádiu Allenovu alej, ale pochybuji, že Fred Allen v roce 1932 už vůbec vysílal. Totéž asi platí i pro Univerzitu hudebních vědomostí Kay Kyserové. Nechci se vymlouvat, ale někdy se mi zdá, že přítomnost, která se právě stala minulostí, je nám vzdálenější, a tíže prozkoumatelná, než středověk a doba křižáckých tažení. Nemýlil jsem se v tom, že Surovec mohl pojmenovat tu myš na Míli jako Parníkovýho Willyho - Disneyho groteska byla v té době na světě už čtyři roky - ale mám plíživé podezření, že pornografický comics s námořníkem Pepkem a Olivě Oylovou je dílem až pozdější doby. Mohl bych napravit některé z těchto omylů, až budu dělat Zelenou míli jako kompaktní román, pokud se k tomu rozhodnu... ale třeba tam ty pitomosti nechám. Koneckonců i sám velký William Shakespeare se dopustil anachronismu v Juliovi Caesarovi, kde nechal bít hodiny dávno předtím, než byly mechanické hodiny vynalezeny.

Vydání Zelené míle v jednom svazku představuje jedinečnou příležitost, jak jsem si uvědomil, částečně proto, že kniha nemůže v žádném případě zůstat v té podobě, jak vyšla na pokračování. Jelikož mým vzorem byl Charles Dickens, zeptal jsem se několika lidí, jak Dickens řešil na začátku každého dalšího pokračování problém osvěžení paměti čtenářů. Očekával jsem něco jako stručnou rekapitulaci, která předcházela každému pokračování seriálů v mém milovaném Saturday Evening Post, a zjistil jsem, že Dickens nebyl tak drsný. On zabudoval rekapitulaci přímo do aktuálního děje.

Když jsem se rozhodoval, jak to udělám já, moje paní mě začala plísnit (ve skutečnosti mě neplísnila, ale někdy obhajovala své názory dost nemilosrdně), že jsem ve skutečnosti nedokončil příběh pana Jinglese, té cirkusové myši. Domníval jsem se, že má pravdu, a přiklonil jsem se k názoru, že když z pana Jinglese udělám tajemství Paula Edgecomba v letech jeho pozdního stáří, získám tím fakticky hezký 'rámcový příběh'. (Výsledek co do formy poněkud připomíná filmovou verzi Smažených zelených rajčat.) V Paulově rámcovém příběhu - popisu jeho života v domově pro přestárlé v Georgia Pines - dopadlo všechno k mé spokojenosti. Zvláště si zakládám na tom, jak se nakonec v Paulově mysli popletl zřízenec Dolan s Percym Wetmorem. A přitom to nebylo nic, co bych plánoval, nebo měl v úmyslu; stejně jako všechny nejlepší nápady v beletrii to vzniklo docela mimochodem.

Rád bych poděkoval Ralphovi Vicinanzovi za to, že mě jako první přivedl k nápadu 'thrilleru na pokračování', i všem mým přátelům ve vydavatelstvích Viking Penguin a Signet, že se za ten nápad postavili, třebaže na začátku z něj byli k smrti vyděšeni (všichni spisovatelé jsou blázni, a oni to samozřejmě vědí). Rovněž bych chtěl poděkovat Marshe DeFilippo, která přepsala celý blok mých naškrábaných poznámek a nikdy si slůvkem nepostěžovala. Tedy... zřídka si postěžovala.

Největší díky však patří mé ženě Tabithe, která příběh průběžně četla, a tvrdila, že se jí líbí. Spisovatelé mají skoro vždy na mysli nějakého ideálního čtenáře, a já se domnívám, že mým ideálním čtenářem je má paní. Ne vždy se díváme jeden druhému do očí, když přijde řeč na to, co ten druhý z nás píše (panebože, my se nedíváme jeden druhému do očí, ani když spolu nakupujeme v samoobsluze), ale když ona o něčem řekne, že to je dobré, tak to obvykle dobré je. Je totiž nekompromisní, a začnu-li podvádět

nebo uhýbat, vždy to pozná.
A nakonec jsi tady Ty, milý věrný čtenáři. I Tobě patří můj dík, a budeš-li mít jakékoliv nápady ohledně Zelené míle, jako románu v jednom svazku, dej mi, prosím, vědět.

Stephen King New York City 28. dubna 1996